

Souhrn závěrů ze zápisů z konzultačních dnů

Použité zkratky:

KD	Konzultační den pořádaný Ministerstvem vnitra pro zpracovatele přestupkové agendy na krajské úrovni
MV	Ministerstvo vnitra
PŘZ	Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů*
ZONP	Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů*
ZOP	Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich*
SŘ	Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů*
TZ	Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů*
TŘ	Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů*
OZ	Zákon č. 40/1964, občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů*
NOZ	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů*
OVS	Odbor všeobecné správy Ministerstva vnitra
OLG	Odbor legislativy a koordinace předpisů Ministerstva vnitra
OBP	Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality Ministerstva vnitra
ÚS	Ústavní soud České republiky
NSS	Nejvyšší správní soud České republiky
EP	Evidence přestupků
RT	Rejstřík trestů
KÚ	Krajský úřad
PČR	Policie České republiky
OSPOD	Orgán sociálně-právní ochrany dětí
KPPP	Komise pro projednávání přestupků

* ve znění ke dni konání konzultačního dne

Závěry KD ve vztahu k ZOP

K § 2 Časová působnost

KD 7. 3. 2017 - Zásada zákazu retroaktivity

Dotaz: *Dle § 2 odst. 1 ZOP se odpovědnost za přešupek posuzuje podle zákona účinného v době spáchání přešupku, podle pozdějšího zákona jen tehdy, je-li to pro pachatele příznivější. Otázka je, jak bude posuzován přešupek urážky na cti (§ 49 odst. 1 písm. a) PřZ a § 7 odst. 1 písm. a) ZONP), když nově hrozí nižší sankce (10.000 Kč oproti 20.000 Kč), tedy v tomto je nová úprava příznivější, naopak v délce promlčecí doby bude nová úprava méně příznivá.*

Odpověď: Nejprve je třeba říci, že daný dotaz je trochu nepřesný. Pokud bude skutek spáchán po 1. 7. 2017, bude se jednat o přešupek podle § 7 odst. 1 písm. a) ZONP, a procesně se bude postupovat podle ZOP. Pokud bude skutek spáchán do 30. 6. 2017, bude se jednat o přešupek podle § 49 odst. 1 písm. a) PřZ, v takovém případě se hmotněprávní ustanovení budou posuzovat podle PřZ, bude zachována i tříměsíční lhůta pro zahájení řízení podáním návrhu na projednání přešupku. Procesně se pak bude postupovat podle toho, kdy bylo zahájeno řízení. Navíc je také třeba zohlednit přechodná ustanovení. Podle § 112 odst. 2 ZOP, se ustanovení dosavadních zákonů o lhůtách pro projednání přešupku, lhůtách pro uložení pokuty za přešupek a lhůtách pro zánik odpovědnosti za přešupek ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona nepoužijí. Odpovědnost za přešupek však nezanikne dříve, než by uplynula některá ze lhůt podle věty první, pokud k jednání zakládajícímu odpovědnost došlo přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona. Přednost má tedy vždy ta lhůta, která by uplynula později. V daném případě se bude postupovat podle lhůt podle §§ 29 - 32 ZOP, neboť ty uplynou později než lhůty podle § 20 PřZ. Týká se to v podstatě všech případů, které nebyly pravomocně ukončeny do 30. 6. 2017. S ohledem na § 112 odst. 3 ZOP, se sankce ukládaná za přešupek bude ukládat podle § 7 odst. 4 písm. a) ZONP, neboť horní hranice pokuty, kterou lze za přešupek uložit, je v případě ZONP, pro pachatele příznivější.

K § 3 Územní působnost

KD dne 9. 6. 2020 - K problematice teritoriální působnosti správních orgánů při projednávání přešupků

Dotaz: *Správní orgán obdržel od PČR oznámení přešupku na státního občana cizího státu pro podezření ze spáchání přešupku dle § 27 odst. 3 písm. e), popř. § 27a odst. 4 písm. e) zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 246/1992 Sb.“). Věc spočívala v tom, že stádo hospodářských zvířat podezřelého státního občana cizího státu přešlo hranici z ciziny na území ČR, v ČR se hospodářská zvířata po určitou dobu pohybovala, způsobila škody na pozemku v ČR ve vlastnictví občana ČR, a poté se sama vrátila do ciziny. S odkazem na zásady teritoriality a personality zakotvené v ust. § 3 zákona ZOP se na Vás obracíme se žádostí o konzultaci, zda podezřelého lze pro přešupek projednat. Podezřelý z přešupku – cizí státní příslušník – se svého jednání spočívajícího v porušení ust. § 11 odst. 2 zákona č. 246/1992 Sb. (chovatel je povinen učinit opatření nezbytná pro zabránění úniku hospodářských zvířat...) zcela zjevně dopustil na území jiného státu. Na území ČR pak nastal toliko následek v podobě pohybu hospodářských zvířat a poškození cizího majetku.*

Odpověď: Jsme toho názoru, že ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 a ZOP lze přestupek spáchaný na území České republiky cizím státním příslušníkem projednat příslušnými správními orgány České republiky dle ustanovení § 60 a § 62 ZOP.

Z hlediska věcné příslušnosti však není Ministerstvo vnitra příslušné v této věci zaujímat odborná stanoviska.

K § 4 Osobní působnost

KD dne 10. 3. 2009 - **Přestupek spáchaný příslušníkem PČR**

Dotaz: *Dvě osoby blízké se dopustily vzájemného napadení. Vzhledem k tomu, že osoba A byla policistou, zabýval se jím podle § 10 PŘZ velitel s kázeňskou pravomocí, který dospěl k závěru, že se nejedná o přestupek (nutná obrana). Osoba B však následně podala na stejný skutek návrh správnímu orgánu. Je správní orgán povinen tento návrh zaslat veliteli s kázeňskou pravomocí, protože sám není oprávněn přestupek policisty projednat?*

Odpověď: Ano, správní orgán je povinen návrh na zahájení řízení postoupit příslušnému orgánu s kázeňskou pravomocí.

KD dne 13. 12. 2016 - **Přestupek spáchaný českým občanem, poslancem Evropského parlamentu**

Dotaz: *V § 9 odst. 3 PŘZ se hovoří pouze o poslancích a senátorech a disciplinárním řízení dle jednacích řádů Poslanecké sněmovny a Senátu České republiky. Myslíte, že poslanec Evropského parlamentu požívá výsad imunity?*

Odpověď: Odpověď na tuto otázku je třeba hledat v právních dokumentech Evropského parlamentu, konkrétně v Jednacím řádu Evropského parlamentu (znění pro 8. volební období), Hlavě I. (Poslanci, Orgány parlamentu a Politické skupiny), Kapitole I. (věnující se poslancům Evropského parlamentu), v článku 5 (s názvem Výsady a imunity), a dále v odst. 1, v němž se uvádí, že poslanci požívají výsad a imunit v souladu s Protokolem (č. 7) o výsadách a imunitách Evropské unie. Ve zmíněném protokole je to čl. 9 písm. a). Podle tohoto ustanovení platí, že v průběhu zasedání Evropského parlamentu jeho členové na území vlastního státu požívají imunit přiznaných členům parlamentu vlastního státu. Podle písm. b) na území všech ostatních členských států nemohou být zadrženi ani soudně stíháni. Dále platí, že jsou chráněni imunitou rovněž během cesty na místo zasedání Evropského parlamentu a při návratu z něj. Imunity se nelze dovolávat v případě přistižení při činu; Evropský parlament je oprávněn svého člena imunity zbavit. Z výše uvedeného vyplývá, že pokud se přestupku na území ČR dopustí český poslanec Evropského parlamentu, nachází se ve stejném postavení jako poslanec Parlamentu ČR a má tedy možnost volby (viz čl. 27 odst. 3 zákona č. 1/1993 Sb., Ústava ČR, ve znění pozdějších předpisů, a § 9 odst. 3 PŘZ).

Pokud jeho přestupek nebude projednávat příslušný správní orgán (tj. podle místa spáchání přestupku), bude se věcí zabírat příslušný výbor Evropského parlamentu. V tomto směru odkazujeme např. na zprávu Výboru pro právní záležitosti Evropského parlamentu ze dne 16. 7. 2015 o žádosti o zbavení Janusze Korwina-Mikkeho imunity (2015/2012(IMM)) v souvislosti s jeho dopravním přestupkem (upozorňujeme však na odlišnost polských předpisů, zde je totiž vyžadováno, aby i v případech přestupků či méně závažných trestných činů byl poslanec zbaven imunity příslušným orgánem, tedy v tomto případě Evropským parlamentem).

KD dne 13. 12. 2016 - **Příslušnost k projednání kázeňského přestupku vězně** **Dotaz:** *Obci byl předán Vězeňskou službou ČR k vyřízení kázeňský přestupek podle § 46 odst. 1 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon č. 169/1999 Sb.“), spočívající v zaviněném porušení zákonem stanovené nebo na jeho základě uložené povinnosti, pořádku nebo kázně během výkonu trestu, jehož se v době výkonu trestu odnětí svobody měl dopustit pachatel tím, že porušil povinnost stanovenou v § 28 odst. 3 písm. b) zákona č. 169/1999 Sb., a to „Odsouzenému je zakázáno vyrábět, přechovávat a konzumovat alkoholické nápoje a jiné návykové látky, vyrábět a přechovávat předměty, které by mohly být použity k ohrožení bezpečnosti osob a majetku nebo k útěku, nebo které by svým množstvím nebo povahou mohly narušovat pořádek anebo poškodit zdraví,“ přičemž pachatel již přestal být osobou uvedenou v § 10 odst. 1 písm. b) PŘZ (byl z výkonu trestu odnětí svobody již propuštěn). Není nám dostatečně jasné, zda i zvláštní typ = kázeňský přestupek podle zákona č. 169/1999 Sb. jsou oprávněny projednávat obce a pokud ano, zajímalo by nás, zda k projednání jsou příslušné obce základního typu nebo obecní úřady obcí s rozšířenou působností?*

Odpověď: Kázeňské přestupky (§ 46 zákona č. 169/1999 Sb.) nelze považovat za jednání, které má znaky přestupku a jehož se dopustila osoba během výkonu trestu odnětí svobody (§ 10 odst. 1 písm. b) PŘZ).

Zákon č. 169/1999 Sb. v § 46 stanoví, že za kázeňský přestupek lze uložit kázeňský trest. Podle § 51 zákona č. 169/1999 Sb. má kázeňskou pravomoc generální ředitel Vězeňské služby a ředitelé věznic. A zejména, v § 55 je řešena odpovědnost za jednání, které má znaky přestupku, pokud bylo spácháno během výkonu trestu, kdy i za toto jednání lze uložit kázeňský trest. Sám zákon č. 169/1999 Sb. tedy rozlišuje mezi kázeňským přestupkem a jednáním, které má znaky přestupku.

PŘZ pak v § 10 odst. 2 stanoví, že jednání, které má znaky přestupku se projedná jako přestupek, pokud jeho pachatel přestal být ve výkonu trestu odnětí svobody. Podle našeho názoru tedy není možné po propuštění osoby z výkonu trestu její kázeňské provinění stíhat jako přestupek správními orgány, neboť k tomuto je oprávněn pouze ředitel věznice a pouze po dobu výkonu trestu.

Obecně pak lze říci, že pokud není zákonem výslovně upraveno, který správní orgán přestupky projedná, projednává je obecní úřad obce s rozšířenou působností (§ 53 odst. 2 PŘZ).

K § 5 Přestupek

KD 20. 3. 2007 - **Stanovisko státního zástupce, že jednání není přestupkem**

Dotaz: *Státní zástupce při posuzování trestného činu ublížení na zdraví způsobené psem dospěl k závěru, že skutek není z důvodu absence nebezpečnosti činu pro společnost trestným činem a ani přestupkem. Věc byla ještě s dalšími skutky policejním orgánem postoupena správnímu orgánu. Je správní orgán vázán názorem státního zástupce, že skutek není přestupkem proti občanskému soužití podle § 49 odst. 1 písm. b) PŘZ?*

Odpověď: Státní zástupce je oprávněn rozhodnout o tom, zdali skutek je či není trestným činem. Správní orgán je vázán pouze posouzením státního zástupce, zdali skutek je nebo není trestným činem. O tom, zdali skutek je či není přestupkem, rozhoduje sám příslušný správní orgán (tj. městský úřad nebo KPPP) a názorem státního zástupce o tom, že skutek není přestupkem, vázán není. Pokud správní orgán dojde k závěru, že skutek je přestupkem proti občanskému soužití podle § 49 odst. 1 písm. b) PŘZ, zahájí řízení

o přestupcích. Správní orgán není rovněž vázán právním názorem orgánu činného v trestním řízení v tom smyslu, jaké důkazy má provést, k čemu má při rozhodování přihlídnout, jak má hodnotit provedené důkazy apod. Správní orgán je vázán právním názorem jemu nadřízeného správního orgánu, právním názorem orgánu činného v trestním řízení je v dotazovaném případě správní orgán vázán pouze co do posouzení, zdali skutek je či není trestným činem.

K § 7, § 8 a § 9

Pokračování v přestupku, Trvající přestupek a Hromadný přestupek

KD dne 9. 9. 2008 - **Pokračování v přestupku**

Dotaz: *Jeden z manželů opakovaně zasílá druhému z manželů dopisy obsahující urážky na cti. Jedná se o opakující se přestupek nebo o přestupek trvající? Jedná-li se o přestupek trvající, od kdy počíná plynout lhůta pro podání návrhu na projednání přestupku?*

Odpověď: Za pokračující přestupek je považováno takové jednání, jehož jednotlivé dílčí útoky vedené jednotným záměrem naplňují stejnou skutkovou podstatu přestupku, jsou spojeny stejným nebo podobným způsobem provedení a blízkou souvislostí časovou a v předmětu útoku. To, zda jsou tyto podmínky v každém konkrétním případě naplněny, je na posouzení správního orgánu, který vede řízení o předmětném přestupku. V daném případě je naplněna podmínka způsobu provedení a předmětu útoku, zdali je, však naplněna podmínka blízké časové souvislosti není z dotazu patrné. Tuto souvislost musí správní orgán hodnotit v souvislosti s ostatními okolnostmi případu.

Trvající přestupky jsou charakterizovány tím, že jejich pachatel vyvolá protiprávní stav; po dobu trvání protiprávního stavu přestupek trvá, jedná se o jeden skutek.

KD 11. 6. 2013 - **Pokračování v přestupku**

Dotaz: *Jedná se v případě opakujících se verbálních útoků, kdy soused po dobu čtyř měsíců několikrát za měsíc nadává susedovi, o pokračující přestupek?*

Odpověď: Domníváme se, že v takovém případě o pokračující přestupek nepůjde, nýbrž že půjde o samostatné dílčí útoky, které by správní orgán projednával v rámci společného řízení podle § 57 odst. 1 PŘZ. Lhůta k podání návrhu by tak běžela u každého útoku zvlášť. Ve zmíněném případě by, dle našeho názoru, chyběl jeden z definičních znaků pokračování v přestupku, a to jednotný záměr pachatele spočívající v tom provést další útoky - slovní napadání. Pokud by však tento jednotný záměr byl v rámci řízení o přestupcích pachateli prokázán, jednalo by se o pokračující přestupek.

KD 7. 3. 2017 - **Trvající přestupek**

Nastíněná problematika: Trvajícím přestupkem se podle § 8 ZOP rozumí takový přestupek, jehož znakem je jednání pachatele spočívající ve vyvolání a následném udržování protiprávního stavu nebo jednání pachatele spočívající v udržování protiprávního stavu, který nebyl pachatelem vyvolán. Vzhledem k tomu, že se zde postihuje právě ono udržování protiprávního stavu, není možné trvající přestupky zaměňovat s přestupky, jejichž znakem je jednání pachatele spočívající pouze ve vyvolání protiprávního stavu, byť s takovým přestupkem je následné trvání protiprávního stavu logicky spojeno. Podle důvodové zprávy k ZOP proto nelze mezi trvající přestupky řadit ty, jejichž podstata spočívá v nesplnění oznamovací povinnosti. Jakkoli souhlasíme s tímto názorem, upozorňujeme, že na uvedené přestupky existují z pohledu NSS dva náhledy. Jeden náhled se odvíjí od gramatického výkladu skutkové podstaty přestupku,

zatímco druhý od teleologického výkladu. Rozumíme-li tomu dobře, ZOP se kloní k prvnímu výkladu, podle něhož všechny jiné přestupky, sledující porušení povinnosti, vážící se na určitý časový okamžik, lhůtu, a výslovně nepostihující udržování protiprávního stavu, nejsou trvajícím přestupkem. Podle našeho názoru uvedené může narážet na některé případy, např. podle § 94 odst. 2 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o silničním provozu“), řidičský průkaz je povinen odevzdat držitel řidičského průkazu příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností do 5 pracovních dnů ode dne, kdy nabylo právní moci rozhodnutí podle odstavce 1. Poukazujeme např. na rozsudek NSS ze dne 3. 12. 2015, č. j. 9 As 33/2015-19, v němž se uvádí: „...osoba, kterou tíží povinnost odevzdat řidičský průkaz, jeho neodevzdáním vyvolá protiprávní stav, který nesplnění uvedené povinnosti udržuje. Porušení povinnosti odevzdat řidičský průkaz je proto deliktem trvajícím. Ustanovení § 94a odst. 2 zákona o silničním provozu nepochybně směřuje k tomu, aby držitel řidičského průkazu odevzdal řidičský průkaz, který již neosvědčuje řidičské oprávnění, neboť ho držitel průkazu pozbyl v důsledku uložení sankce zákazu řízení motorových vozidel. Takový řidičský průkaz je podle § 118 odst. 1 písm. b) zákona o silničním provozu neplatný, neboť neosvědčuje řidičské oprávnění držitele (§ 103 odst. 1 zákona o silničním provozu). U držitele řidičského průkazu, který neplatný průkaz neodevzdá, vzniká riziko, že bude tímto neplatným řidičským průkazem uvádět třetí osoby v omyl ohledně existence jeho řidičského oprávnění. Právě tomuto potenciálně škodlivému následku zákon předchází tím, že stanoví povinnost neplatný řidičský průkaz odevzdat.“

Právní názor: Určení, zda konkrétní přestupek je trvajícím přestupkem, je složitou právní otázkou, a to i vzhledem k Vámi zmíněné nejednoznačné judikatuře. Jak vyplývá z důvodové zprávy k ZOP, kloníme se k restriktivnějšímu výkladu trvajícího přestupku.

Za rozhodující považujeme znění skutkové podstaty, neboť je především na vůli zákonodárce, aby zvolil, zda bude postihovat porušení jednorázové povinnosti anebo též protiprávní stav tímto porušením vyvolaný. Přikláníme se proto k náhledu na danou problematiku vyjádřenému v rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 11 Tdo 337/2004 (Sb. NS 28/2005), tedy že pro určení, zda jde o jednorázový nebo trvajícím delikt, musí být rozhodující charakter jednání, nikoliv následku, neboť například z formulace „nesplní svoji zákonnou povinnost“ je zřejmé, že podmínkou vzniku odpovědnosti není udržování protiprávního stavu (popř. jeho vyvolání), což je jednání typické pro trvajícím delikty.

Podpůrným hlediskem, nikoliv však zřejmě hlediskem zcela rozhodujícím, pro rozpoznání trvajícího přestupku může být užití dokonavého nebo nedokonavého vidu popisujícího protiprávní jednání. Ani pomocí dokonavého nebo nedokonavého vidu popisujícího protiprávní jednání však nelze vždy jednoznačně a spolehlivě určit, zda se jedná o trvajícím přestupek.

Pokud jde o porušení povinnosti odevzdat řidičský průkaz, neztotožňujeme se zcela s posouzením daného přestupku NSS, neboť bylo-li záměrem zákonodárce trestat držení neplatného řidičského průkazu, mohl takto skutkovou podstatu formulovat. NSS posoudil tento přestupek jako trvajícím s odkazem na to, že smyslem zakotvení příslušné skutkové podstaty bylo předcházet následku spočívajícímu v riziku, že bude osoba, která pozbyla řidičské oprávnění, neplatným řidičským průkazem uvádět třetí osoby v omyl. Zde podle našeho názoru právě dochází k záměně protiprávního stavu, který skutková podstata nepostihuje, s následkem porušení dané povinnosti, který může trvat po delší dobu, avšak neměl by být důvodem pro posouzení daného přestupku jako přestupku trvajícím. Nicméně je třeba respektovat, že v konkrétních případech přísluší závazný výklad právních předpisů soudu. Vzhledem k tomu, že se v daném případě nejednalo o ojedinělý

rozsudek, ale o sérii na sebe navazujících rozsudků, lze vycházet z toho, že minimálně stran porušení povinnosti odevzdat řidičský průkaz lze doporučit i přes výše uvedené výhrady postupovat v duchu citovaného judikátu.

Pokud jde o porušení oznamovacích povinností, odkazujeme např. na rozsudek NSS č. j. 5 As 3/2010-63, ve kterém se tento soud ztotožnil s názorem stěžovatele, že u deliktu spočívajícího v neoznámení stavební činnosti místně příslušnému pracovišti Archeologického ústavu se jedná o jednorázovou povinnost stavebníka. Byť nelze vyloučit, že judikatura se nakonec přikloní k rozšiřujícímu výkladu i stran těchto oznamovacích deliktů (jak to učinila již část správní teorie¹, podle našeho názoru porušení oznamovací povinnosti není trvajícím přestupkem, protože jeho znakem není udržování protiprávního stavu, byť porušení oznamovací povinnosti může v konkrétním případě vést k dlouhotrvajícímu následku.

K § 13

Fyzická osoba jako pachatel

KD dne 14. 9. 2010 - **Subjekt přestupku**

Dotaz: *Mezi městem a organizátorkou akce byla sepsána dohoda dle obchodního zákoníku pouze o předvedení „koňské šou“, která neřešila dále bezpečnost. Organizátorka si o své vůli k vystoupení ústně dohodla se známým, že on k tomu předvede jízdu na zadním kole motocyklu. Přitom motocykl na zadním kole uklouzl a vrazil do hrazení, za kterým stáli diváci, hrazení spadlo a způsobilo drobná zranění přihlížejících dětí - diváků. Veřejné prostranství, kde se předvádění konalo, bylo ohrazeno kládami - podobně jako koňský výběh. Řidič motocyklu se mohl dopustit přestupku proti občanskému soužití podle § 49 odst. 1 písm. b) PŘZ. Lze za přestupek postihnout i organizátorku? Pokud ano, tak za jaký přestupek?*

Odpověď: *Jednání je přičitatelné řidiči motocyklu, lze proto uvažovat o postihu za přestupek proti občanskému soužití podle § 49 odst. 1 písm. b) PŘZ. Přičitatelnost jednání organizátorce je sporná.*

K § 19

Nepřičetnost

KD dne 12. 12. 2006 - **Zkoumání duševního stavu podezřelého z přestupku**

Dotaz: *Podezřelý z přestupku trpí duševní poruchou dle § 5 odst. 2 PŘZ, resp. jednání vykazuje znaky duševní poruchy. Může správní orgán bez souhlasu podezřelého z přestupku ustanovit znalce k posouzení jeho zdravotního stavu, a to i před zahájením řízení? Pokud je toto možné, jak má postupovat v případě, kdy se podezřelý odmítá podrobit znaleckému zkoumání? Nebo je nutné zahájit s takovou osobou řízení o přestupcích a až v něm ustanovit znalce k posouzení duševního zdraví?*

Odpověď: *Před zahájením řízení o přestupcích nelze ustanovit znalce za účelem zkoumání duševního stavu obviněného, pro takový postup neexistuje zákonná opora. Znalce lze ustanovit až v rámci již zahájeného řízení o přestupcích, znalecký posudek bude mít v řízení charakter důkazu. Pokud bude obviněný odmítat součinnost se znalcem, který byl v řízení ustanoven za účelem zkoumání duševního stavu obviněného, lze využít zajišťovacích prostředků, tj. např. pořádkové pokuty podle § 62 SŘ.*

¹ Srov. Prášková, Helena. Základy odpovědnosti za správní delikty. Vyd. 1. V Praze: C. H. Beck, 2013. Právní instituty. ISBN 978-80-7400-456-8, s. 215.

KD dne 12. 12. 2006 - **Zkoumání duševního stavu podezřelého z přestupku**

Dotaz: *Kdo může do spisu, jehož součástí je znalecký posudek o duševním stavu obviněného, nahlížet? Může si navrhovatel pořídit kopii takového znaleckého posudku? Jak se vypořádat s ochranou osobních údajů?*

Odpověď: Byl-li znalecký posudek v provedeném řízení důkazem nebo jiným podkladem pro rozhodnutí, stává se součástí spisu. Do spisu mohou nahlížet účastníci řízení a jejich zástupci (§ 38 odst. 1 SŘ). Účastníci řízení si mohou ze spisové dokumentace (tj. včetně znaleckého posudku) pořizovat kopie.

Pro úplnost je na místě dodat, že pokud by spisový materiál obsahoval důkaz, na nějž se vztahuje zákonem uložená nebo uznaná povinnost mlčenlivosti, pak by správní orgán musel před nahlížením do spisu obsahujícím takový důkaz protokolárně poučit o povinnosti mlčenlivosti a účastníci řízení by měli podepsat před nahlížením do spisu správnímu orgánu protokol o poučení o následcích porušení povinnosti mlčenlivosti (viz § 38 odst. 6 SŘ).

KD dne 13. 9. 2011 - **Požadování informací o přičetnosti podezřelého z přestupku**

Dotaz: *právní orgán žádal psychiatrickou léčebnu, kde byl umístěn podezřelý z přestupku, o vyjádření, zda byly v době spáchání přestupku zachovány jeho ovládací a rozpoznávací schopnosti. V konkrétním případě se pachatel pod vlivem návykových látek dopustil poškození cizí věci, po zadržení byl na pokyn lékařky převezen do psychiatrické léčebny a později propuštěn. S ohledem na pochybnosti o duševním stavu pachatele jsme léčebnu požádali o vyjádření, léčebna však odmítla podat informace s odkazem na lékařské tajemství a odkázala nás na znalce. Znalecký posudek je však drahý. Může se k tomuto problému vyjádřit i Ministerstvo zdravotnictví?*

Odpověď: Lze se ztotožnit s tím, že posoudit zachování ovládacích a rozpoznávacích schopností pachatele (a způsobilost pachatele plnohodnotně se účastnit řízení o přestupcích) může pouze znalec, kterého nemůže nahradit ošetřující lékař svým „vyjádřením“, nemá-li potřebné informace (např. kompletní spisový materiál) a potřebnou kvalifikaci.

MV požádalo o stanovisko Ministerstvo zdravotnictví k uvedeným otázkám, které uvedlo, že zda je pachatel přičetný, nemůže posoudit lékař, ale jen soud, případně v přestupkovém řízení správní orgán vedoucí řízení o přestupku. Lékař se může vyjádřit maximálně k zachování rozpoznávacích a ovládacích schopností pachatele. Dále Ministerstvo zdravotnictví uvedlo, že údaje o zdravotním stavu pacienta jsou chráněny lékařským tajemstvím. Na informace o zdravotním stavu žijícího pacienta a na nahlížení do jeho zdravotnické dokumentace má právo pouze přesně vymezený okruh osob uvedených v ust. § 67b odst. 10 zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů². Pacient by tak musel dát souhlas s poskytnutím těchto informací správním orgánům. Souhlas s poskytnutím informací o zdravotním stavu se poznamenává do zdravotnické dokumentace pacienta. Dále Ministerstvo zdravotnictví uvádí, že posudková činnost je součástí zdravotní péče. Podle ust. § 15 odst. 10 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů, se však ze zdravotního pojištění nehradí vyšetření, prohlídky, ... a jiné výkony provedené v osobním zájmu a na žádost fyzických osob nebo v zájmu a na žádost právnických osob, jejichž cílem není zachovat nebo zlepšit zdravotní stav pojištěnce. Hrazená péče dále

² Nahrazen zákonem č. 372/2011 Sb. o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, (zákon o zdravotních službách).

nezahrnuje vyšetření, prohlídky a jiné zdravotní výkony provedené na dožádání soudu, státního zastupitelství, orgánů státní správy a orgánů PČR. Daný lékařský posudek by tedy byl zpoplatněn. Co se týče odmítnutí vypracování vyjádření lékařem, lékař toto může (a musí) odmítnout, pokud by s tímto pacient nesouhlasil, což a contrario vyplývá z ustanovení § 27c zákona č. 20/1966 Sb.

Proto v případě, že jsou pochybnosti o zachování ovládacích a rozpoznávacích schopností pachatele v době spáchání přestupku (případně též o jeho způsobilosti plnohodnotně se účastnit řízení), aniž by se jednalo o případ, kdy se pachatel do stavu nepřičetnosti, byť i z nedbalosti, uvede sám (viz § 5 odst. 2 in fine PŘZ), je třeba odborného posouzení jeho duševního stavu, nemůže-li správní orgán vycházet jen z podkladů obsažených ve spisu a z vlastních poznatků. Aby se konkrétní subjekt (lékař či zdravotnické zařízení) mohl vyjádřit k duševnímu stavu pachatele, je třeba nejdříve získat (doložit) souhlas dotčené osoby. Souhlas může správní orgán získat i v rámci jednání s obviněným. V případě, že oslovený subjekt (lékař či zdravotnické zařízení) odmítá poskytnout své vyjádření, ať už s odkazem na chybějící souhlas pacienta či na skutečnost, že se jedná o věc příslušející znalci, bylo by nutno ustanovit soudního znalce.

K § 20

Právnícká osoba jako pachatel

KD dne 11. 3. 2014 - **Komu se ukládá pořádková pokuta podle § 60 PŘZ v případě právnícké osoby**

Dotaz: *Právnícké osobě, která je zastoupena statutárním zástupcem, jednatelem, s tím, že rozhodnutí bude vydáno a doručeno na právníckou osobu (spol. s.r.o., a.s., o.p.s.)? Fyzické osobě, která je oprávněná za právníckou osobu jednat, a po které správní orgán podání vysvětlení požadoval, tzn. rozhodnutí bude vydáno na jméno statutárního zástupce - jednatele?*

Odpověď: Podle našeho názoru, pokud je vyžadováno podání vysvětlení po právnícké osobě (např. zda se připojí do řízení o přestupku jako poškozený), pak pořádkovou pokutu lze uložit této právnícké osobě; bude pak na vnitřních předpisech právnícké osoby, zda tuto pořádkovou pokutu bude vyžadovat po tom, kdo byl oprávněn (povinen) za právníckou osobu jednat (§ 30 SŘ).

KD dne 11. 6. 2019 - **„Nemožnost“ seznámit se s obecně závaznou vyhláškou obce jako liberační důvod?**

Dotaz: *Je MV známa nějaká judikatura řešící případ narušení předvídatelnosti trestního jednání způsobeného nedostatkem publikace právního předpisu obce (nemožnost seznámit se s právním předpisem obce jako liberační důvod)?*

Odpověď: Přímá judikatura, z níž by vyplývalo, že jde o liberační důvod ve smyslu výše uvedeného, MV známa není.

Problém promulgace právních předpisů územních samosprávných celků tu však je (srov. Pl. ÚS 77/06 - Orientace adresáta právní normy v právním řádu se tak bez použití přístrojů informačních technologií stává zcela nemožnou. Přitom je zřejmé, že bez možnosti používání těchto systémů se dnes již v právním řádu České republiky nelze vyznat, a tak se problematizuje uplatnění obecné zásady právní, podle které neznalost zákona neomlouvá. Právo se tak stává pro své adresáty zcela nepředvídatelné.). Připomeňme však také rozsudek Nejvyššího správního soudu, (dále jen „NSS“), sp. zn.: 5 A 110/2001 – „Skutečnost, že subjekt, který se dopustil protiprávního jednání, jednal v dobré víře, nemůže být důvodem zproštění (této) sankční odpovědnosti.“

Podle názoru MV neznalost obecně závazné vyhlášky obce a povinností, jež obsahuje, obecně nezbavuje odpovědnosti za přestupek podle § 4 odst. 1 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, v platném znění. Koneckonců návštěvník obce může předvídat existenci takových předpisů a v zásadě má možnost se s nimi seznámit prostřednictvím úřední desky, která je i v elektronické podobě dálkově dostupná. V případě jednání fyzické osoby však můžeme aplikovat institut tzv. právního omylu (§ 17 ZOP) – tzn., pak je třeba odložit z důvodu, že nejde o přestupek, neboť chybí subjektivní stránka přestupku (zavinění).

KD dne 10. 3. 2020 - **Přičítání jednání podnikající fyzické osoby právnické osobě**

Dotaz: Je možné právnické osobě přičítat jednání podnikající fyzické osoby ve smyslu § 20 odst. 2 písm. písm. e)-f) ZOP, když tento výslovně zmiňuje pouze fyzickou osobu? pozn. daný problém se řeší v souvislosti s tzv. podomním prodejem, kdy obchodní zástupci „pracují“ jako osoby samostatně výdělečně činné – živnostníci podnikatelé, ale před potencionálními zákazníky vystupují jako zástupci právnické osoby, jednájí jejím jménem, mají její formuláře s hlavičkou této právnické osoby, prezentují se jmenovkou s označením právnické osoby, jsou školení touto právnickou osobou, mají s ní uzavřenou příslušnou smlouvu atd.

Odpověď: Přikláníme se k závěru, že právnické osobě lze přičítat též jednání podnikající fyzické osoby, pokud jsou naplněny podmínky v § 20 odst. 2 písm. e) a f) ZOP. V tomto ustanovení nejde o vymezení odpovědnosti fyzické nebo podnikající fyzické osoby, ale o vymezení okruhu osob, jejichž jednání je přičitatelné právnické osobě. Domníváme se proto, že je-li v tomto kontextu užito spojení “fyzická osoba”, rozumí se jí jak nepodnikající, tak podnikající fyzická osoba.

K § 30, § 31 a § 32

Délka promlčecí doby, Běh promlčecí doby a Stavení a přerušování promlčecí doby

KD dne 15. 6. 2006 - **Rozhodnutí v odvolacím řízení po prekluzi**

Dotaz: Řízení o přestupcích bylo zahájeno v roce 2006. Proti prvostupňovému rozhodnutí, jímž byl obviněný uznán vinným ze spáchání přestupku, byla mu uložena pokuta a povinnost nahradit náklady řízení, podal obviněný včasné odvolání. V odvolacím řízení však došlo k uplynutí jednoho roku od okamžiku spáchání přestupku. Odvolací správní orgán hodlá odvoláním napadené rozhodnutí z důvodu prekluze zrušit a řízení zastavit. Jaké ustanovení SŘ má odvolací správní orgán uvést ve výroku svého rozhodnutí? Má uvést § 90 odst. 1 písm. a) SŘ nebo § 90 odst. 4 SŘ?

Odpověď: Ve výroku rozhodnutí o odvolání se uvede § 90 odst. 4 SŘ. Odvolací správní orgán v okamžiku zjištění prekluze napadené rozhodnutí zruší a řízení zastaví bez dalšího, tj. rozhodnutí vydá bez dalších procesních úkonů, které by jinak v odvolacím řízení učinil, kdyby k prekluzi nedošlo.

KD dne 12. 12. 2006 - **Běh prekluzivní lhůty v případě přezkoumávání postupu orgánu činného v trestním řízení**

Dotaz: Spadá do trestního řízení přezkoumávání postupu policejního orgánu a státního zástupce podle § 157a TŘ, tj. prodlužuje se o tuto dobu lhůta pro projednávání přestupku (§ 20 odst. 2 PŘZ)?

Odpověď: Přezkoumávání postupu policejního orgánu a státního zástupce podle § 157a TŘ podle našeho názoru do trestního řízení nespadá, tj. o tuto dobu se neprodlužuje prekluzivní lhůta k projednávání přestupku. Podle § 12 odst. 10 TŘ se přípravným řízením

rozumí úsek trestního řízení od sepsání záznamu o zahájení úkonů trestního řízení nebo provedení neodkladných a neopakovatelných úkonů do podání obžaloby, postoupení věci jinému orgánu nebo zastavení trestního stíhání, anebo do rozhodnutí či vzniku jiné skutečnosti, jež mají účinky zastavení trestního stíhání před podáním obžaloby. Úkony, jimiž se trestní řízení zahajuje, jsou vymezeny až v § 158 TR. Navíc se přezkum podle § 157a TR nedá zařadit do žádné fáze přípravného řízení. Nejde tudíž o trestní řízení a o dobu tohoto přezkumu nelze prodloužit lhůtu pro zánik odpovědnosti za přestupek.

KD 20. 3. 2007 - Způsob rozhodnutí v přezkumném řízení po uplynutí prekluzivní lhůty

Dotaz: *Lze po uplynutí lhůty stanovené k projednání přestupku v § 20 PŘZ změnit v přezkumném řízení pravomocné rozhodnutí o přestupku, např. z důvodu nesprávného nebo nejasného popisu způsobu spáchání přestupku (skutku), aniž by bylo zasaženo do právní kvalifikace, sankce, ochranného opatření, lhůty splatnosti pokuty?*

Odpověď: Nelze. Podle § 20 PŘZ nelze přestupek projednat, uplynul-li od jeho spáchání jeden rok³, resp. uplynula-li jednoroční lhůta prodloužená o časový úsek, kdy se vedlo o témže skutku trestní řízení nebo soudní přezkum. Tato lhůta je propadná (prekluzivní). Správní orgán k ní musí přihlížet z úřední povinnosti. V této lhůtě musí rozhodnutí o přestupku nabýt právní moci. Nestačí v ní pouze řízení o přestupku zahájit či pouze vydat prvostupňové rozhodnutí. To ale neznamená, že po uplynutí jednoho roku od spáchání přestupku nemůže být pravomocné rozhodnutí o přestupku podle SŘ přezkoumáno v přezkumném řízení. K přezkumu v přezkumném řízení dojít může, ovšem přezkoumávané rozhodnutí lze pro prekluzi pouze zrušit. Vzhledem k tomu, že věcně lze o přestupku rozhodnout pouze v jednoroční prekluzivní lhůtě, není možné v přezkumném řízení provést změnu pravomocného rozhodnutí ve smyslu zpřesnění skutku, z něhož byl obviněný uznán vinným (do výroku o vině nelze po prekluzi zasáhnout), či pravomocné rozhodnutí zrušit a věc vrátit prvostupňovému správnímu orgánu k novému projednání a věcnému rozhodnutí.

KD dne 20. 3. 2007 - Zrušení prvostupňového rozhodnutí a zastavení řízení odvolacím správním orgánem

Dotaz: *Odvolacímu správnímu orgánu bylo předloženo odvolání spolu se spisovou dokumentací. Odvolací správní orgán zjistil, že za 1 měsíc dojde k zániku odpovědnosti za přestupek (viz § 20 PŘZ). Lze z důvodu blížíící se prekluze vydat odvolací rozhodnutí, jehož výrok zní: „Rozhodnutí KPPP obce Horní Dolní se zrušuje a řízení o přestupku ...se zastavuje.“?*

Odpověď: Rozhodnutí by měl odvolací správní orgán vydat v souladu s právním stavem a skutkovými okolnostmi rozhodované věci (přestupku) existujícími v době jeho vydání. Jestliže tedy v době vydání rozhodnutí odvolacího správního orgánu ještě nedošlo k zániku odpovědnosti za přestupek, nemůže odvolací správní orgán z důvodu prekluze prvostupňové rozhodnutí zrušit a řízení o přestupcích zastavit.

KD dne 12. 6. 2007 - Součinnost se státním zastupitelstvím

Dotaz: *Jak postupovat, pokud si státní zástupce po zahájení řízení o přestupku vyžádá spis a dochází ke stavění prekluzivní lhůty?*

Odpověď: Podle § 8 TR je třeba v rámci součinnosti uvedenému požadavku vyhovět a správní orgán by mohl řízení přerušit z důvodu rozhodování o předběžné otázce, jelikož

³ ZOP stanoví prekluzivní lhůty odlišně.

nelze předjímat, zda státní zástupce neposoudí skutek jako trestný čin. Lhůta podle § 20 PŘZ neběží, pokud státní zástupce vede trestní řízení.

KD dne 11. 9. 2007 - **Nezapočítání doby do lhůty podle § 20 odst. 1 PŘZ**

Dotaz: *Od kterého dne a do kterého dne mohou probíhat úkony spojené s trestním řízením, které ohraničují dobu, která se nezapočítává do lhůty podle § 20 odst. 1 PŘZ?*

Odpověď: Doba, po kterou bylo trestní řízení vedeno, začíná běžet dnem zahájení trestního řízení, tj. zpravidla dnem, kdy policejní orgán sepsal záznam o zahájení úkonů trestního řízení a končí dnem právní moci usnesení policejního orgánu, státního zástupce nebo soudu o odevzdání nebo postoupení věci příslušnému správnímu orgánu k projednání přestupku. Dnem následujícím po tomto dni běh lhůty podle § 20 PŘZ pokračuje.

Trestním řízením se rozumí proces upravený TŘ. Trestním řízením je také fáze objasňování a prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin podle § 158 až 159b TŘ, tj. postup orgánu činného v trestním řízení před zahájením trestního stíhání. O postupu orgánu činného v trestním řízení podle § 158 až 159b TŘ však musí správní orgán nalézt ve spise písemný podklad. Pokud orgán činný v trestním řízení neučiní do spisu žádný formální úkon, podle něhož by správní orgán mohl určit počátek běhu trestního řízení, lze dospět k závěru, že trestní řízení neběželo. Obdobný názor zaujal i NSS ve svém rozsudku ze dne 25. 1. 2007, č. j.: 6 As 56/2004-68. Samotné oznámení, resp. závěr o podezření ze spáchání trestného činu, nestačí, aby bylo trestní řízení zahájeno, musí na trestní oznámení nebo závěr o podezření o spáchání trestného činu navazovat další úkon orgánu činného v trestním řízení. Takový úkon by měl mít náležitou formu a měl by být součástí spisu, který byl správnímu orgánu postoupen k vyřízení v rámci řízení o přestupcích. Pokud spis postoupený správnímu orgánu podklad prokazující provedení příslušného úkonu orgánem činným v trestním řízení neobsahuje, měl by si správní orgán ověřit, zdali příslušný úkon podle § 158 až 159b TŘ orgán činný v trestním řízení provedl.

Dobu, po kterou se státní zastupitelství zabývalo žádostí správního orgánu o posouzení, zda je správně stanovena výše škody a nejedná se proto o trestný čin, nelze považovat za trestní řízení, pokud nedošlo k žádnému formálnímu úkonu policejního orgánu nebo státního zástupce, kterým by byl určen počátek běhu trestního řízení. Trestní řízení nepočíná běžet okamžikem postoupení spisu správním orgánem podle § 71 písm. a) PŘZ na státní zastupitelství, neboť není postupováno podle TŘ, ale stále podle PŘZ. Jelikož se z pohledu TŘ jedná o podnět jiného orgánu, na jehož podkladě lze učinit závěr o podezření ze spáchání trestného činu (§ 158 odst. 1 TŘ), k zahájení trestního řízení by na něj (tj. na postoupení) musel navazovat další úkon státního zástupce nebo policejního orgánu.

Jiná situace by nastala, kdyby státní zástupce na základě postoupení spisu správním orgánem zaslal spis policejnímu orgánu k provedení určitých úkonů podle TŘ, např. provedení výslechu – tedy prověření skutečností, zda nedošlo ke spáchání trestného činu. Od data vydání tohoto pokynu tedy bylo vedeno přípravné řízení trestní. Je-li následně věc orgánem činným v trestním řízení odevzdána nebo postoupena správnímu orgánu k projednání jako přestupek, končí trestní řízení v okamžiku ukončení postupu podle TŘ (odevzdáním věci správnímu orgánu, resp. právní mocí usnesení o postoupení věci správnímu orgánu).

KD dne 18. 12. 2007 - **Obnova řízení a způsob rozhodnutí ve fázi obnovené po prekluzi**

Dotaz: *Správní orgán povolil obnovu řízení v přestupkové věci. V době, kdy má být vydáno rozhodnutí v obnovené fázi zanikla odpovědnost za přestupek podle § 20 PŘZ. Jak má správní orgán rozhodnout v obnovené fázi?*

Odpověď: Vzhledem k tomu, že k zániku odpovědnosti za přestupek je třeba přihlížet z moci úřední, správní orgán vydá rozhodnutí o zastavení řízení /§ 76 odst. 1 písm. f) PŘZ/. Rozhodnutí o zastavení řízení vydané v obnoveném řízení nahrazuje původní rozhodnutí.

KD dne 10. 6. 2008 - **Vliv trestního řízení na běh prekluze**

Dotaz: *Od kdy začíná běžet trestní řízení ve smyslu § 20 odst. 2 PŘZ? Příklad: 5. 5. 2008 – podáno trestní oznámení; 25. 5. 2008 - podání vysvětlení podle TŘ (§ 158 odst. 5 TŘ – vysvětlení nemá povahu neodkladného nebo neopakovatelného úkonu) a 5. 6. 2008 – sepsání záznamu o zahájení úkonů trestního řízení (§ 158 odst. 3 TŘ). V který den je zahájeno trestní řízení podle § 20 odst. 2 PŘZ?*

Odpověď: Trestním řízením ve smyslu ust. § 20 PŘZ se v souladu s § 12 odst. 10 TŘ rozumí řízení podle TŘ. Je třeba odlišovat trestní řízení od trestního stíhání. Trestní řízení je zákonem upravený postup orgánů činných v trestním řízení (tj. policie, státní zástupce, soudu).

Kdy začíná běžet trestní řízení, správní orgán v konkrétním případě pozná podle ve spisu založeného příslušného písemného procesního úkonu orgánu činného v trestním řízení učiněného podle TŘ (např. písemný procesní úkon učiněný podle § 158 odst. 3 nebo podle § 158 odst. 5 TŘ). Sama skutečnost, že bylo podáno trestní oznámení, neznamená přerušení běhu prekluzivní lhůty podle § 20 PŘZ.

KD dne 9. 9. 2008 - **Zánik odpovědnosti za přestupek**

Dotaz: *Přestupek proti majetku byl spáchán dne 10. 7. 2007. Po dokazování KPPP rozhodla dne 18. 6. 2008 o zastavení řízení dle 76 odst. 1 písm. a) PŘZ, skutek není přestupkem. Písemné vyhotovení rozhodnutí je datováno rovněž na 18. 6. 2008. Vypraveno však bylo toto rozhodnutí až dne 14. 7. 2008, tedy po prekluzi. Bylo podáno odvolání ve věci. Toto podání podala oznamovatelka, která se na začátku řízení připojila s nárokem na náhradu škody, ale při ústním projednávání přestupku od požadavku náhrady škody „ustoupila“. Správní orgán ji však označoval za poškozenou až doposud, v rozhodnutí řešil náhradu škody (odkázal poškozenou 2 s jejím případným nárokem na soud) a zaslal jí i rozhodnutí. Odvolání bylo podáno v zákonem stanovené lhůtě 15 dnů. Jak postupovat v odvolacím řízení? Domníváme se, že se jedná o odvolání nepřípustné s ohledem na to, že poškozená vzala svůj návrh zpět a tím již nebyla dále účastníkem řízení. Rozhodnutím o zamítnutí odvolání jako nepřípustného však nijak nevyřešíme otázku nabytí právní moci rozhodnutí správního orgánu I. stupně, neboť toto již právní moci nabýt nemůže a nemohlo s ohledem na vypravení rozhodnutí, a to ani v okamžiku, kdy bylo předáno k doručení. Dle SŘ lze přezkumné řízení (ve kterém by šlo rozhodnutí zrušit a řízení z důvodu prekluze zastavit) zahájit až po nabytí právní moci rozhodnutí. Lze tedy vydat pouze rozhodnutí o zamítnutí odvolání a věc nechat bez dalšího jako vyřízenou?*

Odpověď: Předně je nutno upozornit, že je nutné rozlišovat procesní institut právní moci a hmotněprávní institut zániku odpovědnosti za přestupek. Zánik odpovědnosti za přestupek je hmotněprávní skutečností, v jejímž důsledku již nemá být přestupek dále věcně projednáván, ale dojde-li k této skutečnosti, má být řízení o přestupku zastaveno podle § 76 odst. 1. písm. f) PŘZ. Tato skutečnost ovšem nemá žádný vliv na nabytí právní moci rozhodnutí o přestupku. Rozhodnutí o přestupku nabývá právní moci za splnění podmínek stanovených v § 73 odst. 1 SŘ. Těmito podmínkami je oznámení rozhodnutí

všem účastníkům řízení a skutečnost, že proti takovému rozhodnutí již nelze podat odvolání. Při splnění těchto podmínek nabývá rozhodnutí o přestupku právní moci vždy. To znamená, že i rozhodnutí o přestupku, kterým se nezastavuje řízení z důvodu zániku odpovědnosti za přestupek (tj. např. rozhodnutí o vině) vydané po uplynutí lhůty uvedené v § 20 PŘZ (i lhůty uvedené v soudním řádu správním) nabývá právní moci za předpokladu, že bylo doručeno všem účastníkům a že se proti němu již nelze odvolat. Klíčové pro vyřešení dotazu je zjištění, zda byla „poškozená“ oprávněna podat odvolání. Je nesporné, že zpětvzetím návrhu na náhradu škody poškozená své procesní postavení účastníka - poškozeného ztratila. V daném případě je ovšem problematické, že s dotyčnou osobou bylo i nadále zacházeno jako s účastnicí řízení a, co je hlavní, bylo i rozhodováno o jejím nároku. Přikláníme se proto k názoru, že tato osoba byla odvolání oprávněna podat, neboť v rozhodnutí bylo rozhodováno o jejích právech. V takovém případě by pak měla mít právo na odvolání proti takovému rozhodnutí. Odvolání bylo podáno včas a oprávněnou osobou, prvostupňové rozhodnutí by mělo být zrušeno s tím, že prvostupňový správní orgán řízení zastaví podle § 76 odst. 1 písm. f) PŘZ. Přípustnost předmětného odvolání bude nutno samozřejmě posoudit i z hlediska toho, zda se poškozená odvolala v rozsahu, který jí PŘZ přiznává, tj. v otázce náhrady škody.

KD dne 16. 12. 2008 - Zánik odpovědnosti za přestupek

Dotaz: *V prvním stupni bylo rozhodnuto o vině obviněného za přestupek. Obviněný se proti předmětnému rozhodnutí odvolal. V průběhu odvolacího řízení došlo k zániku odpovědnosti za přestupek. Jak v daném případě postupovat?*

Odpověď: Odvolací orgán prvostupňové rozhodnutí zruší a řízení o přestupku zastaví podle ust. § 90 odst. 4 SŘ.

KD dne 16. 12. 2008 - Zánik odpovědnosti za přestupek

Dotaz: *Prvostupňové rozhodnutí o vině za přestupek bylo vydáno v době, kdy odpovědnost za přestupek již zanikla. Jak v daném případě postupovat?*

Odpověď: Odvolací orgán prvostupňové rozhodnutí zruší pro nezákonnost podle ustanovení § 90 odst. 1 písm. a) SŘ a řízení o přestupku zastaví.

KD dne 16. 12. 2008 - Zánik odpovědnosti za přestupek

Dotaz: *Správní orgán vydá příkaz o uložení pokuty za přestupek, a to v době, kdy odpovědnost za přestupek ještě nezanikla. Příkaz se nedaří doručovat a následně, aniž by byl příkaz doručen, dojde k zániku odpovědnosti za přestupek. Kam zařazovat takové případy z hlediska výkazu o přestupcích.*

Odpověď: Do kolonky „vyřešeno příkazem“.

KD dne 8. 6. 2010 - Zánik odpovědnosti za přestupek po vydání rozhodnutí

Dotaz: *Podle § 20 odstavec 1 PŘZ přestupek nelze projednat, uplynul-li od jeho spáchání jeden rok. Podle dosavadní praxe v této lhůtě muselo nabýt rozhodnutí právní moci. Dle judikatury NSS sp. zn. Ejk 349/2007 však z výše uvedeného ustanovení vyplývá, že rozhodnutí musí být vydáno v uvedené době, ale nevyplývá z něho, že v uvedené době musí rozhodnutí nabýt právní moci. 1) Musí rozhodnutí ve lhůtě stanovené § 20/1 PZ nabýt právní moci? 2) Pokud nemusí, jaký bude postup správního orgánu, který při odvolacím řízení zjistí, že po vydání rozhodnutí lhůta jednoho roku uběhla?*

Odpověď: Zatím nevidíme důvod ke změně dosavadního postoje, tedy že rozhodnutí musí ve lhůtě uvedené v § 20 PŘZ nabýt i právní moci. Projednáním přestupku je dle našeho názoru třeba rozumět projednání zakončené pravomocným rozhodnutím, tedy

nikoliv jakýmkoliv rozhodnutím, ale konečným rozhodnutím, proti němuž se nelze dále odvolat a jehož nezbytnou náležitostí je i právní moc, a to právní moc, která nastala v době, kdy ještě bylo možno přestupek projednávat. K tazatelem citovanému rozhodnutí je třeba dále uvést, že žádné rozhodnutí NSS pod citovanou spisovou značkou neexistuje (tato forma spisových značek ani není NSS používána). NSS se zatím zabýval prekluzí přestupkového jednání zejména v následujících případech: rozsudek NSS ze dne 23. 4. 2010, č. j. 5 As 10/2010-75, rozsudek NSS ze dne 9. 7. 2009, č. j. 9 As 81/2008-55, rozsudek NSS ze dne 17. 12. 2008, č. j. 1 As 100/2008-61, rozsudek NSS ze dne 20. 12. 2007, č. j. 2 As 6/2007-93, rozsudek NSS ze dne 11. 7. 2007, č. j. 1 As 17/2007-73, rozsudek NSS ze dne 25. 1. 2007, č. j. 6 As 56/2004-68, rozsudek NSS ze dne 15. 12. 2005, č. j. 3 As 57/2004-39.

Z žádného z těchto rozhodnutí neplyne, že by stačilo v jednoroční lhůtě jen rozhodnutí vydat. Naopak ve většině z nich se uvádí, že rozhodnutí „nabylo právní moci před uplynutím jednoroční prekluzivní lhůty“. Jen v jediném z těchto rozhodnutí (rozsudek ze dne 17. 12. 2008, č. j. 1 As 100/2008-61) je uváděno, že postačí rozhodnutí o přestupku v jednoroční lhůtě vydat, toto tvrzení je však citací rozsudku krajského soudu, na které NSS blíže nereaguje (pro úplnost je třeba dodat, že rozhodnutí o přestupku v daném případě nejen bylo vydáno, ale i nabylo právní moci v roční prekluzivní lhůtě.) Naopak v rozsudku ze dne 15. 12. 2005, č. j. 3 As 57/2004 -39, pak NSS výslovně uvedl, že: „Ve lhůtě jednoho roku od spáchání přestupku musí rozhodnutí o přestupku nabýt právní moci. Správní orgán musí k prekluzi přihlížet v úřední povinnosti, a není proto třeba, aby ji pachatel namítal. Procesním důsledkem zániku odpovědnosti ve smyslu ust. § 20 odst. 1 PŘZ je, že správní orgán nemůže řízení o přestupku zahájit a v řízení již zahájeném pokračovat, a to bez ohledu na to, zda okolnost, která je důvodem zániku odpovědnosti, nastala v řízení prvostupňovém nebo v řízení odvolacím. Podle § 76 odst. 1 písm. f) PŘZ správní orgán řízení o přestupku zastaví, jestliže v něm zjistí, že odpovědnost za přestupek zanikla.“ Pokud bylo správním orgánem prvního stupně vydáno rozhodnutí před datem zániku odpovědnosti za přestupek a bylo proti němu podáno včasné odvolání, avšak v průběhu odvolacího řízení odpovědnost za přestupek zanikla, odvolací správní orgán toto rozhodnutí zruší a řízení zastaví dle § 90 odst. 4 SŘ (neboť nastala skutečnost, tj. prekluze, která odůvodňuje zastavení řízení).

KD dne 14. 9. 2010 - Běh prekluzivní lhůty

Dotaz: *Po dobu vedení trestního řízení se přerušuje běh prekluzivní lhůty podle § 20 odst. 2 PŘZ. Běh prekluzivní lhůty se také přerušuje podle § 41 SŘS po dobu řízení před soudem o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu. Je počátek a konec přerušování prekluzivní lhůty v tomto případě obdobný jako u trestního řízení, tj. nastává přerušování lhůty dnem doručení žaloby na soud a končí dnem právní moci rozhodnutí krajského soudu, popř. rozhodnutí NSS?*

Odpověď: Lhůta podle § 20 PŘZ se přerušuje ode dne, kdy byla správní žaloba doručena krajskému soudu a přerušování končí dnem nabytí právní moci rozsudku krajského soudu. Lhůta podle § 20 PŘZ se také přerušuje ode dne doručení kasační stížnosti soudu do okamžiku nabytí právní moci rozhodnutí NSS o kasační stížnosti.

KD dne 10. 9. 2013 - Jak postupovat v případě, kdy ze strany odvolacího správního orgánu bylo vydáno rozhodnutí o odvolání, které ovšem do doby prekluze skutku nestačilo nabýt právní moci (tzn., nebylo do doby prekluze doručeno účastníku řízení)?

Dotaz: Je nutné, aby odvolací správní orgán vydával a doručoval účastníkovi další rozhodnutí, kterým se řízení o přestupku zastavuje nebo postačí na vydaném rozhodnutí poznamenat informaci o tom, že došlo k prekluzi skutku a rozhodnutí nelze vykonat? Jakým způsobem pak účastníka řízení o této skutečnosti informovat?

Odpověď: Rozhodnutí odvolacího správního orgánu bude třeba spolu s rozhodnutím správního orgánu prvního stupně zrušit v přezkumném řízení, neboť rozhodnutí odvolacího správního orgánu nabude právní moci v rozporu s § 20 PŘZ. Podle našeho názoru výše uvedenému nebrání ani věta první § 96 odst. 2 SŘ, neboť v tomto případě je třeba rozšířit výklad daného ustanovení a zohlednit § 20 PŘZ, jakožto speciálního právního předpisu, který nepřipouští, aby o přestupku bylo rozhodnuto po uplynutí 1 roku od jeho spáchání.

KD dne 11. 3. 2014 - (Ne)započítávání doby trestního řízení do lhůty k projednání přestupku

Dotaz: Orgánem činným v trestním řízení je odevzdána věc místně nepřislušnému správnímu orgánu, ten je několik měsíců nečinný a až poté věc postoupí příslušnému správnímu orgánu. Počítá-li však TR s odevzdáním věci příslušnému orgánu k projednání přestupku a v odůvodněných svých rozsudků NSS vyjadřuje opakovaně závěr, že datem skončení trestního řízení je den, kdy je doručeno sdělení o odevzdání věci správnímu orgánu (např. č. j.: 1 As 17/2007-73, č. j.: 5 As 51/2010 -97), dalo by se přiklonit k názoru, že odevzdání nepřislušnému orgánu tyto účinky mít nebude. Problematickým nám to ovšem přijde právě v případech, kdy nepřislušný orgán bude v dané věci delší dobu nečinný, a proto trestní řízení nebude skončeno jen z tohoto důvodu, ačkoli vůle trestních orgánů je zřejmá (a takový výklad by mohl být v rozporu s principy dobré správy a právní jistoty, kdy by lhůta k projednání přestupku byla prodlužována výlučně v důsledku pochybení trestních a poté i správních orgánů).

Odpověď: MV výše uvedenou záležitost vnímá jako určitý problém, který by se měl v praxi eliminovat na minimum takovýchto obdobných případů, nicméně je názoru, že je třeba i nadále postupovat v souladu s TR /viz § 159a odst. 1 písm. a), který stanoví, že věc je třeba odevzdat příslušnému orgánu k projednání přestupku nebo jiného správního deliktu/. Pokud se tedy stane, že orgán činný v trestním řízení odevzdá věc nepřislušnému orgánu, který ji postoupí příslušnému orgánu až po nějaké době, tato okolnost sama o sobě nemá vliv na to, že trestní řízení je skončeno až dnem odevzdání věci příslušnému orgánu a k prodloužení lhůty k projednání přestupku tak může dojít. MV je názoru, že tento výklad nebude v rozporu s principy dobré správy a právní jistoty, neboť je třeba vzít v úvahu také práva případných dalších účastníků řízení, tedy vedle obviněného z přestupku práva poškozeného, vlastníka věci nebo navrhovatele. Obviněný z přestupku se může bránit stížnostmi na špatný postup orgánu činného v trestním řízení (postoupením věci nepřislušnému správnímu orgánu se fakticky prodlužuje délka trestního řízení) nebo žádostí na přijetí opatření proti nečinnosti (v tomto případě nepřislušného) správního orgánu.

KD dne 9. 12. 2014 - Postup správního orgánu v případě, došlo-li k zániku odpovědnosti za přešůpek dle § 20 PŘZ před nabytím právní moci rozhodnutí

Dotaz: Správní orgán I. stupně vydal rozhodnutí o uznání viny z přestupku. Před nabytím právní moci však došlo k zániku odpovědnosti dle § 20 odst. 1 PŘZ. Správní orgán I. stupně následně sám své předchozí rozhodnutí zrušil a řízení dle § 76 odst. 1 písm. f) PŘZ zastavil. Obviněný poté podal opožděné odvolání proti rozhodnutí o uznání viny. Jak má odvolací správní orgán v této věci postupovat?

Podstata dotazu: Je třeba, v případě, když dojde k zániku odpovědnosti dle § 20 odst. 1 PŘZ před nabytím právní moci rozhodnutí, toto rozhodnutí v přezkumném řízení rušit nebo ne? Viz stanoviska Ministerstva vnitra sdělená na KD dne 8. 6. 2010 (bod 3) a dne 10. 9. 2013 (bod 5).

Odpověď: Obecně - Ministerstvo trvá na svém závěru uvedeném na KD z 10. 9. 2013, tedy že rozhodnutí ve věci v řízení o přestupku musí nabýt právní moci před uplynutím prekluzivní lhůty v § 20 PŘZ. Pokud se tak nestane, je důvod takové rozhodnutí zrušit v rámci přezkumného řízení.

K postupu správního orgánu - z položeného dotazu plyne, že správní orgán I. stupně nepostupoval správně. Správný postup orgánu I. stupně, pokud účastník podá opožděné odvolání, je, že věc postoupí nadřízenému správnímu orgánu (ve lhůtě 10 -ti dnů) k provedení přezkumného řízení s odůvodněním, že rozhodnutí ve věci nabylo právní moci. Pokud však již správní orgán I. stupně sám rozhodnutí zrušil a řízení zastavil, byl tento jeho postup nezákonný.

V daném případě KÚ by měl opožděné odvolání zamítnout jako opožděné a následně v přezkumném řízení zrušit obě rozhodnutí správního orgánu I. stupně a řízení zastavit. První rozhodnutí ve věci z důvodu, že nabylo právní moci po uplynutí prekluzivní lhůty, druhé rozhodnutí o zastavení řízení podle § 76 odst. 1 písm. f) PŘZ z důvodu, že správní orgán nemohl vydat sám od sebe nové rozhodnutí, bez podnětu účastníka řízení (§ 87 SŘ), když již jedno rozhodnutí ve věci vydal.

Správní orgán I. stupně může sám vlastní rozhodnutí změnit nebo zrušit pouze na základě odvolání (autoremedura - § 87 SŘ) nebo v přezkumném řízení z podnětu účastníka řízení (§ 95 odst. 2 SŘ) a to pouze v případě, že vyhoví účastníkovi, který podání podal a zároveň tím nezpůsobí újmu ostatním účastníkům, ledaže s tímto postupem souhlasí všichni účastníci. Pokud však nebylo podáno odvolání účastníka řízení, nebo by vyhověním odvolání došlo k poškození práv ostatních účastníků (zejména poškozený nebo navrhovatel), řeší věc vždy nadřízený správní orgán.

KD dne 8. 3. 2016 - Zánik odpovědnosti za přestupek před nabytím právní moci rozhodnutí

Dotaz: *Je třeba postupovat v souladu se stanoviskem OVS uvedeným na KD ze dne 9. 12. 2014 i v případě, že správní orgán I. stupně řízení ve věci zastaví z důvodů uvedených v § 76 PŘZ (např. spáchání skutku, o němž se vede řízení, nebylo obviněnému prokázáno), a toto rozhodnutí nenabude v prekluzivní lhůtě právní moci? Dle názoru KÚ jsou „významné právní následky“ (viz rozsudek NSS č. j. 7 As 61/2010-89) v těchto případech totožné (zastavení řízení, byť dle jiného ustanovení), tzn. KÚ by dle popsané metodiky v takových případech rozhodnutí správního orgánu I. stupně pouze zrušil a věc vrátil s tím, že správní orgán I. stupně má řízení dle § 76 odst. 1 písm. f) PŘZ zastavit, neboť zanikla odpovědnost za přestupek (rozhodnutí zrušit a řízení přímo zastavit přitom nelze – viz § 97 odst. 3 SŘ).*

Odpověď: OVS setrvává na svém závěru, že rozhodnutí ve věci v řízení o přestupku musí nabýt právní moci před uplynutím prekluzivní lhůty stanovené § 20 PŘZ. Pokud se tak nestane, je důvod takové rozhodnutí zrušit v rámci přezkumného řízení. V této souvislosti lze odkázat i na tazatelem citovaný rozsudek NSS. Pokud se jedná o případ, kdy mělo být správním orgánem I. stupně řízení o přestupku zastaveno z důvodu uvedeného příkladem v § 76 odst. 1 písm. c) PŘZ, přičemž toto rozhodnutí nenabylo právní moci v prekluzivní lhůtě, nelze tuto skutečnost „zhojit“ s konstatováním, že řízení o přestupku bylo obdobně zastaveno, avšak podle jiného ustanovení PŘZ. V daném případě by se jednalo o nezákonné rozhodnutí, ačkoli by toto ve svém důsledku nemělo vliv na „výsledek

řízení“, resp. na právní postavení účastníků příslušného řízení. V nastíněném případě je tak namíste postup podle § 97 odst. 3 SŘ, rozhodnutí zrušit a vrátit správnímu orgánu I. stupně, který v souladu s § 76 odst. 1 písm. f) PŘZ předmětné řízení o přestupku zastaví, neboť odpovědnost za přestupek zanikla.

KD dne 5. 9. 2017 - **Stavení běhu promlčecí doby - trestní řízení**

Dotaz: *Jestliže jsou úkony trestního řízení zahájeny pro skutek (kvalifikovaný jako výtržnictví a ublížení na zdraví v obci ... před restaurací ...), z jehož spáchání jsou podezřelí a v záznamu o zahájení úkonů trestního řízení uvedené osoby B a C, avšak v odevzdání věci správnímu orgánu podle § 159a TR, je jako podezřelá uvedena jen osoba C a „nově“ osoba D, která podávala vysvětlení v trestním řízení původně jako poškozená, lze uvažovat, že též ve vztahu k osobě D nebžela po celou dobu od zahájení trestního řízení promlčecí doba? S tím souvisí otázka, zda v případě, že je osoba A pravomocně uznána vinnou z přestupku a následně se na správní orgán v souvislosti se žádostí osoby A o obnovu řízení o přestupku obrátí osoba B s prohlášením, že tento přestupek spáchala ona, nikoliv osoba A, se jedná o tentýž skutek, a tím i o věc pravomocně rozhodnutou i ve vztahu k osobě B.*

Odpověď: Totožnost skutku z hlediska stavení běhu promlčecí (prekluzivní) doby se zabýval NSS ve svém rozsudku ze dne 15. 6. 2007, pod č. j.: 4 As 38/2006-63, a to tak, že do ní zahrnul také totožnost pachatele - v podrobnostech odkazujeme na argumentaci soudu v citovaném rozsudku.

V případě trestního řízení vedeného proti jiné osobě či v případě rozhodnutí o přestupku jiné osoby tak nemůže platit totožnost skutku, a nemůže dojít ani ke stavení běhu promlčecí doby ani k překážce věci pravomocně rozhodnuté.

KD dne 10. 10. 2022 - **Stavení promlčecí doby – trestní řízení**

Dotaz: *Co znamená „tentýž skutek“ ve věci stavení prekluze podle ustanovení § 32 odst. 1 písm. a) ZOP? Jde o situaci, kdy je orgánem činným v trestním řízení vedeno trestní řízení na neznámého pachatele a následně v závěru (posledním úkonu) orgán činný v trestním řízení na podání vysvětlení vyslechl osobu, kterou následně dalším úkonem označil za pachatele v odevzdání přestupku dle ustanovení § 159a trestního řádu správnímu orgánu. Správní orgán tedy s ohledem na datum spáchání přestupku řešil, zda došlo ke stavení prekluzivní lhůty, či nikoli. Jde v tomto případě o „tentýž skutek“, tedy ke stavení prekluze, či nikoli. Trestní řízení bylo vedeno proti neznámému pachateli a orgán činný v trestním řízení následně v odevzdání věci jako pachatele uvedl nějakou konkrétní osobu, která vůbec netušila, že by mohla reagovat a vůbec věděla, že proti ní bylo vedeno trestní řízení. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 6. 2007, č. j. 4 As 38/2006-63, lze dovodit, že v takovém případě nedošlo ke stavení prekluzivní lhůty, neboť „vždy se musí jednat o řízení vůči té samé osobě, která bude potrestána buď podle trestního zákona, či podle zákona přestupkového. Bylo by nelogické, a v rozporu s označenou individualizací správního trestání, ... pokud by se do této lhůty započítával i běh (trestního) řízení vůči jiné osobě. Naopak je logické, pokud se do této lhůty započítává toliko běh trestního řízení vedeného vůči osobě, vůči které bude následně vedeno přestupkové řízení a nikoli doba, po kterou bylo vedeno trestní řízení vůči třetí osobě.“ Naproti tomu však existuje rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2010, č. j. 5 As 51/2010-94. Krajský úřad s ohledem na výše uvedené žádá o postavení tohoto problému najisto, tak aby následný postup správních orgánů byl stejný.*

Odpověď: Dle našeho názoru není uvedená judikatura v rozporu. Oba rozsudky vycházejí z totožnosti skutku dané též totožností osoby pachatele, přičemž ve druhém z nich

Nejvyšší správní soud pouze připouští stavení promlčecí doby i v tom případě, kdy je trestní řízení vedeno zprvu proti neznámému pachateli, jehož totožnost je teprve následně zjištěna, což je odlišný případ od situace, kdy je trestní řízení a přestupkové řízení vedeno proti různým osobám.

KD dne 5. 9. 2017 - **Stavení běhu promlčecí doby - soudní řízení správní**

Dotaz: *Dle § 32 odst. 1 písm. c) ZOP se do promlčecí doby nezapočítává doba, po kterou se o věci vedlo soudní řízení správní. Na různých školeních, která jsme absolvovali my i správní orgány I. stupně, je pojem „soudní řízení správní“ vykládán nejednotně. Někteří školitelé tvrdí, že pokud je podána kasační stížnost, řízení u NSS není důvodem pro stavení lhůt, tzn., nepovažují řízení u NSS za soudní řízení správní. S tímto názorem se neztotožňujeme, neboť dle § 41 SŘS „stanoví-li zvláštní zákon ve věcech přestupků, kárných nebo disciplinárních nebo jiných správních deliktů lhůty pro zánik odpovědnosti, popřípadě pro výkon rozhodnutí, tyto lhůty po dobu řízení před soudem podle tohoto zákona neběží“. Rovněž podle usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 18. 9. 2012, č. j.: 8 Afs 29/2011-78 „lhůty stanovené pro zánik práva neběží před soudem ani po dobu řízení o kasační stížnosti“. Stejně tak se uplatní § 41 SŘS v řízení o kasační stížnosti dle komentáře k § 41 SŘS - www.beck-online.cz.*

Odpověď: Lze souhlasit se závěrem i argumentací tazatele, že i řízení o kasační stížnosti lze považovat za soudní řízení správní, jehož doba se nezapočítává do běhu promlčecí doby.

KD dne 11. 12. 2018 - **Určení lhůty pro projednání přestupku po provedení přezkumného řízení**

Dotaz: *Nadřízený správní orgán v rámci přezkumného řízení zruší pravomocně vydané rozhodnutí o přestupku a věc vrátí k novému projednání (zrušené pravomocné rozhodnutí bylo vydáno v řádných lhůtách) - od spáchání přestupku však uběhl jeden rok. Jaký běh lhůt bude v uvedeném případě uplatněn § 30 nebo § 32 ZOP? Resp. lze uvedený přestupek projednat po uplynutí jednoho (nebo tří let) od jeho spáchání nebo se uplatní § 32 ZOP a lhůtu je nutné propočítat? Má vydání rozhodnutí o přezkumu v jednorozhodnutí lhůt ode dne spáchání přestupku vliv na běh lhůt podle § 30 nebo § 32 ZOP?*

Odpověď: Pokud nadřízený správní orgán vydá při dodržení zákonných lhůt rozhodnutí v přezkumném řízení, jímž rozhodnutí podřízeného správního orgánu zruší a věc mu vrátí, nedochází tímto postupem k situaci předvídané v § 32 ZOP. Tedy vydáním rozhodnutí v přezkumném řízení nedochází k přerušení běhu doby určené k projednání přestupku a počátku běhu doby nové. Po dobu vedení přezkumného řízení nedochází ani ke stavení doby určené k projednání přestupku. Podřízený správní orgán musí poté, co mu bude vrácen spisový materiál, věc znovu projednat a rozhodnout v době, která běží od vydání zrušeného rozhodnutí o vině, příp. od zahájení řízení, bylo-li rozhodnuto o zastavení řízení. V „novém“ řízení tedy podřízený správní orgán zohledňuje úpravu § 32 odst. 2 ZOP (pokud v mezidobí nastalo promlčení, je třeba k této skutečnosti přihlížet z úřední povinnosti a řízení zastavit).

KD dne 11. 12. 2018 - **Přerušení promlčecí doby v případě příkazu vydávaného jako první úkon v řízení**

Dotaz: *K ustanovení § 32 odst. 2 písm. b) ZOP - přerušení promlčecí doby vydáním rozhodnutí. Náš dotaz zní, zda se promlčecí doba podle daného ustanovení přerušuje i vydáním příkazu nebo pouze vydáním meritorního rozhodnutí.*

Odpověď: Oba zákonné důvody pro přerušení promlčecí doby /§ 32 odst. 2 písm. a) a b) ZOP/ jsou v případě vydání příkazu jako prvního úkonu v řízení z formálního hlediska v zásadě rovnocenné, přičemž podstatné je to, že promlčecí doba se v tomto případě přeruší pouze jednou. K tomu je nutno doplnit, že nová promlčecí doba začne běžet dnem doručení příkazu jako prvního úkonu v řízení, který v takovém případě plní funkci oznámení o zahájení řízení /§ 32 odst. 2 písm. a) ZOP/. Proto dochází k přerušení promlčecí doby z důvodu zahájení řízení o přestupku, neboť okamžikem doručení příkazu jako prvního úkonu v řízení je řízení o přestupku zahájeno, případným podáním odporu se pak příkaz ruší a řízení pokračuje (k tomu srov. § 150 odst. 3 SŘ).

Pro úplnost dodáváme, že pokud nebude příkaz prvním úkonem v řízení, přerušuje se promlčecí doba jeho vydáním /§ 32 odst. 2 písm. b) ZOP/.

K tomu i závěr č. 154 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání ze dne 12. 5. 2017 (Zánik odpovědnosti za přestupek - počátek a ukončení běhu promlčecí doby a pravidla pro počítání času). **K tomu i závěr č. 165 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání ze dne 21. 9. 2018** (Vliv stavení promlčecí doby na uplynutí mezní promlčecí doby podle § 32 odst. 3 ZOP).

KD 12/2020 - Promlčecí doba v případě vedení společného řízení

Dotaz: *V případě vedení společného řízení pro více pachatelů platí, že řízení je zahájeno doručením oznámení o zahájení řízení posledním z nich (§ 78 odst. 2 ZOP). Je tedy správná úvaha, že tímto momentem se také přerušuje promlčecí doba u přestupků všech pachatelů (§ 32 odst. 2 písm. a) ZOP)?*

Odpověď: Ano. V případě společného řízení se toto zahajuje až doručením oznámení posledním z podezřelých, a teprve tímto momentem tedy může dojít k přerušení promlčecí doby.

KD dne 10. 10. 2022 - Přerušení promlčecí doby při chybě v doručování

Dotaz: *Ke spáchání přestupku došlo v březnu 2021, rozhodnutí ve věci bylo vypraveno 31. 8. 2021, ale bylo doručováno zástupci, který však nebyl oprávněn k přebírání písemností (vyplývá to přímo z plné moci – zmocnění bylo výslovně jen k zastupování při ústním jednání). Správné osobě, tj. obviněnému, bylo rozhodnutí vypraveno až v listopadu 2021. V rámci odvolacího řízení pak odvolací orgán rozhodnutí správního orgánu zrušil a věc mu vrátil k novému projednání. Náš dotaz spočívá v tom, kdy končí promlčecí doba (ve věci dosud nebylo nijak rozhodnuto), zda skončila k 31. 8. 2022 nebo skončí až v listopadu 2022, tedy že se běh promlčecí doby odvíjí od data, kdy bylo rozhodnutí předáno k doručení správné osobě. Jinak v druhé polovině září 2021 byl sám obviněný nahlížet do spisu a rozhodnutí tam již bylo založeno.*

Odpověď: Podle našeho názoru je třeba vycházet z ustanovení § 32 odst. 2 písm. b) ZOP, podle kterého k přerušení promlčecí doby dojde vydáním (vypravením) rozhodnutí, nepůjde-li o situaci popsanou v části předmětného ustanovení za středníkem, tedy o příkaz vydaný jako první úkon v řízení. Popisovaná vada v doručování nemá za následek vyloučení účinku přerušení promlčecí doby, neboť byla naplněna podmínka vydání rozhodnutí. V daném případě by tedy promlčecí doba končila v srpnu 2022.

KD dne 21. 5. 2024 - Přerušení promlčecí doby nezákonným příkazem

Dotaz: *Přestupková komise vydala příkaz jako první úkon v řízení ve věci přestupku hrubé urážky na cti, kdy § 90 odst. 2 písm. a) ZOP explicitně vylučuje vydání příkazu v přestupkových řízeních zahajovaných se souhlasem osoby přímo postižené spácháním*

přestupku. Takový příkaz je tedy nezákonný, neboť pro jeho vydání chybí zákonný podklad (takový příkaz vůbec neměl být vydán). Může takovýto nezákonný příkaz (který nebyl napaden odporem) způsobit přerušeni prekluzivní lhůty (v mém případě již uplynula roční lhůta od spáchání přestupku a případné přerušeni řízení by šlo v neprospěch obviněného) a proč?

Odpověď: Podle § 32 odst. 2 písm. b) ZOP se promlčecí doba přerušuje vydáním rozhodnutí, jímž je obviněný uznán vinným; je-li prvním úkonem v řízení vydání příkazu, přerušuje se běh promlčecí doby jeho doručením. Při výkladu tohoto ustanovení dospěl NSS v rozsudku ze dne 24. 4. 2023, č. j. 8 As 295/2021-35, č. 4488/2023 Sb. NSS k názoru, že účinky spočívající v přerušeni běhu promlčecí (prekluzivní) doby má rozhodnutí, jímž byl obviněný uznán vinným [§ 32 odst. 2 písm. b) ZOP], nehledě na to, že bylo později zrušeno v odvolacím řízení pro nezákonnost. To by neplatilo pouze za situace, že by šlo o rozhodnutí nicotné či rozhodnutí ryze formální, učiněné jen ve snaze zabránit možnému promlčení přestupku bez skutečné ambice aktivně vést řízení proti obviněnému z přestupku. Z judikatury NSS lze v tomto ohledu zmínit též rozsudek ze dne 11. 8. 2023, č. j. 8 As 32/2022-48, podle kterého vydání příkazu, který nebyl prvním úkonem v řízení (§ 90 zákona ZOP), přerušuje běh promlčecí doby jakožto rozhodnutí, jímž byl obviněný uznán vinným [§ 32 odst. 2 písm. b) ZOP], a to i pokud obviněný podá proti příkazu odpor (§ 150 odst. 3 správního řádu). V rozsudku ze dne 5. 4. 2023, č. j. 4 As 67/2023-27, pak NSS připustil, že příkaz vydaný správním orgánem věcně a místně příslušným k projednání přestupku, který je z projednávání věci vyloučen podle § 63 ZOP, je způsobilý přerušit běh promlčecí doby podle § 32 odst. 2 písm. a) téhož zákona (po novelizaci zákonem č. 417/2021 Sb. se jedná o § 32 odst. 2 písm. b) – pozn. MV). S odkazem na citovanou judikaturu máme za to, že k přerušeni promlčecí doby podle § 32 odst. 2 písm. b) ZOP dojde i v případě doručení příkazu, který byl vydán věcně a místně příslušným správním orgánem, ačkoli byl příkaz vydán v rozporu s § 90 odst. 2 písm. a) ZOP, jelikož se jedná o přestupek, který lze projednat pouze se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku. Zjištěný rozpor příkazu s právními předpisy nemá vliv na skutečnost, že byl příkaz doručen. Nelze z ničeho dovozovat, že by doručení příkazu vydaného v rozporu s § 90 odst. 2 ZOP nevyvolalo účinky spočívající v přerušeni promlčecí doby podle § 32 odst. 2 písm. b) ZOP.

K § 37

Povaha a závažnost přestupku

KD dne 14. 12. 2010 - **Povinnost zohledňovat příjmy pachatele v přestupkovém řízení**

Dotaz: *Dle usnesení NSS č. j. 1 As 9/2008-133 by měl správní orgán při rozhodování o výši a druhu sankce za spáchání jiného správního deliktu podnikající fyzickou osobou přihlédnout k osobním a majetkovým poměrům pachatele, i když zákon, podle kterého rozhoduje, kritérium osobních a majetkových poměrů nezná. Platí tento princip i pro rozhodování o uložení druhu a výše sankce za přestupek?* **Odpověď:** NSS v usnesení rozšířeného senátu ze dne 20. 4. 2010, č. j. 1 As 9/2008 -133, uvedl následující: „I. Správní orgán ukládající pokutu za jiný správní delikt je povinen přihlédnout k osobním a majetkovým poměrům pachatele tehdy, pokud je podle osoby pachatele a výše pokuty, kterou lze uložit, zřejmé, že by pokuta mohla mít likvidační charakter, a to i v případech, kdy příslušný zákon osobní a majetkové poměry pachatele v taxativním výčtu hledisek rozhodných pro určení výše pokuty neuvádí. II. Správní orgán vychází při zjišťování osobních a majetkových poměrů z údajů doložených samotným účastníkem řízení, případně z těch, které vyplynuly z dosavadního průběhu správního řízení či které si opatří

samostatně bez součinnosti s účastníkem řízení. Nelze-li takto získat přesné informace, je správní orgán oprávněn stanovit je v nezbytném rozsahu odhadem.“

K tomu je třeba uvést, že zohlednění majetkových poměrů pachatele je nutné především tam, kde by pokuta s ohledem na svoji výši mohla mít likvidační účinek (viz výše). To však v případě nejčastěji projednávaných přestupků (§ 47, § 49, § 50 PŘZ) zpravidla nehrozí. Dodejme, že i tam, kde byla pachateli uložena např. pokuta ve výši 25.000,- Kč až 50.000,- Kč, neshledal NSS takovou pokutu jako likvidační (srovnej např. rozsudek NSS ze dne 19. 6. 2009, č. j. 5 As 46/2008-50, a rozsudek NSS ze dne 24. 6. 2009, č. j. 1 As 35/2009-69).

Na druhé straně lze zohlednit majetkové poměry pachatele zejména tam, kde pachatel sám upozorňuje na své nízké příjmy s tím, že k efektivnímu postihu stačí i nižší výměra sankce (tam, kde pachatel svou příjmovou situací výslovně argumentuje, se zároveň jedná o námitku, s níž je správní orgán povinen se alespoň v odůvodnění rozhodnutí vypořádat). Naopak v případě vyšších příjmů pachatele lze tuto skutečnost rovněž zohlednit navýšením výměry pokuty, v rámci zákonného rozmezí, aby měla pokuta odpovídající sankční efekt i u lépe situovaného pachatele (v obou případech tak bude zásah do majetkové sféry pachatelů co do účinků podobný, stejně jako sankční efekt pokuty). Daný postup lze obecně dovodit ze smyslu sankce i z § 12 odst. 1 PŘZ (přihlíženo má být mj. k osobě pachatele).

KD dne 6. 6. 2017 - **Zjišťování osobních poměrů obviněného z přestupku**

Dotaz: *Jak má správní orgán postupovat za situace, kdy obviněného nesmí donucovat k výpovědi, zjišťovat jeho osobní poměry? Může správní orgán na začátku řízení nebo při ústním jednání poučit obviněného, že je jeho právem „sdělit správnímu orgánu okolnosti o svých osobních poměrech“ a pokud pak obviněný žádné takové okolnosti nesdělí a ani nebudou správnímu orgánu známy, znamená to, že k nim správní orgán nemusí přihlížet?*

Odpověď: Správní orgán nemůže obviněného donucovat k výpovědi, ale určitě by jej měl poučit o právu sdělit své osobní poměry, aby k nim mohl správní orgán přihlídnout. Pokud obviněný své osobní poměry nesdělí, je na správním orgánu, aby je odhadem určil sám, jak v případě majetkových poměrů opakovaně uvádí judikatura. Správní orgán může nahlédnout do evidence obyvatel a zjistit, zda se jedná o otce početné rodiny, lze nahlédnout do insolvenčního rejstříku, živnostenského rejstříku, registru vozidel, katastru nemovitostí či jiných přístupných rejstříků. Pokud správní orgán ani tímto způsobem nezjistí osobní poměry obviněného, uvede v rozhodnutí úvahu, že k těmto okolnostem nemohl přihlídnout, neboť mu nejsou známy. Podle § 37 písm. f) ZOP se u fyzické osoby přihlídnou k osobnímu stavu, z toho důvodu pro jistotu přezkoumatelnosti uložení správního trestu doporučujeme výše uvedenou úvahu v odůvodnění rozhodnutí uvést. Jen upozorňujeme, že pokud bude správní orgán pořizovat dokumenty, týkající se osobních poměrů obviněného, jedná se o podklady pro vydání rozhodnutí, ke kterým mají účastníci řízení možnost se vyjádřit a je tedy nutné je s nimi seznámit před vydáním rozhodnutí.

K § 41

Ukládání správních trestů za více přestupků

KD dne 7. 6. 2016 - **Společné řízení podle PŘZ po novele k 1. 10. 2015**

Dotaz: *Je nezbytné v případě vedení řízení o přestupku proti jednomu pachateli, podle ustanovení § 57 odst. 3 PŘZ, (jeden pachatel se dopustil několika přestupků, o nichž jsou vedena samostatná řízení), uplatňovat zásadu absorpce (viz § 12 odst. 2 PŘZ), nebo lze*

uložit za každý přestupek samostatně i nejvyšší možnou sankci - rozsudek NSS ze dne 18. 6. 2009, č. j. 1 As 28/2009-62?

Odpověď: Předpokladem uplatnění absorpční zásady je konání společného řízení o více přestupcích spáchaných jednou osobou - pokud by absorpční zásada uplatněna nebyla, ale řízení by byla vedena samostatně a samostatně by byly ukládány sankce za jednotlivé přestupky, šlo by, dle názoru MV, o nezákonný postup a takové rozhodnutí by mělo být zrušeno v rámci odvolacího řízení /k tomu srov. § 90 odst. 1 písm. a) nebo b) SŘ.

Podle judikátu NSS ze dne 18. 6. 2009, č. j. 1 As 28/2009-62: „Nevede-li správní orgán v rozporu s § 57 odst. 1 PŘZ, společné řízení o více přestupcích téhož pachatele, není takový postup vadou řízení, je-li z odůvodnění následného rozhodnutí zřejmé, že ve věci byla aplikována zásada absorpční, zakotvená v § 12 odst. 2 citovaného zákona pro ukládání trestu za souběh přestupků.“

Předmětný judikát řeší situaci, kdy dle PŘZ mělo být vedeno společné řízení (§ 57 odst. 1 PŘZ) a toto vedeno nebylo. V takovém případě se dle názoru NSS nejedná o procesní vadu, pokud byla v řízení aplikována absorpční zásada (§ 12 odst. 2 věta první PŘZ). Z judikátu tedy plyne, že absorpční zásada by se měla aplikovat i v případě, že řízení o přestupcích byla vedena samostatně, ačkoli mělo být dle zákona vedeno společné řízení. Podle našeho názoru však absorpční zásadu nelze aplikovat v případě, pokud dle zákona společné řízení vedeno být nemá (a vedeno tedy ani nebylo), což je předmětem daného dotazu. Podle § 57 odst. 3 PŘZ lze do společného řízení zahrnout pouze přestupky spáchané do okamžiku zahájení řízení o některém z nich. Pokud byl přestupek spáchán po zahájení řízení o jiném přestupku, ve společném řízení jej projednat nelze a o těchto přestupcích se vedou samostatná řízení. V tomto případě lze tedy pachateli za přestupek spáchaný po zahájení řízení o jiném jeho přestupku uložit samostatně sankci v rámci její horní hranice.

KD dne 5. 12. 2017 - K ukládání a odůvodňování sankce, resp. správního trestu za více přestupků

Dotaz: *Obviněný je uznán vinným ze spáchání dvou přestupků (oba přestupky proti občanskému soužití) a je mu za tyto přestupky uložen úhrnný trest, přičemž jeden přestupek byl spáchán před účinností ZOP a druhý po nabytí účinnosti tohoto zákona. Podle jaké právní úpravy je tento trest ukládán a jaká právní úprava se použije při určení druhu a výměry úhrnného trestu? Použije se ještě § 12 PŘZ?*

Odpověď: V první řadě si je třeba uvědomit, že pachateli lze uložit vždy jen takový druh sankce či správního trestu, který dovoluje uložit zákon účinný v době, kdy se o přestupku rozhoduje (viz původní § 7 odst. 2 PŘZ; stejné pravidlo nyní v § 2 odst. 6 ZOP). Naproti tomu odpovědnost za přestupek se posuzuje vždy podle zákona účinného v době, kdy došlo ke spáchání přestupku (nestanoví-li pozdější předpis příznivější úpravu - totéž ale platí i u sankcí; užije se předpisu, který je pro obviněného výhodnější).

Pokud se tedy odpovědnost prvního přestupku posuzuje podle PŘZ a odpovědnost druhého přestupku podle zákona pozdějšího (s ohledem na data, kdy k přestupkům došlo), a společné řízení o nich je zahájeno za účinnosti nové právní úpravy (postupem dle ZOP), pak i zde je třeba reflektovat zásadu absorpce. Podle našeho názoru se však bude postupovat podle nové úpravy, tedy podle ZOP. Tak jako PŘZ obsahoval zásadu absorpce v § 12 odst. 2, tak ji ve stejném duchu obsahuje i ZOP v § 41 odst. 1. V tomto případě by podle našeho názoru tedy měl správní orgán vycházet z § 41 odst. 1 ZOP (i s přihlédnutím k tomu, že nový zákon celkově klade vyšší nároky na správní orgán, pokud jde o odůvodňování jím ukládaného správního trestu). Odstavec druhý, obsahující prvky „asperační“ zásady, by se však v tomto případě užít neměl.

K § 42 **Podmíněné upuštění od uložení správního trestu**

KD dne 6. 6. 2017 - **Příkaz a podmíněné upuštění od uložení správního trestu**

Dotaz: *Lze po zahájení řízení vydat příkaz, kterým správní orgán podmíněně upustí od uložení správního trestu dle § 42 ZOP?*

Odpověď: Podle našeho názoru ne. K podmíněnému upuštění od uložení správního trestu lze přistoupit pouze u přestupku, kterým byla způsobena škoda. Ustanovení § 90 odst. 2 písm. b) ZOP rozhodnutí příkazem výslovně vylučuje v případě, má-li být rozhodováno o nároku na náhradu škody nebo nároku na vydání bezdůvodného obohacení.

K § 46 **Pokuta**

KD dne 5. 12. 2017 - **Stanovení lhůty ke splatnosti pokuty**

Dotaz: *Dle § 46 odst. 2 ZOP je pokuta splatná do 30 dnů ode dne, kdy rozhodnutí o přestupku nabylo právní moci, pokud správní orgán nestanoví lhůtu jinou. Může tedy správní orgán stanovit i lhůtu kratší? Domníváme se, že lze stanovit lhůtu kratší než 30 dnů, správní orgán však musí tuto kratší lhůtu odůvodnit. Přitom upozorňujeme, že na vydaných příkazových blocích je uvedena lhůta pro zaplacení pokuty 15 dnů, což nemá oporu v zákoně (ZOP); dovoluujeme si tedy požádat o vyjádření MV.*

Odpověď: ZOP sice subsidiárně umožňuje uložení lhůty jiné než 30 denní, kratší lhůtu však nedoporučujeme a přikláníme se k ukládání lhůty 30 denní, případně delší, která je pro pachatele přestupku příznivější.

Patnáctidenní lhůta na příkazových blocích je dána zejména charakterem řízení, kdy se vydává příkaz na místě, které je rychlejší než klasické řízení o přestupku a obviněný podpisem příkazového bloku nejen s ním, ale i se zkrácenou lhůtou pro zaplacení pokuty vyslovuje souhlas.

K § 48 a k § 53 **Propadnutí věci, Zabrání věci**

KD dne 13. 12. 2005 - **Jak naložit s věcí získanou přestupkem**

Dotaz: *Pachatel odcizil z auta 50 litrů nafty. Nebyl zjištěn majitel vozu ani pomocí registrační značky. Barely s naftou byly policií předány správnímu orgánu k dalšímu opatření. Lze vydat rozhodnutí o zabrání věci nebo s naftou nakládat jako s nálezem?*

Odpověď: Nejsou splněny podmínky pro vydání rozhodnutí o zabrání věci. Jedná se sice o věc (nafta a barely) získanou přestupkem, která nenáleží pachateli, ale zabrání věci nelze vyslovit pro nesplnění požadavku ochrany bezpečnosti osob, majetku nebo jiného obecného zájmu. S věcí se proto naloží jako s nálezem.

KD dne 9. 9. 2008 - **Propadnutí a zabrání věci**

Dotaz: *Podle § 15 odst. 2 PrZ propadnutí věci nelze uložit, je-li hodnota věci v nápadném nepoměru k povaze přestupku. Stejně by se měla věc posuzovat i při zabrání podle § 18 PrZ. Ustanovení § 15 ani § 18 PrZ však neřeší co s věcí, která je zanedbatelné hodnoty nebo podléhající zkáze nebo do určité míry znehodnocená. Například nedopité lahve či krabice s alkoholem, které správní orgán obdrží společně s oznámením přestupku.*

Vlastníkem věci je nezletilý, kterému ji vrátit je přinejmenším nevhodné a zákonný zástupce jí odmítá převzít. Pokud správní orgán rozhodne o propadnutí nebo zabrání takové věci, je ji Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových povinen převzít? Pokud správní orgán o zabrání nebo propadnutí takové věci nerozhodne a nepodaří se mu ji předat vlastníkovi, může ji zlikvidovat?

Odpořed': Pokud správní orgán rozhodne o zabrání nebo propadnutí výše uvedených věcí, má povinnost ji odevzdat Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových. Této povinnosti správního orgánu odpovídá povinnost Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových věc převzít. Pokud správní orgán o zabrání nebo propadnutí výše uvedených věcí nerozhodne a vlastník ji odmítne převzít, můžeme na ni nahlížet dvojím způsobem, buď jako na věc opuštěnou, jejímž vlastníkem se stává podle § 135 OZ (za podmínek v něm stanovených) obec, v jejímž správním obvodu k opuštění věci došlo, nebo jako na odpad (věc, již se má její vlastník v úmyslu zbavit) podle zákona o odpadech (zákon č. 185/2001 Sb.), přičemž by se jednalo obvykle o komunální odpad, jehož vlastníkem se stává obec. V obou případech je pak obec, jakožto vlastník takto opuštěné věci, oprávněna s věcí dále nakládat, tedy ji i zlikvidovat.

KD dne 10. 3. 2009 - **Vrácení věci poškozenému**

Dotaz: *Jak vrátit věc (mobilní telefon) poškozenému občanovi SRN, který v rámci trestního řízení (věc byla původně řešena jako trestný čin) sdělil, že do ČR na úřední jednání ohledně projednání odcizení mobilního telefonu nepřijede? Jak kontaktovat poškozeného?*

Odpořed': Poškozeného postačí kontaktovat v českém jazyce - zaslat mu poštou vyrozumění o možnosti přihlásit se s nárokem na náhradu škody v přestupkovém řízení. Jde pouze o poučovací úkon správního orgánu - není nutné doručování do vlastních rukou, lze jej tedy zaslat poštou přímo do Německa. Telefon lze poškozenému též zaslat poštou do Německa.

KD 9. 6. 2009 - **Nakládání s propadlou (zabranou) omamnou a psychotropní látkou**

Dotaz: *Správní orgány – obecní úřady projednávají přestupky dle § 30 odst. 1 písm. j) PŘZ namísto PČR. Jak v těchto případech postupovat, zejména za situace, kdy je správnímu orgánu policií zaslána i zadržaná droga (např. pervitin). Že se jedná o drogu, již bylo posouzeno znaleckým posudkem. Jak s drogou naložit?*

Odpořed': Ústředním správním úřadem pro přestupky podle § 30 odst. 1 písm. j) PŘZ je Ministerstvo zdravotnictví ČR. Pokud nebyla droga uložena u policejního orgánu, zůstává do doby vyslovení propadnutí nebo zabrání věci u správního orgánu, který řízení o přestupku vede v prvním stupni. Po právní moci rozhodnutí, jímž se vyslovuje propadnutí nebo zabrání věci je třeba se obrátit na Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, kterému podle § 10 zákona č. 219/2000 Sb. náleží hospodaření s tímto majetkem. S ohledem na zprávu uveřejněnou posledně jmenovaným úřadem na <http://www.uzsvm.cz/story.php?ide=2849&search=trestn%C3%A9> lze usuzovat, že si tento úřad nebude propadlou/zabranou látku přebírat sám, ale spíše sdělí přestupkovému orgánu, kam ji má předat k likvidaci.

KD dne 9. 12. 2009 - **Vrácení věci**

Dotaz: *Správní orgán projednával přestupek, který měl být spáchán ukradením hadice, a tato hadice byla policií podezřelému z přestupku odebrána. Správní orgán řízení zastavil podle § 76 odst. 1 písm. a) PŘZ a protože nejsou důvody pro zabrání věci, měl by hadici*

vrátit. Komu ji má vrátit, když není jasné, kdo je jejím vlastníkem, protože jako vlastník této hadice se přihlásily dvě osoby?

Odpověď: V této věci je nutno rozlišit několik situací.

a) Komu věc vrátit, když žádná z osob, která tvrdí, že je vlastníkem, nemá doklad, který by vlastnictví dokázal? Není-li jakkoli (třeba i svědeckými výpověďmi atp.) dokazatelné, komu náleží vlastnictví, bude se s věcí zacházet jako s nálezem. Obě osoby, které o sobě tvrdí, že jsou vlastníky, mohou dát v daném případě k soudu určovací žalobu. Případně (pokud následně najdou důkazy na podporu svého vlastnictví) věc vyžádat od obecního úřadu, u něž leží jako nález.

b) Komu věc vrátit, když jedna osoba sice má doklad o nabytí, ale druhá osoba tvrdí, že jí byl tento doklad ukraden? V tomto případě bude závěr záviset na věrohodnosti tvrzení každé z dotčených osob.

c) Lze vrátit věc podezřelému z přestupku, kterému byla odebrána, přestože on vlastníkem není? Pokud je jisté, že on vlastníkem ani oprávněným držitelem není, pak ne (s věcí by se zacházelo jako s nálezem). Ovšem je nutno mít za prokázané, že skutečně není vlastníkem ani oprávněným držitelem – pokud ve věci ještě neběželo řízení o přestupku, z něž by vyplynulo, že dotyčný skutečně věc odcizil, tak lze o prokázání prvně uvedené skutečnosti pochybovat. Hovoří-li tazatel o podezřelém, má možná na mysli dobu před zahájením řízení. V té bude asi docela obtížné konstatovat, že věc není jednoznačně jeho.

KD dne 14. 9. 2010 - **Zasílání exekučních titulů (rozhodnutí o zabrání drogy, rozhodnutí o propadnutí drogy) příslušným orgánům**

Dotaz: *Jak je řešeno dle metodiky MV předávání drog a rozhodnutí o nich na Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových státu a na MV? Jak úřad, tak sklad policie i MV od nás chtějí originály rozhodnutí.*

Odpověď: Droga zůstává v režimovém skladu u PČR. S oznámením přestupku policejní orgán drogu městskému úřadu nepředává, proto ani nemůže městskému úřadu vzniknout problém s předáním drogy Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových. Pokud by droga byla s oznámením přestupku policejním orgánem městskému úřadu zaslána, městský úřad ji bezodkladně policejnímu orgánu vrátí a oznámení o přestupku si ponechá k vyřízení.

Stejnopis pravomocného rozhodnutí o propadnutí nebo o zabrání drogy s vyznačenou doložkou právní mocí se zasílá útvaru policie, který přestupek oznámil, aby měla policie nabývací titul k droze a mohla ji zlikvidovat. Stejnopis pravomocného rozhodnutí o propadnutí nebo o zabrání drogy s vyznačenou právní mocí je dále třeba zaslat odboru správy majetku MV (MV, odbor správy majetku, P. O. BOX 21/OSM, 170 34 Praha 7), který podle zákona č. 219/2000 Sb. s drogou za stát hospodaří. Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových se stejnopisy pravomocných rozhodnutí o propadnutí nebo zabrání drogy nezasílají.

KD dne 13. 9. 2011 - **Nakládání s drogou zabavenou cizinci, který odcestoval** **Dotaz:** *Celníci zabavili na letišti u cizince malé množství hašiše a marihuany, které zabavili. Věc poté celníci postoupili správnímu orgánu, neví však, jak naložit s drogami, které mají nyní uschované v trezoru. Dotaz zní, jak naložit s drogou, pokud je zřejmé, že rozhodnutí o zabrání věci nebude do ciziny nikdy doručeno.*

Celníci požadují titul, na jehož základě by bylo možno drogu zlikvidovat.

Odpověď: V daném případě připadá v úvahu vydání rozhodnutí o zabrání věci a jeho doručení veřejnou vyhláškou (nejde o rozhodnutí o přestupku). Rozhodnutí bude po

nabytí právní moci titulem k likvidaci drogy. Musí však být splněny podmínky dle § 18 PŘZ, v popsaném případě je zřejmě možný jen postup dle § 18 odst. 1 písm. a) PŘZ, kdy je nutno vyčkat na zánik odpovědnosti za přestupek a teprve pak lze drogu zabrat. Využitelnost postupu dle § 18 odst. 1 písm. a) PŘZ, tedy v případě, že pachatele nelze stíhat z důvodu, že odpovědnost za přestupek zanikla, naznačují i autoři publikace Jemelka, L., Vetešník, P.: PŘZ a řízení o přestupcích. Komentář, 1. vydání. C. H. Beck, Praha 2011, s. 99.

V úvahu připadá - jako složitější varianta - i vedení řádného řízení o přestupcích s ústním jednáním, kdy by však musel být cizinci (v případě neúspěšného doručování) ustanoven opatrovník a rozhodnutí, jímž by bylo řízení ukončeno (o uložení sankce, propadnutí věci a povinnosti nahradit náklady řízení), by nebylo, co se peněžních povinností týče, v praxi vymahatelné.

KD dne 11. 9. 2012 - Jak nakládat s rychle se kazícími věcmi (např. alkoholickými nápoji), které byly odebrány podezřelému z přestupku

Dotaz: *Spolu s oznámením o přestupku předá policejní orgán správnímu orgánu zadržený alkoholický nápoj. Správní orgán však nemá žádné vhodné prostory ani prostředky na skladování takových věcí. Některé otevřené nápoje se rychle kazí a produkují zápach a jiné nebezpečné látky. Jak naložit s těmito věcmi? Lze je s ohledem na hrozbu negativního vlivu na zdraví zlikvidovat (vylít) a učinit o tom záznam do spisu?*

Odpověď: Nelze, správní orgán by měl tyto předměty uskladnit do doby, dokud nerozhodne o jejich dalším osudu, tj. o jejich propadnutí či zabrání. Pokud správní orgán o propadnutí nebo o zabrání shora uvedených věcí nerozhodne a vlastník tuto věc odmítne převzít, můžeme na ni nahlížet dvojím způsobem, buď jako na věc opuštěnou, jejímž vlastníkem se stává podle ust. § 135 OZ, (za podmínek v něm stanovených), obec, v jejímž správním obvodu k opuštění věci došlo, nebo jako na odpad (věc, již se má její vlastník v úmyslu zbavit) podle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, přičemž by se jednalo obvykle o komunální odpad, jehož vlastníkem se stává obec. V obou případech je pak obec, jakožto vlastník takto opuštěné věci, oprávněna s věcí dále nakládat, tedy ji i zlikvidovat.

KD dne 11. 9. 2012 - Vydání rozhodnutí o zabrání věci po odložení věci

Dotaz: *Orgán policie oznámil správnímu orgánu přestupek a současně mu předal střelivo odebrané podezřelému (vlastníkovi). Přestupková věc byla odložena. Lze samostatně rozhodnout podle § 18 odst. 1 písm. a) PŘZ o zabrání věci?*

Odpověď: Domníváme se, že jsou splněny podmínky pro vydání rozhodnutí o zabrání věci ve smyslu ust. § 18 odst. 1 písm. a) PŘZ; především pak účel tohoto ochranného opatření. Tedy ano, lze samostatně rozhodnout.

KD dne 11. 12. 2012 - Ochranné opatření zabrání věci podle PŘZ v případě odložení věci

Dotaz: *Lze uložit ochranné opatření zabrání věci podle § 18 odst. 1 písm. a) PŘZ (věc náleží pachateli, kterého nelze za přestupek stíhat) v případě odložení věci podle § 66 odst. 2 PŘZ (správní orgán může věc odložit, jestliže sankce, kterou lze za přestupek uložit, je bezvýznamná vedle trestu, který byl nebo bude podle očekávání uložen osobě podezřelé z přestupku za jiný čin v trestním řízení)? Jedná se konkrétně o podezřelého (bývalý policista, který už byl postaven mimo službu), kterému při vyšetřování trestného činu vydírání zabavila PČR zbraň, kterou držel v rozporu se zákonem o zbraních a střelivu. Podle očekávání bude této osobě uložen za trestný čin vydírání trest a případná*

sankce za přestupek se jeví správnímu orgánu jako bezvýznamná vedle očekávaného trestu za spáchaný trestný čin. Co ale se zbraní, která je uložena na PČR a zabrání věci lze uložit pachateli, kterého za přestupek stíhat nelze, ale správní orgán může (ale nemusí) věc odložit?

Odpověď: Domníváme se, že pokud správní orgán nerozhodne o přestupku a neuloží sankci, přičemž dospěje k závěru, že sankce, kterou lze za přestupek uložit je bezvýznamná vedle trestu, který bude podezřelému z přestupku podle očekávání uložen za jiný čin v trestním řízení, tedy věc odloží dle § 66 odst. 2 PŘZ, lze ohledně zabavené zbraně rozhodnout o ochranném opatření zabrání věci ve smyslu § 18 odst. 1 písm. a) PŘZ, a to zejména s ohledem na účel ochranného opatření, tj. v tomto případě bezpečnost osob.

KD dne 12. 3. 2013 - Jak naložit s drogou přestupce, který v mezidobí zemřel

Dotaz: *Policisté na místě zabavili přestupci věc - drogu. Přestupce nelze za přestupek stíhat, protože v mezidobí zemřel. Komu se bude doručovat rozhodnutí o zabrání věci a kdy toto nabude právní moci? Otázkou je, zda je vůbec možno zabírat věc zemřelého pachatele, jestli by se nemělo počkat na vyřízení dědictví, až bude znám dědic.*

Odpověď: Institut zabrání věci, upravený v § 18 PŘZ, přichází do úvahy v těch případech, kdy z nejrůznějších důvodů, není možné vyslovit sankci propadnutí věci ve smyslu ustanovení § 15 PŘZ. V takových případech může příslušný správní orgán rozhodnout, že se zajištěná věc zabírá, a to za předpokladu, že příslušná zajištěná věc náleží pachateli, kterého nelze za přestupek stíhat (např. pro prekluzi, amnestii či smrt pachatele), nebo nenáleží pachateli přestupku nebo mu nenáleží zcela, přičemž jako další podmínku PŘZ stanoví, že takto zajištěnou věc je možno „zabrat“, vyžaduje-li to bezpečnost osob nebo majetku anebo jiný obecný zájem (bez ohledu na to, zda pachateli náleží či nikoli).

Z povahy dotazu lze dovodit, že poté, co bylo zahájeno řízení, pachatel přestupku zemřel. V případě, že pachatel přestupku zemřel, řízení o přestupku se zastaví podle § 76 odst. 1 písm. i) PŘZ usnesením, které se poznamená do spisu, neboť není-li pachatele přestupku, nelze vést řízení. Zároveň je ale třeba se se zajištěnou věcí - „drogou“ vypořádat.

Omamné nebo psychotropní látky nebo prekursorů drog představují nebezpečné věci, které z povahy věci nesmějí vůbec přijít do rukou správního orgánu. Pokud PČR „drogový“ delikt neprojedná v blokovém řízení, v rámci něhož může drogu zlikvidovat (viz § 34 odst. 4 zákona o PČR), musí zajištěnou drogu uskladnit v režimovém skladu a vyčkat pravomocného rozhodnutí o propadnutí či zabrání drogy, které vydá správní orgán.

Problém je, že za situace, kdy pachatel přestupku v době rozhodování o zabrání věci zemřel, nelze vůči němu vydat rozhodnutí o zabrání věci podle § 18 odst. 1 písm. a) PŘZ, neboť okamžikem smrti pachatele jeho majetek přechází na jeho dědice, tudíž věc zemřelému již nenáleží (není již jejím vlastníkem).

Rozhodnout o zabrání věci lze pouze vůči žijícímu vlastníku věci - drogy, tj. případnému dědici. Domníváme se, že droga nemůže být předmětem dědického řízení. Opodstatnění pro tento závěr spatřujeme již v Listině základních práv a svobod. Podle Čl. 11 Listiny základních práv a svobod se sice každému zaručuje vlastnické právo, na druhou stranou je třeba uvést, že vlastnictví nesmí být zneužito na újmu práv druhých anebo v rozporu se zákonem chráněnými obecnými zájmy a jeho výkon nesmí poškozovat lidské zdraví, přírodu a životní prostředí nad míru stanovenou zákonem. Podle čl. 31 Listiny základních práv a svobod má každý právo na ochranu svého zdraví.

S přihlédnutím k právě uvedenému je více než evidentní, že u drog je dán všeobecný zájem společnosti na tom, aby byly z důvodu vážného rizika ohrožení lidského zdraví zlikvidovány. Tento obecný zájem na likvidaci drogy (který je třeba spatřovat i v ustanovení

§ 18 odst. 1 PŘZ, současně v ustanovení § 34 odst. 4 zákona o PČR, jakož i zamýšlené právní úpravě) vyplývá rovněž z TZ (§ 101 odst. 3 TZ) a lze jej odvodit také z judikatury trestních soudů. Kupříkladu, Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí ze dne 26. 1. 2000, sp. zn.: 5 Tz 211/2000 (v souvislosti s ochrannými opatřeními a zabráním věci - automobilu používaného cizincem k trestné činnosti) uvedl, že „zabrání věci přichází v úvahu jen ohledně věci, která už vzhledem ke své povaze je obecně nebezpečná a vyplývá z ní ohrožení zájmů České republiky pro případ, kdyby se dostala na její území. To lze dovodit zejména u věcí, jako jsou zbraně, výbušniny, drogy, jedy, radioaktivní materiál apod.“

KD dne 10. 12. 2013 - **Otázka k institutu zabránění věci**

Dotaz: *Zákonem č. 308/2013 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o povinném značení lihu, bylo do stávajícího § 18 PŘZ vloženo písmeno c), podle kterého lze rozhodnout o zabránění věci, jestliže není znám vlastník této věci. Pokud se o zabránění věci rozhoduje samostatným rozhodnutím, komu se toto rozhodnutí oznamuje a kdy nabývá právní moci a vykonatelnosti?*

Odpověď: Jako skutečně problematické se mohou jevit případy, kdy správní orgány v rámci řízení o přestupcích nezjistí vlastníka věci, jež má být zabráněna. Tento vlastník zajišťované věci tedy není vůbec znám, není tím pádem zřejmé, vůči komu by mělo být zabránění věci vysloveno, není jasné jak zajistit neznámému vlastníkovi věci právo na řádný opravný prostředek vyplývající z § 81 odst. 3 PŘZ, také komu rozhodnutí o zabránění věci doručovat, aby nabylo právní moci a splnilo tak účel úspěšného převodu zajištěných věcí na stát a případně možnost jejich následného zničení.

Vydeme-li z PŘZ, institut zabránění věci, upravený v § 18, přichází do úvahy v těch případech, kdy z nejrůznějších důvodů, není možné vyslovit sankci propadnutí věci ve smyslu § 15 PŘZ. V takových případech může příslušný správní orgán rozhodnout, že se zajištěná věc zabírá, a to za předpokladu, že příslušná zajištěná věc náleží pachateli, kterého nelze za přestupek stíhat (např. pro prekluzi, amnestii či smrt pachatele), nebo nenáleží pachateli přestupku nebo mu nenáleží zcela, nebo nově § 18 odst. 1 písm. c) PŘZ říká, „vlastník není znám“.

Zde ovšem upozorňujeme na chybu, která se vloudila do textu zákona, a to tečku za uvedeným textem, která tam pochopitelně nemá co dělat, neboť dále je stanovena podmínka, že takto zajištěnou věc je možno „zabrat“ tehdy, vyžaduje-li to bezpečnost osob nebo majetku anebo jiný obecný zájem.

Uvedené ustanovení PŘZ je pochopitelně třeba vykládat také s přihlédnutím k § 75 odst. 2 PŘZ, tzn., nebude-li vydaná nebo odňatá věc prohlášena za propadlou nebo zabranou, musí být bez zbytečných průtahů vrácena tomu, komu nepochybně patří; jinak tomu, kdo ji vydal nebo komu byla odňata. Bude-li se ovšem jednat o případy, kdy nebude možné určit vlastníka věci ani osobu, která věc vydala, nebude zde ani osoba, které věc byla odňata, a bude nezbytné zajištěnou věc zabrat, pak je podle našeho názoru na místě aplikovat § 18 odst. 1 písm. c) PŘZ následujícím způsobem. S odkazem na § 32 odst. 2 písm. e) SŘ (a dále s přihlédnutím k Závěru č. 28 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke SŘ ze dne 6. 3. 2006) - ustanovíme osobě, která není známa (nevíme, kdo je vlastníkem věci), opatrovníka; této osobě budeme pouze pořádkově doručovat ve smyslu § 25 odst. 1 SŘ veřejnou vyhláškou (rozhodnutí o zabránění věci je možné doručit veřejnou vyhláškou, protože nejde o rozhodnutí o přestupku). Podle § 34 odst. 2 SŘ bude s právními účinky spojeno pouze doručení písemnosti opatrovníkovi.

KD dne 11. 3. 2014 - **Zabrání věci**

Dotaz: *Lze po ukončeném (např. příkazním nebo blokovém) řízení, v němž nemohla být uložena sankce propadnutí věci, věc ve vlastnictví pachatele přestupku zabrat v následném řízení o zabrání věci? Je v tomto případě splněna podmínka podle § 18 odst. 1 písm. a) PŘZ?*

Odpověď: Vyjdeme-li z PŘZ, institut zabrání věci, upravený v § 18, přichází do úvahy v těch případech, kdy z nejrůznějších důvodů, není možné vyslovit sankci propadnutí věci ve smyslu § 15 PŘZ. V takových případech může příslušný správní orgán rozhodnout, že se zajištěná věc zabírá, a to za předpokladu, že příslušná zajištěná věc náleží pachateli, kterého nelze za přestupek stíhat (např. odpovědnost pachatele za přestupek je vyloučena pro prekluzi, amnestii či smrt pachatele) nebo nenáleží pachateli přestupku nebo mu nenáleží zcela, nebo vlastník věci není znám. V případě, že již došlo k pravomocnému vyřízení věci v blokovém nebo v příkazním řízení, u nichž podle PŘZ nelze z povahy věci uložit sankci propadnutí věci ve smyslu § 15 PŘZ, připadá v úvahu dodatečně rozhodnout o zabrání věci dle § 18 PŘZ, za předpokladu splnění zákonných podmínek. Společným předpokladem pro vydání rozhodnutí o zabrání věci, je však skutečnost, že zabrání věci vyžaduje ochrana bezpečnosti osob nebo jiný obecný zájem.

KD dne 18. 9. 2014 - **Způsob vrácení mobilu zajištěného městskou policií**

Dotaz: *V šatně (škola či práce) dojde k odcizení věcí ze skříňky, mj. mobilního telefonu. Volána městská policie, zjištěn pachatel, sepsáno podání vysvětlení, kdy se pachatel dozná a svoji výpověď podepíše. Zajištěný mobil spolu se spisem předán komisi (údajně městská policie nemůže dle svého zákona vrátit mobil majiteli). KPPP se ptá, jakým způsobem a kdy dojde k vrácení mobilu. Úředním záznamem? Zákon to neřeší. Lze mobil vrátit před vydáním rozhodnutí či až po nabytí právní moci (může se např. jednat o služební mobil, kterým komunikují se zákazníky a nutně ho potřebují)?*

Odpověď: Z ustanovení § 75 odst. 1 PŘZ lze dovodit dvě možnosti vydání a odnětí věci. První případ směřuje k věcem, které jsou důležité pro zjištění skutečného stavu věci a druhý k věcem, které mohou být prohlášeny za propadlé nebo zabrané. Obecně: pokud byla věc (která byla ke spáchání přestupku užita nebo určena, anebo byla přestupkem získána nebo byla nabyta za věc přestupkem získanou) obecní policií (nebo PČR) zajištěna nebo odňata podle § 138 SŘ, nebo byla vydána či odňata podle § 75 PŘZ, se o zajištění důkazu podle § 138 odst. 4 SŘ sepisuje protokol. V případech, kdy nebylo v řízení o přestupku rozhodnuto o jejím propadnutí či zabrání, je nezbytné věc vrátit tomu, komu nepochybně patří, jinak tomu, kdo ji vydal nebo komu byla odňata. PŘZ v § 75 procesní postup při vydání a odnětí věci neřeší, proto se použije příslušné ustanovení § 138 odst. 4 SŘ. Obdobně tedy při vrácení věci, o které nebylo rozhodnuto, že propadne, či že bude zabráná, se sepíše protokol, jehož náležitosti lze dovodit z ustanovení § 18 SŘ.

V prvním případě, kdy věc má sloužit jako důkaz pro zjištění skutečného stavu věci (např. listiny či jiné předměty jako důkazy) je nezbytné ji vydat až po nabytí právní moci rozhodnutí.

V druhém případě, pokud v průběhu řízení o přestupku vyjde najevo, že o zajištěné nebo odňaté věci nebude rozhodováno jako o věci propadlé, nebo zabrané, lze ji vydat již v průběhu řízení a není nezbytné čekat až na nabytí právní moci rozhodnutí. V řízení o přestupku se rozhoduje (ve výroku rozhodnutí § 77 PŘZ) pouze v případech, je-li věc prohlášena za propadlou nebo zabranou. V opačných případech se rozhodnutí nevydává a byla-li zajištěná nebo odňatá věc vrácena v průběhu řízení, tato skutečnost se uvede v odůvodnění rozhodnutí.

KD dne 13. 12. 2016 - **Zabrání legálně prodávaných drog**

Dotaz: *Lze vyslovit zabránění věci v případě zajištění syntetických drog, které nejsou uvedeny na seznamu zakázaných látek?*

Odpověď: MV je toho názoru, že pokud nepůjde o protiprávní jednání (půjde o legální prodej), ustanovení § 15 či § 18 PŘZ je nepoužitelné.

V případě že půjde o přestupek, zde vidíme obecný zájem společnosti (§ 18 odst. 1 PŘZ) na tom, aby tyto nebezpečné látky byly zabráněny a zlikvidovány, mj. se zřetelem např. k rozhodnutí NS ze dne 26. 1. 2000, sp. zn.: 5 Tz 211/2000, podle něhož „zabránění věci přichází v úvahu jen ohledně věci, která už vzhledem ke své povaze je obecně nebezpečná a vyplývá z ní ohrožení zájmů České republiky pro případ, kdyby se dostala na její území. To lze dovodit zejména u věcí, jako jsou zbraně, výbušniny, drogy, jedy, radioaktivní materiál apod.“.

KD dne 7. 3. 2017 - **Zabrání věci**

Dotaz: *Z důvodu zániku odpovědnosti za přestupek bylo podle § 76 odst. 1 písm. f) PŘZ zastaveno řízení o přestupku. Součástí spisového materiálu je nějaká věc (např. láhev alkoholu). Příklad v úvahu zabránění věci podle § 18 PŘZ, a pokud ne, jak s věcí dále naložit, jestliže vlastník ani na opakovanou výzvu věc nepřijme zpět?*

Odpověď: Aplikace § 18 PŘZ přichází do úvahy, jestliže správní orgán nemůže uložit sankci propadnutí věci, a vyžaduje-li to bezpečnost osob nebo majetku anebo jiný obecný zájem. Zastáváme názor, že samostatně lze rozhodnout o zabránění zajištěné věci (např. drogy). V takovém případě není na místě aplikace § 75 PŘZ. Nepřijme-li vlastník přes výzvu věc zpět, je možno případně uvážit další nakládání s takovou věcí podle NOZ (viz § 1045 NOZ).

KD dne 11. 12. 2018 - **Vydání a odnětí věci**

Dotaz: *PŘZ obsahoval v ustanovení § 75 úpravu vydání a odnětí věci, která byla důležitá pro zjištění skutečného stavu věci nebo která mohla být prohlášena za propadlou nebo zabranou. V současné právní úpravě ZOP toto ustanovení chybí. SŘ ukládá osobám povinnost předložit určitou věc správnímu orgánu, ale už neupravuje její odnětí. Jak má v případě potřeby správní orgán postupovat, pokud osoba požadovanou věc nepředloží? Např. TR uvedenou problematiku řeší (§ 78 odst. 1 - Kdo má u sebe věc, která může sloužit pro důkazní účely, je povinen ji na vyzvání předložit soudu, státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu; je-li ji nutno pro účely náležitěho zjištění skutečností důležitých pro trestní řízení zajistit, je povinen takovou věc na vyzvání těmto orgánům vydat. Při vyzvání je třeba ho upozornit na to, že nevyhoví-li výzvě, může mu být věc odňata, jakož i na jiné následky nevyhovění. § 79 odst. 1 - Nebyla-li věc, která může sloužit pro důkazní účely, na vyzvání předložena nebo vydána tím, kdo ji má u sebe, může mu být na příkaz předsedy senátu a v přípravném řízení na příkaz státního zástupce nebo policejního orgánu odňata.)*

Odpověď: Jestliže ZOP ustanovení o vydání či odnětí věci neobsahuje, je nezbytné postupovat podle § 61 SŘ. Podle našeho názoru ustanovení § 61 odst. 1 SŘ lze použít i na věci, které mohou být prohlášeny za propadlé nebo zabrané (viz § 48 a § 53 ZOP). Nelze souhlasit s tazatelem, že § 61 SŘ problematiku odnětí věci v případě vydání rozhodnutí o zajištění věci neřeší. Odstavec 4 § 61 SŘ tuto problematiku řeší dostatečně. Navíc odnětí věci lze definovat i jako provedení exekuce na nepeněžitě plnění přímým vynucením /viz § 112 písm. b) SŘ/, s odlišnostmi stanovenými v § 61 odst. 4 SŘ.

KD dne 11. 12. 2018 - **Zabrání věci**

Dotaz: KÚ obdržel dotaz od prvostupňového orgánu, jak naložit se zajištěnou věcí, jestliže ke spáchání přestupku došlo na přelomu roku 2014/2015, policie se podezřením začala zabývat na základě podnětu až v říjnu 2015 a odňala věc použitou ke spáchání přestupku, která může být předmětem propadnutí či zabrání. Z nepochopitelných důvodů policie zaslala správnímu orgánu oznámení o podezření ze spáchání přestupku až v červenci 2017 (nevedlo se trestní řízení), přestupek byl správním orgánem odložen pro prekluzi dle § 76 odst. 1 písm. f) ZOP. PČR však nyní požaduje, aby věc byla dodatečně zabráná, nechce ji podezřelému vrátet. Problém však spatřuje prvostupňový správní orgán v tom, že postup dle PŘZ, (úprava platná ke dni spáchání přestupku), je již vzhledem k tomu, že byl tento zákon v mezidobí zrušen a nahrazen ZOP, neaplikovatelný, uplynuly též tímto zákonem dané maximální 2 roky od spáchání přestupku pro možnost zabrání věci. Podle nyní účinného ZOP je sice pro zabrání věci až 5 let od spáchání (§ 53 odst. 4), avšak správní orgán se domnívá, že není možné aplikovat na jednání, k němuž došlo v roce 2014/2015, právní předpis (ZOP), který je účinný až od 1. 7. 2017. Jedná se dle jeho názoru o pravou retroaktivitu v neprospěch vlastníka věci, tedy rozpor s ústavními předpisy (z pohledu principů práva je to zásah státní moci do Ústavou a listinou garantovaného práva na soukromé vlastnictví), zejména v situaci, kdy dle předchozí právní úpravy již věc (po uplynutí 2 let) zabráná být nemohla a měla být podezřelému vrácena. Je § 53 ZOP vůbec na tento případ aplikovatelný, když v odst. 1 se odkazuje na předpoklad: „nebylo-li uloženo propadnutí věci uvedené v § 48 odst. 1...“ a tato situace vůbec nenastala, prakticky se totiž jedná o věc dle předchozího právního předpisu, tj. dle § 15 odst. 1 písm. a), b) zákona č. 200/1990 Sb.? Přejížděná ustanovení v § 112 ZOP, na rozdíl od např. ukládání správního trestu a zániku odpovědnosti za přestupek, výslovně ochranná opatření vůbec neřeší. Dle našeho názoru lze využít § 2 odst. 7 ZOP, tedy rozhodovat o ochranném opatření zabrání věci ve smyslu ustanovení ZOP jako celku, tj. včetně aplikace pětileté lhůty. Ostatně stejné ustanovení obsahoval i PŘZ - viz § 7 odst. 3. Hlavním účelem ochranných opatření není potrestání, ale především ochrana společnosti.

Odpověď: V daném případě souhlasíme s názorem, že lze postupovat, tj. zajištěnou věc zabrat, za splnění podmínek, podle nové právní úpravy ZOP, a to s odkazem na znění § 2 odst. 7 ZOP.

KD 10. 9. 2019 - **Jak nakládat se zajištěnými věcmi, u kterých správní orgán neshledal důvody pro jejich propadnutí nebo zabrání?**

Dotaz: Vzhledem k tomu, že ZOP na rozdíl od dřívější právní úpravy, tj. PŘZ, již neupravuje institut vydání a odnětí věci (§ 75 PŘZ), dotazy směřují k tomu, jak nakládat se zajištěnými věcmi přiloženými ke spisu, u kterých správní orgán neshledal důvody pro jejich propadnutí nebo zabrání.

1) Jestliže si osoba, které věc nepochybně patří, nebo která věc vydala nebo které byla odňata, na základě doručené výzvy správního orgánu k převzetí zajištěné věci ve stanovené lhůtě danou věc nevyzvedne, stane se tato věc v souladu s § 1045 NOZ věcí opuštěnou a tudíž i majetkem státu? Bude se v takovém případě předání věci Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových provádět pouze přípisem s přiloženou kopií výzvy k převzetí věci a doručenkou?

2) Jak postupovat v případě, kdy osobě, které věc nepochybně patří nebo která věc vydala nebo které byla odňata, není možné výzvu k převzetí zajištěné věci doručit (např. osoba, která nemá známý pobyt na území ČR)?

3) Lze vyslovit propadnutí věci v případě, že byl přestupek odložen podle § 76 odst. 5 písm. b), případně bylo řízení zastaveno podle § 86 odst. 5 ZOP? Pokud ano, vysloví se propadnutí věci samostatným rozhodnutím až po nabytí právní moci odložením? Lze potom

propadlou věc předat Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových pouze přípisem s kopií daného rozhodnutí?

4) *Jak postupovat v případě, kdy orgán policie spolu se spisem předá správnímu orgánu věc, kterou zajistil jako důkaz, aniž by mu ji kdokoliv vydal, nejsou splněny podmínky pro propadnutí nebo zabránění věci, a správní orgán vyhodnotí, že daná věc je bez hodnoty a jako důkaz není v řízení potřebná? Jak s takovou věcí naložit? Je možné takovou věc protokolárně vyřadit a zlikvidovat?*

Odpověď: Předně uvádíme, že k problému tzv. derelikce (opuštění věci) jsme se podrobně vyjádřili na KD 10. 6. 2014 - vizte bod 3 zápisu – Kvalifikace jednání tzv. sběračů kovu – dotaz na problematiku „věci opuštěné“ a „nálezu“ z pohledu NOZ). Z tehdy přijatých závěrů je třeba vyjít i pro posouzení aktuálně položených otázek.

Ad 1) Tedy, pokud bude pro účely přestupkového řízení zajištěna nějaká movitá věc, která:

- pachateli nebude patřit (jejím vlastníkem bude osoba od pachatele odlišná),
- nepůjde přitom o omamnou nebo psychotropní látku nebo prekursor drog (tyto věci ostatně ani nemohou být ke spisu přiloženy, musí být uskladněny v tzv. režimovém skladu – pro ně navíc platí zvláštní režim, není-li rozhodnuto o jejich propadnutí nebo zabránění; k tomu jsme se již v minulosti také vyjadřovali),
- a nebude zde prostor pro propadnutí nebo zabránění takové věci,

pak za situace, kdy její vlastník po výzvě správního orgánu, aby si takovou věc převzal, projeví vůli, že ji už nechce vlastnit (držet), lze na předmětnou zajištěnou věc pohlížet jako na věc opuštěnou ve smyslu § 1045 NOZ, jak uvádí tazatel. Movitá věc (např. jízdní kolo), kterou vlastník opustil, protože ji nechce jako svou držet, pak skutečně nikomu nepatří; je tzv. bez pána. A jako věc bez pána si ji pak v takovém případě může přivlastnit přímo obec a podle svého uvážení s ní i naložit. Není proto potřeba kontaktovat Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových a takovou věc tomuto úřadu předávat. Zdůrazněme ovšem, že tento jednodušší postup je možný jen v tom případě, kdy původní vlastník jednoznačně projeví vůli zajištěnou věc nevlastnit, resp. nedržet.

Pokud vlastník je vyzván k převzetí věci a je mu k tomu stanovena určitá lhůta, kterou nedodrží anebo na doručenou výzvu nereaguje, pak se automaticky o opuštěnou věc ještě nejedná. V takovém případě je nabíledni postup podle § 1050 odst. 1 NOZ, tzn., nevykonává-li vlastník vlastnické právo k movité věci po dobu tří let, až pak se má za to, že ji opustil. Tato situace tedy vyžaduje, aby obec věc po dobu tří let uschovala s tím, že pokud o ní po tuto dobu vlastník neprojeví zájem, pak je možné ji považovat za věc opuštěnou a opět je možný již popsáný postup.

Ad 2) Pokud nejde výzvu k převzetí věci vlastníkově věci (v daném případě neúčastníkovi řízení) doručit poštou – v zásadě je možné postupovat takto:

- osobě neznámého pobytu nebo sídla a osobě, již se nedaří prokazatelně doručovat, lze ustanovit opatrovníka; to však v daném případě není podle našeho názoru nezbytné, protože nejde o účastníka, kterému má být uložena povinnost,
- proto se přikláníme k doručení výzvy veřejnou vyhláškou ve smyslu § 25 SŘ. Teprve pak je možné přistoupit k aplikaci a postupu dle § 1050 odst. 1 NOZ.

Ad 3) Odložení věci je možné realizovat jen před zahájením řízení. Pokud tedy věc byla odložena, neexistují zde ani účastníci řízení podle § 68 ZOP. V takovém případě nelze využít správní trest propadnutí věci. Ten totiž připadá v úvahu jen po zahájení řízení. V tomto směru proto nelze po odložení věci samostatným rozhodnutím v téže věci rozhodnout o propadnutí zajištěné věci.

Pokud bylo řízení zastaveno, tedy obviněný nebyl shledán vinným ani zde přirozeně nelze uložit správní trest propadnutí věci (trest bez viny je zcela nepřipustný).

Ad 4) Pokud byla zajištěna movitá věc nepatrné nebo nulové hodnoty (typicky v terénu), pak lze postupovat podle § 1050 odst. 1 věty druhé NOZ – byla-li movitá věc, která pro vlastníka měla zřejmě jen nepatrnou hodnotu, zanechána na místě přístupném veřejnosti, považuje se za opuštěnou bez dalšího.

KD dne 21. 5. 2024 - **Disponuje přestupkový orgán pravomocí k vydání rozhodnutí/usnesení o vrácení policií zabavené/zajištěné věci či důkazu?**

Dotaz: V poslední době se množí žádosti obvodních oddělení policie, aby přestupkový orgán, který vydal usnesení o odložení věci na neznámého pachatele, následně vydal nějakou formou rozhodnutí, na jehož základě policie vrátí zadrženou, zajištěnou věc poškozenému (zpravidla podvodně vylákané a zaslané peníze jako platba za neexistující a nedodané zboží na internetu).

Jsme názoru, že přestupkový orgán nemá ani podle ZOP, ani podle SŘ žádnou pravomoc vydávat takové usnesení nebo rozhodnutí. SŘ sice hovoří v ust. § 61 o vrácení předběžným opatřením odňaté věci a v ust. § 138 o zajištění (nikoliv vrácení zajištěného) důkazu, avšak máme za to, že se jedná o jakýsi faktický úkon, pouze protokolárně podchycený, nikoliv materiálně o rozhodnutí.

Navíc pokud věc zadržela policie, musí jí dle našeho přesvědčení stačit, že přestupkový orgán věc odložil na neznámého pachatele a toto odložení policie v kopii poslal. Je to právě policie, která ví, odkud - z jakého účtu - šly virtuální peníze, které se jí ještě před vyplacením neznámému pachateli podařilo „zablokovat“, tudíž je primárně její odpovědností, aby svými postupy - zejména dle ust. § 34 zákona o Policii ČR, zajištěnou věc sama vrátila majiteli (poškozenému).

Jen poznámka pro úplnost na závěr – propadnutí, resp. zabránění věci není řešením, neboť by věc (zde peníze) nebylo možno vrátit poškozenému, ale propadly by do vlastnictví státu.

Odpověď: V daném případě je postup pro další nakládání s vydanou nebo odňatou věcí stanoven v § 34 odst. 3 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, kde je uvedeno, že: „Vydanou nebo odňatou věc, je-li jí třeba k dalšímu řízení, policista předá orgánu, který je příslušný rozhodnout o přestupku; jinak ji vydá osobě, o jejímž právu na věc není pochyb, popřípadě se vrátí osobě, která ji vydala nebo které byla odňata.“. Vrácení věci je faktický úkon, o kterém se nevede formální řízení. Již samotné usnesení správního orgánu o odložení přestupkové věci je tedy pro orgán policie dostatečný podklad pro to, aby finanční částku vrátil nepochybnému vlastníkovi nebo tomu, kdo ji vydal (komu byla odňata). Postup policie v tomto případě není podmíněn rozhodnutím správního orgánu o tom, komu má být finanční částka vrácena. K vydání takového rozhodnutí správní orgán vůbec není věcně příslušný. Pokud vydanou nebo odebranou věcí disponuje správní orgán, který neshledal důvody pro její propadnutí nebo zabránění, odkazujeme na závěry, které jsme vyjádřili při KD 10. 9. 2019 (otázka č. 5).

K § 57 Pokuta (mladistvému)

KD dne 11. 6. 2019 - **K aplikaci § 57 ZOP**

Dotaz: V § 57 ZOP je upravena výše pokuty, kterou lze uložit mladistvému, a to, že se horní hranice sazby pokuty u mladistvého snižuje na polovinu, přičemž však nesmí přesahovat částku 5.000 Kč; to neplatí, je-li mladistvý podnikající fyzickou osobou. Při aplikaci daného ustanovení narážíme na dva problémy.

Pokud je stanovena vyšší horní hranice sazby pokuty, např. do 20.000 Kč, po snížení na polovinu vychází 10.000 Kč, avšak v § 57 ZOP je uvedeno, že nesmí přesahovat částku 5.000 Kč. Lze výše uvedené chápat tak, snížená horní hranice sazby pokuty přesahuje 5.000 Kč a je pak nutné uložit maximální výši pokuty mladistvému, tj. 5.000 Kč, nebo v souladu s dikcí § 57 ZOP „nesmí přesahovat částku 5.000 Kč“, lze mladistvému uložit i pokutu nižší, např. 1.000 Kč?

Druhým aplikačním problémem je poté situace, kdy je správní trest pokuty omezen ve speciálním ustanovení i spodní hranicí, jelikož v § 57 ZOP není uvedeno, že by se snižovala i výše spodní hranice sazby pokuty na polovinu. Pokud je možné uložit dle speciálního zákona za přestupek pokutu od 5.000 Kč do 10.000 Kč, je nutné uložit pokutu 5.000 Kč nebo maximálně 5.000 Kč (tj. i 2.000 Kč) a spodní hranici stanovenou speciálním zákonem nebrat v potaz?

Odověď: Při ukládání správního trestu pokuty mladistvému obviněnému podle § 57 ZOP mohou nastat v zásadě dvě situace.

V prvním případě zákon stanoví správnímu orgánu možnost uložit za přestupek pokutu s horní hranicí sazby převyšující částku 10.000 Kč. V takovém případě bude podle § 57 ZOP v podstatě horní hranice sazby pokuty vždy maximálně 5.000 Kč. V druhém případě zákon stanoví správnímu orgánu možnost uložit za přestupek pokutu s horní hranicí sazby nepřevyšující částku 10.000 Kč. V takovém případě se podle § 57 ZOP horní hranice sazby pouze sníží na polovinu, tedy horní hranice sazby bude zpravidla nižší než 5.000 Kč. V obou případech však § 57 ZOP hovoří pouze o horní hranici sazby pokuty a správní orgán má tedy možnost uložit pokutu i nižší, např. 1.000 Kč.

Pokud jde o výši dolní hranice sazby pokuty, podle § 56 ZOP se při ukládání správního trestu mladistvému přihlíží k jeho osobnosti včetně jeho věku a rozumové a mravní vyspělosti, jakož i k jeho osobním poměrům tak, aby jeho další vývoj byl co nejméně ohrožen. S ohledem na zvláštní ochranu, kterou zákon mladistvým přiznává, lze pak dovodit, že ustanovení § 56 ZOP je ke všem ostatním ustanovením

ZOP i jiných zákonů v poměru speciálním. Při ukládání správního trestu pokuty mladistvému se tak její výše řídí výhradně ustanovením § 57 ZOP, přičemž správní orgán je limitován pouze horní hranicí sazby pokuty bez ohledu na úpravu ve zvláštních zákonech (srov. Jemelka, L., Vetešník, P. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích*. Komentář, C. H. Beck, Praha 2017, s. 488).

K § 60

Věcná příslušnost

KD dne 7. 3. 2017 - **Věcná příslušnost podle § 60 a 61 ZOP**

Nastíněná problematika: Jako naprosto stěžejní se ukázala nutnost vyjasnit ustanovení § 60 a § 61 ZOP s ohledem na skutečnost, že podle těchto ustanovení obecnímu úřadu není svěřeno projednávání přestupků proti pořádku ve státní správě (viz § 60 odst. 2 ZOP) ačkoliv komisím ano (viz § 61 ZOP). Byla tedy položena otázka, zda přestupky proti pořádku ve státní správě mohou projednávat obecní úřady obcí s rozšířenou působností (zde ve vazbě na § 60 odst. 1 ZOP) či zda je mohou projednávat (s ohledem na § 61 ZOP) i obecní úřady. V návaznosti na právě uvedené byla položena také doprovodná otázka, zda statutární město může projednávání přestupků proti pořádku ve státní správě svěřit statutem komisím pro projednávání přestupků jednotlivých městských částí, či zda jim projednávání těchto přestupků svěřeno být nemůže a prvostupňovým správním orgánem je tak v těchto věcech magistrát.

Právní názor: V § 60 odst. 2 ZOP jsou mezi vypočtenými přestupky, k jejichž projednání je příslušný obecní úřad, uvedeny pouze přestupky proti pořádku v územní samosprávě, nikoliv přestupky proti pořádku ve státní správě. Ve vztahu k § 4 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, to znamená, že obecní úřad bude moci projednávat pouze přestupky podle § 4 odst. 2, tj. porušení povinnosti stanovené v obecně závazné vyhlášce obce nebo kraje, nikoliv přestupky podle odstavce 1, tj. porušení povinnosti stanovené v nařízení obce nebo kraje. Nařízení jsou totiž vydávána v přenesené působnosti (jde tedy o výkon státní správy) a jejich porušení je tedy třeba považovat za přestupek proti pořádku ve státní správě, nikoliv za přestupek proti pořádku v územní samosprávě. Příslušným k projednání těchto přestupků bude proto na základě § 60 odst. 1 ZOP obecní úřad obce s rozšířenou působností.

Pokud jde o komisi pro projednávání přestupků, je pravdou, že v § 61 odst. 1 ZOP je uvedeno, že KPPP může projednávat přestupky proti pořádku ve státní správě, nicméně podle našeho názoru je působnost KPPP pro projednávání přestupků odvozena od působnosti obecního úřadu, což výslovně vyjadřuje zákon tím, že stanoví, že starosta při zřízení KPPP určí, které přestupky KPPP projednává namísto obecního úřadu. Ze slov „namísto obecního úřadu“ je třeba dovodit, že KPPP nemůže projednávat přestupky, k jejichž projednání není jinak příslušný obecní úřad. Z toho pak plyne, že ani KPPP nemůže podle ZOP projednávat přestupky proti pořádku ve státní správě, tj. porušení povinnosti stanovené v nařízení obce nebo kraje. KPPP by mohla přestupky proti pořádku ve státní správě projednávat až v případě, že by zákon svěřil projednávání takových přestupků obecnímu úřadu. Do té doby zůstává množina těchto přestupků uvedená v § 61 odst. 1 ZOP prázdná.

Z popsaných důvodů nemohou projednávat přestupky proti pořádku ve státní správě ani KPPP městských částí. Statutem lze sice svěřit projednávání daných přestupků městské části s ohledem na to, že se jedná o působnost svěřenou orgánům obcí s rozšířenou působností, viz § 32 odst. 2 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů, a § 139 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, nicméně ani v takovém případě by nebylo možné pověřit projednáváním těchto přestupků komisi pro projednávání přestupků, neboť KPPP nemůže projednávat přestupky, k jejichž projednání není jinak příslušný obecní úřad (tedy každý obecní úřad, nikoliv pouze obecní úřad obce s rozšířenou působností).

Vzhledem k tomu, že výše uvedený výklad není přijímán ze strany jednotlivých správních orgánů bez výhrad a že považujeme za zásadní, aby obecní úřady postupovaly jednotně, bude tato otázka předložena Poradnímu sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání, jehož příští zasedání se uskuteční dne 12. 5. 2017.

K tomu i závěr č. 155 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání ze dne 12. 5. 2017 /věcná příslušnost k projednávání přestupků proti pořádku ve státní správě (§ 4 odst. 1 ZONP)/

KD dne 10. 12. 2019 - **K nedostatečnému zabezpečení výkonu přenesené působnosti správním orgánem 1. stupně – možnosti řešení KÚ**

Dotaz: *Může krajský úřad nějakým způsobem přimět obec (tzv. jedničkovou), která dlouhodobě vykonává agendu na úseku přestupků dle § 60 odst. 2 ZOP zcela nedostatečně bez respektování základních zásad a postupů upravujících správní a přestupkové řízení a současně na základě uzavřených veřejnoprávních smluv má vykonávat tuto agendu pro několik dalších obcí, k tomu, aby tyto veřejnoprávní smlouvy vypověděla? Nápravná opatření ukládaná krajským úřadem v rámci kontrol ke zlepšení*

výkonu agendy se zcela minula účinkem a vzhledem k uzavřeným veřejnoprávními smlouvám krajský úřad dosud nepřistoupil k postupu dle § 65 zákona o obcích.

Odpověď: Obce mohou za podmínek § 63 obecního zřízení uzavřít veřejnoprávní smlouvu, podle níž budou orgány jedné obce vykonávat přenesenou působnost nebo její část pro orgány jiné obce (jiných obcí). K uzavření veřejnoprávní smlouvy je třeba souhlasu KÚ. Veřejnoprávní smlouvy se řídí částí pátou SŘ, která upravuje rovněž výpověď, (jednostranné ukončení smlouvy), a zrušení, (na základě dohody všech smluvních stran), veřejnoprávní smlouvy. Ačkoli zrušení veřejnoprávní smlouvy vyžaduje souhlas KÚ, pokud byl nezbytný i k jejímu uzavření, (§ 167 odst. 2 správního řádu), správní řád ani obecní zřízení neumožňuje krajskému úřadu iniciovat její ukončení. Záleží na rozhodnutí obce, (smluvní strany), zda tuto smlouvu vypoví či podá návrh na její zrušení. Krajský úřad by měl proto zvážit aplikaci § 65 obecního zřízení. Domníváme se, že případnému uplatnění tohoto opatření by neměla překážet skutečnost, že dotčená obec vykonává na základě veřejnoprávní smlouvy přenesenou působnost v základním rozsahu i pro jiné obce. Není-li řádně zajištěn výkon přenesené působnosti, neboť obec dlouhodobě vykazuje závažné nedostatky spočívající např. v opakovaném vydávání nezákonných nebo věcně nesprávných rozhodnutí či v opakovaném několikanásobném překračování lhůt pro vydání rozhodnutí, je dle našeho názoru předpoklad § 65 obecního zřízení naplněn.

KD dne 10. 3. 2020 - **Věcná a místní příslušnost k projednávání přestupků spáchaných na území vojenských újezdů, k jejichž projednání není újezdní úřad příslušný**

Dotaz: *Jestliže je k projednání přestupků (k jehož projednání není věcně příslušný újezdní úřad) ve smyslu ustanovení § 60 zákona č. 250/2016 Sb., zákona o odpovědnosti za přestupku a řízení o nich, v platném znění, (dále jen „ZOP“), věcně příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností ve svém správním obvodu dle vyhlášky MV č. 388/2002 Sb., znamená to tedy, že přestupky vyjmenované v ust. § 61 ZOP může projednávat komise pro projednávání přestupků obce s rozšířenou působností, je-li zřízena, (a to i s ohledem na vyjádření MV ze dne 6. 2. 2020 č. j. MV-15490-2/VS-2020, které hovoří o „příslušnosti města“)?*

Odpověď:

Tento dotaz navazuje na dotaz Jihomoravského kraje, který vznesl ve spojitosti s KD konaným v prosinci 2019 a v jehož případě byl učiněn závěr, že se jím bude zabývat příští KD, a to v návaznosti na vyžádané stanovisko Ministerstva obrany. Na základě jeho vyjádření a též stanoviska OLG byla Krajskému úřadu Jihomoravského kraje zaslána odpověď MV s tím, že věcně a místně příslušným k projednání přestupků spáchaných na území vojenských újezdů je obecní úřad obce s rozšířenou působností. Stanoví tak ustanovení § 60 odst. 1 ZOP, vzhledem k tomu, že k projednání těchto přestupků vojenské újezdy nejsou věcně příslušné a zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů, příslušnost správních orgánů při řešení těchto přestupků neřeší (k tomu viz příloha č. 1 - stanovisko OLG č. j. MV-12632-2/LG-2020).

Doplňující dotaz: *Mohou tyto přestupky projednávat komise k projednávání přestupků těchto obcí.*

Odpověď: OVS je toho názoru, že toto je možné, a pokud je mají obce s rozšířenou působností dle § 61 ZOP zřízeny, a je jim tato působnost svěřena, pak i musí. Obec s rozšířenou působností vykonává současně i působnost obce s pověřeným obecním úřadem a působnost obce jako obce základního typu (viz § 60 odst. 2 ZOP).

KD dne 10. 3. 2020 - **Věcná a místní příslušnost k projednání přestupku dle § 2 odst. 2 písm. h) ZONP**

Dotaz: Komise k projednávání přestupků uložila obviněnému omezující opatření, které měl vykonat ve správním obvodu jiného správního orgánu. Obviněný svoji povinnost nesplnil. Kdo bude příslušný k projednání přestupku dle ust. § 2 odst. 2 písm. h) ZONP - správní orgán, který omezující opatření uložil nebo místně příslušný správní orgán, v jehož obvodu nebyly splněny podmínky omezujícího opatření (zde povinnosti podrobit se programu pro zvládnání agrese).

Odpověď: Pravidla pro určení místní příslušnosti k projednání přestupku upravuje svým výčtem § 62 ZOP. V tomto směru ZOP v § 62 odst. 1 stanoví obecné pravidlo, podle něhož je k řízení místně příslušný správní orgán, v jehož správním obvodu byl přestupek spáchán.

V daném případě je pak třeba rozlišit jednak správní orgán místně příslušný k řízení o jiném přestupku, v němž bylo uloženo omezující opatření s účinky ve správním obvodu jiného správního orgánu, od správního orgánu místně příslušného k případnému řízení o přestupku spáchaného nedodržením uloženého omezujícího opatření.

Domníváme se, že v tomto případě bude k projednání přestupku dle § 2 odst. 2 písm. h) ZONP ve smyslu § 62 odst. 1 ZOP místně příslušný správní orgán, v jehož správním obvodu byl přestupek spáchán, tj. nebylo dodrženo uložené omezující opatření. Dle našeho názoru není žádný důvod se při určení místně příslušného správního orgánu od výše popsané úpravy ZOP odchýlit.

KD dne 21. 5. 2024 - **Výkon přestupkové agendy**

Dotaz: *Obecní úřady obcí s rozšířenou působností (dále jen „trojka“) ve velkém začaly vypovídat veřejnoprávní smlouvy, na základě kterých za malé obce I. typu projednávaly přestupky. Malé obce se snaží věc řešit většinou samostatně – zřízením přestupkové komise (v praxi po krajských úřadech chtějí jména osob, které mohou oslovit a které budou předsedou přestupkové komise s příslušným vzděláním). Přestupková komise však řeší pouze přestupky taxativně vymezené v § 61 odst. 1 ZOP. Na obcích se však v hojné míře musí řešit i další přestupky, nejvíce jsou zastoupeny přestupky porušení povinností stanovených vyhláškou vydanou v režimu zákona na ochranu zvířat proti týrání (psi na vodítku, náhubkem apod.). Takové přestupky však řeší obecní úřad. Malé obce mající starostu a paní, co vybírá poplatky, nemají rozpočet na placení úředníka, byť na minimální úvazek, protože odvody za takového úředníka jsou v kontextu s odměnou za projednávání přestupků nepoměrně vyšší. Dle mých informací uzavření dohody mimo pracovní poměr neznamená pro obec 1. typu získání osoby zařazené do obecního úřadu – úředníka (viz zákon o úřednících). Je mi také jasné, že jde o přestupky, které nespádají pod MV. Ale starostové toto nikterak nerozlišují, je pro ně nepochopitelné, proč na projednávání všech přestupků, které projednává obec, musí mít buď úředníka, nebo přestupkovou komisi a úředníka. Ano, je možnost převedení projednávání všech přestupků na trojku, ale ta vypověděla veřejnoprávní smlouvu z důvodu, že osoba projednávající přestupky na této trojce to nemůže kapacitně stíhat v zákonem stanovených lhůtách a proč by tedy trojka měla být odpovědná za případný nesprávný úřední postup, z důvodu nedodržování lhůt. Přenášením přenesené působnosti na trojku je tato nucena k přijímání dalších úředníků, což trojky dělat nechťejí a nikdo je k tomu nemůže nutit. Také bych ráda zmínila, že v rámci našich kontrol výkonu přestupkové agendy jsme již v několika případech napsali trojce do zápisu z kontroly doporučení, že za stávajícího nápadu nelze projednávání přestupků úředníkem této trojky dlouhodobě udržet. Ani v jednom případě nedošlo k navýšení počtu osob projednávajících přestupky (požadavky na navýšení stranou*

vedoucích odborů trojek byly předloženy, rada obce je však okamžitě zamítla). Kromě jiného obce prvního typu jsou i v jiných činnostech závislé na svých trojkách a pokud si budou vydupávat projednávání přestupků přenesením, pak se jim to bude vracet jinou cestou.

Situace začíná být velmi napjatá, kdy tento stav je umocněn tím, že na obcích již není možné, aby případný přestupek, který řeší obecní úřad, podepisoval starosta (tedy řešení, které bylo možné realizovat do 31.12.2023). Je mi jasné, že ve výše uvedeném dotazu jsou věci týkající se pracovního práva (dohody, pracovní úvazky), zákona o úřednících, přestupkového práva a s ohledem na výše uvedené vyhlášky i ochrany zvířat proti týrání. Můj dotaz vychází z praxe, kterou řeší nejen Plzeňský kraj, ale i ostatní kraje.

Žádám Vás tímto jako metodický orgán o radu a doufám, že se mi nedostane odpovědi, že řešením je převedení přestupkové agendy z obce prvního typu na trojku (tento postup je v praxi aplikovatelný jen v minimu případech) či že Ministerstvo vnitra ČR je příslušné řešit pouze dotazy spadající do jeho působnosti. Za stávajícího stavu nejsem schopná nabídnout obcím 1. typu pro ně praktikovatelné řešení.

Odpověď: Vycházejíce z platné právní úpravy, nemůžeme než shodně s tazatelkou uzavřít, že komise pro projednávání přestupků není příslušná projednávat jiné přestupky než ty uvedené v § 61 odst. 1 ZOP, respektive ty, které jí svěří zvláštní zákon (viz též stanoviska podaná na předchozích konzultačních dnech). Nezajistí-li obec projednávání jiných přestupků prostřednictvím svého zaměstnance zařazeného do obecního úřadu, přičemž standardně by se mělo ve smyslu právní úpravy v zákoně č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, jednat o zaměstnance v pracovním poměru, pak nezbyvá jiné řešení než převod této agendy podle § 65 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „obecní zřízení“), na jiný (pověřený) obecní úřad. Podotýkáme, že na rozdíl od veřejnoprávní smlouvy uzavírané podle § 105 ZOP lze na tento obecní úřad převést i pouze část agendy. Od 1. 1. 2024 je podle obecního zřízení možný také sdílený výkon správní agendy zaměstnancem společenství obcí (viz § 53e uvedeného zákona).

K § 61 KPPP

KD dne 14. 3. 2006 - **Stálost složení KPPP**

Dotaz: Uplatňuje se u KPPP pravidlo její stálosti? Tj. pravidlo, podle kterého musí KPPP jednat a rozhodovat ve stejném složení od počátku do konce řízení o přestupcích, nebo se mohou v průběhu řízení o přestupcích její členové popř. předseda měnit, např. z důvodu dlouhodobé nemoci či úmrtí?

Odpověď: Pravidlo nezměnitelnosti složení KPPP k projednávání přestupků se v přestupkovém řízení neuplatňuje. Proto např. dlouhodobě nemocného člena KPPP nebo člena KPPP, který zemřel, může nahradit jiný člen KPPP. Úkony provedené v řízení (výsledky svědků, obviněného apod.) nemusí být opakovány. Pravidla změny složení KPPP v těchto případech je vhodné stanovit v jednacím řádu KPPP (viz. 134 odst. 5 SŘ).

KD dne 12. 12. 2006 - **Nové KPPP po volbách**

Dotaz: Je nutné, aby po volbách do zastupitelstev obcí byly vždy ustavovány nové KPPP a rušeny staré?

Odpověď: Není. Je nutno vycházet z principu kontinuity správních orgánů. Tj. KPPP, které byly řádně ustaveny původním starostou, mohou klidně působit i po volbách - vznikly

totiž zákonem stanoveným způsobem a jejich působnost nebyla zákonem stanoveným způsobem ukončena. V této souvislosti je nutno si uvědomit, že jde o KPPP jmenované starostou, jakožto orgánem obce, nikoli starostou, jakožto konkrétní fyzickou osobou.

KD dne 12. 6. 2007 - KPPP Dotaz: *Je přípustné, aby členem KPPP byl městský strážník?*

Odpověď: Zákon tuto možnost nevyklučuje, a to ani v případě, pokud strážník šetří konkrétní jednání, o němž pak rozhoduje v rámci řízení o přestupcích, neboť se jedná o úkony před zahájením řízení o přestupku. Podstatné je, aby městský strážník při jednání vystupoval výhradně jako člen KPPP a nikoliv z pozice člena městské policie. Nicméně z důvodu vyvrácení pochybností o zaujatosti toto složení KPPP není nejvhodnější.

KD dne 18. 9. 2014 - Výkon funkce předsedy KPPP

Dotaz: *V jedné obci je místostarosta předsedou KPPP. Podle vyjádření odboru veřejné správy, dozoru a kontroly MV ze dne 8. 8. 2014 takovýto souběh možný není. Dostáváme dotazy, zda „vzhledem k protizákonnosti souběhu obou funkcí je jeho rozhodování neplatné a zda lze rozhodnutí z tohoto důvodu napadnout“. Podle našeho názoru zde nemůže jít o neplatnost rozhodnutí z důvodu souběhu obou funkcí. Řešením je pouze zánik mandátu podle § 55 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „volební zákon“). Zánik mandátu z důvodu neslučitelnosti funkcí nenastává automaticky, ale musí být vysloven. Je zde i otázka, zda v tomto případě jde skutečně o neslučitelnost funkcí – stanovisko v příloze je „právně nezávazné“ a proti případnému vyslovení zániku mandátu se lze domáhat ochrany u soudu, to znamená, že konečné rozhodnutí, zda se jedná o neslučitelnost funkcí či nikoliv, by měl s konečnou platností vyslovit soud.*

Odpověď: K dotazu je třeba předně konstatovat, že daná problematika byla projednána se zástupci odboru veřejné správy, dozoru a kontroly a OLG, kdy bylo dosaženo názorové shody, že v nastíněném případě se nejedná o vzájemnou neslučitelnost funkcí. Ustanovení § 5 odst. 2 volebního zákona mj. stanoví, že funkce člena zastupitelstva (tedy i místostarosty) obce je neslučitelná s funkcí vykonávanou zaměstnancem dané obce zařazeným do obecního úřadu dané obce. Podle odst. 3 je pak funkce člena zastupitelstva obce neslučitelná podle odstavce 2 pouze za podmínky, že zaměstnanec vykonává přímo státní správu vztahující se k územní působnosti příslušné obce, nebo za podmínky, že jde o zaměstnance jmenovaného starostou. Předseda KPPP k projednávání přestupků, jako zvláštního orgánu obce, kterou zřizuje starosta, (obdobně platí i pro komisi rady obce pověřenou projednáváním přestupků) je zaměstnancem dané obce, přičemž vykonává přímo státní správu vztahující se k územní působnosti příslušné obce, a současně jde i o zaměstnance jmenovaného starostou. KPPP jako taková, tedy i její členové, resp. předseda, však nejsou automaticky zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu, neboť KPPP jako zvláštní orgán obce stojí vně obecního úřadu (s ohledem na § 109 zákona o obcích). Podle názoru MV tedy neslučitelnost funkce člena zastupitelstva (tj. i místostarosty) obce a předsedy KPPP k projednávání přestupků z příslušných ustanovení volebního zákona bez dalšího nevyplývá.

KD dne 8. 3. 2016 - K výkonu funkce předsedy KPPP

Dotaz: *V rámci kontroly výkonu přenesené působnosti či při přešetření způsobu vyřízení stížnosti na výkon přestupkové agendy jsme se setkali s následujícím „problémem“ - předsedkyně KPPP obce I. typu je současně zaměstnankyní obecního úřadu obce s rozšířenou působností (v postavení úřední osoby). Přestupková spisová dokumentace obce I. typu, kde tato osoba působí ve funkci předsedkyně KPPP, má „uskladněnou“ na*

svém pracovišti, kde je zaměstnána, popř. předvolává k podání vysvětlení do budovy magistrátu (jedná se o přestupky, k jejichž řešení je příslušná obec I. typu), popř. účastník řízení je odkázán k nahlédnutí do těchto spisů na místo výkonu práce této předsedkyně. V rámci kontroly tyto spisy nejsou k dispozici či jsou neúplné, neboť je předsedkyně KPPP má u sebe v budově magistrátu, kde realizuje úřední úkony i jako předsedkyně KPPP. Jakým způsobem je možné uvedenou situaci řešit? Je přípustné provádět kontrolu v místě, kde je reálně dostupná spisová dokumentace kontrolovaného správního orgánu, tj. v rámci kontroly si tyto spisy převzít? Je přípustné, aby nařízené úkony byly realizovány mimo správní / územní obvod příslušného správního orgánu, např. v budově jiného správního orgánu?

Odpověď: Podle našeho názoru tento postup použít nelze. Pro vedení řízení a provádění úkonů správních orgánů (§ 15 až § 18 SŘ) platí základní předpoklad, že k tomu musí být nejen věcně, ale i místně příslušný orgán. Z toho vyplývá, že jednotlivé úkony v řízení správní orgán provádí na adrese svého sídla či v jiných prostorách, ve kterých příslušný správní orgán sídlí. Mimo tyto prostory může správní orgán konat úkony jen v případech, stanoví-li tak zákon. Např. provedení důkazu ohledáním dle § 54 SŘ, provedení exekuce přímým vynucením (§ 120 až § 126 SŘ) nebo § 22 (veřejné projednání při pořizování územně plánovací dokumentace), nebo § 87 (zahájení územního řízení) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, apod.

Výše uvedenému postupu brání i § 6 odst. 2 SŘ, podle kterého správní orgán vyřizuje věci tak, aby nikomu nevznikaly zbytečné náklady, a dotčené osoby co možná nejméně zatěžuje. Proto nelze přistoupit na to, aby účastníci řízení, ke kterým je místně příslušná určitá obec, dojížděli k provádění úkonů do sídla obce s rozšířenou působností (která není věcně příslušná k projednání přestupku) a to jen proto, že předsedkyně KPPP tam pracuje. Tento postup je možno definovat za rozporný s příslušnými ustanoveními SŘ. Dále vycházíme ze skutečnosti, že podle § 17 odst. 1 SŘ správní orgán, který řízení vede, ve věci zakládá spis. Problematiku nakládání se spisy a jednotlivými dokumenty v něm obsaženými řeší Hlava III zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zabývající se problematikou spisové služby. Na to navazuje vyhláška č. 259/2012 Sb., o podrobnostech výkonu spisové služby, ve znění vyhlášky č. 283/2014 Sb. V těchto předpisech se jednoznačně předpokládá, že se spisy se nakládá a manipuluje pouze u příslušného orgánu, který je věcně příslušný k provedení správního řízení. Pokud tomu tak není, jedná se podle našeho názoru o neoprávněnou manipulaci se spisy.

KD dne 13. 9. 2016 - Může obecní policie obce A projednávat přestupky v blokovém řízení, které obec A převedla veřejnoprávní smlouvou na obec B? Dotaz: Je možné v případě, že má obec uzavřenu veřejnoprávní smlouvu (dále jen „VPS“) na výkon přestupkové agendy s jinou obcí, aby blokovou pokutu uložil strážník obecní policie obce, která vzhledem k VPS tuto přestupkovou agendu již nevykonává? Pokud by tato možnost existovala, který obecní úřad by v tom případě provedl zápis do EP?

Odpověď: Jestliže obec „A“ uzavře VPS s obcí „B“ podle zákona o obcích s tím, že obec „B“ bude za obec „A“ projednávat přestupky ve správním řízení, a přitom obec „A“ má vlastní obecní policii, pak obec „B“ bude správním orgánem, který bude

kompletně zajišťovat všechny další kroky v oblasti řízení o přestupcích. Tedy podle našeho názoru obecní policie obce „A“ již nebude moci věci vyřizovat v blokovém řízení⁴, neboť obecní policie je orgánem obce „A“ a tato obec přenesla výkon přestupkové agendy na obec „B“. S tímto závěrem počítá i budoucí právní úprava, viz § 105 ZOP, podle něhož obec může uzavřít veřejnoprávní smlouvu o přenosu příslušnosti k projednávání přestupků pouze s obcí s rozšířenou působností nebo s obcí s pověřeným obecním úřadem, v jejímž správním obvodu se obec nachází. Obec může veřejnoprávní smlouvou přenášet pouze veškerou příslušnost k projednávání přestupků.

KD dne 6. 6. 2017 - **Předseda KPPP**

Může funkci předsedy KPPP po 1. 1. 2023 vykonávat i osoba starší 50 let s delší, než desetiletou praxí, která však nemá právnické (alespoň magisterské) vzdělání?

Odpověď: Nemůže. Na předsedu KPPP se podle názoru OLG nevztahuje výjimka z kvalifikačních požadavků podle § 112 odst. 9 věty poslední ZOP, resp. po 1. 1. 2023 bude muset splňovat kvalifikační požadavky bez dalšího.

KD dne 5. 9. 2017 - **Dotaz k věcné působnosti KPPP dle § 61 ZOP**

Dotaz: *Lze této KPPP svěřit i projednávání jiných přestupků, které jsou zvláštními zákony svěřeny k projednávání obecním úřadům, (např. § 66d zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů - dále jen „zákon o obcích“, nebo § 66 odst. 1 a § 69 odst. 1 a 2 zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů), viz věta poslední § 61 odst. 1 ZOP, která stanoví: „Při zřízení KPPP starosta určí, které přestupky KPPP projednává namísto obecního úřadu.“*

Odpověď: V dané věci se plně ztotožňujeme se stanoviskem OLG, které stanoví, že starosta obce může komisi svěřit jen projednávání přestupků stanovených v § 60 ZOP. Pokud by měla KPPP k projednávání přestupků projednávat i další přestupky svěřené obecnímu úřadu, musí tak stanovit zákon.

Nad rámec sdělujeme, že podle našeho názoru nová právní úprava se neliší od ustanovení PŘZ, kdy § 53 odst. 3 svěřoval komisi k projednávání přestupků pouze přestupky uvedené v § 53 odst. 1. KPPP zřízené k projednávání přestupků podle ustanovení § 53 odst. 3 PŘZ nemohly projednávat jiné přestupky svěřené obecnímu úřadu než ty, které stanovil § 53 odst. 1 PŘZ.

KD dne 5. 9. 2017 - **Příslušnost KPPP při projednávání přestupků proti pořádku ve státní správě**

Dotaz: *Seznámili jsme se se Závěrem č. 155 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání ze dne 12. 5. 2017 ohledně věcné příslušnosti KPPP k projednání přestupků proti pořádku ve státní správě. Dovolujeme si požádat o upřesnění, co to jsou „přestupky proti pořádku ve státní správě“, zda jsou jimi jen přestupky, resp. přestupek dle § 4 odst. 1 ZONP (jak je ostatně v závěru č. 155 uvedeno), nebo jimi mohou být i přestupky dle § 2 ZONP (přestupky proti pořádku ve státní správě vyskytující se na více úsecích státní správy), či případně nějaké další přestupky (pokud ano, které)?*

Odpověď: Přestupkem proti pořádku ve státní správě se rozumí porušení povinností stanovených v nařízení obce nebo kraje (§ 4 odst. 1 ZONP). V tomto směru se tedy

⁴ Ovšem závisí také na tom, jak je formulována předmětná VPS. Ve VPS totiž může být uvedeno, že obecní policii tato příslušnost zůstává zachována. V takovém případě bude zápis údajů rozhodnutí o přestupku provádět ale ten obecní úřad, který přestupkovou agendu fakticky vykonává.

přestupkem proti pořádku ve státní správě rozumí pouze přestupky podle § 4 odst. 1 ZONP. Předmětný závěr poradního sboru ministra vnitra se tak týkal řešení věcné příslušnosti KPPP k projednávání těchto přestupků. Pokud se týká přestupků podle § 2 téhož zákona, věcná příslušnost správního orgánu k jejich projednávání vyplývá z § 60 odst. 1 ZOP.

KD dne 5. 12. 2017 - Rozhodovací pravomoc předsedy KPPP. Může usnesení o odložení věci i usnesení o přerušení řízení vydávat pouze předseda?

Dotaz: *Ustanovení § 61 ZOP stanoví pouze to, kdo zřizuje KPPP, co tato KPPP může projednávat a že má lichý počet členů. Podpůrně se tedy použije § 134 SŘ - řízení před kolegiálním orgánem. Z výše citovaného § 134 odst. 1 vyplývá, že usnesení, s výjimkou usnesení o tom, zda osoba je či není účastníkem, a usnesení o zastavení řízení, jakož i úkon, který není rozhodnutím, provádí předseda samostatně. Může (musí) tedy všechna usnesení o odložení věci dle § 76 ZOP i usnesení o přerušení řízení dle § 85 ZOP vydávat pouze předseda KPPP?*

Odpověď: Vzhledem k tomu, že § 61 ZOP se k tomuto ustanovení SŘ nijak nevymezuje, kromě ustanovení, že KPPP musí mít lichý počet členů, lze dovést, že tato ustanovení § 134 SŘ se použijí na rozhodování KPPP a jeho předsedy.

KD dne 13. 3. 2018 - Příslušnost KPPP

Dotaz: *Dle ustanovení § 10 písm. d) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o obcích“), může obec v samostatné působnosti ukládat povinnosti obecně závaznou vyhláškou, stanoví-li tak zvláštní zákon. Dle § 24 odst. 2 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon č. 246/1992 Sb.“), může obec obecně závaznou vyhláškou upravit pravidla pro pohyb psů na veřejném prostranství a vymežit prostory pro volné pobíhání psů. Nesplnění povinnosti stanovené na základě tohoto zákona v obecně závazné vyhlášce obce je v případě fyzické osoby přestupkem dle § 27 odst. 1 písm. q) téhož zákona, v případě právnické osoby nebo fyzické osoby podnikající přestupkem dle § 27a odst. 1 písm. n) zákona č. 246/1992 Sb. (není tedy přestupkem proti pořádku v územní samosprávě). Dle § 28 odst. 6 (společná ustanovení k přestupkům) zákona č. 246/1992 Sb. projednává přestupky podle tohoto zákona v prvním stupni obecní úřad obce s rozšířenou působností, s výjimkou přestupků podle § 27 odst. 1 písm. q) a podle § 27a odst. 1 písm. n), které v prvním stupni projednává obec (nikoli tedy obecní úřad). Podle § 61 ZOP může KPPP projednávat přestupky proti pořádku ve státní správě, přestupky proti pořádku v územní samosprávě, přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití, majetku a přestupky, o kterých to stanoví jiný zákon.*

Dotaz zní: *Zákon č. 246/1992 Sb. tedy stanoví, že výše uvedené přestupky dle § 27 odst. 1 písm. q) a podle § 27a odst. 1 písm. n) projednává v prvním stupni obec, z čehož vyplývá, že tyto přestupky projednávají obce všech typů, zákon však výslovně nestanoví, že tyto přestupky může projednávat KPPP. Budou tedy KPPP jakékoli obce (tj. i 1. typu) příslušné k projednávání těchto přestupků, či nikoli? Domníváme, že KPPP jako zvláštní orgány obce budou moci tyto přestupky projednávat.*

Odpověď: V působnosti „obce“ se rozumí působnost svěřená všem obcím základního typu (§ 61 odst. 1 písm. a) zákona o obcích). Tedy tam, kde je v zákoně obsažen pojem „obec“, je tento pojem třeba i po 1. 7. 2017 vykládat jako „obecní úřad“. V zákoně č. 246/1992 Sb. k dnešnímu dni žádný § 28 odst. 6 neexistuje; nicméně to, co původně obsahoval, přešlo s terminologickými obměnami do odst. 2.

Podle § 28 odst. 2 téhož zákona: „Přestupky podle tohoto zákona projednává obecní úřad obce s rozšířenou působností, s výjimkou přestupků podle § 27 odst. 1 písm. q) a podle § 27a odst. 1 písm. n), které v prvním stupni projednává obec. Na území hlavního města Prahy projednávají přestupky podle tohoto zákona městské části hlavního města Prahy.“ I když se v tomto ustanovení hovoří o obci, jak již bylo uvedeno, jde o obecní úřad – což je ale odvoditelné i z celkového smyslu ustanovení. Tento přestupek nemůže starosta svěřit k projednání komisi namísto obecního úřadu. Komisi může svěřit jen ty přestupky, které jsou výslovně uvedeny v § 61 ZOP anebo ve zvláštním zákoně. Tímto zvláštním zákonem však zákon č. 246/1992 Sb. není, neboť neobsahuje žádné ustanovení, které by tuto možnost připouštělo.

KD dne 11. 12. 2018 - **Zasedání KPPP v jiné obci**

Dotaz: *V souvislosti s vypovězením veřejnoprávní smlouvy ze strany města Holice nyní řeší obce v tomto správním obvodu zajištění výkonu agendy přestupků. V tomto správním obvodu není žádná další obec s pověřeným úřadem, uzavření veřejnoprávní smlouvy s jinou obcí tedy nepřipadá v úvahu. Patrně se jim podařilo zajistit způsobilou osobu, která by byla ochotná předsedat přestupkovým komisím - v tomto ohledu problém není, každá obec by měla samostatnou zřizovací listinou jmenovanou vlastní komisi, shodné personální složení KPPP ve více obcích není v rozporu se zákonem. Nyní se ale tyto obce dotazují, zda by KPPP z obce A mohla zasedat (mít ústní jednání) v obci B. Náš dotaz tedy zní - může KPPP, která je zřízena obcí A, opustit území této obce a mít jednací místnost v sousední obci B? Nebo je její činnost striktně vázána na územní obvod zřizující obce?*

Odpověď: Jsme názoru, že členové KPPP mají zasedat v obci, kde je KPPP zřízena. KPPP je zvláštním orgánem obce, který zřizuje starosta, a který projednává přestupky na místo konkrétního obecního úřadu, jehož věcná příslušnost je stanovena zákonem, místní příslušnost pak správním obvodem, v němž byl přestupek spáchán. Pokud by se KPPP obce A přesouvala do obce B (kde by měla jednací místnost), mohly by v konečném důsledku vznikat poměrně chaotické situace (je vyloučeno, aby u obce B byly např. „uskladněny“ přestupkové spisy, vztahující se k přestupkové agendě, vykonávané komisí, byť stejného složení, ve vztahu k obci A).

K § 62

Místní příslušnost

KD dne 11. 3. 2008 - **Distanční delikt spáchaný v zahraničí**

Dotaz: *Jak řešit případ, kdy jsou osobě nacházející se na území ČR zasílány výhružné sms ze zahraničí, je-li údajně znám odesílatel těchto zpráv?*

Odpověď: Je nezbytné rozlišit situaci, kdy je jednoznačně prokázána identifikace osoby odesílající sms, ale není známo místo jejího pobytu v zahraničí. V tomto případě je osobě ustanoven opatrovník a je doručováno opatrovníkovi. Druhý případ, kdy nelze odesílatele ztotožnit, nezbyvá než postupovat podle § 66 odst. 3 písm. g) PŘZ a věc odložit.

KD dne 5. 9. 2017 - **Dotaz k místní příslušnosti**

Dotaz: *Místní příslušnost – plnění povinností – zrušení místní příslušnosti správního orgánu (v obecné rovině): Speciální předpisy upravují povinnosti, např. držitelů průkazů, či nutnost ohlašovat určité činnosti – uvedené povinnosti však mohou plnit u kteréhokoliv věcně příslušného správního orgánu. Bude se místní příslušnost v případě porušení těchto povinností určovat podle § 62 odst. 4 ZOP?*

Odpověď: Podle našeho názoru se bude místní příslušnost řídit ustanovením § 62 odst. 4 ZOP, tedy místně příslušný správní orgán bude ten, kde přestupek vyšel najevo (viz Příloha č. 1 k zápisu⁵). Nicméně bude vždy rozhodující právní názor příslušného ústředního správního úřadu.

KD dne 11. 9. 2018 - **Spor o místní příslušnost**

Dotaz: *Dovolíme si požádat znovu o vysvětlení (aktualizaci) stanoviska pro řešení sporů o místní příslušnost. Z posuzování nám nyní dle všeho před zahájením řízení vypadla otázka předání věci pro vhodnost (viz Závěr č. 158 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání ze dne 24. 11. 2017, ve znění jeho dodatku ze dne 20. 4. 2018⁶ - nelze postoupit pro vhodnost před zahájením řízení). Zbývají proto čistě kritéria dle § 62 ZOP.*

Pokud městský úřad A (kterému byla věc poslána policií, neboť se tam momentálně zdržuje podezřelý) předá věc na základě usnesení podle § 64 odst. 2 ZOP městskému úřadu B a městský úřad B dojde k závěru, že také není místně příslušným a hodlá věc předat dále podle § 64 odst. 2 ZOP dalšímu městskému úřadu C, jedná se již o spor o místní příslušnost, který má být řešen dle § 62 odst. 4 ZOP, resp. v režimu § 11 odst. 2 SŘ nejbližše nadřízeným správním orgánem?

Nebo spor vznikne až v okamžiku, kdy by městský úřad C s tímto předáním věci nesouhlasil a chtěl spis vrátit zpět již na věci dříve zainteresovaným úřadům, tj. městskému úřadu B či městskému úřadu A?

K věci viz např. usnesení velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu, ze dne 14. 12. 2017, sp. zn. 15 Td 36/2017 ve věci místní příslušnosti u zpronevěry; dále pak též usnesení NS ze dne 15. 2. 2017, sp. zn. 7 Td 4/2017 ve věci místa převzetí věci a naplnění trestného činu zpronevěry, nebo rozhodnutí NS ze dne 4. 2. 1998, sp. zn. 11 Nd 23/98 ve sporu o místní příslušnost.

Odpověď: Podle našeho názoru spor o místní příslušnost nastává až okamžikem, kdy některý z výše uvedených správních orgánů s předáním věci vysloví nesouhlas a vrátí jej, (nebo jej chce vrátit), správnímu orgánu, který mu jej předal. Pokud však správní orgán předanou věc projedná, ke sporu o místní příslušnost nedochází, neboť ten správní orgán, který řízení o přestupku provede, musí ve výroku svého rozhodnutí deklarovat i svou místní příslušnost.

KD dne 10. 12. 2019 - **Příslušnost k projednávání přestupků dle § 4 až § 8 ZONP spáchaných na území vojenského újezdu**

Dotaz: *Který správní orgán je příslušný k projednání přestupků dle § 4 až § 8 ZONP, k jejichž spáchání dojde na území vojenského újezdu (obecní úřad dle § 60 odst. 2 ZOP, či újezdní úřad, který dle zákona č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů, plní mimo jiné úkoly správního orgánu obce s rozšířenou působností)?*

Odpověď: Vzhledem k tomu, že výklad ustanovení zákona č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů, tedy i výklad působnosti újezdních úřadů přísluší Ministerstvu obrany, MV mu tento dotaz postoupilo s žádostí o stanovisko. Odpovědí k danému dotazu se bude zabývat příští KD. Nad rámec lze uvést následující: zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů, v žádném případě nestanoví, že vojenský úřad vykonává působnost obecního

⁵ Viz Příloha č. 1 k zápisu z KD – Stanovisko OLG ze dne 14. 8. 2017, č. j. MV-95163-2/LG-2017, dostupné na webové adrese: www.mvcr.cz.

⁶ Dostupné z webové adresy: www.mvcr.cz

úřadu obce s rozšířenou působností; i když je nám jasné, že tyto přestupky projednává v první instanci obecní úřad, (což újezdní úřad není – vojenský újezd není obec).

K § 63

Vyloučení z projednávání a rozhodování věci

KD dne 6. 6. 2017 - **Aplikace § 63 ZOP**

Dotaz: *Možný problém spatřujeme též v aplikaci § 63 ZOP. Jde o to, co když strážník obecní policie zastaví vozidlo a bude chtít osobě podezřelé ze spáchání přestupku uložit pokutu příkazovým blokem. Problém může nastat tehdy, pokud podezřelým z přestupku bude zastupitel obce, k níž bude patřit obecní policie (nehledě, že strážník nemusí mít povědomí, že kontrolovaná osoba, tj. podezřelý, je zrovna zastupitel). Jsme názoru, že v tomto případě strážník (s ohledem na dikci § 63 ZOP) nemůže věc řešit na místě příkazovým blokem, ale věc musí být nadřízeným správním orgánem delegována jinam (opačně kdyby vyřídil, máme za to, že takový příkazový blok by byl nezákonný). Jaký je Váš názor?*

Odpověď OLG: Ztotožňujeme se s Vaším právním výkladem. Vzhledem k tomu, že obecní policie je orgánem obce, jedná se v případě zastupitele obce o případ vymezený v § 63 odst. 1 ZOP. Věc tedy nemůže být vyřízena strážníkem obecní policie na místě vydáním příkazového bloku. V takovém případě musí nadřízený správní orgán podle § 63 odst. 1 ZOP pověřit řízením o tomto přestupku jiný věcně příslušný podřízený správní orgán ve svém obvodu. V případě, že by taková skutečnost vyšla najevo až po podpisu příkazového bloku, byl by to důvod pro zrušení příkazového bloku v přezkumném řízení.

KD dne 11. 12. 2018 - **Aplikace § 63 ZOP na přestupky zastupitelů městských obvodů a městských částí**

Dotazy:

a) *Je-li v případě „přestupku člena zastupitelstva městského obvodu/části“ věcně příslušný k jeho projednání v I. stupni magistrát tohoto města, je tento vyloučen z projednávání uvedeného přestupku?*

b) *Může projednávat magistrát územně členěných statutárních měst v rámci odvolacího řízení přestupek člena zastupitelstva městského obvodu/části, k jehož projednání je věcně příslušný úřad této části (po předchozí aplikaci § 63 ZOP ze strany věcně příslušného úřadu městského obvodu/části, resp. magistrátem je určen k projednání jiný věcně příslušný úřad městského obvodu/části a vyloučen místně věcně příslušný úřad městského obvodu/části)?*

Odpověď: Městské obvody a městské části představují organizační jednotky příslušející k územně členěnému statutárnímu městu, tedy k danému územnímu samosprávnému celku. Domníváme se, že orgány těchto městských částí nebo městských obvodů, resp. členové těchto orgánů, nemohou přímo ovlivňovat řízení vedená orgány jiných městských částí nebo městských obvodů nebo řízení vedená magistrátem (z hlediska řízení o přestupku budou městské části a obvody vystupovat v relativně samostatném a podřízeném postavení vůči magistrátu). S přihlédnutím k účelu ustanovení § 63 ZOP se proto domníváme, že magistrát bude oprávněn vést řízení v prvním i ve druhém stupni (nebude-li zastupitel městské části zároveň zastupitelem města).

KD dne 21. 5. 2024 - **Podjatost úřadu v přestupkové věci svého zastupitele**

Dotaz: *Je nadřízený správní orgán vždy povinen postupovat dle ust. § 63 ZOP? Prvostupňový správní orgán měl být z projednávání a rozhodování přestupkové věci*

podezřelého vyloučen dle uvedeného ustanovení, zároveň ale dle názoru nadřízeného správního orgánu věcně správně rozhodl o odložení věci, a to dle § 76 odst. 1 písm. a) ZOP? Jak má postupovat nadřízený správní orgán, kterému byl spis předán na základě stížnosti oznamovatele přestupku?

Odpověď: Neodůvodňuje-li oznámení o přestupku zahájení řízení, pak také není důvod, aby nadřízený správní orgán pověřoval projednáním věci podle § 63 ZOP jiný věcně příslušný správní orgán. Vyloučenému správnímu orgánu je ale na místě nezákonnost jeho postupu vytknout.

K § 64 Předání věci

KD dne 12. 6. 2018 - K revizi právního názoru k § 131 odst. 5 SŘ v návaznosti na Závěr poradního sboru č. 158⁷ a jeho dodatku⁸ (k § 64 ZOP a § 131 odst. 5 SŘ)

V důsledku přijetí Závěru poradního sboru ministra vnitra ke SŘ a správnímu trestání ze dne 20. 4. 2018, kterým byl přijat dodatek k závěru č. 158 ze dne 24. 11. 2017, (dále jen „dodatek“), k možnosti postoupení věci z důvodů vhodnosti dle § 131 odst. 5 SŘ před zahájením řízení o přestupku, MV, OVS, vydává toto metodické stanovisko pro orgány obcí a krajů projednávající přestupky v oblasti působnosti MV, OVS, (viz § 104 odst. 4 ZOP):

Postoupení z důvodu vhodnosti před zahájením řízení, a to i se souhlasem správního orgánu, kterému má být věc postoupena, není přípustné.

Pokud by k tomu v praxi došlo, správní orgán, kterému byla takto věc usnesením postoupena, ji zašle neformálním přípisem s odůvodněním, že tento postup není přípustný, správnímu orgánu, který je nadřízený původně postupujícímu správnímu orgánu. Nadřízený správní orgán vrátí věc zpět správnímu orgánu, který toto usnesení vydal, a uloží mu přestupek projednat. Tyto úkony správních orgánů se účastníkům neoznamují. Ve fázi před zahájením řízení žádni nejsou. Veškeré úkony správních orgánů musí být v této fázi učiněny bezodkladně.

Pokud dojde k postoupení z důvodů vhodnosti po zahájení řízení a správní orgán, kterému byla věc takto postoupena, s tím nesouhlasí, (např. s odkazem na § 131 odst. 6 SŘ), pak vznikne spor o místní příslušnost - správní orgán, kterému byla věc takto postoupena, neformálním přípisem zašle bezodkladně věc společně nadřízenému správnímu orgánu, který postupem dle § 11 odst. 2, věty druhé, SŘ rozhodne, který ze správních orgánů řízení dokončí.

Nezaměňovat s řešením sporů o místní příslušnost vzniklých dle § 64 odst. 2 ZOP - společně nadřízený správní orgán pak postupuje podle § 11 odst. 2, věta první SŘ, (zejména u distančních přestupků), případně s odkazem na § 62 odst. 4 ZOP.

K tomu i závěr č. 158 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání ze dne 24. 11. 2017 a Dodatek k závěru č. 158 ze zasedání

⁷ Možnost postoupení věci z důvodu vhodnosti bez předchozího souhlasu správního orgánu, jemuž má být věc postoupena, před zahájením řízení - „Podle § 131 odst. 5 věty třetí SŘ může příslušný správní orgán věc postoupit z důvodu vhodnosti bez předchozího souhlasu správního orgánu, jemuž má být věc postoupena, pokud má účastník řízení podle § 27 odst. 1 v územním obvodu správního orgánu, jemuž má být věc postoupena, místo trvalého pobytu nebo sídlo, popřípadě se v tomto územním obvodu zdržuje, až po zahájení řízení.“

⁸ Možnost postoupení věci z důvodu vhodnosti před zahájením řízení se souhlasem správního orgánu, jemuž má být věc postoupena - „Na základě § 131 odst. 5 věty první a druhé SŘ může příslušný správní orgán věc postoupit z důvodu vhodnosti se souhlasem správního orgánu, jemuž má být věc postoupena, až po zahájení řízení.“

poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání ze dne 20. 4. 2018 (Možnost postoupení věci z důvodů vhodnosti před zahájením řízení se souhlasem správního orgánu, jemuž má být věc postoupena).

KD dne 10. 3. 2020 – Sjednocení stanoviska MV ve věci předání podnětu na zahájení řízení o přestupcích

Ministerstvo dopravy se obrátilo na MV s žádostí o sjednocení stanoviska MV ve věci postupu správních orgánů při předávání podnětů, z důvodu věcné či místní nepříslušnosti, jiným, věcně a místně příslušným správním orgánům.

Na jedné straně bylo stanovisko OLG zabývající se obecným výkladem správního řádu, že při postupování podnětů, (§ 42 správního řádu), pro nepříslušnost, je nutno postupovat dle části čtvrté správního řádu, a tedy i dle ustanovení § 12 správního řádu, a na druhé straně názor OVS, že při předávání podnětů k projednání přestupků se § 12 správního řádu nepoužije, ale bude se postupovat podle § 64 ZOP.

Po dohodě obou odborů byl přijat závěr, že při předávání podnětů k zahájení řízení o přestupcích se postupuje podle ustanovení § 64 ZOP, (viz stanovisko OVS č. j. MV155062-6/VS-2019 – příloha č. 3), kdy jde o speciální úpravu oproti ustanovení § 12 správního řádu. Tedy v případě předání věci, (nejen podnětu), jinému správnímu orgánu, (dle § 64 odst. 2 ZOP), a tento orgán má výhrady, že pro projednání přestupku není věcně nebo místně příslušný, vznikne přímo spor o místní příslušnost, který řeší společný nadřízený orgán dle ustanovení § 11 odst. 2 správního řádu (obdobně viz postup dle § 131 odst. 5 a 6 správního řádu). Podle tohoto stanoviska je nutné postupovat jak v případě orgánů prvního stupně, tak i v případě postupu odvolacích orgánů v případě předávání oznámení o přestupku.

KD dne 21. 5. 2024 - Postup odvolacího správního orgánu po odevzdání či postoupení věci po jejím předání podle § 64 odst. 1 písm. a) ZOP

Dotaz: *Podle § 64 odst. 1 písm. a) ZOP správní orgán bezodkladně i v průběhu řízení předá věc orgánu činnému v trestním řízení, nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že byl spáchán trestný čin. Předáním věci končí řízení. Pokud jde o řízení na prvním stupni, pak v situaci, kdy je věc orgánem činným v trestním řízení „vrácena“ (odevzdána nebo postoupena), správní orgán prvního stupně zahájí řízení (totožně i doc. Prášková, Přestupkové právo, 2. vydání, s. 361). Pokud věc orgánu činnému v trestním řízení předá odvolací orgán v odvolacím řízení a předáním věci končí odvolací řízení, jak má odvolací orgán správně postupovat, je-li mu věc „vrácena“ s tím, že se nejedná o trestný čin? Máme za to, že k zahájení řízení o odvolání není odvolací orgán zmocněn, a že tak, jak předáním věci bez dalšího odvolací řízení skončilo, by mělo „vrácením“ věci běžet bez jakéhokoli formálního úkonu dál. Podotázka pak zní, jak by měl odvolací orgán postupovat, když po předání věci vzal odvolatel své odvolání zpět? V konkrétním případě bylo odvolateli sděleno, že jeho zpětvzetí nemělo právní účinky, neboť k němu došlo po předání věci, čili odvolací řízení neběželo. Byl takový postup správný?*

Odpověď: Podle názoru MV by mělo být spíše zahájeno nové řízení o přestupku (na prvním stupni), neboť předchozí řízení skončilo předáním věci. Považujeme za problematické dovozovat, že pokud k předání věci došlo v prvním stupni, tak se řízení o přestupku musí znovu zahájit (tj. nelze pokračovat v již zahájeném řízení) a na úrovni odvolacího orgánu by se dovozoval pravý opak, tj. že by se v odvolacím řízení pokračovalo.

Doručování veřejnou vyhláškou

KD dne 7. 6. 2016 - **Dotaz k aplikaci ustanovení § 80 PŘZ po novele k 1. 10. 2016.**

Dotaz: Je ustanovení § 80 PŘZ, ve znění po novele, výjimkou z ustanovení § 25 odst. 1 a § 32 odst. 2 SŘ, nebo musí být i v případě doručování veřejnou vyhláškou podle § 80 PŘZ ustanoven účastníkům řízení opatrovník?

Odpověď: Úprava § 80 PŘZ vychází z § 25 odst. 2 věty první SŘ, podle kterého se doručení veřejnou vyhláškou provede tak, že se písemnost, popřípadě oznámení o možnosti převzít písemnost, vyvěsí na úřední desce správního orgánu, který písemnost doručuje.

Pokud by se písemnost v řízení o přestupku doručovala veřejnou vyhláškou tak, že by se celá vyvěsila na úřední desce, fakticky by to znamenalo další postih za přestupek a bylo by to též v rozporu se zásadou neveřejnosti projednávání přestupků. Proto se v § 80 PŘZ stanoví zvláštní úprava spočívající v tom, že doručuje-li se písemnost v řízení o přestupku veřejnou vyhláškou, na úřední desce se vyvěsí pouze oznámení o možnosti převzít doručovanou písemnost.

Doručování veřejnou vyhláškou podle § 80 PŘZ se bude provádět podle § 25 odst. 1 SŘ, podle kterého se veřejnou vyhláškou doručuje osobám neznámého pobytu nebo sídla, osobám, jimž se prokazatelně nedaří doručovat, jakož i osobám, které nejsou známy. Pokud však takovým osobám může být v řízení uložena povinnost nebo odňato právo - typicky tedy v řízení o přestupku - musí jim být podle § 32 odst. 3 SŘ ustanoven opatrovník. Z toho vyplývá, že obviněnému z přestupku nebo vlastníku věci, která má být nebo byla zabráná, které jsou osobami, jimž může být v řízení uložena povinnost (obviněnému povinnost strpět sankci) nebo odňato právo (vlastníku věci zabráná věc), bude muset být vždy ustanoven opatrovník. V takovém případě se tedy budou všechny písemnosti v řízení o přestupku v souladu s § 34 odst. 2 SŘ doručovat opatrovníkovi.

I v případě, že se obviněnému z přestupku a vlastníku věci ustanoví opatrovník, stále by se měl aplikovat § 25 SŘ a doručovat jim veřejnou vyhláškou, což bude mít pouze informativní charakter; právní význam bude mít doručení opatrovníkovi. To plyne ze závěru č. 28 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke SŘ ze dne 6. 3. 2006: „V řízení, v němž má být určité osobě uložena povinnost nebo odňato právo, se těmto osobám, pokud jsou neznámého pobytu nebo sídla, osobám, jimž se prokazatelně nedaří doručovat, a osobám, které nejsou známy, ustanoví opatrovník. Zároveň se jim podle § 25 odst. 1 SŘ bude doručovat veřejnou vyhláškou. Podle § 34 odst. 2 SŘ bude s právními účinky spojeno pouze doručení písemnosti opatrovníkovi. Výjimkou bude oznámení o zahájení řízení a oznámení usnesení o ustanovení opatrovníka.“

Veřejnou vyhláškou bude možné za výše popsaných podmínek doručit například návrhovateli, poškozenému nebo zákonnému zástupci mladistvého obviněného. **K tomu závěr č. 28 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu ze dne 6. 3. 2006** (vztah ustanovení § 32 odst. 2 a § 25 SŘ).

K § 70 Poškozený

KD dne 14. 3. 2006 - **Náhrada škody**

Dotaz: Má vždy správní orgán poškozenému přiznat nárok na náhradu škody doložený fakturou? Co když si poškozený nechal např. na automobilu, na němž mu vznikla majetková škoda způsobená přestupkem, opravit ještě něco dalšího a tato další oprava je zahrnuta v předložené faktuře?

Odpověď: Povinnost nahradit způsobenou škodu může správní orgán obviněnému uložit tehdy, pokud byla škoda co do důvodu a výše spolehlivě zjištěna a nebyla dobrovolně uhrazena. Má-li správní orgán pochybnosti o výše vyfakturované škody, popř. fakturu zpochybňuje obviněný, lze ve věci výši majetkové škody způsobené projednávaným přestupkem vyžádat odborné vyjádření nebo znalecký posudek. Faktura není jediným a nezpochybnitelným důkazem o výši škody, její užití jako důkazu o výši škody je ovládáno stejnými principy jako užití jiného důkazu, tj. správní orgán jej hodnotí podle své úvahy, a to jednotlivě i ve vzájemné souvislosti s jinými důkazy.

KD dne 14. 3. 2006 - **Náhrada škody**

Dotaz: *Má správní orgán u uplatněného nároku na náhradu majetkové škody způsobené přestupkem na osobním automobilu zohledňovat amortizaci poškozeného vozidla?*

Odpověď: Ano, prostá faktura často nebude dostačující.

KD dne 20. 3. 2007 - **Žádost obviněného o úhradu nákladů řízení**

Dotaz: *Policejní orgán oznámil spáchání přestupku proti majetku osobou A. Při ústním jednání správní orgán zjistil, že osoba A přestupek proti majetku nespáchala. Spáchala jej však osoba B - bratr obviněného, který policejnímu orgánu uvedl iniciály osoby A. Obviněný žádá po správním orgánu úhradu jízdného a ušlé mzdy. Může mu správní orgán jízdné a ušlou mzdu uhradit?*

Odpověď: Jízdné a ušlou mzdu obviněnému přiznat nelze, protože takový postup správního orgánu vylučuje § 79 odst. 3 SŘ. Obviněný je účastníkem řízení o přestupcích a jako účastník si nese své náklady sám. Osoba A však může žádat náhradu škody podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů.

KD dne 20. 3. 2007 - **Rozhodování o náhradě škody**

Dotaz: *Poškozený uplatnil v řízení před správním orgánem nárok na náhradu majetkové škody způsobené projednávaným přestupkem. Správní orgán řízení o přestupcích zastavil podle § 76 odst. 1 písm. a) PŘZ. Musí správní orgán rozhodnout o uplatněném nároku na náhradu škody? Objevil se názor ovlivněný praxí trestních soudů, že v případě zastavení řízení se o škodě již nerozhoduje, ale rozhodnutí se poškozenému zasílá s možností odvolat se.*

Odpověď: O uplatněném nároku na náhradu majetkové škody způsobené projednávaným přestupkem musí být rozhodnuto vždy. Uplatněný nárok je žádostí o náhradu škody, o žádosti musí správní orgán vždy rozhodnout. V případě zastavení řízení o přestupcích podle § 76 odst. 1 písm. a) PŘZ správní orgán ve výroku odkáže poškozeného s uplatněným nárokem na náhradu škody na soud. O uplatněném nároku na náhradu škody správní orgán nerozhodne pouze v zákonem stanoveném případě, a to když poškozený zemře (viz § 70 odst. 3 PŘZ). Pokud bychom přijali názor, že výroku o náhradě škody není v případě zastavení řízení o přestupcích podle § 76 odst. 1 písm. a) PŘZ třeba, v rozhodnutí by chyběla část výroku, do které by se poškozený mohl odvolat. Poškozený by se mohl odvolat ve věci náhrady škody, tj. tvrdil by, že rozhodnutí postrádá výrok týkající se náhrady škody. Odvolací správní orgán by v takovém případě nikdy nemohl odvolání poškozeného zamítnout a prvostupňové rozhodnutí potvrdit, musel by z důvodu chybějícího výroku ve věci náhrady škody přistoupit zřejmě ke změně

prvostupňového rozhodnutí či zrušení prvostupňového rozhodnutí a vrácení věci prvostupňovému správnímu orgánu k novému projednání a rozhodnutí.

KD 20. 3. 2007 - Dokazování ve věci náhrady majetkové škody způsobené projednávaným přestupkem

Dotaz: *Poškozený uplatnil v řízení před prvostupňovým správním orgánem nárok na náhradu majetkové škody způsobené projednávaným přestupkem. Škodu v řízení prokazoval kopií faktury (paragonu), která byla nečitelná. Správní orgán si od poškozeného nevyžádal originál faktury (paragonu) a poškozeného ve výroku prvostupňového rozhodnutí odkázal na soud proto, že v důsledku snížené čitelnosti faktury (paragonu) škoda nebyla spolehlivě zjištěna. Poškozený podal ve věci náhrady škody odvolání. Jak má odvolací správní orgán rozhodnout?*

Odpověď: Prvostupňové správní rozhodnutí je namísto zrušit pro porušení § 3 a § 37 odst. 3 SŘ a věc vrátit prvostupňovému správnímu orgánu k novému projednání a rozhodnutí.

KD dne 12. 6. 2007 - Náhrada majetkové škody

Dotaz: *Lze uplatnit náhradu škody i u jiných než přestupků proti majetku podle § 50 PŘZ?*

Odpověď: Ano, náhradu škody lze uplatnit i u jiných než majetkových přestupků, pokud škoda vznikla v souvislosti se spácháním přestupku. Výše škody v tomto případě nerozhoduje, není zákonem nijak omezena (§ 70 odst. 1 PŘZ).

KD dne 11. 9. 2007 - Poškozený v přestupkovém řízení

Dotaz: *Může být poškozeným osoba, které byly jednáním naplňujícím skutkovou podstatu přestupku proti občanskému soužití vyraženy vlastní zuby a která za nové musela u zubaře připlácet nad rámec veřejného zdravotního pojištění? Změnilo by se něco, kdyby byly vyraženy zuby byly umělé?*

Odpověď: Osoba, které byly jednáním naplňujícím skutkovou podstatu přestupku proti občanskému soužití vyraženy zuby (vlastní či umělé) může mít postavení poškozeného v přestupkovém řízení, protože této osobě vznikla majetková škoda a jedná se o škodu přímou. Dělení škody na škodu na zdraví a na škodu majetkovou nemá při posuzování případného účastenství podle § 72 písm. b) PŘZ žádný vliv. Část škody na zdraví je rovněž škodou majetkovou (újmou v majetkové sféře postižené osoby vyčíslitelnou v penězích) a tu lze nárokovat v přestupkovém řízení. V přestupkovém řízení však nelze nárokovat např. škodu za ztížení společenského uplatnění, bolestné, morální újmu apod.

KD dne 18. 12. 2007 - Náhrada škody

Dotaz: *Po 1. 1. 2008 byl spáchán přestupek, jímž došlo ke zranění poškozeného, který uplatnil proplacení poplatků u lékaře a v lékárně, neboť v rámci způsobeného zranění musel vyhledat lékařskou péči, absolvovat vyšetření, kontroly, kupovat léky. Lze toto zahrnout do škody? Jakým způsobem se škoda v tomto případě dokládá?*

Odpověď: Zaplacený poplatek u lékaře a zaplacený poplatek v lékárně lze považovat za majetkovou škodu způsobenou přestupkem ve smyslu § 70 PŘZ. Pokud takovou majetkovou škodu poškozený u správního orgánu uplatní, škoda bude spolehlivě prokázána (např. předložením paragonu, potvrzení o úhradě poplatku) a nebude obviněným dobrovolně uhrazena, lze obviněnému uložit povinnost nahradit tuto škodu.

KD dne 18. 12. 2007 - Účastenství poškozeného v přestupkovém řízení

Dotaz: *Podle závěrečné zprávy veřejného ochránce práv v konkrétní přestupkové věci by se měla projednávat náhrada škody spočívající např. ve ztrátě na výdělku, bolestném, ztížení společenského uplatnění. Lze ztrátu na výdělku, bolestné a ztížení společenského uplatnění projednat v přestupkovém řízení?*

Odpověď: Ztráta na výdělku (rozdíl mezi mzdou, kterou by býval poškozený měl, pokud by u něho v důsledku přestupku nevznikla pracovní neschopnost, a nemocenským, které pobíral v době pracovní neschopnosti) je majetkovou škodou ve smyslu § 70 PŘZ a lze ji uplatnit v přestupkovém řízení u správního orgánu; správní orgán o uplatněné náhradě majetkové škody musí rozhodnout. Poškozeným v přestupkovém řízení může být ten, kdo uplatnil nárok na náhradu ztráty na výdělku. Bolestné ani ztížení společenského uplatnění majetkovou škodou ve smyslu § 70 PŘZ není, projednat je v přestupkovém řízení proto nelze. Poškozeným v přestupkovém řízení nemůže být ten, kdo uplatnil nárok na bolestné nebo nárok na náhradu za ztížení společenského uplatnění.

KD dne 18. 12. 2007 - **Rozhodnutí o uplatněném nároku na náhradu škody**

Dotaz: *V průběhu řízení o přestupku uzavřou obviněný s poškozenou ústní dohodu o náhradě vzniklé škody. Správní orgán prvního stupně uvede do výroku rozhodnutí, že tuto dohodu bere na vědomí, a do odůvodnění uvede, že s ohledem na dohodu nerozhodoval o uložení povinnosti nahradit škodu. Zaniká uzavřením dohody nárok na náhradu škody, který poškozená v průběhu řízení o přestupcích uplatnila nebo je nutné o nároku rozhodnout?*

Odpověď: Nevzala-li poškozená uplatněný nárok na náhradu škody zpět, je třeba uložit obviněnému povinnost nahradit škodu (podle § 70 PŘZ škoda byla spolehlivě prokázána co do důvodu a výše, a nebyla dobrovolně uhrazena – ústní příslib nestačí).

KD dne 18. 12. 2007 - **Rozhodnutí o uplatněném nároku na náhradu škody**

Dotaz: *Vezme-li poškozený uplatněný nárok na náhradu škody zpět, musí být vydáno usnesení o zastavení řízení?*

Odpověď: Primárním předmětem řízení o přestupcích je rozhodování o vině, sankci a nákladech řízení. Uplatněný nárok na náhradu majetkové škody lze projednat pouze v rámci primárního předmětu řízení. Vezme-li poškozený nárok na náhradu škody zpět, správní orgán o něm nebude rozhodovat, tj. ve výrokové části rozhodnutí neučiní žádný výrok o náhradě škody, v odůvodnění rozhodnutí uvede, že uplatněný nárok na náhradu majetkové škody byl vzat zpět, a proto o něm nerozhodl.

KD dne 11. 3. 2008 - **Posuzování výše škody**

Dotaz: *Při rozhodování o náhradě škody se správní orgán zabývá i její výší. Z čeho se vychází při určení výše škody – z ceny poškozeného či zničeného předmětu nebo z nákladů vynaložených na opravu? Pokud se vychází z ceny, jedná se o pořizovací cenu, pořizovací cenu sníženou o amortizaci nebo o cenu, za kterou lze předmět poříditi v době spáchání přestupku? Pokud se vychází z nákladů vynaložených na opravu, zahrnuje se do ní mimo materiál i náklady na práci, dopravu apod. (např. materiál a úkony fakturované opravárenskou firmou)?*

Odpověď: Při stanovení výše škody se vychází z ceny, za kterou se věc, která byla předmětem útoku, v době a místě spáchání přestupku obvykle prodává. Za cenu v místě obvyklou se považuje cena věci v maloobchodním prodeji (včetně DPH) v obci, kde došlo ke spáchání přestupku. Za cenu v místě obvyklou se nepovažuje cena ve velkoobchodě (je nižší než obvyklá cena), ani cena např. v luxusní restauraci (je vyšší než obvyklá cena). Jedná-li se o starší věc, která byla předmětem útoku, vychází se z ceny, za kterou by se

v maloobchodě v době a místě spáchání přestupku pořídila odpovídající starší věc, nikoli věc nová (amortizace se zohledňuje). Pouze není-li možno cenu podle předchozího odstavce zjistit, vychází se z účelně vynaložených nákladů na obstarání stejné nebo obdobné věci nebo uvedení v předešlý stav. I účelně vynaložené náklady na obstarání nové věci nebo na uvedení v předešlý stav by měly být stanoveny vzhledem k době a místu spáchání přestupku (zohlední se práce, doprava apod.).

KD dne 10. 3. 2009 - **Poškozený v rámci leasingového vztahu**

Dotaz: *Manželé se rozvádějí, ještě v době trvání manželství manželka poškodí osobní automobil, jehož provozovatelem je dle leasingové smlouvy manžel, vlastníkem pak leasingová společnost. Leasingová smlouva byla uzavřena za doby trvání manželství. Kdo je zde poškozeným, leasingová společnost jakožto vlastník vozu nebo sám provozovatel vozu? Dle leasingové smlouvy provozovatel platí pojištění osobního automobilu a v případě škody na automobilu tuto uhradí a poté vymáhá odpovídající částku na pojišťovně. Je tedy možné považovat za poškozeného v přestupkovém řízení provozovatele automobilu? A lze-li pak automobil zahrnout do SJM manželů, můžeme dojít k závěru, že paní XY se vlastně přestupku nedopustila, jelikož de facto nepoškodila cizí věc?*

Odpověď: Předně je nutno upozornit, že automobil provozovaný v rámci leasingové smlouvy zůstává až do splacení poslední splátky ve vlastnictví leasingové společnosti. Do splacení tedy automobil není majetkem jeho provozovatele a nemůže proto být ani součástí SJM.

Poškozeným může být v daném případě leasingová společnost, bude ovšem záviset na tom, zda jí v konkrétním případě vznikla majetková škoda, která nebyla uhrazena. Správní orgán vyrozumí leasingovou společnost o možnosti uplatnit v řízení o přestupcích nárok na náhradu majetkové škody, pokud jí vznikla a dosud nebyla uhrazena.

Pro úplnost dodáváme, že z položené otázky není zřejmé, zda manželka poškodila vůz úmyslně nebo z nedbalosti (např. v souvislosti s dopravní nehodou). Pokud nešlo o poškození úmyslné, není možno skutek projednávat jako přestupek proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. a) PŘZ.

KD dne 9. 12. 2009 - **Náhrada škody a plnění pojišťovnou**

Dotaz: *Pachatel úmyslně poškodil věc (rozbil výkladní skříň). Poškozenému, kterému vznikla škoda, ji uplatnil u správního orgánu. Poškozený je však pojištěn a náhrada škody by mu měla být uhrazena pojišťovnou. Jak má správní orgán postupovat, a kdo bude poškozeným (obchodník nebo pojišťovna)?*

Odpověď: Do doby, než mu škoda uhrazena pojišťovnou skutečně bude, může bez problémů vystupovat v řízení jako poškozený a lze mu náhradu škody, bude-li spolehlivě prokázána, i přiznat. Správní orgán nemůže předjímat, zda mu pojišťovna škodu nakonec skutečně uhradí.

KD dne 9. 12. 2009 - **Škoda vzniklá zaměstnavateli na vyplacených nemocenských dávkách v souvislosti s přestupkem proti občanskému soužití** **Dotaz:** *KPPP vede řízení o přestupcích pro obvinění z přestupku drobného ublížení na zdraví, s nárokem na náhradu škody se připojí osoba přestupkem postižená, respektive ten, komu bylo ublíženo na zdraví, a který tak musel strávit několik dnů v pracovní neschopnosti - tento pak žádá náhradu ušlého zisku. Doposud bez dotazů, až nyní - poté se dostaví k KPPP zaměstnavatel osoby, které bylo ublíženo na zdraví a která tak musela být v pracovní neschopnosti (tj. zaměstnavatel poškozeného),*

a tento zaměstnavatel se chce také jako poškozený připojit k přestupkovému řízení, přičemž požaduje náhradu "nemocenské", respektive finanční částky, kterou byl povinen (dle nových právních předpisů) svému zaměstnanci vyplatit za prvních x dní pracovní neschopnosti (jedná se o částku asi 60% ze 100% platu zaměstnance...). Tento zaměstnavatel tvrdí, že vidí příčinnou souvislost mezi přestupkem přestupce a svými finančními ztrátami, spočívajícími právě v tom, že musel svému zaměstnanci vyplatit určité procento z platu, aniž by mu zaměstnanec za toto poskytl odpovídající pracovní výkon. Zároveň zaměstnavatel předložil přestupkové komisi doklady zachycující přesnou finanční částku, o kterou v důsledku jednání obviněného přišel, tzn. částku, kterou zaměstnanci vyplatil, po odečtení částky, kterou mu dle příslušných sociálněprávních předpisů "vrátila" správa soc. zabezpečení - zaměstnavatel, zřejmě znalý nejen PŘZ, tak tvrdí, že nemůže být problém ve "spolehlivém zjištění škody".

Otázka zní: Ize tuto finanční ztrátu zaměstnavatele považovat za majetkovou škodu ve smyslu PŘZ?

Odpověď: Ne, zaměstnavatel poškozeným v přestupkovém řízení nebude, protože újma v majetkové sféře mu nebyla způsobena přímo, což je nezbytný předpoklad pro to, aby mohl být účastníkem řízení ve smyslu § 72 PŘZ. Zaměstnavateli vznikla újma v majetkové sféře, která vznikla jakožto důsledek nákladů, které je povinen hradit ze zákona, zaměstnavatel tedy není poškozen bezprostředně. Bude nutno použít § 28 SŘ, tzn., zaměstnavatel se předložením svého návrhu na náhradu škodu stane účastníkem řízení, avšak poté bude usnesením přestupkové KPPP ze svého účastenství vyloučen s odůvodněním, že újmu, která zaměstnavateli vznikla, nelze považovat za majetkovou škodu ve smyslu PŘZ. Je otázkou, zda může být zaměstnavatel vůbec považován za účastníka řízení, viz § 28 odst. 1 SŘ. Máme za to, že v tomto případě nejsou pochybnosti o tom, že není účastníkem řízení o přestupcích a proto není třeba ve smyslu § 28 SŘ o jeho účastenství rozhodovat a není ani za účastníka řízení o přestupcích považován.

KD dne 9. 3. 2010 - **Náhrada škody způsobena krádeží benzínu u benzinové stanice**

Dotaz: Obviněný z přestupku způsobil škodu u benzinové stanice krádeží pohonných hmot. Kdo je v tom případě poškozeným, vlastník benzinové stanice (firma), nebo zaměstnanec benzinové stanice, který za poškozený nebo odcizený materiál či zboží odpovídá na základě dohody o hmotné odpovědnosti?

Odpověď: Ve smyslu § 70 odst. 1 PŘZ byla přestupkem způsobena majetková škoda provozovateli benzinové čerpací stanice, nikoliv zaměstnanci (kterému odcizený benzín nepatřil). Hmotná odpovědnost zaměstnance je vnitřním (pracovněprávním) vztahem, mezi poškozeným (provozovatelem stanice) a jeho zaměstnancem.

KD dne 12. 6. 2012 - **Poškozený v řízení o přestupcích**

Dotaz: Osoba A si bez písemné smlouvy půjčí auto. Auto je úmyslně poškozeno osobou B a osoba A ho před vrácením majiteli nechá opravit na vlastní náklady, takže majitel ani nezjistí, že auto bylo poškozeno. Může v přestupkovém řízení uplatnit nárok na náhradu škody majitel vozidla nebo osoba, které v souvislosti se spácháním přestupku vznikly náklady na odstranění škody? Jde o výklad pojmu „ten, komu byla přestupkem způsobena majetková škoda“. Případ je ještě zkomplikován tím, že osoby A a B jsou osoby blízké. Jedná se o přestupek, který lze projednat jen na návrh nebo o přestupek projednávaný z úřední povinnosti?

Odpověď: Jestliže by se v daném případě jednalo o přestupek proti majetku dle § 50 odst. 1 písm. a) PŘZ - poškození cizí věci, byla by poškozeným osoba, které byla přestupkem způsobena škoda, tj. osoba A, pokud by v přestupkovém řízení uplatnila

nárok na náhradu škody. V případě, že by vlastník auta zjistil další poškození, nad rámec poškození způsobeného osobou B, byl by poškozeným i on.

KD dne 11. 9. 2012 - Jsou poškození v řízení o přestupku vlastníků mobilu i zastavárna?

Dotaz: *Lze v případě, že zloděj mobilu tento prodal zastavárně, přičemž policie vyšetřující krádež tento zastavárně odebrala, považovat za poškozené dva subjekty, a to okradeného vlastníka mobilu i zastavárnu?*

Odpověď: Za poškozeného je v daném případě třeba považovat pouze vlastníka mobilního telefonu, neboť tomu byla krádeží věci způsobena majetková škoda, a tento také bude mít postavení účastníka řízení, tedy v případě, pokud mu již nebyl ukradený telefon vrácen prostřednictvím policejního orgánu. V případě zastavárny, které pachatel přestupku prodal kradený telefon, se podle našeho názoru nejedná o přestupek proti majetku dle § 50 odst. 1 PŘZ, tj. podvod, ale o občanskoprávní vztah, neboť mezi zastavárnou a prodávajícím byla zřejmě uzavřena smlouva podle OZ, a pokud nebyla dodržena smluvní ujednání, je třeba postupovat podle předmětné smlouvy, případně se domáhat nároku v občanském soudním řízení.

KD dne 11. 12. 2012 - Jak naložit s důvodným odvoláním do výroku rozhodnutí o náhradě škody v případě, kdy řízení o přestupku bylo zastaveno podle § 76 odst. 1 písm. c) PŘZ

Dotaz: *Poškozený se odvolá do výroku, kterým byl odkázán se svým nárokem na náhradu škody k soudu, což souvisí s tím, že řízení o přestupku bylo zastaveno dle § 76 odst. 1 písm. c) PŘZ. Odvolací orgán však v průběhu odvolacího řízení zjistil, že řízení v meritu věci nemělo být zastaveno a náhrada škody měla být poškozenému přiznána. Jak tedy rozhodnout o odvolání do výroku o škodě, které je de facto důvodné? Musí odvolací orgán nejprve v odvolacím řízení zrušit výrok o škodě a v tomto bodě věc vrátit správnímu orgánu I. stupně a následně v přezkumném řízení zrušit a vrátit mu i rozhodnutí v meritu věci nebo může v odvolacím řízení vyvolaném poškozeným zrušit oba výroky najednou s odůvodněním, že v tomto případě povaha věci neumožňuje, aby jednotlivé výroky nabyly samostatně právní moci?*

Odpověď: Máme za to, že v tomto případě je třeba rozhodnout samostatně o odvolání do výroku o náhradě škody, tedy pokud je odvolání poškozeného důvodné, rozhodnutí ve výroku o náhradě škody zrušit a věc vrátit k novému projednání. Pokud odvolací správní orgán zjistí, že výrok o zastavení řízení je nezákonný, vzhledem k tomu, že proti tomuto výroku nebylo podáno odvolání a tento již nabyl právní moci, měla by být pravomocná část rozhodnutí správního orgánu prvního stupně zrušena ve (zkráceném) přezkumném řízení a věc vrácena správnímu orgánu prvního stupně k novému projednání.

V rámci diskuse, která se rozvinula po přednesení odpovědi na tento dotaz, bylo účastníky KD navrženo další řešení problému: nejprve rozhodnout o podaném odvolání tak, že toto odvolací správní orgán zamítne (neboť správní orgán prvního stupně v zásadě neměl jinou možnost jak rozhodnout o nároku na náhradu škody, pokud řízení zastavil) a pravomocné rozhodnutí správního orgánu prvního stupně potom jako celek zrušit pro jeho nezákonnost v přezkumném řízení a věc vrátit správnímu orgánu prvního stupně k novému projednání. Dle názoru MV toto řešení by přicházelo v úvahu jen v případě, pokud by podané odvolání nebylo shledáno jako důvodné. Jelikož v předestřené případě bylo odvolání shledáno jako důvodné, je MV toho názoru, že v takovém případě by odvolací správní orgán odvolání de lege zamítnout neměl. V opačném případě by se totiž mohlo jednat o účelový výklad zákona.

KD dne 11. 6. 2013 - **Jak naložit s nárokem na náhradu škody v případě, kdy si poškozený věc, poškozenou přestupkem, sám opravil**

Dotaz: *Jak naložit s uplatněným nárokem poškozeného na náhradu škody v řízení o přestupku objektivně zjištěné škody způsobené poškozenému přestupkem v případě, kdy si poškozený věc, na níž byla přestupkem způsobena škoda, sám opravil a nespotřeboval k tomu žádný materiál a jak v případě, kdy věc poškozenému na vlastní náklady, tudíž bezplatně, opravila třetí osoba?*

Odpověď: V případě, že na nároku na náhradu škody poškozený bude trvat, i když vzniklou škodu již sám nebo prostřednictvím třetí osoby odstranil opravou, v takovém případě musí správní orgán prvního stupně o uplatněném nároku na náhradu škody rozhodnout. Pokud byla škoda spolehlivě zjištěna a škoda nebyla dobrovolně nahrazena, správní orgán prvního stupně uloží pachateli přestupku povinnost ji nahradit (za předpokladu, že poškozený jednoznačně prokázal výši škody). V dotazovaném případě však poškozený bude dle našeho názoru jen velmi obtížně dokládat, např. kolik si cení vlastní práce nebo jak vyčíslí materiál, který k opravě použil on či jeho soused. V takovém případě zřejmě nezbude správnímu orgánu jiná možnost než odkázat poškozeného s jeho nárokem na soud.

KD den 11. 6. 2013 - **Samostatné „adhezní“ řízení**

Dotaz: *Lze vést samostatně řízení o náhradě majetkové škody po zrušovacím rozhodnutí nadřízeného správního orgánu o výroku o škodě? V případě že ano, platí i pro toto řízení omezení dle § 20 PŘZ?*

Odpověď: Správní orgány vedou řízení o přestupku, a v případě, že ten, komu byla přestupkem způsobena majetková škoda, uplatní nárok na její náhradu, rozhoduje v rámci řízení o přestupku, pokud škoda nebyla dobrovolně nahrazena, správní orgán také o tomto nároku.

V případě, že je řízení o přestupku zastaveno, je poškozený se svým nárokem na náhradu škody odkázán na soud, výrok o povinnosti uhradit vzniklou majetkovou škodu je tak podmíněn výrokem o uznání občana vinným z přestupku. Pokud odvolací správní orgán dospěje k závěru, že je třeba zrušit samostatně výrok o náhradě škody, a výrok o vině nabude právní moci – ať již z důvodu toho, že tento výrok nebyl napaden odvoláním, nebo z toho důvodu, že jej odvolací správní orgán potvrdí, je v rámci řízení o přestupku dořešena ta část, která se týká uplatněného nároku na náhradu škody. V takovém případě se nejedná o samostatné řízení o náhradě škody, ale o pokračování v řízení o přestupku s tím, že o vině již není rozhodováno, neboť je o ní pravomocně rozhodnuto. Na takové řízení se vztahuje ustanovení § 20 PŘZ, kdy je nutné, aby rozhodnutí o náhradě škody nabylo právní moci před uplynutím prekluzivní lhůty. V případě, že se tak nestane, se řízení o náhradě škody zastaví a poškozený se vyrozumí o tom, že svůj nárok na náhradu škody může uplatnit u soudu.

KD dne 10. 12. 2013 - **Stanovení výše škody, otázka použitelnosti TZ**

Dotaz: *Má správní orgán v řízení o přestupku při stanovení výše škody vycházet z postupu daného § 137 TZ?*

Odpověď: Náhrada škody je obecně občanskoprávním nárokem, o kterém rozhodují civilní soudy. Ustanovení § 70 PŘZ však umožňuje správnímu orgánu již v rámci řízení o přestupku projednat nárok na náhradu majetkové škody a následně uložit pachateli povinnost nahradit škodu jím způsobenou, a to za předpokladu, že ten komu byla přestupkem způsobena majetková škoda, uplatní nárok na její náhradu a současně škoda

a její výše byla spolehlivě zjištěna a škoda nebyla dobrovolně nahrazena. Správní orgán hodnotí důkazní prostředky na základě správního uvážení. Má-li správní orgán pochybnosti o výši nároku na náhradu škody, popř. výši zpochybňuje obviněný, lze mít za to, že škoda a její výše nebyla spolehlivě zjištěna a správní orgán odkáže poškozeného s jeho nárokem na náhradu škody na soud nebo jiný příslušný orgán.

Při stanovení výše škody podle našeho názoru lze vycházet analogicky podle § 137 TZ z ceny, za kterou se věc, která byla předmětem útoku, v době a místě spáchání přestupku obvykle prodává. Pouze není-li možno cenu podle předchozího odstavce zjistit, vychází se z účelně vynaložených nákladů na obstarání stejné nebo obdobné věci nebo uvedení v předešlý stav.

KD dne 10. 12. 2013 - Náhrada škody a NOZ

Dotaz: *Od 1. 1. 2014 platí NOZ. Bude mít tato nová právní úprava vliv na řízení o náhradě škody? Jedná se nám o posuzování výše škody (vycházet z ceny v době poškození, uvedení do původního stavu apod.), příp. jiné okolnosti, které by měly správní orgány při posuzování škody zohledňovat, příp. která ustanovení NOZ by měly aplikovat.*

Odpověď: Podle našeho názoru se problematika řízení o náhradě škody, vedeného v rámci řízení o přestupku, obecně nemění. Podmínky, že poškozený se o náhradu majetkové škody musí v řízení o přestupku přihlásit, že musí výši škody prokázat, a že správní orgán o ní rozhodne, zůstávají v platnosti. Diskuse kolem prokázání výše majetkové škody však nastat mohou - viz některá nová ustanovení NOZ (např. NOZ nově výslovně uvádí, že kromě obvyklé ceny věci, kterou má v době poškození, musí být zohledněny i účelně vynaložené náklady, které musely být k obnovení funkčnosti věci vynaloženy). Bude vždy na posouzení správního orgánu, zda poškozený skutečnou výši škody prokázal (důkazní břemeno je na poškozeném).

Pokud dojde k názoru, že poškozený výši škody spolehlivě neprokázal, odkáže jej správní orgán s jeho nárokem na soud (viz § 2955 NOZ nelze-li výši náhrady škody přesně určit, určí ji podle spravedlivého uvážení jednotlivých okolností případu soud).

KD dne 11. 3. 2014 - Otázka k poškozenému

Dotaz: *V probíhajícím řízení o přestupku se oznamovatelé přestupků chtějí stát účastníky řízení. Prohlásí, že jsou poškozenými a že škodu doloží později. Z jejich dalšího vyjádření a postoje je však zřejmé, že ke vzniku žádné škody nemohlo dojít, příp. pak později (kdy už je s nimi jako s účastníky řízení jednáno) sami prohlásí, že jim žádná škoda nevznikla. Jde jim účelově v podstatě jen o to, aby obdrželi rozhodnutí a dozvěděli se, jak správní orgán potrestal případného pachatele přestupku.*

Odpověď: Pokud jsme za podmínek stanovených v ustanovení § 70 PŘZ poškozenému přiznali právo účastníka řízení, musíme mu všechna jeho procesní práva a povinnosti v řízení o přestupku zachovat. Pokud se však v řízení ukáže, že přihlášení se poškozeného k náhradě škody bylo účelové (obstrukční) a v řízení se prokáže, že žádná škoda nejen nevznikla, ale ani nemohla vzniknout, pak by přicházelo do úvahy využít ustanovení § 28 SŘ a postavení účastníka řízení takovéto osobě odejmout.

KD dne 9. 12. 2014 - Výzva správního orgánu k dobrovolnému uhrazení škody způsobené přestupkem

Dotaz: *Podle § 70 odst. 1 PŘZ ... „působí správní orgán, který přestupek projedná, k tomu, aby byla škoda dobrovolně uhrazena“. Pokud správní orgán při ústním jednání neučiní na obviněného dotaz, zda je ochoten nahradit škodu, kterou svým přestupkem způsobil,*

jedná se o stejný nedostatek řízení, jakým je neučinění pokusu o smír v řízení o přestupku dle § 49 odst. 1 písm. a) PŘZ?

Odpověď: V nastíněném případě se podle názoru MV nejedná o takovou vadu řízení, pro niž by bylo možné bez dalšího toto považovat za nezákonné. Je třeba mít na zřeteli, že řízení o náhradě škody je tzv. adhezním řízením ve vztahu k řízení o přestupku. Ustanovení § 70 PŘZ ukládá správnímu orgánu působit k tomu, aby byla škoda obviněným dobrovolně nahrazena. Správní orgán by se tak měl, nejlépe na počátku a zřejmě též v závěru ústního jednání (pokud se obviněný dostaví) obrátit na obviněného s dotazem, zda je ochoten škodu nahradit dobrovolně. Současně by o tomto měl být učiněn záznam v protokolu. Je však třeba konstatovat, že podnět k dobrovolnému nahrazení škody způsobené přestupkem může vzejít taktéž ze strany účastníků řízení a nikoli jen a pouze ze strany správního orgánu. Tedy pokud správní orgán ve spise nedoloží, že se pokusil vést obviněného k úhradě škody dobrovolně, je to jistá vada řízení, která však nemá vliv na zákonnost rozhodnutí. Povinnost správního orgánu o uzavření smíru u návrhových přestupků podle § 78 PŘZ je koncipována odlišně, neboť uzavření smíru má zásadní vliv na výsledek řízení o přestupku (důvod pro zastavení řízení, navrhovateli se neukládá povinnost nahradit náklady řízení). Právě uvedené pak pro adhezní řízení neplatí. Toto nicméně nebrání správnímu orgánu v řízení o přestupku, při rozhodování o náhradě škody, aby napomohl uzavření „smíru“ ve věci náhrady škody mezi poškozeným a obviněným. Pokud se mu toto podaří, výsledný dosažený „smír“ o náhradě škody (např. splacení škody ve splátkách) bude mít za následek, že poškozený vezme svůj návrh (žádost) o projednání škody zpět a správní orgán o náhradě škody nebude vůbec rozhodovat. Navíc takto „schválený“ smír může být i podkladem pro žalobu k příslušnému soudu, pokud si obviněný svůj závazek obsažený ve „smíru“ nesplní.

KD dne 13. 9. 2016 - Dotazy ke stanovisku MV, zaujatému na KD 7. 6. 2016, k pojišťovnám

Dotazy: *Podle odpovědi MV je pojišťovna v případě povinného neživotního pojištění účastníkem řízení o přestupcích, pokud se do tohoto řízení přihlásí. Z čeho však lze dovodit tuto podmínku? Pokud není § 72 PŘZ speciálním ustanovením a okruh účastníků řízení o přestupcích se na základě § 129 odst. 1 zákona č. 277/2009 Sb., pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o pojišťovnictví“), rozšiřuje o pojišťovny, pak jejich účast v řízení týkajícím se pojistné události není tímto ustanovením podmínována přihlášením se do něj.*

1) *Je-li pojišťovna účastníkem řízení o přestupcích jen tehdy, když se k němu připojí, je nutno pojišťovnu o této možnosti vyzoomět obdobně jako poškozeného?*

(V případě dopravních nehod je správnímu orgánu známo či lze ověřit, u kterých pojišťoven jsou vozidla pojištěna.)

2) *V jakém rozsahu je pojišťovna účastníkem řízení o přestupcích? Její účastenství se týká řízení, jehož předmětem je „škodní událost“, nikoli „náhrada škody“. Lze tomu i přesto rozumět tak, že je účastníkem pouze tzv. adhezního řízení, které se vede jen tehdy, pokud poškozený uplatní v řízení nárok na náhradu škody? Anebo je účastenství pojišťovny v přestupkovém řízení nezávislé na aktivitě poškozeného?*

3) *V jakém rozsahu se může pojišťovna odvolat?*

4) *Jaký je potom vztah § 129 odst. 1 zákona o pojišťovnictví a § 9 odst. 5 zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění pozdějších předpisů, v případě automatické účasti pojišťovny ve správním řízení?*

Odpověď: Na KD, konaném dne 7. 6. 2016, zaujalo MV obecné stanovisko k postavení pojišťovny v řízení o přestupku. Vycházelo přitom ze svých již dříve vyslovených názorů na uvedenou záležitost a z dikce § 70 PřZ.

S přihlédnutím ke znění § 129 odst. 1 zákona o pojišťovnictví⁹ máme za to, že pojišťovna v řízení správním, tedy i v řízení o přestupku, má ze zákona postavení účastníka řízení, týká se to však pouze těch případů, kde ze zákona existuje povinnost uzavřít smlouvu o neživotním pojištění. Tedy v zásadě se to netýká přestupků, které spadají do gesce MV. Tazatele proto v podrobnostech odkazujeme na Ministerstvo dopravy, pokud jde o dopravní delikty, a na věcně příslušné Ministerstvo financí, pokud jde o zákon o pojišťovnictví.

Nad rámec zrekapitulujme ještě jednou náš názor na uvedený problém (pokud dříve nebyl pregnančně formulován):

I když pojišťovna v řízení správním, tedy i v řízení o přestupku, má ze zákona postavení účastníka řízení (za podmínky výše uvedené) i v tomto případě se na pojišťovnu vztahuje § 70 PřZ. Pokud se tedy bude chtít pojišťovna aktivně účastnit řízení o přestupku, musí uplatnit nárok na náhradu majetkové škody, neboť jeho uplatněním se v rámci řízení o přestupku spouští tzv. adhezní řízení¹⁰ (obdobně viz např. trestní proces – adhezní řízení je součástí trestního řízení v případech, kdy byl nárok poškozeného na náhradu škody řádně a včas uplatněn - § 43 odst. 3 TR. V takovém případě bude rozhodnutí o přestupku obsahovat i výrok o náhradě škody a poškozený se bude moci proti tomuto výroku rozhodnutí odvolat. Pochopitelně jen do výroku, který se týká náhrady majetkové škody. Postavení poškozeného v řízení o přestupku totiž není koncipováno jako „univerzální účastenství“, nýbrž jen v rozsahu, v jakém se projednává jeho nárok. Tedy jak již bylo řečeno na minulém KD „pojišťovna může vystupovat v roli účastníka v řízení o přestupku v aktivním slova smyslu (pokud se do tohoto řízení přihlásí), avšak pouze v těch případech, kde je ze zákona povinnost uzavřít smlouvu o neživotním pojištění (dopravní delikty).“

Pokud se ovšem pojišťovna se svým nárokem na náhradu majetkové škody do řízení o přestupku nepřihlásí, s přihlédnutím k § 129 odst. 1 zákona o pojišťovnictví poškozeným sice bude, bude se jí i doručovat rozhodnutí, ale obsahem tohoto rozhodnutí nebude žádný výrok o náhradě škody, v důsledku čehož zde pojišťovna nebude mít právo podat odvolání.

Tam, kde povinnost uzavřít smlouvu o neživotním pojištění zákonem stanovena není, pojišťovna nevystupuje v roli účastníka řízení (tj. bude se to týkat např. přestupků podle § 46, § 47, § 47a, § 47b, § 48, § 49 a § 50 PřZ). V těchto případech bude třeba na pojišťovnu nahlížet jako na tzv. jinou osobu, které správní orgán podle okolností případu umožní nahlédnout do spisu podle § 38 odst. 2 SŘ.

KD dne 13. 12. 2016 - **Hasičský záchranný sbor jako poškozený**

Dotaz: *Vyplývá-li z oznámení přestupku, že na místě zasahoval hasičský záchranný sbor kraje, příp. jednotka dobrovolných hasičů, mohou mít tyto subjekty v řízení postavení poškozeného? Viz náklady zásahu - § 44 zákona č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru), do 31. 12. 2015 viz § 3a zákona č. 238/2000 Sb., o Hasičském*

⁹ Při provozování neživotních pojištění, u kterých je povinnost uzavřít pojistnou smlouvu stanovena zákonem, má v řízení správním i soudním pojišťovna při šetření pojistné události postavení účastníka řízení.

¹⁰ Do uplatnění nároku pochopitelně nelze pojišťovnu nutit; právo náleží bdělým, resp. právo má ten, kdo je ostražitý. - Pokud tak pojišťovna aktivně sama činit nebude, nemůže se domáhat ochrany svých procesních práv z toho vyplývajících (viz rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 6. 2015, sp. zn. 23 Cdo 1692/2014).

záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů. Dle našeho názoru ne, náklady zásahu mohou vymáhat občanskoprávní cestou nebo přímým uložením povinnosti zaplatit.

Odpověď: Pokud se hasičský záchranný sbor kraje nebo jednotka dobrovolných hasičů přihlásí v řízení o přestupku se svým nárokem na náhradu škody, má správní orgán povinnost o tomto nároku rozhodnout v souladu s § 70 PřZ.

KD dne 7. 3. 2017 - **Lhůta pro uplatnění nároku na náhradu majetkové škody nebo nároku na vydání bezdůvodného obohacení dle § 70 odst. 1 a lhůta pro podání souhlasu podle § 79 odst. 2 ZOP**

Nastíněná problematika: *Ustanovení § 70 ZOP stanoví: „(1) Správní orgán bezodkladně vyrozumí o možnosti uplatnit nárok na náhradu škody nebo uplatnit nárok na vydání bezdůvodného obohacení a o nařízeném ústním jednání osobu, které byla spácháním přestupku způsobena škoda nebo na jejíž úkor se obviněný spácháním přestupku obohatil, pokud je mu tato osoba známa. Současně tuto osobu poučí, že nárok na náhradu škody nebo na vydání bezdůvodného obohacení může uplatnit nejpozději při prvním ústním jednání nebo v jiné lhůtě, kterou jí určí. Pokud by vyrozumění osoby podle věty první bylo spojeno s neúměrnými obtížemi nebo náklady, doručí je správní orgán veřejnou vyhláškou; ustanovení § 66 se nepoužije.“ V první řadě lze z uvedeného ustanovení dovodit, že zákon zde v podstatě počítá s tím, že proto, aby potenciální poškozený mohl uplatnit nárok na náhradu majetkové škody nebo nárok na vydání bezdůvodného obohacení, již musí být zahájeno řízení o přestupku. V tomto směru může být proto otázkou, jak řešit případy, kdy ve spisech od PČR již existuje zmínka o vzniklé škodě, avšak ve spisu absentuje vyjádření poškozeného, že by chtěl nárok na náhradu majetkové škody uplatnit. Je tedy možné v takovýchto případech rozhodnout příkazem anebo musí být vždy zahájeno řízení o přestupku, v němž až může poškozený uplatnit svůj nárok, anebo lze poškozeného vyzvat k uplatnění náhrady škody v rámci podání vysvětlení dle § 137 SŘ? S tím pak souvisí další otázka, a to zda za situace kdy je v řízení poškozenému k uplatnění nároku určena lhůta a tato lhůta jím není dodržena, zda lze nedodržení (zmeškání) této lhůty s odkazem na § 41 SŘ prominout?*

Obdobně byla položena otázka na určování lhůt osobě přímo postižené spácháním přestupku ve smyslu § 79 odst. 2 ZOP. Podle uvedeného ustanovení správní orgán poučí osobu přímo postiženou spácháním přestupku, je-li mu známa, o právu podle odstavce 1 a určí jí lhůtu k podání souhlasu. Lhůta nesmí být kratší než 30 dnů. I zde se naskytá otázka, zda lze nedodržení této lhůty s odkazem na § 41 SŘ prominout? Pro úplnost byl položen také dotaz, zda v těchto případech budou tyto osoby vyzývány usnesením dle § 39 SŘ, který se však vztahuje na účastníky řízení (pozn.: osoba přímo postižená spácháním přestupku v řízení o přestupku nemá postavení účastníka řízení).

Právní názor: Podle § 90 odst. 2 písm. b) ZOP nelze příkazem rozhodnout o nároku na náhradu škody nebo nároku na vydání bezdůvodného obohacení. Obdobně omezení obsahuje PřZ, v § 87 odst. 6. Máme za to, že v zájmu zachování kontinuity právní úpravy je možné přihlídnout ke stanoviskům, která byla vydána k tomuto ustanovení. Například veřejný ochránce práv ve Zprávě o šetření ze dne 11. listopadu 2010, sp. zn. 3751/2010/VOP/IK, uvedl: „Jestliže z dostupných podkladů vyplývá, že v důsledku spáchání přestupku vznikla majetková škoda uplatnitelná v rámci řízení o přestupcích, je správní orgán povinen poškozeného vyrozumět o možnosti uplatnit tuto škodu, jestliže tak již poškozený neučinil v rámci předcházejícího trestního řízení, a poskytnout mu k tomu přiměřenou lhůtu. Příkazem lze ve věci rozhodnout tehdy, jestliže poškozený škodu v poskytnuté lhůtě neuplatnil.“

Ve shodě s veřejným ochráncem práv a se stanoviskem vyjádřeném na KD dne 12. června 2007 se domníváme, že i přes existenci škody nebo bezdůvodného obohacení bude možné přestupek podle ZOP projednat příkazem, pokud potencionální poškozený neprojeví zájem o uplatnění svého nároku. Omezení v § 90 odst. 2 písm. b) ZOP se tedy uplatní pouze v případě, že nárok na náhradu škody nebo nárok na vydání bezdůvodného obohacení byl uplatněn. Podle našeho názoru je přitom možné zjistit i před zahájením řízení, zda osoba hodlá uplatnit nárok na náhradu škody nebo nárok na vydání bezdůvodného obohacení, a v případě, že nárok uplatnit nehodlá, může správní orgán vydat příkaz též jako první úkon v řízení.

Pokud správní orgán určí osobě lhůtu pro uplatnění nároku na náhradu škody nebo na vydání bezdůvodného obohacení usnesením, pak může taková osoba při jejím nedodržení požádat o prominutí zmeškání úkonu podle § 41 SŘ, neboť jde o úkon, který je třeba provést v určité lhůtě, na které toto ustanovení přímo dopadá. Obdobně lze požádat o prominutí zmeškání úkonu v případě nedodržení lhůty pro udělení souhlasu osoby přímo postižené spácháním přestupku se zahájením řízení o přestupku nebo s pokračováním již zahájeného řízení.

Podotýkáme nicméně, že ustanovení § 41 SŘ je třeba použít pouze v případě, že lhůtu správní orgán stanovil usnesením na základě § 39 SŘ, neboť jen taková lhůta je pro osobu, vůči níž usnesení směřuje, závazná. Lhůta stanovená neformálně, tzn. pouhou výzvou či sdělením správního orgánu, formálně závazná není, a není proto třeba žádat o její prominutí.

Ze ZOP nevyplývá povinnost stanovovat uvedené lhůty usnesením, přičemž podle § 39 odst. 1 SŘ správní orgán určí lhůtu usnesením pouze tehdy, je-li to zapotřebí. S ohledem na skutečnost, že v daném případě je především v zájmu dotčené osoby, aby svůj nárok uplatnila ve stanovené lhůtě, resp. aby ve stanovené lhůtě udělila souhlas se zahájením řízení o přestupku nebo s jeho pokračováním, nebude zpravidla zapotřebí lhůtu stanovovat usnesením.

Pokud jde o otázku, zda lze vydat usnesení podle § 39 SŘ, který hovoří o účastnících řízeních, i v případě stanovení lhůty osobě přímo postižené spácháním přestupku, která není účastníkem řízení, ale jejíž souhlas je nutný k zahájení takového řízení nebo k jeho pokračování, máme za to, že takový postup možný je. Při postupu před zahájením řízení, na který se podpůrně vztahuje část čtvrtá SŘ, přichází aplikace § 39 SŘ v úvahu na základě § 154 SŘ, který kromě použití vypočtených ustanovení částí druhé a třetí SŘ umožňuje použít i další ustanovení, včetně § 39 SŘ, pokud je aplikace těchto ustanovení potřebná. V takovém případě je pak třeba pojem „účastník řízení“ vykládat šířeji ve smyslu „dotčená osoba“ (srov. § 2 odst. 3 SŘ), neboť při postupu podle části čtvrté žádní účastníci řízení nefigurují, protože se zatím žádné řízení nevede. Jestliže lze na základě tohoto výkladu osobě přímo postižené spácháním přestupku určit lhůtu pro udělení souhlasu k zahájení řízení o přestupku usnesením, je podle našeho názoru možné stanovit jí lhůtu usnesením i pro udělení souhlasu s pokračováním již zahájeného řízení. Přestože je takový postup možný, doporučujeme usnesením lhůtu neurčovat vzhledem k tomu, co s tím je spojeno (doručení usnesení, případný opravný prostředek proti němu podaný atd.), ledaže by to bylo v konkrétním případě skutečně potřebné, jak předpokládá § 39 SŘ.

KD dne 5. 9. 2017 - Adhezní řízení - způsob, jakým má být rozhodováno o náhradě škody v případě spolupachatelů

Dotaz: *Jakým způsobem má být rozhodováno o náhradě škody v případě spolupachatelů? Povinnost k náhradě prokazatelně zjištěné škody má být ukládána*

společně a nerozdílně, anebo poměrně, např. každý 1/3, jeden 1/4 a druhý 3/4 apod.? NOZ většinou preferuje solidární odpovědnost (společně a nerozdílně); ZOP uvádí, že každý ze spolupachatelů odpovídá, jako by skutek spáchal sám. My bychom se v případě společného jednání spolupachatelů na základě uvedeného přikláněli k solidární odpovědnosti, tj. společně a nerozdílně.

Odpověď: Předně uvedme, že adhezní řízení je vlastně přídatným řízením, v němž orgán veřejné moci rozhoduje o soukromoprávním nároku poškozeného. Jde o řízení, které je nedílnou součástí řízení o přestupku za předpokladu, že poškozený včas uplatnil nárok na náhradu majetkové škody. Z uvedeného vyplývá, že vše je tedy v rukou poškozeného, včetně určení, jakým způsobem nárok uplatní a vůči komu. Toto je zvláště důležité, jde-li o společné řízení proti více obviněným. V takovém případě jsme ve shodě s trestní praxí, že poškozený musí uvést zcela konkrétně, od kterého či kterých obviněných požaduje náhradu škody a v případě, že uplatňuje nárok vůči více osobám, zda od nich požaduje náhradu škody společně a nerozdílně nebo podílově podle jejich účasti na způsobení škody (viz § 2945 NOZ).

Pro úplnost odkazujeme na některé, do úvahy připadající, trestní judikáty – usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 9. 2015, sp. zn.: 8 Tdo 966/2015¹¹, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 1. 2013, sp. zn.: 8 Tdo 1571/2012¹², popř. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 3. 2008, sp. zn.: 8 Tdo 317/2008¹³.

KD dne 5. 9. 2017 - **Adhezní řízení - uplatnění nároku na náhradu škody**

Dotaz: *Dotazy obcí znějí, zda je třeba znovu vyrozumívat osobu blízkou, již byla přestupkem způsobena majetková škoda (tj. potencionálního poškozeného) a která má z logiky věci současně postavení osoby přímo postižené spácháním přestupku ve smyslu § 79 ZOP, o možnosti udělit souhlas se zahájením řízení, jestliže byla prokazatelně o této možnosti poučena při podání vysvětlení na PČR? Domníváme se, že ano, neboť správní orgán má současně k udělení souhlasu určit lhůtu ne kratší než 30 dní, což policejní orgán nemůže učinit místo správního orgánu. Lze uplatnění nároku na náhradu škody považovat současně za udělení souhlasu postižené osoby blízké se zahájením řízení o přestupku, či musí být vyjádřen jako samostatný projev vůle jednak souhlas se zahájením řízení (získání postavení osoby s právy dle § 71 ZOP), jednak samostatný projev vůle připojení*

¹¹ Z hlediska uplatnění nároku poškozeného postupem podle § 43 TR v případě, že škoda vznikla trestným činem spáchaným spolupachateli, nemá význam konkrétní povaha a způsob provedení činu společným jednáním těchto osob. Poškozený si v takovém případě může totiž uplatnit svůj nárok na náhradu škody, nemajetkovou újmu nebo na vydání bezdůvodného obohacení vůči kterémukoli spolupachateli.

¹² Úprava ustanovení § 438 odst. 1 NOZ vyjadřuje zásadu solidární odpovědnosti škůdců v případech společně způsobené škody s cílem prohloubit odpovědnost za protiprávní jednání a důsledně zabezpečit ochranu poškozeného. Solidární odpovědnost má poskytnout výhodnější možnosti domoci se náhrady škody pro poškozeného, který si podle svého rozhodnutí může vybrat pouze některého ze škůdců a uplatňovat vůči němu celý svůj nárok. Výjimečně je však možné v adhezním řízení použít ustanovení § 438 odst. 2 NOZ a přiznat poškozené osobě nárok vůči jednotlivým obviněným podle jejich účasti na způsobení škody. Předpokladem takového postupu soudu je, že se uplatněním principu dělené odpovědnosti nijak neomezí nárok poškozené osoby na náhradu škody. Uvedený závěr je přitom možné učinit jen na základě výsledků dokazování k této otázce.

¹³ Podle § 438 odst. 1 NOZ je pravidlem solidární odpovědnost více škůdců za škodu, tj. i za škodu způsobenou trestným činem spáchaným spolupachateli (§ 9 odst. 2 TZ). Dílčí, resp. dělená odpovědnost více škůdců podle § 438 odst. 2 NOZ je výjimkou z tohoto pravidla a uplatní se jen v odůvodněných případech. Zásadním hlediskem pro takový výjimečný postup však nemůže být ani míra zavinění, ani podíl na prospěchu ze společné trestné činnosti každého z více škůdců, tedy spravedlivé vypořádání poměrů mezi škůdci podle účasti na způsobení vzniklé škody (§ 439 NOZ). Proto dílčí, resp. dělená odpovědnost více škůdců jako spolupachatelů trestného činu za škodu přichází v úvahu jen v situacích, kdy jejím uplatněním nebude nikterak ohrožen zájem poškozeného na uspokojení jeho nároku na náhradu škody.

se s náhradou škody (získání postavení účastníka - poškozeného)? Máme za to, že správní orgán může vyzvat postiženou osobu blízkou jedním úkonem jednak, aby dala souhlas se zahájením řízení, jednak aby se případně připojila s nárokem na náhradu škody do řízení.

Odpověď: Ztotožňujeme se s názory tazatele.

KD dne 13. 3. 2018 - **Uplatnění nároku na náhradu škody před zahájením řízení**

Dotaz: *Jak naložit s nárokem na náhradu škody „uplatněným“ před zahájením řízení o přestupku?*

Odpověď: Postupovat tak, že byl uplatněn nárok na náhradu škody. Pokud z postoupeného oznámení přestupku bude vyplývat, že osoba, již byla spácháním přestupku způsobena škoda, žádá o její náhradu, nemusí dle našeho názoru správní orgán tuto opět vyrozumívat ve smyslu § 70 odst. 1 ZOP o možnosti uplatnit nárok na náhradu škody včetně poučení o době, do kdy tak může učinit. Taková osoba se stává účastníkem řízení - poškozeným zahájením řízení; vyrozumí se o zahájení řízení a nařízením ústním jednání. Obdobně též v případě uplatnění nároku na náhradu škody v předcházejícím trestním řízení (viz § 72 odst. 2 ZOP poslední věta).

KD dne 12. 6. 2018 - **Dotaz k uplatnění nároku na náhradu škody poškozeným v řízení o přestupku**

Dotaz: *Majetkově postižený je v řízení o přestupku předvolán k ústnímu jednání jako svědek a zároveň je v tomto předvolání poučen o možnosti uplatnit nárok na náhradu majetkové škody, a to nejpozději při konání prvního ústního jednání. KPPP provedla ústní jednání, ke kterému se majetkově postižený (ačkoliv byl předvolán) bez omluvy nedostavil. Po konání ústního jednání, cca 2 dny poté, přišlo KPPP podání poškozeného, podané k poštovní přepravě v den konání ústního jednání, ze kterého vyplývá, že nárok na náhradu majetkové škody uplatňuje. Je takový nárok na náhradu majetkové škody nárokem uplatněným včas? Dle našeho názoru jde o nárok opožděný, neboť o nároku na náhradu majetkové škody správní orgán rozhoduje až po jeho podání, tj. podání žádosti. Dle § 44 odst. 1 SŘ, je řízení o žádosti zahájeno dnem, kdy žádost (v tomto případě nárok na náhradu majetkové škody) dojde věcně a místně příslušnému správnímu orgánu. Z tohoto usuzujeme, že nárok na náhradu majetkové škody měl být doručen KPPP v den konání ústního jednání, nikoli předán k poštovní přepravě. Pokud bychom vzali v úvahu, že takovýto nárok by byl podán včas, pak pokud bychom po provedeném ústním jednání ve věci rozhodli a obviněný by se vzdal práva na odvolání a rozhodnutí by nabylo právní moci, pak bychom museli v těchto případech vždy vést přezkumné řízení a rušit rozhodnutí o přestupku z důvodu, že poškozený byl krácen na svých právech.*

Odpověď: Včasné uplatnění nároku na náhradu škody je procesně právní podmínkou pro přiznání náhrady škody v přestupkovém řízení (§ 70 odst. 1 a § 89 odst. 5 ZOP); hmotněprávní podmínkou pro přiznání náhrady škody je způsobení škody spácháním přestupku, nedobrovolné uhrazení škody obviněným a spolehlivé zjištění výše škody (§ 89 odst. 2 ZOP). Pokud nejsou tyto hmotněprávní a procesně právní podmínky splněny, správní orgán náhradu škody nepřizná.

Uplatnění nároku na náhradu škody je formálně procesním úkonem, byť vychází z hmotněprávního nároku na náhradu škody podle NOZ.

Lhůta pro uplatnění nároku na náhradu škody v přestupkovém právu je tedy stejně jako lhůta pro uplatnění nároku poškozeného uvedená v § 43 odst. 3 TR¹⁴, lhůtou procesní, tedy lhůtou k provedení procesního úkonu (nikoli lhůtou hmotněprávní), jejíž zmeškání lze prominout dle § 41 SŘ. TR však na rozdíl od SŘ neumožňuje prominutí zmeškání této lhůty (viz § 61 TR, který se vztahuje jen k opravným prostředkům).

Je však nutno doplnit, že lhůta pro uplatnění nároku na náhradu škody vytváří zákonnou koncentraci řízení a aplikace § 40 odst. 1 písm. d) SŘ by odporovala jejímu smyslu. Smyslem předmětného institutu je, aby správní orgán už při ústním jednání věděl, zda je uplatněn nárok na náhradu škody a aby mohl v rámci tohoto jednání již přistoupit k provádění relevantního dokazování. Navíc je otázkou, zda je pravidlo uvedené v § 40 odst. 1 písm. d) SŘ prakticky aplikovatelné na lhůty určené kratšími časovými úseky než dny. Lhůta určená podle dnů, týdnů, měsíců nebo let skončí ve 24:00 posledního dne lhůty, tzn., pokud je učiněno podání na poště v 17:00, je to stále „ve lhůtě“. Zde je však lhůta vázána na časový interval v rámci jednoho dne (vymezený trváním ústního jednání), po skončení ústního jednání je striktně vzato „po lhůtě“. Je tedy sporné, zda lze v tomto případě vůbec hovořit o „posledním dni lhůty“. I § 70 ZOP přitom hovoří o tom, že nárok lze uplatnit nejpozději při ústním jednání, a ne v den ústního jednání. Proto se v daném případě jedná o opožděně podaný nárok, o kterém správní orgán rozhodne usnesením dle § 89 odst. 5 ZOP.

KD dne 11. 12. 2018 - **Rozhodnutí o škodě po promlčení - výroková část**

Dotaz: *V případě zastavení řízení o přestupku z důvodu jeho promlčení a současně v řízení vzneseném nároku na náhradu škody, bude se rozhodovat samostatným výrokem i o škodě nebo se pouze rozhodne o přestupku – zastavení řízení a o škodě již nebude rozhodováno? Jaké bude postavení poškozeného v případném odvolacím řízení (absence výrokové části o škodě)?*

Odpověď: MV na obdobný dotaz odpovídalo již při KD 13. 3. 2018. Z ustanovení § 89 odst. 2 věty za středníkem ZOP, vyplývá, že pokud správní orgán nárok na náhradu škody poškozenému nepřizná, odkáže ho na soud nebo jiný orgán veřejné moci. O uplatněném nároku na náhradu škody tedy musí být rozhodnuto vždy. V případě zastavení řízení z důvodu promlčení pak správní orgán o uplatněném nároku na náhradu škody rozhodne v rámci usnesení o zastavení řízení a to samostatným výrokem, kterým poškozeného odkáže na soud nebo jiný orgán veřejné moci.

KD dne 11. 12. 2018 - **Aplikace § 70 odst. 2 ZOP**

Dotaz. *Osoba přímo postižená spácháním přestupku (které byla způsobena majetková škoda) se účastnila řízení o přestupcích pouze s ohledem na výkon procesních práv ve smyslu § 71 ZOP, aniž by byla současně poučena správním orgánem o možnosti uplatnit svůj nárok ve stanovené lhůtě. Takto učiní až před vydáním rozhodnutí (v řízení již bylo konáno několik ústních jednání). Jak s tímto nárokem naložit? Lze aplikovat § 89 odst. 5 ZOP, i když se jedná o pochybení správního orgánu?*

Odpověď: Aplikace ustanovení § 89 odst. 5 ZOP přichází dle našeho názoru v úvahu, pokud potencionální poškozený, ač byl správním orgánem o možnosti uplatnit nárok na náhradu škody řádně poučen, tento nárok uplatnil opožděně. Na KD 12. 6. 2018 MV

¹⁴ Viz rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 6. 10. 1999, sp. zn. 8 To 335/99: „Lhůta pro uplatnění nároku poškozeného na náhradu škody uvedená v ustanovení věty druhé § 43 odst. 2 tr. ř. je lhůtou procesní, kterou TR neumožňuje navrátit, a to ani v situaci, kdy soud prvního stupně nesplní povinnost uvedenou v ustanovení věty první § 198 odst. 2 tr. ř. a nevyrozumí poškozeného řádně a včas o konání (počátku) hlavního líčení.“

přijalo závěr, že lhůta k uplatnění nároku na náhradu škody, je lhůtou procesní - se zmeškáním lhůty pak není spojen zánik práva.

V případě, kdy správní orgán pochybí a nevyrozumí potenciálního poškozeného o možnosti uplatnit nárok na náhradu škody a nestanoví mu k jeho uplatnění lhůtu, podle našeho názoru je tento nárok zachován, i když je uplatněn až před vydáním rozhodnutí.

KD dne 12. 3. 2019 - **K adheznímu řízení**

Dotaz: *Může správní orgán poškozenému určit lhůtu pro řádné uplatnění jeho nároku (např. doplnění dokladů prokazujících výši škody, upřesnění jeho vyjádření) až v průběhu ústního jednání, event. po jeho skončení (ústní jednání se tedy koná)?*

Odpověď: Jsme toho názoru, že pokud poškozený uplatní nárok na náhradu škody včas, a přitom neuvede všechny příslušné podklady, (on požadavky zákona z hlediska jeho procesních práv a povinností znát nemusí), je povinností správního orgánu jej vyzvat k jejich doplnění; přitom není rozhodné, zda se ústní jednání koná či nekoná.

Dotaz: *Opožděnost uplatněného nároku je dána podle našeho názoru jednou provždy s tím, že lze žádat prominutí zmeškání úkonu podle § 41 SŘ. Lhůtu lze určit jen tehdy, nekoná-li se ústní jednání, což v přestupkovém řízení bude výjimečné. Podle § 89 odst. 5 ZOP v případě opožděného uplatnění nároku správní orgán usnesením odkáže poškozeného na soud,...*

Odpověď: Nesouhlasíme s tezí, že opožděnost uplatněného nároku je dána jednou provždy. Naopak se domníváme, že postup podle § 41 SŘ, navrácení v předešlý stav, (prominutí zmeškání úkonu), není vyloučeno. Pokud by tomu tak mělo být, musel by zákon přímo stanovit, že tento postup není přípustný (např. viz § 84 odst. 1 SŘ). Užití § 89 odst. 5 připadá do úvahy, pokud poškozený tuto lhůtu zmešká a nepožádá o prominutí zmeškání úkonu (obdobně se postupuje i při pozdě podaných odvolání).

Dotaz: *Může správní orgán přesto zvýhodnit procesně pasivního poškozeného tím, že mu dodatečně určí lhůtu k upřesnění jím vzneseného nároku na náhradu škody? Např. v situaci, kdy z dokazování jednoznačně vyplývá násobně vyšší způsobená škoda, než kterou uplatnil poškozený před ústním jednáním, s tím, že správní orgán nemůže poškozenému přiznat více, než původně žádal?*

Odpověď: Jestliže správní orgán poškozeného vyzve k doplnění jeho neúplného úkonu, resp. podání – je v něm např. uvedeno, že poškozený žádá škodu v „minimální výši“ - nejedná se o procesní zvýhodnění jednoho z účastníků řízení, ale naopak o povinnost správního orgánu pomoci mu vady podání odstranit. Jestliže vyjde najevo, že škoda způsobená přestupkem je vyšší, tato je prokázána a poškozeným také řádně uplatněna, byť až po intervenci ze strany správního orgánu, jsme názoru, že ji správní orgán může poškozenému přiznat; nicméně obviněnému musí být umožněno se k upřesněnému nároku vyjádřit (viz případné snížení výše náhrady škody, než která byla požadována – srov. s § 89 odst. 3 ZOP).

Dotaz: *Může poškozený v průběhu řízení o přestupku upřesňovat výši původně uplatněného nároku i po skončení ústního jednání (analogie s trestním řízením), bez toho, aby byl správním orgánem s částí nároku, kterou uplatnil dodatečně, odkazován na soud dle § 89 odst. 5 ZOP pro opožděnost? Řekněme, že poškozený uplatnil nárok jako „škodu minimálně ve výši...“. Mnohem vyšší škoda byla spolehlivě zjištěna dokazováním v průběhu řízení po skončení ústního jednání bez jakýchkoliv průtahů. Může poškozený výši škody upřesnit ještě týž den, kdy se ústní jednání konalo, byť až po jeho skončení? Jedná se o včasné uplatnění nároku? Podle našeho názoru tak poškozený učinit nemůže. Brání tomu koncentrace adhezního řízení podle § 70 odst. 2 ZOP. Adhezní řízení podle § 89 ZOP má podle našeho názoru odlišný průběh od adhezního řízení vedeného v rámci*

řízení trestního, kde ke koncentraci dochází až těsně před vydáním rozhodnutí (...než se soud odebere k závěrečné poradě v hlavním líčení). Do jaké míry lze využít analogii s trestním řízením? Vycházíme-li z podrobnější úpravy v trestním řízení, tak podle ustanovení § 43 odst. 3 TŘ z návrhu poškozeného musí být patrné, z jakých důvodů a v jaké výši se nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy uplatňuje nebo z jakých důvodů a v jakém rozsahu se uplatňuje nárok na vydání bezdůvodného obohacení. Důvod a výše škody, nemajetkové újmy nebo bezdůvodného obohacení je poškozený povinen doložit. Návrh je třeba učinit nejpozději u hlavního líčení před zahájením dokazování. Obligatorní náležitostí návrhu poškozeného v trestním řízení je tedy specifikace důvodu a výše (rozsahu) uplatněného nároku. K označení důvodu zpravidla postačí tvrzení, že skutkem, pro který je obviněný stíhán, a který je uveden v žalobním návrhu, byla poškozenému způsobena škoda a že tedy má nárok na majetkové plnění. Výše uplatňovaného nároku musí být uvedena v návrhu přesně nebo alespoň minimální částkou, kterou poškozený požaduje. Uvedení minimální částky v návrhu přichází v úvahu častěji

v případech, kdy poškozený nezná v řízení do zahájení dokazování v hlavním líčení celou škodu, její přesnou výši. Tu lze v pozdějším stadiu řízení měnit a upřesnit až do doby, než se soud odebere k závěrečné poradě v hlavním líčení, ev. ve veřejném zasedání v řízení o odvolání. Na druhou stranu vyjádření poškozeného, že nárok na náhradu škody uplatňuje ve výši, která bude vyčíslena znalcem, nelze považovat za řádné uplatnění nároku podle § 43 odst. 3 TŘ (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5. 12. 2002, sp. zn. 4 Tz 76/2002). Poškozený tedy musí při uplatňování nároku škodu vyčíslit, byť nepřesně. Skutečnost, že poškozený nebo zástupce poškozené právnické osoby uvedl ve své výpovědi, že byla způsobena škoda v té či oné výši nebo že poškozený zaslal vyčíslení škody, není ještě uplatněním nároku na její náhradu. Ze znění ustanovení § 43 odst. 3 TŘ totiž plyne, že za řádný návrh na náhradu škody je možno považovat jen takové uplatnění nároku, je-li z obsahu vyjádření poškozeného patrné, že požaduje, aby soud v trestním řízení o jeho návrhu rozhodl. Za návrh podle § 43 odst. 3 TŘ nelze považovat např. vyjádření poškozeného, že "... bude požadovat náhradu v plné výši...", "...se připojí s nárokem na náhradu způsobené škody...", "... se připojí s náhradou k trestnímu řízení ...", "... se připojí s nárokem až v řízení před soudem...", "... že se bude připojovat s nárokem na náhradu škody ve výši 1450 Kč v případě zjištění pachatele činu ..." atp. Při rozhodování o nároku na náhradu škody v trestním řízení je soud vázán návrhem poškozeného potud, že nemůže poškozenému přiznat více, než svým návrhem požadoval, včetně úroků z prodlení.

Platí výše uvedené závěry pro adhezní řízení dle TŘ také v řízení o přestupku, případně s jakými odlišnostmi?

Odpověď: Adhezní řízení, které může být součástí řízení o přestupku (v závislosti na tom, zda je nárok na náhradu škody řádně a včas uplatněn), svou povahou se blíží adheznímu řízení, které může být vedeno v rámci trestního řízení. Jestliže tedy některé otázky adhezního řízení nejsou v ZOP výslovně upraveny a nelze je vyřešit ani s využitím základních zásad činnosti správních orgánů, přičemž jejich vyřešení je pro další postup správního orgánu nezbytné – pak lze uvážit analogicky postup dle TŘ¹⁵ (odmítáme

¹⁵ Srov. MATES, Pavel. Analogie ve správním právu, kdy ano a kdy ne. *Správní právo*. 2014, č. 1, s. 28: „Od skrytých teleologických mezer je třeba lišit „utajené“ odkazy na použití analogie, které se mohou objevit např. v různých zkratkách. Je věcí aplikační praxe, zda takový odkaz vyhledá, a to dosti jasně, protože v opačném případě není analogie přípustná. Mimo jiné to znamená, že příslušné ustanovení nutno interpretovat v širších souvislostech, přinejmenším celého právního předpisu. Příkladem může být ustanovení § 70 odst. 2 zákona o přestupcích, kde nejsou stanovena žádná kritéria, pokud se týče určení

možnost analogicky aplikovat zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů). Uvedené dovozujeme s ohledem na zřejmou provázanost obou práv, vyplývající z § 70 odst. 2 ZOP; popř. též z § 70 odst. 3 ZOP. I tak ale nabádáme ke zdrženlivosti při využívání analogie; pokud by snad měla být využita - musí být provedena vždy způsobem, aby to, co má být užito, nešlo k tíži obviněného. Proto např. nebude možné v řízení o přestupku, v rámci adhezního řízení, rozhodovat o nároku na náhradu nemajetkové újmy.

V přestupkovém řízení (stejně tak v trestním řízení) tzv. důkazní břemeno ohledně tvrzení týkajících se uplatněného nároku na náhradu škody nebo vydání bezdůvodného obohacení neleží na poškozeném – skutkový stav zjišťuje z moci úřední správní orgán – poškozený však musí prokázat vznik nároku na náhradu škody a jeho výši (§ 141 SŘ). Výši je správní orgán vázán, výše se přitom může změnit; - na upřesnění může mít vliv průběh dokazování (to se však v přestupkovém řízení provádí pouze v omezeném rozsahu), zejména když je více škůdců. Stejně jako pro soud v trestním řízení i pro správní orgán v přestupkovém řízení platí zásada, že orgán je návrhem poškozeného (co do výše škody a po kom se škoda požaduje) vázán. Nemůže mu proto přiznat více, než bylo požadováno. Pokud by v přestupkovém řízení prokazování škody vedlo ke značným průtahům v řízení, správní orgán poškozeného odkáže na soud.

KD 10. 9. 2019 - **Náhrada škody (přímá/následná škoda)**

Dotaz: *Občan A učinil na Policii ČR oznámení o přestupcích (jednalo se o přestupky související s provozem na pozemních komunikacích, tj. v gesci Ministerstva dopravy ČR). Příslušný správní orgán zahájil vůči občanovi B řízení o přestupcích, a protože se mu spáchání přestupků nepodařilo prokázat, bylo rozhodnuto o zastavení řízení dle § 86 odst. 1 písm. c) ZOP. Pro úplnost je třeba dodat, že občan B se po sdělení obvinění nechal v řízení zastupovat advokátem.*

Poté, co zastavení řízení nabylo právní moci, podal občan B u správního orgánu (jiného než výše uvedeného) oznámení o přestupku na občana A, a to pro přestupek dle § 7 odst. 1 písm. c) bod 2 ZPONP. Správní orgán dospěl k závěru o vině a občanovi A uložil jako správní trest pokutu, povinnost k úhradě nákladů řízení a dále i povinnost k náhradě škody občanovi B (částečné, ve zbytku byl občan B odkázán na soud). Náhrada škody spočívala v částečně úhradě nákladů na zastoupení advokátem, které občan B musel vynaložit na zastupování své osoby v prvním řízení (odměna byla smluvní, jako náhrada škody bylo vycházeno z mimosmluvní odměny, tj. přiznány byly jen úkony dle advokátního tarifu).

Náš dotaz se týká toho, zda je možné přiznat náhradu na právní zastoupení občanovi B (nejde nám o výši náhrady, ale o náhradu jako takovou), zda se jedná o škodu přímo způsobenou přestupkem spáchaným občanem A, nebo jde až o škodu tzv. následnou?

Odpověď: Podle našeho názoru lze za poškozeného v řízení o přestupku v souladu s dosavadní správní praxí i předchozí právní úpravou považovat jen osobu, jíž byla přestupkem škoda (nebo bezdůvodné obohacení)

1) **způsobena přímo** (podmínkou je tedy přímá vazba na protiprávní jednání obviněného);

2) dále **musí jít o majetkovou škodu**, primárně to proto nejsou náklady, které neprávem obviněnému (nedůvodně nařčenému) subjektu vznikly jeho vlastní volbou v řízení [tyto si podle SŘ, navíc nese každý sám]. I tyto náklady však majetkovou škodou

výše náhrady škody způsobené přestupkem, a bude zde na místě analogicky postupovat podle příslušných ustanovení trestního řádu. Takové konstrukce k právní jistotě nepřispívají, protože otvírají až bezbřehé možnosti správním orgánům, resp. judikatuře, a je třeba se s nimi podrobně vypořádat v rámci odůvodnění.“

přesto mohou být. Záleží totiž na okolnostech případu, za jakých bylo oznámení o přestupku (byť nepravdivé) učiněno. Optikou nálezu ÚS, ze dne 5. 9. 2017, sp. zn. III. ÚS 1017/15, záleží především „na posouzení takových kritérií, jakými jsou postavení, znalosti a motiv osoby oznamovatele, neboť některé osoby nemají (nemohou mít) přímou znalost o události, některé naopak mají vlastní důvody „upravit si“ informaci, anebo z jejího upravení přímo těží, dále o vynaložení úsilí a konkrétních kroků k ověření pravdivosti informace, zvláště jsou-li zjevné a snadno dostupné“. Pokud tedy např. bylo nepravdivé obvinění učiněno s jednoznačným cílem jiného poškodit (šikanovat, skandalizovat) v předmětném nálezu šlo o „hanění“ politika opozičním politikem - i zde náklady, které neprávem obviněný musel vynaložit na svou ochranu (zaplacení sjednané odměny advokátovi), majetkovou škodou jsou. Pokud však bylo oznámení učiněno s cílem zabránit páchání protiprávní činnosti bez zjevného úmyslu jiného šikanovat, ve zmíněném nálezu ÚS sám uvádí, že žádný z jeho závěrů (v této věci) nemůže být vykládán jako nepřiměřené omezení práva obrátit se s trestním oznámením na orgány činné v trestním řízení.“

Tedy nezpochybňujeme, že důsledkem nepravdivého obvinění z přestupku (obdobně křivým obviněním z trestného činu) může být subjekt určitým způsobem přímo poškozen - zajisté v nemajetkové sféře, tj. dotčením na cti či důstojnosti.

Domníváme se však, že v daném případě, tj. pokud jde o náklady vynaložené v řízení na zastupování advokátem, nejde o (majetkovou) škodu způsobenou přestupkem přímo, ale jde o škodu následnou, jak sám uvádí tazatel.

Shrnutí: pokud jde o škodu způsobenou přestupkem přímo – důsledkem nepravdivého obvinění z přestupku je primárně zásah do osobnostních práv subjektu. Protože o nemajetkové újmě správní orgán rozhodovat nemůže (v opačném případě by jeho rozhodnutí bylo v této části nicotné), ochrany je možno dovolávat se prostřednictvím odpovědnosti za škodu v širším slova smyslu tak, jak je vnímána civilním právem.

Poškozený subjekt by se tedy ochrany měl domáhat v civilním řízení. Ostatně i zmíněný nálezn ÚS se na civilní řízení váže.

S ohledem na výše uvedené jsme však přesvědčeni, že nikoliv v rámci přestupkového řízení, ale v rámci civilního řízení (před soudem) se poškozený má dovolávat také dalších nákladů, které mu nevznikly přímo důsledkem přestupku, ale až v souvislosti s jeho zastupováním v přestupkovém řízení, jež bylo proti němu zastaveno, a jež se odvíjejí od jeho volby.

KD 10. 9. 2019 - K „rozhodování“ o nemajetkové újmě?

Dotaz: *Jde o situaci, kdy „poškozený“ uplatní nárok na náhradu bolestného, tedy nemajetkovou škodu. Jak následně postupovat? Bolestné není majetková škoda a dle § 89 ZOP správní orgán může rozhodovat pouze o majetkové škodě. Jak se tedy vypořádat s uplatněným nárokem na náhradu takovéto nemajetkové škody?*

Krajskému úřadu bylo poskytnuto stanovisko MV ze dne 9. 10. 2018, č. j. MV-114895-2/VS-2018, ze kterého vyplývá, že „poškozený“ není osoba, která uplatňuje nárok na náhradu jiné újmy než majetkové škody a takovou osobu správní orgán samostatným usnesením odkáže s jejím nárokem na soud nebo jiný orgán veřejné moci, aniž by se nárokem zabýval, což plyne z § 89 odst. 2 ZOP. Ustanovení § 89 ZOP sice výslovně formu rozhodnutí neřeší, avšak v případě odkázání na soud není rozhodováno o žádné povinnosti účastníka řízení, a proto je forma usnesení dostačující. V případě, že by byla věc zastavena, pak je možné, aby usnesení obsahovalo 2 výroky, jeden o zastavení a druhý o odkázání poškozeného s nárokem na soud. V závěru stanoviska je odstavec, ve kterém je uvedeno, že pokud osoba uplatní bolestné a nárok na náhradu nákladů v souvislosti s uplatněním bolestného, je žádoucí vydat dle § 79 odst. 2 SŘ rozhodnutí,

kteřé bude obsahovat 2 výroky, jeden o odkázání poškozeneho s nárokem na náhradu bolestného na soud a druhý o nepřiznání účelně vynaložených nákladů.

S ohledem na obsah výše uvedeného stanoviska tedy nerozumíme, proč budeme vydávat usnesení dle § 89 ZOP, když osoba uplatňující bolestné není poškozeneým, a dále nám není jasné, proč bychom vydávali „usnesení“ a v případě uplatnění ještě nákladů řízení „rozhodnutí“. Žádáme tedy o radu, jak se vypořádat s uplatněným bolestným, zda připses, ve kterém pouze sdělíme, že o bolestném správní orgán nemůže rozhodovat, neboť mu to § 89 ZOP neumožňuje, a že uplatněním nemajetkové škody postižená osoba nemůže nabýt práv účastníka řízení – poškozeneho. Velmi prosíme o odpověď, neboť výše uvedené stanovisko MV bylo rozesláno prvoinstančním orgánům v našem kraji.

Odpověď: Předně považujeme za nezbytné upozornit, že zmiňované stanovisko MV ze dne 9. 10. 2018 vycházelo z původního dotazu, kde se tazatel ptal na možné řešení situace, kdy účastník řízení (poškozeneý) uplatnil nárok na náhradu majetkové škody a současně i na náhradu nemajetkové újmy včetně účelně vynaložených nákladů spojených s uplatněním nároku na náhradu (majetkové) škody. Zde podotýkáme, že v takovém případě je poškozeneý účastníkem řízení jen v části, pokud jde o jeho nárok na náhradu majetkové škody, o kterém také správní orgán rozhoduje. V části nároku na náhradu nemajetkové újmy účastníkem řízení není, k čemuž se správní orgán vyjádří v odůvodnění rozhodnutí spolu s konstatováním, že o tomto nároku rozhodovat nelze.

Pokud se však tazatel nyní dotazuje na řešení situace, kdy uplatní osoba v řízení o přestupku pouze nárok na náhradu nemajetkové újmy, jak s tímto nárokem naložit, pokud bude obviněný uznán vinným z přestupku nebo bude řízení o přestupku zastaveno, k tomu lze uvést následující: o nároku na náhradu nemajetkové újmy nelze rozhodovat. Uvedené správní orgán sdělí osobě, uplatňující takový nárok buď v rámci ústního jednání (a poznamená do protokolu) anebo připses.

KD dne 9. 6. 2020 - **Co lze podřadit pod „náhradu škody“ způsobenou spácháním přestupku?**

Dotaz: Škoda v přestupkovém řízení – co lze podřadit pod škodu: Lze za škodu považovat náklady vzniklé v souvislosti s „vymáháním“ dlužné částky (přestupek podvodu) – poplatek za administrativní zpracování, vyhotovení, odeslání upomínky k zaplacení dlužné částky (náklady spojené se zpracováním dlužné částky)? Lze za škodu považovat náklady vynaložené na cestu do nemocnice, kde má být osoba, již bylo ublíženo na zdraví přestupkem, ošetřena? Lze za škodu považovat náklady vynaložené na léky (vitamíny, doplňky stravy) osobou, již bylo ublíženo na zdraví přestupkem. Předpokládáme, že je má doporučené v lékařské zprávě.

Odpověď: Mezi škodou a spácháním přestupku musí být příčinná souvislost; pak ji lze, při splnění dalších podmínek uvedených v § 89 odst. 2 ZOP, v přestupkovém řízení přiznat. Pokud jde o náklady na ošetření léčení, včetně cestovních výdajů, lze je podle našeho názoru obecně za škodu, uznatelnou v přestupkovém řízení, považovat, samozřejmě i tak je nutno v konkrétním případě zkoumat existenci příčinné souvislosti mezi těmito náklady na zdravotní péči a přestupkem, o němž je rozhodováno. Co se shora uvedených nákladů vzniklých v souvislosti s vymáháním dlužné částky týká, i tyto náklady by v případě příčinné souvislosti se spácháním přestupku bylo možné přiznat. Je však vhodné zdůraznit, že by se mělo jednat o náklady vzniklé v důsledku protiprávního jednání pachatele, přestupku, a to jako jeho nutný následek (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 10. 2008, sp. zn. 32 Cdo 1733/2008).

Pro úplnost poznamenáváme, že poškozený může vedle nároku na náhradu škody uplatnit též nárok na náhradu nákladů, které má jako účastník přestupkového řízení, v samostatném režimu ustanovení § 95 odst. 2 ZOP.

KD dne 28. 6. 2021: Problematika účastenství zdravotní pojišťovny jako poškozené v řízení o přestupku s ohledem na aktuální judikaturu

S ohledem na aktuální vývoj, kdy byl zejména rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 27. 2. 2020, č. j. 10 A 76/2018- 29, který průlomově přiznal zdravotní pojišťovně postavení poškozené v řízení o přestupku, publikován ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) pod č. 4026/2020 - a tím nabyl pro rozhodování správních soudů podstatně na relevanci, je na místě revidovat stanovisko přijaté na konzultačním dni k přestupkové problematice dne 9. 6. 2020, které doporučovalo prozatím neměnit zavedenou praxi. Nadále by měli zpracovatelé přestupkové agendy uvedené soudní závěry zohledňovat a zdravotním pojišťovnám postavení poškozených přiznávat.

Se zástupci krajských úřadů byly diskutovány některé další otázky s tím související. Předně bylo konstatováno, že rozsudek městského soudu zohledňuje speciální úpravu v zákoně č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění (ustanovení § 55 odst. 1), a vztahuje se tedy jen na nároky zdravotních pojišťoven. Úřední osoby vedoucí řízení o přestupku nemají za povinnost aktivně vyhledávat, které ze zdravotních pojišťoven vznikl nárok na náhradu škody; dozví-li se však tuto informaci například z lékařské zprávy, měly by pojišťovnu vyzvat k uplatnění nároku. Nelze nicméně předpokládat, že by v adhezním řízení bylo možné vždy nárok přiznat; bude záležet na konkrétních okolnostech projednávané věci, zda bude možné škodu a její výši jednoznačně určit; pokud to možné nebude (bez toho, aby docházelo k značným průtahům v řízení), bude třeba pojišťovnu s nárokem odkázat na soud. Diskutováno bylo také rušení dosavadních rozhodnutí, která byla vydána v rozporu s uvedenými soudními závěry, v přezkumném řízení. V přezkumném řízení se posuzuje soulad rozhodnutí s právními předpisy podle právního stavu a skutkových okolností v době jeho vydání (§ 96 odst. 2 SŘ. Důvodem pro zahájení přezkumného řízení nemůže být soudní rozhodnutí vydané až po vydání přezkoumávaných rozhodnutí, neboť v době vydání těchto rozhodnutí nemohly správní orgány předpokládat, že k vydání soudního rozhodnutí, které bude znamenat změnu ustálené správní praxe, dojde. Nová judikatura a na ní navazující změna správní praxe se tak dotkne probíhajících řízení a řízení zahájených v budoucnu. V této souvislosti lze přiměřeně odkázat na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 10. 2008, publikované pod č. 1764/2009 Sb. NSS., podle něhož změna či zpřesnění judikatury není dostatečným důvodem pro využití mimořádných opravných prostředků ve věcech týkajících se stejného právního problému, které však byly před vydáním usnesení rozšířeného senátu pravomocně skončeny ve správním řízení a proti kterým nebyla v odpovídající lhůtě podána správní žaloba.

KD dne 21. 5. 2024 - Účelové uplatnění nároku na náhradu škody

Dotaz: *Poškozený uplatnil u prvního ústního jednání nárok na náhradu škody způsobené mu na košili přestupkem jiného hrubého jednání, příp. ublížení na zdraví. V průběhu své výpovědi se následně vyjádřil v tom smyslu, že mu na nějaké košili vůbec nezáleží, že vlastně nic nechce, že se připojil jen proto, aby se dozvěděl, jak dopadne řízení. Postupoval správní orgán správně, když hodnotil takový projev vůle poškozeného jako zpětvzetí nároku na náhradu škody a sdělil mu, že není účastníkem řízení? Anebo je namísto akcentovat formální hledisko, když nedošlo k výslovnému zpětvzetí nároku na náhradu škody? Přikláníme se k první variantě, neboť dle § 70 odst. 2 ZOP se osoba,*

kteře byla spáchaním přestupku způsobena škoda, stává poškozeným uplatněním nároku na náhradu škody. Pokud tedy osoba nechce nic, znamená to, že nežádá náhradu škody, a tedy není splněna podmínka dotčeného ustanovení.

Odpověď: Domníváme se, že v daném případě je namístě upřednostnit spíše formální hledisko a vyčkat na případné výslovné zpětvzetí nároku na náhradu škody. Ačkoliv může skutečná motivace poškozeného pro účast v řízení spočívat pouze v tom, že chce znát jeho výsledek, nelze takovéto osobě upřít právo na uplatnění nároku na náhradu škody, a tím ji zbavit postavení účastníka řízení. Pro odstranění pochybností by mohlo být v daném případě vhodné „poškozeného“ dostatečně poučit, aby zvážil, zda bude nárokovat náhradu škody, nebo nikoliv (s tím, že pak ztratí postavení účastníka řízení).

K § 71

Osoba přímo postižená spáchaním přestupku

KD dne 5. 9. 2017 - **Postavení osoby přímo postižené spáchaním přestupku v přestupkovém řízení**

Dotaz: *Osoba přímo postižená spáchaním přestupku není účastníkem řízení, má však určitá práva náležející účastníku řízení. Jaké je postavení této osoby v řízení ve srovnání se svědkem? Jak je tato osoba poučována a jak je hodnocena její výpověď?*

Odpověď: Procesní postavení osoby přímo postižené spáchaním přestupku je upraveno v ustanovení § 71 ZOP, a v tomto rozsahu pak platí obecná poučovací povinnost podle § 4 SŘ. Protože se nejedná o účastníka řízení, může být vyslechnuta také jako svědek.

K tomu i závěr č. 160 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání ze dne 24. 11. 2017 (Zastoupení osoby přímo postižené spáchaním přestupku).

KD dne 13. 3. 2018 - **Plošná urážka na cti**

Dotaz: *V případě, že se někdo dopustí tzv. plošné urážky, kdy jednou urážkou urazí více osob najednou (př. všichni, co tady sedíte, jste „debilové“), postačuje souhlas se zahájením řízení pouze 1 z těchto osob přímo postižených spáchaním přestupku. Ptáme se, zda ostatní uražené osoby budou mít práva dle § 71 ZOP, když toto ustanovení se váže k osobě přímo postižené spáchaním přestupku, která dala souhlas k zahájení/pokračování řízení. Vzhledem ke konstrukci, která nyní platí, tedy, že když je urážka plošná, postačuje souhlas pouze jedné z uražených osob, se nabízí odpověď, že ano, že i tyto ostatní uražené osoby mají práva dle § 71 ZOP. V opačném případě, by dovětek, že postačuje souhlas jedné z nich, neměl příliš význam, neboť by se urážka posuzovala ve vztahu ke každé z nich, a každá z nich by také musela dát souhlas, aby jí byla zaručena práva dle § 71 ZOP. Na druhou stranu jazykovým výkladem § 71 ZOP lze dospět závěru, že tato práva má jen osoba, která skutečně dala souhlas k zahájení řízení o přestupku. Jednoduše řečeno, zda dovětek, že postačuje souhlas jedné z nich, znamená, že i ostatní uražené osoby, které fakticky souhlas nedaly, jsou považovány za osoby dle § 71 ZOP.*

Odpověď: Touto problematikou jsme se podrobně zabývali na minulém KD. Pokud dojde k plošné urážce na cti, stačí pro zahájení řízení souhlas jen jednoho z uražených, ale je možné akceptovat souhlas více osob. Postavení osoby přímo postižené spáchaním přestupku a možnost uplatnit práva podle § 71 ZOP bude mít pak pouze ta osoba, která souhlas dala, ostatní budou v pozici svědka. Viz návětí § 72 ZOP „k jehož zahájení nebo pokračování dala souhlas.“

Lze pouze doplnit, že je třeba na situaci pohlížet jinak, než v případě návrhových přestupků, pokud bude skupina osob označena velice hrubým výrazem, stačí pro zahájení řízení souhlas jedné z uražených, předmětem řízení pak bude použití tohoto hrubého výrazu vůči celé skupině osob a to bez ohledu na to, kolik z nich souhlas dalo. V takovém případě se tedy nebude projednávat, kdo konkrétně se tímto výrazem cítil hrubě uražen, ale zda byl takový výrok pronesen a zda je hrubě urážlivý.

KD dne 13. 3. 2018 - Vydání příkazu v případě osoby postižené spácháním přestupku mladší 18-ti let

Dotaz: *Chceme se utvrdit v tom, že pokud na osobu, která je fakticky v postavení osoby přímo postižené spácháním přestupku (např. byla uražena), a je mladší 18-ti let, není vůbec nahlíženo jako na osobu, která má dle § 71 ZOP vyjmenovaná práva (vizte zápis z KD k přestupkové problematice konaného dne 5. 9. 2017), je možné v takovém případě vydat příkaz, když se nejedná o řízení zahajované se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku, a tedy nedojde k porušení § 90 odst. 2 písm. a) ZOP?*

Odpověď: Podle § 90 odst. 2 písm. a) ZOP příkazem nelze rozhodnout v řízení zahájeném se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku.

V návaznosti na závěry vyjádřené v zápisu z KD k přestupkové problematice konaného dne 5. 9. 2017 k problematice upravené v § 79 odst. 5 ve spojení s § 71 ZOP (tj. postavení a realizace práv osoby přímo postižené spácháním přestupku v řízení o přestupku, pokud je touto osobou osoba mladší 18-ti let), se domníváme, že v případě, kdy příslušný správní orgán bude řešit věc přestupku, jehož spácháním byla postižena osoba mladší 18-ti let, lze v takovém případě vydat příkaz podle § 90 odst. 1 ZOP. Tomuto postupu nebrání úprava dle § 90 odst. 2 písm. a) ZOP, neboť se nejedná o řízení, k jehož zahájení či jeho pokračování je třeba předchozího souhlasu osoby přímo postižené spácháním přestupku. Je však záhodno dodat, že pokud by se jednalo o věc přestupku urážky na cti, příkaz nemůže být prvním úkonem v řízení. V takovém případě správní orgán musí zahájit řízení, protože se musí pokusit znesvářené usmířit - jde o povinnost dle § 7 odst. 8 ZONP. Pokud k usmíření nedojde, pak může jako další úkon v řízení rozhodnout příkazem nebo příkazem na místě.

KD dne 13. 3. 2018 - Poznátky k projednávání přestupků se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku a k ukládání omezujícího opatření

Dotaz: *Dovolujeme si přeposlat Vám podnět JUDr. M. O., který vykonává funkci předsedy KPPP. JUDr. M. O. požádal, aby byl tento jeho podnět předán MV. V podnětu upozorňuje na dvě problematické části ZOP, a to:*

a) *projednávání přestupků se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku;*

b) *ukládání omezujícího opatření spočívajícího v povinnosti podrobit se vhodnému programu pro zvládnutí agrese nebo násilného chování.*

Dodáváme, že pro prvostupňové orgány jsme v průběhu posledního roku vyvíjeli nadstandardní metodickou činnost, při níž jsme se otázky projednávání přestupků se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku věnovali asi nejvíce, jelikož z reakcí prvostupňových orgánů je zřejmé, že s touto částí právní úpravy jsou v praxi největší problémy. Podnět JUDr. O. v části týkající se projednávání přestupků se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku má v části, v níž je poukazováno na hospodárnost postupu např. v souvislosti s doručováním apod. přesah až k systému financování výkonu přenesené působnosti. V souvislosti s podnětem proto prosíme zejména o vyjádření, zda se předpokládá nějaká aktivita vedoucí k možné změně ZOP,

pokud jde o problematiku související s projednáváním přestupků se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku, a dále zda se předpokládá doplnění zákona či vytvoření podrobnější metodiky k ukládání omezujícího opatření spočívajícího v povinnosti podrobit se vhodnému programu pro zvládnutí agrese nebo násilného chování (vyřešení otázek jako např. kdo hradí náklady tohoto programu, o jaký „vhodný“ program se má jednat, kdo může být poskytovatelem takového programu apod.).

Dvě problematická místa nového přestupkového zákona - ZOP má v jistém smyslu vícero problematických míst, nicméně nejméně dvě o kterých se zmíním, by bylo třeba řešit, neboť zejména první dále uvedený má dopad na řádný chod, jak jednání

KPPP k projednávání přestupků, tak i na rozpočet obce, která je pověřena k projednávání přestupků, současně i na další jednání určité skupiny občanů. Druhý dále uvedený, pak není řešen, aspoň se tak domníváme, na celorepublikové úrovni. Zdejší KPPP řeší ročně i s ohledem na obce, které v rámci veřejnoprávních smluv podstoupili své kompetence v oblasti přestupků na zdejší město na cca 70 případů. Při rozvrstvení nápadu přestupků je největší počet přestupků v oblasti občanského soužití, a to ve dvou úrovních, jedna v oblasti budoucích bývalých manželů, kteří si prostřednictvím KPPP řeší, dalo by se říci, svou frustraci z rozpadu manželství, řešení vztahu k nezletilým dětem a vypořádání společného jmění manželů. Druhou skupinou v této oblasti jsou vztahy bývalých manželů, ale ve větší míře vztahů dvou lidí, kteří spolu několik let žili ve společné domácnosti, mnohdy spolu mají společné dítě a nyní vedou vztahový „souboj“ buď o nezletilé dítě, nebo o nějaký majetek. Jde o osoby blízké ve smyslu zákona.

Obě skupiny osob, zejména ženy, pak v jistém okamžiku, kdy mají za to, že je jim činěno větší příkoří než „normálně“, jdou na policii (nejvíce na státní) a zde podají oznámení. Občas se stane, že ještě v době, kdy věc prošetřuje policie, se dotazují jak věc je řešena, ale v okamžiku, kdy je jim doručena výzva k tomu aby sdělili, zda řízení má být zahájeno, neboť jsou osobou přímo postiženou, pak v době 30 dnů již neodpoví, ve výjimečném případě (jeden z deseti) pak sdělí, že na projednání již netrvali, v lepším případě se omluví a doplní, že to byl exces ze strany partnera a již se domluvili na jiném řešení. Občas se pak stane, že v krátké době přijde další oznámení od policie, že opět se dotýčné osoby „poškorpili“ a následně již oslovená osoba mlčí. U zdejší KPPP již dva případy.

Odhlédneme-li od práce člena KPPP, který musí v jistém okamžiku s podaným oznámením pracovat a to nejméně přečíst došlé oznámení, zkontrolovat všechny náležitosti, právní rozvahu apod., následně vypsát vyzývací dopis, zde vzniká náklad na práci, ale hlavně v nákladech na materiál vynaložený k odeslání oslovovacího dopisu, tedy v nejméně v obálce, a poštovním, které s ohledem na skutečnost, že má být dodáno do vlastních rukou je částka cca 30,- Kč. A následně pak i náklady na vyhotovení při odložení případu, kdy se doručuje do vlastních rukou, jak poškozené osobě, tak podezřelému. Tedy opět nejméně 2x po 30,- Kč. Pokud odhlédneme od nákladů vynaložené práce člena KPPP, elektrické energie, amortizace PC, papíru, kterou nelze přesně specifikovat, ale i tak by se dala vyjádřit v nějaké hodinové mzdě a nákladech obdobně, jako je při kopírování spisů či nákladů na podání informace dle zákona o svobodném přístupu k informacím apod. „odkládáním“ případů dle § 76 odst. 4, či § 86 odst. 1 písm. n) a m) ZOP pak přináší obci, která je pověřena vést přestupkovou agendu náklady, které jsou výše poznamenány a které ztrácí takovouto činností. Přitom má v rámci jiných právních předpisů vystupovat jako řádný hospodář a za jakoukoli činnost, kterou činí z podnětu občanů či ve prospěch občanů má zaplatnou dle příslušných právních předpisů viz např. cena kopírování, případně vydávání občanských průkazů, pasů či nákladů na podanou informaci apod. Navíc jak vyplývá z poznatku, některé oznámení o přestupku jsou ony osobní „žabomyší války“, které občas před komisí končí

„usmířením“ a to ještě před uzavřením jednání, kdy za přítomnosti členů KPPP se rozhárané strany „usmíří“, ale za dveřmi pak je vyčítáno druhé straně, co to mělo znamenat.

KPPP na straně jedné plně chápe volnost nakládání s právem na podání oznámení na nevhodné a protiprávní jednání druhého občana, v mnohých případech i prevenci před „skrytým“ domácím násilím, které v poslední době je na vzestupu, zejména v domácnostech, kde probíhají rozvody či rozchody bývalých partnerů, nicméně s ohledem na praxi, kdy cca třetina oznámení končí v onom „odložení“ a z tohoto pohledu ve zmařené práci pracovníků KPPP, by mělo být též jasné občanovi, že má sice právo na ochranu před protiprávním jednáním, ale též, že ne všechna oznámení jsou po právní stránce způsobilá k projednání, neboť mnohá oznámení jsou spojena především s vulgárním slovním projevem. KPPP plně chápe, že používání vulgárních slov není společensky únosné, ale i řešení tohoto „špinavého prádla“ na veřejnosti, tedy alespoň před členy KPPP není zrovna pro její členy příjemné. Navíc v jistém přeneseném stavu, lze říci, že při „hádce“ pokud dojde k použití vulgárních slov je na stejné úrovni jako samo podání oznámení, které může být ze strany „útočníka“, který nemá dostatečnou výchovu z dětství považováno v souladu se zákonem za nepravdivé obvinění z přestupku (§ 7 odst. 1 bod 2, ZONP). Zatím se toto nestalo, že by podezřelý vznesl takovéto odvolání proti rozhodnutí o odložení či zastavení řízení, ale jisté náznaky na takové naplnění skutkové podstaty toho přestupku zdejší KPPP má, kdy v rámci odvolání pak oznamovatelka pak bere zpět své oznámení, potažmo jedná tak, aby řízení bylo zastaveno, případně rozhodnutí bylo zvráceno ve prospěch obviněného.

Jak je uvedeno výše, KPPP nemůže zasahovat do práv občanů při podání oznámení, ale má za to, že by v případě „nespolupráce“ se správním orgánem měl oznamovatel nést důsledky svého jednání. K tomu se dodává, že oznamovatel nerozeznává onu drobnou právní nuanci, kdy je někdo podezřelý a kdy obviněný a celou dobu tvrdí, že dotčená osoba je osoba obviněná, neboť ta mu „ublížila“, přitom v řízení, kdy správní orgán činí nějaké prvotní kroky vedoucí k zakončení řízení, pak jeho úsilí vychází vniveč, zatěžuje správní orgán a nejen jej (policii, OSPOD, případně další dotčené orgány), kdy by mohli svou činnost věnovat v závažnější činnosti.

V tomto bodě se dává k zamyšlení, zda by navrhovatel zákona neměl provést korekci textu zákona tak, aby novelou ZOP upravil skutečnost, že pokud osoba postižená přestupkem způsobí svou nečinností zastavení řízení dle § 76, odst. 4 ZOP, či a to především dle § 86 odst. 1, písm. n) a m) ZOP neměla nést náklady řízení, které podaným oznámením správnímu orgánu způsobila a to paušální částkou, nejméně však částkou 500,- Kč.

Druhý požadavek je na upřesnění výkladu či použití ZOP, které se týká ustanovení § 52 odst. 1, ustanovení citují „... povinnost podrobit se vhodnému programu pro zvládnání agrese nebo násilného chování“, upřesněné pak dál v odst. 6 tohoto paragrafu.

KPPP má v tomto okamžiku na stole v šetření nejméně dva případy, kdy by bylo místo správního trestání vhodné použití tohoto ustanovení, kdy by agresor měl navštěvovat nějaké kurzy asertivity či psychologickou poradnu tak, aby se ze svého „bludného a nevhodného jednání a chování“ zbavil. Bohužel nikde jsme nenašli, kde by tento program měl agresor navštěvovat. Nenalezli jsme to v důvodové zprávě k zákonu, tak ani jinde, a na různých školeních nad touto částí zákona jen krčili rameny. Zde máme za to, že toto je součástí činnosti zákonodárce, aby příslušné správní orgány vybavil tak, aby byly schopny plnit všechny ustanovení zákona, neboť bez tohoto pak zákon ztrácí aktuálnost a může se stát, že obviněný za použití svého právního zástupce, pak bude poukazovat, že správní trest je nepřiměřený i třeba jen „napomenutí“ a že se sám chce

takového chování zbavit a chce podstoupit tento program. Správní orgán nemá možnost, neboť není známo kde, kdo a jak dlouho má program trvat apod., a také kdo jej má hradit, takto postupovat, což je ke škodě uplatňování zákona v praxi.

Chápu, že oba dotazy jsou tak nějak nad rámec zákona, ale současně jsou částečným poznatkem z praxe /viz páteční jednání na KÚ/, kde jsme o tomto hovořili. Současně spolu úzce korelují, neboť na straně jedné učinit krok vedoucí k oznámení o protiprávním jednání a následně pak věc neřešit není samo osobě vhodné chování a svědčí o nedostatku věci řešit potažmo řešit „opačnou výhrůžkou“, která není o nic slabší než původní možné protiprávní jednání, které je v 99% jen mezi účastníky a KPPP mnohdy nemá jinou možnost, jen důkladně vyčinit oběma stranám konfliktu. V jistém smyslu díky několikaleté praxi v psychiatrické léčebně, kde jsem měl možnost pracovat s lidmi, kteří byli postiženi skutečným domácím násilím, zejména v psychické rovině, kdy „silnější“ partner zejména psychicky deptal druhého partnera, uznávám, že v jisté rovině pokud zákonodárci jde o nápravu „křivd“ ze soužití, ale zejména prevenci, pak by na straně jedné měl umožnit samo projednání oznámení, aby bylo možné eliminovat ono „jedno silné pohádání“ a kdy jde o soustavné porušování práv na spokojený život a měly by spíše následovat ony programy „vhodného chování“, ale rovněž aby byly vyloučeny ty stavy, kdy jde o zneužívání správního či úředního orgánu. V jistém slova smyslu jistá brzda, kdy takovému jednání poškozování občanských práv je dána a to cestou práva, ale je současně omezena poplatkem, je cesta občanskoprávní a to žalobou na ochranu osobnosti, kde však postižená strana musí nejprve uhradit správní tedy soudní poplatek a teprve po „vítězství“ je jí vrácen, je právě možnost hledat spravedlnost prostřednictvím řízení o přestupcích, kde ochranu osobnosti v § 7 ZONP, lze „uplatnit“, aniž bych musel proto něco vynaložit, a současně netřeba se jinak o věc starat. Že nečinností je pak bez nějakého „postihu“ věc ukončena a to na úkor státu, konkrétně příslušného města, kdy by finanční prostředky mohly být použity účelněji je nasnadě. Současně je třeba věc vidět i v dalších souvislostech, kdy pokud je ve věci újma na zdraví a věc je odložena, pak příslušná zdravotní pojišťovna nemá možnost uplatnit regres vůči škůdci, kde sice v jistém smyslu byly náklady na léčení vynaloženy účelně, ale jen částečně, neboť není možné při zastavení řízení regresně náklady vymáhat, tedy opět vzniká škoda ve společnosti v oblasti zdravotního pojištění potažmo nákladů na léčení. Proto dáváme na zvaženou, zda by zpracovatel návrhu zákona neměl provést úpravu zákona tak, aby nedocházelo ke zneužívání dobré myšlenky zákona, zejména v případech, kdy účastníky jsou osoby blízké a řízení je v jejich moci, tak aby společnost nebyla na tomto zneužívána a nedoplácela na jednání některých spoluobčanů, které si řeší své velmi osobní problémy.

Odpověď OLG:

ad a) Co se týče podnětu na novelizaci ZOP ve věci povinnosti osoby přímo postižené spácháním přestupku hradit správnímu orgánu náklady řízení paušální částkou v případě, že svou nečinností způsobí zastavení řízení o přestupku, se domníváme, že se nejedná o vhodné řešení. Podle předchozí právní úpravy musel správní orgán vést řízení o všech návrzích podaných navrhovatelem, který byl účastníkem řízení o přestupku. Úhradou nákladů řízení byli navrhovatelé tlačeni k tomu, aby v případě zastavení řízení využívali opravných prostředků a pokoušeli se rozhodnutí správního orgánu zvrátit. V řízení o návrhovém přestupku tedy odpovědnost za zahájení a vedení řízení spočívala a navrhovateli, nikoli na správním orgánu. Zcela naopak je tomu v řízení vedeném z moci úřední se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku, kdy odpovědnost za zahájení a vedení řízení nese správní orgán, a nikoli osoba přímo postižená spácháním přestupku. Proto by tato osoba, která není účastníkem řízení, neměla být penalizována

za svou nečinnost spočívající v nedání souhlasu se zahájením řízení o přestupku nebo ve zpětvzetí souhlasu se zahájením řízení. Navíc pokud tato osoba nedá souhlas se zahájením řízení o přestupku nebo jej vezme zpět, fakticky se jedná o odstranění předmětu řízení (tj. sporu), což je v souladu se zájmem státu na smírném řešení sporů. Tato skutečnost by proto rozhodně neměla jít k tíži osoby přímo postižené spácháním přestupku.

ad b) Předmětné omezující opatření bylo do zákona doplněno na základě pozměňovacího návrhu v Poslanecké sněmovně v reakci na Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015-2018, který mimo jiné vyzdvihuje potřebu zajistit terapeutickou intervenci pro násilné osoby. Novelizace v podobě upřesnění tohoto omezujícího opatření se v tuto chvíli nepřipravuje, ale nevylučujeme, že se právní úprava v budoucnu doplní. ZOP ponechává volbu vhodného programu pro zvládání násilí a agrese na správním orgánu, který by měl před tím, než vhodný program zvolí, posoudit veškeré okolnosti daného případu a individuální potřeby pachatele. Správní orgán by měl proto vhodnost programu nejprve konzultovat s pachatelem a k jeho názoru by měl při volbě programu přihlídnout. Pachatel by měl být nicméně srozuměn s tím, že je povinen omezující opatření strpět spolu se správním trestem (u mladistvých v určitých případech namísto správního trestu, jde-li o aplikaci ustanovení § 59 ZOP), a proto by jeho případný negativní postoj nebo nesouhlas s daným programem neměl být důvodem pro neuložení tohoto omezujícího opatření /úmyslné nedodržování omezujícího opatření je přestupkem podle § 2 odst. 2 písm. h) ZONP/. Správní orgán by měl program konkretizovat ve výroku rozhodnutí. V něm by měl výslovně uvést, v čem program spočívá, jakým způsobem, na jakém místě, v jaké době a v jakém časovém období bude realizován. Správní orgán by měl ve výroku rozhodnutí rovněž uvést, jakým způsobem bude probíhat kontrola jeho dodržování. Správní orgán přitom může využít služeb některých nestátních neziskových organizací, jako je např. Informační a poradenské centrum Viola, nadace Adra nebo Bílý kruh bezpečí.

KD dne 12. 6. 2018 - K uzavření usmíření osobou, již bylo ublíženo na cti, mladší 18 let

Dotaz: *Může osoba mladší 18 let (v postavení osoby přímo postižené spácháním přestupku) uzavřít s obviněným usmíření dle § 7 odst. 8 ZONP, resp. má být realizován pokus o usmíření v uvedeném případě?*

Odpověď: Na KD dne 5. 9. 2017 byl přijat závěr, že na osobu mladší 18-ti let se nehledí jako na osobu přímo postiženou spácháním přestupku ve smyslu § 71 ZOP, které zákon v rámci řízení přiznává vybraná procesní práva. Ustanovení § 7 odst. 8 ZONP ovšem používá širší pojem "osoba, již bylo ublíženo na cti", který lze vztáhnout jak k osobě ve smyslu § 71 ZOP, tak k osobě mimo režim citovaného ustanovení, tzn. k osobě nezletilé. V případě, kdy se pokus o usmíření dotýká nezletilého, je tudíž namístě vycházet z následujících skutečností: usmíření je událost mezi obviněným a osobou, již bylo ublíženo na cti, jejímž důsledkem je zastavení řízení. Usmíření by mělo být provedeno zejména osobně, a to mezi obviněným a osobou přímo dotčenou na cti, neboť čest je individuální a nepřenositelnou lidskou hodnotou. Pokud je osoba, které bylo ublíženo na cti, osobou ml. 18 let, pak je správní orgán povinen se o usmíření pokusit, pokud je osoba vzhledem k její rozumové a volní vyspělosti (resp. určitému stupni svéprávnosti) schopna pochopit význam tohoto úkonu. Osoba ml. 18-ti let je sice jinak v řízení procesně zastoupena zákonným zástupcem, v případě usmíření jako zvláštního institutu spjatého přímo s dotčenou osobou by však měla jednat sama za sebe, je-li toho vzhledem k jí dosaženému stupni svéprávnosti schopna, byť zákonný zástupce může být u tohoto

úkonu přítomen. Pakliže správní orgán shledá, že osoba ml. 18 let není vzhledem k její rozumové a volní vyspělosti schopna pochopit význam a důsledky usmíření, je možné s ohledem na ustanovení § 858 NOZ pokus o usmíření realizovat prostřednictvím jejího zákonného zástupce.

KD dne 12. 6. 2018 - Osoba přímo postižená spácháním přestupku je omezena na svéprávnosti

Dotaz: *Jak postupovat v případě, kdy osoba přímo postižená spácháním přestupku, je omezena ve svéprávnosti, a jejím opatrovníkem je její matka, která je podezřelá ze spáchání přestupku?*

Odpověď: V daném případě je nepřípustné, aby za osobu omezenou ve svéprávnosti, která je zároveň osobou přímo postiženou spácháním přestupku, jednala její matka jakožto osoba podezřelá z přestupku, na místě je ustanovit procesního opatrovníka pro dané řízení.

V daném případě se jeví jako nejvhodnější použít § 32 odst. 2 písm. a) SŘ. Ačkoliv se nejedná o výslovně uvedený případ, extenzivním výkladem lze dojít k závěru, že je použitelný i v tomto případě. Toto ustanovení předpokládá, že lze ustanovit v podstatě kolizního opatrovníka tomu, koho nemůže zastupovat zákonný zástupce v případě střetu zájmů.

Jak je již výše uvedeno, není možné, aby za osobu omezenou na svéprávnosti jednala její matka, která je jejím opatrovníkem, a zároveň pachatelem přestupku, tato matka je tak ve střetu zájmů a je na místě za ní určit „kolizního opatrovníka“ pouze pro toto jednotlivé řízení.

KD dne 12. 6. 2018 - K vyznačování doložky právní moci

Dotaz: *V řízení prováděném z moci úřední (se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku) je vydáno rozhodnutí. Toto rozhodnutí je oznámeno obviněnému, který proti němu nepodá odvolání. Zároveň je v souladu se ZOP rozhodnutí oznámeno osobě přímo postižené spácháním přestupku. Té je však rozhodnutí oznámeno až po uplynutí lhůty pro podání odvolání stanovené obviněnému. Kdy rozhodnutí nabývá právní moci?*

Odpověď: V daném případě rozhodnutí nabývá právní moci dnem následujícím po dni, kdy obviněnému marně uplynula lhůta pro podání odvolání.

Den, kdy bylo rozhodnutí oznámeno osobě přímo postižené spácháním přestupku, není z hlediska vyznačování právní moci rozhodnutí relevantní, jelikož osoba přímo postižená spácháním přestupku není účastníkem řízení a tudíž nemůže proti rozhodnutí podat odvolání.

KD dne 12. 6. 2018 - Dotazy k problematice souhlasu osoby přímo postižené spácháním přestupku

Dotaz: *Jak řešit následující situaci: Osoba přímo postižená spácháním přestupku při podání vysvětlení před správním orgánem uvede, že souhlas dávat nebude. Musí jí i přesto správní orgán vyzvat a stanovit jí lhůtu, která nesmí být kratší než 30 dnů? Co když potom souhlas podá?*

Odpověď: Podle § 79 odst. 2 ZOP správní orgán poučí osobu přímo postiženou spácháním přestupku, je-li mu známa, o právu podle § 79 odst. 1 ZOP a určí jí lhůtu k podání souhlasu. Lhůta nesmí být kratší než 30 dnů. Rovněž platí, že osoba přímo postižená spácháním přestupku nemůže dát souhlas podle § 79 odst. 1 ZOP, jestliže jej nedala ve lhůtě podle § 79 odst. 2 ZOP nebo již daný souhlas vzala zpět (§ 79 odst. 4

ZOP). Domníváme se, že pokud osoba přímo postižená spácháním přestupku vyjádřila nesouhlas, resp. sdělila, že souhlas neudělí, může jej udělit dodatečně, přičemž však musí být zachována lhůta podle § 79 odst. 2 ZOP. Nejedná se totiž o případ, kdy souhlas nebyl udělen ve lhůtě ani o případ zpětvzetí souhlasu (tj. není dána žádná překážka udělení souhlasu ve smyslu § 79 odst. 4 ZOP). Zmíněnému dodatečnému udělení souhlasu by nemělo bránit ani možné předchozí odložení věci podle § 76 odst. 4 ZOP, neboť tento postup nezakládá překážku věci rozhodnuté ve smyslu ustanovení § 77 odst. 2 ZOP.

Dotaz: *Jak řešit následující situaci: Osoba, jíž bylo ublíženo na cti, dala souhlas k projednání přestupku. Správní orgán nařídil ústní jednání, na které (již) osobu přímo postiženou spácháním přestupku předvolal spolu s obviněným. Na tomto ústním jednání se chtěl pokusit subjekty usmířit. Osoba přímo postižená spácháním přestupku však zemřela. Jak postupovat? Zastavit řízení dle § 66 odst. 2 SR z důvodu, že odpadl důvod řízení vedeného ex offa? Nebo lze pokračovat v řízení?*

Odpověď: Není-li možné pokus o usmíření realizovat z důvodu smrti osoby přímo postižené spácháním přestupku, správní orgán uvedené poznamená do protokolu z ústního jednání (příp. do spisu založí kopii úmrtního listu), a v řízení dále pokračuje, neboť v takovém případě důvod řízení (které se vede ex offa) neodpadl. Pokud v řízení obviněnému vinu správní orgán neprokáže, bude na místě řízení zastavit v duchu zásady *in dubio pro reo*.

KD 10. 9. 2019 - **Generální plná moc advokátům - zastoupení osoby přímo postižené spácháním přestupku**

Dotaz: *Ředitelům krajských úřadů byla doručena zpráva veřejné ochránčyně práv, (dále jen „VOP“), o šetření z vlastní iniciativy ve věci akceptace generální plné moci advokáta ve správním řízení.¹⁶ Mimo jiné se zde uvádí, že obecná (generální) plná moc opravňuje zmocněnce ke všem hmotněprávním úkonům ve všech odvětvích práva a rovněž při všech procesních úkonech ve všech řízeních před orgány veřejné moci. S tímto závěrem VOP se ztotožňujeme. Náš dotaz zní, jak se MV k této zprávě staví v souvislosti se závěrem č. 160 poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání, (dále jen „poradní sbor“), dle kterého zmocněnec osoby přímo postižené spácháním přestupku může dát souhlas se zahájením nebo pokračováním v řízení pouze na základě plné moci, která obsahuje výslovné zmocnění k takovému úkonu – zákon však zastoupení osoby přímo postižené spácháním přestupku neřeší a nepožaduje tak výslovné uvedení zmocnění k udělení souhlasu či pokračování řízení v plné moci. Máme za to, že není-li požadavek na výslovné zmocnění k určitému úkonu v plné moci stanoven přímo v zákoně, není pro správní orgány udržitelné na něm trvat jen a pouze s odkazem na závěr poradního sboru. Pro úplnost připomínáme, že je-li úmyslem zákonodárce stanovit požadavek speciální plné moci (tedy výslovného zmocnění k určitému úkonu), je to v zákoně explicitně vyjádřeno, byť různými slovy [viz např. § 8 odst. 8 a § 10 odst. 11 a 12 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění pozdějších předpisů, nebo § 1485 odst. 2 NOZ.*

Odpověď OLG: Podle Závěru č. 160 ze zasedání poradního sboru ze dne 24. 11. 2017 může dát zmocněnec souhlas se zahájením, resp. s pokračováním řízení o přestupku podle § 79 ZOP, pouze na základě plné moci, která obsahuje výslovné zmocnění k takovému úkonu. Domníváme se, že názor poradního sboru, podle kterého je udělení

¹⁶ Viz příloha k zápisu – Zpráva o šetření VOP z vlastní iniciativy ve věci akceptace generální plné moci advokáta ve správním řízení ze dne 25. 7. 2019, sp. zn. 6119/2018/VOP/JMI, č. j.: KVOP25739/2019.

souhlasu se zahájením nebo s pokračováním řízení svou povahou spíše osobním právem než právem procesním, platí obecně. Generální plná moc udělená advokátovi, v níž je uvedeno, že se vztahuje i na úkony, k nimž je třeba zvláštní plné moci, tudíž nepostačuje ke splnění zmíněného požadavku výslovného zmocnění k udělení souhlasu.

Nezpochybujeme přitom závěry VOP, že generální plná moc opravňuje zmocněnce ke všem hmotněprávním úkonům ve všech odvětvích práva a rovněž při všech procesních úkonech ve všech řízeních před orgány veřejné moci, nicméně v daném případě je nutno, aby byl výslovně projevěn souhlas osoby přímo postižené spácháním přestupku se zahájením řízení o přestupku (třeba i v plné moci udělené advokátovi, nebo jiným způsobem). Máme za to, že vzhledem k osobní povaze udělování souhlasu nelze přenést rozhodnutí, zda udělit souhlas se zahájením řízení o přestupku, na jinou osobu.

KD dne 10. 12. 2019 - Zpětvzetí souhlasu osobou přímo postiženou spácháním přestupku, (dále též „OPPSP“), po vydání rozhodnutí, kdy není podáno odvolání

Dotaz: *Dle § 79 odst. 3 ZOP může osoba přímo postižená spácháním přestupku vzít souhlas podle odst. 1 ustanovení kdykoliv zpět, a to až do doby vydání rozhodnutí o odvolání. Jaký je tedy správný postup, je-li souhlas vzat zpět v čase mezi vydáním prvostupňového rozhodnutí a nabytím právní moci? V případě, že by bylo obviněným podáno odvolání, nabízela by se autoremedura dle § 87 SŘ, ale jak postupovat tehdy, když obviněný odvolání nepodá?*

Odpověď: I když ZOP dává OPPSP právo vzít souhlas zpět „kdykoliv“, toto právo není bezbřehé, neboť je ve své podstatě omezeno specifiky řízení jako takového. Není-li totiž proti rozhodnutí, jímž byl obviněný uznán vinným, byl mu uložen správní trest a náklady řízení, podáno odvolání (které může podat jenom obviněný, nikoliv OPPSP), pak ani dodatečné zpětvzetí souhlasu po vydání rozhodnutí již nemá vliv na to, že rozhodnutí nabyde právní moci. Rozhodnutí přitom nabyde právní moci, protože zpětvzetí souhlasu – není zpětvzetím žádosti a ani neodpadá v této fázi důvod řízení, které je vedeno z moci úřední.

Není-li podáno odvolání, správní orgán zde ani nemůže řízení zastavit pro existenci již jím dříve vydaného předchozího rozhodnutí (ne bis in idem). Takové pravomocné rozhodnutí se pak nedá odstranit ani v přezkumném řízení (jen z důvodu zpětvzetí souhlasu), protože podle § 96 odst. 2 SŘ se soulad rozhodnutí s právními předpisy posuzuje podle právního stavu a skutkových okolností v době jeho vydání. V době, kdy bylo rozhodnutí vydáno (vypraveno), souhlas ještě udělen byl, proto nelze říci, že by rozhodnutí správního orgánu bylo vydáno v rozporu s právními předpisy.

KD 12/2020 - Postup v případě úmrtí osoby přímo postižené spáchání přestupku

Dotaz: *Správnímu orgánu byl oznámen přestupek proti občanskému soužití spáchaný mezi osobami blízkými. O pár dní později od spáchání přestupku osoba přímo postižená spácháním přestupku zemřela. Tuto osobu již proto nelze poučit o možnosti udělit souhlas se zahájením řízení o přestupku a současně jí určit lhůtu k podání takového souhlasu. Jak proto postupovat ve výše popsáném případě, když odkládací důvod v případě, že zemře osoba přímo postižená spácháním přestupku, zákon o odpovědnosti za přestupku a řízení o nich neobsahuje?*

Viz závěr poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání č. 173/2020: Jestliže osoba přímo postižená spácháním přestupku, jejíž souhlas je podle zákona podmínkou zahájení řízení o přestupku nebo pokračování v něm, zemřela, aniž předtím souhlas udělila, nelze předmětné řízení zahájit nebo v něm pokračovat.

KD dne 10. 10. 2022 - **Doručování usnesení o delegaci osobě přímo postižené spácháním přestupku**

Dotaz: *Je povinností nadřízeného správního orgánu, který vydal usnesení o delegaci podle ustanovení § 131 odst. 4 SŘ ve věci přestupku, o němž již bylo prvostupňovým orgánem zahájeno řízení, toto usnesení doručit též osobě přímo postižené spácháním přestupku? Není v tomto případě dostačující, že osoba přímo postižená spácháním přestupku se o změně příslušnosti následně dozví z dalších úkonů, které vůči ní bude činit správní orgán, na který byla věc delegována?*

Odpověď: Osoba přímo postižená spácháním přestupku není účastníkem řízení, proto jí není nutno usnesení o delegaci doručovat. Právo na doručení tohoto usnesení jí neplyne ani z obecného katalogu jejích práv, uvedeného v ustanovení § 71 ZOP. O změně příslušnosti tedy může být informována i tak, že se o ní dozví z dalších úkonů, které vůči ní bude činit ten správní orgán, na který bude věc delegována.

K § 72

Zákonný zástupce a opatrovník mladistvého obviněného a orgán sociálně-právní ochrany dětí

KD dne 12. 12. 2006 - **Přítomnost zákonných zástupců a OSPOD na ústním jednání**

Dotaz: *Musí správní orgán vyrozumět o nařízeném ústním jednání zákonné zástupce a OSPOD, když pachatel přestupku spáchal přestupek jako mladiství, ale v době projednávání je již starší 18-ti let? Z jakého ustanovení zákona to vyplývá?*

Odpověď: Nemusí, resp. ani nemůže. Hmotněprávní otázky se řídí statutem obviněného v době spáchání přestupku, procesní však stavem v době projednávání přestupku. Okamžikem nabytí zletilosti totiž osoba ztrácí zákonného zástupce, nebylo by tedy ani reálné ho vyrozumívát.

Stejně tak sociálně právní ochrana se týká dětí, za něž jsou podle § 2 odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb. považovány toliko osoby nezletilé.

KD dne 10. 3. 2009 - **Řízení o přestupku spáchaném mladistvým, který již však v průběhu řízení o přestupku dosáhl zletilosti**

Dotaz: *V PŘZ jsou v § 19, § 74 a v § 81 uvedeny odlišnosti týkající se mladistvých. Na konzultačním dni 12. 12. 2006 jste se touto otázkou zabývali v souvislosti s § 74 se závěrem, že procesní otázky se posuzují stavem platným v době projednávání přestupku. S tímto se ztotožňujeme a za procesní otázku považujeme i oznamování rozhodnutí a právo se odvolat podle § 81 PŘZ. V § 74 a 81 PŘZ se však mluví o mladistvém, což je legislativní zkratka uvedená v § 19 odst. 1 PŘZ. Ustanovení § 74 odst. 2 PŘZ bychom s přihlédnutím k této zkratce tedy měli číst „je-li obviněným z přestupku osoba, která v době spáchání přestupku dovršila patnáctý rok a nepřekročila osmnáctý rok svého věku, vyrozumí správní orgán o ústním jednání též zákonného zástupce atd.“ Podobné to je v § 81 PŘZ.*

Odpověď: Je pravda, že pojem mladistvý je konstruován jako legislativní zkratka. Tato zkratka je však v textu PŘZ užívána do určité míry chybně, resp. nepřesně, když nereflktuje návaznost na jiné právní předpisy. Po dosažení zletilosti totiž fyzická osoba zákonného zástupce přestává mít. Podmínce doručení různých písemností (vyrozumění o ústním jednání, rozhodnutí o přestupku...) tedy od dosažení zletilosti obviněného nelze dostát jednoduše proto, že zákonný zástupce takové osoby již neexistuje. Obdobné je to i u OSPOD.

KD 9. 6. 2009 - Postavení OSPOD

Dotaz: *Jaká práva a povinnosti, respektive možnosti má v nařízeném ústním jednání orgán vykonávající sociálně-právní ochranu dětí? Může se již při ústním jednání vyjadřovat k osobnosti dítěte, k poměrům v rodině atd. s tím, že by například mohl navrhnout správnímu orgánu, který je příslušný k řešení přestupku, aby přihlédl při ukládání sankce ke zjištěným skutečnostem a poznatkům OSPOD?*

Odpověď: K osobnosti dítěte, poměrům v rodině atp. se OSPOD již v průběhu řízení vyjadřovat může - dokonce by se tak mělo dít spíše na ústním jednání, než poté, aby na takové vyjádření mohl obviněný, příp. jeho zákonný zástupce reagovat. Totéž platí o návrhu na zohlednění určitých skutečností při stanovení druhu a výměry sankce. Toto je ostatně smyslem účasti tohoto orgánu na ústním jednání, jakož i jeho možnosti podávat odvolání ve prospěch obviněného.

KD dne 9. 3. 2010 - Procesní postavení mladistvého obviněného a jeho zákonného zástupce

Dotaz: *Podle rozsudku NSS ze dne 9. 2. 2010, č. j. 2 As 68/2009-64, PŘZ otázku doručování a zákonného zastoupení mladistvého obviněného z přestupku komplexně neupravuje a je tedy třeba použít SŘ.*

- a) *Jaký rozsah procesních práv má mladistvý obviněný?*
- b) *Zastupuje zákonný zástupce mladistvého obviněného v řízení, nebo dále trvá váš názor uvedený v zápisu z KD 21. 6. 2005 bod III. 3)?*
- c) *Komu se doručuje rozhodnutí – mladistvému obviněnému a zákonnému zástupci nebo jen zákonnému zástupci?*

Odpověď: Zmíněné rozhodnutí NSS je v tomto bodě nesprávné. Zároveň je i v rozporu s rozsudkem NSS ze dne 22. 1. 2010, č. j. 5 As 65/2009-39, kde NSS konstatuje: „Přičítá-li zákon plnou odpovědnost mladistvému za své jednání, je nutno vycházet a priori i z toho, že tato osoba je i plně procesně způsobilá k úkonům ve správním (přestupkovém) řízení stran přestupku, který jí lze přičítat.“ S právě citovaným rozsudkem, resp. právním názorem, se MV ztotožňuje.

K položeným otázkám lze dále uvést: mladistvý obviněný z přestupku má v daném procesním postavení plnou procesní způsobilost, které nabývá dosažením věku 15 let (§ 5 odst. 1 PŘZ), jinak by s ním ani nebylo možno jednat jako s obviněným z přestupku, ukládat mu sankce (třeba i v blokovém řízení) atd. Stejná situace je u mladistvých obviněných v trestním řízení, s nimiž soud rovněž jedná přímo, bez zprostředkování zákonným zástupcem (zákonný zástupce je podobně jako v přestupkovém řízení pouze vyrozumíván o úkonech v trestním řízení, stejně jako OSPOD.

Mladistvý obviněný z přestupku má stejný rozsah procesních práv jako obviněný z přestupku. Správní orgán je však limitován zákonem o přestupcích v tom, že přestupek mladistvého nemůže projednat v příkazním řízení (§ 19 odst. 2 PŘZ), dále se snižuje maximální výše sankcí, které lze mladistvému uložit v „běžném“ i v blokovém řízení (§ 19 odst. 2 PŘZ), omezena je i možnost uložit sankci zákazu činnosti (§ 19 odst. 4 PŘZ). S ohledem na zvláštní péči, kterou společnost věnuje mládeži (§ 19 odst. 1 PŘZ), je též o ústním jednání o přestupku mladistvého vyrozumíván jeho zákonný zástupce a OSPOD, kterým se i oznamuje rozhodnutí (§ 74 odst. 2 PŘZ). Zákonný zástupce a OSPOD také může ve prospěch mladistvého obviněného z přestupku podat odvolání (§ 81 odst. 1 PŘZ). Zákonný zástupce a OSPOD není účastníkem řízení a není ani zástupcem účastníka řízení (tj. mladistvého obviněného z přestupku), jeho postavení má charakter „osoby zúčastněné na řízení“ nadané omezenými procesními právy (např. právo vědět o ústním jednání o přestupku, právo na oznámení rozhodnutí a právo podat ve prospěch

mladistvého odvolání). Uvedené rozlišení vyplývá přímo z PŘZ (viz § 74 odst. 2 a § 81 odst. 1 PŘZ). Pokud by zákonný zástupce zastupoval mladistvého obviněného z přestupku s odkazem na § 32 odst. 1 SŘ, jak NSS dovozuje, zbývala by zvláštní ustanovení o vyzovumívání zákonného zástupce o ústním jednání, o oznamování rozhodnutí zákonnému zástupci i o odvolacím právu zákonného zástupce obsažená v PŘZ smysl. Rozhodnutí se doručuje (oznamuje) mladistvému obviněnému z přestupku jako účastníku řízení a dále na základě § 74 odst. 2 též jeho zákonnému zástupci a OSPOD.

KD dne 8. 6. 2010 - **Poskytování informací OSPOD Dotaz:**

a) *Může správní orgán projednávající přestupky poskytovat OSPOD informace k pověsti rodičů (tyto informace jsou požadovány pro sociálně-právní ochrany dětem v rodině, kde je podezření na zanedbávání péče a jsou tedy zjišťovány podklady, aby bylo možné přijmout opatření podle zákona o sociálně - právní ochraně dětí, kdy cílem je zjistit, zda rodiče nenarušují nějakým způsobem občanské soužití atd.) Lze žádost podle § 53 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, správním orgánem odmítnout, že tento správní orgán není státním orgánem?*

b) *Je možné poskytovat lustrace rodičů dětí odboru sociálních věcí podle ustanovení § 53 odst. 1 písm. c) zákona č. 359/1999 Sb. o sociálně právní ochraně dětí?*

Odpověď:

ad a) Domníváme se, že informace by přestupkovým orgánem poskytnuta být měla. Zamítnutí poskytnutí informace s odkazem na § 53 odst. 1 písm. a) zákona č. 359/1999 Sb. považujeme za nepřipadné. Je sice pravda, že obecní úřady a KPPP nejsou stricto sensu státními orgány, ale z funkčního hlediska jimi jsou, neboť při projednávání přestupků vykonávají přenesenou působnost, resp. státní správu. Stejně tak např. trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí (podle původního trestního zákona č. 140/1961 Sb.) hovořil o porušování rozhodnutí státního orgánu, což nijak nebránilo tomu, aby bylo podle konstantní judikatury podle tohoto ustanovení postihováno i nerespektování rozhodnutí přestupkových orgánů, typicky zákaz řízení motorových vozidel v souvislosti s dopravními přestupky. Vycházeli bychom spíše ze smyslu a účelu platné právní úpravy, než ze striktně jazykového výkladu. Zejména je nutno mít na paměti, že jde o zájmy nezletilých dětí a platná úprava by tedy měla být vykládána tak, aby co nejlépe umožňovala tyto zájmy chránit. Které údaje jsou potřebné podle zmíněného zákona pro poskytnutí sociálně-právní ochrany, posuzuje a určuje především sám OSPOD (nikoliv správní orgán projednávající přestupky, který k tomu není kvalifikován).

ad b) Podle našeho názoru to lze, ale spíše dle § 53 odst. 1 písm. a) citovaného zákona, viz výše.

KD dne 8. 6. 2010 - **Účast OSPOD při podávání vysvětlení mladistvým**

Dotaz: *Je třeba k podání vysvětlení podezřelého mladistvého zvat i OSPOD? Po podání vysvětlení je přestupek projednán blokově. Domníváme se, že OSPOD není třeba vyzovumívát, leč některé správní orgány tak činí a OSPOD se toho u těch, kteří tak nečiní, dožaduje.*

Odpověď: PŘZ ani SŘ povinnost zvat zákonného zástupce a OSPOD k podání vysvětlení mladistvého podezřelého výslovně nestanovuje. Přesto by tak správní orgány obvykle činit měly, a to zejména s ohledem na ustanovení Čl. 40 odst. 2 písm. b) bod iii) Úmluvy o právech dítěte (publikováno pod č. 104/1991 Sb.), kde je uvedeno následující: „...státy (...) zejména zabezpečují, aby (...) každé dítě obviněné nebo obžalované z porušení trestního práva mělo přinejmenším tyto následující záruky; (...) aby věc byla bez odkladu rozhodnuta v souladu se zákonem příslušným, nezávislým a nestranným úřadem nebo

soudním orgánem ve spravedlivém procesu v přítomnosti právního zástupce nebo jiné odpovídající osoby a v přítomnosti rodičů nebo zákonných zástupců dítěte, ledaže by se zvažilo, že jejich přítomnost, zejména s ohledem na věk a situaci dítěte, není v jeho zájmu“. (Trestním právem je nutno rozumět i správní právo trestní, včetně přestupkového práva.)

Povinnost zvát k blokovému řízení OSPOD (a rodiče) neplatí bezvýjimečně, neboť Úmluva dává možnost, aby se zvažilo, zda přítomnost zákonného zástupce a OSPOD, zejména s ohledem na věk a situaci dítěte, je v zájmu mladistvého. Například banální dopravní přestupek mladistvého (typu chybějící lékárnička u motocyklu mladistvého) nejspíš nebude vyžadovat projednání přestupku za přítomnosti rodiče a OSPOD, naopak projev asociálního chování či nevhodného životního stylu (napadení spolužáka, krádež, šikana, ničení veřejně prospěšných zařízení) přítomnost OSPOD i rodiče dle všeho vyžaduje.

KD dne 8. 6. 2010 - **Procesní práva mladistvého – možnost volby zmocněnce**

Dotaz: *Je možné, aby si mladistvý obviněný volil sám přímo zmocněnce, včetně advokáta, nebo k tomuto úkonu nemá způsobilost a musí volbu zmocněnce řešit prostřednictvím zákonného zástupce?*

Odpověď: Spolu s delikt ní odpovědností je mladistvému obviněnému zároveň automaticky přiznávána i plná procesní způsobilost (srovnej rozsudek NSS ze dne 22. 1. 2010, čj. 5 As 65/2009-39). To znamená, že si mladistvý zmocněnce, včetně advokáta, může zvolit sám.

Možnost volit si obhájce sám je dána mladistvému obviněnému i v trestním řízení - viz k tomu § 44 odst. 2 zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže).

Pro úplnost dodáváme, že i v době před účinností zákona o soudnictví ve věcech mládeže, kdy byla právní úprava TŘ v této otázce poněkud méně jednoznačná, judikatura i doktrína dovozovaly možnost volby zmocněnce (obhájce) přímo mladistvým obviněným - viz k tomu např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 1992, sp. zn. 4 To 14/92 (publikováno ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek NS, sv. 7-8, ročník 1992, č. 56/1992).

K § 73

Oznamování přestupku

KD dne 5. 12. 2017 - **Výklad § 73 a § 64 odst. 2 ZOP**

Dotaz: *Výklad k § 73 ZOP a k § 64 odst. 2 ZOP (jedná-li se o postup mezi správními orgány), např. v rámci kontrolní/dozorové činnosti zjistí správní orgán porušení předpisů, k jejichž projednání jako přestupku není např. věcně příslušný. Bude postupováno podle § 73 ZOP nebo podle § 64 odst. 2 ZOP?*

Odpověď: Je třeba rozlišit dvě situace. Pokud správní orgán sám při své činnosti zjistí porušení právního předpisu, které by mohlo být posouzeno jako přestupek, ale nebude sám věcně nebo místně příslušným k projednání takového přestupku, oznámí přestupek podle § 73 ZOP věcně a místně příslušnému správnímu orgánu. Jiná situace je však v případě, kdy správnímu orgánu od někoho dojde oznámení o přestupku a tento správní orgán nebude věcně či místně příslušným, pak dojde k předání věci podle § 64 odst. 2 ZOP věcně nebo místně příslušnému správnímu orgánu.

KD dne 10. 10. 2022 – **Monitorování místa k ukládání odpadu**

Dotaz: *Může obec, provozující místo k odkládání odpadů pro občany, toto místo monitorovat kamerami či fotopastmi za účelem sledování, zda jsou odpady odkládány v souladu se stanovenými podmínkami – např. pouze fyzickými osobami, nikoli odpady vzniklé při podnikatelské činnosti? A lze takto pořízené záznamy použít v rámci případného přestupkového řízení?*

Odpověď: Domníváme se, že obec má právo monitorovat vymezenou část veřejného prostranství, kde se nachází místo k odkládání odpadů, a to umístěním kamery či fotopasti za účelem kontroly, zda jsou odpady odkládány v souladu se stanovenými podmínkami. Monitoring úzce vymezené části veřejného prostranství, kde jsou umístěny kontejnery na odpad či monitoring části pozemků s černými skládkami, je věcí veřejného pořádku i oprávněnou ochranou majetku obce. Vycházíme při tom i ze stanoviska Úřadu pro ochranu osobních údajů uveřejněného na jeho webových stránkách. Fotopasti jsou specifickým druhem kamerového systému vhodným nejen ke sledování zvěře, ale třeba i k odhalování původců černých skládek. Záznam z fotopastí (fotografie či video) instalovaných obcí za účelem ochrany veřejného pořádku, resp. majetku obce lze využít jako důkaz v řízení o přestupku.

K § 74

Oznamování přestupků orgánem policie ve zvláštních případech

KD 9. 6. 2009 - **Odkládání věci PČR**

Dotaz: *Podle § 58 odst. 3 písm. b) PŘZ orgán policie odloží... nelze-li přestupek projednat....*

V případě, že pachatel přestupku nedovršil věku 15-ti let má policie podle tohoto ustanovení věc odložit nebo ji má postoupit příslušnému správnímu orgánu, který jí odloží podle § 66 odst. 1 písm. b) PŘZ? Druhá varianta podle našeho názoru zbytečně zatěžuje správní orgány, které s tím již nemůžou dělat nic jiného než odložit.

Odpověď: Odkládat by věc v takovém případě měla přímo PČR podle § 58 PŘZ.

KD dne 9. 3. 2010 - **Postup správního orgánu, pokud PČR s oznámením o přestupku zašle i zabavené drogy; náležitosti výroku rozhodnutí o propadnutí (zabrání) věci a postup při vyřizování „drogových“ přestupků**

Dotaz: *PČR dle § 58 PŘZ oznamuje správním orgánům přestupky a učiní mj. nezbytná šetření k zajištění důkazních prostředků, nezbytných pro pozdější dokazování před správním orgánem. Obsahem spisu je pak i speciální umělohmotná obálka s obsahem psychotropní nebo jiné návykové látky, která je blíže specifikována co do množství a označení ve znaleckém posudku. Předmětná obálka je předávána bez zajištění proti výměně obsahu, např. formou úředního zapečetění. Což může být příčina vzniku různých nechtěných situací.*

Je postup PČR správný, když součástí oznámení přestupku, resp. postoupeného spisu, je zadržaná psychotropní nebo jiná návyková látka. Správní orgán nedisponuje zvlášť uzamykatelným prostorem, kde by až do vydání rozhodnutí, dle § 15 PŘZ o propadnutí nebo § 18 PŘZ o zabrání věci, mohla být tato látka proti zneužití, popř. zcizení uložena. Správní orgán po vydání rozhodnutí dle § 15 nebo § 18 PŘZ, pak společně s rozhodnutím obsah umělohmotného sáčku vrací zpět orgánu PČR, který oznámení o přestupku učinil, zřejmě ke zničení, ale o dalším osudu obsahu této přílohy ke spisu nám není již nic známo. Domníváme se, že správní orgán je touto manipulací vystaven zbytečnému riziku, ztráty, zcizení apod., kterému však z objektivních důvodů nemůže nijak zabránit. Vaše

stanovisko k této problematice bude nejen vodítkem pro správní orgán, jak dál nakládat s těmito látkami, ale i pro městskou policii.

Odpověď: Postup PČR není správný, PČR si má až do rozhodnutí o propadnutí (eventuálně zabrání) věci ponechat zabavenou drogu u sebe, jak vyplývá ze stanoviska OBP ze dne 1. 6. 2009. Správní orgán by proto s drogou vůbec neměl přicházet do styku. Pokud PČR zašle s oznámením přestupku i drogu, doporučujeme ji policii vrátit s odkazem na výše zmíněné stanovisko (které je pro samotné policisty dostupné na intranetu MV zde: <http://web.mv.cz/obp/dokumenty/prstan/latky.htm>).

Dodáváme, že ve výroku rozhodnutí o propadnutí (zabraní) věci je třeba uložit propadnutí veškerého materiálu, který byl policií zabaven, bez ohledu na to, jaké množství drogy bylo spotřebováno odbornou chemickou expertízou, tzn. váha drogy musí být v rozhodnutí o propadnutí (zabraní) věci uvedena podle stavu v době jejího zadržení, včetně části, která byla spotřebována pro účely chemické expertízy, tedy i v případě, že droga byla spotřebována celá (jinak by policie musela část drogy, která nepropadla nebo nebyla zabrána, byť byla spotřebována na expertízu, vrátet pachateli). Věc (droga), o níž je rozhodováno, zároveň musí být co nejpřesněji identifikována co do druhu látky, množství, její formy apod. Správní orgán dále nechá propadnout drogu i včetně jejího obalu (sáčku, „psanička“, nádobky), v níž je droga uchovávána (jinak by policie musela obal vrátet pachateli), který je také třeba identifikovat, resp. přesně popsat.

Stejnopis pravomocného rozhodnutí o propadnutí (zabraní) věci, resp. drogy, s vyznačenou právní mocí se zasílá útvaru policie, který přestupek oznámil, aby měla policie titul, na jehož základě může drogu zlikvidovat.

Stejnopis pravomocného rozhodnutí o propadnutí (zabraní) věci, resp. drogy, s vyznačenou právní mocí je dále třeba zaslat odboru správy majetku MV (MV, odbor správy majetku, P. O. BOX 21/OSM, 170 34 Praha 7). Tímto stanoviskem MV upřesňuje závěr č. 20 zápisu z KD dne 9. 6. 2009.

KD dne 7. 6. 2016 - Stanovisko MV k audio a videozáznamům PČR při oznamování přestupků

Vývoj „kauzy“: Na MV se obrátil tajemník MěÚ v Trutnově, poukazující na pokyn vydaný Krajským ředitelstvím PČR Královéhradeckého kraje (dále jen „KŘP“), podle něhož mají policisté v rámci prověřování podezření, že byl spáchán přestupek, o získaných podaných vysvětleních nově pořizovat pouze zvukové záznamy a nemají již zpracovávat listinné úřední záznamy; tajemník požádal MV o poskytnutí stanoviska k možnosti používání audiozáznamů při oznamování přestupků příslušným správním orgánům podle PŘZ.

Bylo zjištěno, že KŘP vycházelo ze závazného pokynu Policejního prezidia PČR č. 221/2011, kterým se upravují některé postupy v řízení o přestupcích, ve znění pozdějších interních aktů řízení, jehož gestorem je Ředitelství služby pořádkové policie; vzhledem k tomu, že tento postup nebyl předem konzultován s MV a ani s dalšími příslušnými správními orgány, bylo PP vyzváno k vyjádření. PP reagovalo na výzvu MV stanoviskem ze dne 8. 2. 2016, č. j. PPR-3845-1/ČJ-2016-990420, a dále přípisem ze dne 1. 3. 2016, č. j. PPR-5976-1/ČJ-2016-990420; v této záležitosti bylo OBP dne 1. 3. 2016 přijato stanovisko (č. j. MV-33249-5/OBP-2016), které bylo adresováno KŘP, a které následně obdrželo také Policejní prezidium PČR.

Jelikož se však daná problematika bezprostředně dotýkala také OVS, resp. zejména následné činnosti podřízených správních orgánů, metodicky vedených OVS, po dohodě s OBP bylo k povinnosti sepsat úřední záznam dle § 58 odst. 2 PŘZ zpracováno společné stanovisko.

Toto společné stanovisko schválil první náměstek ministra vnitra pro řízení sekce vnitřní bezpečnosti a bylo zasláno PP k dalšímu využití.

Závěr: I když zákon č. 273/2008 Sb., o PČR, ve znění pozdějších předpisů, konkrétně v § 62 počítá s možností pořizování záznamů v jiné než písemné podobě, z této „možnosti“, kterou zákon dává PČR, jen pro případy plnění jejich úkolů (za splnění podmínky, je-li to nezbytné), nelze dovodit univerzální závěr PČR, že audio či video záznam nahrazuje písemný úřední záznam při oznámení přestupku. Předmětné ustanovení zákona poskytuje PČR zákonnou licenci k pořizování obrazových a zvukových záznamů i bez souhlasu nahrávaných osob, avšak nelze z něj dovodit, že by se PČR nahráním audio či video záznamu mohla zprostit povinnosti sepsat úřední záznam v případě, kdy jí to zákon výslovně ukládá (tedy i včetně podání vysvětlení v souvislosti s prověřením oznámení o přestupku - viz § 61 odst. 2 zákona o PČR).

Pokud tedy PČR postupuje podle PŘZ a oznamuje přestupky podle § 58 odst. 2, musí „o zjištěných skutečnostech sepsat úřední záznam, který přiloží k oznámení“.

PČR tedy nemůže některý z přestupků, uvedený v § 58 odst. 2 PŘZ, oznámit obci pouze tím způsobem, že jí předá audio či video záznam bez listinného úředního záznamu, v němž by byla zaznamenána zjištění PČR.

Na druhou stranu není rozhodné, zda informace, které má dle § 58 odst. 2 PŘZ úřední záznam obsahovat, budou na samostatné listině, nebo budou, alespoň v základním rozsahu, vtěleny do oznámení o přestupku, jehož přílohou pak budou nahrávky.

Podstatné je, aby správní orgány disponovaly dostačujícími informacemi, jaký přestupek byl spáchán, kdo jej spáchal, jaké jsou důkazní prostředky prokazující spáchání přestupku a jaká podstatná zjištění učiněná v rámci tzv. „předšetřování“ přestupku PČR učinila, aby správní orgán mohl zvolit další procesní postup.

Shrnutí: audio či video záznam může sloužit pouze jako podpůrný materiál ve vztahu k písemnému úřednímu záznamu o zjištěných skutečnostech, nemůže ho však nahrazovat - viz stanovisko MV¹⁷.

¹⁷ Stanovisko MV k povinnosti PČR sepsat úřední záznam dle § 58 odst. 2 PŘZ

MV se zabývalo možností využívání audio či video záznamů při oznamování přestupků ze strany PČR příslušným správním orgánům. Reagovalo tak na podněty některých podřízených správních orgánů a zejména dopis policejního prezidia ČR, Ředitelství služby pořádkové policie ze dne 1. 3. 2016, č. j. PPR-5976-1/ČJ-2016-990420. Celá záležitost se odvíjí od „sporného“ metodického pokynu Krajského ředitelství policie Královéhradeckého kraje, podle něhož mají policisté v rámci oznamování přestupků o získaných podaných vysvětleních pořizovat pouze zvukové záznamy, které jsou plně způsobilé nahradit listinné úřední záznamy.

MV dospělo k následujícím závěrům.

I když zákon o PČR, konkrétně v § 62 počítá s možností pořizování záznamů v jiné než písemné podobě, Ministerstvo v nitra vychází z názoru, že z této „možnosti“, kterou zákon dává PČR jen pro případy plnění jejich úkolů, (za splnění podmínky, je-li to nezbytné), nelze dovodit univerzální závěr PČR, že audio či video záznam nahrazuje písemný úřední záznam při oznámení přestupku. MV vychází ze skutečnosti, že předmětné ustanovení zákona poskytuje PČR zákonnou licenci k pořizování obrazových a zvukových záznamů i bez souhlasu nahrávaných osob, avšak nelze z něj dovodit, že by se PČR nahráním audio či video záznamu mohla zprostit povinnosti sepsat úřední záznam v případě, kdy jí to zákon výslovně ukládá, tedy i včetně podání vysvětlení v souvislosti s prověřením oznámení o přestupku - viz § 61 odst. 2 zákona o PČR. (Ostatně písemné zachycení podání vysvětlení s podpisem osoby podávající vysvětlení před orgánem PČR má zásadní význam pro správní orgán. Byť podání vysvětlení není důkazem, je na jeho základě velmi často spolehlivě zjištěn stav věci a vzhledem k tomu, že nejsou pochybnosti o vině pachatele - a nevylučuje-li v daném případě zákon užití příkazního řízení - lze o vině rozhodnout ve zkráceném, a to příkazním řízení. Plně relevantním podkladem pro příkazní řízení však může být podle názoru MV pouze písemné podání vysvětlení, obsahující i podpis osoby, která vysvětlení podala.)

Pokud tedy PČR postupuje podle PŘZ, (což je lex specialis ve vztahu k zákonu o PČR), a oznamuje přestupky podle § 58 odst. 2 PŘZ, musí respektovat ustanovení PŘZ, které stanoví, že „o zjištěných

KD dne 13. 12. 2016 - **K audiozáznamům pořizovaným PČR**

Dotaz: Ze stanoviska MV k audio a videozáznamům PČR při oznamování přestupků, které bylo prezentováno jako společné stanovisko OVS a OBP na KD 7. 6. 2016 mj. vyplývá, že „pokud PČR postupuje podle PrZ a oznamuje přestupky podle § 58 odst. 2 PrZ, musí o zjištěných skutečnostech sepsat úřední záznam, který přiloží k oznámení, PČR tedy nemůže některý z přestupků, uvedených v § 58 odst. 2 PrZ, oznámit obci pouze tím způsobem, že jí předá audio či video záznam bez listinného úředního záznamu, v němž by byla zaznamenána zjištění PČR“. V minulých dnech se na KÚ obracely správní orgány I. stupně, které projednávají přestupky dle § 46 - 50 PrZ s dotazy, týkajícími se postupu PČR, která správní orgány zve na prezentaci zavedení audiozáznamů do řízení o přestupcích, kdy jim při této prezentaci sděluje, že s účinností od ledna roku 2017 bude úřední záznam o podání vysvětlení zpracován pouze formou audiozáznamu. Tento postup přitom nebyl ze strany PČR s KÚ předem konzultován.

Přestože správní orgány I. stupně při prezentaci oprávněně odkazují na výše uvedené stanovisko MV, odmítá jej údajně PČR akceptovat a považuje tento postup za „hotovou věc“, se kterou příslušné úřady pouze seznamuje, aniž by byla ochotna se zabývat argumenty a výhradami, které příslušné správní orgány k uvedenému namítají.

Odpověď: Společné stanovisko OVS a OBP zaslal první náměstek ministra vnitra pro řízení sekce vnitřní bezpečnosti přímo policejnímu prezidentovi. To, že jej PČR nerespektuje se OVS dozvěděl až na základě výše uvedeného dotazu, posléze v rámci tohoto KD byl upozorněn na uvedené i ze strany ostatních KÚ. Vzhledem k tomu, že OVS nebyl ze strany PČR nijak kontaktován v této věci a předmětná záležitost s ním ani nebyla konzultována, přičemž OVS nemá zprávy, že by uvedené bylo konzultováno i s OBP, věc bude znovu otevřena a řešena. Nyní bude věc předána k vyjádření OBP, který spadá pod prvního náměstka ministra vnitra pro řízení sekce vnitřní bezpečnosti.

KD dne 7. 3. 2017 - **Povinnost orgánu policie šetřit ve smyslu § 74 ZOP**

Nastíněná problematika: Dále bylo třeba vyjasnit, zda orgán policie je povinen učinit nezbytná šetření ke zjištění osoby podezřelé ze spáchání přestupku a k zajištění důkazních prostředků nezbytných pro pozdější dokazování před správním orgánem, nasvědčují-li okolnosti tomu, že byl spáchán přestupek proti občanskému soužití, v jehož důsledku došlo k úmyslnému ublížení na zdraví. Dle § 74 odst. 1 písm. b) ZOP je totiž orgán policie paradoxně povinen provádět šetření pouze, nasvědčují-li okolnosti tomu, že byl spáchán přestupek proti občanskému soužití, v jehož důsledku došlo k ublížení na zdraví z nedbalosti. OVS je zásadně toho názoru, že především u přestupků společensky

skutečnostech sepíše orgán policie úřední záznam, který přiloží k oznámení“. Je třeba zdůraznit, že tato povinnost se váže na oznamování přestupků proti veřejnému pořádku, proti občanskému soužití, nasvědčují-li okolnosti tomu, že v jejich důsledku došlo k ublížení na zdraví, proti majetku, proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, proti pořádku ve státní správě, spáchané na úseku státní správy v působnosti PČR a některé přestupky uvedené v § 29, § 30 a § 35 PrZ.

Podle názoru MV tedy PČR nemůže oznámit některý z výše uvedených přestupků obci pouze tím způsobem, že jí předá audio či video záznam bez listinného úředního záznamu, v němž by byla zaznamenána zjištění PČR. Na druhou stranu není rozhodné, zda informace, které má dle § 58 odst. 2 PrZ úřední záznam obsahovat, budou na samostatné listině, nebo budou, alespoň v základním rozsahu, vtěleny do oznámení o přestupku, jehož přílohou pak budou nahrávky. Podstatné je, aby správní orgány disponovaly dostačujícími informacemi, jaký přestupek byl spáchán, kdo jej spáchal, jaké jsou důkazní prostředky prokázání spáchání přestupku a jaká podstatná zjištění učiněná v rámci tzv. předšetřování přestupku PČR učinila, aby správní orgán mohl zvolit další procesní postup.

MV tedy obecně konstatuje, že audio či video záznam může sloužit pouze jako podpůrný materiál ve vztahu k písemnému úřednímu záznamu o zjištěných skutečnostech, nemůže ho však nahrazovat.

nebezpečnějších, tedy u přešupků spáchaných úmyslnou formou zavinění, je důležité, ne-li nezbytné, aby orgán policie věc řádně prošetřil. Rozhodně je tedy nepřijatelné, aby policie šetřila jen nedbalostní ublížení na zdraví, zatímco v případě úmyslného ublížení na zdraví ne.

Právní názor: Ustanovení § 74 odst. 1 písm. b) ZOP je nutno vykládat tak, že orgán policie má povinnost učinit nezbytná šetření a zajistit důkazy v případě, že okolnosti nasvědčují tomu, že byl spáchan přešupek proti občanskému soužití, v jehož důsledku došlo k ublížení na zdraví, ať už k němu došlo úmyslně nebo z nedbalosti. K tomuto závěru lze dojít jak za použití argumentu *a minori ad minus*, tak za použití systematických a historických souvislostí vzniku daného ustanovení.

Smyslem předšetřování je zajistit podklady pro řízení o přešupku, které by obecní úřad sám mohl jen obtížně opatřit. To platí nejen u nedbalostního ublížení na zdraví, ale tím spíše u úmyslného ublížení na zdraví, kde je navíc zájem na řádném provedení řízení o přešupku o to větší vzhledem k větší společenské nebezpečnosti daného jednání.

Z hlediska historického a systematického výkladu lze poukázat na to, že ZOP v § 74 odst. 1 písm. a) až e) odkazuje na skutkové podstaty přešupků upravené v ZONP v případě přešupků proti občanskému soužití konkrétně na § 7. Toto ustanovení však obsahuje pouze skutkovou podstatu „jinému ublíží na zdraví“, aniž by rozlišovalo, zda se jedná o úmyslné ublížení a zdraví nebo ublížení na zdraví z nedbalosti. Odkaz v § 74 odst. 1 písm. b) ZOP míří právě na tuto skutkovou podstatu v § 7 odst. 1 písm. b) ZONP. Vzhledem k tomu, že tato skutková podstata nerozlišuje úmyslné a nedbalostní ublížení na zdraví, domníváme se, že orgán policie má povinnost předšetřovat jak úmyslné, tak nedbalostní ublížení na zdraví.

Uvedenému svědčí i historický výklad. Při přípravě ZOP a ZONP, se při formulaci § 74 ZOP vycházelo ze znění skutkových podstat v PŘZ, ve znění před nabytím účinnosti zákona č. 204/2015 Sb. Tehdy se v § 49 PŘZ rozlišovalo ublížení na zdraví z nedbalosti a drobné ublížení na zdraví, což se odrazilo i v § 74 ZOP. Po novele provedené zákonem č. 204/2015 Sb. již PŘZ obsahoval pouze skutkovou podstatu „ublížení jinému na zdraví“, tedy došlo k vypuštění drobného ublížení na zdraví a rozšíření skutkové podstaty ublížení na zdraví z nedbalosti i na úmyslné ublížení na zdraví. V zájmu zachování kontinuity právní úpravy se tato změna promítla i do § 7 ZONP. Při snaze promítnout tuto změnu i do § 74 ZOP došlo k legislativnímu opomenutí, neboť zatímco v § 74 došlo k vypuštění drobného ublížení na zdraví, zůstala v něm slova „z nedbalosti“. Toto legislativní opomenutí by však podle našeho názoru nemělo být důvodem, aby orgán policie přešupek spočívající v úmyslném ublížení na zdraví nepředšetřoval, neboť takový závěr by odporoval smyslu právní úpravy.

S ohledem na výše uvedené argumenty považujeme za důležité, aby orgán PČR šetřil též úmyslné ublížení na zdraví zakládající podezření ze spáchaní přešupku, a to i s přihlédnutím k tomu, že orgán policie šetří též úmyslné ublížení na zdraví, pokud zakládá podezření ze spáchaní trestného činu, přičemž v řadě případů může být hranice mezi jednotlivými právními kvalifikacemi na první pohled nejasná.

K § 75 Součinnost

KD dne 9. 9. 2008 - **Součinnost se státními orgány**

Dotaz: *Obviněnému z přešupku se nedaří doručit rozhodnutí o přešupku do místa bydliště. Lze požadovat součinnost ČSSZ podle § 59 PŘZ ohledně zjištění zaměstnavatele obviněného, aby mu bylo možno doručit do zaměstnání?*

Odpověď: Obecně vzato lze podle ustanovení § 59 PŘZ vyžadovat i součinnost od ČSSZ za účelem zjištění zaměstnavatele obviněného. Takový postup bude vhodný zejména např. v rámci výkonu rozhodnutí. V popisovaném případě však lze konstatovat, že místo postupu podle § 59 PŘZ by bylo vhodné řešit doručování adekvátnějšími prostředky poskytovanými správním řádem. Konkrétně jde o institut náhradního doručení, a pokud se jej v konkrétním případě nezdaří realizovat, institut ustavení opatrovníka pro doručování.

K § 76 Odložení věci

KD dne 29. 9. 2009 - **Odkládání oznámení o přestupku**

Dotaz: *V rámci kontrolní činnosti u jednoho z úřadů městské části jsme zjistili, že tento úřad přestupkové věci týkající se podezření ze spáchání přestupků proti majetku krádeží zboží z volného prodeje v supermarketech v hodnotě nepřevyšující zhruba asi 100,- Kč (například se jednalo o láhev vodky v hodnotě 99,- Kč, ale i o zboží daleko menší prodejní ceny) automaticky odkládá podle ustanovení § 66 odst. 3 písm. a) PŘZ s jednovětným odůvodněním, že nebezpečnost takových činů je menší než nepatrná. Popsaný postup považujeme za chybný, a proto jsme jej tomuto úřadu vytýkali. Proti takovým výtkám se však kontrolovaný správní orgán ohradil s tím, že takový postup je v rámci školení výslovně (nejedná-li se o opakovaný případ) doporučován, a to s ohledem na zřejmou "ekonomičnost řízení".*

Odpověď: Na školících akcích nebylo doporučováno, aby krádeže věcí do 100,- Kč byly odkládány podle § 66 odst. 3 písm. a) PŘZ. Neexistuje ani žádné takové stanovisko MV. Navíc nebezpečnost „menší než nepatrná“ je materiálním znakem přestupku; o přestupek by se nejednalo tehdy, pokud by nebezpečnost skutku byla „žádná“, což nejsou případy krádeží za 100,- Kč.

KD dne 10. 12. 2013 - **Jaká disciplinární řízení lze chápat pod pojmem disciplinární řízení**

Dotaz: *Jaká „disciplinární“ řízení lze chápat pod pojmem disciplinární řízení ve smyslu § 66 odst. 3 písm. d) a § 76 odst. 1 písm. ch) PŘZ? Z komentáře k PŘZ k § 76 (Jemelka, Vetešník, C. H. Beck, 2011, str. 365) vyplývá, že by se mělo jednat pouze o disciplinární řízení podle zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny nebo o jednacím řádu Senátu. Pokud bylo jednání vykazující znaky přestupku projednáno jako disciplinární provinění v disciplinárním řízení podle disciplinárního řádu jiného subjektu, může k takovému projednání přestupkový správní orgán přihlížet a postupovat pak podle § 66 odst. 3 písm. d); příp. 76 odst. 1 písm. ch) PŘZ? (v konkrétním případě bylo jednání vykazující znaky přestupku projednáno podle disciplinárního řádu Fotbalové asociace ČR).*

Odpověď: Specifickým znakem správních disciplinárních deliktů je, že postihují osoby, které jsou ve zvláštních právních vztazích k určité instituci, se zvláštními právy a povinnostmi vyplývajícími z tohoto vztahu. Za disciplinární řízení¹⁸ lze považovat řízení před různými institucemi, bez sporu se bude jednat o fotbalovou asociaci, ale také různé profesní komory (advokátní, lékařská, veterinární, patentových zástupců, architektů, daňových poradců) aj.

¹⁸ Srovnej PI ÚS 16/99

V případě, že určité jednání projednávané těmito institucemi lze také považovat za přešupek a jako přešupek bude věc předána správnímu orgánu k vyřízení, je na zvážení správního orgánu, zda sankce uložená v disciplinárním řízení je dostatečná či nikoliv. V případě že správní orgán posoudí sankci za dostatečnou, může věc odložit podle § 66 odst. 3 písm. d) PŘZ nebo řízení zastavit podle § 76 odst. 1 písm. ch) PŘZ, v opačném případě, nebo nebyla-li sankce uložena vůbec, o přešupku správní orgán rozhodne. Postup podle § 66 odst. 3 písm. d) PŘZ nebo § 76 odst. 1 písm. ch) PŘZ nelze vztáhnout na poslance nebo na senátory. Podle § 9 odst. 3 PŘZ se podle tohoto zákona projednávají přešupky, kterých se dopustili poslanci a senátoři, pokud nepožádají orgán příslušný k projednání přešupku o projednání přešupku v disciplinárním řízení podle zvláštních právních předpisů. Lze dovodit, že pokud je takový přešupek spáchaný senátorem nebo poslancem projednán v disciplinárním řízení, neprojednává jej již vůbec správní orgán a ani neposuzuje, zda uložený „trest“ je dostatečný. Poslanci a senátoři si tedy mohou vybrat, zda jejich jednání bude projednáno správním orgánem podle PŘZ, nebo v disciplinárním řízení, u ostatních však může dojít k projednání jak správním orgánem podle PŘZ, tak v disciplinárním řízení.

KD dne 10. 12. 2013 - **Odkládání přešupků nezletilých**

Dotaz: *Obce dostávají informace od PČR, že věci „přešupků“ nezletilých má odložit správní orgán podle § 66 odst. 1 písm. b) PŘZ, neboť osoba podezřelá z přešupku v době spáchaní nedovršila 15. rok svého věku. Dříve tyto věci PČR odkládala sama. Je zavedena nějaká nová praxe?* **Odpověď:** V této věci nebylo ze strany MV přijato žádné stanovisko ani nová praxe. Tato problematika nebyla dosud vnímána jako zásadní problém. Domníváme se, že pokud PČR sama věc neodloží podle § 58 odst. 3 písm. b) PŘZ a věc oznámí správnímu orgánu prvního stupně, nezbude mu než oznámení o „přešupku“ nezletilé osoby mladší 15 let odložit podle § 66 odst. 1 písm. b) PŘZ. Nezletilec, jenž nedovršil v době spáchaní „přešupku“ 15 let věku, není za toto jednání právně odpovědný, tudíž v takovém případě nelze ani zahájit řízení o přešupku.

KD dne 13. 12. 2016 - **Zrušení usnesení o odložení věci**

Dotaz: *Došlé oznámení o přešupku bylo podle nového znění § 66 odst. 4 PŘZ odloženo usnesením poznamenaným do spisu, osoba dotčená jednáním podezřelé osoby byla o tom vyrozuměna. Následně však správní orgán dospěl k závěru, že odložení bylo provedeno nesprávně a řízení o přešupku má být zahájeno. Jak v tomto případě postupovat, když usnesení o odložení nelze zrušit v přezkumném řízení dle § 94 odst. 3 SŘ? Lze v tomto případě využít § 156 odst. 2 SŘ ve spojení s § 158 odst. 2 téhož zákona? Popř. se i přes existenci usnesení o odložení věci zahájí řízení, neboť se v daném případě nejedná o překážku věci pravomocně rozhodnuté?*

Odpověď: Podle názoru OLG, účelem § 158 odst. 2 (ve spojení s § 156 odst. 2) SŘ není připustit rušení takových usnesení, proti nimž není možné podat odvolání a nemohou být samostatně ani předmětem přezkumného řízení. V případě usnesení o odložení věci tak nepřichází v úvahu jeho zrušení na základě § 156 odst. 2 ve spojení s § 158 odst. 2 SŘ. Usnesení o odložení věci nebude vytvářet překážku věci pravomocně rozhodnuté, obdobně jako nevytváří takovou překážku v trestním řízení. Pokud tedy po vydání takového usnesení vyjdou najevo nové skutečnosti, které budou odůvodňovat zahájení řízení, příp. další prošetřování, usnesení o odložení věci takovému postupu bránit nebude. Usnesení o odložení věci se v těchto případech neruší.

KD dne 13. 12. 2016 - **Vyrozumívání „dotčených“ osob o odložení věci**

Dotaz: V metodickém pokynu MV je uvedeno, že se vyrozumívají především osoby poškozené (tj. dle § 72 odst. b) PŘZ). Lze to tedy chápat tak, že o odložení věci se již nebude vyrozumívat třeba osoba, která bude v pozici oznamovatele? Jde o to, že oznamovateli ve většině případů vzniká nemajetková újma, ke které se nemusí během řízení připojit. Kdo tedy má být o odložení věci vyrozuměn? Dále, je zde uvedeno, že správní orgán nebude vyrozumívat o odložení věci v případě, že to bude pro správní orgán znamenat neúměrné náklady. Jak si máme vykládat pojem NEÚMĚRNÉ NÁKLADY. Znamená to třeba, již zaslání 2 obálek s dodejkou do vlastních rukou, která již v dnešní době vychází na cca. 50,- Kč /1 ks?

Odpověď: Nutno vycházet z § 66 odst. 4 PŘZ, který stanoví, že o odložení věci „se vyrozumí osoby dotčené jednáním osoby podezřelé ze spáchání přestupku“. Pro definici dotčené osoby lze obecně využít i § 2 odst. 3 SŘ. Tedy, obecně vyrozumívat oznamovatele přestupku povinností není. Je nezbytné vždy posoudit, zda v konkrétním případě se jednání osoby podezřelé z přestupku bezprostředně dotýká práv (majetkových, osobnostních) oznamovatele. Pak je nezbytné oznamovatele o odložení věci vyrozumět. Např. pokud podnět oznamovatele (osoby, které byla způsobena nemajetková újma, nebo přímo budoucího možného poškozeného na majetku) bude odložen, je nezbytné tyto oznamovatele o této skutečnosti vyrozumět. V ostatních případech tuto povinnost správní orgán nemá.

Pojem „neúměrné náklady“ je velice široký. Domníváme se, že půjde např. o případy, kdy oznamovatelů bude více (např. § 144 SŘ, kdy oznamovatelé budou mít trvalý pobyt či sídlo v zahraničí apod.). Tedy rozeslání oznámení o odložení věci dvěma či pěti možným oznamovatelům, bez ohledu na cenu doručovací služby, nebudou neúměrné náklady.

KD dne 5. 9. 2017 - **Odložení věci v případě osob mladších 15-ti let a vyrozumívání**

Dotaz: Při odložení přestupku podle § 76 odst. 1 písm. d) ZOP se podle § 76 odst. 6 o usnesení o odložení vyrozumí OSPOD a zákonný zástupce nebo opatrovník dítěte. V případě, že postižený je nezletilý, a pachatelé také (všichni jsou účastníky jednoho přestupku), uvědomují se rodiče postiženého i rodiče pachatelů?

Odpověď: Podle § 76 odst. 1 písm. d) ZOP správní orgán, aniž řízení zahájí, věc usnesením odloží, jestliže podezřelý z přestupku v době spáchání skutku nedovršil patnáctý rok svého věku. Podle § 76 odst. 6 téhož zákona, je-li věc odložena podle § 76 odst. 1 písm. d), oznámí správní orgán tuto skutečnost OSPOD a zákonnému zástupci nebo opatrovníkovi dítěte. Přitom je informuje o všech podstatných okolnostech, které v souvislosti s tímto skutkem zjistil.

Povinnost vyrozumět mimo jiné rodiče, resp. zákonné zástupce či opatrovníka, podezřelého z přestupku, jehož věc byla odložena podle § 76 odst. 1 písm. d) ZOP, tak vyplývá přímo z § 76 odst. 6 téhož zákona. Pokud postiženou osobou bude nezletilá osoba, je dle našeho názoru vhodné o této skutečnosti vyrozumět rovněž její rodiče, kteří za nezletilou osobu jakožto její zákonní zástupci jednájí.

OLG k výše uvedenému dodává - účelem vyrozumívání o odložení věci je informovat příslušné orgány, aby preventivně působily na nezletilé pachatele přestupků. Ustanovení § 76 odst. 6 ZOP proto primárně míří na nezletilé osoby, které jednaly protiprávně, a nikoli na nezletilé osoby, které byly tímto jednáním dotčeny (poškozeny) a byla jim způsobena škoda. Jednalo by se dle názoru OLG o příliš extenzivní výklad. Vyrozumívání rodičů nezletilého poškozeného může být jistě vhodné, nicméně dle názoru OLG neplyne z § 76 odst. 6 ZOP, ale mohlo by být vyvozeno ze základních zásad činnosti správních orgánů (zásada služby veřejnosti dle § 4 SŘ).

KD dne 5. 12. 2017 - **Odložení věci dle § 76 odst. 3 ZOP – Osoba přímo postižená spácháním přestupku podá odvolání proti usnesení, které se pouze poznamenává do spisu. Nepřípustné odvolání anebo stížnost**

Dotaz: Podle § 76 odst. 3 ZOP se usnesení o odložení věci podle odst. 1 a 2 pouze poznamenává do spisu a správní orgán o odložení věci vyrozumí osobu přímo postiženou spácháním přestupku. Jak postupovat v případě, kdy osoba přímo postižená spácháním přestupku podá odvolání proti tomuto usnesení, např. z důvodu, že se cítí být urážena na cti, správní orgán však situaci vyhodnotí tak, že se nejedná o hrubou urážku a proto věc odloží podle ustanovení § 76 odst. 1 písm. a) ZOP. Má být toto „odvolání“ řešeno nadřízeným správním orgánem jako nepřípustné, nebo má správní orgán I. stupně věc řešit v režimu stížnosti podle § 175 SR?

Odpověď: Podle § 37 odst. 1 SR se podání posuzuje podle svého skutečného obsahu a bez ohledu na to, jak je označeno. Tento princip ovšem není možno uplatňovat proti jednoznačně formulované vůli podatele. Pokud navíc § 92 odst. 1 SR výslovně pamatuje na případy, kdy je proti rozhodnutí správního orgánu podáno nepřípustné odvolání – což je i případ usnesení, které se pouze poznamenává do spisu – pak nelze vyloučit ani první z uvedených variant, tedy zamítnutí podání jako nepřípustného odvolání nadřízeným správním orgánem.

KD dne 5. 12. 2017 **K usnesení o odložení věci dle § 76 odst. 4 ZOP. Oznamuje se toto usnesení? Pokud ano komu? Je možnost podat proti němu odvolání?**

Dotaz: V souladu s názorem MV se usnesení o odložení věci dle § 76 odst. 4 ZOP oznamuje podezřelému z přestupku a osobě přímo postižené spácháním přestupku. V případě, že je proti tomuto usnesení podáno odvolání např. osobou přímo postiženou spácháním přestupku, je na místě aplikovat § 86 odst. 2 SR a zaslat stejnopis odvolání podezřelému z přestupku, když § 86 odst. 2 SR pojednává o zaslání odvolání všem „účastníkům“? V dané věci totiž účastníci řízení nejsou, neboť řízení ve věci nebylo zahájeno. Oznamuje se rozhodnutí o odvolání proti usnesení vydané dle § 76 odst. 4 ZOP „všem účastníkům řízení“?

Odpověď: Vyjdeme-li z názoru OLG, jakožto ústředního gestora nové právní úpravy přestupkového práva, pokud se usnesení oznamuje podezřelému a osobě přímo postižené spácháním přestupku, (tedy „dotčeným osobám“ - viz § 2 odst. 3 SR), pak je nutno dovodit, že se mohou tyto osoby, byť nejsou účastníky řízení, proti němu i odvolat; v tomto případě se bude jednat o řádné odvolání a správní orgán je povinen postupovat dle § 81 až 93 SR, tedy včetně výzvy druhé osoby aby se k odvolání vyjádřila a rozhodnutí o odvolání doručit všem dotčeným osobám. **K tomu i závěr č. 164 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání ze dne ze dne 21. 9. 2018** (K možnosti podat odvolání proti usnesení o odložení věci podle § 76 odst. 4 zákona o odpovědnosti za přestupky).

KD dne 13. 3. 2018 - **Odložení věci, nejde-li o oznámení orgánu policie nebo jiného správního orgánu ve smyslu § 73 ZOP**

Dotaz: Dne 1. 4. 2018 požádal J. N., nar. 18. 2. 2002, na Městském úřadě v Třebíči, oddělení občanských průkazů a cestovních dokladů, o vydání prvního občanského průkazu po dovršení 15 let věku. Dle § 14 odst. 1 písm. e) zákona č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů¹⁹, měl však požádat o vydání

¹⁹ Občan je povinen požádat o vydání občanského průkazu po dovršení 15 let, nejpozději do 30 dnů ode dne, kdy dosáhl věku 15 let, pokud má trvalý pobyt na území České republiky a nemá občanský průkaz.

občanského průkazu po dovršení 15-ti let, nejpozději do 30 dnů ode dne, kdy dosáhl věku 15 let, tj. 20. 3. 2018. Správnímu orgánu jako vysvětlení uvedl, že byla chřipková epidemie a že rodiče nemohli hned nalézt jeho rodný list. Dle stanoviska MV z října 2017 - odložení dle § 73 ZOP se použije jen, je-li správnímu orgánu oznámeno podezření ze spáchání přestupku zejména dle § 73 ZOP (státní nebo vojenskou policií, městskou policií atd.). My však zastáváme názor, že žádost žadatele podaná po lhůtě včetně jeho oznámených důvodů prodlení je vlastně současně i podnětem – oznámením, a proto když se oprostíme od ryze formalistického výkladu lze § 76 odst. 1 písm. a) ZOP takto aplikovat. Částečně jiný názor má KÚ Jihomoravského kraje, který navrhuje, aby bagatelní porušení povinnosti bylo řešeno záznamem do spisu s tím, že nebyla naplněna materiální stránka přestupku, a proto ke spáchání přestupku nedošlo.

Odpověď OLG: V obecné rovině lze říci, že správní orgán před zahájením řízení o přestupku posuzuje formální i materiální znak přestupku, o kterém se dozví z vlastní úřední činnosti (§ 78 odst. 1 ZOP) nebo na základě oznámení (tj. oznámení orgánu policie nebo jiného správního orgánu podle § 73 ZOP, oznámení orgánu policie podle § 74 odst. 2 ZOP, případně oznámení - podnětu - fyzické nebo právnické osoby podle § 42 SŘ. Pokud by protiprávní jednání nenaplnilo materiální znak přestupku (tj. společenskou škodlivost), správní orgán by měl postupovat podle § 76 odst. 1 písm. a) ZOP a věc odložit usnesením poznamenaným do spisu. Tak bude správní orgán postupovat pouze v případě, kdy je daná věc vyřizována na základě oznámení o přestupku.

Jestliže správní orgán prověřuje podezření z přestupku, které bylo zjištěno výlučně jeho vlastní úřední činností, § 76 odst. 1 písm. a) ZOP se nepoužije. Není přitom upraven ani jiný formalizovaný postup vyřízení dané věci. S ohledem na možnost případné následné kontroly by bylo vhodné vyhotovení záznamu o tom, že bylo zjištěno porušení právních předpisů, které z formálního hlediska naplňuje znaky skutkové podstaty přestupku, avšak o přestupek se nejedná s ohledem na nedostatek materiálního znaku.

KD dne 13. 3. 2018 - **Metodika OLG k postupu správních orgánů při odložení věci dle § 76 odst. 4 ZOP**

Dotaz: *Předmětem tohoto dotazu (podnětu) je metodika k postupu správních orgánů při odložení věci podle § 76 odst. 4 ZOP. Domníváme se, že doposud nebylo spolehlivým způsobem odůvodněno, proč mají správní orgány usnesení o odložení věci v tomto případě doručovat jak osobě přímo postižené, která nedala souhlas s projednáním přestupku, tak i osobě podezřelé. Např. v aktualizované verzi Průvodce ZOP uveřejněného na internetových stránkách MV, je k tomuto tématu pouze v poznámce pod čarou bez bližšího vysvětlení, že „usnesení podle § 76 odst. 4 by mělo být oznamováno podezřelému z přestupku a osobě přímo postižené spácháním přestupku obdobně jako usnesení podle § 76 odst. 5“. ZOP přitom v případě odložení věci usnesením podle § 76 odst. 4 vůbec neupravuje, zda se má jednat o usnesení poznamenané do spisu, případně komu má být usnesení doručeno. V takovém případě dle našeho názoru je nutno subsidiárně použít úpravu § 76 odst. 3 SŘ (usnesení se oznamuje podle § 72, nestanoví-li zákon, že se pouze poznamená do spisu). Tedy je bezpochyby, že usnesení musí být oznámeno, avšak vzhledem k tomu, že v přestupkové věci nebylo dosud zahájeno řízení, není možné toto usnesení doručit „účastníkům“ řízení, jak má na mysli § 72 SŘ. Dle našeho názoru je proto nutno vyhodnotit, která osoba je odložením věci materiálně dotčena na svých právech – zda osoba přestupkem postižená, o níž správní orgán tvrdí, že nedala v zákonem stanovené lhůtě souhlas, zda osoba podezřelá ze spáchání přestupku, či zda obě tyto osoby. Myslíme si, že odložení věci dle § 76 odst. 4 ZOP představuje zásah do právní sféry výhradně osoby přestupkem přímo postižené*

spácháním přestupku, o níž správní orgán tvrdí, že nedala ve stanovené lhůtě souhlas se zahájením řízení o přestupku. O zásah do právní sféry osoby podezřelé se nejedná, není odložením věci nijak ve svých právech dotčena, není zřejmé, z jakých důvodů by měla mít odvolací právo proti usnesení o odložení věci, když rozhodování o této otázce nemůže nijak ovlivnit. V případě osoby přestupkem postižené bude naopak její odvolací právo vycházet z jejího zájmu, nechat řádným opravným prostředkem přezkoumat, zda správní orgán dospěl v souladu se zákonem k závěru, že souhlas nebyl podán, resp. že nebyl podán ve stanovené lhůtě. V této souvislosti lze poukázat na obsah rozsudku NSS ze dne 13. 8. 2009, č. j. 9 As 57/2008-35, který se sice vztahuje k předchozí úpravě tzv. návrhových přestupků (odložení věci z důvodu opožděně podaného návrhu), avšak je možno jej vztáhnou např. i k situaci, pokud by podle aktuální úpravy byl souhlas podán opožděně. NSS zde dospěl k závěru, že právě osoba přestupkem postižená (byť v rozhodovaném případě v postavení „navrhovatele“), nikoliv osoba podezřelá ze spáchání přestupku, má právo brojit proti odložení věci řádným opravným prostředkem a má navazující právo bránit se následně žalobou ve správním soudnictví, vizte závěr NSS: „Rozhodnutí o odložení věci podle § 66 PŘZ týkající se návrhu podaného podle § 68 odst. 1 téhož zákona, je ve vztahu k osobě, která takový návrh podala, rozhodnutím ve smyslu § 65 SŘS, proti němuž (respektive proti rozhodnutí o odvolání) je přípustné bránit se správní žalobou.“ Proto bychom uvítali změnu metodického vedení MV v této konkrétní věci, a pro případ, že se MV s naším právním názorem na řešení otázky neztotožňuje, žádáme o podrobnější odůvodnění, proč má být usnesení o odložení věci dle § 76 odst. 4 ZOP oznamováno též osobě podezřelé ze spáchání přestupku, jelikož ve světle právní úpravy ZOP a SŘ se domníváme, že nemůže obstát pouhé konstatování, že usnesení podle § 76 odst. 4 by mělo být oznamováno podezřelému z přestupku a osobě přímo postižené spácháním přestupku obdobně jako usnesení podle § 76 odst. 5.

Odpověď OLG: OLG setrvává na právním názoru, že usnesení o odložení podle § 76 odst. 4 ZOP má být oznamováno též podezřelému, neboť dané ustanovení nestanoví, že by se usnesení poznamenávalo pouze do spisu a podezřelý se má o odložení věci pouze vyrozumět, nebo snad, že by o odložení věci neměl být podezřelý vůbec informován. Odložení věci je úkonem, který se přímo dotýká osoby podezřelé. Pokud by se podezřelý o odložení věci nedozvěděl, žil by v právní nejistotě, zda má očekávat ze strany správního orgánu další úkony (předvolání k podání vysvětlení, oznámení o zahájení řízení apod.), nebo zda může považovat věc za uzavřenou.

Po vyslovení tohoto názoru zástupcem OLG se rozvířila diskuze, na základě které zástupce OLG přislíbil, že problémem se bude zabývat poradní sbor ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání na jeho příštím zasedání.

K tomu i závěr č. 164 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání ze dne 21. 9. 2018 (K možnosti podat odvolání proti usnesení o odložení věci podle § 76 odst. 4 ZOP).

KD dne 13. 3. 2018 - Jak mají úřady v případě odložení věci postupovat, pokud jde o vyrozumívání - výklad „osoby přímo postižené spácháním přestupku“ v § 76 odst. 3 ZOP

Dotaz: V průvodci ZOP (2. doplněná verze, aktualizovaná ke dni 19. 1. 2018) se na str. 52 (oznámení o přestupku) mimo jiné uvádí: „Práva oznamovatele řeší ZOP z větší části shodně s dosavadní právní úpravou. Je-li oznamovatel zároveň účastníkem řízení, zůstává mu právo být informován o průběhu a výsledku řízení a právo nahlížet do spisu. Účastníky řízení jsou dle § 68 ZOP obviněný, vlastník věci, která může být zabrána, a poškozený. Právo být informován o průběhu a výsledku řízení a právo nahlížet do spisu

přiznává ZOP i osobě přímo postižené spácháním přestupku, pokud taková osoba dala souhlas k zahájení nebo pokračování řízení o přestupku (§ 71 ZOP)“. Na str. 54 tohoto „průvodce“ se uvádí: „ZOP stanoví povinnost vyrozumět osobu přímo postiženou spácháním přestupku, je-li správnímu orgánu známa, o odložení věci.“ V poznámce pod čarou je pak uvedeno: „Ustanovení § 76 odst. 3 ZOP je ustanovením obecným, přičemž pojem „osoba přímo postižená spácháním přestupku“ v něm použitý není omezen dovětkem, který by vázal vyrozumění o odložení věci na případy, kdy taková osoba dává souhlas se zahájením řízení o přestupku. Skupina osob přímo postižených spácháním přestupku, která je vyrozumívána o odložení věci, je tedy širší, než skupina osob, jejichž postavení je upraveno v § 71 ZOP. Tento výklad § 76 odst. 3 odpovídá historickému vývoji právní úpravy, kdy podle § 66 odst. 4 PŘZ. byl nejprve (ve znění účinném do 30. 9. 2015) vyrozumíván poškozený a po novele č. 204/2015 Sb. osoba dotčená jednáním osoby podezřelé ze spáchání přestupku. Půjde nejen o osobu dávající souhlas se zahájením řízení o přestupku, ale i o potenciálního poškozeného, nebo osobu, která by mohla být přestupkem dotčena jinak než způsobením škody (nebo bezdůvodným obohacením). Uvedené širší pojetí pojmu „osoba přímo postižená spácháním přestupku“ se uplatní též při oznamování usnesení dle § 76 odst. 5 ZOP.“

Z výše uvedeného vyplývá rozpor mezi tím, že právo být informován o průběhu a výsledku řízení a právo nahlížet do spisu přiznává ZOP osobě přímo postižené spácháním přestupku, pokud taková osoba dala souhlas k zahájení nebo pokračování řízení o přestupku, přitom vyrozumění o odložení věci se dle tohoto výkladu má zasílat všem osobám přímo postiženým spácháním přestupku, tzn. osobám dotčeným přestupkovým jednáním. Jak mají tedy úřady postupovat v případě odložení věci (vizte výše), v případě oznamovatelů našich nejčastějších přestupků, tj. schválnosti, jiné hrubé jednání, ublížení na zdraví?

Mají být tyto osoby automaticky považovány za osoby, které jsou (by mohly být) přestupkovým jednáním dotčeny, nebo se mají úřady těchto osob nejdříve dotazovat, zda se cítí být dotčeny? Z jakého důvodu se tyto osoby vyrozumívají o odložení věci, když v případě zahájení řízení již nemají právo být o průběhu a výsledku řízení informovány? V této souvislosti považujeme za vhodné, aby byla přímo definována „osoba přímo postižená spácháním přestupku“ (zřejmě tedy v duchu širšího pojetí jde o osobu přímo postiženou spácháním přestupku, jejíž práva nebo oprávněné zájmy byly přímo dotčeny jednáním nebo opomenutím, kterým byla naplněna skutková podstata přestupku) a byla jednoznačně vymezena práva této osoby.

Odpověď OLG: Správní orgán sám vyhodnocuje, které osoby jsou přestupkovým jednáním přímo dotčeny, tj. nemusí se těchto osob zvlášť dotazovat. Skupina osob, která je vyrozumívána o odložení věci, zahrnuje kromě bývalého navrhovatele též osobu, které byla způsobena majetková nebo nemajetková újma nebo osobu, na které se pachatel bezdůvodně obohatil. Jedná se o osoby, pro které má informace o výsledku postupu správního orgánu význam z hlediska jejich dalšího postupu, tj. zejména uplatnění jejich nároku v jiném řízení (zejména v občanskoprávním řízení). Ačkoliv např. osoba, které byla způsobena nemajetková újma, nemá postavení účastníka v řízení o přestupku, může pro ni mít informace o odložení věci význam z hlediska volby dalšího postupu (např. s ohledem na odložení věci nebude usilovat

o náhradu nemajetkové újmy v jiném řízení apod.). Přestože není taková osoba účastníkem řízení, mohla by v samotném řízení za určitých okolností např. nahlížet do spisu (při prokázání právního zájmu podle § 38 odst. 2 SR), a získat tak informace, které by mohla využít v jiném řízení. Informace o odložení věci tak pro ni má význam, přestože by nebyla účastníkem řízení o přestupku, pokud by bylo takové řízení zahájeno (to neplatí

u poškozeného, ten by se samozřejmě účastníkem stal, pokud by v řízení uplatnil svůj nárok, a tím spíše by tak měl být vyrozumíván i o odložení věci).

Dále zástupce OLG doplnil, že podnět k novelizaci ZOP, aby byla osoba přímo postižená spácháním přestupku přímo definována, evidují a znovu ho vyhodnotí, až bude připravována změna ZOP. Zástupci OVS se připojili k požadavku, aby v § 76 odst. 3 ZOP byla slova „správní orgán o odložení věci vyrozumí osobu přímo postiženou spácháním přestupku, je-li mu známa“, nahrazena slovy „správní orgán o odložení věci vyrozumí osobu dotčenou spácháním přestupku, je-li mu známa“.

KD dne 13. 3. 2018 - Vyrozumění osoby dotčené spácháním přestupku v případě odložení věci u osoby mladší 15-ti let

Dotaz: *V ustanovení § 76 odst. 6 ZOP je uvedeno, že pokud správní orgán věc odloží podle § 76 odst. 1 písm. d)²⁰ téhož zákona, oznámí tuto skutečnost OSPOD a zákonnému zástupci nebo opatrovníkovi dítěte. Ze školení vyplynulo, že v případě odložení věci dle § 76 odst. 1 písm. d) se již nebude vyrozumívat s odkazem na § 53 zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon č. 218/2003 Sb.“), osoba dotčená spácháním přestupku, a to i přes to, že uvedené ukládá § 76 odst. 3 ZOP. Setrvává OVS na tomto názoru?*

Odpověď: Předně uvedme, že nešlo o právní názor OVS, nýbrž o názor školitele. Tento názor vycházel z analogie k zákonu č. 218/2003 Sb. a z Úmluvy o právech dítěte.

Zákon č. 218/2003 Sb. v § 3 odst. 5 stanoví: „V řízení podle tohoto zákona je třeba chránit osobní údaje osoby, proti níž se řízení vede, a její soukromí, aby každá taková osoba byla chráněna před škodlivými vlivy, a při dodržení zásady, že je považována za nevinnou, dokud její vina nebyla prokázána zákonným způsobem.“ Podle § 53 odst. 1 téhož zákona: „Nestanoví-li tento zákon jinak, nikdo nesmí jakýmkoli způsobem zveřejnit žádnou informaci, ve které je uvedeno jméno, popřípadě jména, a příjmení mladistvého, nebo která obsahuje informace, které by umožnily tohoto mladistvého identifikovat.“

Podle čl. 40 odst. 2 písm. b) Úmluvy o právech dítěte: „Za tímto účelem a s ohledem na příslušná ustanovení mezinárodněprávních dokumentů státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, zejména zabezpečují, aby: každé dítě obviněné nebo obžalované z porušení trestního práva mělo přinejmenším tyto následující záruky, aby ve všech stádiích řízení bylo plně uznáváno jeho soukromí.“

Přihlédneme-li k tomu, že „trestním obviněním“ se ve světle judikatury Evropského soudního dvora pro lidská práva rozumí i obvinění z přestupku (viz *Engel a ostatní proti Nizozemsku*), a kdy analogie trestního práva je ve správním trestání přípustná, je-li to pro pachatele příznivější, domníváme se, že tento názor je relevantní.

Nicméně zastáváme názor, že osobu dotčenou spácháním přestupku je třeba vyrozumět, nikoliv však způsobem, který by zasáhl do soukromí dítěte ve výše uvedeném smyslu (tedy např. bez uvedení identifikačních údajů osoby mladší 15 let, kdy se např. pouze sdělí, že se věc odkládá z důvodu, že podezřelý z přestupku v době spáchání skutku nedovršil patnáctý rok svého věku – vizte dikce § 76 odst. 1 písm. d) ZOP).

KD dne 11. 9. 2018 - Odložení věci a nahlížení do spisu

Dotaz: *V poslední době se množí požadavek nahlížení do spisu a pořizování kopií v případech, kdy došlo k odložení věci dle § 76 odst. 1 písm. a) ZOP, jak ze strany*

²⁰ Správní orgán, aniž řízení zahájí, věc usnesením odloží, jestliže podezřelý z přestupku v době spáchání skutku nedovršil patnáctý rok svého věku.

podezřelých, kteří projeví zájem na zjištění v podstatě původce následného šetření, nebo postižených osob, které považují vyrozumění o odložení jako nedostatečné a uvádějí, že pouze zvažují případné podání žaloby; - např. na náhradu újmy (viz rozsudek NSS, ze dne 23. 1. 2014, č. j. 1 Afs 87/2013-73). Lze tyto důvody považovat za dostačující k nahlédnutí do spisu dle § 38 odst. 2 SŘ?

Je nutné po podezřelém, který se v důsledku odložení věci nestal účastníkem řízení (obviněným), formálně požadovat prokázání právního zájmu, nebo má právo nahlédnout do spisu na základě toho, že spis byl veden na jeho osobu?

Odpověď: Nejprve je třeba uvést, že podle § 38 odst. 1 SŘ jsou to účastníci řízení a jejich zástupci, kterým svědčí právo nahlížet do spisu, resp. všestranně se informovat o řízení, a to i v případě, že rozhodnutí ve věci je již v právní moci. Není-li účastník řízení zastoupen, může spolu s účastníkem nahlížet do spisu i jeho podpůrce. ZOP je zákonem speciálním ve vztahu ke SŘ, kdy účastníky řízení pro účely řízení o přestupcích vymezuje v § 68 ZOP. Nicméně dále je třeba zohlednit oprávnění nahlížet do spisu též u tzv. osob zúčastněných na řízení (viz § 71 či § 72 ZOP). Pokud však řízení dosud zahájeno nebylo, popř. vzhledem k odložení věci ani nebude zahajováno, mají osoby včetně podezřelého právo nahlížet do spisu za podmínek stanovených § 38 odst. 2 SŘ (do celého spisu včetně všech osobních údajů); příp. mohou získat informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů²¹ - (možnost získat materiály ze spisu ale bez osobních údajů)²².

Zůstaneme-li v režimu SŘ, z ustanovení § 38 odst. 2 SŘ pak vyplývá, že tzv. jiným osobám (mezi které v takovémto případě patří i podezřelý) správní orgán umožní nahlédnout do spisu, avšak jen za podmínky, že prokáží právní zájem nebo jiný vážný důvod a nebude-li tím porušeno právo některého z účastníků, popř. dalších dotčených osob anebo veřejný zájem. Vzhledem k právě uvedenému proto je nutné i po podezřelém, který chce nahlédnout do spisu, požadovat prokázání právního zájmu nebo jiného vážného důvodu.

S přihlédnutím k podmínkám stanoveným zákonem a konstantní judikatuře (mimoходом i tazatelem zmíněné) pak máme za to, že správní orgán se v případě takového požadavku musí v každém konkrétním případě důkladně zabývat tvrzenými důvody údajně opodstatňujícími nahlédnutí do spisu.

Právním zájmem nebo jiným vážným důvodem může být typicky snaha aktivně legitimované osoby opatřit si podklady pro podání soudní žaloby (její přípravy), opravného prostředku či ještě častěji pro řízení před civilním soudem (byla-li již žaloba podána²³, popř. jiným orgánem veřejné moci).

Dodejme však, že pokud by žádost o nahlédnutí do spisu byla odůvodněna jen obecnou formulací typu „žádám o nahlédnutí do spisu za účelem (případného) podání žaloby“ bez dalšího, takovéto obecné konstatování samo o sobě podle našeho názoru není dostačujícím důvodem pro to, aby žadateli bylo v jeho žádosti vyhověno. Protože žadatel musí své důvody, proč chce nahlédnout do spisu specifikovat (důkazní břemeno leží na žadateli), je na místě, aby ho správní orgán postupem podle § 45 odst. 2 SŘ vyzval

²¹ Dle rozsudku NSS ze dne 28. 2. 2011, č. j. 8 As 80/2010-68.

²² Stranou uvedeného připomínáme rovněž možnost postupu podle § 12 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, podle kterého je správce údajů povinen k žádosti subjektu údajů tomuto sdělit, jaké jeho osobní údaje zpracovává (jen jeho údaje, ne cizí).

²³ K tomu viz např. rozsudek NSS ze dne 11. 8. 2015, č. j. 6 As 43/2015-67: „Existuje-li relevantní spojitost mezi správním řízením a zjištěními v něm učiněnými na straně jedné a probíhajícím soudním sporem na straně druhé, má zpravidla nejen žalobce, ale i žalovaný právní zájem na nahlédnutí do správního spisu ve smyslu § 38 odst. 2 SŘ z roku 2004 za účelem vytvoření a přizpůsobení vlastní procesní strategie v soudním řízení.“

k doplnění žádosti. Následně správní orgán posoudí existenci právního zájmu nebo jiného vážného důvodu. Jeho úkolem ale není, aby zkoumal, zda nahlédnutí do spisu bude vést k úspěšnému prosazení případných nároků žadatele např. před soudem či nikoliv, ani aby hodnotil případné výsledky nahlédnutí do spisu.

Bude-li právní zájem nebo jiný vážný důvod dostatečně prokázán, pak správní orgán přihlédne k proporcionálnímu zájmu, který je odepřením tohoto práva chráněn - totiž vezme v potaz práva dalších osob, jejichž výpovědi a osobní údaje mohou být ve spisu obsaženy a k nimž má ten, kdo nahlíží do spisu, přístup; tedy zhodnotí, zda by nahlížením do spisu nebylo porušeno právo těchto osob - a posléze rozhodne o tom, zda nahlédnutí do spisu umožní či ne. Případnou nepřipustnost nahlížení do spisu však nemůže odůvodnit obecným tvrzením o citlivosti informací. Stejně tak není důvodem pro odepření nahlédnutí do spisu např. hodnocení osoby žadatele (viz např. rozsudek NSS ze dne 28. 3. 2013, č. j. 9 Afs 29/2012-53).

KD dne 12. 3. 2019 - **Opožděné odvolání proti usnesení o odložení věci**

Dotaz: *Je-li podáno opožděné odvolání proti usnesení o odložení věci, rozhoduje odvolací správní orgán dle § 92, věty první, SŘ. Aplikují se v tomto případě i věty následující § 92 SŘ o zkoumání podmínek pro přezkumné řízení, když přezkumné řízení o usnesení o odložení věci nelze dle převažujících stanovisek provést? Lze případně pouze konstatovat, že k naplnění podmínek nedošlo, když přezkumné řízení nelze v tomto případě provést? V případě, že usnesení bude nezákonné, lze pouze vydat příkaz ke zjednáání nápravy ve smyslu § 80 SŘ, aniž by bylo usnesení zrušeno?*

Odpověď: Podle našeho názoru se v případě nepřipustného nebo opožděného odvolání proti usnesení o odložení věci postup dle § 92 odst. 1 věty druhé a třetí SŘ neaplikuje. Je tomu tak proto, že usnesení o odložení věci ani není možné v přezkumném řízení přezkoumat, neboť podle § 94 odst. 3 SŘ lze v přezkumném řízení samostatně přezkoumat pouze usnesení o odložení věci podle § 43 SŘ, tedy usnesení o odložení věci v případě řízení zahajovaného na základě žádosti, nikoliv v případě řízení zahajovaného z moci úřední. Tomu svědčí i odpověď OLG k otázce možnosti zrušení usnesení o odložení věci přijatá na KD 13. 12. 2016, podle které usnesení o odložení věci nevytváří překážku věci pravomocně rozhodnuté, obdobně jako nevytváří takovou překážku v trestním řízení. Pokud tedy po vydání takového usnesení vyjdou najevo nové skutečnosti, které budou odůvodňovat zahájení řízení, příp. další prošetřování, usnesení o odložení věci takovému postupu bránit nebude. Se skutečností, že v případě nepřipustného nebo opožděného odvolání proti usnesení o odložení věci nelze aplikovat postup dle § 92 odst. 1 věty druhé a třetí SŘ se správní orgán vypořádá v odůvodnění předmětného rozhodnutí o zamítnutí odvolání.

KD dne 9. 6. 2020 - **Je třeba ve všech případech, kdy správní orgán nezahájí do 60 dnů od přijetí oznámení o přestupku věc odložit podle ustanovení § 76 odst. 1 písm. k) ZOP?**

Dotaz: *ZOP v ust. § 76 odst. 1 stanovuje důvody pro odložení oznámení o přestupku. Dle písm. k) tohoto ustanovení „Správní orgán, aniž řízení zahájí, věc usnesením odloží, jestliže nezjistí do 60 dnů od přijetí oznámení nebo ode dne, kdy se o přestupku dozvěděl, skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě.“*

Dle našeho názoru je toto ustanovení speciální pro případy, kdy správní orgán nezná pachatele přestupku, tedy určitou osobu, proti níž by bylo možné řízení o přestupku zahájit, neboť na rozdíl od trestního řízení nelze řízení o přestupku vést proti neznámému pachateli. Nejedná se však o ustanovení, které by všem správním orgánům dávalo za

povinnost odkládat oznámení o přestupku, když o něm ve lhůtě do 60 dnů nestihli zahájit řízení. Byť jednou ze zásad správního řízení je rychlost a hospodárnost, realita je bohužel taková, že personální obsazení správních orgánů není vždy takové, aby byl každý přestupek zúřadován dle těchto lhůt, a často se stává, že řízení o přestupku je zahájeno až po uplynutí oné 60denní lhůty, která je v daném ustanovení vzpomínaná. Výklad, že správní orgán musí každé oznámení o přestupku, pokud do 60 dnů nezahájí, dle tohoto písmene odložit, je dle našeho názoru absurdní. Dle názoru Kanceláře veřejného ochránce práv je však na místě tento výklad. Pokud by měl být správný právě výklad JUDr. Křečka, chápeme, že je zde návaznost na základní zásady správního řízení, avšak povinnost důsledného dodržování takového postupu by vedla k přepjatému formalismu – tvorby usnesení o odložení, byť by následně, až by se k vyřizování oznámení oprávněná úřední osoba dostala (viz výše problematika personálního obsazení), bylo řízení zahájeno. Současně se také domníváme, že by na straně správních orgánů nebyla následně žádná motivace se k takto „uzavřeným“ spisům opětovně vracet, neboť je budou mít za vyřízené.

Předmětné ustanovení se zcela jistě uplatní v řízeních o přestupcích v dopravě, neboť zákon o provozu na pozemních komunikacích vyžaduje odložení věci dle tohoto ustanovení proti řidiči vozidla, aby mohlo být zahájeno řízení o přestupku proti provozovateli vozidla. V řízení o přestupcích dle ZONP se však dle našeho názoru uplatní velmi zřídka, a to v případě výše uvedeném (neznámý pachatel).

Dovolujeme si tedy požádat o názor MV a domníváme se, že se jedná o vhodné téma k diskusi stran postupu v jiných krajích.

Odověď: Souhlasíme se závěrem tazatelů, že ustanovení § 76 odst. 1 písm. k) ZOP postihuje jen případy neznámých pachatelů. Je-li totožnost podezřelého z přestupku spolehlivě známa, ale oznámení o přestupku neodůvodňuje z jiného důvodu, např. pro důkazní nouzi, kterou by nebylo možné v řízení odstranit, zahájení řízení, je na místě odložení věci podle ustanovení § 76 odst. 1 písm. a) ZOP. Tento názor byl sdělen také veřejnému ochránci práv, který si k této otázce, tedy zda v situaci, kdy má správní orgán k dispozici pouze protichůdná tvrzení oznamovatele a podezřelého, použít ustanovení § 76 odst. 1 písm. k) nebo § 76 odst. 1 písm. a) ZOP, vyžádal stanovisko MV.

Důvodem pro odložení přestupku nemůže být okolnost, že správní orgán v uvedené šedesátidenní lhůtě pouze nestihne řízení zahájit.

KD dne 9. 6. 2020 - K problematice oznamování usnesení v případě odložení věci

Dotaz: *Zda ve vyrozuměních (tedy pouhých přípisech) o odložení věci je třeba kromě zákonem stanoveného důvodu pro odložení věci ještě vypisovat konkrétní důvody pro odložení věci. Dle krajského úřadu ustanovení § 76 odst. 3 ZOP stanoví, že usnesení o odložení dle odst. 1 a 2 tohoto ustanovení se pouze poznamenává do spisu a osoby přímo postižené spácháním přestupku (míněno osoby přímo dotčené předmětným jednáním) se o odložení věci vyrozumí (přípisem). V případě, že by zákonodárce chtěl ve vyrozumění o odložení věci konkretizovat důvody pro toto odložení, pak by primární usnesení o odložení nebylo poznamenáváno do spisu, ale bylo by doručováno, neboť v usnesení v odůvodnění jsou konkrétní důvody pro samotné odložení popsány. Zákonodárce však stanovil formu vyrozumění, tedy dopisu, kdy není konkretizováno, co vyrozumění musí obsahovat. V praxi tedy v těchto vyrozuměních jsou správními orgány uváděny pouze zákonné důvody pro odložení. S ohledem na opakované přípisy Veřejného ochránce práv krajský úřad žádá, aby bylo postaveno najisto, jak mají správní orgány postupovat, zda ve vyrozuměních o odložení věci mají také uvádět konkrétní*

důvody pro toto odložení (v praxi tedy z větší části kopírovat odůvodnění usnesení odložení věci, které je zaznamenáno do spisu).

Odpověď: Dle § 76 odst. 3 ZOP se odložení věci podle odst. 1 a 2 pouze poznamená do spisu s tím, že se osoba přímo postižená spácháním přestupku o tom vyrozumí, pokud je správnímu orgánu známá. Vzhledem k tomu, že se jedná o usnesení poznamenávané do spisu, které se podle § 76 správního řádu nemusí jeho adresátům doručovat do vlastních rukou, nabývá právní moci poznamenáním do spisu a nelze se proti němu odvolat. Domníváme se, že v tomto případě stačí osobu přímo postiženou spácháním přestupku vyrozumět pouze o zákonem stanoveném důvodu pro odložení. Za vhodné vyrozumění lze ale dle našeho názoru považovat i zaslání přímo stejnopisu předmětného usnesení, jak je, mimo jiné, konstatováno i v komentáři k ZOP (Jemelka, Vetešník 2020).

KD dne 29. 11. 2021 - **Odložení věci podle § 76 odst. 5 písm. b) ZOP**

Dotaz: Ustanovení § 76 odst. 5 písm. b) ZOP umožňuje (a i po přijetí novely ZOP bude umožňovat) správnímu orgánu aniž řízení zahájí, věc usnesením odložit, jestliže „b) správní trest, který lze za přestupek uložit, je bezvýznamný vedle trestu, který byl podezřelému z přestupku uložen v trestním řízení za jiný skutek;“. Podle novely ZOP - jejíž schválení předpokládáme, se dosavadní text § 75 – „Součinnost“ navrhuje doplnit mj. o nový odstavec 2, který zní – cit.: „(2) Na žádost příslušného správního orgánu mu orgán veřejné moci bez zbytečného odkladu poskytne informace potřebné k prověřování oznámení o přestupku, k projednání přestupku a k výkonu rozhodnutí.“.

Předpokládáme, že správní orgány prvního stupně (vzhledem k povědomí o možné trestní minulosti některých pachatelů oznámených přestupků) budou u některých pachatelů přestupků před zahájením řízení využívat možnosti dle nového § 75 odst. 2 ZOP - obracet se s žádostí o součinnost na orgány činné v trestním řízení, resp. s žádostí o sdělení, zdali za jiný skutek v trestním řízení byl/nebyl podezřelému z přestupku uložen trest (a jaký), a to pro účel případného možného odložení věci dle § 76 odst. 5 písm. b) ZOP. Důvodová zpráva z r. 2015 k sněmovnímu tisku č. 555 – k návrhu zák. o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich k § 76 odst. 5 písm. b) uvádí – cit.: „... Další důvody jsou založeny na správním uvážení správního orgánu o účelnosti vedení řízení o přestupku. První důvod ... Druhým důvodem je situace, kdy osobě podezřelé ze spáchání přestupku byl uložen trest v trestním řízení za jiný skutek, přičemž potenciální správní trest je bezvýznamný vedle trestu uloženého v trestním řízení. V obou případech se vychází z předpokladu, že uložený trest je v daném případě dostatečný z hlediska přestupku, o němž by jinak bylo vedeno řízení, a proto by nebyly naplněny funkce správního trestu, který by byl za tento přestupek uložen a vedení řízení o takovém přestupku je tedy neúčelné. ...“

Podotýkáme, že znění § 76 odst. 5 písm. b) ZOP ani důvodová zpráva z r. 2015 nestanoví, že by se mělo jednat o nepodmíněný trest odnětí svobody, který by měl být v dané době vykonáván, ani nezmiňuje žádné časové období od uložení některého z výše uvedených trestů, ale jediným stěžejním kritériem pro odložení věci - pakliže byl podezřelému z přestupku uložen za jiný skutek v trestním řízení trest - je posouzení „bezvýznamnosti uložení správního trestu“, tedy zdali trest uložený za jiný skutek v trestním řízení je dostatečný; naplňuje-li i funkci správního trestu a tedy uložení správního trestu by bylo neúčelné.

Využití institutu odložení věci dle § 76 odst. 5 písm. b) ZOP shledáváme jednoznačně smysluplným (z důvodu neztížení projednávání věci) a důvodným v případech, kdy pachatel přestupku v době posuzování přestupkové věci vykonává nepodmíněný trest odnětí svobody.

Jsme přesvědčeni, že možnost odložení věci dle § 76 odst. 5 písm. b) ZOP by neměla být užitá pro přestupkové věci pachatelů, u nichž bylo zjištěno, že v zejm. dávné minulosti jim sice byl uložen za jiný skutek v trestním řízení trest, který však již netrvá, neboť podle našeho názoru v těchto případech není podmínka „bezvýznamnosti uložení správního trestu“ naplněna.

Navíc se domníváme, že za určitých okolností může být důsledkem „přeměny“ uloženého podmíněného odsouzení k trestu odnětí svobody na výkon trestu odnětí svobody i skutečnost, že odsouzený následně nevedl řádný život, když např. v době trvání „podmínky“ ve své nezákonné činnosti pokračoval obdobným protiprávním jednáním, byť tentokrát spácháním přestupku (-ů). A v těchto případech, pakliže by se přistoupilo na možnost odložení přestupkové věci podle § 76 odst. 5 písm. b) ZOP, případná „přeměna“ podmíněného odsouzení k trestu odnětí svobody na výkon trestu odnětí svobody by byla zřejmě fakticky znemožněna.

Již nyní, v době před nabytím účinnosti novely ZOP se v pár případech správní orgány prvního stupně zabývaly možností odložení věci dle § 76 odst. 5 písm. b) ZOP, a to zejm. protože sám podezřelý z přestupku se aktivně odložení přestupkové věci z daného důvodu domáhal, k čemuž správnímu orgánu dokládal, že mu za jiný skutek v trestním řízení byl uložen trest, přičemž zdůrazňoval, že správní trest, který mu za přestupek hrozí, je bezvýznamný vedle trestu, který mu již byl v trestním řízení za jiný skutek uložen.

Jelikož tento fakultativní způsob vyřízení oznámeného přestupku se některým správním orgánům prvního stupně (poté, co za užití nového § 75 odst. 2 ZOP a od orgánu činného v trestním řízení získají informaci o tom, že pachateli přestupku byl za jiný skutek v trestním řízení uložen trest, jenž si správní orgán vyhodnotí jako dostatečný vedle trestu, který mu za přestupek hrozí) může jevit jako velmi efektivní a rychlý způsob „vyřízení“ oznámeného přestupku, očekáváme nárůst posuzování možného odložení věci dle § 76 odst. 5 písm. b) ZOP.

Preventivně tímto velice prosíme Ministerstvo vnitra o bližší vyjádření, jak posuzovat „bezvýznamnost uložení správního trestu“ dle § 76 odst. 5 písm. b) ZOP; tedy zejm. zda je možno stanovit nějaká pomocná pravidla pro toto posuzování.

Odpověď: Podle důvodové zprávy k návrhu ZOP k § 76 odst. 5 písm. b) vyplývá, že při fakultativním odložení věci z důvodu bezvýznamnosti hrozícího správního trestu vedle trestu již uloženého pachateli přestupku v trestním řízení je ponechán poměrně velký prostor pro správní uvážení správního orgánu. Vychází se zde z předpokladu, že uložený trest je v daném případě dostatečný z hlediska povahy a závažnosti přestupku, o němž by jinak bylo vedeno řízení, a proto by nebyly naplněny funkce správního trestu, který by byl za tento přestupek uložen a vedení řízení o takovém přestupku je tedy neúčelné.

Ministerstvo vnitra má spolu s tazatelem za to, že využití institutu odložení věci dle § 76 odst. 5 písm. b) ZOP je důvodné v případech, kdy pachatel přestupku v době posuzování přestupkové věci vykonává nepodmíněný trest odnětí svobody, byť ZOP ani důvodová zpráva neuvádí, že by se mělo jednat o nepodmíněný trest odnětí svobody, který by měl být v dané době vykonáván. Lze si představit odložení věci v případě, kdy pachatel byl odsouzen k mnohaletému trestu odnětí svobody, přičemž za přestupek by přicházelo v úvahu uložení pokuty ve výši několika tisíc Kč.

Naopak možnost odložení věci dle § 76 odst. 5 písm. b) ZOP by neměla být užitá pro přestupkové věci pachatelů, u nichž bylo zjištěno, že v zejm. dávné minulosti jim sice byl uložen za jiný skutek v trestním řízení trest, který však již netrvá – tady by nebyla splněna podmínka „bezvýznamnosti uložení správního trestu“.

V případě uloženého podmíněného trestu odnětí svobody Ministerstvo vnitra doporučuje velmi zvažovat možnost odložení věci podle § 76 odst. 5 písm. b) ZOP, neboť má

souhlasně s tazatelem za to, že za určitých okolností může být důsledkem „přeměny“ uloženého podmíněného trestu odnětí svobody na nepodmíněný trest odnětí svobody i skutečnost, že odsouzený následně nevedl řádný život, když např. v době trvání „podmínky“ ve své nezákonné činnosti pokračoval obdobným protiprávním jednáním, byť tentokrát spácháním přestupku (-ů). Pokud by za této situace přistoupil správní orgán k odložení věci podle § 76 odst. 5 písm. b) ZOP, případná „přeměna“ podmíněného trestu odnětí svobody na nepodmíněný trest odnětí svobody by byla zřejmě znemožněna. Bezvýznamnost uložení správního trestu je třeba posuzovat s ohledem na účel správního trestu (represivní, preventivní, výchovný), který byl již naplněn uložení trestu v trestním řízení. Ministerstvo vnitra doporučuje při odložení věci podle § 76 odst. 5 písm. b) ZOP vzít v potaz tato kritéria:

- povahu a závažnost spáchaného přestupku (účelnost či důvodnost zahájení přestupkového řízení),
- porovnání hrozícího správního trestu za spáchaný přestupek (je opravdu bezvýznamný?) vůči již uloženému trestu v trestním řízení (délka trestu),
- osobu pachatele – zda lze očekávat, že v důsledku uloženého trestu v trestním řízení dojde k jeho nápravě a není proto třeba na něho výchovně působit správním trestem,
- zpravidla by se mělo jednat o nepodmíněný trest odnětí svobody, který v době rozhodování o odložení přestupkové věci trvá (nejedná se tedy o trest, který již byl vykonán nebo v řádu několika měsíců bude vykonán).

KD dne 29. 11. 2021 - **Podnět k zahájení přestupkového řízení**

Dotaz: *Výklad § 42 SŘ a § 73 ZOP ve vztahu k odložení věci dle § 76 ZOP – je nutné vždy vydat usnesení o odložení oznámení o přestupku, pokud věcně a místně příslušnému správnímu orgánu „dojde“ jakýkoliv podnět, který v sobě (jeho obsahu) obsahuje podezření ze spáchání přestupku?*

Odpověď: O spáchání přestupku se správní orgán může dozvědět více způsoby, mimo jiné také na základě oznámení fyzické či právnické osoby, které je svou povahou podnětem podle § 42 SŘ. Aby se jednalo o oznámení o přestupku, musí z něj být patrné, že oznamovatel se domáhá zahájení řízení o přestupku, nebo alespoň poukazuje na určité jednání, aby správní orgán prověřil, zda se nejedná o přestupek. Pokud toto není splněno, může být podnět vyřízen v režimu § 42 SŘ, a v tomto případě není třeba vydávat usnesení o odložení věci podle § 76 ZOP. Oznamovatel přestupku se o tom, jak bylo s jeho podnětem naloženo, vyrozumí, jen pokud o to požádal.

K § 77 **Překážky v řízení**

KD dne 13. 9. 2016 - **Trestný čin řešen jako přestupek – co s tím?**

Dotaz: *Citované ustanovení § 94 PŘZ: „Správní orgán své pravomocné rozhodnutí o přestupku zruší, zjistí-li, že osoba, která byla uznána vinnou z přestupku, byla za týž skutek soudem pravomocně odsouzena nebo obžaloby zproštěna. Uvedená osoba má nárok na vrácení částky, kterou zaplatila na úhradu pokuty a na náhradu nákladů řízení.“ Jak má být postupováno, pokud orgán činný v trestním řízení „OČTŘ“ (který bude oprávněn žádat o opis z EP) z opisu zjistí, že např. pachatel byl několikrát, obvykle různými místně příslušnými správními orgány, pravomocně uznán vinným z přestupku proti majetku - dopustil se několika dílčích jednání - drobných krádeží - přičemž jeho jednání nasvědčuje podezření ze spáchání TČ krádeže podle § 205 TZ, formou*

pokračování (§ 116 TZ) a souhrn způsobené škody přesáhl částku min. 5.000,- Kč (tj. škodu nikoliv nepatrnou)?

Totíž v minulosti (v několika velmi málo případech) už se nám stalo, že OČTŘ zjistil, že je dán důvod pro vedení trestního řízení pro sérii dílčích jednání pachatele, které však již byly pravomocně rozhodnuty v samostatných přestupkových řízeních a v této souvislosti OČTŘ (konkr. státní zástupce) požadoval, aby pravomocná rozhodnutí o přestupcích byla nejprve zrušena, a teprve poté lze vést trestní řízení! Takový postup však odporuje znění § 94 PŘZ.

Odpověď: Uvedený požadavek není v rozporu s § 94 PŘZ. Je-li totožný skutek projednán v přestupkovém řízení a následně se ukáže, že šlo o TČ (např. pokračující TČ), je třeba (umožňuje-li to právní úprava) zrušit takové rozhodnutí správního orgánu, neboť vytváří překážku věci rozhodnuté. První možností je přezkumné řízení (viz § 94 a násl. SŘ anebo v případě blokového řízení viz § 85 odst. 5 a 6 PŘZ) - to přichází do úvahy tehdy, pokud správní orgán provedl nesprávnou právní kvalifikaci, i když skutková zjištění jej měla vést k závěru o podezření ze spáchání TČ a měl věc tedy postoupit OČTŘ (přezkum by ale nebyl možný, pokud v době vydání rozhodnutí vše nasvědčovalo tomu, že jde o přestupek - viz § 96 odst. 2 SŘ).

Druhou možností je obnova řízení - a to za předpokladu, že správní orgán rozhodl o skutku jako o přestupku proto, že v době rozhodování tomu skutkové okolnosti nasvědčovaly, po právní moci rozhodnutí však vyšly najevo dříve neznámé skutečnosti (např. došlo k pozdějšímu následku, který je znakem TČ; později bylo zjištěno, že způsobená škoda je mnohem vyšší; že způsob provedení jednání byl jiný).

K § 78

Zahájení řízení z moci úřední

KD dne 14. 3. 2006 - **Zahájení řízení o přestupku oznámením o zahájení řízení poškozenému**

Dotaz: *Správnímu orgánu byl PČR oznámen přestupek proti majetku. Poškozený uplatnil nárok na náhradu škody u policejního orgánu. Správní orgán vyhotovil oznámení o zahájení řízení o přestupcích, které spojil s předvoláním k ústnímu jednání, a odeslal jej obviněnému a poškozenému. Obviněný písemnost nepřevzal, ze spisu není zřejmé, kde se zdržuje. Předvolání převzal poškozený. Bylo řízení o přestupcích zahájeno?*

Odpověď: Okamžik zahájení řízení nelze odvozovat od doručení předvolání k ústnímu jednání poškozenému, neboť ten se s náhradou škody může připojit k řízení ve věci přestupku obviněného. Klíčový pro zahájení řízení o přestupcích je v tomto případě první úkon správního orgánu vůči obviněnému. Obviněnému lze oznámení o zahájení řízení doručit fikcí náhradního doručení podle § 23 odst. 2 a § 24 odst. 1 SŘ.

Fikci náhradního doručení lze použít i pro oznámení o zahájení řízení, neboť SŘ v tomto směru nestanoví žádnou odchylku. Bohužel to však může vést k situaci, že se o tom účastník řízení (zejm. obviněný) dozví až při exekuci. Nenapadá nás však, jak bychom odůvodnili, že fikci náhradního doručení podle § 24 odst. 1 SŘ uplatňovat nebudeme, když při splnění podmínek se fikce náhradního doručení aplikuje podle SŘ povinně, aplikace fikce náhradního doručení nezávisí na úvaze správního orgánu.

KD dne 11. 9. 2007 - **Změna právní kvalifikace přestupku**

Dotaz: *Jak nahlížet na případy, kdy je ve věci určitého skutku vedeno (zahájeno) řízení např. ve věci přestupku dle § 50 odst. 1 písm. a) PŘZ (úmyslného poškození cizí věci) a z předvolánek a protokolu nepochybně vyplývá, že se řeší toliko věc přestupku § 50 odst. 1*

písm. a) PŘZ a správní orgán aniž by v průběhu řízení seznámil obviněného se změnou právní kvalifikace či změnu jakkoliv zaznamenal, vydá rozhodnutí, kde uzná obviněného vinným z přestupku dle § 49 odst. 1 písm. c) PŘZ. Jak pak postupovat v případě odvolání, kde obviněný namítá právě to, že byl obviněn z přestupku dle § 50 odst. 1 písm. a) PŘZ a v konečném rozhodnutí byl však uznán vinným z přestupku dle § 49 odst. 1 písm. c) PŘZ za úvahy, že správní orgán konstatuje v odůvodnění svého rozhodnutí skutečnost, že k naplnění skutkové podstaty přestupku proti majetku nedošlo. Jedná se o stejný skutek, který by mohl naplnit skutkovou podstatu dvou přestupků.

Odpověď: Obviněnému nelze upřít právo na obhajobu, se změnou právní kvalifikace skutku by měl správní orgán obviněného seznámit ještě před vydáním rozhodnutí a umožnit mu využít jeho procesních práv. Dotazovaný případ má vliv na uplatnění práva obviněného na řádnou obhajobu (proti obviněnému se vede řízení pro přestupek proti majetku, obviněný se proto hájí tím, že žádnou škodu nezpůsobil, nehájí se však, že nenarušil občanské soužití schválností, protože z narušení občanského soužití schválností obviněn nebyl).

KD dne 9. 9. 2008 - Rozšíření obvinění v průběhu řízení o přestupku a provedení společného řízení

Dotaz: *Občan byl obviněn z přestupku podle § 49 odst. 1 písm. a) a c), a přestupku podle § 50 odst. 1 písm. a) PŘZ. Během řízení se však obviněný dopustil dalších přestupků urážky na cti, když zaslal dopis s urážlivým obsahem (obvinil poškozeného z alkoholismu a navrhl pro poškozenou psychiatrické vyšetření kvůli hysterii) přímo správnímu orgánu I. stupně a správnímu orgánu I. stupně došlo další oznámení od poškozených, kdy ti to v podstatě rozšířili seznam jim údajně odcizených věcí. Správní orgán I. stupně, aniž jakkoliv vyrozuměl obviněného, uvedl do spisu sloučení řízení o těchto přestupcích do společného řízení dle § 57 odst. 1 PŘZ. Obviněný se o tomto „rozšíření“ obvinění dozvěděl až při ústním jednání. Je tento postup správního orgánu správný? Není tento postup porušením § 4 odst. 3 SŘ?*

Odpověď: Správní orgán měl vyrozumět obviněného s předstihem před ústním jednáním o tom, že okruh obvinění proti němu je rozšířen. V této souvislosti je nutno upozornit na skutečnost, že řízení v následně rozšířených věcech, bylo vůči obviněnému zahájeno ve smyslu ustanovení § 46 odst. 1 SŘ až okamžikem, kdy mu byla obvinění ohledně dalších skutků oznámena, tedy v daném případě na ústním jednání. Teprve od tohoto okamžiku lze tedy řízení slučovat do společného řízení, neboť před oznámením zahájení řízení ohledně dalších skutečností obviněnému toto nebylo zahájeno a tedy jej nešlo slučovat do společného řízení s jiným řízením. Pokud správní orgán hodlal projednávat další skutky obviněného, o nichž věděl již před zahájením řízení, měl mu skutečně v souladu s § 4 odst. 3 SŘ tuto skutečnost oznámit s dostatečným předstihem, a to formou oznámení o zahájení řízení pro tyto skutky, přičemž v tomto oznámení mu měl rovnou sdělit, že skutky budou projednávány ve společném řízení.

Rozšíření obvinění při ústním jednání nelze v zásadě vyloučit, a to zejména za situace, kdy se správní orgán o dalších skutcích, které je třeba projednat ve společném řízení, dozvěděl bezprostředně před ústním jednáním (např. pouhý den předem, nebo přímo v den ústního jednání). Za takové situace by bylo nevhodné nařízené jednání rušit. V takovém případě je ovšem nutno brát v úvahu, že se obviněný o dalších skutcích, které jsou mu kladeny za vinu, dozvěděl až při ústním jednání a pokud bude žádat o nařízení nového ústního jednání ohledně těchto skutků, bude obvykle na místě mu, z důvodu realizace jeho procesních práv (právo na obhajobu, na zastoupení atp.), vyhovět.

KD dne 8. 3. 2016 - Uvedení formy zavinění v oznámení o zahájení řízení o přestupku, kdy forma zavinění není součástí skutkové podstaty

Dotaz: *Je nutné již v oznámení o zahájení řízení uvádět formu zavinění?*

Odpověď: Pokud se jedná o přestupky, u nichž skutková podstata přímo nevyžaduje jednu z forem zavinění, a dané přestupky tak mohou být spáchány jak nedbalostním, tak úmyslným jednáním, není podle našeho názoru ani nadále nutné již v oznámení o zahájení řízení o předmětném přestupku uvádět konkrétní formu zavinění (mj. s ohledem na obecnou dikci v § 3 PŘZ). Obviněnému je nutno zásadně sdělit z jakého přestupku je obviněn, včetně popisu konkrétního protiprávního jednání a uvedení místa a času spáchání. Lze při tom vycházet z faktu, že správní orgán teprve v průběhu řízení zjišťuje rozhodné skutečnosti, které v závěru slouží k vydání rozhodnutí ve věci. Podrobná skutková zjištění učiněná v průběhu řízení o přestupku obsahuje až výroková část příslušného rozhodnutí, jakožto výsledku provedeného řízení. Požadavky, které PŘZ stanovuje v § 77 pro výrok rozhodnutí o přestupku, mezi něž nově patří právě i forma zavinění, a náležitosti oznámení zahájení řízení o přestupku, není třeba směšovat, resp. stavět naroveň. Nastíněný postup též podle našeho názoru nekoliduje s právem obviněného na obhajobu. Z hlediska ochrany obviněného je třeba zvažovat, zda na svém obhajovacím právu nebyl poškozen z hlediska garancí čl. 6 odst. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, zejména, zda byl dostatečně seznámen s povahou a důvody obvinění proti němu. Ani z pohledu tohoto aspektu nelze považovat neuvedení formy zavinění v oznámení o zahájení řízení u přestupků, které mohou být spáchány úmyslně i z nedbalosti, za pochybení.

KD dne 6. 6. 2017 - K zahájení společného řízení podle § 78 odst. 2 ZOP

Dotaz: *„Společné řízení je zahájeno doručením oznámení o zahájení řízení všem podezřelým z přestupku.“ Má být tato věta vykládána tak, že:*

a) *„společné řízení“ je zahájeno teprve v okamžiku, kdy je zahájení řízení oznámeno např. posledního z 5 podezřelých ze spáchání přestupku, který má být projednán ve společném řízení,*

b) *nebo společné řízení je zahájeno vůči všem podezřelým, kterým již bylo oznámeno zahájení řízení o přestupku, tzn., např. 4 obviněným bylo oznámeno zahájení o přestupku a vůči nim je vedeno společné řízení, - posledního z nich dosud nebylo oznámeno zahájení řízení a o jeho přestupku proto vedeno společné řízení není.*

V případě výkladu naznačeného pod písm. a) prosíme o doplnění odpovědi o sdělení, od kdy v daném případě počíná plynout lhůta pro vydání rozhodnutí o přestupku.

Odpověď: Pokud správní orgán projednává přestupky více podezřelých ve společném řízení podle § 88 odst. 2 ZOP, je takové řízení zahájeno doručením oznámení o zahájení řízení všem podezřelým z přestupku, tedy teprve v okamžiku, kdy je oznámení o zahájení řízení doručeno posledního z podezřelých. V tomto případě ZOP obsahuje speciální úpravu zahájení společného řízení vedle obecné úpravy v § 46 odst. 2 SŘ.

Pokud by se nepodařilo některému z podezřelých oznámení o zahájení řízení doručit, je třeba, aby bylo společné řízení zahájeno, tomuto podezřelému ustanovit opatrovníka podle § 32 odst. 2 písm. d) SŘ (správní orgán ustanoví opatrovníka osobám neznámého pobytu nebo sídla a osobám, jimž se prokazatelně nedaří doručovat)

a současně mu oznámení o zahájení řízení doručit veřejnou vyhláškou podle § 25 odst. 1 SŘ (podle něhož, osobám neznámého pobytu nebo sídla a osobám, jimž se prokazatelně nedaří doručovat, jakož i osobám, které nejsou známy, a v dalších případech, které stanoví zákon, se doručuje veřejnou vyhláškou - viz Závěr poradního sboru ministra vnitra

ke správnímu řádu č. 28 z roku 2006). Opatrovníkovi se bude doručovat do vlastních rukou.

Pokud se týká dotazu, od kdy plyne lhůta pro vydání rozhodnutí o přestupku, podle našeho názoru tato začne správnímu orgánu plynout, je-li řízení zahájeno, tj. okamžikem doručení oznámení o zahájení řízení poslednímu z podezřelých. Lze dodat, že tímto okamžikem dojde také k přerušení promlčecí doby podle § 32 odst. 2 písm. a) ZOP a běhu promlčecí doby nové, a to vůči všem obviněným z přestupku.

KD dne 5. 9. 2017 - Lhůta pro zahájení řízení o přestupku

Dotaz: *Ustanovení § 67 odst. 3 PŘZ o obecné lhůtě pro realizaci „prvního úkonu“ po přijetí oznámení o přestupku není v ZOP upraveno, platí tedy pro úkony lhůta stanovená v § 80 odst. 2 (popř. § 42) SŘ, tj. je nutno do 30 dnů po přijetí oznámení o přestupku vydat příkaz, odložit věc, zahájit řízení apod.?*

Odpověď: Pokud něco neupravuje přímo ZOP, použije se podpůrně SŘ, tedy § 6 SŘ, bez zbytečných průtahů a zejména § 80 SŘ, ze kterého plyne lhůta 30 denní. Jedná se o lhůtu pořádkovou, jejíž nedodržení nemá vliv na zákonnost rozhodnutí, nicméně v případě jejího nedodržení je na místě učinit opatření proti nečinnosti podle § 80 SŘ.

V případě, že správní orgán bude vyzývat osobu přímo postiženou přestupkem k souhlasu se zahájením řízení, poběží lhůta pro zahájení řízení ode dne doručení souhlasu správnímu orgánu.

K tomu i závěr č. 159 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání ze dne 24. 11. 2017 (Zahájení řízení z moci úřední o „návrhovém“ přestupku po 30. červnu 2017).

KD dne 5. 9. 2017 - Oznámení o přestupku a aplikace zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „kontrolní řád“)

Dotaz: *Správní orgány, které jsou nadány dozorovými pravomocemi, zejména v oblasti podnikání či specifických činností, v př. přijetí podnětu (§ 42 SŘ) za minulé právní úpravy správních deliktů, tyto vyhodnotily jako podněty ke kontrole podle kontrolního řádu – v praxi se jednalo o podezření ze spáchání správního deliktu. V současnosti se u těchto podnětů jedná o „běžné“ oznámení o přestupku. Dotaz zní, zda je možné po přijetí takového oznámení o přestupku realizovat úkony podle kontrolního řádu (např. § 3 úkony před kontrolou) a poté, po sběru dostupných informací mimo rámec SŘ a ZOP, uvedené oznámení odložit (jsou-li pro to splněny podmínky) či s uvedeným oznámením nakládat mimo režim kontrolního řádu a řešit jej v rámci ZOP?*

Odpověď: Podle našeho názoru v případě § 78 odst. 1 ZOP nedochází k zásadně nové právní úpravě zahájení řízení z moci úřední oproti předchozímu ustanovení § 67 PŘZ.

Pokud příslušný správní orgán obdrží podnět, že na příslušném odvětví výkonu veřejné správy dochází k porušení příslušných ustanovení zákona, (s největší pravděpodobností se bude jednat o možných přestupcích právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby), bude záležet na uvážení příslušného správního orgánu, zda provede nejprve kontrolu tohoto subjektu podle kontrolního řádu a následně zahájí řízení o přestupku v souladu s § 81 ZOP, nebo přímo zahájí řízení o přestupku.

Ve většině případů se jako vhodná jeví první varianta, tedy správní orgán nejprve zahájí kontrolu podle kontrolního řádu a následně teprve rozhodne o případném přestupku. V tomto případě se však nabízí i možnost využití ustanovení § 80 odst. 2 SŘ, pokud příslušný správní orgán nezahájí řízení o přestupku ve lhůtě stanovené v tomto ustanovení.

KD dne 13. 3. 2018 - **Dotaz ke stanovisku OLG - poskytování údajů osob před zahájením řízení**

Dotaz: Je ve výzvě k souhlasu osobě přímo postižené spácháním přestupku uvedení identifikačních údajů pachatele (kromě jména a příjmení i datum narození a trvalé bydliště) v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o ochraně osobních údajů“)? Máme za to, že v některých případech může být nevhodné před zahájením řízení tyto údaje poskytovat. Ve Vašem stanovisku z 18. 1. 2018 k §§ 71, 76 a 112 uvádíte v bodě 4: „Identifikační údaje osoby podezřelé a osoby přímo postižené spácháním přestupku (jméno a příjmení) se opět uvedou na konci písemného vyhotovení usnesení o odložení věci podle § 76 odst. 4 a 5 ZOP, které se těmto dotčeným osobám oznamuje ve smyslu § 76 odst. 3 ve spojení s § 72 SŘ.“ Lze z toho dovodit, že pokud není řízení zahájeno, nemají se osobní údaje (datum narození a bydliště) pachatelů a dotčených osob jim navzájem poskytovat, nebo je to povinnost mít už ve výzvě všechny tyto údaje uvedeny?

Odpověď OLG: V působnosti MV není posuzování souladnosti určitého procesního postupu se zákonem o ochraně osobních údajů. Předmětem zmiňovaného stanoviska (č. j. MV-2610-2/LG-2018) bylo proto především formální určení konkrétní části procesního úkonu (rozhodnutí nebo usnesení), kde by bylo nejvhodnější uvést identifikační údaje dotčených osob (osoby přímo postižené spácháním přestupku a podezřelého). Předmětem stanoviska tedy nebylo posouzení toho, zda je uvedení těchto údajů před zahájením řízení o přestupku (tedy jména, příjmení, data narození a trvalého bydliště dotčených osob) v rozporu nebo v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů. Bez ohledu na výše uvedené se však domníváme, že osoba přímo postižená spácháním přestupku, podezřelý a případně další dotčené osoby, by měly být jednoznačně identifikovány již ve fázi před zahájením řízení o přestupku, aby nedošlo k jejich záměně a následným procesním obstrukcím. Podle povahy procesního úkonu přitom v některých případech postačí uvedení jména a příjmení (např. pokud bude z podrobného popisu skutku naprosto jasné, o jakou konkrétní osobu se jedná), v některých případech naopak bude nutné uvést kromě jména a příjmení i datum narození a trvalé bydliště.

Po vyslovení tohoto názoru bylo doplněno, že i úředník by v těchto případech mohl být identifikován např. jen služebním či osobním evidenčním číslem.

KD dne 13. 3. 2018 - **K rozšíření skutku po zahájení řízení**

Dotaz: V případě, že v průběhu řízení o přestupku dojde k rozšíření skutku, je nutností o tomto „dozahájit“ řízení, resp. rozšířit řízení o tento skutek. Chtěli bychom se utvrdit v tom, že v daném případě, by měla být obviněnému znovu dána možnost žádat v dané věci ústní jednání, tzn. poučit jej o právu žádat ústní jednání ve věci skutku, o němž ještě ústní jednání vedeno nebylo.

Odpověď: Souhlasíme. Podle našeho názoru je na místě obviněného znovu poučit o jeho právu žádat nařízení ústního jednání.

KD dne 13. 3. 2018 - **Doručení oznámení o zahájení řízení**

Dotaz: Dle ustanovení § 32 odst. 2 písmeno h) SŘ účastníkům uvedeným v § 27 odst. 1, kterým se nepodařilo oznámit zahájení řízení z moci úřední dle § 46 odst. 2 SŘ, ustanoví správní orgán opatrovníka. Dle komentované literatury (viz. Josef Vedral), shora uvedené oznámení se bude považovat za nedoručené, pokud nebude oznámeno fakticky. Takto provedený výklad akcentuje práva účastníků vyplývající z čl. 36 odst. 1 a čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a z čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních

svobod, (dále jen „Úmluva“). Dle čl. 6 odst. 3 písm. a) Úmluvy má každý, kdo je obviněn z trestného činu, právo být neprodleně, podrobně seznámen s povahou a důvodem obvinění proti němu vzneseném, přičemž pojem trestný čin zahrnuje i veškeré správní řízení trestní (přestupky). Uvedené pojetí shodně vykládá i judikatura Evropského soudního dvora pro lidská práva. V uvedeném výkladu je použita analogie s trestním právem, ve kterém nelze akceptovat doručování (zahájení trestního stíhání, sdělení podezření) fikcí.

V souvislosti se shora uvedeným výkladem je aktuálně vnímáno i zmírnění podmínek doručování fikcí, nicméně základní stavební kámen našeho právního řádu, kterým Listina základních práv a svobod a mezinárodní smlouvy bezpochyby jsou, si zaslouží akcentování ve výkladu tohoto ustanovení.

Jak vykládat doručování oznámení zahájení řízení z moci úřední ve vztahu ke správnímu řízení trestnímu z pohledu nutnosti ustanovení opatrovníka v případě nezdaru jeho faktického oznámení? Existuje v této souvislosti aktuální judikatura soudů, zejména pak ÚS?

Odpověď OLG: Domníváme se, že na rozdíl od citované komentářové literatury dosavadní judikatura nezapovídá doručování fikcí ohledně oznámení o zahájení řízení o přestupku. Řízení o přestupku bude tedy podle našeho názoru řádně zahájeno i v případě doručení oznámení o zahájení řízení fikcí.

Podle judikatury NSS platí, že i na řízení o přestupcích se přiměřeně vztahují některé limity obsažené zejména v Listině základních práv a svobod a v Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod. Podle rozsudku NSS ze dne 22. 4. 2004, č. j. 2 As 3/2004-70, však obecný požadavek na souladnost řízení o přestupcích s limity ústavně-právními a mezinárodními však neopravňuje k tomu, aby u ustanovení upravujících procesní náležitosti řízení o přestupcích byl použit takový výklad, který by fakticky bránil efektivnímu postupu. Jinými slovy řečeno, interpretace omezujících pravidel procesu ve správním trestání nemůže být natolik extenzivní, aby ve svých důsledcích znemožnila účinný postih za protiprávní jednání.

NSS proto v rozhodnutí ze dne 14. září 2006, č. j. 5 As 37/2005-42, judikoval: „V tomto ohledu NSS považuje za žádoucí zdůraznit, že k zahájení řízení o přestupcích prokazatelným způsobem došlo, byť se stěžovateli může jevit, že až příliš přísným způsobem – zahájení řízení byl doručeno fikcí, tj. způsobem předvídaným správním řádem v případě, že doručovaná písemnost do vlastních rukou adresáta pro jeho nezastižení byla uložena u držitele poštovní licence, o čemž byl adresát vyrozuměn. Jelikož si tuto písemnost žalobce nevyzvedl (dle SŘ do tří dnů), poslední den této lhůty se považuje za den doručení, i když se adresát o uložení nedozvěděl. Shodně bylo doručováno i rozhodnutí o přestupku. Lze dodat, že stěžovatel stěží nevěděl o probíhající řízení, vždyť s ním byl již 24. 2. 2004 sepsán protokol o vysvětlení u orgánu PČR.“.

ÚS v rozhodnutí ze dne 27. listopadu 2014, sp. zn. III. ÚS 1644/14, uvedl:

„K nesouhlasu stěžovatele s právními závěry obecných soudů ohledně posouzení zákonnosti postupu při doručování příkazu ÚS připomíná, že hlava pátá Listiny ani čl. 6 odst. 1 Úmluvy konkrétně nic neuvádí o tom (jak je z jejich znění zřejmé), jak mají být posouzeny v řízení shromážděné důkazy a jak má být následně ta která věc (v daném případě závěry obecných soudů ve vztahu k doručení příkazu fikcí) obecnými soudy právně posouzena. Stěžovatel nesouhlasil se závěrem obvodního a odvolacího soudu, že příkaz byl doručen řádně (byť fikcí) a tudíž že nedošlo k nesprávnému úřednímu postupu. V posuzovaném případě ÚS nezjistil v rozhodnutích obecných soudů žádná protiústavní pochybení.“.

K možnosti doručování příkazu fikcí se vyjádřil NSS i v novějších rozhodnutích, např. ze dne 8. prosince 2014, č. j. 8 As 25/2013-48 (v daném případě šlo dokonce o doručování na adresu ohlašovny).

Je-li přípustné doručování příkazu fikcí, tím spíše (argument *a maiori ad minus*) by mělo obstát doručení oznámení o zahájení řízení pomocí fikce doručení.

KD dne 11. 12. 2018 - **Vztah mezi § 8 a § 78 ZOP**

Dotaz: *V době „trvajícího přestupku“ dojde k zahájení řízení o uvedeném přestupku (obviněný i po doručení oznámení o zahájení řízení udržuje protiprávní stav a tento není odstraněn) - dochází doručením oznámení obviněnému k „přerušeni běhu“ trvajícího přestupku a počíná běžet doba nová pro případné další nové zahájení řízení? Ustanovení § 31 odst. 2 písm. c) ZOP „počítá“ v případě běhu promlčení doby s odstraněním protiprávního stavu. Má správní orgán povinnost vyčkat odstranění protiprávního stavu a poté zahájit řízení o přestupcích nebo vést „souběžně“ několik přestupkových řízení s různým časovým vymezením spáchání přestupku, která byla zahájena s rozdílnými daty?*

Odpověď: Pro běh promlčecí doby u trvajícího přestupku obecně platí § 31 odst. 2 písm. c) ZOP, který stanoví, že promlčecí doba počíná běžet dnem následujícím po dni, kdy došlo k odstranění protiprávního stavu. NSS se však ve své judikatuře, např. rozsudek z 15. 6. 2011, č. j. 9 As 101/2010-101, vyjádřil i k situaci, kdy protiprávní stav nebyl dosud ukončen, když shledal, že jde-li o trvající přestupek, přičemž protiprávní stav nebyl dosud ukončen, běží prekluzivní lhůta pro projednání takového přestupku od okamžiku, kdy bylo osobě podezřelé z jeho spáchání doručeno oznámení o zahájení řízení o přestupcích. NSS nad rámec svého rozhodnutí dále poznamenal, že pokud je po uložení sankce protiprávní stav i nadále udržován a trvající delikt trvá i nadále, nejedná se z hlediska totožnosti skutku o skutek shodný, nýbrž o skutek nový, za který lze uložit další sankci. Existuje zde sice totožný pachatel i protiprávní stav, odlišnost je však dána časovým obdobím, po které delikt (přestupek) trvá a za které je sankce ukládána.

K § 79

Zahájení řízení se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku

KD dne 6. 6. 2017 - **Dotazy k postupu v případě návrhového přestupku - urážky na cti**

Východisko. Dle § 79 ZOP platí, že řízení o přestupku, o němž tak stanoví jiný zákon, lze zahájit a v již zahájeném řízení pokračovat pouze se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku. Vzhledem k § 2 a § 112 ZOP prosíme o výklad, jak postupovat v případech:

Dotaz: *Pokud bude spáchán návrhový přestupek před nabytím účinnosti výše uvedeného zákona, tzn. třeba v měsíci květnu, správní orgán poučí „navrhovatele“ o možnosti podat návrh v tříměsíční lhůtě, která však uplyne až v srpnu, návrh nebude do konce června podán, přitom dle nového zákona již nebude řízení zahajováno na návrh, pouze se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku. Má tedy znovu SO uvědomit v červenci osobu postiženou, že již nemůže podat návrh a poučit ji jako osobu přímo postiženou spácháním přestupku, do kdy může dát souhlas?*

Odpověď: Domníváme se, že tento postup by byl správný.

KD dne 6. 6. 2017 - **Dotazy k postupu v případě návrhového přestupku – urážky na cti**

Dotaz: *Pokud by návrh osoba podala např. v červenci, tj. v zákonné lhůtě dle starého zákona, jak bude s tímto návrhem naloženo, když od 1. 7. 2017 již nelze tímto způsobem (podáním návrhu) řízení zahájit? Na některých školeních je prezentován názor, že v takovém případě je třeba řízení zastavit dle 66 odst. 1 písm. b) SŘ – byla podána žádost zjevně právně nepřipustná.*

Odpověď: Pokud by byl návrh podán po 1. 7. 2017, pak je nezbytné jej považovat za souhlas osoby přímo postižené spácháním přestupku s jeho projednáním podle ZOP a postupovat podle nové právní úpravy. Zastavení řízení nelze použít, protože žádný návrh na projednání přestupku před 1. 7. 2017 nebyl podán a tedy žádné řízení o návrhovém přestupku ani nebylo zahájeno.

Dotaz: *Jak postupovat v případě, že přestupek je spáchán před 30. 6. 2017 a návrh je podán do 30. 6. 2017 - je řešením v případě: po 1. 7. 2017 přestupek překvalifikovat dle nového zákona a původní řízení dle ustanovení § 49 odst. 1 písm. a) PŘZ zastavit dle ustanovení § 66 odst. 1 písm. g) SŘ, s tím, že žádost se stala bezpředmětnou?*

Odpověď: Podáním návrhu před 1. 7. 2017 je zahájeno řízení o návrhovém přestupku. Ve smyslu ustanovení § 112 odst. 4 ZOP se zahájené řízení dokončí podle dosavadních předpisů, tzn., že není potřeba nic překvalifikovat, není-li nová úprava odpovědnosti za přestupek příznivější, a řízení zastavovat, ale dokončit řízení podle PŘZ. Od toho se přirozeně odvíjí i případné uložení nákladů řízení navrhovateli.

Dotaz: *Jak postupovat v případě, že přestupek je spáchán před 30. 6. 2017 a návrh je podán po 30. 6. 2017 – je řešením v případě: řízení zastavit dle ustanovení § 66 odst. 1 písm. b) SŘ s tím, že žádost je již právně nepřipustná?*

Odpověď: Pokud je návrh podán po 1. 7. 2017, není co zastavovat, protože návrh na projednání přestupku před 1. 7. 2017 nebyl podán a tedy žádné řízení o návrhovém přestupku ani nebylo zahájeno. Tento návrh podaný po 1. 7. 2017 lze chápat jako souhlas osoby přímo postižené spácháním přestupku s jeho projednáním a následně postupovat podle ZOP.

Dotaz: *Jak postupovat v případě, že přestupek je spáchán před 30. 6. 2017 a návrh není podán – je řešením v případě: věc odložit dle § 76 odst. 1 písm. a) ZOP, neboť došlé oznámení neodůvodňuje zahájení řízení?*

Odpověď: Pokud návrh nebude po 1. 7. 2017 podán, bude nezbytné osobu přímo postiženou spácháním přestupku vyzvat k podání souhlasu a následně postupovat podle ZOP. Pokud osoba přímo postižená spácháním přestupku souhlas nedá, je nutno věc odložit podle § 76 odst. 4 ZOP, neboť osoba přímo postižená spácháním přestupku nedala souhlas k zahájení řízení.

Dotaz: *K přestupku dle § 49 odst. 1 písm. a) PŘZ, spáchanému před 1. 7. 2017, jestliže návrh na projednání přestupku bude podán po 1. 7. 2017 - Pokud lze přestupek dle § 49 odst. 1 písm. a) PŘZ projednávat dále i po 1. 7. 2017, dotaz zní: Jak bude postupováno ve věci, kdy přestupek urážky na cti bude spáchán např. 15. 5. 2017, osoba přestupkem postižená bude 15. 5. 2017 poučena o možnosti podat návrh (§ 68 odst. 2 PŘZ) a tento návrh podá např. dne 5. 7. 2017. Má se v takovém případě brát za to, že podaný „návrh“ představuje souhlas osoby přestupkem přímo postižené ve smyslu § 79 ZOP - a tuto osobu připisem (resp. současně s oznámením o zahájení řízení o přestupku) následně informovat o jejích právech osoby přímo postižené spácháním přestupku, která dala k projednání přestupku souhlas? Vzhledem k tomu, že návrh na projednání přestupku nebyl podán před 1. 7. 2017, a tedy nebylo před 1. 7. 2017 zahájeno řízení o přestupku, vycházíme z toho, že na daný případ nelze vztáhnout § 112 odst. 4 ZOP.*

Odpověď: Úvaha tazatele je správná; rovněž viz předchozí odpověď.

KD dne 5. 9. 2017 - Zahájení řízení v případě, je-li osob přímo postižených spácháním přestupku více

Dotaz: *Aplikace § 79 odst. 1 ZOP (je-li postižených více): dá-li jeden z postižených souhlas se zahájením řízení, má uvedené za následek zahájení řízení pro všechny skutky? Např. podezřelý hrubě urazí na cti své rodiče, jeden z rodičů dá souhlas se zahájením řízení, druhý nikoliv – bude zahájeno automaticky řízení o přestupku i pro skutek, ke kterému nebyl dán souhlas ze strany druhého rodiče? Platí uvedené o pro zpětvzetí souhlasu?*

Odpověď: Podle § 79 odst. 1 věty druhé ZOP, je-li osob přímo postižených spácháním přestupku více, postačí souhlas pouze jedné z nich. Tedy pokud jedním skutkem urazím více osob, postačí, pokud souhlas dá jedna z nich a projedná se přestupek urážky na cti vůči všem osobám. Pokud však pachatel více skutky vůči více lidem naplnil několik skutkových podstat, tedy např. urazil na cti svou matku a udeřil svého otce, je nutný souhlas matky k přestupku urážky na cti a souhlas otce k přestupku ublížení na zdraví. V takovém případě patrně nebude možné považovat souhlas jedné osoby za důvod zahájení řízení o všech přestupcích.

Je nutné doplnit, že možnost vzít souhlas zpět má pouze ta osoba, která jej dala. Pokud by tedy při urážce na cti jedna osoba dala souhlas, nemůže jiná uražená osoba vzít souhlas zpět, pokud ho nedala. V případě, kdy dá souhlas více osob, pak musí vzít souhlas zpět všechny tyto osoby, aby došlo k zastavení řízení nebo odložení. Pokud vezme souhlas zpět pouze některá z nich, v řízení se pokračuje.

KD dne 5. 9. 2017 - Advokát osoby přímo postižené spácháním přestupku

Dotaz: *Správnímu orgánu byl prostřednictvím advokátky předán, spolu s plnou mocí jí udělenou osobou přímo postiženou spácháním přestupku, souhlas této osoby k zahájení řízení dle § 79 ZOP. Souhlas byl podepsán pouze advokátkou. Lze takto udělený souhlas akceptovat jako dostatečný pro zahájení řízení o přestupku, popř. pro pokračování v již zahájeném řízení? Lze vyjít z obecné možnosti nechat se (téměř) při jakémkoliv právním jednání zastoupit jinou osobou - tedy, že tuto možnost má i osoba přímo postižená spácháním přestupku (byť s ohledem na fakt, že není účastníkem řízení, se nebude jednat o zastoupení ve smyslu § 33 SŘ)?*

Odpověď: Na uvedenou problematiku lze uvést dva základní pohledy:

1) Odpověď je nezbytné hledat v ustanovení § 33 SŘ. Z něj vyplývá, že zmocněnce si může zvolit účastník řízení. Z ustanovení § 68, § 71 a § 79 ZOP vyplývá, že osoba přímo postižená spácháním přestupku není účastníkem řízení. Tedy z toho vyplývá, že ZOP, v souvislosti s ustanovením § 33 SŘ, této osobě možnost si zvolit zmocněnce nepřiznává. Z toho lze dovodit, že v řízení o přestupku osoba přímo postižená spácháním přestupku si zmocněnce zvolit nemůže. Při uplatňování svých práv, stanovených v § 71 ZOP, musí jednat sama za sebe.

2) Vzhledem k tomu, že § 71 ZOP přiznává osobě přímo postižené spácháním přestupku taxativně uvedená práva, i když není účastníkem řízení, může v tomto řízení uplatnit právo na právní pomoc. Tedy v řízení o přestupku může být zastoupena svým zmocněncem.

S ohledem na čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, (dále jen „LPS“), podle kterého má každý právo na právní pomoc v řízení před soudy, jinými státními orgány či orgány veřejné správy, a to od počátku řízení, se OVS přiklání k názoru č. 2.

Jelikož se uvedený problém stal předmětem další diskuze, OLG konstatoval, že uvedená problematika bude předložena poradnímu sboru ministra vnitra ke správnímu řádu

a správnímu trestání, jehož další jednání je plánováno na 24. 11. 2017. OLG se rovněž přiklání k názoru č. 2.

K tomu i závěr č. 160 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání ze dne 24. 11. 2017 (Zastoupení osoby přímo postižené spácháním přestupku).

KD dne 5. 9. 2017 - **K § 79 odst. 5 ZOP**

Dotaz: *Dle § 79 odst. 5 SR se nevyžaduje souhlas osoby přímo postižené spácháním přestupku k zahájení řízení, pokud je touto osobou osoba mladší 18-ti let. Má to být chápáno tak, že tato osoba ztrácí i veškerá procesní práva, která dle zákona náleží osobě přímo postižené spácháním přestupku, jejíž souhlas se vyžaduje k zahájení řízení, tzn., na tuto osobu mladší 18-ti let se nehledí právně jako na osobu přímo postiženou spácháním přestupku, jejíž souhlas se vyžaduje k zahájení řízení? Nebo je postavení této osoby mladší 18-ti let specifické, nevyžaduje se její souhlas, ale procesní práva jí náleží, neboť z povahy věci (fakticky) je osobou přímo postiženou spácháním přestupku, jejíž souhlas se vyžaduje k zahájení řízení, ačkoliv vzhledem k nízkému věku souhlas dávat nemusí? Kdo bude za nezletilou postiženou osobu realizovat její práva ve smyslu § 71 zákona*

ZOP, např. v případě kolize (podezřelá matka vs. postižené nezletilé dítě)?

Odpověď: S ohledem na dikci § 79 odst. 5 ZOP se domníváme, že v daném případě osoba mladší 18 let není osobou zúčastněnou na řízení o přestupku s vybranými procesními právy, tedy že se na tuto osobu v řízení o přestupku nehledí jako na osobu přímo postiženou spácháním přestupku ve smyslu § 71 ZOP, již zákon v rámci řízení přiznává vybraná procesní práva. Zvláštní procesní postavení má osoba pouze v případě, že její souhlas je podmínkou řízení o daném přestupku, což v případě osoby mladší 18 let není. V daném případě správní orgán prvního stupně zahájí řízení či v již zahájeném řízení pokračuje z moci úřední, aniž by tato osoba mladší 18 let jakkoliv k řízení přistoupila ve specifickém postavení „osoby přímo postižené spácháním přestupku“. Se zřetelem k výše uvedenému této osobě tedy realizace práv dle § 71 ZOP nenáleží. S tímto názorem vyslovil nesouhlas KÚ Plzeňského kraje. Rovněž KÚ Moravskoslezského měl v této záležitosti pochybnosti. OVS proto požádal OLG o vyjádření, který se k názoru OVS přiklonil. Podle OLG tomuto výkladu svědčí nejen dikce úvodní části ustanovení § 71 ZOP, ale též účel a smysl zakotvení procesních práv osoby přímo postižené spácháním přestupku, která procesními právy disponuje zejména pro to, aby mohla kvalifikovaně posoudit, zda jí daný souhlas případně nevezme zpět.

KD dne 5. 9. 2017 - **Lze po 1. 7. 2017 zahájit řízení o dřívějším „návrhovém“ přestupku, uplynula-li lhůta pro podání návrhu ještě před 1. 7. 2017**

Dotaz: *Lze po 1. 7. 2007 zahájit řízení o (dle dřívější právní úpravy tzv. „návrhovém“) přestupku, který byl spáchán před 30. 6. 2017, přičemž tříměsíční lhůta pro podání návrhu na jeho projednání uplynula ještě před 30. 6. 2017, pokud by se ke správnímu orgánu po 1. 7. 2017 dostavila osoba přímo postižená spácháním takového přestupku, oznámila jej a zároveň udělila souhlas se zahájením řízení ve smyslu § 79 ZOP s odůvodněním, že jednoroční lhůta pro projednání přestupku ještě neuplynula? Lze na věc nahlížet tak, že zahájit řízení v popsaném případě již nelze, neboť tříměsíční lhůta stanovená v § 68 odst. 2 PŘZ má charakter lhůty hmotněprávní, a její marné uplynutí (k němuž došlo ještě před 1. 7. 2017) mělo za následek zánik práva (postižené osoby na projednání přestupku)?*

Odpověď: OVS se domnívá, že v tomto případě již nelze zahájit řízení o přestupku. Pokud návrh na projednání přestupku bylo možno správnímu orgánu doručit nejpozději do 30. 6.

2017 a tento návrh podán nebyl, nebyly splněny hmotněprávní podmínky pro zahájení řízení a řízení tak již nelze zahájit z moci úřední, a to i s ohledem na § 112 odst. 1 ZOP, podle kterého se nová právní úprava použije pouze v případě, kdy je to pro pachatele příznivější, což v tomto případě není. Lze odkázat také na zápis z KD z června 2017.

K tomu i závěr č. 159 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání ze dne 24. 11. 2017 (Zahájení řízení z moci úřední o „návrhovém“ přestupku po 30. červnu 2017).

KD dne 5. 12. 2017 - Jakou formou stanovit lhůtu osobě přímo postižené spácháním přestupku k udělení souhlasu

Dotaz: *K § 79 ZOP, zahájení řízení se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku. Je nutné stanovit lhůtu usnesením nebo lze pouhým přípisem?*

Odpověď: Touto otázkou se MV zabývalo již na KD konaném dne 7. 3. 2017 (viz zápis z tohoto KD, str. 6 až 8). Zde byl mimochodem prezentován tento názor, cit.:

„Ze ZOP nevyplývá povinnost stanovovat uvedené lhůty usnesením, přičemž podle § 39 odst. 1 SŘ správní orgán určí lhůtu usnesením pouze tehdy, je-li to zapotřebí.

S ohledem na skutečnost, že v daném případě je především v zájmu dotčené osoby, aby svůj nárok uplatnila ve stanovené lhůtě, resp. aby ve stanovené lhůtě udělila souhlas se zahájením řízení o přestupku nebo s jeho pokračováním, nebude zpravidla zapotřebí lhůtu stanovovat usnesením. Pokud jde o otázku, zda lze vydat usnesení podle § 39 SŘ, který hovoří o účastnících řízeních, i v případě stanovení lhůty osobě přímo postižené spácháním přestupku, která není účastníkem řízení, ale jejíž souhlas je nutný k zahájení takového řízení nebo k jeho pokračování, máme za to, že takový postup možný je. Při postupu před zahájením řízení, na který se podpůrně vztahuje část čtvrtá SŘ, přichází aplikace § 39 SŘ v úvahu na základě § 154 SŘ, který kromě použití vypočtených ustanovení částí druhé a třetí SŘ umožňuje použít i další ustanovení, včetně § 39 SŘ, pokud je aplikace těchto ustanovení potřebná. V takovém případě je pak třeba pojem „účastník řízení“ vykládat širěji ve smyslu „dotčená osoba“ (srov. § 2 odst. 3 SŘ), neboť při postupu podle části čtvrté žádní účastníci řízení nefigurují, protože se zatím žádné řízení nevede. Jestliže lze na základě tohoto výkladu osobě přímo postižené spácháním přestupku určit lhůtu pro udělení souhlasu k zahájení řízení o přestupku usnesením, je podle našeho názoru možné stanovit jí lhůtu usnesením i pro udělení souhlasu s pokračováním již zahájeného řízení. Přestože je takový postup možný, doporučujeme usnesením lhůtu neurčovat vzhledem k tomu, co s tím je spojeno (doručení usnesení, případný opravný prostředek proti němu podaný atd.), ledaže by to bylo v konkrétním případě skutečně potřebné, jak předpokládá § 39 SŘ.“ Na tomto názoru i nadále setrváváme.

KD dne 11. 6. 2019 - Lhůta pro zahájení řízení a aplikace opatření proti nečinnosti – u přestupků projednávaných na základě souhlasu

Dotaz: *Vzhledem ke skutečnosti, že ZOP implicitně nestanovuje (procesní) lhůty pro zahájení řízení, je nutno vycházet z § 80 odst. 2 SŘ (30 dnů). Vzniká však problém u přestupků, které se projednávají na základě souhlasu, kde je lhůta k podání souhlasu stanovena na 30 a více dnů – při překročení lhůty pro zahájení přestupkového řízení optikou § 80 odst. 2 SŘ jsou správní orgány v nečinnosti. Jak s danou situací v praxi naložit (objektivně správní orgán nemůže zahájit řízení, když neuplynula doba pro podání souhlasu, současně je však dle SŘ v „nečinnosti“?).*

Odpověď: Domníváme se, že v případě přestupků zahajovaných se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku se za těchto okolností o nečinnost nejedná.

Vzhledem k tomu, že dle § 79 odst. 2 ZOP správní orgán určí osobě přímo postižené spácháním přestupku lhůtu k podání souhlasu se zahájením řízení o přestupku, která nesmí být kratší než 30 dnů, nemá správní orgán jinou možnost, než počkat na uplynutí této lhůty. Pokud správní orgán poučil osobu přímo postiženou spácháním přestupku o způsobu zahajování řízení a určil jí lhůtu, není tedy nečinný a řízení nemůže bez jejího souhlasu zahájit, neboť nemá k dispozici veškeré podklady potřebné pro zahájení řízení (tj. souhlas osoby přímo postižené spácháním přestupku). Ustanovení SŘ o opatření proti nečinnosti se tady proto nepoužije, neboť lhůta podle § 80 odst. 2 SŘ plyne až od okamžiku, kdy má správní orgán k dispozici veškeré podklady potřebné pro zahájení řízení.

KD ze dne 10. 12. 2019 **Zpětvzetí souhlasu osobou přímo postiženou spácháním přestupku, (dále též „OPPSP“), po vydání rozhodnutí, kdy není podáno odvolání**

Dotaz: *Dle § 79 odst. 3 ZOP může osoba přímo postižená spácháním přestupku vzít souhlas podle odst. 1 ustanovení kdykoliv zpět, a to až do doby vydání rozhodnutí o odvolání. Jaký je tedy správný postup, je-li souhlas vzat zpět v čase mezi vydáním prvostupňového rozhodnutí a nabytím právní moci? V případě, že by bylo obviněným podáno odvolání, nabízela by se autoremedura dle § 87 SŘ, ale jak postupovat tehdy, když obviněný odvolání nepodá?*

Odpověď: I když ZOP dává OPPSP právo vzít souhlas zpět „kdykoliv“, toto právo není bezbřehé, neboť je ve své podstatě omezeno specifiky řízení jako takového. Není-li totiž proti rozhodnutí, jímž byl obviněný uznán vinným, byl mu uložen správní trest a náklady řízení, podáno odvolání (které může podat jenom obviněný, nikoliv OPPSP), pak ani dodatečné zpětvzetí souhlasu po vydání rozhodnutí již nemá vliv na to, že rozhodnutí nabyde právní moci. Rozhodnutí přitom nabyde právní moci, protože zpětvzetí souhlasu – není zpětvzetím žádosti a ani neodpadá v této fázi důvod řízení, které je vedeno z moci úřední.

Není-li podáno odvolání, správní orgán zde ani nemůže řízení zastavit pro existenci již jím dříve vydaného předchozího rozhodnutí (ne bis in idem). Takové pravomocné rozhodnutí se pak nedá odstranit ani v přezkumném řízení (jen z důvodu zpětvzetí souhlasu), protože podle § 96 odst. 2 SŘ se soulad rozhodnutí s právními předpisy posuzuje podle právního stavu a skutkových okolností v době jeho vydání. V době, kdy bylo rozhodnutí vydáno (vypraveno), souhlas ještě udělen byl, proto nelze říci, že by rozhodnutí správního orgánu bylo vydáno v rozporu s právními předpisy

KD dne 10. 3. 2020 - **Postup správních orgánů v případě zahájení řízení o přestupku bez souhlasu osoby přímo postižené spácháním přestupku, (pro nedostatek věku – viz § 79 odst. 5 ZOP), a tato osoba v průběhu řízení nabyde plnoletosti**

Dotaz: *Množí se nám dotazy, zda je možné, aby osoba přímo postižená spácháním přestupku, (OPPSP), která byla v době spáchání přestupku mladistvou, a tudíž nemusela podat souhlas s jeho projednáním, může po nabytí zletilosti vzít souhlas zpět, případně, zda by se neměla tato osoba oslovit s tím, zda souhlasí s pokračováním projednávání tohoto přestupku, nebo zda je tento postup vyloučen. | Otázka stojí tak, zda fyzicky nepodaný souhlas jde vzít zpět, nebo se ptát, zda OPPSP s pokračováním řízení o přestupku souhlasí, nebo zda je nutné v tomto řízení pokračovat i přes nesouhlasný postoj OPPSP.*

Odpověď: Rámcovým východiskem pro odpověď na tento dotaz je závěr MV z konzultačního dne konaného dne 7. 9. 2017, bod č. 9, na který lze plně odkázat (viz webové stránky MV).

Jestliže je řízení o přestupku zahájeno z moci úřední bez souhlasu OPPSP, protože OPPSP byla v tomto období mladší 18-ti let, nemá práva OPPSP, (dle ustanovení § 71 ZOP), a toto postavení nezíská, ani když v průběhu řízení zletilosti nabyde.

S odkazem na tento závěr lze dovodit i odpověď na tento dotaz. Jestliže po nabytí zletilosti v zahájeném řízení postavení OPPSP nezíská, nemůže vzít svůj souhlas zpět, protože žádný nedala. Z tohoto důvodu se nelze u této osoby domáhat „dalšího, či nového“ souhlasu, protože v souladu se zákonem bylo toto řízení o přestupku zahájeno z moci úřední i bez souhlasu OPPSP.

Jsme toho názoru, že v případě nabytí zletilosti OPPSP, tak v tomto případě bude správní orgán v řízení pokračovat, a to i v případě, pokud by tato OPPSP po nabytí zletilosti s tímto postupem správního orgánu nesouhlasila (viz § 79 odst. 5 ZOP věta poslední).

KD dne 21. 5. 2024 - **Společné řízení**

Dotaz: *Podezřelý spáchá jeden den vůči osobě přestupek dle ust. § 7/1a ZONP. Následně jiný den vůči stejné osobě se dopustí přestupku dle ust. § 7/1, c, 4 stejného zákona. Policie v rámci šetření věci, po posouzení situace, provede vykázání ze společného obydlí. Má správní orgán zahájit společné řízení pro všechny přestupky naráz, a to bez souhlasu osoby přímo postižené spácháním přestupku, nebo má nejdřív vyzvat osobu přímo postiženou spácháním přestupku k podání souhlasu s projednáním přestupku dle § 7/1, a) a podle toho, zda osoba přímo postižená spácháním přestupku souhlas podá či nikoliv, poté zahájit z úřední povinnosti řízení pro ostatní přestupky?*

Odpověď: Nebyl-li dřívější přestupek důvodem pro vykázání ze společného obydlí, nebo nejedná-li se o dílčí útok v rámci pokračování v přestupku, který takovým důvodem byl, pak je možné řízení o něm zahájit pouze se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku.

K § 80 **Ústní jednání**

KD ze dne 14. 3. 2006 - **Náklady řízení**

Dotaz: *Může opatrovník žádat náklady řízení, které mu v souvislosti s výkonem funkce opatrovníka vznikly?*

Odpověď: Ano, může (viz § 79 odst. 4 SŘ a vyhlášky č. 520/2005 Sb.).

KD dne 12. 12. 2006 - **Omluva neúčasti zástupce obviněného na ústním jednání²⁴**

Dotaz: *Jak má správní orgán při projednávání přestupku postupovat, když zástupce obviněného se opakovaně omlouvá z účasti na nařízených ústních jednáních z důvodu např. služební cesty, stání u soudu atd. a obviněný se bez přítomnosti zástupce odmítá zúčastňovat jednání a vypovídat? Má si účastník řízení zvolit jiného zástupce namísto toho zaneprázdněného?*

Odpověď: Správní orgán by měl k omluvě zástupce obviněného přistupovat obdobně jako k omluvě samotného obviněného. Měl by tedy posoudit, zdali je omluva zástupce obviněného důvodná. Pokud se jedná o advokáta, ten by si měl výkon advokacie zařídit tak, aby dostal svým povinnostem, k nimž se svému klientovi zavázal. Omluva advokáta služební cestou nebo nařízeným jednáním u soudu není důvodná, advokát by si měl zajistit substituta na jednom z jednání (buď u soudu, nebo u správního orgánu). Omluva advokáta ze zdravotních důvodů by už mohla být shledána důvodnou. V konkrétním

²⁴ K tomu též rozsudek NSS 9 As 6/2013 a 9 As 68/2015.

případě je proto potřeba zkoumat onu důvodnost. Např. omluva ze zdravotních důvodů v jednom případě skutečně může být dána objektivními zdravotními potížemi advokáta, v jiném konkrétním případě však může být pouhou procesní taktikou, jak dosáhnout prodloužení řízení o přestupcích v úmyslu docílit prekluze.

Pokud správní orgán shledá omluvu zástupce obviněného důvodnou, ústní jednání proběhne v budoucnu. Pokud však správní orgán omluvu zástupce obviněného jako důvodnou neshledá, pak ústní jednání provede bez zástupce pouze s obviněným. Nedostaví-li se obviněný k ústnímu jednání z důvodu absence jeho zástupce, jehož omluva byla shledána správním orgánem nedůvodnou, a účast obviněného na ústním jednání je nezbytná, lze obviněného nechat předvést, protože podmínky předvedení jsou splněny (jeho osobní účast při ústním jednání je nutná, byl řádně a s pětidenním předstihem předvolán). Pokud účast obviněného při ústním jednání není nezbytná a obviněný se nezúčastní právě a pouze proto, že se nedostaví k jednání jeho zástupce, je možno řízení provést v jeho nepřítomnosti, protože nedůvodné nedostavení se zástupce není řádnou omluvou pro nepřítomnost obviněného na ústním jednání. Za to, že se zástupce obviněného k ústnímu jednání před správní orgán bez dostatečného důvodu nedostavil, si odpovídá sám obviněný, protože si zvolil takového zástupce, který nedostal svému závazku podle smlouvy o plné moci. Z této odpovědnosti obviněného za volbu zástupce vůbec nevyplývá povinnost správnímu orgánu přizpůsobovat průběh řízení o přestupcích představám a požadavkům zmocněnce. Na zmocněnce advokáta, který je tak zaneprázdněný, že neplní své závazky ze smlouvy o zastoupení, si může obviněný stěžovat u České advokátní komory.

Obviněného není možné nutit, aby si namísto zaneprázdněného zmocněnce zvolil zmocněnce jiného. Změnu zmocněnce obviněnému správní orgán doporučit může, musí však při tom dávat pozor, aby jeho doporučení obviněný nepochopil jako nepřípustný zásah do jeho práva na obhajobu.

KD dne 12. 6. 2007 - Podání vysvětlení s advokátem

Dotaz: *Lze při podání vysvětlení (§ 137 SŘ) využít služeb advokáta?*

Odpověď: Ano, pokud je mu udělena plná moc, má osoba podávající vysvětlení právo využít služeb advokáta, i když předmětem vysvětlení mají být skutečnosti, které dotázaný vnímal vlastními smysly a je schopen je jako takové popsat. Lze však předpokládat, že účast pouze právního zástupce nebude dostačující.

KD dne 10. 6. 2008 - Projednání přestupku v nepřítomnosti obviněného

Dotaz: *Podle rozsudku NSS ze dne 4. října 2007, čj. 4 As 4/2007-46, je v případě využití § 74 odst. 1 PŘZ nutné v den konání ústního jednání rozhodnout? Uvedený rozsudek byl vydán ještě ke starému správnímu řádu. Podle SŘ se vydáním rozhodnutí rozumí mimo jiné předání stejnopisu písemného vyhotovení rozhodnutí k doručení. Musí správní orgán, pokud jsou splněny podmínky pro projednání přestupku obviněného v jeho nepřítomnosti, podat písemné vyhotovení rozhodnutí k doručení nebo postačí rozhodnout, tj. do protokolu napsat zkrácené rozhodnutí - výrok a částečné odůvodnění, a posléze písemně vyhotovené rozhodnutí podat k doručení? Rozumí se projednáním podle § 74 odst. 1 PŘZ i vydání rozhodnutí podle § 71 SŘ?*

Odpověď: Je třeba rozlišovat mezi datem rozhodnutí (tj. datem, kdy bylo o přestupku správním orgánem rozhodnuto) a datem vyhotovení stejnopisu písemného vyhotovení rozhodnutí, což mohou být data rozdílná. Pokud správní orgán projednal přestupek v nepřítomnosti obviněného, měl by o jeho přestupku rozhodnout v rámci nařízeného ústního jednání, na které se obviněný ač řádně a včas předvolán nedostavil bez náležité

omluvy nebo důležitého důvodu nebo se dostavit odmítl. Pokud projednává a rozhoduje o přestupku v nepřítomnosti obviněného KPPPP, hlasuje se a protokol o hlasování nese stejný datum, kdy se přestupek v nepřítomnosti obviněného projednal a rozhodl. Rozhodnutí může být vydáno (tj. stejnopis písemného vyhotovení rozhodnutí vypraven) později.

KD dne 9. 3. 2010 - Pořizování zvukového záznamu ústního jednání obviněným z přestupku

Dotaz: *Jak se má správní orgán zachovat, když obviněný bez svolení předsedy i členů KPPP i poškozeného pořizuje zvukový záznam o průběhu ústního jednání o přestupku a odmítá přes upozornění o protiprávnosti a nepřipustnosti takového jednání vypnout nahrávací zařízení?*

Odpoď: Správní orgán může teoreticky využít zajišťovacích prostředků dle SŘ, např. uložení pořádkové pokuty dle § 62 odst. 1 písm. c) SŘ z důvodu, že účastník řízení v řízení závažně ztěžuje jeho postup tím, že neuposlechne pokynu úřední osoby, příp. dle § 62 odst. 1 písm. b) SŘ z důvodu, že účastník řízení v řízení závažně ztěžuje jeho postup tím, že navzdory předchozímu napomenutí ruší pořádek, nebo lze účastníka řízení dle § 63 odst. 1 SŘ po předchozím upozornění vykázat z místa jednání z důvodu, že nepřístojným chováním ruší pořádek při ústním jednání.

Někteří účastníci řízení nebo jejich zmocněnci trvají na poskytnutí možnosti pořizovat si záznam z jednání z důvodu, že tak obvykle činí např. u soudních jednání (a někdy je pak i zveřejňují na internetu či jinak dále šíří). Jednání soudu je však na rozdíl od správního řízení veřejné (§ 6 odst. 1 zákona o soudech a soudcích), přičemž ani zde není právo na pořizování nahrávek neomezené (srovnej § 6 odst. 3 zákona o soudech a soudcích). Oproti tomu správní řízení je zásadně neveřejné (§ 49 odst. 2 SŘ). Pořizováním nahrávky by byla neveřejnost jednání narušena (byť třeba až ex post), stejně jako by pak správní orgán odpovídal za narušení práv účastníků a dalších dotčených osob (dle § 49 odst. 2 SŘ správní orgán *dbá* na ochranu práv účastníků...), zejména osobnostních práv (předmětem jednání jsou často citlivé údaje nebo údaje, které mohou ohrozit vážnost a čest osob, jichž se týkají). Správní orgán na druhou stranu může určit, že jednání nebo jeho část budou veřejné - při rozhodování o veřejnosti jednání je však povinen dbát na ochranu utajovaných informací a na ochranu práv účastníků, zejména práva na ochranu osobnosti, jakož i na ochranu mravnosti (§ 49 odst. 2 SŘ). Dále pokud účastník řízení sám požádá, aby ústní jednání bylo veřejné, správní orgán mu vyhoví, ovšem pouze pokud tím nemůže být způsobena újma ostatním účastníkům. Při posuzování tohoto požadavku účastníka musí správní orgán opět zohlednit svoji povinnost dbát na ochranu utajovaných informací a na ochranu práv účastníků, zejména práva na ochranu osobnosti, jakož i na ochranu mravnosti (viz § 49 odst. 3 SŘ). Lze logicky dovodit, že správní orgán musí zohledňovat práva i dalších dotčených osob (děti, svědkové, zejména svědkové v pozici osoby postižené přestupkem atd.). Shrnuto - ať už správní orgán rozhoduje o veřejnosti jednání z vlastního popudu či na přání účastníka řízení, řídí se stejnými kritérii přípustnosti veřejnosti ústního jednání (viz výše).

V zásadě stejný názor jako výše nastíněný vyslovil i Městský soud v Praze v rozsudku ze dne 27. 2. 2004, č. j. 8 Ca 109/2003-25 (citován je v rozsudku NSS ze dne 21. 11. 2005, č. j. 1 Aps 2/2004-79, www.nssoud.cz) když zamítl žalobu na ochranu před nezákonným zásahem, kterou se žalobce domáhal toho, aby soud žalovanému (Úřadu městské části Praha 1) přikázal, aby žalobci umožnil pořizovat zvukové záznamy z jednání o přestupku. Městský soud poukázal na zásadu neveřejnosti správního řízení a dále poukázal na povinnost správního orgánu chránit zájmy obviněného i svědků.

Jiný pohled, a to bez ohledu na veřejnost či neveřejnost řízení, jakkoliv ve vztahu k úpravě starého SŘ (zákon č. 71/1967 Sb.), však podal NSS ve svém rozsudku ze dne 31. 3. 2010, č. j. 5 As 37/2009-94. NSS poukazuje na skutečnost, že SŘ nijak neupravuje možnost pořizování nahrávek účastníkem řízení a dovozuje, že „neznamená, že neexistuje-li pozitivní právní úprava, je takové jednání účastníka řízení bez dalšího nepřijatelné, respektive zakázáno“. NSS dále uvádí, že „Jestliže zákon nezakazuje účastníku správního řízení poříditi si zvukový záznam průběhu ústního jednání, nelze bez dalšího vycházet z toho, že pořizováním zvukového záznamu účastník hrubě ruší pořádek a může být z místa jednání vykázán. K tomu by musely přistoupit další skutečnosti, v nichž by bylo možné spatřovat hrubé rušení pořádku (...). Za hrubé rušení pořádku lze považovat takové jednání, které znemožňuje např. provedení ústního jednání hlasitými projevy, napadáním ostatních přítomných osob, urážkami apod. Za hrubé rušení pořádku lze považovat i takové jednání, které narušuje např. ústní jednání způsobem výrazně snižujícím vážnost správního řízení.“ NSS dále dovozuje, že pokud v dané věci měli vypovídat jako svědkové strážníci obecní policie o tom, co zjistili při výkonu své úřední činnosti, nešlo o projev osobní povahy, neboť je to z povahy věci vyloučeno, kdy projev osobní povahy je nutno zkoumat ve vztahu k obsahu výpovědi, tedy o čem konkrétní osoba vypovídá.

NSS tak zřejmě v pořizování záznamu jednání nespatřuje narušení neveřejnosti ústního jednání o přestupku a (bez dalšího) ani hrubé rušení pořádku při ústním jednání, kdy pořizování nahrávky účastníkem řízení považuje v zásadě za přípustné. Co se týče ochrany osobnostních práv dotčených osob, která mohou být dalším případným šířením nahrávky případně dotčena, NSS v případě výpovědi strážníků obecní policie, kteří měli vypovídat o plnění svých služebních povinností, dovodil, že jejich výpověď nemohla být projevem osobní povahy.

Není však zřejmé, jak by NSS posoudil případ výpovědi jiného svědka či poškozeného, který již nevypovídá o „služební činnosti“. Má-li dle (nového) SŘ správní orgán dbát při rozhodování o (ne)veřejnosti ústního jednání na ochranu osobnostních práv účastníků, potažmo jiných dotčených osob (která mohou být narušena zpřístupňováním projevů a dat osobní povahy širšímu okruhu osob, k čemuž může dojít jak zpřístupněním jednání veřejnosti, tak i nekontrolovaným šířením záznamu z jednání), měl by správní orgán dle MV i nadále brát v potaz ochranu osobnostních práv osob, jichž se řízení týká (jak neveřejnost ústního jednání, tak i omezení pořizování nahrávek, sleduje tentýž cíl - chránit osobnostní práva dotčených osob).

Při zvažování zákazu pořizování záznamu ústního jednání účastníkem řízení je s ohledem na vše výše uvedené třeba postupovat uvážlivě a zkoumat, zda skutečně mohou být ohrožena něčí osobnostní práva či nikoliv (např. pokud je u ústního jednání pouze účastník řízení a oprávněná úřední osoba, nebo pokud je svědkem úřední osoba vypovídající o výkonu svých pravomocí či služební činnosti, nemůže dojít k zásahu do osobnostních práv – plnění pracovních či služebních povinností ani svědectví o nich není projevem osobní povahy, srovnej např. usnesení ÚS ze dne 18. 2. 2004, sp. zn. I. ÚS 28/04, a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 5. 2005, sp. zn. 30 Cdo 64/2004).

KD dne 8. 6. 2010 - Zákaz sebeobviňování v řízení o přestupcích (k nálezu ÚS o zákazu sebeusvědčování/sebeobviňování)

Dotaz: *Předvolanému k podání vysvětlení, který se bez uvedení důvodu, případně omluvy nedostaví, nebo podání vysvětlení odmítá, může správní orgán uložit pořádkovou pokutu podle ustanovení § 60 odst. 2 PŘZ.*

Jakým způsobem nyní máme postupovat, a to vzhledem k nálezu ÚS ze dne 18. 2. 2010, sp. zn. I. ÚS 1849/08. Dle tohoto nálezu správní orgán není oprávněn uložit osobě pokutu za nedostavení se k podání vysvětlení v případě, kdy lze ze spisového materiálu usoudit, že oznámené jednání není přestupkem, a dále že uložení pořádkového opatření jen z důvodu nedostavení se k podání vysvětlení je v oblasti správního trestání vyloučeno, neboť je zapotřebí respektovat i princip zákazu sebeobviňování či sebeusvědčování, který plyne z interpretace čl. 6 odst. 1 Úmluvy o lidských právech a základních svobodách.

Odpověď: Tento nálezh ÚS se týkal postupu správního orgánu za situace, kdy došlo k předvolání k podání vysvětlení ve věci skutku, který nebyl a ani nemohl být přestupkem, a poté byla navíc uložena pořádková pokuta z důvodu nedostavení se k podání vysvětlení. To vše za stavu, kdy podání vysvětlení nemělo být požadováno (ke skutku, který zjevně není přestupkem, netřeba podání vysvětlení) a správní orgán je ani nepotřeboval, neboť věc následně sám odložil z důvodu, že došlé oznámení neodůvodňuje zahájení řízení o přestupku. Správní orgán se tak dopustil excesu (jednal ultra vires), neboť ke svému postupu (předvolání a následně užití zajišťovacího prostředku) neměl žádný důvod. Tento konkrétní případ, jehož se týkal nálezh ÚS, však nelze paušalizovat a obecně aplikovat na všechny případy, kdy je od adresátů veřejné správy vymáhána součinnost. MV proto doporučuje řídit se v praxi zmíněným nálezhem ÚS jen v limitech navazujícího rozsudku NSS ze dne 31. 3. 2010, č. j. 1 As 32/2008-146, kde je jako důvod nezákonnosti postupu správního orgánu identifikován především exces při výkonu veřejné moci (v daném konkrétním případě). MV dále zastává názor, že posouzení, zda se jedná o exces či nikoliv, nepřísluší hodnotit předvolané osobě. Ta se musí dostavit ke správnímu orgánu vždy (samotným předvoláním k podání vysvětlení ani dostavením se k podání vysvětlení navíc k sebeobviňování či sebeusvědčování nikdo nucen není). Odkázat lze v této souvislosti i na usnesení ÚS ze dne 6. 1. 1998, sp. zn. I. ÚS 263/97, které se zabývá obdobnou problematikou, kde ÚS uvedl: „Občané jsou povinni se podrobit výkonu pravomoci veřejného činitele bez ohledu na vlastní soukromý názor. Jsou-li přesvědčeni, že tímto jednáním bylo porušeno jejich právo či jim byla způsobena škoda, mohou se proti takovému postupu veřejného činitele bránit jiným, a to zákonným způsobem. Ústava České republiky, Listina základních práv a svobod, ani žádná jiná právní norma nepřipouštějí, aby občané nejprve hodnotili zákonnost postupu veřejných činitelů a teprve na základě toho jejich pokynů uposlechli nebo neuposlechli.“ Pro úplnost lze dodat, že zmíněný nálezh je ve svých zobecňujících závěrech, týkajících se součinnosti a zákazu sebeobviňování a sebeusvědčování, v judikatuře ÚS ojedinělý, kdy existují četná rozhodnutí ÚS, která zastávají opačný názor (vesměs se týkají podávání vysvětlení před Policií ČR). Jde nejen o rozhodnutí předcházející citovanému nálezhu ÚS, ale i o rozhodnutí vydaná s ním téměř souběžně i vydaná následně. Citovaný nálezh dále nemá oporu ani v judikatuře Evropského soudu pro lidská práva („ESLP“), neboť judikát ESLP („Marttinen v. Finsko“), na který ÚS odkazuje, na věc jím řešenou nedopadá. Pokud by pak měly být některé ze závěrů ÚS dovedeny do důsledků (např. že v demokratickém státě nelze vynucovat jakoukoliv součinnost nebo že potenciálně podezřelý ze správního deliktu není povinen jakkoliv reagovat na orgány veřejné moci), nebylo by možno vynucovat po adresátech veřejné správy jakoukoliv součinnost a návazně vykonávat veřejnou správu.

Níže připojujeme příkladný seznam rozhodnutí ÚS, v nichž je zastáván opačný názor než ten, který vyslovil ÚS ve výše citovaném nálezhu ze dne 18. 2. 2010, sp. zn. I. ÚS 1849/08: Usnesení ÚS ze dne 23. 2. 2010, sp. zn. I. ÚS 2821/09, Usnesení ÚS ze dne 28. 7. 2009, sp. zn. IV. ÚS 3003/08, Usnesení ÚS ze dne 22. 12. 2008, sp. zn. III. ÚS 3124/08,

Usnesení ÚS ze dne 29. 10. 2009, sp. zn. I. ÚS 2568/09,
Usnesení ÚS ze dne 25. 6. 2009, sp. zn. III. ÚS 1132/08,
Usnesení ÚS ze dne 28. 5. 2008, sp. zn. III. ÚS 849/08,
Usnesení ÚS ze dne 5. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 1941/08,
Usnesení ÚS ze dne 2. 2. 2009, sp. zn. I. ÚS 2646/08,
Usnesení ÚS ze dne 20. 11. 2007, sp. zn. I. ÚS 1641/07,
Usnesení ÚS ze dne 13. 11. 2007, sp. zn. IV. ÚS 2666/07,
Usnesení ÚS ze dne 1. 11. 2007, sp. zn. II. ÚS 120/07,
Usnesení ÚS ze dne 11. 10. 2007, sp. zn. I. ÚS 1358/07,
Nález ÚS ze dne 11. 10. 2007, sp. zn. III. ÚS 528/06,
Usnesení ÚS ze dne 19. 9. 2007, sp. zn. IV. ÚS 677/06,
Usnesení ÚS ze dne 7. 8. 2007, sp. zn. II. ÚS 904/07,
Usnesení ÚS ze dne 8. 2. 2007, sp. zn. II. ÚS 441/06,
Nález ÚS ze dne 21. 8. 2006, sp. zn. I. ÚS 636/05,
Usnesení ÚS ze dne 12. 7. 2006, sp. zn. I. ÚS 700/05,
Usnesení ÚS ze dne 8. 6. 2006, sp. zn. I. ÚS 701/05,
Nález ÚS ze dne 1. 8. 2005, sp. zn. IV. ÚS 31/05.

KD dne 15. 3. 2011 - **Vzdání se účasti na dokazování a na výkonu ostatních procesních práv**

Dotaz: *Obviněný (jediný účastník řízení) se po zahájení řízení na konci ústního jednání výslovně vzdá práva na účasti na dokazování, práva být seznámen s podklady pro vydání rozhodnutí a "práva být vyrozumíván o úkonech správního orgánu". Současně navrhne výslech několika svědků. Jakým způsobem má správní orgán postupovat? Je povinen nařídit další ústní jednání s odkazem na § 74 odst. 1 PŘZ nebo postačí výslech svědků mimo ústní jednání dle § 51 odst. 2 SŘ?*

Odpověď: V řízení o přestupku musí správní orgán zajistit obviněnému z přestupku právo na obhajobu a výkon jeho procesních práv. Pokud se však obviněný z přestupku některých z těchto práv výslovně vzdá, nepovažujeme za nutné mu výkon procesních práv „vnucovat“ i proti jeho vůli. V popsaném případě pak lze předvolat označené svědky k výslechu s tím, že obviněného z přestupku není třeba o výslechu vyrozumívát, stejně jako o provádění dalších důkazů. Po ukončení dokazování přesto považujeme za vhodné umožnit obviněnému z přestupku vyjádřit se k podkladům rozhodnutí dle § 36 odst. 3 SŘ (min. aby mohl posoudit, jak bylo dokazování provedeno). Daný postup není vyloučen např. rozsudkem NSS ze dne 18. 4. 2007, č. j. 4 As 10/2006-57.

Lze postupovat i tak, že správní orgán nařídí nové ústní jednání, k němuž předvolá svědky i obviněného z přestupku. Nemá-li obviněný z přestupku zájem na účasti na ústním jednání, tzn., odmítne-li se k projednání přestupku dostavit, ač byl řádně předvolán (v souladu s dříve projevenou vůlí neúčastnit se procesních úkonů), bude konáno ústní jednání o přestupku v nepřítomnosti obviněného z přestupku ve smyslu § 74 odst. 1 PŘZ. Tento postup odpovídá i právnímu názoru obsaženému v rozsudku NSS ze dne 31. 7. 2009, č. j. 2 As 60/2008-11, dle něž je úprava řízení o přestupku dle PŘZ speciální vůči úpravě řízení dle SŘ, postupováno má být dle § 74 odst. 1 PŘZ a § 51 odst. 2 SŘ na řízení o přestupcích nedopadá (viz cit. rozsudek in fine). Podstatné však je, aby správní orgán v souladu s § 4 odst. 3 a 4 SŘ a § 73 odst. 2 PŘZ umožnil obviněnému z přestupku výkon práva na obhajobu a výkon ostatních procesních práv (o dodatečně či „samostatně“ vyslýchaném svědkovi proto musí správní orgán obviněného z přestupku přinejmenším vyrozumět). Tato práva však nejsou povinností, a proto výslech svědka bez přítomnosti (resp. vyrozumění) obviněného z přestupku, dal-li tento k takovému postupu výslovný

souhlas, nepovažujeme za chybný postup, resp. podstatnou vadu řízení, již by bylo zasaženo do práv obviněného z přestupku.

KD dne 13. 12. 2011 - **Porušení procesních práv obviněného**

Dotaz: *V řízení správní orgán provedl „prověření výpovědi obviněného“, de facto ohledání místa, o němž obviněný nevěděl. O výsledek ohledání se opíralo o rozhodnutí. Dále osoba, která uplatnila nárok na náhradu škody, byla vyslechnuta jako svědkyně, bylo jí odmítnuto nahlížení do spisu i informace dle zákona č. 106/1999 Sb. s odkazem na § 11 odst. 1 písm. b) tohoto zákona. Poškozená nebyla poučena o procesních právech, nebylo jí umožněno seznámit se s podklady rozhodnutí. Řízení bylo zastaveno, poškozená se odvolala v plném rozsahu. Lze rozhodnutí zrušit v plném rozsahu?*

Odpověď: Rozhodnutí lze k odvolání poškozené zrušit pro porušení jejích procesních práv jen v části o náhradě škody a věc vrátit k novému projednání. Ve zbytku je třeba je zamítnout pro nepřijatelnost. Výrok o vině se poté zruší ve (zkráceném) přezkumném řízení a věc se vrátí.

KD dne 13. 12. 2016 - **Účast obviněného, který je ve výkonu trestu odnětí svobody**

Dotaz: *Je-li obviněný ve výkonu trestu odnětí svobody, je tato skutečnost překážkou, která obviněnému brání, aby v řízení sám činil úkony (zúčastnil se ústního jednání)? Pokud si sám nezvolí zmocněnce, má mu správní orgán ustanovit opatrovníka dle § 32 odst. 2 písm. b) SŘ? (Poznámka: správní orgán věc po obdržení oznámení dle § 66 odst. 2 PŘZ neodložil, ani ji nepostoupil jinému věcně příslušnému správnímu orgánu v místě nápravného zařízení, chce věc projednat sám).*

Odpověď: Správní orgán by měl nejprve zjistit, zda věznice, ve které se pachatel přestupku zdržuje, umožní jeho výslech a za jakých podmínek. Správní orgán pak má možnost také dožádat správní orgán, v jehož územním obvodu se věznice nachází, o výslech této osoby. Podle názoru MV v případě kdy si obviněný nezvolí zmocněnce a správní orgán nebude moci provést ústní jednání bez jeho přítomnosti, je možné tomuto ustanovit opatrovníka (§ 32 odst. 2 písm. b) SŘ). I v takovém případě má však správní orgán povinnost zasílat obviněnému všechny písemnosti, aby se k nim mohl vyjádřit přímo alespoň písemně.

KD dne 7. 3. 2017 - **Dožádání provedení ústního jednání** **Dotaz:** *Lze podle § 13 SŘ dožádat provedení ústního jednání?*

Odpověď: Podle našeho názoru provedení ústního jednání dožádat nelze. Ústní jednání, ve smyslu ustanovení § 74 PŘZ nebo § 80 ZOP, provádí vždy věcně a místně příslušný správní orgán k projednání přestupku. Podle § 13 SŘ lze dožádáním provést jen některé úkony (ne celé řízení) a to jen za podmínek v § 13 SŘ stanovených. Provedení ústního jednání, jako jeden z prostředků k provedení dokazování nebo ke splnění účelu řízení a uplatnění práv účastníků řízení (viz § 49 odst. 1 SŘ), nelze za úkon podle § 13 SŘ považovat, neboť jak již bylo řečeno, povinnost nařídit a provést ústní jednání ve věci náleží výhradně správnímu orgánu v prvním stupni, tj. ve vazbě na předešlá ustanovení PŘZ věcně a místně příslušnému správnímu orgánu.

Pokud by však dožádání mělo spočívat jen ve výslechu svědka (směřovalo by tedy pouze k provedení tohoto konkrétního úkonu), jehož svědecká výpověď je v řízení klíčová a jehož přítomnost v místě konání ústního jednání nelze zajistit, pak dle našeho názoru je možné postupovat dle § 13 SŘ, tj. aby dožádaný správní orgán provedl výslech svědka mimo ústní jednání. Dožádaný správní orgán pak musí „o provádění důkazů mimo ústní jednání“ ve smyslu § 51 odst. 2 SŘ vyrozumět účastníky řízení (zde zejména obviněného)

a poučit je o tom, že mohou svědkovi klást otázky. Zdůrazněme však, že ve skutečnosti nejde o provedení dokazování ve smyslu PŘZ, neboť ustanovení § 74 odst. 1 PŘZ je ve vztahu k § 51 odst. 2 SŘ speciální, proto jde v případě řízení o přestupcích při aplikaci § 13 SŘ (jehož aplikace není vyloučena) jen o zajištění podkladu, který následně musí jako důkaz provést v ústním jednání věcně a místně příslušný správní orgán. Tedy po provedení úkonu, k němuž byl dožádáný správní orgán dožádán, dožadující (přestupkový) správní orgán v nařízeném ústním jednání při plné reflexi rozsudku NSS ze dne 31. 7. 2009, č. j. 2 As 60/2008-111²⁵ (z něhož vyplývá obecný závěr, že dokazování musí být provedeno vždy v rámci ústního jednání) provede důkaz listinou, tj. přečte zajištěnou svědeckou výpověď.

KD dne 7. 3. 2017 - Ústní jednání dle ZOP

Dotaz: *Kdy je nařízení ústního jednání nezbytné k uplatnění práv obviněného a naopak kdy s ohledem na zásadu ústnosti a bezprostřednosti není? Kdy lze takovou žádost obviněného zamítnout? Stejně tak kdy je výslech obviněného nezbytný k uplatnění práv obviněného (ZOP nehovoří o povinnosti provést výslech obviněného z důvodu nezbytnosti pro zjištění stavu věci, ale z důvodu nezbytnosti pro uplatnění práv obviněného) a kdy ne?*

Odpověď: Na tuto otázku nějakým taxativním, ani příkladným výčtem jednoznačně odpovědět nelze. Vždy to bude muset příslušný správní orgán, ať již 1. nebo 2. stupně, posoudit dle konkrétních podmínek daného případu. Např. pokud by žádost obviněného o nařízení ústního jednání měla znaky obstrukce, pak by měl správní orgán toto posoudit a v usnesení o zamítnutí návrhu obviněného tuto skutečnost řádně odůvodnit. Naopak, pokud správní orgán posoudí, že ústní jednání je nezbytné k provedení „konfrontace“ obviněného s dalšími účastníky řízení, případně svědky, pak nařídí ústní jednání i bez žádosti obviněného (= toto jsou však jen rámcové možné případy). V každém případě to bude záviset na posouzení příslušného správního orgánu, kdy bude muset svou úvahu

²⁵ Z uvedeného rozsudku, který však sleduje poněkud odlišnou procesní situaci, vyplývá následující: „Za vadu řízení, která též mohla ovlivnit zákonnost správních rozhodnutí [§ 103 odst. 1 písm. b) SŘS], považuje zdejší soud i stížní námitku směřující proti provedení výslechu svědků V. Č. a G. Č. mimo ústní jednání. Podle § 74 odst. 1 PŘZ koná správní orgán v prvním stupni o přestupku ústní jednání (k tomu viz rozsudek NSS ze dne 16. 3. 2005, č. j. 3 As 46/2004-60, dostupný na www.nssoud.cz).

V nepřítomnosti obviněného lze věc projednat jen tehdy, jestliže odmítne, ač byl řádně předvolán, se k projednání dostavit nebo se nedostaví bez náležité omluvy nebo důležitého důvodu (tato situace však, soudě podle obsahu spisu, nenastala). Z uvedeného ustanovení je tedy zřejmé, že správní orgán prvního stupně měl povinnost k projednání přestupku nařídít ústní jednání, a to v celém rozsahu prováděného dokazování, neboť právě k provádění dokazování (a uplatnění odpovídajících procesních práv účastníků řízení) ústní jednání slouží (k tomu srov. analogicky rozsudek zdejšího soudu ze dne 14. 7. 2005, č. j. 3 As 103/2005-76, publikovaný pod č. 87/2005 Sb. NSS, kde je tento postulát vysloven k úloze soudního jednání při provádění důkazů). Provedl-li tedy některé důkazy mimo ústní jednání s odkazem na § 51 odst. 2 SŘ, aplikoval na řízení právní normu, která na řízení o přestupcích nedopadá, neboť úprava řízení o přestupcích je *lex specialis* k obecné úpravě správního řízení podle SŘ. Povinnost projednat přestupek při ústním jednání by konec konců nebyla dotčena ani obecným ustanovením § 49 odst. 1 SŘ, neboť to předpokládá ústní jednání vždy, kdy tak stanoví zákon, což PŘZ činí. Není nadto ani příliš srozumitelná argumentace soudu i správních orgánů, pokud tvrdí, že stěžovateli byla zachována možnost se výslechu uvedených svědků i mimo ústní jednání zúčastnit. Tímto způsobem se totiž z provádění dokazování mimo ústní jednání a z dokazování při ústním jednání stává zákonodárcem nepředpokládaný nelogický hybrid, neboť smyslem provádění důkazů mimo ústní jednání je vytvořit alternativu ústního jednání tam, kde posledně zmiňované není z jakéhokoli důvodu nezbytné či efektivní. NSS proto konstatuje, že postup správního orgánu prvního stupně, ve kterém neshledal pochybení ani žalovaný, ani městský soud, je dalším významným zásahem do pravidel spravedlivého procesu, jež ústí do omezení práva na obhajobu a dopadá i na zjištěný skutkový stav věci tak, jak byl vzat za podklad rozhodnutí.“

řádně odůvodnit, a to ať usnesení o zamítnutí návrhu obviněného, nebo v rozhodnutí o přestupku.

KD dne 5. 12. 2017 - Dotaz k „dvojímu“ procesnímu postavení osoby v řízení o přestupku Dotaz:

- a) *Osoba je zmocněncem obviněné fyzické osoby a současně svědek.*
- b) *Osoba je zmocněncem poškozeného a současně svědek.*
- c) *Osoba je jednatelem obviněné právnické osoby a současně svědek. Jak s touto skutečností naložit v řízení o přestupku a při ústním jednání? Má být tato osoba vyslechnuta pouze v jednom procesním postavení? Jestliže ano, tak ve kterém? Pokud by měla být vyslechnuta v obojím procesním postavení, jak postupovat, když v každém z těchto postavení má jiná práva a povinnosti a o těchto je třeba ji poučit?*

Odpověď:

ad a) Podobnou situaci jsme se zabývali již v rámci KD, který se uskutečnil dne 10. 12. 2013, a odpověď lze vztáhnout na body a) a b). V takovém případě osobu vyslechneme jako svědka, protože není účastníkem řízení. Jako zmocněnec účastníka řízení pak taková osoba může uplatňovat procesní návrhy, ale nemůže místo této osoby vypovídat, neboť každý má vypovídat o tom, co sám viděl a slyšel. Při posouzení svědecké výpovědi pak lze také odkázat na KD 10. 12. 2013 citované judikáty NSS, které se zabývaly postavením poškozeného a zároveň svědka (rozsudek NSS ze dne 31. 10. 2007, č. j. 2 As 46/2006-100, rozsudek NSS ze dne 10. 5. 2012, č. j. 3 As 16/2012-25), či navrhovatele a svědka (rozsudek NSS ze dne 23. 1. 2013, č. j. 6 As 57/2012-28).

ad c) V případě uvedeném pod bodem c), kdy jednatel obviněné právnické osoby by měl být zároveň svědkem, je třeba odkázat na rozsudek NSS ze dne 31. 3. 2010, č. j. 1 Afs 58/2009-541, (viz bod 75 rozsudku NSS a násl.), a takovou osobu vyslechnout pouze jako účastníka řízení; tedy respektovat specifické postavení této osoby, která jako statutární orgán by měla vypovídat za právnickou osobu. Jiná situace by nastala v případě, kdy by tato osoba byla svědkem jiného skutku, než kterého se měla dopustit právnická osoba, které je jednatelem.

KD dne 5. 12. 2017 - Dotaz k postavení osoby v řízení - společné řízení, kdy jedna a táž osoba je obviněnou z přestupku a zároveň osobou přímo postiženou spácháním přestupku jinou osobou

Dotaz: *V případě, že je vedeno společné řízení, ve kterém je jedna osoba obviněna z jednoho přestupku a zároveň je osobou přímo postiženou spácháním dalšího přestupku jinou osobou (§ 71 ZOP), má v řízení pouze postavení účastníka řízení, tj. obviněného, nebo je ve vztahu k druhému přestupku osobou dle § 71 ZOP, případně svědkem, vypovídá-li k danému jednání?*

Odpověď: Obdobně jako v předešlém případě je možné, aby jedna osoba byla zároveň obviněným v jednom skutku a osobou přímo postiženou spácháním přestupku v jiném skutku, který je projednáván ve společném řízení, pokud se bude jednat o odlišné skutky. Pokud by pak bylo potřeba osobu přímo postiženou spácháním přestupku vyslechnout ke skutku, kde je právě zúčastněnou osobou, vyslechne se jako svědek.

KD dne 5. 12. 2017 - Je na místě přiznat osobě přímo postižené spácháním přestupku nárok na náhradu hotových výdajů a ušlého výdělku v případě, že ve věci není předvolána, ale pouze vyrozuměna o konání ústního jednání?

Dotaz: *Je na místě přiznat osobě přímo postižené spácháním přestupku nárok na náhradu hotových výdajů a ušlého výdělku dle § 79 SŘ, v případě, že ve věci není*

předvolaná, ale je pouze vyrozuměna o konání ústního jednání? Dle § 79 odst. 3 SŘ si nese své náklady sám správní orgán a účastník, dle § 79 odst. 4 SŘ se hotové výdaje a ušlý výdělek hradí jiným osobám. Je třeba osobu přímo postiženou spácháním přestupku („bývalý navrhovatel“) považovat za tzv. jinou osobu?

Odpověď: Ne; osobě přímo postižené spácháním přestupku ZOP přiznává pouze vybraná (procesní) práva tak, aby se mohla řízení o přestupku účastnit (§ 71). Mezi tato práva nepatří právo na náhradu hotových výdajů a ušlého výdělku.

K tomu i závěr č. 153 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání ze dne 12. 5. 2017 (Možnost uložení pořádkové pokuty osobě, která se bez závažných důvodů nedostaví ke správnímu orgánu k podání vysvětlení).

KD dne 12. 3. 2019 - K pořizování audio/video nahrávky v průběhu ústního jednání

Dotaz: *Podle ustanovení § 49 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „SŘ“), je ústní jednání neveřejné, pokud zákon nestanoví nebo správní orgán neurčí, že jednání nebo jeho část jsou veřejné. Do neveřejnosti ústního jednání spadá i nemožnost jeho nahrávání účastníkem řízení / svědkem? V jakém případě (pokud takový případ existuje) může účastník řízení nahrávat jednání, v jakém svědek, a v jakém to nelze? Jak je tomu u běžného jednání s občanem, kdy neprobíhá ústní jednání, ale dostaví se např. z důvodu nahlížení do spisu nebo pouze na podání vysvětlení? Je správní orgán povinen mu pořizování videonahrávky povolit?*

Odpověď: Možnost pořídít obrazový nebo zvukový záznam z ústního jednání bez souhlasu přítomných osob má podle § 18 odst. 1 SŘ pouze správní orgán (tzv. úřední licence). Oproti tomu pořizování zvukových či obrazových záznamů účastníky řízení či jinými osobami (např. svědky) SŘ dále neupravuje. Jejich pořizování je však v zásadě možné (v intencích dále níže uvedeného). Ostatně jak již v minulosti dovodila judikatura, pokud má účastník řízení právo nahlížet do spisu a činit si z něj výpisy, tedy i výpisy ze zvukového záznamu pořizovaného správním orgánem o průběhu ústního jednání, má též právo, aby si zvukový záznam o průběhu ústního jednání pořídil sám²⁶. Přesto je v tomto směru podle názoru Ministerstva vnitra vhodné rozlišovat situace, kdy záznam z ústního jednání je pořizován bez souhlasu správního orgánu či bez jeho vědomí (záznam je pořizován tajně, skrytě, aniž by o tom správní orgán věděl) a kdy je pořizován s jeho vědomím či souhlasem.

Je-li záznam pořizován tajně, třebaže se správní orgán výslovně dotazoval účastníka řízení, zda si ho bude pořizovat a ten prohlásil, že nikoliv, a v řízení jsou vyslyšáni svědci (kteří ze zákona nemají povinnost strpět, že je účastník řízení bude nahrávat), popř. další účastníci řízení, pak lze v takovém jednání s rysy záludnosti spatřovat podvodné jednání s možnými přesahy do civilněprávní roviny (ochrana osobnosti); a to zejména v těch případech, kde bez vědomí správního orgánu i v řízení dalších vyslechnutých osob bude pořizován záznam (zvláště obrazový) následně zveřejněn např. na sociální síti (Facebook, Twitter, aj.) či bude-li jinak šířen na internetu s cílem skandalizace dotčených osob, jejich znevažování apod. S tím spojená odpovědnost jde primárně za pořizovatelem záznamu, nikoliv za správním orgánem (není přítom vyloučena i odpovědnost v rovině veřejného práva, např. ochrana osobních údajů). Totéž ohledně odpovědnosti platí i v případě, pokud pořizovatel záznamu již předem před správním orgánem avizuje, že si záznam hodlá pořídít právě z toho titulu, aby veřejnosti vykreslil povahu druhého účastníka řízení (zde však evidujeme, že správní orgán může s ohledem na okolnosti daného případu

²⁶ Srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu, (dále též „NSS“), ze dne 31. 3. 2010, č. j. 5 As 37/2009-94.

zasáhnout a druhého účastníka řízení, zejména mladistvé, chránit tím, že pořizovateli záznamu výzvou uloží, aby nahrávací zařízení vypnul).

Pokud účastník řízení či svědek si takový záznam pořídí (ať už s vědomím správního orgánu, příp. ostatních subjektů vystupujících v řízení, či bez něho) pro soukromé účely, tedy záznam nepublikuje, příp. jej chce užít jako důkazu v civilním, správním či trestním řízení (aby bylo prokázáno nestandardní, škodlivé či vyloženě protiprávní jednání úřední osoby), pak v pořizením záznamu není možné spatřovat něco nežádoucího. Ostatně jeho následné provedení jako důkazu je na místě, nepřekračuje-li provedení důkazu tímto záznamem nepřijatelnou míru kontextuálního zásahu do základního práva na ochranu soukromí²⁷ (s ohledem na vymoženosti dnešní techniky je však třeba uvážit možnou neautentičnost pořizeného záznamu v porovnání se záznamem pořizovaným přímo správním orgánem).

Tedy shrneme-li výše uvedené, pokud má být záznam pořizován jiným subjektem než správním orgánem, dle našeho názoru správní orgán, který vede řízení, musí posuzovat ne/možnost pořizování obrazových nebo zvukových záznamů při ústním jednání obezřetně s ohledem na individuální okolnosti toho kterého případu. Vždy musí zkoumat, zda mohou být ohrožena něčí osobnostní práva či nikoliv. Rovněž je vhodné ne/možnost pořizování audio/video záznamu posuzovat v jednotlivých případech z hlediska toho, zda zájem na pořizením záznamu účastníkem řízení převažuje nad případným zásahem do osobnosti jiného, který bude na záznamu. Pokud v rámci řízení bude vystupovat pouze jeden účastník řízení, který by si průběh ústního jednání chtěl nahrávat, domníváme se, že není důvod, aby mu správní orgán pořizením zvukového či obrazového záznamu zakázal, za předpokladu, že tímto nebude narušen průběh jednání. V daném případě neexistuje jiná osoba, které by pořizením nahrávky mohlo být zasaženo do jejích práv na ochranu osobnosti. Ochrana osobnosti úřední osoby je výrazně snížena v porovnání s běžnými občany (není však vyloučena v případě intenzivního excesu).

Pokud v rámci řízení bude vystupovat více účastníků řízení, kteří by se chtěli vzájemně nahrávat, měli by si k tomu navzájem vyslovit souhlas; rovněž by to měli správnímu orgánu oznámit (ten by měl uvedené zaznamenat do protokolu z ústního jednání). V opačném případě by měl správní orgán s přihlédnutím k okolnostem případu zakročit a pokusit se v pořizování záznamu zabránit, dbaje přitom na ochranu práv účastníku řízení (zvláště mladistvých obviněných), zejména práva na ochranu osobnosti.

Pokud se týká pořizením záznamu z ústního jednání svědkem, správní orgán může do protokolu zaznamenat, že pořizením záznamu umožnil, sleduje-li svědek v pořizením záznamu ochranu svých práv (pokud mu je např. vyhrožováno). Pokud však správní orgán pořizování záznamu svědkovi neumožní, měl by svědek uvedené respektovat (v opačném případě lze uvážit postih pořádkovou pokutou). K dotazu, zda je správní orgán povinen strpět pořizením záznamu běžným občanem (neúčastníkem řízení), který se dostaví za účelem nahlížení do spisu či podání vysvětlení, kdy neprobíhá ústní jednání, se domníváme, že i při těchto úkonech vystupuje zaměstnanec úřadu jako úřední osoba, tudíž by zřejmě měla pořizením záznamu strpět. Následně se k tomuto tématu rozproudila živá diskuze, během které bylo poukazováno především na extrémní případy pořizování zvukových či obrazových záznamů některými až agresivními účastníky řízení, kdy bylo navrhováno řešit právě tyto excesy ukládáním pořádkových pokut. Opět zdůrazňujeme, že jde o případy, kdy důsledkem těchto jednání je permanentně narušován průběh ústního jednání a další postup správního orgánu je tak podstatným způsobem ztížen. K tématu dále vystoupili zástupci Krajského úřadu Libereckého kraje, kteří se domnívají, že

²⁷ Srov. náleží Ústavního soudu ze dne 31. 7. 2018, sp. zn. III. ÚS 4071/17.

SPRÁVNÍ ORGÁN je podle § 18 odst. 1 SŘ oprávněn i bez svolení účastníků správního řízení či dalších dotčených osob pořizovat obrazový nebo zvukový záznam z úkonů uvedených v § 18 odst. 1 SŘ.

1. ÚČASTNÍKŮM SPRÁVNÍHO ŘÍZENÍ nelze bránit v pořizování obrazového nebo zvukového záznamu zachycujícího oprávněnou úřední osobu při provádění úkonů uvedených v § 18 odst. 1 SŘ pro vlastní potřeby.

2. ÚČASTNÍKŮM SPRÁVNÍHO ŘÍZENÍ nelze bránit v pořizování obrazového nebo zvukového záznamu úkonů uvedených v § 18 odst. 1 SŘ pro vlastní potřeby, pakliže pořizovaný záznam zachycuje úřední osoby (strážníky obecní policie/ policisty) co by svědky, kteří vypovídají o své služební činnosti.

3. ÚČASTNÍKŮM SPRÁVNÍHO ŘÍZENÍ na základě stávající legislativy a judikatury, tedy pro absenci jednoznačného zákonného oprávnění správních orgánů posuzovat přípustnost pořizování takových záznamů účastníky řízení, nelze bránit v pořizování obrazového nebo zvukového záznamu úkonů uvedených v § 18 odst. 1 SŘ pro vlastní potřeby, pakliže pořizovaný záznam zachycuje i jiné osoby, které se daného úkonu účastnily (další účastníky řízení, svědky ...).

S poznatky pod body 1 - 3 MV souhlasí. Pokud se týká bodu 4., zde MV zastává názor: pokud pořizováním zvukových či obrazových záznamů některými účastníky řízení (popř. svědky) dochází k narušování průběhu jednání, kdy postup správního orgánu v řízení je tím i závažně ztížen, pak v takovém případě je na místě, aby správní orgán zasáhl a uvedené korigoval prostřednictvím ukládání pořádkových pokut.

KD dne 12. 3. 2019 - K nahlížení do spisu

Dotaz: *Podle § 38 odst. 2 SŘ správní orgán jiným osobám umožní nahlédnout do spisu, prokáží-li právní zájem nebo jiný vážný důvod a nebude-li tím porušeno právo některého z účastníků, popř. dalších dotčených osob anebo veřejný zájem. Toto pojetí je pro nás velice nejasné, a proto nás zajímá, jaké konkrétní právní zájmy nebo jiné vážné důvody pro nahlédnutí do spisu existují. Samozřejmě, že pokud chce do spisu nahlédnout podezřelý, u kterého lze předpokládat budoucí účastenství, a chce se připravit na obhajobu, je jeho žádost o nahlédnutí do spisu opodstatněná. Ale co když chce do spisu nahlédnout svědek? Na základě čeho mu lze uvedené povolit, zda tedy vůbec pro něj tato možnost existuje?*

Odpověď: OVS předně uvádí, že se k obdobnému dotazu vyjadřoval již na KD 11. 9. 2018. Pokud jde o osobu svědka, ta spadá do kategorie jiných osob dle § 38 odst. 2 SŘ a prokáže-li právní zájem nebo jiný vážný důvod a nebude-li tím porušeno právo některého z účastníků, popř. dalších dotčených osob anebo veřejný zájem, je správní orgán povinen nahlédnutí do spisu umožnit.

S přihlédnutím k podmínkám stanoveným zákonem a konstantní judikatuře pak máme za to, že správní orgán se v případě takového požadavku musí v každém konkrétním případě důkladně zabývat tvrzenými důvody údajně opodstatňujícími nahlédnutí do spisu.

Pokud by žádost o nahlédnutí do spisu byla odůvodněna jen obecnou formulací typu „žádám o nahlédnutí do spisu za účelem získání informací o své svědecké výpovědi“ bez dalšího, takovéto obecné konstatování samo o sobě podle našeho názoru není dostačujícím důvodem pro to, aby žadateli bylo v jeho žádosti vyhověno. Protože žadatel musí své důvody, proč chce nahlédnout do spisu specifikovat, je na místě, aby ho správní orgán (s odkazem na § 45 odst. 2 SŘ) vyzval dle § 37 odst. 3 SŘ k doplnění žádosti. Následně správní orgán posoudí existenci právního zájmu nebo jiného vážného důvodu. Jeho úkolem ale není, aby zkoumal, zda nahlédnutí do spisu bude vést k úspěšnému

prosazení případných nároků žadatele, ani aby hodnotil případné výsledky nahlédnutí do spisu.

Bude-li právní zájem nebo jiný vážný důvod dostatečně prokázán, pak správní orgán přihlídně k proporcionálnímu zájmu, který je odepřením tohoto práva chráněn – totiž vezme v potaz práva dalších osob, jejichž výpovědi a osobní údaje mohou být ve spisu obsaženy a k nimž má ten, kdo nahlíží do spisu, přístup; tedy zhodnotí, zda by nahlížením do spisu nebylo porušeno právo těchto osob - a posléze rozhodne o tom, zda nahlédnutí do spisu umožní či ne. Případnou nepřipustnost nahlížení do spisu však nemůže odůvodnit obecným tvrzením o citlivosti informací. Stejně tak není důvodem pro odepření nahlédnutí do spisu např. hodnocení osoby žadatele (viz např. rozsudek NSS ze dne 28. 3. 2013, č. j. 9 Afs 29/2012-53).

K diskusi, která se k tomuto problému rozvinula na téma, co všechno lze považovat za tzv. „jiné vážné důvody“, MV v této souvislosti upozorňuje např. na rozsudek NSS ze dne 23. 1. 2014, č. j. 1 Afs 86/2013-78 – viz jeho bod 30) – „Stěžovatel doposud tvrdil, že pokud byla žalobkyni způsobena jednání Českých drah škoda, měla by být sama schopna své nároky vyčíslit, a to bez ohledu na informace shromážděné žalovaným ve správním řízení. V kasační stížnosti stěžovatel nadto tvrdí, že uznává možnost nahlížení do spisu u nároků z již podané civilní žaloby, nesouhlasí však se závěry krajského soudu, který uznal možnost nahlížení i pro situaci, kdy žádná žaloba podána zatím nebyla (a možná ani nebude). Tato stěžovatelova teze je však podle Nejvyššího správního soudu naprosto neudržitelná. Nelze nutit jakéhokoliv podnikatele, aby nejprve „zkusmo“ podal žalobu o náhradu škody, a následně teprve ze správního spisu zjišťoval informace o výši újmy, respektive o tom, zda nějaká újma vůbec existuje. Výklad stěžovatele by nutil podnikatele podávat v podstatě formální žaloby jen proto, aby prokázali právní zájem pro nahlížení do správního spisu. Tento výklad nejenom že nemá oporu v zákoně, ale navíc by vytvářel naprosto zbytečné náklady spojené s přípravou žaloby, platbou soudního poplatku v civilním řízení atp. Smyslem nahlížení do správního spisu přece může být též posouzení, zda určitou žalobu podat či nikoliv.“

KD dne 10. 12. 2019 - K vydání rozhodnutí ve věci v případě zamítnutí žádosti účastníka o nařízení ústního jednání, kdy proti tomuto usnesení je podáno odvolání

Dotaz: V případě zamítnutí žádosti o nařízení ústního jednání dle § 80 odst. 2 ZOP nemá odvolání proti usnesení odkladný účinek (viz § 76 odst. 5 SŘ). Správní orgán tedy může dále pokračovat v řízení. V jakém okamžiku je dle názoru MV vhodné vydat rozhodnutí ve věci? V praxi totiž správní orgány I. stupně po doručení usnesení o zamítnutí žádosti žadateli, buď okamžitě po uplynutí lhůty pro seznámení se s podklady rozhodnutí dle § 36 odst. 3 SŘ, vydávají rozhodnutí ve věci, nebo rozhodnutí ve věci vydají ihned po obdržení odvolání proti usnesení (aniž by počkaly, zda bude odvolání proti usnesení podáno, resp. na výsledek odvolacího řízení), což s sebou přináší nemalé problémy při následném odvolacím řízení, zvláště pak v případech, kdy se odvolací orgán o vydání rozhodnutí nedozví. Ad absurdum může dojít i k situaci, že odvolací orgán shledá důvody pro zrušení usnesení a vrácení věci k novému projednání s tím, že je nutné ústní jednání konat, když odvolání proti rozhodnutí ve věci nebude obviněným podáno. Jelikož v současné době stále více těchto případů přibývá, kdy správní orgány nepostupují jednotně a dochází tak ke značně nepřehlednosti jednotlivých řízení, tazatel žádá MV ČR o zaujetí stanoviska v této věci, tak aby bylo možno prvostupňové správní orgány správně metodicky vést.

Odověď: Správní orgán nařídí ústní jednání na požádání obviněného, je-li to nezbytné k uplatnění jeho práv; jinak návrh zamítne usnesením, které se oznamuje pouze obviněnému (§ 80 odst. 2 zákona č. 250/2016 Sb.). Odvolání proti tomuto usnesení nemá

odkladný účinek, jak vyplývá z obecného pravidla § 76 odst. 5 správního řádu. Usnesení je v důsledku vyloučení odkladného účinku předběžně vykonatelné, popř. předběžně nastávají jeho jiné právní účinky. To v daném případě znamená, že správní orgán pokračuje v řízení bez nařízení ústního jednání, které může vyústit v rozhodnutí ve věci dříve, než bude o odvolání proti usnesení rozhodnuto. Ač může být v některých případech účelné vyčkat rozhodnutí o odvolání proti usnesení, nelze takový postup paušálně doporučit a záleží na okolnostech konkrétního případu. Obecně je třeba vycházet z výše uvedeného pravidla vyloučení odkladného účinku. Správní orgán je vázán lhůtami pro vydání rozhodnutí podle § 71 správního řádu a v případě „vyčkávání“ rozhodnutí o odvolání se vystavuje riziku nečinnosti ve smyslu § 80 správního řádu. Situace je obdobná jako např. v případě rozhodování o podjatosti úřední osoby (§ 14 správního řádu) nebo účastenství osoby v řízení (§ 28 správního řádu).

KD dne 28. 6. 2021 - **Poučení o právu žádat nařízení ústního jednání**

Dotaz: *Může být poučení ve smyslu § 80 odst. 2 ZOP součástí poučení ve vydaném příkazu a v případě, že má správní orgán skutkové zjištění za prokázané a obviněný v podaném odporu o nařízení ústního jednání nepožádá, musí ho správní orgán znovu poučit o právu žádat nařízení ústního jednání nebo zákonnou povinnost o poučení obviněného splnit?*

Odpověď: ZOP nestanoví formu, ani lhůtu pro poučení obviněného o jeho právu žádat nařízení ústního jednání. Pokud se tak tedy stane, srozumitelným způsobem, kdykoli v průběhu řízení, je poučovací povinnost ze strany správního orgánu splněna. Příkaz je přitom jeden z úkonů správního orgánu v řízení, může tedy takové poučení obsahovat.

KD dne 21. 5. 2024 - **Použití podpisového tabletu při procesních úkonech**

Dotaz: *Je možné při procesních úkonech v rámci přestupkového řízení (podání vysvětlení, ústní jednání) tyto úkony realizovat čistě virtuálně – tedy protokol po sepsání netisknout a nechat ho účastníku řízení podepsat prostřednictvím elektronického zařízení (podpisový tablet)?*

Odpověď: Tato možnost není přípustná. Vyžaduje-li zákon podpis určitého úkonu, pak podle našeho názoru nelze bez příslušné opory v zákoně připustit jako alternativu podpis na tabletu – k tomu srov. § 18 zákona č. 269/2021 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů, nebo § 92 odst. 2 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů, § 82 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.

K § 82 Dokazování

KD dne 11. 9. 2018 - **K dokazování v případech, kdy není nařízeno ústní jednání**

Dotaz: *K postupu správního orgánu po zahájení řízení o přestupku, není-li konáno ústní jednání (za předpokladu splnění zákonných podmínek dle § 80 ZOP) – je nutné provádět důkazy (§ 51 odst. 2 SŘ?) či vyzývat k vyjádření se k podkladům pro rozhodnutí (§ 36 odst. 3 SŘ?) apod.*

Odpověď: Pokud správní orgán obdrží veškeré potřebné podklady k projednání přestupku, (např. dle § 74 ZOP), které obsahují dostatek důkazů o vině pachatele, může se správní orgán rozhodnout, zda v dané věci vydá příkaz jako první úkon v řízení, nebo řízení o přestupku zahájí. Pokud se rozhodne pro druhou variantu (tedy, že ústní jednání není nezbytné pro zjištění stavu věci - viz § 80 odst. 2 ZOP), pak řízení o přestupku zahájí

dle § 78 ZOP s tím, že ústní jednání nenařídí. Musí však poučit obviněného o jeho právu o nařízení ústního jednání požádat. Pokud obviněný o nařízení ústního jednání nepožádá (např. oznámení o zahájení řízení o přestupku bylo obviněnému doručeno fikcí, nebo obviněný na tuto skutečnost nereaguje), pak musí v každém případě svým úkonem umožnit obviněnému, aby se k podkladům pro vydání rozhodnutí o přestupku před jeho vydáním vyjádřil (viz § 36 odst. 3 SŘ). Tato výzva však může být doručena jako jakékoliv jiné písemnosti i fikcí.

V tomto případě „dokazování“ ve smyslu procesních úkonů v řízení správní orgán neprovádí. Avšak své rozhodnutí o přestupku musí opřít o konkrétní důkazy (viz § 3 SŘ), které musí být obsaženy ve spise.

K § 83 **Záruka za splnění povinnosti**

KD dne 7. 3. 2017 - **Záruka za splnění povinnosti**

Dotaz: *Podle § 83 ZOP správní orgán může k zajištění účelu řízení uložit obviněnému záruku za splnění povinnosti. Pokud pomínou důvody pro uložení záruky, správní orgán rozhodnutí o uložení záruky zruší a vrátí ji obviněnému. Záruku lze uložit též příkazem, popřípadě příkazovým blokem. O jaký druh rozhodnutí se jedná? Jde o předběžné opatření ve smyslu § 61 SŘ? Pokud ano, jak je tomu v případě uložení záruky příkazem, je-li podán odpor? Půjde o samostatné řízení? Může být uložení záruky prvním úkonem v řízení o přestupku (ZOP tak na rozdíl od zákazu zrušení, zániku a přeměny právnické osoby podle § 84 nestanoví)?*

Odpověď: Pokud je záruka za splnění povinnosti uložena formou příkazového bloku, ať již obecní nebo státní policií na místě přestupku, nebo správním orgánem před zahájením řízení o přestupku, anebo v průběhu řízení o přestupku, pak musí být současně splněny podmínky ustanovení § 150 odst. 5 SŘ. To znamená, že obviněný uzná důvody vydání příkazu a považuje stav věci za prokázaný. Nesplnění těchto podmínek je překážkou pro uložení záruky za splnění povinnosti příkazovým blokem. Dle § 92 odst. 1 ZOP podpisem příkazového bloku obviněným (podezřelým) se příkaz na místě stává pravomocným a vykonatelným rozhodnutím. Tedy proti příkazu na místě, kterým byla uložena záruka za splnění povinnosti, za podmínek § 150 odst. 5 SŘ a § 92 odst. 1 ZOP, nelze podat odpor. Pokud je záruka za splnění povinnosti uložena příkazem, s odkazem na ustanovení § 83 odst. 3 ZOP (uložení příkazu dle § 90 ZOP je rozhodnutím o přestupku), pak jej může uložit jen správní orgán před zahájením nebo v průběhu řízení a to opět za dodržení podmínek v § 150 odst. 1, 3 a 4 SŘ. Podá-li proti takovému příkazu podezřelý nebo obviněný odpor, postupuje se dle příslušných ustanovení § 150 SŘ. Z výše uvedeného je nutno dovodit, že uložení záruky za splnění povinnosti, bude prvním úkonem v tomto řízení, a že se nejedná o předběžné opatření dle § 61 SŘ, ale o specifickou úpravu stanovenou ZOP.

Pokud jde o otázku, zda jde v uvedeném případě o samostatné řízení, jak již z výše uvedeného vyplývá, jde o zkrácenou formu řízení.

K § 86 **Zastavení řízení**

KD dne 29. 9. 2009 - **Zastavení řízení**

Dotaz: *Má být v případě, že řízení o přestupku je z některého z důvodů uvedených v § 76 odst. 1 písm. b, c) PŘZ zastaveno (skutek nespáchal obviněný z přestupku; spáchání*

skutku, o němž se vede řízení, nebylo obviněnému z přestupku prokázáno) věc následně odložena?

Odpověď: Ne. Odložení věci je institut, který lze realizovat pouze ve fázi před zahájením řízení o přestupcích. Zastavení řízení, které bylo zahájeno, je samo o sobě jedním ze způsobů vyřízení věci. Po zahájení řízení (a jeho následném zastavení) nepřipadá odložení věci vůbec v úvahu.

KD dne 13. 9. 2011 - **Informace k rozsudku NSS ze dne 23. 5. 2011, č. j. 2 As 83/2010-84 (výrok o náhradě škody při zastavení řízení o přestupku)**

Na žádost KÚ Plzeňského kraje MV informuje o rozsudku NSS ze dne 23. 5. 2011, č. j. 2 As 83/2010-84 (dostupný na www.nssoud.cz), v němž NSS krom jiného uvedl, že pokud je řízení o přestupku zastaveno, nevyplyvá správnímu orgánu ze zákona povinnost rozhodovat o nároku na náhradu škody uplatněném poškozeným. K uvedenému je třeba upozornit, že zmíněný závěr byl uveden pouze na okraj a nad rámec argumentace nezbytné pro rozhodnutí soudu. Pro rozhodnutí krajského soudu a posléze i NSS bylo klíčové, že poškozený neměl aktivní žalobní legitimaci k napadení výroku o zastavení řízení o přestupku, proti němuž žalobou brojil.

Příkláníme se spíše k tomu názoru, že z faktu, že § 77 PŘZ, na který je v rozsudku odkazováno, vypočítává náležitosti výroku rozhodnutí o přestupku, kterým je obviněný z přestupku uznán vinným, nelze dovozovat, že jiné rozhodnutí než o vině tyto náležitosti nemá (ustanovení neupravuje náležitosti výroku rozhodnutí o zastavení řízení). Dále je vhodné přihlídnout k podpůrně působící obecné úpravě SŘ, která se vztahuje nejen na rozhodnutí o vině (které navíc nebylo vydáno), ale i na rozhodnutí o zastavení řízení, resp. na všechny typy rozhodnutí. Ustanovení § 68 odst. 2 SŘ mj. stanoví, že „Ve výrokové části se uvede řešení otázky, která je předmětem řízení...“. Předmětem řízení o přestupku, byl-li uplatněn nárok na náhradu škody, je i tento nárok, tj. otázka náhrady škody. O uplatněném nároku, s nímž se poškozený připojí v rámci adhezního řízení do řízení o přestupku, by pak mělo být i rozhodnuto. PŘZ dále výslovně připouští možnost nerozhodnout o nároku na náhradu škody pouze v případě, kdy poškozený zemře, viz § 70 odst. 3 PŘZ (dle výkladu MV pak ještě v případě, kdy poškozený svůj nárok „stáhne“, vezme zpět). K odkazu na TŘ (§ 172 odst. 1 písm. c) TŘ) obsaženém v rozsudku pak lze uvést, že se týká postupu státního zástupce v přípravném řízení, kdy navíc i usnesení státního zástupce se oznamuje poškozenému (je-li znám) a poškozený má k dispozici opravný prostředek – stížnost. V § 229 odst. 3 TŘ, upravujícím řízení před soudem, se naopak uvádí, že: „Jestliže soud obžalovaného obžaloby zproští, odkáže poškozeného s jeho nárokem na náhradu škody vždy na řízení ve věcech občanskoprávních, popřípadě na řízení před jiným příslušným orgánem.“

KD dne 8. 12. 2015 - **Zastavení řízení usnesením, které se pouze poznamená do spisu**

Dotaz: *Jak bude postupováno v případě, bude-li řízení o přestupku podle § 76 odst. 3 PŘZ zastavováno usnesením, ovšem v tomto řízení o přestupku byl podle § 70 odst. 1 PŘZ uplatněn nárok na náhradu škody? (Tzn., že v takovém případě správní orgán ve výroku č. I usnesení uvede příslušný zastavovací důvod a ve výroku č. II téhož usnesení odkáže poškozeného s jeho nárokem na soud).*

Odpověď: Tazatel poukazyval na to, že zatímco ustanovení § 81 odst. 2 PŘZ garantuje poškozenému právo podat odvolání ve věci náhrady škody, ustanovení § 76 odst. 3 věta druhá PŘZ stanoví, že pokud není zastavováno řízení podle § 76 odst. 1 písm. a), b), c), j) a k), tak že ve všech ostatních případech se zastavení řízení realizuje usnesením, které se pouze poznamená do spisu, a účastníci řízení se o tom vyzoomějí, přičemž podle

§ 76 odst. 5 věty třetí SŘ pak mj. platí, že proti usnesení, které se pouze poznamená do spisu, se nelze odvolat. K této otázce byl stanoven následující závěr: ačkoliv § 81 odst. 2 PŘZ obecně zakotvuje odvolací právo poškozenému ve věci náhrady škody, v daném případě je třeba reflektovat tu skutečnost, že SŘ v § 76 odst. 5 jednoznačně stanoví, že proti usnesení, které se pouze poznamená do spisu, se nelze odvolat. Podá-li tedy poškozený proti výroku č. II takového usnesení odvolání, postupuje správní orgán podle § 92 SŘ, tj. zamítne takové odvolání pro jeho nepřijatelnost a následně zkoumá, zda nejsou dány předpoklady pro přezkoumání rozhodnutí v přezkumném řízení (analogicky k § 94 odst. 3 SŘ).

KD dne 13. 12. 2016 - Zastavení řízení vedeného proti neznámému pachateli Dotaz: *Správní orgán obdržel neúplný návrh na projednání přestupku urážky na cti. Navrhovatelka v návrhu označila pachatele pouze jako řidiče vozidla zn. Škoda, s uvedením registrační značky vozidla. Dále v návrhu popsala vzhled pachatele - muže. Správnímu orgánu se totožnost obviněného nepodařilo zjistit, provozovatelem a vlastníkem vozidla byla dle registru žena. Správní orgán nevyzval navrhovatelku k doplnění návrhu a nařídil ústní jednání ve věci „neznámého pachatele“. Jednání proběhlo, navrhovatelka se nedostavila a správní orgán zastavil řízení proti „neznámému pachateli“ z důvodu dle § 76 odst. 1 písm. j) PŘZ. Navrhovatelce byly uloženy náklady řízení. Tato se proti rozhodnutí odvolala, avšak odvolání podala opožděně. Správní orgán vyznačil na rozhodnutí doložku právní moci a věc postoupil odvolacímu správnímu orgánu k zamítnutí opožděně podaného odvolání. V daném případě sice bylo rozhodnutí doručeno navrhovatelce, nikoliv však obviněnému, kterým je neznámý pachatel. Odvolací správní orgán se domnívá, že takové rozhodnutí nemůže nabýt právní moci. Jak lze takové zjevně nezákonné rozhodnutí zrušit?*

Odpověď: Pokud k tomuto případu opravdu došlo, byl postup správního orgánu prvního stupně zcela zmatečný a v rozporu se zákonem, a nezbývá než toto rozhodnutí, pokud budou splněny podmínky pro provedení přezkumného řízení, nebo obnovy řízení, zrušit a vyvodit proti oprávněné úřední osobě, která toto řízení vedla příslušná opatření. Řízení o přestupku nelze vést proti neznámému pachateli (a to už vůbec ne v případě návrhových přestupků - viz § 68 odst. 2, příp. § 68 odst. 3 PŘZ). V daném případě byly porušeny všechny zásady vedení řízení o přestupcích.

KD dne 13. 3. 2018 - Rozhodování v případě, kdy je řízení o přestupku zastaveno a poškozený je se svým nárokem na náhradu škody odkázán na soud

Dotaz: *Chceme se ujistit o tom, že v případě vedení řízení, v rámci něhož byla uplatněna škoda, a řízení o přestupku má být zastaveno (usnesením), má být vydáno samostatné rozhodnutí o náhradě škody, v rámci něhož bude poškozený odkázán na příslušný orgán veřejné moci. S tím také souvisí doručování, kdy máme za to, že v daném případě by se usnesení o zastavení řízení zasílalo jen obviněnému a rozhodnutí o nároku na náhradu škody, jak obviněnému, tak poškozenému.*

Odpověď: Zastavení řízení se provádí usnesením podle § 86 ZOP, o uplatněném nároku na náhradu škody se rozhoduje podle § 89 téhož zákona, který pak výslovně formu rozhodnutí neřeší. Domníváme se, že v dané věci je možné vydat jedno usnesení, které bude mít dva výroky - jedním výrokiem bude zastaveno řízení, druhým výrokiem bude poškozený odkázán na soud. Tímto druhým výrokiem není rozhodováno o žádné povinnosti účastníka řízení, forma usnesení je tedy dostačující.

KD dne 12. 3. 2019 - **Postup odvolacího správního orgánu v případě úmrtí obviněného**

Dotaz: Dle § 86 odst. 1 písm. k) ZOP správní orgán usnesením zastaví řízení, jestliže obviněný zemřel nebo zanikl. Dle § 86 odst. 2 ZOP se usnesení o zastavení řízení v tomto případě pouze poznamená do spisu. Dle § 90 odst. 4 SŘ, jestliže odvolací orgán zjistí, že nastala skutečnost, která odůvodňuje zastavení řízení, bez dalšího zruší napadené rozhodnutí a řízení zastaví. Odvolací správní orgán přitom rozhoduje rozhodnutím. Je třeba rozhodnutí odvolacího správního orgánu o zrušení rozhodnutí a zastavení řízení z důvodu úmrtí obviněného doručit (pokud ano, komu?) nebo postačí poznamenání do spisu analogicky s § 86 odst. 2 ZOP? (Pozn. od toho se odvíjí i otázka nabytí právní moci rozhodnutí odvolacího správního orgánu).

Odpověď: Analogii s § 86 odst. 2 ZOP bychom zde nepoužili, jelikož se toto ustanovení vztahuje ke správnímu řízení v 1. stupni. Dle § 90 odst. 4 SŘ se řízení v případě skutečnosti odůvodňující zastavení řízení (např. smrt) zastaví a vydá se rozhodnutí. Pokud je v řízení jediný účastník a ten zemřel nebo zanikl, rozhodnutí se mu nebude doručovat (doložka právní moci se vyznačí okamžikem vyhotovení rozhodnutí). Pokud je účastníků řízení více, rozhodnutí se jim oznámí v souladu s § 72 SŘ (doložka právní moci se vyznačí dle doručení žijícím účastníkům).

KD dne 10. 3. 2020 - **Problematika zastavení řízení a oznamování usnesení o něm**

Dotaz: V případě, že je zahájeno řízení a až v tomto zahájeném řízení je zjištěno, že se jedná o přešůpek mezi osobami blízkými, kdy se vyžaduje souhlas s pokračováním řízení, a souhlas udělen nebude, má se usnesení o zastavení řízení také zasílat osobě přímo postižené spácháním přešůpků, resp. vyzoomění o tomto zastavení? V případě odložení z tohoto důvodu se jí usnesení zasílá, nicméně u zastavení řízení ZOP na případný postup nepamatuje. Postupovat tedy dle správního řádu a vyzoomění jí jakožto „osobě dotčené“ (ve smyslu legislativní zkratky použité v § 2 odst. 3 správního řádu) zaslat? Dát jí také možnost před vydáním usnesení možnost seznámit se s podklady dle § 36 odst. 3 správního řádu, když de facto není osobou s procesními právy dle § 71 ZOP?“

Odpověď: Řízení je v tomto případě zastaveno dle ustanovení § 86 odst. 1 písm. m) ZOP. Odstavec 2 téhož ustanovení dále stanoví, že usnesení o zastavení řízení se v dané situaci pouze poznamená do spisu. Ustanovení § 76 odst. 3 věta třetí správního řádu pak uvádí, že o usnesení, které se pouze poznamenává do spisu, se účastníci vhodným způsobem vyzoomí. Usnesení o zastavení řízení se osobě přímo postižené, která nedala souhlas k projednání přešůpku, neoznamuje ani není nutné jí dle § 76 odst. 3 správního řádu vyzoomět, protože v tomto případě se nejedná o účastníka řízení. Domníváme se však, že je přesto možné této osobě zaslat vyzoomění o zastavení řízení, a to v souladu s principy dobré správy.

K § 87 Narovnání

KD dne 6. 6. 2017 - **Institut narovnáání**

Východisko: Předmětem „sporu“ je otázka, zda v případě kdy správní orgán neschválí účastníky řízení předloženou dohodu o narovnáání (např. pro rozpor s veřejným zájmem), zda o tom nějakým způsobem rozhoduje? Pro úplnost uvádíme, že se vyskytly názory, že jde o jakési „řízení o žádosti“. S tímto ale nesouhlasíme. Narovnáání chápeme jako alternativní způsob vyřízení přešůpkové věci, tedy pokud není vydáno rozhodnutí o vině a o správním trestu. Máme proto za to, že pokud správní orgán nepřistoupí na navrženou

dohodu o narovnání, tedy nebude považovat za splněné podmínky, uvedené v § 87 odst. 1 ZOP, pak rovnou vydá rozhodnutí o vině a o správním trestu, v jehož odůvodnění mj. rozvede, proč nepřistoupil na dohodu o narovnání. Ustanovení § 87 odst. 1 ZOP stanoví, že „správní orgán rozhodnutím schválí dohodu“. Tedy z dikce vyplývá pro správní orgán dohodu schválit, pokud jsou splněny podmínky § 87 ZOP. Není tam stanoveno, že „může“ schválit. Tedy pokud jsou podmínky splněny, správní orgán dohodu schválí. Pokud podmínky splněny nejsou, vydá rozhodnutí o vině a o správním trestu. V žádném případě, podle našeho názoru, nejde o řízení o žádosti. Nejprve musí být dohoda uzavřena a následně správní orgán postupuje dle § 87 odst. 3 ZOP. Obecně jsme názoru, že by k dohodě o narovnání mělo být přistupováno pouze ve výjimečných případech. Ostatně ani v trestním řízení se narovnání jako takové v podstatě nevyužívá. V opačném případě se obáváme, že by tento institut mohl být v praxi zneužíván. S tím pak souvisí naše další otázka, trochu nad rámec, zda je podle názoru OLG dohoda o narovnání použitelná u dopravních přestupků (tj. tam, kde bude škoda), a zda ano, jak by to bylo s body?

Stanovisko OLG: Ztotožňujeme se s výše nastíněným výkladem, tj. že v dané věci nejde o samostatné řízení o žádosti, ale o alternativní způsob ukončení řízení o přestupku. V případě, že správní orgán dohodu o narovnání neschválí, nevydává o tom samostatné rozhodnutí. Správní orgán v takovém případě pouze vyrozumí osoby o tom, že bude pokračovat v řízení a vydá rozhodnutí o vině a trestu s tím, že v tomto rozhodnutí odůvodní, proč dohodu o narovnání neschválil, respektive tento způsob vyřízení věci nepřipustil. Pokud jde o použití institutu narovnání, zpravidla by měl být využíván v případech, kdy poškozený plně disponuje zájmy ohroženými nebo poškozenými přestupkem (typicky když půjde o jeho majetek, zdraví, čest apod. a nebude zároveň přestupkem dotčen veřejný zájem), zatímco v případě, kdy skutková podstata chrání ve zvýšené míře též veřejný zájem (například bezpečnost silničního provozu apod.), zpravidla nebudou podmínky pro využití narovnání naplněny. A to i proto, že v případě ukončení řízení dohodou o narovnání, dochází k zastavení řízení, tj. není vyslovena vina a nenastanou ani jiné právní následky s vyslovením viny spojené, typicky zápis bodů do registru řidičů.

Dále s narovnáním souvisí otázka: v § 87 odst. 1 písm. c) ZOP je uvedena podmínka pro schválení dohody o narovnání (obviněný uhradil poškozenému škodu nebo mu vydal bezdůvodné obohacení), tato však ne zcela koresponduje s náležitostmi výrokové části rozhodnutí správního orgánu, jímž byla dohoda o narovnání schválena, neboť dle § 93 odst. 3 písm. e) ZOP se ve výrokové části rozhodnutí o schválení dohody o narovnání, krom jiného, uvede: „obsah dohody o narovnání zahrnující výši nahrazené škody nebo výši vydaného bezdůvodného obohacení, popřípadě způsob jiného odčinění škody nebo bezdůvodného obohacení vzniklých přestupkem.“. Pokud tedy § 87 ZOP nehovoří o „způsobu jiného odčinění škody...“, vyvstává otázka, zda je tato pasáž použitelná?

Stanovisko OLG: Podle našeho názoru je třeba vykládat obě ustanovení ve vzájemné souvislosti s tím, že uhrazení škody nebo vydání bezdůvodného obohacení v § 87 odst. 1 písm. c) ZOP může zahrnovat i různé způsoby uhrazení škody, respektive vydání bezdůvodného obohacení (k tomu srov. § 2951 a násl. a § 2991 a násl. NOZ, řešící různé způsoby náhrady škody, respektive odčinění bezdůvodného obohacení). S ohledem na účel adhezního řešení a úpravu v NOZ se domníváme, že je třeba vycházet především § 93 odst. 3 písm. e) ZOP, čemuž by nemělo bránit ani legislativně stručnější vyjádření v § 87 ZOP.

K § 88

Společné řízení

KD dne 15. 6. 2006 - **Náklady řízení v případě, když se přestupku dopustí více pachatelů**

Dotaz: *Prvostupňový správní orgán vede společné řízení proti třem obviněným, jejichž přestupky spolu souvisí. Vydá společné rozhodnutí podle § 140 odst. 7 SŘ, přičemž všechny tři obviněné uzná vinnými z jimi spáchaných přestupků. Komu uloží náklady řízení? Uloží jedny náklady všem obviněným společně nebo každému extra? Podle jakého prováděcího předpisu se náklady řízení o přestupcích ukládají? Podle vyhlášky č. 231/1996 Sb. nebo podle vyhlášky č. 520/2005 Sb.?*

Odpověď: Ve smyslu § 79 odst. 1 PŘZ se obviněnému, který byl uznán vinným z přestupku, uloží povinnost nahradit náklady spojené s projednáváním přestupku. Pokud tedy byli ve společném řízení uznáni vinnými všichni tři obvinění, pak se podle § 79 odst. 1 PŘZ uloží náklady řízení každému z obviněných, tj. 3 x 1 000,- Kč. Náklady řízení o přestupcích se ukládají podle vyhlášky č. 231/1996 Sb., kterou se stanoví paušální částka nákladů řízení o přestupcích²⁸. Náklady řízení o přestupcích se neukládají podle vyhlášky č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, neboť tato vyhláška stanoví paušální částku řízení správního, nikoli přestupkového (což vyplývá již z názvu citovaných vyhlášek).

KD dne 9. 9. 2008 - **Rozšíření obvinění v průběhu řízení o přestupku a provedení společného řízení**

Dotaz: *Dva občané se vzájemně napadli – „klasický“ přestupek dle § 49 odst. 1 písm. c) PŘZ. Správní orgán I. stupně ve věci vydal příkazy a každému uložil sankci. První občan sankci přijal, druhý podal odpor. Je dále pokračováno v přestupkovém řízení, kde první občan je již však předvolán k jednání jako svědek. Samozřejmě vypovídá proti obviněnému. Lze takto v průběhu jednoho řízení změnit procesní postavení?*

Odpověď: Procesní postavení se změnilo v důsledku několika navazujících zákonných kroků. V daném případě nelze již věc projednávat ve společném řízení, jelikož přestupek jednoho z obviněných je již pravomocně projednán. Taková osoba pak v řízení o přestupku jiné osoby bude nutně v pozici svědka.

KD 9. 6. 2009 - **Společné řízení – společné rozhodnutí**

Dotaz: *K odvolacímu řízení jsme obdrželi rozhodnutí vydané ve společném řízení vůči několika pachatelům, napadeny odvoláním však byly pouze některé výroky, zbylé tak nabyly právní moci samostatně. Při přezkoumání věci jsme však dospěli k závěru, že správní orgán prvního stupně se v řízení dopustil takových vad, že je nezbytné zrušit celé rozhodnutí, tj. i v nenapadených částech. Část rozhodnutí tak bude zrušena v odvolacím řízení, část vzhledem k právní moci ostatních výroků v přezkumném řízení. Z tohoto plyne náš dotaz, zda je možné o odvolacím řízení i o přezkumném řízení vydat jedině společné rozhodnutí (s tím, že by byly důsledně odděleny výroky i uvedena rozdílná poučení)?*

Odpověď: Obecně vzato se společné rozhodnutí vydává ve společném řízení. V daném případě ale není vedeno ve věci přezkumu a odvolání společné řízení - jde o dvě různá řízení. Mají tedy být vydána 2 rozhodnutí - jedno jako výstup přezkumného a druhé jako výstup odvolacího řízení.

²⁸ Vyhláška 231/1996 Sb. byla k 1. 7. 2016 zrušena; právní úprava byla převzata do vyhlášky č. 520/2005 Sb.

KD dne 18. 9. 2014 - **Dotaz ke společnému řízení**

Dotaz: *V zápise z minulého KD je v bodu II. a) uvedena možnost vyloučení jednotlivé věci ze společného řízení vedeného podle § 57 odst. 1 PŘZ s odkazem na rozsudek NSS č. j. 1 As 28/2009-62. Na aplikaci tohoto rozsudku jsme se dotazovali v roce 2010 – viz zápis z KD 9. 3. 2010 dotaz č. 6. Tehdy jste doporučovali aplikovat tento rozsudek zcela výjimečně. Platí stále Váš názor, že v případě vyloučení věci ze společného řízení a vedení více řízení s jedním pachatelem samostatně, lze uložit pouze jedny náklady řízení? Pokud ano, potom v rozhodnutích dalších by mělo být od uložení nákladů řízení z tohoto důvodu upuštěno nebo postačí, že se povinnost uhradit náklady „pouze“ neuloží. Podle našeho názoru by mělo být od nákladů upuštěno a důvody uvedeny v odůvodnění.*

Odpověď: MV ve vztahu k aplikaci rozsudku NSS ze dne 18. 6. 2009, č. j. 1 As 28/2009-62, zastává názor, že v rámci společného řízení podle § 57 odst. 1 PŘZ, i když to dané ustanovení přímo neupravuje, lze ve výjimečných případech přistoupit k vyloučení věci, u níž např. hrozí prekluze, k samostatnému projednání, resp. rozhodnutí. Vyloučení věci se provádí usnesením podle § 140 odst. 3 SŘ. Co se týče uložené sankce, resp. její výše, je třeba mít na zřeteli zásadu absorpce vyjádřenou v § 12 odst. 2 PŘZ, a tedy v jednotlivých rozhodnutích o přestupku také vždy odůvodnit ukládanou sankci a její výši s odkazem na vzájemně související rozhodnutí.

K citovanému rozsudku NSS je třeba konstatovat, že se otázkou nákladů řízení přímo nezabýval, neboť řešil primárně otázku aplikace absorpční zásady při vedení souběžných řízení o přestupcích téhož pachatele. Stejně tak se NSS nezabýval otázkou, zda ukládat obviněnému povinnost nahradit náklady řízení v každém jednotlivém případě (u vyloučených věcí) nebo pouze jednou v rámci společného řízení. Podle názoru MV však u sbíhajících se přestupků vyjma prvního rozhodnutí u vyloučené věci, by následně neměla být ukládána povinnost nahradit náklady řízení znovu. V případě pozdějších rozhodnutí, kdy je třeba mít v této souvislosti na zřeteli § 77 PŘZ, lze situaci vyřešit upuštěním od povinnosti nahradit náklady řízení v souladu s § 79 odst. 3 PŘZ, z důvodů zvláštního zřetele hodných, a toto odůvodnit právě s ohledem na skutečnost, že náklady už byly jednou uloženy. Povinnost nahradit náklady řízení se týká řízení jako takového a pokud bylo vedeno jedno společné řízení nelze vyloučení věci přičítat k tíži obviněného.

KD dne 7. 6. 2016 - **Dotaz k aplikaci ustanovení § 57 odst. 3 PŘZ po novele k 1. 10. 2015**

Dotaz: *Je nezbytné v případě vedení řízení o přestupku proti jednomu pachateli, podle ustanovení § 57 odst. 3 PŘZ, (jeden pachatel se dopustil několika přestupků, o nichž jsou vedena samostatná řízení), uplatňovat zásadu absorpce (viz § 12 odst. 2 PŘZ), nebo lze uložit za každý přestupek samostatně i nejvyšší možnou sankci - rozsudek NSS ze dne 18. 6. 2009, č. j. 1 As 28/2009-62?*

Odpověď: Předpokladem uplatnění absorpční zásady je konání společného řízení o více přestupcích spáchaných jednou osobou - pokud by absorpční zásada uplatněna nebyla, ale řízení by byla vedena samostatně a samostatně by byly ukládány sankce za jednotlivé přestupky, šlo by, dle názoru MV, o nezákonný postup a takové rozhodnutí by mělo být zrušeno v rámci odvolacího řízení (k tomu srov. § 90 odst. 1 písm. a) nebo b) SŘ).

Podle judikátu NSS ze dne 18. 6. 2009, č. j. 1 As 28/2009-62: „Nevede-li správní orgán v rozporu s § 57 odst. 1 PŘZ, společné řízení o více přestupcích téhož pachatele, není takový postup vadou řízení, je-li z odůvodnění následného rozhodnutí zřejmé, že ve věci byla aplikována zásada absorpční, zakotvená v § 12 odst. 2 citovaného zákona pro ukládání trestu za souběh přestupků.“

Předmětný judikát řeší situaci, kdy dle PŘZ mělo být vedeno společné řízení (§ 57 odst. 1 PŘZ) a toto vedeno nebylo. V takovém případě se dle názoru NSS nejedná o procesní vadu, pokud byla v řízení aplikována absorpční zásada (§ 12 odst. 2 věta první PŘZ). Z judikátu tedy plyne, že absorpční zásada by se měla aplikovat i v případě, že řízení o přestupcích byla vedena samostatně, ačkoli mělo být dle zákona vedeno společné řízení.

Podle našeho názoru však absorpční zásadu nelze aplikovat v případě, pokud dle zákona společné řízení vedeno být nemá (a vedeno tedy ani nebylo), což je předmětem daného dotazu. Podle § 57 odst. 3 PŘZ lze do společného řízení zahrnout pouze přestupky spáchané do okamžiku zahájení řízení o některém z nich. Pokud byl přestupek spáchán po zahájení řízení o jiném přestupku, ve společném řízení jej projednat nelze a o těchto přestupcích se vedou samostatná řízení. V tomto případě lze tedy pachateli za přestupek spáchaný po zahájení řízení o jiném jeho přestupku uložit samostatně sankci v rámci její horní hranice.

KD dne 13. 12. 2016 - **Nemožnost společného řízení, dokazování**

Dotaz: *Je nutné v případech, kdy z oznámení o přestupku vyplývá, že jedním skutkem mohly být naplněny skutkové podstaty dvou přestupků nespádajících pod stejnou oblast veřejné správy, a tedy není možno o nich vést společné řízení, provádět dvojí dokazování výsledkem téhož (třeba i jediného) svědka, i když to v konkrétních případech může znamenat, že jedna a táž osoba bude jako svědek předvolána dvakrát a bude vypovídat (z jejího pohledu a z hlediska skutkového děje) k jedné události? Nebo by bylo možno v jednom z řízení provést důkaz listinou – protokolem o výsledku (téhož) svědka ve druhém z řízení? Vzhledem k tomu, že na řadě úřadů je projednávání přestupků soustředěno na jednom útvaru („přestupkovém oddělení“), může dojít i k poněkud absurdním situacím, kdy jeden a týž úředník povede obě řízení (tj. řízení o obou přestupcích spáchaných v jednočinném souběhu nestejnorodém), k nimž bude dvakrát předvolávat jednu a tutéž osobu jako svědka. Měl by v takovém případě svědek nárok na dvojí svědečné?*

Odpověď: Obecně je s ohledem na § 57 odst. 1 PŘZ třeba vést dvě řízení, v takovém případě by svědek podával dvojí svědeckou výpověď. Je možné, že svědek požádá v obou případech o náhradu hotových výdajů a ušlého výdělku, avšak při rozhodování by správní orgán měl zohlednit to, že např. náhrada výdajů souvisejících s dopravou na místo konání ústního jednání (konaného ve stejný den a přibližně stejnou hodinu) již byla svědkovi zaplácena v předchozím řízení. Podle § 140 SŘ by možná připadlo v úvahu rozhodnout o žádosti svědka společně ve společném řízení.

Protokol z ústního jednání lze považovat za veřejnou listinu, v úvahu tak připadá i možnost provedení důkazu listinou, je však třeba vždy počítat s tím, že účastník řízení může klást svědkovi dotazy, které mohou být jinačí např. s ohledem na jinou skutkovou podstatu přestupku, který je projednáván.

KD dne 7. 3. 2017 - **Společné řízení v případě pachatele podnikající fyzické osoby a pachatele fyzické osoby**

Nastíněná problematika: ZOP se vztahuje nejen na přestupky fyzických osob, ale též na přestupky právnických osob a podnikajících fyzických osob avšak s tím rozdílem, že zatímco u pachatelů fyzických osob je odpovědnost za přestupek koncipována jako subjektivní (správní orgán zkoumá naplnění subjektivní stránky přestupku), u pachatelů právnických osob a podnikajících fyzických osob je odpovědnost za přestupek koncipována jako přísná objektivní odpovědnost s možností liberace (tedy zde se

subjektivní stránka přestupku nezkoumá). Zatímco pachatel právnická osoba jedná zásadně prostřednictvím svých statutárních orgánů nebo zaměstnanců, příp. dalších osob taxativně vymezených v § 20 odst. 2 ZOP, kdy jejich jednání za právnickou osobu (souvisí-li s činností právnické osoby, jejím prospěchem či zájmem) se přičítá k tíži právnické osobě a ta je pak také odpovědná za přestupek (ve smyslu § 20 odst. 7 ZOP však není vyloučen souběžný postih právnické osoby a fyzické osoby), naproti tomu pachatel podnikající fyzická osoba může jednat buď sám anebo obdobně jako u právnické osoby prostřednictvím osob taxativně vypočtených v § 22 odst. 3 ZOP. S ohledem na znění § 23 odst. 1 ZOP přitom není podle okolností případu vyloučen ani souběžný postih jak pachatele podnikající fyzické osoby, tak fyzické osoby (např. jejího zaměstnance). Právě v souvislosti s protiprávním jednáním podnikající fyzické osoby vyvstaly následující otázky:

1) Pokud se odpovědnosti za přestupek nezprostí podnikající fyzická osoba a bude za něj odpovědná, kdy zároveň bude na místě řešit i přestupek fyzické osoby (od podnikající fyzické osoby rozdílné, tedy nepůjde o podnikatele), jak bude vypadat řízení o těchto přestupcích, budou-li spolu souviset a půjde-li o stejnou oblast veřejné správy? Půjde tyto přestupky projednat ve společném řízení?

Vzhledem k dikci § 88 odst. 2 ZOP se OVS domnívá, že ano s tím, že u podnikající fyzické osoby nebude zjišťována subjektivní stránka přestupku, zatímco u fyzické osoby ano.

2) Pokud ale nastane situace jiná, tedy pachatelem např. dvou přestupků bude jedna a táž osoba, která za jeden přestupek bude odpovídat jako podnikatel a u druhého jako fyzická osoba – zda bude možné projednat i tyto přestupky ve společném řízení dle § 88 odst. 1 ZOP za splnění zde uvedených podmínek. Zde však vyvstává především otázka ohledně ukládaného správního trestu a povinnosti uložit náklady řízení takovému obviněnému, který v podstatě vystupuje ve dvou rolích.

Právní názor: V § 88 odst. 1 ZOP je stanoveno, že „pokud se podezřelý dopustil více přestupků, jejichž skutková podstata se týká porušení právních povinností vyskytujících se ve stejné oblasti veřejné správy, a k jejich projednání je příslušný týž správní orgán, projednají se ve společném řízení“.

ZOP nestanoví žádné omezení, které by bránilo projednání přestupku podnikající fyzické osoby a nepodnikající fyzické osoby ve společném řízení, a to ani v případě, že by se fakticky jednalo o tutéž osobu. Vzhledem k tomu, že projednávání všech přestupků se řídí stejnou obecnou procesní úpravou, odpadá i překážka, která dosud takovému postupu bránila, když přestupky nepodnikajících fyzických osob byly zásadně projednávány podle PŘZ, s podpurným použitím SŘ, zatímco dosavadní jiné správní delikty podnikajících fyzických osob byly projednávány výlučně podle SŘ (nestanovil-li zákon upravující příslušnou skutkovou podstatu správního deliktu výjimečně určitou procesní odchylku), neboť PŘZ se na ně nevztahoval (s výjimkou případného analogického použití některých pravidel). Uvedené potvrdil rovněž NSS, (dále jen „NSS“), když například v rozsudku ze dne 3. června 2015, č. j. 6 As 106/2014-25, uvedl: „Speciální úprava řízení o přestupcích podle PŘZ, obsahující v § 57 odst. 1 rovněž úpravu společného řízení, brání projednání přestupku a správního deliktu ve společném řízení podle § 140 SŘ z roku 2004.“. Naproti tomu ZOP je založen na jednotné procesní úpravě pro fyzické, právnické i podnikající fyzické osoby, a proto již nebude nic bránit tomu, aby přestupky fyzických a podnikajících fyzických osob byly projednávány ve společném řízení.

Na základě § 88 odst. 2 ZOP by tedy měl být ve společném řízení projednán přestupek podnikající fyzické osoby a přestupek fyzické (nepodnikající) osoby od ní odlišné, pokud spolu tyto přestupky souvisejí, jejich skutková podstata se týká porušení právních povinností vyskytujících se ve stejné oblasti veřejné správy a k jejich projednání je

příslušný týž správní orgán. Procesně se v takovém případě bude postupovat shodně jako v řízení, ve kterém jsou projednávány přestupky spáchané dvěma nepodnikajícími osobami. Z hlediska hmotněprávního pak samozřejmě bude třeba u nepodnikající fyzické osoby prokazovat zavinění, zatímco u podnikající fyzické osoby se bude vycházet z objektivní odpovědnosti, tj. zavinění se zkoumat nebude, ale taková osoba se bude moci zprostit odpovědnosti prokázáním zákonem stanoveného liberačního důvodu.

Pokud by pachatelem přestupků byla táž osoba, která by se jednoho přestupku dopustila v postavení podnikající fyzické osoby, tj. při svém podnikání nebo v přímé souvislosti s ním, a jiného přestupku by se dopustila jako nepodnikající fyzická osoba, bylo by možné i tyto přestupky projednat ve společném řízení, jakkoliv se domníváme, že takové případy budou velmi výjimečné. Podle našeho názoru by se přitom nemohlo jednat o případ vymezený v § 88 odst. 1 ZOP, neboť byť by se fakticky jednalo o jednu osobu, pro účely řízení o přestupku by se jednalo o dva různé subjekty, což vychází z konstrukce ZOP. Nicméně mohlo by se jednat o případ, na který pamatuje § 88 odst. 2 ZOP. Pak by se na takovou osobu jak z hmotněprávního hlediska, tak z hlediska procesního hledělo jako na dva různé subjekty, tj. řízení by mělo dva obviněné, kterým by se doručovalo jednotlivě, stejně jako by se vůči nim činily jednotlivé procesní úkony. Stran ukládaného správního trestu se domníváme, že by rozhodnutí mělo obsahovat samostatné výroky o uložení správního trestu ve vztahu k podnikající fyzické osobě a ve vztahu k nepodnikající fyzické osobě, neboť z pohledu právní úpravy jde o dva různé subjekty. Ze stejného důvodu nebude možné uplatnit absorpční zásadu při ukládání správního trestu, neboť předpokladem jejího uplatnění je skutečnost, že jsou projednávány přestupky téhož pachatele, což je v daném případě pojmově vyloučeno, neboť jednou je pachatelem podnikající fyzická osoba, podruhé pak nepodnikající fyzická osoba. Obdobně by měla být oběma subjektům uložena povinnost náhrady nákladů řízení.

KD dne 7. 3. 2017 - **Zahájení společného řízení o přestupku s více podezřelými**
Nastíněná problematika: V souvislosti se společným řízením pak bylo požádáno o vyjasnění § 78 odst. 2 věta třetí ZOP: „*Společné řízení je zahájeno doručením oznámení o zahájení řízení všem podezřelým z přestupku.*“ Jde o to, jak řešit následující situaci: bude pět podezřelých, přičemž jen třem se podaří úspěšně doručit. Podle názoru OVS není společné řízení zahájeno. Otázka tedy zní, jak uvedené řešit? Ustanovení opatrovníka těm, kterým se nedaří prokazatelně doručovat, vidí OVS jako značně problematické s ohledem na zásadu rychlosti i hospodárnosti řízení (viz celková problematika s ustanovením opatrovníka). **Právní názor:** Pokud jde o vyjasnění § 78 odst. 2 věty třetí ZOP, podle které je společné řízení zahájeno doručením oznámení o zahájení řízení všem podezřelým z přestupku, ztotožňujeme se s názorem, že do doručení posledního z podezřelých nelze považovat společné řízení za zahájené. Pokud jde o řešení takové situace, odkazujeme na závěr Poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu č. 28 z roku 2006. Pokud se nepodaří některému z obviněných doručit oznámení o zahájení řízení, měl by správní orgán postupovat tak, že oznámení o zahájení řízení podle § 46 odst. 1 SŘ doručí veřejnou vyhláškou s účinky oznámení účastníkovi řízení. Následně (nebo již současně s uvedeným oznámením) doručí usnesení o ustanovení opatrovníka. Poté, co bude tímto způsobem řízení zahájeno, může správní orgán postupovat podle § 88 odst. 5 ZOP a skutek takového podezřelého z řízení vyloučit a vést o něm samostatné řízení (a v samostatném řízení pak ustanovit opatrovníka, nebyli ustanoven již v souvislosti se zahájením společného řízení).

KD dne 7. 3. 2017 - **Společné řízení**

Dotaz: Dotaz směřuje na to, zda je možno projednat ve společném řízení přestupek na úseku zbraní a střeliva (porušení zákazu střelby ze zbraně) a přestupek podle zákona na ochranu zvířat proti týrání (týrání psa postřelením), kterých se dopustil týž pachatel. Dle metodiky k zákonu č. 204/2015 Sb., kterým se změnil PŘZ, kterou máme k dispozici, se ve společném řízení projednají pouze ty přestupky, jejichž skutkové podstaty postihují porušení právních povinností vyskytujících se ve stejné oblasti veřejné správy, na rozdíl od předchozí úpravy, kde byla povinnost vést společné řízení o všech přestupcích, které spolu souvisejí a které je příslušný projednat týž správní orgán. S odkazem na uvedenou metodiku jsme toho názoru, že výše označené přestupky projednat ve společném řízení nelze, protože se týkají porušení právních povinností v různých oblastech veřejné správy. O přestupcích byla vedena dvě samostatná řízení. KÚ, konkrétně odbor životního prostředí a zemědělství, který rozhodoval o odvolání proti rozhodnutí o přestupku podle zákona na ochranu zvířat proti týrání, vyslovil názor, že o přestupcích mělo být vedeno společné řízení. Prosíme o vyjádření, zda v označené věci bylo podle § 57 PŘZ možno vést společné řízení.

Lze připustit vedení společného řízení v případě, kdy pachatel svým jednáním současně naplní skutkové podstaty dvou přestupků, které postihují porušení právních povinností vyskytujících se v různých oblastech veřejné správy, k jejichž projednání je příslušný týž správní orgán?

Odpověď: Vyjdeme-li z dikce zákona, konkrétně § 57 odst. 1 PŘZ, účinného od 1. 10. 2015, jednoznačně dospíváme k závěru, že v tomto konkrétním případě společné řízení nebylo na místě, neboť oba druhy přestupků reprezentují úplně jinou oblast veřejné správy. Tedy podle našeho názoru o každém mělo být vedeno samostatné řízení.

KD dne 5. 12. 2017 - **Rozhodnutí o dvou přestupcích obviněného vydané ve společném řízení. Dotaz k formě rozhodnutí, když jedním přestupkem je obviněný uznán vinným a v případě druhého přestupku správní orgán řízení zastaví**

Dotaz: Pokud správní orgán v rámci společného řízení rozhoduje o dvou přestupcích obviněného tak, že za jeden přestupek uzná obviněného vinným a řízení ve druhém případě zastavuje, jakou formou tak má učinit? Rozhodnutí o vině se vydává dle § 93 a násl. ZOP ve spojení s § 67 a násl. SŘ. Rozhodnutí o zastavení řízení má formu usnesení dle § 86 odst. 1 ZOP. Ve standartních případech se obviněný, případně další účastník řízení, může jak proti rozhodnutí o vině tak i proti rozhodnutí o zastavení řízení odvolat. Musí správní orgán v takovém případě vydávat dvě rozhodnutí (rozhodnutí a usnesení), nebo může rozhodnout jedním rozhodnutím se dvěma výroky (o uznání viny a zastavení řízení) tak, jak tomu bylo doposud. Pokud by měl správní orgán vydávat dvě formy rozhodnutí, může nastat situace, že k odvolacímu orgánu půjde několik odvolání proti různým rozhodnutím. Jakou formou by o těchto odvoláních pak rozhodoval odvolací orgán? Podotýkáme, že by se stále mělo jednat o společné řízení.

Odpověď: Pokud ve společném řízení vedeném podle § 88 odst. 1 ZOP dojde správní orgán k závěru, že v části řízení o přestupku je možno rozhodnout o vině, a v části řízení je nutno řízení zastavit, musí správní orgán ve věci přestupku, kde uznává obviněného vinným vydat rozhodnutí ve smyslu § 93 ZOP a § 68 a násl. SŘ, a v části kde bude řízení zastavovat, vydá samostatné usnesení dle § 86 ZOP, které dle povahy buď účastníkům oznamuje, nebo pouze poznamená do spisu.

V daném případě nelze rozhodnout jedním rozhodnutím, kterým bude rozhodnuto o vině a trestu a současně se bude řízení zastavovat. Tomu brání § 76 odst. 1 SŘ, která stanoví, že v případech stanovených zákonem rozhoduje správní orgán usnesením. A § 86 ZOP ve všech případech ukládá správnímu orgánu řízení zastavit usnesením.

Pokud se usnesení o zastavení řízení účastníkům oznamuje, mohou se proti němu odvolat, stejně jako u rozhodnutí, a odvolací orgán bude posuzovat rozhodnutí i usnesení, postupem podle § 98 ZOP a § 89 až 92 SŘ, každé zvlášť.

KD dne 12. 6. 2018 - **K ukládání nákladů řízení spolupachatelům ve společném řízení**
Dotaz: *Je vedeno společné řízení dle § 88 odst. 2 ZOP s 10 obviněnými, kteří jsou spoluvlastníky pozemku určeného k plnění funkcí lesa, a porušili zákonem stanovenou povinnost, kterou jako vlastníci tohoto typu pozemku mají. Dotaz zní, zda budou náklady řízení uloženy každému obviněnému, který bude uznán vinným v souladu s § 95 odst. 1 ZOP, nebo zda by bylo možné aplikovat Závěr č. 44 poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu ze dne 6. 11. 2006²⁹ a konstatovat, že se řízení týká věci (řízení in rem) a uložit společné náklady řízení, které se poměrně rozdělí. Podle našeho názoru a ve světle Vašich předchozích závěrů z KD k přestupkové agendě ze dne 21. 6. 2005 (bod 12.), ze dne 15. 6. 2006 (písm. x) a ze dne 7. 3. 2017 (bod 1.) se domníváme, že by každému obviněnému, který je uznán vinným z přestupku, byť ve společném řízení, měla být uložena povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou v souladu s § 95 odst. 1 ZOP.*

Odpověď: Jsme toho názoru, že v případě vedení společného řízení podle § 88 odst. 2 ZOP, a jsou-li jednotliví obvinění uznáni vinnými, pak každému z nich je nezbytné uložit povinnost zaplatit náklady řízení paušální částkou samostatně. Toto vyplývá z ustanovení § 95 odst. 1 ZOP, který ukládá správnímu orgánu povinnost uložit obviněnému, který byl uznán vinným, nahradit náklady řízení paušální částkou. Na tuto povinnost správního orgánu nemá vliv, zda je přestupek projednáván ve společném řízení nebo ne.

Pokud se týká Závěru č. 44 poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu ze dne 6. 11. 2006, (dále jen „závěr“), jsme toho názoru, že společné řízení o přestupku, podle § 88 odst. 2 ZOP, není řízení *in rem*, ale řízením *ad personam*. V daném případě jde o případ, kdy se společné řízení o přestupku týká jednotlivých osob, kdy lze v zákonem stanovených případech vést i samostatné řízení s jednotlivými obviněnými, takže náklady řízení paušální částkou se ukládají samostatně každému obviněnému, který byl uznán vinným.

KD dne 10. 3. 2020 - **Forma rozhodnutí o uznání viny a zastavení řízení ve společném řízení**

Dotaz: *Rozhodování ve společném řízení – rozhodnutí o vině x usnesení o zastavení řízení (zda lze v jednom rozhodnutí o vině a trestu současně vydat usnesení o zastavení řízení o jiném přestupku obviněného nebo je nezbytné vydat samostatně rozhodnutí o vině a trestu a samostatné usnesení o zastavení řízení). Jde o rozpor mezi důvodovou zprávou k ZOP a závěrem KD ze dne 5. 12. 2017, bod 14) - viz webové stránky MV.*

Odpověď: V souladu se zákonem jsou obě nastíněné varianty, tj. vydání samostatného rozhodnutí o vině a trestu a samostatného usnesení o zastavení řízení, nebo vydání jediného rozhodnutí se samostatnými výroky. Ve druhém případě bude nutné

²⁹ Uložení náhrady nákladů řízení podle § 79 odst. 5 SŘ při více účastnících řízení

„V případě, kdy v řízení vyvolaném porušením právní povinnosti bude více účastníků, správní orgán bude ukládat náhradu nákladů paušální částkou podle § 6 vyhlášky č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výtěžku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, podle toho, zda se bude jednat o řízení *in rem* či *ad personam*. Bude-li se řízení týkat věci (řízení *in rem*), v němž budou účastníci spoluvlastníky této věci, budou se ukládat jedny společné náklady řízení, které se poměrně rozdělí. Bude-li se však řízení týkat jednotlivých osob (řízení *ad personam*), resp. bude-li možné řízení vést samostatně vůči každé z těchto osob, náklady řízení se ve společném řízení budou ukládat každé z těchto osob.“

k jednotlivým výrokům připojit rozdílná poučení. Jednotlivé výroky pak mohou nabýt samostatně právní moci. Takový postup připouští i odborná literatura [BOHADLO, David, Jan BROŽ, Stanislav KADEČKA, Petr PRŮCHA, Filip RIGEL a Vít ŠTASTNÝ. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. 700 s. Komentáře Wolters Kluwer. JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. Zákon o přestupcích a přestupkové řízení: komentář. Vyd. 1. V Praze: C. H. Beck, 2011. xxi, 534 s. Beckovy malé komentáře). Záviset bude tedy na preferenci správního orgánu, zda zvolí úspornější variantu, nebo zda se přikloní k samostatným rozhodnutím z důvodu (pro něj) větší přehlednosti. Za předpokladu, že bude rozhodnutí dostatečně určité a srozumitelné, nadřízený správní orgán nebude mít důvod pro zrušení nebo změnu rozhodnutí ani v jednom z nastíněných případů.

Tento přístup se promítne i do praxe odboru všeobecné správy, který doposud jako nadřízený správní orgán vycházel z preference samostatných rozhodnutí (viz závěry z předchozích konzultačních dnů). Ukazuje se však, že takový přístup může být pro správní orgány nepraktický (vyhotovování a doručování samostatných dokumentů může představovat nadbytečnou administrativní zátěž, mohou vznikat pochybnosti stran společného řízení na úrovni odvolacího orgánu apod.), přičemž zákon nebrání tomu, aby správní orgány vydávaly ve společném řízení v souladu s § 140 odst. 7 správního řádu společné rozhodnutí, které může mít podle okolností jak meritorní, tak procesní povahu.

KD 12/2020 - Vedení společného řízení v případě doručení oznámení dalšího přestupku

Dotaz: *Jak postupovat v případě, kdy správní orgán vydá na základě oznámení přestupku příkaz o uložení pokuty (veškeré zákonné podmínky pro vydání příkazu jsou splněny), ale po vydání tohoto příkazu je doručeno další oznámení přestupku na téhož pachatele, avšak na skutek, který se měl stát ještě před datem vydání příkazu resp. před jeho doručením. Z prvního oznámení přestupku nijak nevyplývalo, že by se pachatel měl dopustit ještě skutku jiného, tyto skutky ale naplňují podmínky vedení společného řízení. Lze vydání příkazu v tomto případě považovat za důležitý důvod pro vyloučení skutku ze společného řízení dle § 88 odst. 5 ZOP? Pokud ne, pak jak postupovat, kdy příkaz nenabyl/nabyl právní moci? Obviněný může namítat, že skutky měly být dle zákona vedeny ve společném řízení a datum jejich oznámení ho vůbec nezajímá.*

Odpověď: Obecně platí, že při společném řízení se postupuje dle § 88 ZOP, subsidiárně se použije § 140 SR. S ohledem na principy ukládání správních trestů se ve společném řízení projednávají přestupky téhož obviněného, pokud je k jejich projednání věcně a místně příslušný jeden správní orgán (například obecní nebo krajský úřad). Toto pravidlo je precizováno požadavkem, aby spolu přestupky souvisely. Odkazuje se zde na souvislost přestupků ohledně jimi chráněného objektu tak, aby ve společném řízení byly projednávány pouze přestupky vyskytující se v jedné oblasti veřejné správy a nedocházelo tak ke společnému řízení o přestupcích, které by od úředních osob vyžadovalo velmi různorodou odbornost a jejichž věcná souvislost by byla spíše náhodná nebo vůbec žádná. Ve společném řízení je možné projednat pouze přestupky spáchané před zahájením přestupkového řízení o prvním z přestupků. Společné řízení se vede jednak z důvodu hospodárnosti a v případě pachatele více přestupků i pro účely uplatnění absorpční zásady, kdy se ukládá jeden úhrnný trest za více přestupků.

K případným námitkám obviněného lze uvést, že v případě, kdy správní orgán již vydal rozhodnutí a až následně se dozvěděl o skutečnosti, že pachatel spáchal další přestupek, na který se vztahují podmínky vedení společného řízení, nelze objektivně tuto situaci považovat za nesprávný úřední postup, neboť správní orgán rozhoduje pouze o těch

skutečnostech a na základě podkladů, které jsou mu v daném okamžiku známy. Pokud se správní orgán dozvěděl o jiném přestupku po vydání příkazu, domníváme se, že tato skutečnost není důvodem pro vyloučení skutku ze společného řízení, neboť žádné společné řízení momentálně není vedeno.

Pokud byl podán odpor, kdy podáním odporu se příkaz ruší a v řízení se pokračuje, měl by být skutek, o kterém se správní orgán následně dozvěděl a který byl spáchán před zahájením řízení o prvním přestupku a splňuje podmínku pro vedení společného řízení, přibrán k tomu prvnímu skutku a projednán ve společném řízení.

Pokud příkaz ještě nenabyl právní moci, je tak v dispozici obviněného, který proti němu může podat odpor, správní orgán tak v tomto okamžiku do řízení zasahovat nemůže.

V případě, že příkaz již nabyl právní moci, a až následně se správní orgán dozvěděl o dalším skutku, jenž by splňoval podmínky společného řízení, rozhodnutí neruší, ale při druhém rozhodnutí postupuje dle zásady absorpce. V tomto smyslu se taktéž vyjádřil Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 5. 12. 2019, č. j. 9 As 164/2018 - 36, kdy v odůvodnění uvádí, že... "... v pořadí první rozhodnutí o jednom z více sbíhajících se správních deliktů nelze zrušit pouze pro vadu řízení spočívající v nevedení společného řízení, jež by měla za následek porušení absorpční zásady. Tímto rozhodnutím nemůže být při trestání prvního z více sbíhajících se správních deliktů tato zásada porušena, proto nevedení společného řízení (jež by umožnilo princip absorpce naplnit) nemůže být vadou, která by mohla mít vliv na zákonnost tohoto rozhodnutí. Je třeba bezpodmínečně trvat na aplikaci zásady absorpce, nikoli na vedení společného řízení, přičemž i bez vedení společného řízení lze naplnění zásady absorpce docílit. Až v pořadí druhým (popř. dalším) správním rozhodnutím o jiném z více sbíhajících se správních deliktů by správní orgán mohl absorpční zásadu porušit, a to tehdy, nepřihlížel-li by k sankcím uloženým dříve za sbíhající se správní delikty. V této souvislosti není rozhodné, kdy byl ten či onen z více sbíhajících se správních deliktů spáchán nebo kdy o něm bylo zahájeno správní řízení, nýbrž okamžik, kdy o něm bylo rozhodnuto..."

KD dne 29. 11. 2021 - Společné řízení

Dotaz: *V případě přestupku neuposlechnutí výzvy PČR, kdy se jednalo o výzvy vůči velkému počtu aktivistů nacházejících se v důlním prostoru, byly ze strany správního orgánu vydány jednotlivé příkazy, jimiž byly jednotlivé osoby uznány vinnými. Tyto osoby následně podaly proti příkazům odpor. Následovala pak jednotlivá řízení, v nichž došlo k vydání rozhodnutí. Proti rozhodnutím podali aktivisté odvolání a vzhledem k tomu, že v převážné většině je zastupoval stejný zmocněnec, bylo požadováno společné řízení. My jsme v některých případech o odvolání rozhodli tak, že jsme rozhodnutí zrušili a věc vrátili k novému projednání. Ke společnému řízení jsme se vyjádřili tak, že je od začátku vedeno samostatné řízení pro každého obviněného. Důvody zrušení a vrácení navíc spočívaly pouze v procesních pochybeních, nebylo nutno v novém projednání provádět další dokazování. Dotazujeme se tedy na to, zda je vůbec možné následně v novém projednání taková řízení sloučit a vést společné řízení, když byla od samého počátku vedená jako samostatná pro každou osobu zvlášť? Pokud to lze, tak případně, jakým způsobem toto provést, zda sloučit usnesením či pouze učinit záznam a postupovat dle § 88 odst. 2 ZOP?*

Odpověď: V dané právní věci bylo správním orgánem prvního stupně rozhodnuto formou příkazů. V takovém případě nebylo v prvním stupni možné rozhodnout společným příkazem pro více podezřelých, neboť příkazní řízení nelze vést jako společné řízení. Zruší-li odvolací orgán rozhodnutí vydaná správním orgánem prvního stupně a vrátí-li věc k novému projednání správnímu orgánu prvního stupně, je ze strany správního orgánu

prvního stupně třeba posoudit, zda jsou splněny předpoklady pro vedení společného řízení dle § 88 odst. 2 zákona ZOP, tzn. zda:

1. přestupky více podezřelých spolu souvisejí,
2. skutková podstata těchto přestupků se týká porušení právních povinností vyskytujících se ve stejné oblasti veřejné správy,
3. k jejich projednání je příslušný tým správní orgán.

Jsou-li tyto předpoklady splněny, správní orgán prvního stupně přestupky nově projedná ve společném řízení.

Co se týče formy spojení řízení, podle § 140 SR, platí, že se o spojení více správních řízení vydává usnesení. Naproti tomu v případě vedení společného řízení podle přestupkového zákona to není třeba, protože zde se vede společné řízení automaticky (viz Jemelka, L., Vetešník P., Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020).

Pro úplnost doplňujeme, že nad rámec § 88 ZOP lze společné řízení fakultativně vést také podle § 140 SR.

KD dne 29. 11. 2021 – Společné řízení

Dotaz: *Obdrželi jsme 1 odvolání podepsané oběma obviněnými (manželi), které reaguje na 2 usnesení o zastavení řízení, vydaná pro každého obviněného zvlášť, i když se jednalo o společné řízení obou pachatelů pro stejný skutek. Obviněný manžel zde navíc ještě zastupuje obviněnou manželku (plná moc dle našeho názoru není sice řádně doložena, nicméně orgán 1. stupně ji akceptoval, my ji však akceptovat nebudeme). Dotazujeme se na to, zda v takovém případě máme v odvolacím řízení vydat 2 samostatná rozhodnutí o odvolání pro každého odvolatele zvlášť, či zda postačuje jedno rozhodnutí, které se bude skládat ze dvou výroků, tj. výrok I. o odvolání jednoho a výrok II. o odvolání druhého obviněného. Dále se dotazujeme, zda může obviněný manžel vůbec zastupovat obviněnou manželku v jednom společném řízení, kde je tedy zároveň obviněným a zmocněncem druhé obviněné?*

Odpověď: Zvolený postup prvostupňového správního orgánu nebrání tomu, aby na úrovni odvolacího orgánu bylo ve společném řízení vydáno jen jedno rozhodnutí se dvěma samostatnými výroky (ve vztahu ke každému podanému odvolání). Pokud jde o druhý uvedený dotaz, ustanovení ZOP a SR nevyklučují, aby jeden z obviněných zastupoval ve společném řízení na základě plné moci druhého z obviněných, tedy se domníváme, že toto zastoupení, na základě řádné plné moci, je nutno připustit.

K § 89

Řízení o náhradě škody

KD dne 11. 6. 2019 - **K uplatňování nároku na náhradu škody / příkazní řízení?** **Dotaz:** *Správní orgán má dostatek podkladů pro vydání příkazu ve věci přestupku jako prvního úkonu v řízení. V řízení existuje možnost uplatnění nároku na náhradu škody. Správní orgán proto o možnosti uplatnit nárok na náhradu škody uvědomí poškozeného a určí mu lhůtu k uplatnění nároku.*

I. Poškozený uplatní nárok na náhradu škody po této lhůtě. Má správní orgán rozhodnout dle § 89 odst. 5 ZOP ve věci náhrady škody a ve věci přestupku může vydat příkaz? Jak postupovat v tomto případě, když proti příkazu bude podán odpor, správní orgán nařídí ústní jednání a na tomto jednání bude nárok uplatněn znovu? Stane se poškozený účastníkem řízení, i když byl nárok uplatněn po lhůtě stanovené správním orgánem?

II. *Poškozený na základě určené lhůty nárok neuplatnil, ve věci je vydán příkaz, proti kterému je podán odpor a následně je nařízeno ústní jednání. Může poškozený uplatnit nárok na ústním jednání a stát se účastníkem řízení, i když stanovená lhůta již uplynula?*

Odpověď: Ad I. - Z dotazu vyplývá, že správní orgán se na osobu, které byla spácháním přestupku způsobena škoda, (dále jen „možný poškozený“), obrátil již před zahájením řízení o přestupku.

OVS je toho názoru, že uplatnění nároku možného poškozeného na projednání náhrady škody, ve smyslu § 70 ZOP, je možné až po zahájení řízení o přestupku³⁰. Úkony provedené správním orgánem vůči možnému poškozenému před zahájením řízení (ať již neformální, nebo postupem podle § 137 SŘ), jsou sice možné, ale nezabývají správní orgán povinnosti po podání odporu možnému poškozenému poučit o možnosti uplatnit jeho nárok ve smyslu § 70 ZOP (komunikace s poškozeným před zahájením řízení totiž nepodléhá režimu § 70 ZOP, jde v podstatě jen o zjištění podmínek pro vydání příkazu³¹). Pokud však po předběžném neformálním projednání s poškozeným je příkaz vydán (protože možný poškozený se předběžně vyjádří, že žádnou škodu požadovat nebude), pak takový příkaz je v souladu se zákonem. Dodejme rovněž, že v případě neuplatnění nároku na projednání škody ve lhůtě stanovené správním orgánem před vydáním příkazu jako prvního úkonu v řízení, tj. před zahájením řízení, nelze použít § 89 odst. 5 ZOP (odkázat usnesením tuto osobu s nárokem náhrady škody na soud). Vydání tohoto usnesení je možné až po zahájení řízení.

Po vydání příkazu, jako prvního úkonu v řízení, a následném podání včasného a přípustného odporu vůči němu, je dnem oznámení příkazu zahájeno řízení o přestupku. Správní orgán v takovém případě musí vůči možnému poškozenému postupovat podle § 70 odst. 1 ZOP, tedy jej vyzvat, zda chce uplatnit škodu či nikoliv, se všemi důsledky, které předpokládá § 70 a § 89 odst. 5 ZOP.

Neuplatnění nároku na náhradu škody, ve lhůtě stanovené správním orgánem před zahájením řízení, nemůže být překážkou pro postup správního orgánu podle § 70 odst. 1 ZOP po zahájení řízení. Oprávnění možnému poškozenému je garantováno i § 70 odst. 1 ZOP, které pak dále stanoví: že výzvu může učinit nejpozději při prvním ústním jednání...“, to je po zahájení řízení. I bez ohledu na to, že před zahájením řízení byl „neformálním způsobem vyzván“, zda „zamýšlí či předpokládá“ náhradu škody v adhezním řízení uplatnit³², či nikoliv.

Aby se osoba, které byla spácháním přestupku způsobena škoda stala poškozeným, musí tuto svou vůli jednoznačně projevit, a to buď:

- ve lhůtě stanovené správním orgánem ve výzvě jím zaslané po zahájení řízení (není-li nařizováno ústní jednání)³³,

³⁰ Tomu nasvědčuje dikce § 70 ZOP - použitím termínů: „způsobení škody obviněným“, „stává se účastníkem řízení“ apod., ustanovení předpokládá pro realizaci práv možnému poškozenému, aby bylo řízení o přestupku již zahájeno.

³¹ Neformální komunikace s možným poškozeným před zahájením řízení je v současnosti využívanou praxí správních orgánů prvního stupně právě v případech, pokud chtějí rozhodovat příkazem jako prvním úkonem v řízení.

³² Řízení o přestupku je vždy zahajováno z moci úřední. Projednání náhrady škody, v rámci řízení o přestupcích, je *de facto* rozhodováním občansko-právního sporu, které je v této fázi svěřeno správním orgánům (nikoliv soudům). Řízení o náhradě škody tak lze definovat jako řízení o „žádosti“, bez níž nelze náhradu škody projednat.

³³ Pozor, pokud se možný poškozený v této lhůtě nevyjádří, pak i v případě, že se nakonec správní orgán rozhodne nařídít ústní jednání, možný poškozený může uplatnit nárok při prvním ústním jednání – viz § 70 odst. 2 ZOP (lhůta má význam pouze tehdy, „nekoná-li se ústní jednání“).

- nebo po poučení správního orgánu nejpozději při prvním ústním jednání (to je v případě, je-li ústní jednání nařízeno).

Pokud vůli o projednání náhrady škody možný poškozený uplatní, po zahájení řízení, bude jeho účastníkem se všemi právy a povinnostmi.

Pokud svůj nárok

- uplatní pozdě, lze postupovat dle § 89 odst. 5 ZOP. Proti tomuto usnesení se však bude moci odvolat a bude mít i nárok na vyznění výsledku řízení o přestupku.
- Pokud jej neuplatní vůbec, nestane se účastníkem řízení o přestupku a o dalších postupech správního orgánu již nebude vyzníván. Ad II. - obdobně viz odpověď ad I.

KD dne 10. 12. 2019 - **Samostatné“ adhezní řízení**

Dotaz: *Je i za účinnosti ZOP stále v platnosti stanovisko prezentované na KD 11. 6. 2013, dle kterého lze zrušit a vrátit k novému projednání jen výrok, týkající se náhrady škody v případě, kdy se odvolá poškozený, a jsou dány důvody pro vrácení, přičemž výrok u uznání viny nabytí právní moci, a vést tak pouze řízení o škodě bez řízení meritorního?*

Odpověď: Jsme toho názoru, že ano. I nadále lze vést nové samostatné adhezní řízení o náhradě škody, pokud rozhodnutí o vině již nabylo právní moci a odvolací správní orgán rozhodnutí správního orgánu prvního stupně o náhradě škody v odvolacím řízení zrušil a věc vrátil zpět k novému projednání.

KD dne 29. 11. 2021 - **Snížení náhrady nákladů řízení po nabytí právní moci rozhodnutí o přestupku**

Dotaz: *Lze aplikovat ustanovení § 79 odst. 6 SŘ (snížení nákladů řízení) i po nabytí právní moci rozhodnutí o přestupku, resp. pokud nebyla tato žádost akceptována? Pokud ano, je nutná aplikace ustanovení § 101 odst. 1 písm. b) SŘ?*

Odpověď: Podle našeho názoru se i v tomto případě uplatní pravidlo, že o nákladech řízení ve smyslu ustanovení § 79 SŘ lze rozhodnout nejpozději do právní moci rozhodnutí ve věci (viz závěr poradního sboru ministra ke správnímu řádu a správnímu trestání č. 42/2006).

K § 90

Příkaz

KD dne 14. 3. 2006 - **Vydání společného příkazu v příkazním řízení**

Dotaz: *Správní orgán vyřizuje tři přestupky, které spolu souvisejí. Všechny tři přestupky bude vyřizovat příkazem. Může správní orgán vydat každému obviněnému extra příkaz nebo musí vydat příkaz tak, jak by to učinil v klasickém řízení o přestupku?*

Odpověď: Společné řízení správní orgán v tomto případě nevedl a nevede. Lze tedy vydat tři příkazy, pro každého obviněného jeden příkaz. Ti obvinění, kteří podají proti svému příkazu odpor, správní orgán projedná ve společném řízení, v němž vydá společné rozhodnutí podle § 140 odst. 7 SŘ.

KD 20. 3. 2007 - **Příkazní řízení**

Dotaz: *Pachatel se dopustil krádeže v supermarketu. Byl zadržen pracovníky bezpečnostní agentury a následně přivolána PČR. Pachatel odmítl podepsat záznam o krádeži sepsaný bezpečnostní agenturou a rovněž odmítl podepsat protokol o podání vysvětlení vyhotovený Policií ČR. PČR oznámila přestupek proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. a) PŘZ správnímu orgánu. Lze v takovém případě vyřešit věc vydáním příkazu?*

Odpověď: Příkaz může správní orgán vydat tehdy, dojde-li k závěru, že byly splněny podmínky pro jeho vydání podle § 87 PřZ. Skutečnost, že pachatel přestupku odmítl podepsat záznam sepsaný bezpečnostní agenturou či protokol o podání vysvětlení sepsaný Policií ČR nevylučuje, že podmínky pro vydání příkazu splněny budou. Záleží na posouzení správního orgánu, zdali nebude mít pochybnosti o tom, že se obviněný přestupku dopustil. Vydání příkazu v případě oznámení přestupku, kde pachatel svým vlastnoručním podpisem nestvrdil, že se přestupku skutečně dopustil, proto vyloučit nelze. Z oznámení přestupku může spáchání přestupku vyplývat bez pochyb i v případech, kdy spáchání přestupku pachatel svým vlastnoručním podpisem nestvrdí.

Dotaz: *Může správní orgán vydat jeden společný příkaz pro více obviněných?*

Odpověď: Příkazní řízení nelze vést jako společné řízení ve smyslu § 57 odst. 2 PřZ a § 140 SŘ. O vedení společného řízení ve smyslu § 57 odst. 2 PřZ (resp. podle § 140 SŘ) lze hovořit teprve v okamžiku, kdy minimálně dva obvinění podají proti příkazu odpor. Příkazní řízení je zahájeno doručením písemného vyhotovení příkazu obviněnému, a pokud obviněný nepodá odpor, končí v okamžiku nabytí právní moci příkazu. Během lhůty pro podání odporu správní orgán žádné řízení ve smyslu § 57 odst. 2 PřZ nekoná ani související přestupky neprojednává. Doporučuje se proto vydávat samostatný příkaz pro každého obviněného zvlášť. Pokud odpor podají minimálně dva obvinění, pak správní orgán povede společné řízení podle § 57 odst. 2 PřZ.

KD dne 12. 6. 2007 - **Příkaz při existenci škody**

Dotaz: *Je možné vydat příkaz při existenci škody?*

Odpověď: Správní orgán přípisem poučí osobu, které byla přestupkem způsobena škoda, o tom, že může uplatnit nárok na náhradu škody. Pokud tato osoba na výzvu ve stanovené lhůtě nereaguje nebo sdělí, že nárok na náhradu škody uplatňovat nehodlá, lze příkaz vydat. V opačném případě nikoliv.

KD dne 12. 6. 2007 - **Možnost vzdání se odporu proti příkazu**

Dotaz: *Je možné vzdát se v příkazním řízení podání odporu?*

Odpověď: Ano, toto je možné analogicky k možnosti vzdání se odvolání. Není však možné vzít podaný odpor zpět, neboť již podáním odporu se napadený příkaz ruší a správní orgán pokračuje v řízení. Zrušený příkaz se už tzv. „zpětvzetím“ odporu neobnoví.

KD dne 12. 6. 2007 - **Opětovné vydání příkazu po jeho zrušení v přezkumném řízení**

Dotaz: *Lze po zrušení příkazu v přezkumném řízení a vrácení věci vydat nový příkaz?*

Odpověď: Ano. Tento postup je možný za předpokladu, že jsou splněny všechny podmínky pro vydání příkazu.

KD dne 9. 9. 2008 - **Využití podání vysvětlení jako podklad pro vydání příkazu**

Dotaz: *Správní orgán obdržel oznámení o přestupku od orgánu PČR, které obsahovalo: a) nesouhlas podezřelé osoby s tím, že by se přestupku dopustila (pachatel krádeže zadržen s věcí, kterou měl odcizit) a b) informaci o dvou svědcích přestupku (jmenovitě), avšak tito nebyli Policií ČR vytěženi. Správní orgán prověřil podáním vysvětlení obou potenciálních svědků, zda skutečně spáchání přestupku podezřelou osobou viděli, a protože tito spáchání přestupku potvrdili, vydal ve věci příkaz podle ustanovení § 87 PřZ. Je vydání příkazu v tomto případě nezákonné? Je nesprávné využít informace z podání vysvětlení u správního orgánu k vydání příkazu? Je nutné namísto podání vysvětlení u správního orgánu vyžádat u orgánu PČR doplnění spisu výpověďmi potenciálních svědků? Je nutné*

vždy při nesouhlasu osoby podezřelé z přestupku provést řízení o přestupcích, když dle dalších informací ze spisu (doplněného podáním vysvětlení) správní orgán nemá pochybnosti o tom, že se podezřelý přestupku dopustil?

Odpověď: V obecné rovině je třeba konstatovat, že k vydání příkazu postačuje splnění podmínek uvedených v § 87 PŘZ. Mezi tyto podmínky nepatří (na rozdíl od řízení blokového) souhlas podezřelého z přestupku s projednáním věci tímto způsobem, ani jeho doznání viny. To znamená, že nesouhlas podezřelé osoby s tím, že by se přestupku dopustila, není na překážku rozhodnutí věci v příkazním řízení. Z hlediska povahy příkazního řízení, kdy prvním úkonem v řízení je právě vydání příkazu, je nejen možné a zákonné, ale i běžné, že jsou za podklad pro vydání příkazu mj. využívána podání vysvětlení uskutečněná podle § 60 PŘZ. Svědecké výpovědi totiž pro vydání příkazu nelze mít s ohledem na platnou právní úpravu k dispozici, neboť svědeckou výpověď je možno získat až v rámci zahájeného řízení. K otázce, zda bylo v daném případě potřeba věc vracet PČR k provedení výslechu osob, které předmětnou událost vnímaly, je nutno sdělit, že takový postup je zbytečný a nemá ani oporu v zákoně. PČR dostala svým povinností stanoveným v § 58 odst. 1 a 2 PŘZ, když mj. učinila nezbytná šetření k zajištění důkazů potřebných pro pozdější dokazování tím, že ztotožnila potenciální svědky přestupku.

KD dne 29. 9. 2009 - Příkazní řízení - postup po podání odporu

Dotaz: *Lze po podání odporu proti příkazu řízení zastavit bez toho, aby věc byla projednána nebo aby byl obviněný seznámen s podklady pro rozhodnutí? Jde o případy, kdy v příkazním řízení byl rozhodnut přestupek, kterého se dopustil starý člověk a obsahem odporu je např. sdělení o imobilitě obviněného, případně jsou z jeho obsahu zřejmé jiné důvody, pro které správní orgán bude řízení o přestupku zastavovat.*

Odpověď: Bude záviset na důvodu zastavení řízení. Je-li tímto důvodem např. zánik odpovědnosti za přestupek, pak se řízení samozřejmě zastavuje bez nařízení ústního jednání a seznamování se s podklady pro rozhodnutí. Pokud má však být tímto důvodem např. přehodnocení závěrů správního orgánu o naplnění znaků skutkové podstaty přestupku, pak věc bude projednávána běžným způsobem (ústní jednání, dokazování, apod.).

KD dne 29. 9. 2009 - Společný příkaz

Dotaz: *Pokud je více obviněných a věc je možné vyřešit příkazem, musí se vydat pro každého obviněného samostatný příkaz nebo lze vydat jeden příkaz pro všechny obviněné?*

Odpověď: Doporučujeme vydat každému obviněnému samostatný příkaz, neboť pro vydání společného příkazu nejsou splněny podmínky – nevedlo se žádné společné řízení, nevydává se společné rozhodnutí.

KD dne 29. 9. 2009 - Opožděně podaný odpor

Dotaz: *Obviněný obdržel příkaz o uložení sankce za přestupek, podal proti němu odpor, ovšem tři dny po nabytí právní moci příkazu, správní orgán I. stupně předal spisovou dokumentaci spolu s pravomocným rozhodnutím o přestupku a odporem obviněného odvolacímu orgánu k přezkumnému řízení. Pravomocné rozhodnutí správního orgánu I. stupně bylo odvolacím orgánem v přezkumném řízení zrušeno a věc byla vrácena prvostupňovému orgánu k novému rozhodnutí. Otázka zní, kdy bylo v tomto případě zahájeno správní řízení o přestupku a zda vůbec bylo v této věci zahájeno, jakým dnem? Jednalo se o den, kdy si obviněný převzal rozhodnutí o přestupku od prvostupňového správního orgánu nebo v tomto případě ještě nebylo zahájeno žádné správní řízení*

a správní orgán I. stupně poté, co obdržel rozhodnutí odvolacího orgánu, teprve zahájí ve věci běžné správní řízení? Může se tato přestupková věc řešit opět v příkazním řízení popřípadě v blokovém řízení?

Odpověď: Řízení bylo zahájeno doručením příkazu. Lze postupovat analogicky jako při podání odporu. To, zda věc bude možno řešit příkazem, bude záviset na tom, z jakého důvodu byl příkaz zrušen v příkazním řízení. Obdobně to platí pro řešení věci v blokovém řízení.

KD dne 11. 6. 2013 - **Příkazní řízení**

Dotaz: *Je možné po obdržení obsahově (důkazně) nedostatečného oznámení o přestupku, např. od PČR, toto doplnit realizací podání vysvětlení a následně vydat příkaz o uložení sankce za přestupek dle 87 PŘZ? Může tedy správní orgán před vydáním příkazu činit úkony směřující ke zjištění stavu věci dle § 3 SŘ, obdrželi-li nedostatečné oznámení o přestupku?*

Odpověď: Této problematice jsme se již věnovali na KD konaném dne 9. 9. 2008. Podle našeho názoru není výše naznačený postup v rozporu se zákonem a naopak je žádoucí, např. institut podání vysvětlení je možné využít v případě, že z oznámení přestupku vyplývá, že tímto přestupkem byla způsobena škoda a lze tak zjistit zda potenciální poškozený bude uplatňovat v přestupkovém řízení nárok na náhradu škody či nikoliv, pokud se tak totiž stane, je vydání příkazu vyloučeno. Institut podání vysvětlení podle § 60 PŘZ lze využít pouze před zahájením řízení, tedy také před vydáním příkazu, a vzhledem k tomu, že vydání příkazu je prvním úkonem v řízení, tak je tento způsob zjišťování podkladů zcela v souladu se zákonem.

KD dne 8. 3. 2016 - **K příkaznímu řízení a odůvodnění ukládané sankce po novele PŘZ**

Dotaz: *Správní orgány se na nás obracejí s žádostí o metodiku, jak postupovat v případě odůvodnění sankce v případech, že je rozhodováno příkazem o více přestupcích, kdy některé z nich byly spáchány před účinností novely a jiné po účinnosti, přičemž novelou byla v příkazním řízení zvýšena horní hranice pokuty.*

Bylo by možno doporučit pro tuto přechodnou dobu nějaký postup?

Odpověď: Předpokládáme, že daný dotaz se týká postupu správního orgánu podle § 57 odst. 1 PŘZ. V tomto případě má správní orgán povinnost projednat tyto přestupky ve společném řízení (s účinností od 1. 10. 2015 dodejme, jedná-li se o přestupky ze stejné oblasti veřejné správy). Z toho lze dovodit, že je může projednat i ve společném zkráceném řízení, to je příkazem dle § 87 PŘZ. V případě příkazního řízení o přestupcích spáchaných jak před 1. 10. 2015, tak i po 1. 10. 2015, lze doporučit tento postup.

V souladu s § 57 odst. 3 PŘZ (účinného po 1. 10. 2015) nejprve vydat příkaz o přestupcích spáchaných před 1. 10. 2015 (zde ještě vycházíme z původní koncepce zákona, tj. že spojujeme přestupky do okamžiku vydání rozhodnutí) a následně, po doručení tohoto příkazu (bez ohledu zda byl nebo nebyl podán odpor), to je de facto po zahájení řízení o nich, vydat další příkaz o přestupku spáchaném po 1. 10. 2015 (v případě přestupků spáchaných dne 1. 10. 2015 či po tomto datu totiž platí nově zavedený princip v § 57 odst. 3 PŘZ, tj. že ve společném řízení se neprojednává přestupek, který byl spáchán po zahájení řízení o jiném přestupku).

Otázkou však zůstává, jak postupovat v případě uložení sankcí za tyto přestupky, byť uložených dvěma samostatnými příkazy. Tedy, zda u všech příkazů postupovat dle § 12 odst. 2 PŘZ, jako kdyby tyto všechny přestupky byly projednávány ve společném

řízení, nebo vždy v jednotlivých příkazech rozhodovat jako v samostatném řízení bez ohledu na již dříve uložené sankce.

Jsme toho názoru, že při uložení sankcí je nezbytné vycházet z § 12 odst. 2 PŘZ, ze kterého vyplývá, že zásada absorpce se použije jen v případě společného řízení podle § 57 odst. 1 PŘZ.

KD dne 13. 12. 2016 - Opožděně podaný odpor

Dotaz: *Je správný postup odvolacího správního orgánu, zjistí-li odvolací správní orgán v odvolacím řízení vedeném na základě odvolání podaného do „klasického“ prvostupňového rozhodnutí, že odpor proti původně vydanému příkazu byl ve skutečnosti podán opožděně (prvostupňový orgán si nesprávně spočítal lhůtu pro podání odporu), a tudíž prvostupňový orgán měl vzít příkaz za pravomocný, zrušit vydané prvostupňové rozhodnutí (překážka věci pravomocně rozhodnuté - z důvodu vydaného a pravomocného příkazu v téže věci) a řízení zastavit podle § 90 odst. 4 SŘ?*

Odpověď: Ano, tento postup je na místě. Odvolací správní orgán zruší napadené rozhodnutí a řízení zastaví dle § 90 odst. 4 SŘ, neboť příkaz nabyt právní moci a představuje překážku res iudicata.

KD dne 13. 12. 2016 - Vyžádání opisu z RT a vydání příkazu

Dotaz: *Když chce správní orgán ve věci vydat příkaz, musí si vyžádat opis z EP a s tímto opisem obviněného seznámit (§ 36 odst. 3 SŘ). Lze pak vydat příkaz, který je prvním úkonem v řízení?*

Odpověď: Vydání příkazu může být prvním úkonem v řízení (§ 150 SŘ)³⁴. Ustanovení § 36 SŘ se použijí až v případě zahájení řízení o přestupku, pokud správní orgán rozhoduje příkazem, a pokud je tento prvním úkonem v řízení, nemá správní orgán povinnost postupovat podle § 36 SŘ. Má povinnost vyžádat si opis z EP, s tímto však pachatele přestupku neseznamuje. Tuto povinnost má vždy v případě vedení řízení před vydáním rozhodnutí (příkazu).

KD dne 13. 12. 2016 - Chybné ustanovení PŘZ v bloku o uložení pokuty Městskou policií

Dotaz: *Městská policie předá správnímu orgánu k zápisu do EP blokovou pokutu, kde je uvedeno chybné označení ustanovení PŘZ (např. § 50 odst. 3 místo § 50 odst. 1 písm. a) PŘZ). Jak postupovat ze strany městské policie a ze strany správního orgánu?*

Odpověď: Nejprve je třeba říci, že chybné zápisy není možné zapsat do EP; existují číselníky a není možné zapsat něco mimo číselník (např. přestupek podle § 50 odst. 3 PŘZ).

Ačkoliv není zcela zřejmé, v jaké podobě městská policie předává podklady pro zápis do EP, je možný následující postup. Pokud městská policie předává seznam ručně přepsaných údajů, nekopie průpisů pokutového bloku, je na místě bezodkladně vyzvat městskou policii k opravení takové chyby, může se jednat např. o překlep. Městská policie pak bezodkladně opravené údaje předá zpět obecnímu úřadu k zápisu. Chyba je v tomto případě jednoznačně na straně městské policie.

Pokud městská policie předává k zápisu kopie průpisu pokutového bloku, a je tedy chybně uložena blokova pokuta, nebo pokud městská policie sama při kontrole možného překlepu zjistí, že se nejedná o překlep, ale o chybně vypsany pokutový blok, je na místě zrušit

³⁴ Je-li v přestupkovém řízení rozhodováno příkazem, je tento vydáván bez předchozího řízení (§ 87 odst. 1 PŘZ), a může tak být vydán i bez předchozího oznámení o zahájení řízení, jako první úkon v řízení.

blokovou pokutu v přezkumném řízení. Následně lze věc znovu projednat jako přestupek. Ačkoliv zde je povinnost zapisovat pravomocná rozhodnutí, jimiž jsou přestupci uznáni vinným z přestupku, nelze tuto povinnost naplnit, neboť podklady, na základě kterých má k zápisu dojít, tento zápis neumožňují.

KD dne 5. 9. 2017 - Ukládání správních trestů v příkazním řízení

Dotaz: Ze znění § 90 odst. 1 ZOP které představuje alternativní charakter uložení správního trestu (...správní trest napomenutí, pokuty, zákazu činnosti, nebo propadnutí věci ...) není jednoznačné, zda lze tyto správní tresty i v příkazu uložit vedle sebe. Vzhledem ke znění § 36 ZOP, u něhož není omezeno, že by neplatil v příkazním řízení, bychom se klonili spíše k tomu, že kromě současného uložení napomenutí s pokutou lze i zde tresty kombinovat.

Odpověď: Díkce ustanovení je formulována jako alternativní výčet, ten však nutně neimplikuje, že musí být naplněna pouze jedna z možností. Proto se domníváme, že ani z gramatického výkladu tohoto ustanovení neplyne závěr, že by nebylo možné všechny zde uvedené tresty, s výjimkou pokuty a napomenutí, kombinovat. Souhlasíme rovněž s poukazem na ustanovení § 36 ZOP.

KD dne 5. 9. 2017 - Lze mladistvému uložit příkazem na místě napomenutí

Dotaz: Dle § 90 odst. 2 písm. c) ZOP nelze mladistvému uložit příkaz, vyjma správního trestu pokuty ukládaného příkazem na místě. Lze uložit příkazem na místě i mírnější správní trest - napomenutí?

Odpověď: S ohledem na dikci § 90 odst. 2 písm. c) ZOP podle našeho názoru nelze mladistvému příkazem na místě uložit napomenutí.

K tomu i závěr č. 162 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání ze dne 20. 4. 2018 (Možnost správního orgánu uložit mladistvému napomenutí příkazem na místě).

KD dne 5. 9. 2017 - Vyrozumění o nepřipustném/opožděném odporu

Dotaz: Podle § 150 odst. 3 SŘ, ve znění účinném od 1. 7. 2017, správní orgán vyrozumí podatele o podání nepřipustného nebo opožděného odporu. Znamená to, že tímto způsobem je takový odpor vyřízen? Naše dosavadní praxe zatím byla taková, že pak se odpor považoval za podnět k přezkumu tohoto příkazu a byl zaslán se spisem nadřízenému správnímu orgánu. Mělo by se takto postupovat i nadále, popř. jen tehdy, pokud odpor obsahuje námitky nezákonnosti příkazu? Anebo se odpor vyřídí jen vyrozuměním učiněným správním orgánem I. stupně bez ohledu na obsah či charakter námitek, a chce-li podatel odporu i přezkum příkazu nadřízeným správním orgánem, nechť k tomu výslovně podá podnět?

Odpověď: Je třeba podatele vyrozumět o tom, že odpor byl podán opožděně a že příkaz nabyl právní moci, v souladu s § 150 odst. 3 SŘ. Podání pachatele se pak posuzuje podle obsahu, tedy dá se říci, že brojí proti rozhodnutí, které již nabylo právní moci a dalo by se také posoudit jako podnět k provedení přezkumného řízení. V takovém případě pak správní orgán v rámci vyrozumění podatele také informuje, že jeho odpor byl vyhodnocen jako podnět k provedení přezkumného řízení a postoupen nadřízenému správnímu orgánu.

KD dne 5. 12. 2017 - Lze jedním příkazem vyslovit vinu dvou spolupachatelů? A jak postupovat, když si jeden z nich podá odpor?

Dotaz: *K otázkám jsme doposavad našli: V článku JUDr. Zbyňka Žďárského (Nejvyšší státní zastupitelství) Důsledky odporu proti trestnímu příkazu z pohledu principu revizního, zákazu reformace in peius a beneficia cohaesionis, Právní praxe 1994, č. 10, str. 594 (ASPI ID: LIT3441CZ) autor konstatuje, že: „Současná soudní praxe, stejně jako tomu bylo za účinnosti dřívější právní úpravy, požaduje, aby byl trestní příkaz vydáván jednotlivě na každého obviněného, byť v téže věci a pro tentýž skutek. Soud pak v hlavním líčení po podaném odporu rozhoduje pouze o tom z obžalovaných, který si odpor podal“. Nejvyšší soud ve svém usnesení ze dne 16. 2. 2011, sp. zn. 8 Tdo 25/2011, předeslal, že postup, kdy je trestním příkazem rozhodnuto ohledně několika obviněných, jistě není postup optimální, ovšem následný postup soudu v dané věci (po podání odporu jedním z obviněných) současně hodnotil jako správný.*

Odpověď: Domníváme se, že vyslovit vinu dvou spolupachatelů jedním příkazem je teoreticky možné (zákon tento postup výslovně nevylučuje), ovšem takový postup nedoporučujeme, neboť v praxi se jeví značně problematickým. V případě dvou či více spolupachatelů/spoluobviněných doporučujeme, je-li možné věc rozhodnout příkazem, aby byl příkaz vydáván každému obviněnému zvlášť. Problematikou vydávání tzv. společného příkazu u více obviněných jsme se zabývali také na KD konaném dne 29. 9. 2009, kde jsme vyslovili názor, že v případě dvou spoluobviněných doporučujeme vydat každému obviněnému samostatný příkaz, neboť pro vydání společného příkazu nejsou splněny podmínky - nevedlo se žádné společné řízení, nevzdává se společné rozhodnutí. Na tento závěr odkazujeme.

KD dne 11. 12. 2018 - Příkaz bez odůvodnění

Dotaz: *Dle § 150 odst. 1 SŘ nemusí být příkaz vždy prvním úkonem v řízení. Toto ustanovení výslovně říká, že není-li vydání příkazu prvním úkonem v řízení, nemusí příkaz obsahovat odůvodnění. V takovém případě se dle odstavce 4 ukládají náklady řízení. Dle našeho názoru je takový postup v rozporu se základními zásadami správního trestání, neboť obviněný v lepším případě pouze podával vysvětlení na policii, pak s ním bylo zahájeno řízení, přičemž logicky očekává, že řízení bude dále určitým způsobem probíhat, avšak najednou je vydáno rozhodnutí - příkaz, kde není vůbec vysvětleno, proč správní orgán rozhodl o vině. Na druhou stranu by tento postup znamenal výrazné zjednodušení pro správní orgány, kdy by po oznámení přestupku pouze zahájily řízení a následně vydaly neodůvodněný příkaz, přičemž by ale účtovaly náklady řízení. Jakým způsobem pak přistoupit k vydanému příkazu bez odůvodnění v případě podání opožděného odporu či podnětu k přezkumnému řízení, když možnost vydání takového příkazu SŘ umožňuje? (Pozn. - s takovýmto příkazem jsme se setkali v rámci kontrolní činnosti, kde se správní orgán s obviněným na tomto postupu dohodl, takže obviněný proti neodůvodněnému příkazu nebrojil.)*

Odpověď: Tazatel neuvádí, kterým konkrétním základním zásadám činnosti správních orgánů předmětná úprava podle jeho názoru odporuje. Je pravdou, že příkaz nemusí být prvním úkonem v řízení, přičemž v tomto případě nemusí obsahovat odůvodnění a lze jím uložit povinnost nahradit náklady řízení (§ 150 odst. 1 a 4 SŘ); pokud byl daným příkazem uznán obviněný vinným z přestupku, je třeba uložit povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou (§ 95 odst. 1 ZOP), jejíž výši upravuje vyhláška MV č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění vyhlášky MV č. 112/2017 Sb. Ochrana práv obviněného je podle našeho názoru zajištěna v dostatečné míře tím, že obviněný může podat proti příkazu odpor, jímž se příkaz ruší a proběhne „běžné“ řízení (§ 150 odst. 3 SŘ); případné opožděné podání odporu je třeba klást k tíži obviněného.

Pokud jde o postup nadřízeného správního orgánu při posouzení důvodů pro zahájení přezkumného řízení ve vztahu k neodůvodněnému příkazu, bude nutno vycházet z podkladů, které jsou objektivně k dispozici.

Nadřízený správní orgán by se měl zabývat zejména tím, zda byla skutková zjištění vyplývající ze spisového materiálu ve věci dostatečná pro vydání příkazu (§ 150 odst. 1 SR), resp. pro konkrétní obsah výrokové části tohoto příkazu (právní kvalifikace skutku, druh správního trestu a jeho výměra, výše paušální částky nákladů řízení atd.).

KD dne 11. 12. 2018 - **Nedoručení příkazu v promlčecí době - jak dále postupovat?**

Dotaz: *V případě, že správní orgán vydá příkaz, který se mu v promlčecí době nepodaří doručit, jak má následně v dané věci postupovat, když dojde k promlčení. Má správní orgán věc usnesením odložit? Jak v takovém případě počítat promlčecí dobu (od data vydání příkazu nebo od data spáchání přestupku, přičemž na vydaný příkaz hledět jakoby nebyl)?*

Odpověď: Podle § 78 odst. 2 ZOP je řízení zahájeno doručením oznámení o zahájení řízení podezřelému z přestupku nebo ústním vyhlášením takového oznámení. S jistým zjednodušením lze říci, že příkaz, je-li prvním úkonem v řízení, fakticky slučuje zahájení správního řízení a na něj bezprostředně navazující provedení tohoto řízení včetně vydání finálního aktu, a to v rámci jednoho úkonu – příkazu. K „zahájení“ (a zároveň nepravomocnému skončení) řízení o přestupku tedy dojde až doručením příkazu.

Pokud však příkaz bude vydán jako první úkon v řízení, ale z nějakého důvodu nebude doručen, v takovém případě řízení zahájeno není. Pokud v mezidobí dojde k zániku odpovědnosti za přestupek, správní orgán musí věc odložit podle § 76 odst. 1 písm. f) ZOP.

Pokud by se příkaz podařilo doručit (důsledkem toho bylo zahájeno řízení), ale v mezidobí došlo k zániku odpovědnosti za přestupek, pak je třeba postupovat následovně. Pokud obviněný proti takovému příkazu podal odpor, pak musí správní orgán řízení zastavit podle § 86 odst. 1 písm. h) ZOP. Pokud proti takovému příkazu odpor podán nebyl, je třeba takový pravomocný příkaz (doručený po marném uplynutí promlčecí doby), zrušit v přezkumném řízení a následně řízení o přestupku zastavit podle § 86 odst. 1 písm. h) ZOP.

Nebude-li příkaz prvním úkonem v řízení (řízení už tedy bylo zahájeno a v rámci něj je příkaz vydáván) a zanikne-li odpovědnost za přestupek uplynutím promlčecí doby před jeho vydáním, bude dán důvod pro zastavení řízení podle § 86 odst. 1 písm. h) ZOP.

Počátek běhu promlčecí doby upravuje § 31 ZOP. Základním pravidlem je, že promlčecí doba počíná běžet dnem následujícím po dni spáchání přestupku. Dojde-li k přerušení běhu promlčecí doby doručením příkazu, který je prvním úkonem v řízení, nebo vydáním příkazu, který není prvním úkonem v řízení, počíná běžet promlčecí doba nová, bez ohledu na to, zda příkaz následně nabyde právní moci.

KD 12/2020 - **Přestupek spáchaný osobou neznámého pobytu**

Dotaz: Je možné v případech oznámení přestupku, kterého se měla dopustit osoba neznámého pobytu (zpravidla cizinec), rozhodnout vydáním příkazu o uložení pokuty a tento příkaz pak doručovat ustanovenému opatrovníkovi nebo je třeba vždy zahajovat „klasické“ přestupkové řízení?

Odpověď: Rozhodnout příkazem bez zahájení „klasického“ přestupkového řízení lze tehdy, je-li příkaz prvním úkonem v řízení. Je-li nutno (předtím) osobě neznámého pobytu ustanovit opatrovníka, nelze se bez zahájení přestupkového řízení obejít.

KD dne 29. 11. 2021 - **Přezkumné řízení v případě opožděného/nepřípustného odporu**

Dotaz: *Doposud, je-li podán nepřípustný či opožděný odpor, je dle metodiky Ministerstva vnitra (viz např. závěr z konzultačního dne 5. 9. 2017, příp. 29. 9. 2009) postupováno tak, že podatel je v souladu s ustanovením § 150 odst. 3 SŘ vyrozuměn o podání nepřípustného/opožděného odporu; na jeho podání je nahlíženo jako na podnět k provedení přezkumného řízení, o čemž je podatel také informován a následně je věc postoupena nadřízenému orgánu.*

Nedávno jsme zaznamenali existenci rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích, č. j. 52 A 73/2015 - 42, ze dne 7. 10. 2015, který se zároveň odvolává na rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“), č. j. 10 As 266/2014 – 32, ze dne 29. 1. 2015. Jelikož tyto rozsudky by dle našeho názoru mohly měnit pohled na současnou praxi, prosíme Ministerstvo vnitra o aktuální vyjádření, jak postupovat, je-li podán nepřípustný nebo opožděný odpor.

Odpověď: Doporučujeme se nadále držet stanoviska, že opožděný/nepřípustný odpor lze podle obsahu, nakolik brojí proti rozhodnutí, které již nabylo právní moci, posoudit jako podnět k přezkumnému řízení, jak jsou obecně vyřizovány všechny podněty, které směřují proti pravomocným rozhodnutím a které také nemusí být nijak odůvodněny. Nadto je vhodné poznamenat, že sám krajský soud připouští v odůvodnění svého rozhodnutí výslovně, „i kdyby však bylo možno dovodit právní povinnost žalovaného předložit neodůvodněný odpor podaný neoprávněnou osobou nadřízenému správnímu orgánu jako podnět k provedení přezkumného řízení, (samotná nečinnost žalovaného by zásahem býti nemohla, neboť (jak již bylo naznačeno výše) nebyla zasažena sféra práv a povinností žalobce.)“.

K § 91 a k § 92

Ukládání napomenutí a pokuty příkazem na místě, Příkaz na místě a příkazový blok

KD dne 14. 3. 2006 - **Náhrada škody v příkazním a blokovém řízení**

Dotaz: *Správnímu orgánu byl oznámen přestupek. Ze spisu je zřejmé, že v řízení by mohl uplatnit poškozený nárok na náhradu škody, ale nárok na náhradu škody nebyl uplatněn. Může v této situaci správní orgán přestupek vyřídit v blokovém nebo v příkazovém řízení?*

Odpověď: Přestupek lze vyřídit blokově. V příkazním řízení nelze projednat nárok na náhradu škody. Příkaz lze proto vydat až poté, co správní orgán potenciálního poškozeného poučí o možnosti uplatnit nárok na náhradu majetkové škody způsobené přestupkem, přičemž potenciální poškozený ve stanovené lhůtě nárok na náhradu neuplatní.

KD 12. 6. 2007 - **Blokové řízení**

Dotaz: *Lze provést blokové řízení pouze před zahájením řízení o přestupku nebo i po jeho zahájení?*

Názor č. 1.: Blokové řízení lze provést kdykoli, jelikož jeho provedení není zákonem omezeno pouze na dobu před zahájením řízení o přestupcích. PŘZ není ani systematicky členěn tak, abychom mohli dospět k závěru, že blokové řízení je zvláštním typem řízení. Pokud bude po zahájení řízení uložena bloková pokuta, řízení se zastaví a obviněnému se neuloží povinnost hradit náklady řízení.

Názor č. 2.: Blokové řízení lze provést pouze před zahájením řízení o přestupku, neboť v řízení, o němž se koná ústní jednání, musí správní orgán vždy rozhodnout o náhradě nákladů řízení.

Závěr: Většina diskutujících se přiklonila k názoru č. 1., hlavně z důvodu hospodárnosti.

KD dne 12. 6 2007 - **Technika při vybírání blokových pokut**

Dotaz: *Musí pachatel přestupku platit pokutu přímo proti převzetí bloku nebo je možné platit na pokladně úřadu a následně je blok vydán proti předloženému potvrzení o zaplacení?*

Odpověď: Správný je první přístup, protože při zaplacení na pokladně nejde o klasické blokové řízení, neboť potvrzenka neobsahuje náležitosti, které má blok obsahovat (komu, kdy a za jaký přestupek byla pokuta v blokovém řízení uložena, viz § 85 odst. 4 PŘZ).

KD dne 18. 12. 2007 - **Uložení blokové pokuty ve společném řízení**

Dotaz: *Podle § 57 odst. 2 PŘZ je vedeno společné řízení s několika obviněnými, jejichž přestupky spolu souvisejí. Správní orgán dojde k závěru ukončit řízení uložením blokové pokuty některému z nich. Je takový postup přípustný?*

Odpověď: Blokovou pokutu je možné uložit obviněnému při splnění zákonných podmínek i po zahájení společného řízení. Před uložením blokové pokuty je třeba vyloučit věc tohoto obviněného ze společného řízení.

KD dne 9. 9. 2008 - **Uložení blokové pokuty mladistvému v řízení o přestupku**

Dotaz: *Je možno uložit blokovou pokutu mladistvému v rámci ústního jednání, na něž byl pozván jak jeho zákonný zástupce, tak orgán sociálně právní ochrany dětí, přičemž ani jeden ze dvou posledně jmenovaných se na ústní jednání nedostavil? Mladistvý obviněný s vyřízením věci v blokovém řízení souhlasí.*

Odpověď: Vyřízení věci v blokovém řízení v takovém případě nic nebrání. Zákon umožňuje projednat přestupek mladistvého v blokovém řízení. Na tuto možnost nemá vliv, že se ve věci uskutečnilo ústní jednání bez účasti vyrozuměného zákonného zástupce a vyrozuměného OSPOD.

KD dne 16. 12. 2008 - **Uložení blokové pokuty a zastavení řízení**

Dotaz: *Má se v případě, kdy byla věc rozhodnuta v blokovém řízení, vydávat ještě rozhodnutí o zastavení řízení podle § 76 odst. 1 písm. h) PŘZ?*

Odpověď: Nemá. Uložením blokové pokuty řízení končí. Vydávat rozhodnutí o zastavení řízení není namístě, neboť řízení bylo pravomocně ukončeno právě uložením blokové pokuty. Ustanovení § 76 odst. 1 písm. h) PŘZ míří na situace ne bis in idem, tj. na případy, kdy byla uložena bloková pokuta a následně (protože o tom rozhodující správní orgán nevěděl) bylo v téže věci zahájeno druhé řízení o přestupku, ačkoli jeho zahájení a vedení bránila překážka věci rozhodnuté. Příklad: Policie uloží blokovou pokutu za přestupek rušení nočního klidu. Několik dní na to dojde od občana oznámení o přestupku rušení nočního klidu a správní orgán zahájí v dané věci řízení. Následně ale zjistí, že obviněný byl za jednání, pro které je s ním vedeno řízení o přestupcích, již postižen v blokovém řízení. Řízení o přestupku proto podle posledně citovaného ustanovení PŘZ zastaví.

V podstatě totéž platí pro odložení věci podle ustanovení § 66 odst. 3 písm. c) PŘZ.

KD dne 29. 9. 2009 - **Blokové řízení**

Dotaz: *Správní orgán projedná přestupek uložením stokorunové pokuty v blokovém řízení. Posléze zjistí, že přestupek byl nesprávně kvalifikován a při správné kvalifikaci*

měla být ze zákona uložena v blokovém řízení pokuta 3000,- Kč. V rámci přezkumného řízení je bloková pokuta zrušena. V následném řízení s již správnou právní kvalifikací:

a) musí být věc projednána, nebo může být rozhodnuto v blokovém či příkazním řízení

b) může být nově ukládaná sankce vyšší, než byla uložena v původním blokovém řízení v případě, že:

- přezkum proběhl jen z podnětu správního orgánu

- přezkum proběhl z podnětu obviněného a to s ohledem na zákaz změny k horšímu?

Odpověď:

ad a) Může být rozhodnuto i v blokovém či příkazním řízení (samozřejmě po splnění podmínek daných pro tato řízení). Zrušením blokové pokuty se nastoluje stav, jako kdyby zde žádné rozhodnutí nikdy nebylo, tj. začíná se tzv. „od nuly“.

ad b) Zákaz zákazu reformace k horšímu se (až na výjimky, které na daný případ nedopadají – viz § 94 odst. 4 a 5 SŘ) v rámci přezkumného řízení neuplatní.

KD dne 29. 9. 2009 – Chybný údaj na pokutovém bloku

Dotaz: Chybný údaj v bloku - jak dále postupovat, jestliže je na pokutovém bloku vypsán chybný údaj. Správní orgán vydal pokutový blok na pokutu uloženou v blokovém řízení za dodržení všech podmínek blokového řízení. Pachatel souhlasil s přestupkem a byl ochoten pokutu zaplatit v hotovosti, podepsal převzetí pokutového bloku a pokutový blok převzal. Úředník při vypisování údajů o pachateli napsal špatné datum narození (spletl rok narození). Skutečnost byla zjištěna správním orgánem. Lze takové rozhodnutí (pokutový blok) nějakým způsobem opravit, např. vydáním opravného rozhodnutí?

Odpověď: Pokud jde o pokutu na místě zaplacenou a nikdo se nápravy nedomáhá, tak je buď možno postupovat méně formálně a věc prostě nechat být, nebo postupovat formálně a vydat opravné rozhodnutí.

Dotaz: Je takový pokutový blok (event. pokuta) pravomocný a vykonatelný?

Odpověď: Takový blok je samozřejmě pravomocný a vykonatelný.

Dotaz: Jedná se o porušení právních předpisů a ve věci bude nutné vést přezkumné řízení, kde by bylo možné rozhodnout např. změnou původního rozhodnutí?

Odpověď: Přezkumné řízení není namístě vést, jde jen o písařskou chybu v čísle, nikoli o nezákonnost rozhodnutí o blokové pokutě.

KD dne 7. 3. 2017 - Ukládání napomenutí příkazem na místě

Nastíněná problematika: Úpravu příkazu na místě, jehož výsledkem je příkazový blok (dnešní pokutový blok) v § 91 a násl. ZOP považujeme za zcela nešťastnou i s ohledem na dodatečné, nesystémové řešení zařazení souvisejících pravidel s tímto institutem do § 150 SŘ. Stranou řady komplikací, které nová právní úprava do praxe vnese, považujeme za absolutně prioritní urychleně vyřešit následující otázku: jak to bude s ukládáním napomenutí příkazem na místě? ZOP připouští uložit příkazem na místě jak pokutu tak napomenutí. Zdůrazníme, že nejde o domluvu ve smyslu dnešního PŘZ (tato v ZOP ostatně zcela absentuje), ale jde o druh správního trestu, který se v případě přestupků, podléhajících evidenci přestupků, do této evidence musí zapsat. Vzhledem k tomu, že se k nám dostala informace o tom, že nemají být emitovány zvláštní příkazové bloky na správní trest napomenutí, vzniká otázka, jak bude tento správní trest v terénu ukládán?

Právní názor: Pokud jde o ukládání napomenutí příkazem na místě, ZOP na rozdíl od ukládání pokuty nepočítá s tím, že by se obviněnému vydával příkazový blok ve smyslu § 92, a proto se bude v případě ukládání napomenutí příkazem na místě vycházet z § 150

odst. 5 SŘ (i napomenutí lze přitom považovat za druh nepeněžitě povinnosti ve smyslu tohoto ustanovení, totiž povinnosti strpět napomenutí). Příkaz na místě musí splňovat náležitosti rozhodnutí s tím, že odůvodnění lze nahradit vlastnoručně podepsaným prohlášením obviněného, že s uložením povinnosti (zde tedy s uložením správního trestu napomenutí, viz výše) souhlasí.

Podpisem prohlášení se příkaz na místě stává pravomocným a vykonatelným rozhodnutím. ZOP upravuje speciálně pouze náležitosti příkazových bloků, které se však obviněnému vydávají pouze, pokud je mu ukládána peněžitá povinnost, nikoliv pokud mu je ukládán správní trest napomenutí.

Příkaz na místě by měl být vydán ve zjednodušené písemné formě a měl by obsahovat v zásadě výrokovou část rozhodnutí, ze které by mělo být patrné, za jaký skutek a na základě jakých ustanovení správní orgán napomenutí dotčené osobě ukládá. Správní orgán může mít za tím účelem k dispozici např. předtištěné formuláře, do kterých bude pouze vpisovat příslušné údaje týkající se obsahu příkazu vydávaného na místě a tento formulář by obsahoval i prohlášení účastníka řízení, že souhlasí s uložením povinnosti (zde tedy s uložením správního trestu napomenutí, viz výše)³⁵. V současné době výše naznačený postup užívají některé správní orgány při ukládání pokut za jiné správní delikty. Příkaz na místě, kterým je uložen správní trest napomenutí, podléhá stejně jako jiné rozhodnutí o přestupku, kterým je obviněný uznán vinným, zápisu do EP vedené RT. **K tomu i závěr č. 162 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání ze dne 20. 4. 2018** (Možnost správního orgánu uložit mladistvému napomenutí příkazem na místě).

KD dne 6. 6. 2017 - **Příkaz na místě a příkazový blok - vztah § 150 odst. 5 SŘ a § 92 odst. 1 ZOP**

Dotaz: *Dle § 92 odst. 1 ZOP platí: „Je-li příkazem na místě ukládána pokuta nebo peněžitá záruka za splnění povinnosti, obdrží obviněný příkazový blok.“ Z této formulace by mělo vyplývat, že pokutu za přestupek je možné příkazem na místě uložit pouze formou příkazového bloku. Přesto je ze strany MV prezentován názor, že pokutu za přestupek lze uložit i příkazem na místě dle § 150 odst. 5 SŘ, tedy ve formě zjednodušeného rozhodnutí. Nevylučuje však pro uložení pokuty za přestupek příkazem na místě speciální úprava v § 92 odst. 1 ZOP (obdrží obviněný příkazový blok) obecnou úpravu příkazu na místě ve SŘ, když navíc zohledníme, že souhlas s uložením pokuty zakotvený v § 91 odst. 1 ZOP je v podstatě obsažen i v § 150 odst. 5 SŘ (účastník musí plně uznat důvody vydání příkazu)?*

Odpověď: Příkazem na místě lze uložit pokutu, napomenutí nebo peněžitou záruku za splnění povinnosti. V případě pokuty a peněžitě záruky za splnění povinnosti se pak vydává příkazový blok podle § 92 odst. 1 ZOP. Je-li tedy příkazem na místě ukládána pokuta či peněžitá záruka za splnění povinnosti, postupuje se podle § 91 a § 92 ZOP, jakožto speciální právní úpravy, nikoliv podle obecné úpravy § 150 odst. 5 SŘ.

V případě napomenutí se pak příkazový blok nevydává, správní orgán vydá příkaz na místě podle § 150 odst. 5 SŘ. Vydání příkazu na místě podle § 150 odst. 5 SŘ tedy připadá v úvahu jen tehdy, je-li za splnění podmínek dle § 91 ZOP ukládáno napomenutí. V této souvislosti lze dodat, že OLG v současné době připravuje vzor příkazu na místě, jímž se ukládá napomenutí.

³⁵ Viz též VEDRAL, J. SŘ. Komentář. Praha: Bova Polygon, 2006. s. 1174 a násl.

KD dne 6. 6. 2017 - **Sjednocení postupu v případě vydání příkazu na místě, jímž se ukládá správní trest napomenutí**

Dotaz: *V případě vydání příkazu na místě o uložení napomenutí musí být obviněnému předán stejnopis či kopie příkazu na místě? Pakliže ano, je centrálně uvažováno o tom, že by byl takovýto příkaz řešen obdobně, jako je tomu v případě ostatních příkazů na místě (bloky) tak, aby byl tento postup v praxi sjednocen, byl jednoduchý a např. strážník obecní policie nemusel vyplňovat na místě příkaz 2x - jednou pro obviněného a jednou pro správní orgán? (Rovněž není zřejmé, jakým způsobem bude v takovém případě v terénu generováno číslo jednacích příkazů.)*

Odpověď: Příkaz na místě je forma správního rozhodnutí a vydává se stejnopisem. V současné době se neuvažuje o vydání příkazů na místě (resp. příkazových bloků) na správní trest napomenutí. V případě čísla jednacích, jej může mít strážník vygenerovaný dopředu a po uložení správního trestu napomenutí jej pouze doplnit, popř. si zavolat na služebnu a požádat o určení čísla jednacích. Dle našich informací OLG má připravovat v této věci metodiku.

KD dne 5. 9. 2017 - **Příkaz na místě jako druhý úkon v řízení a náklady řízení**

Dotaz: *Ze školení k ZOP vyplynulo, že pokud je vydáván příkaz na místě jako druhý úkon v řízení, musí být samostatným rozhodnutím uloženy náklady řízení. Obce se nás často dotazují, na základě čeho byl vysloven tento názor, neboť uvedené ze ZOP (§ 92) nevyplývá a uvedené nevyplývá ani z § 150 odst. 5 SŘ.*

Odpověď: Podle § 150 odst. 4 SŘ věty poslední (ve znění účinném ode dne 1. 7. 2017) plyne, že jestliže je vydání příkazu prvním úkonem v řízení, nelze v něm uložit povinnost nahradit náklady řízení. Pokud tedy vydání příkazu není prvním úkonem v řízení, je třeba v souladu s § 95 odst. 1 ZOP, v návaznosti na § 79 SŘ uložit povinnost nahradit náklady řízení. Příkaz na místě je určitým druhem příkazu, tedy se na něj vztahují i ustanovení § 150 SŘ, a tedy i obecná pravidla pro ukládání povinnosti uhradit náklady řízení. V původním PŘZ, ve znění platném a účinném do 30. 6. 2017, bylo výslovně uvedeno, že v případě blokového řízení se náklady řízení neukládají (§ 79 odst. 2 PŘZ). Takové ustanovení v nové právní úpravě uvedeno není.

KD dne 5. 9. 2017 - **Lze po udělení souhlasu osobou přímo postiženou spácháním přestupku vydat příkaz na místě**

Dotaz: *Městská část je toho názoru, že § 90 ZOP výslovně obsahuje, že příkazem nelze rozhodnout v řízení zahájeném se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku, ale právní úprava § 92 ZOP toto neobsahuje. Vidí problém pouze u přestupku proti občanskému soužití podle § 7 odst. 1 písm. a) ZONP, který v § 7 odst. 8 obsahuje povinnost správního orgánu pokusit se obviněného a osobu, jíž bylo ublíženo na cti, usmířit. Dojde-li k usmíření, správní orgán řízení usnesením zastaví. Z tohoto ustanovení by bylo dle městské části možné dovodit, že u výše uvedeného přestupku nelze aplikovat příkaz na místě a u ostatních přestupků, u kterých je třeba souhlasu osoby přímo postižené spácháním přestupku, lze aplikovat příkaz na místě.*

Ztotožňujeme se s tím, že sice není právními předpisy výslovně rozhodování příkazem na místě o přestupku projednávaného se souhlasem přestupkem postižené osoby vyloučeno. Z povahy věci se ovšem nedomníváme, že by takový způsob rozhodování byl vhodný, resp. byl vůbec možný. Z dikce ustanovení § 90 odst. 2 písm. c) ZOP plyne, že nelze příkazem rozhodovat „má-li být uložen správní trest mladistvému, vyjma správního trestu pokuty ukládaného příkazem na místě, nebo osobě s omezenou svéprávností“. Z tohoto ustanovení (resp. podtržené části) můžeme dovozovat, že zákonodárce považuje

příkaz na místě za jistý druh příkazu. V duchu logické právní zásady a maiori ad minus (od většího k menšímu), platí-li dle odst. a) citované ustanovení zákaz pro dané přestupky rozhodovat příkazem, bude platit i pro příkaz na místě. Vydání příkazu na místě může také přinejmenším omezit práva osoby přímo postižené přestupkem, která dala souhlas s projednáním věci, dle ustanovení § 71 ZOP, zejména není zřejmé, jak by u příkazu na místě bylo realizováno její právo na oznámení rozhodnutí.

Na to městská část uvádí protiargument, že v PŘZ bylo výslovně uvedeno v § 87 odst. 6, že v příkazním řízení nelze projednat přestupky, které lze projednat jen na návrh, ani nárok na náhradu škody. Rovněž právní úprava upravující blokové řízení v § 84 odst. 4 PŘZ obsahovala nemožnost projednat přestupek, který lze projednat jen na návrh. Pokud by tedy platil námi uváděný uvedený argument a maiori ad minus, byla by citovaná právní úprava nadbytečná. K tomu můžeme vyslovit teoretickou domněnku, že oproti dřívějším institutům typů zkráceného řízení - příkazního a blokového řízení - došlo v nové úpravě ke sblížení příkazu s příkazem na místě, o čemž svědčí i nová terminologie, resp. i výše uvedené znění § 90 odst. 2 písm. c) ZOP.

Odpověď: Příkaz, včetně příkazu na místě, je zvláštním druhem rozhodnutí. S ohledem na úpravu příkazu a úpravu příkazu na místě v ZOP, a zejména ve SŘ (viz § 150 SŘ), lze říci, že příkaz na místě je zvláštním druhem příkazu. Přitom podle nové právní úpravy příkaz může být vydán jako první nebo další úkon v řízení.

Ustanovení § 79 ZOP mj. stanoví, že řízení o přestupku, o němž tak stanoví jiný zákon (např. ZONP), lze zahájit a v již zahájeném řízení pokračovat pouze se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku.

Tedy některé přestupky lze projednat jen tehdy, byl-li udělen souhlas osobou přímo postiženou spácháním přestupku. Z toho logicky vyplývá, že pokud takový souhlas udělen nebyl, nelze konkrétní přestupek vůbec řešit. V takovém případě správní orgán nemůže řízení o přestupku zahájit (pokud zahájil, musí zastavit); nemůže vydat příkaz ani příkaz na místě.

Pokud však souhlas udělen byl, ustanovení § 90 odst. 2 písm. a) ZOP stanoví, že příkazem nelze rozhodnout v řízení zahájeném (pravda, nikoliv zahajovaném) se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku. S ohledem na skutečnost, že řízení o takovém přestupku není zahájeno, tak jako ve starém zákoně, dnem přijetí návrhu (srov. - PŘZ příkaz v § 87 odst. 6 a blokové řízení v § 84 odst. 4 výslovně vylučoval), ale je zahájeno zásadně z moci úřední, tj. v klasickém případě až dnem doručení oznámení o zahájení řízení podezřelému, bylo by tak možné dospět k závěru, že samotné udělení souhlasu osobou přímo postiženou spácháním přestupku ještě nevylučuje správnímu orgánu možnost, aby po udělení souhlasu věc vyřídil vydáním příkazu anebo příkazu na místě, pokud by byl vydán jako první úkon v řízení.

Na druhou stranu si musíme uvědomit, byť by byl příkaz nebo příkaz na místě vydán jako první úkon, řízení je jeho vydáním zahájeno; v případě příkazu na místě (který je druhem příkazu) by navíc i tím okamžikem bylo ukončeno. Protože vydání příkazu či příkazu na místě splývá s okamžikem zahájení řízení, podle našeho názoru zde existuje překážka, aby o věci mohlo být rozhodnuto touto formou rozhodnutí. Plně pak souhlasíme s tazatelem, že je nutno zohlednit ustanovení § 71 ZOP, podle kterého má osoba přímo postižená spácháním přestupku v řízení řadu práv. Mj. právo na oznámení rozhodnutí (být nemůže podávat řádný opravný prostředek), dále má ale také právo účastnit se ústního jednání (což není úplně zanedbatelné právo – pojí se s ním práva další). Být ZOP v § 80 nestanoví, že je zde nařízení ústního jednání povinné, v případě urážky na cti a zvláštní povinnosti správního orgánu pokusit se znesvářené strany usmířit, je nařízení

ústního jednání logickým krokem. Pokud by došlo k usmíření, zde je z povahy věci vyloučeno rozhodnutí ve formě příkazu či příkazu na místě.

KD dne 13. 3. 2018 - K odpovědi MV na webových stránkách - kontrolní protokol pořizovala osoba nesplňující kvalifikaci dle § 111 ZOP

Dotaz: V odpovědi č. 30 uveřejněné na internetových stránkách MV („Často kladené dotazy“) <http://www.mvcr.cz/prestupky.aspx> Dotaz zněl: Lze uplatnit § 150 odst. 2 SŘ, podle kterého je kontrolní protokol jediným podkladem pro vydání příkazu, pokud oprávněná úřední osoba, která jej pořizovala, nesplňuje kvalifikační požadavky podle § 111 odst. 1 ZOP? Zveřejněná odpověď zní: Nelze.

Prosíme o vysvětlení, z jakého důvodu je podmínkou, aby osoba, která pořizovala kontrolní protokol (osoba „A“), splňovala kvalifikační požadavky podle § 111 odst. 1 ZOP v případě, kdy příkaz je vydáván oprávněnou úřední osobou (osoba „B“), která tyto podmínky splňuje.

Odpověď OLG: Vzhledem ke skutečnosti, že příkazní řízení v ZOP navazuje na § 150 SŘ, je potřeba dodržet všechny zákonné požadavky, a tedy i požadavky uvedené v § 150 odst. 2 SŘ. Proto lze o přestupku rozhodnout příkazem na základě

§ 150 odst. 2 SŘ pouze tehdy, pokud kontrolní protokol pořídil podle zvláštního zákona, zpravidla podle zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole, (kontrolní řád), stejný správní orgán, který je věcně a místně příslušný k řízení o přestupku, které navazuje na kontrolní zjišťování, a pokud protokol zároveň pořídil ten, kdo může být oprávněnou úřední osobou v navazujícím řízení o přestupku³⁶. Oprávněná úřední osoba v řízení o přestupku přitom musí po 1. 1. 2023 splňovat kvalifikační požadavky dle § 111 odst. 1 ZOP, pokud se na ni nebude vztahovat výjimka v podobě stanoveného věku (alespoň 50 let) a praxe (10 let). To znamená, že aby bylo možno po 1. 1. 2023 rozhodnout o přestupku příkazem na základě § 150 odst. 2 SŘ, kontrolní protokol nebo jiný dokument obsahující skutečnosti, které jsou dostatečné pro vyslovení viny za přestupek a uložení správního trestu, musí být pořízen oprávněnou úřední osobou, která bude splňovat kvalifikační požadavky podle ZOP, pokud se na ni nevztahuje výjimka podle § 112 odst. 9 věty druhé ZOP.

K § 93

Výroková část rozhodnutí o přestupku

KD dne 19. 9. 2006 - Rozhodnutí o náhradě škody

Dotaz: Správní orgán rozhoduje o náhradě škody. Jakou formou má přiznat nebo nepřiznat náhradu škody?

Odpověď: Pokud by byl uplatněn nárok na náhradu škody, je třeba o tomto nároku v rozhodnutí vždy rozhodnout. Pokud správní orgán nárok na náhradu škody poškozenému nepřizná, musí jej odkázat s nárokem na soud.

KD 20. 3. 2007 - Výrok rozhodnutí o přestupku - vina a zastavení řízení (jednočinný souběh)

Dotaz: Jeden pachatel se dopustil jednání, které je jedním skutkem. Tímto jedním skutkem byly naplněny skutkové podstaty dvou přestupků a v řízení se podařilo prokázat

³⁶ Dále zákon požaduje, aby se kontrolovaná osoba seznámila s obsahem protokolu nebo byla k seznámení se s obsahem protokolu řádně vyzvána (přitom není relevantní, kdo fakticky seznámí kontrolovanou osobu s obsahem protokolu o kontrole nebo takové seznámení se zajistí), popřípadě aby byly v souladu se zákonem vyřízeny námitky kontrolovaného proti obsahu protokolu, a aby o obsahu protokolu nebyly pochybnosti ani z jiného důvodu.

spáchání pouze jednoho přestupku. Jaký bude výrok rozhodnutí? Postačí jeden výrok o vině, sankci a nákladech řízení s tím, že neprokázání druhého přestupku se uvede v odůvodnění rozhodnutí? Musí rozhodnutí obsahovat také druhý výrok o zastavení řízení o neprokázaném přestupku?

Odpověď: Jedná se o jednočinný souběh nestejnorodý. Pachatel se dopustil jednoho skutku, který naplnil dvě skutkové podstaty přestupků. U jednočinného souběhu přestupků se skutečnost, že některé přestupky nejsou prokázány, uvede v odůvodnění rozhodnutí, o neprokázaných přestupcích se nečiní výrok o zastavení řízení. Jedná se totiž pouze o jeden skutek, jehož totožnost zůstává zachována i tehdy, pokud se správnímu orgánu nepodaří prokázat několik dílčích útoků.

KD 20. 3. 2007 - Výrok rozhodnutí o přestupku - vina a zastavení řízení (vícečinný souběh)

Dotaz: *Jeden pachatel se dopustil jednání, které se skládá ze dvou časově na sebe navazujících skutků, kdy každý skutek naplňuje skutkovou podstatu jiného přestupku (např. při fyzickém napadení došlo k urážkám na cti mezi osobami blízkými a oba skutky jsou uvedeny v návrhu na projednání přestupku) a v řízení se podaří prokázat pouze fyzické napadení a nikoli slovní urážky. Jaký bude výrok rozhodnutí?*

Odpověď: Jedná se o vícečinný souběh nestejnorodý. Pachatel se dopustil dvou skutků, každý skutek naplnil skutkovou podstatu jiného přestupku. U vícečinného souběhu přestupků se skutečnost, že některé přestupky nejsou prokázány, projeví ve výroku rozhodnutí tak, že o neprokázaných přestupcích je třeba řízení o přestupcích zastavit.

KD dne 13. 12. 2016 - Ke lhůtě splatnosti nákladů řízení

Dotaz: *Je lhůta splatnosti nákladů řízení ukládaných dle § 70 SŘ, event. dle § 79 PŘZ, stanovena právním předpisem nebo se jedná o lhůtu, jejíž délku je oprávněn stanovit správní orgán? Praxe správních orgánů je taková, že lhůtu splatnosti u uložených pokut stanovují přiměřeně dle výše pokuty (15 dnů, 1 měsíc atp.), přičemž lhůtu splatnosti uložených nákladů řízení ukládají totožnou se lhůtou splatnosti pokuty. Činí tak z toho důvodu, aby povinný mohl obě částky platit najednou, uvedené je tedy ve prospěch účastníka. Shledáváte v tomto postupu nějaké pochybení?*

Odpověď: Máme za to, že SŘ ani PŘZ nestanoví konkrétní lhůtu, do kdy mají být náklady řízení uhrazeny. Obecně lze říci, že pokud správní orgán někomu určuje povinnost, musí také určit lhůtu, do kdy ji musí uhradit, a tato lhůta nesmí být nepřiměřeně krátká. Je tedy na zvážení správního orgánu, do kdy určí splatnost povinnosti nahradit náklady řízení, tato lhůta může být shodná s lhůtou pro zaplacení pokuty.

KD dne 5. 9. 2017 - Dotaz ohledně vybírání pokut

Dotaz: *V PŘZ v § 13 odst. 3 bylo stanoveno, že pokuta uložená orgánem obce je příjmem obce, jejíž orgán ve věci rozhodoval v prvním stupni. Pokuta uložená jiným správním orgánem ČR je příjmem státního rozpočtu této republiky. V novém ZOP ustanovení, které by upravovalo příjem pokut, není. V § 92 odst. 3 ZOP je zmíněno plynutí výnosu pokut do jednotlivých rozpočtů v souvislosti s příkazovými bloky. Lze v případě pokut ukládaných za přestupky vycházet z úpravy obsažené v zákoně o obcích, kde je v § 147 odst. 3 uvedeno, že obec vybírá a vymáhá pokuty; výnosy pokut uložených obcí je příjmem obce, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak? Nebo lze příslušné ustanovení nalézt v daňovém řádu? Jak to bude v případě propadlé záruky za splnění povinnosti?*

Odpověď: Ustanovení o rozpočtovém určení příjmů z pokut vyplývá z obecné právní úpravy (§ 6 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších

předpisů, podle kterého příjmy státního rozpočtu tvoří, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak, i pokuty a § 7 a § 8 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, kde se stanoví, že „příjmem rozpočtu obce/kraje jsou příjmy ze správní činnosti včetně příjmů z výkonů státní správy, k nimž je obec/kraj pověřen podle zvláštních zákonů, zejména správní poplatky z této činnosti a dále příjmy z vybraných pokut uložených v pravomoci obce/kraje podle tohoto zákona nebo zvláštních zákonů, pokud není dále stanoveno jinak.“). Pokud by příjem z pokut směřoval do jiného rozpočtu, musel by tak stanovit jiný zákon.

Pokud se týká propadlé záruky za splnění povinnosti, lze dle našeho názoru vycházet z obecné úpravy § 147 odst. 5 SŘ, podle něhož není-li povinnost zajištěná zárukou splněna ve lhůtě, peněžitá záruka propadne ve prospěch toho, kdo by byl oprávněn z exekuce.

KD dne 12. 3. 2019 - **Jednočinný (vícečinný) souběh, vina a zastavení řízení**

Dotaz: *Pachatel spáchal v jednočinném souběhu jednak přestupek proti občanskému soužití podle § 7 odst. 1 písm. a) ZONP, jednak přestupek proti občanskému soužití podle § 7 odst. 1 písm. c) bod 4 ZONP. Osoba přímo postižená spácháním přestupku souhlas k zahájení řízení neudělila, takže z moci úřední bylo zahájeno jen řízení pro přestupek proti občanskému soužití podle § 7 odst. 1 písm. c) bod 4 ZONP a věc přestupku proti občanskému soužití podle § 7 odst. 1 písm. a) ZONP byla odložena. Při ústním jednání zmocněnec obviněného (advokát) navrhl řízení podle § 86 odst. 1 písm. j) ZOP zastavit, neboť o skutku již bylo pravomocně rozhodnuto (usnesením o odložení věci). Návrh velmi sofistikovaně odůvodnil a předložil několik rozsudků Nejvyššího soudu, z nichž vyplývá, že o jednom skutku, byť jím bylo naplněno více skutkových podstat trestného činu, nelze rozhodnout několika samostatnými a protikladnými rozhodnutími. Rovněž trestněprávní doktrína zastává jednoznačný názor, že o trestných činech spáchaných v jednočinném souběhu nelze vydávat různá rozhodnutí. Současně poskytuje návod, jak postupovat, když o vině některým trestným činem nelze rozhodnout kladně a o jiném naopak ano. Pokud je správní trestání ovládáno stejnými zásadami jako soudní trestání, je namíste rozhodovat o jednom skutku tak, že věc se odloží a zároveň se skutek projedná? Upozorňuji, že ustanovení § 86 odst. 1 písm. j) ZOP mluví nikoli o přestupku, ale o skutku. Podotýkám, že přestupkový orgán k návrhu na zastavení řízení podle § 86 odst. 1 písm. j) ZOP stanovisko nezaujal, neboť řízení zastavil podle § 86 odst. 1 písm. a) ZOP. Usnesení nabylo právní moci.*

Odpověď: V daném případě odkazujeme na závěr z KD k přestupkové problematice konaného OVS pro zpracovatele přestupkové agendy dne 20. 3. 2007, který je přiměřeně aplikovatelný i na případ uvedený v dotaze. Tehdy byla řešena podobná věc, avšak týkající se situace, kdy v případě jednočinného souběhu mělo být v části řízení zastaveno.

KD dne 12. 3. 2019 - **Výrok rozhodnutí o přestupku - vina a zastavení řízení (jednočinný souběh)**

Dotaz: *Jeden pachatel se dopustil jednání, které je jedním skutkem. Tímto jedním skutkem byly naplněny skutkové podstaty dvou přestupků a v řízení se podařilo prokázat spáchání pouze jednoho přestupku. Jaký bude výrok rozhodnutí? Postačí jeden výrok o vině, sankci a nákladech řízení s tím, že neprokázání druhého přestupku se uvede v odůvodnění rozhodnutí? Musí rozhodnutí obsahovat také druhý výrok o zastavení řízení o neprokázaném přestupku?*

Odpověď: Jedná se o jednočinný souběh nestejnorodý. Pachatel se dopustil jednoho skutku, který naplnil dvě skutkové podstaty přestupků. U jednočinného souběhu přestupků

se skutečnost, že některé přestupky nejsou prokázány, uvede v odůvodnění rozhodnutí, o neprokázaných přestupcích se nečiní výrok o zastavení řízení. Jedná se totiž pouze o jeden skutek, jehož totožnost zůstává zachována i tehdy, pokud se správnímu orgánu nepodaří prokázat několik dílčích útoků. Pro úplnost uvádíme i závěr z téhož dne v případě vícečinného souběhu:

KD dne 12. 3. 2019 - **Výrok rozhodnutí o přestupku - vina a zastavení řízení (vícečinný souběh)**

Dotaz: *Jeden pachatel se dopustil jednání, které se skládá ze dvou časově na sebe navazujících skutků, kdy každý skutek naplňuje skutkovou podstatu jiného přestupku (např. při fyzickém napadení došlo k urážkám na cti mezi osobami blízkými a oba skutky jsou uvedeny v návrhu na projednání přestupku) a v řízení se podaří prokázat pouze fyzické napadení a nikoli slovní urážky. Jaký bude výrok rozhodnutí?*

Odpověď: Jedná se o vícečinný souběh nestejnorodý. Pachatel se dopustil dvou skutků, každý skutek naplnil skutkovou podstatu jiného přestupku. U vícečinného souběhu přestupků se skutečnost, že některé přestupky nejsou prokázány, projeví ve výroku rozhodnutí tak, že o neprokázaných přestupcích je třeba řízení o přestupcích zastavit.

Jsme toho názoru, že správní orgány by měly i nadále postupovat v souladu s těmito závěry. Pokud v daném případě je na místě v části odložit (pro neudělení souhlasu), správní orgán v případě jednočinného souběhu nevyhotoví usnesení o odložení věci, ale uvedené promítne do odůvodnění rozhodnutí o přestupku. V případě, kdy usnesení o odložení části věci bylo již vydáno, nebude toto usnesení překážkou v řízení o dalších skutcích, viz § 77 ZOP. Bude to sice vada řízení, (viz předchozí závěry), která však nebude mít vliv na legalitu rozhodnutí o přestupku.

Přitom je nutno rozlišovat případy odložení věci a zastavení řízení. Usnesení o odložení věci není překážkou věci již rozhodnuté, jelikož žádné řízení o této části věci neprobíhalo a nebylo o ní ani rozhodnuto. Kdežto zastavení řízení je „forma“ rozhodnutí o přestupku, které má dopady na posouzení, zda věc byla již pravomocně rozhodnuta (např. usnesení o zastavení řízení dle § 86 odst. 1 písm. a), b) c), g) apod.).

K § 94

Lhůta pro vydání rozhodnutí

KD dne 6. 6. 2017 - **Lhůta pro vydání rozhodnutí dle § 94 ZOP**

Dotaz: *V § 94 ZOP je upravena lhůta pro vydání rozhodnutí o přestupku (pokud nelze rozhodnutí vydat bezodkladně, vydá je správní orgán nejpozději do 60 dnů ode dne zahájení řízení). S ohledem na systematiku zákona a zařazení § 94 do hlavy VII. „Rozhodnutí o přestupku“ by bylo možno usuzovat, že se jedná o lhůtu stanovenou správnímu orgánu I. stupně (a pro odvolací řízení by se použila lhůta podle § 71 SŘ). Na druhou stranu, systematika SŘ (viz zařazení § 71 v hlavě VI., díl 6) je v tomto směru obdobná jako u ZOP. Proto si dovoluujeme požádat o vyjádření, zda se lhůta pro vydání rozhodnutí uvedená v § 94 ZOP vztahuje jen pro řízení v prvním stupni nebo platí i pro rozhodnutí nadřízeného orgánu v odvolacím řízení (a při zvláštním postupu po právní moci rozhodnutí i přestupku).*

Odpověď: Podle názoru OLG platí lhůta podle § 94 ZOP pouze pro řízení v prvním stupni. Vycházíme ze Závěru č. 117 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu ze dne 8. 6. 2012, z něhož vyplývá, že „nestanoví-li zvláštní zákon speciální lhůtu pro vydání rozhodnutí v odvolacím řízení, je třeba na základě § 90 odst. 6 SŘ použít obecných lhůt obsažených v § 71 SŘ.“. Zde zákon (tj. ZOP) výslovně nestanoví, že by se

mělo pravidlo vztahovat i na odvolací řízení, přičemž odvolací řízení se svou povahou odlišuje od prvostupňového řízení, kde by mělo být soustředěno dokazování [na tom nemění nic skutečnost, že i odvolací správní orgán bude ve výjimečných případech nařizovat ústní jednání - ostatně v takovém případě dojde k prodloužení oproti běžnému odvolacímu řízení o 30 dnů na základě § 71 odst. 3 písm. a) SŘ]. Obdobné pak platí i pro mimořádné opravné prostředky (pokud by ale bylo rozhodnutí zrušeno a věc vrácena k novému projednání, pak by v navazujícím řízení platila pro prvostupňový orgán lhůta 60 dnů). Zdůrazňujeme, že se v daném případě jedná pouze o lhůtu pořádkovou.

KD dne 13. 3. 2018 - Použije se § 94 ZOP i v odvolacím řízení?

Dotaz: *Použije se ustanovení § 94 ZOP i v odvolacím řízení? A lze jej v odvolacím řízení aplikovat ve spojení s § 71 odst. 3 písm. a) SŘ (s variantou, že jde o zvláště složitý případ) a dospět k závěru, že v takovém případě činí lhůta pro vydání rozhodnutí v odvolacím řízení 90 dnů?*

Odpověď: Nepoužije. Jak již bylo řečeno na KD 6. 6. 2017 je v této otázce třeba vyházet ze Závěru č. 117 ze zasedání poradního sboru MV ke správnímu řádu ze dne 8. 6. 2012, z něhož vyplývá, že „nestanoví-li zvláštní zákon speciální lhůtu pro vydání rozhodnutí v odvolacím řízení, je třeba na základě § 90 odst. 6 SŘ použít obecných lhůt obsažených v § 71 SŘ.“ Ustanovení ZOP se o aplikaci ustanovení § 94 v odvolacím řízení výslovně nezmiňuje a je tedy nutno vycházet z obecných pořádkových lhůt v § 71 SŘ. To pro správní orgán znamená v první řadě vydat rozhodnutí bez zbytečného odkladu, pokud tak nelze učinit, tak do 30 dnů od zahájení řízení a v případě nutnosti nařízení ústního jednání, předvolání, předvedení, doručování veřejnou vyhláškou nebo jde-li o zvláště složitý případ, lze připočítat dalších 30 dní. Obdobné pak platí i pro mimořádné opravné prostředky (pokud by ale bylo rozhodnutí zrušeno a věc vrácena k novému projednání, pak by v navazujícím řízení platila pro prvostupňový orgán lhůta 60 dnů).

K § 95 Náhrada nákladů řízení

KD dne 13. 3. 2018 - Náhrada „účelně“ vynaložených nákladů řízení poškozenému

Dotaz: *V případě uplatnění účelně vynaložených nákladů, důvodová zpráva k zákonu uvádí, že by tyto neměly přesahovat výši nároku na náhradu škody. V případě, že bude např. uplatněna škoda ve výši 2.000 Kč, jak poměřit účelně vynaložené náklady, které byly uplatněny např. ve výši 5.000 Kč, přičemž bude zjevné, že se jedná o náklady poškozeného na právní zastoupení v dané věci, kdy toto bude i písemně doloženo advokátem? V případě, že bude „nějak“ o těchto nákladech správním orgánem I. stupně rozhodnuto, může odvolací správní orgán tyto moderovat, když z § 90 odst. 3 SŘ plyne, že nelze změnit odvoláním napadené rozhodnutí v neprospěch odvolatele?*

Odpověď: Ustanovení § 90 odst. 3 SŘ umožňuje, za určitých okolností, změnit rozhodnutí v neprospěch odvolatele, bylo-li např. rozhodnutí vydáno v rozporu s právními předpisy. Odvolací správní orgán tedy může přiznanou náhradu nákladů řízení moderovat, samozřejmě za omezující podmínky stanovené v § 90 odst. 1 písm. c) SŘ.

Co nelze považovat za účelně vynaložené náklady, uvádí příkladmo důvodová zpráva („lze posuzovat, zda poškozený volil účelné a hospodárné procesní prostředky, například zda zbytečně nepožadoval opakovaně kopie celého spisu, opakovaně nedocházel ke správnímu orgánu, neopatřoval nadbytečné podklady“); uvedená kritéria lze vztáhnout i na poměrování nákladů právního zastoupení. V případě zneužití práva na zastoupení –

důvodová zpráva hovoří o případech, kdy jde o nespornou škodu malé výše – by se náhrada neměla přiznat.

V souvislosti se na KD dále otevřela otázka, zda by v případě právního zastoupení poškozeného neměly být náklady, které by si advokát účtoval, poměřovány dle advokátního tarifu. Většina se názorově shodovala, že ano.

KD dne 11. 6. 2019 Ukládání nákladů řízení v případě vydání příkazu na místě jako dalšího úkonu v řízení

Dotaz: *Je nutno vydat samostatné rozhodnutí o povinnosti hradit náklady řízení dle § 79 SŘ a § 95 ZOP, je-li vydán příkaz na místě v zahájeném řízení? Podle některých výkladů z § 92 ZOP, které je ustanovením speciálním k § 90 ZOP a § 79 SŘ, vyplývá, že v případě příkazu na místě vydaného v zahájeném řízení nelze o povinnosti hradit náklady řízení rozhodovat, a to i s ohledem na závěr poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu č. 42, podle nějž by mělo být případné samostatné rozhodnutí o nákladech řízení přijato nejpozději do právní moci rozhodnutí ve věci. To je však v případě příkazu na místě i fakticky vyloučeno.* **Odpoď OLG:** Podle § 150 odst. 4 SŘ věty poslední (ve znění účinném ode dne 1. 7. 2017) platí, že jestliže je vydání příkazu prvním úkonem v řízení, nelze v něm uložit povinnost nahradit náklady řízení. Pokud tedy vydání příkazu není prvním úkonem v řízení, je třeba v souladu s § 95 odst. 1 ZOP (v návaznosti na § 79 SŘ) uložit povinnost nahradit náklady řízení. Příkaz na místě je zvláštním druhem příkazu, a proto se na něj vztahují i ustanovení § 150 SŘ, a tedy i obecná pravidla pro ukládání povinnosti uhradit náklady řízení. S ohledem na náležitosti příkazového bloku, mezi něž nepatří výrok o nákladech řízení, to v praxi znamená, že současně s vydáním příkazu na místě, který se podpisem obviněného stává pravomocným a vykonatelným rozhodnutím, se vydá samostatné rozhodnutí o uložení povinnosti nahradit náklady řízení. O nákladech řízení by nemělo být rozhodováno dodatečně, neboť by to bylo v rozporu s principem právní jistoty.

V souladu s některými zásadními připomínkami k připravované novele ZOP MV navrhuje, aby bylo ukládání náhrady nákladů řízení vyloučeno jak u příkazu na místě, který je prvním úkonem v řízení, tak u příkazu na místě vydaném v již zahájeném řízení. Uvedený návrh vychází z toho, že s ohledem na minimální administrativní zátěž správního orgánu při rozhodování příkazem na místě je uložení náhrady nákladů řízení nadbytečné a pro pachatele přestupku často i neúměrně zatěžující. Navrhovaná změna právní úpravy je též v souladu s náležitostmi příkazového bloku, které s náhradou nákladů řízení nepočítají, přičemž vydávání samostatného rozhodnutí o nákladech řízení je procesně komplikované.

Do nabytí účinnosti novely ZOP by však správní orgán měl postupovat podle § 95 odst. 1 ZOP ve spojení s § 79 SŘ a náklady řízení u příkazu na místě, který není prvním úkonem v řízení, ukládat, popřípadě, pokud tento postup shledá v konkrétním případě za nepraktický, měl by rozhodnout jiným zákonem stanoveným způsobem (např. vydáním příkazu, který není prvním úkonem v řízení, součástí jehož výrokové části může být povinnost uložit náhradu nákladů řízení).

K § 96

Osoby oprávněné podat odvolání

KD dne 13. 3. 2018 - Přípustnost odvolání a rozsah odvolacích práv dle ZOP Dotazy:

a) *Kdo a v jakém rozsahu se může odvolat proti usnesení o zastavení řízení (v těch případech, které nejsou vymezeny ustanovením § 86 odst. 2 ZOP)? ZOP v § 96 upravuje*

odvolací práva pouze k rozhodnutí, kterým byla vyslovena vina; odvolací práva ve vztahu k usnesení o zastavení řízení zákon vůbec neupravuje.

b) Může se poškozený odvolat proti části výroku o náhradě škody, pokud bude v usnesení o zastavení řízení odkázán s nárokem na náhradu škody na soud, anebo je takové odvolání s ohledem na úpravu obsaženou pouze v § 96 ZOP nepřípustné?

Odpověď:

ad a) Pokud se nejedná o usnesení, které se pouze poznamenává do spisu, anebo o rozhodnutí, u něhož je podání odvolání proti němu výslovně vyloučeno, pak je odvolání vždy přípustné. Odvolání přirozeně může podávat pouze účastník řízení (nikoliv svědek apod.); případně zákonný zástupce mladistvého obviněného nebo opatrovník nebo OSPOD; osobě přímo postižené spácháním přestupku toto právo nenáleží. Tedy v posuzovaném případě je při určení toho, kdo může podat odvolání a v jakém rozsahu, určující ustanovení § 68 ZOP.

ad b) Ustanovení § 68 ZOP definuje účastníky řízení. Zároveň se v něm uvádí, v jakém rozsahu se jim účastenství v řízení přiznává. Tedy pokud bude zastaveno řízení a poškozený bude se svým nárokem na náhradu škody odkázán na soud, pak je třeba rozsah odvolacího práva poškozeného, ale i obviněného odvozovat právě z dikce § 68 ZOP. Vzhledem k tomu, že poškozený je účastníkem řízení jen v té části řízení, která se týká jím uplatněného nároku na náhradu škody nebo nároku na vydání bezdůvodného obohacení, jako poškozený proto může odvoláním brojit jen proti tomu výroku rozhodnutí (usnesení), jímž byl s nárokem na náhradu škody odkázán na soud.

Připomeňme, že i podle konstantní judikatury poškozený (obdobně vlastník věci) není plnohodnotným účastníkem řízení (na rozdíl od obviněného z přestupku) – vizte např. rozsudek NSS ze dne 31. 10. 2007, č. j. 2 As 46/2006100.

K § 97

Odvolání a postup správního orgánu prvního stupně

KD dne 18. 12. 2007 - **Odvolání obviněného ve společném řízení**

Dotaz: *Je vedeno společné řízení se dvěma obviněnými. Má být vydáno společné rozhodnutí? Je právem obou obviněných odvolat se proti společnému rozhodnutí v plném rozsahu, tedy i proti výroku o vině a sankci toho druhého obviněného?*

Odpověď: Ve společném řízení se vydává jedno společné rozhodnutí, každý z obviněných se může odvolat pouze do výroku o vině, sankci a nákladech řízení týkajícího se jeho přestupkové věci. O podaném odvolání jednoho z obviněných se druhý obviněný nevyrozumívá a vyjádření k podanému odvolání se od něho nevyžaduje. Přestože § 86 odst. 2 SŘ hovoří o všech účastnících, kteří se proti rozhodnutí mohli odvolat, toto ustanovení je třeba modifikovat § 140 odst. 6 SŘ a vykládat jej tak, že se odvolání zasílá k vyjádření všem účastníkům společného řízení, kteří se mohli odvolat do části výroku společného rozhodnutí jich se týkajícího.

KD dne 11. 3. 2008 - **Využití autoremedury v případě odvolání ve společném řízení**

Dotaz: *Správní orgán 1. stupně vedl společné řízení podle § 57 odst. 2 PŘZ proti dvěma obviněným. Podle § 140 odst. 7 SŘ vydal jedno společné rozhodnutí, proti kterému se oba obvinění odvolali. Správní orgán 1. stupně se rozhodl odvolání jednoho obviněného vyřešit autoremedurou a odvolání druhého předložit odvolacímu orgánu. Jde takovýmto způsobem řešit dvě odvolání proti jednomu rozhodnutí (i když jsou to vlastně dvě rozhodnutí v jednom)? Pokud ano, musí odvolací orgán vyčkat až orgán 1. stupně vyřídí první odvolání autoremedurou?*

Odpověď: O odvoláních obou obviněných lze rozhodnout i samostatně. Správní orgán 1. stupně vyloučí usnesením věc obviněného, kterou bude vyřizovat autoremedurou, ze společného řízení a vydá rozhodnutí. Odvolání druhého obviněného se spisem a svým stanoviskem předá odvolacímu správnímu orgánu k rozhodnutí.

KD dne 8. 6. 2010 - Rozsah odvolacích práv poškozeného (jak postupovat napadá-li poškozený odvoláním vše)

Dotaz: *Stává se, že se poškozený odvolá nejen do výroku o náhradě škody, ale i do výroku, který se týká obviněného z přestupku (typicky pokud je řízení o přestupku zastaveno z důvodu neprokázání přestupku). Tážeme se, zda má být napadené rozhodnutí přezkoumáváno v plném rozsahu, neboť výrok o náhradě škody podle našeho názoru tvoří s „hlavním“ výrokem jeden celek a je neoddělitelný, nebo zda posuzovat rozhodnutí jen v části týkající se náhrady škody, nikoliv v plném rozsahu.*

Odpověď: Domníváme se, že odvolací práva poškozeného jsou striktně omezena pouze na výrok týkající se náhrady škody (viz též § 81 odst. 2 PřZ). Pokud se tedy poškozený odvolá i do výroku o vině a sankci, bude v této části jeho odvolání zamítnuto dle § 92 odst. 1 SŘ jako nepřipustné. Výrok o vině a sankci („hlavní“ výrok) a („vedlejší“) výrok o náhradě škody, který je výsledkem adhezního řízení, zároveň považujeme za samostatně přezkoumatelný.

Odkázat lze např. na rozsudek NSS ze dne 26. 6. 2009, č. j. 9 As 61/2008-46, kde soud uvádí: „Posuzování viny a trestu obviněného z přestupku se nachází mimo sféru ovlivnitelnou procesní aktivitou poškozeného jako účastníka řízení, neboť toto je, (jak již bylo řečeno), svěřeno výlučně do rukou státu, který naplňuje veřejný zájem na stíhání jednání naplňujícího znaky skutkových podstat přestupků. Poškozený tedy nemá subjektivní veřejné právo na to, aby byla správním orgánem vyslovena vina obviněného z přestupku, a tudíž nemůže být dotčen na svých právech tím, když takové rozhodnutí není správním orgánem vydáno, resp. je vydáno rozhodnutí jiné (...). Tímto rozhodnutím totiž není poškozený žádným způsobem zkrácen na svém právu domáhat se cestou občanskoprávní žaloby náhrady škody vůči tomu, kdo byl v původním řízení obviněn z přestupku, a v občanském soudním řízení pak navrhopat důkazy k prokázání svého tvrzení, že uvedená osoba za způsobenou škodu skutečně odpovídá“; stejně NSS argumentuje i v rozsudku ze dne 27. 1. 2010, č. j. 9 As 73/2009-129, a podobně v rozsudku ze dne 23. 4. 2010, čj. 5 As 10/2010-75. V případě, že bude na základě odvolání poškozeného následně zjištěno, že „hlavní“ výrok rozhodnutí (o vině a sankci) je třeba také zrušit, např. z důvodu nezákonností v řízení, učiní tak správní orgán v přezkumném řízení. Vzhledem k tomu, že je však výrok o náhradě škody odvislý od výroku o vině a sankci (příp. o zastavení řízení), bude nutno v přezkumném řízení zrušit rozhodnutí v plném rozsahu, tedy včetně výroku o náhradě škody.

K tomu i závěr č. 149 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu ze dne 2. 12. 2016 (Chybějící podpis na odvolání, který nebyl odvolatelem doplněn ani na základě výzvy správního orgánu).

KD dne 7. 6. 2016 - Rozsah poučovací povinnosti v případě odvolání, které neobsahuje předepsané náležitosti

Dotaz: *Rozsah poučovací povinnosti – obsah odvolání: Je správní orgán I. stupně povinen v případě, že odvolání neobsahuje žádné právně relevantní odvolací námítky, vyzývat k doplnění odvolání s odkazem na § 37 odst. 3 SŘ? Uvedená situace se týká případů, kdy odvolatel neuvádí žádnou relevantní námítku, ve které by rozporoval zákonnost či (ne)správnost rozhodnutí, ale odvolání obsahuje např. obecný nesouhlas*

s rozhodnutím, neurčité stížnosti na protistranu a její morální kvality, popis minulých sporů a jejich řešení, úvahy o dopadu rozhodnutí na budoucí soužití, spekulace o stavu společnosti, apod.

Odpověď: K obdobné otázce se již MV vyjadřovalo, kdy došlo ve shodě s judikaturou NSS, k závěru, že nemá-li odvolání některou z náležitostí vyplývajících z § 37 odst. 2, resp. § 82 odst. 2 SŘ, je správní orgán povinen postupovat podle § 37 odst. 3 SŘ, a to tak, že pomůže odvolateli nedostatky odstranit nebo jej k jejich odstranění vyzve a poskytne mu k tomu přiměřenou lhůtu. Neobsahuje-li odvolání odvolací námitky (důvody) ve smyslu § 82 odst. 2 SŘ, a tyto odvolatel nedoplní ani na výzvu správního orgánu I. stupně, provede se odvolací řízení, tj. na základě včasného, přípustného a podepsaného odvolání se provede pouze přezkum zákonnosti v plném rozsahu smyslu § 89 odst. 2 SŘ. Rozhodnutí a jemu předcházející řízení v takovém případě nelze přezkoumávat z hlediska námitek odvolatele, co se týče správnosti, neboť takové námitky nebyly vůbec vymezeny. V této souvislosti lze odkázat na rozsudek NSS ze dne 6. 3. 2009, č. j.: 1 As 4/2009-53, resp. ze dne 19. 3. 2012, č. j. 8 As 102/2011-105. Dále je ovšem třeba dodat, že správní orgán není povinen vyzývat odvolatele k doplnění odvolání ve smyslu § 37 odst. 3 SŘ, pokud odvolání obsahuje alespoň jeden projednatelný důvod, a je z něj tedy odvoditelné, v čem odvolatel spatřuje rozpor s právními předpisy.

Dotaz: *Rozsah poučovací povinnosti - správní orgán I. stupně v části rozhodnutí o opravném prostředku uvede, jaké náležitosti má mít odvolání, tj. poučení obsahuje text § 82 odst. 2 SŘ. Podané odvolání přes uvedené poučení neobsahuje žádnou právně relevantní námitku. Je tedy správní orgán I. stupně povinen opětovně poučit, resp. vyzvat odvolatele k doplnění odvolání?*

Odpověď: Ve vztahu k tomuto dotazu odkazujeme na relevantní odpověď k předchozímu dotazu, kdy lze shrnout, že podle názoru MV by i přes výslovné poučení správní orgán měl odvolatele vyzvat k odstranění nedostatků odvolání. To platí i v případě, pokud správní orgán prvního stupně po obdržení odvolání, které neobsahuje předepsané náležitosti, vyzve odvolatele k doplnění odvolání a přitom jej nesprávně poučí o skutečnostech, které má doplnit. Tedy nesprávné poučení ve výzvě k odstranění nedostatků nezavazuje příslušný správní orgán povinnosti opětovně vyzvat odvolatele k doplnění odvolání, které bude opět neúplné.

Nad rámec uvedeného dotazu. MV zastává názor, že výzva odvolatele pro doplnění neúplného (blanketního) odvolání by měla mít formu usnesení. Dle § 76 odst. 1 SŘ správní orgán v případech stanovených zákonem rozhoduje usnesením. Jestliže správní orgán stanoví odvolateli lhůtu, ve které má neúplné odvolání doplnit, musí tak učinit dle § 39 odst. 1 SŘ usnesením. Pokud tedy toto usnesení vydá, je vhodné ve výrokové části usnesení, kromě stanovené lhůty, uvést i které požadované údaje má doplnit (viz § 82 odst. 2 SŘ). Tím, že uvedení požadovaných údajů bude vyžadováno výrokem rozhodnutí (usnesení), bude toto pro odvolatele závazné a v případě nesplnění takto uložené povinnosti i „vynutitelné“ tím, že odvolací orgán bude moci rozhodovat o odvolání i bez znalosti odvolacích důvodů.

O této skutečnosti však bude nezbytné odvolatele v usnesení řádně poučit.

KD dne 13. 3. 2018 - **Jak vykládat výraz „rozhodnutí o přestupku“ v § 97 odst. 2 ZOP?**

Dotaz: *Považuje se za rozhodnutí o přestupku takové rozhodnutí, které představuje rozhodnutí v meritu věci, tedy např. i usnesení podle § 86 odst. 1 písm. b) ZOP (skutek nespáchal obviněný) – jde o vztah s § 97 odst. 2 ZOP a poučovací povinností (včasné a přípustné odvolání proti rozhodnutí o přestupku má vždy odkladný účinek, který nelze vyloučit).*

Odpověď: Rozhodnutím o přestupku ve smyslu § 97 odst. 2 ZOP se ve vazbě na § 93 odst. 1 téhož zákona rozumí pouze rozhodnutí, kterým byl obviněný uznán vinným. Z toho důvodu na usnesení podle § 86 odst. 1 písm. b) ZOP nedopadá § 97 odst. 2 téhož zákona, nýbrž SŘ, podle jehož § 76 odst. 5, věty druhé, odvolání proti usnesení nemá odkladný účinek.

KD dne 11. 9. 2018 - **K zasilání odvolání osobě přímo postižené spácháním přestupku**

Dotaz: *V řízení je obviněný a osoba přímo postižená spácháním přestupku. Správní orgán vydá rozhodnutí o vině a obviněný se odvolá. Správní orgán poté zašle osobě přímo postižené spácháním přestupku odvolání obviněného k vyjádření. Je to správný postup? Důvodem dotazu je skutečnost, že se osoba přímo postižená spácháním přestupku téměř vždy k podanému odvolání vyjádří. Jak na tuto reakci pohlížet, když se jedná o osobu, která se nemůže odvolat, pouze je jí rozhodnutí oznamováno.*

Odpověď: Z metodiky OLG /„Často kladené dotazy (aktualizované ke dni 1. 3. 2018)“, str. 7/ plyne, že procesní práva osoby přímo postižené spácháním přestupku stanovená v § 71 ZOP by měla být shodným způsobem aplikována v prvostupňovém řízení, v řízení o odvolání, v řízení o mimořádných opravných prostředcích (obnova řízení) i v řízení o dozorcích prostředcích (přezkumné řízení). I když se tedy osoba přímo postižená spácháním přestupku nemůže odvolat, má právo (jak uvedeno v citované metodice) na informaci o podaném odvolání, a to doručením jeho stejnopisu ve smyslu § 86 odst. 2 SŘ, a právo se k němu vyjádřit (v mezích daných § 97 ZOP).

KD dne 10. 10. 2022 - **Nečitelné podací razítko pošty**

Dotaz: *Správnímu orgánu bylo doručeno odvolání, obyčejná listovní zásilka, kdy však na obálce nebylo jednoznačně čitelné podací razítko pošty. Odvolání došlo správnímu orgánu dva dny po uplynutí odvolací lhůty. Na čí straně je důkazní břemeno? Kdo prokazuje, zda byla obyčejná zásilka podána včas či nikoli? Obyčejné zásilky se nikde neevidují. Mají správní orgány postupovat v souladu se zásadou in dubio pro reo, a v takových případech ve prospěch podatele brát např. takto podané odvolání jako včasné?*

Odpověď: S výše uvedeným závěrem, tedy že je třeba vycházet ve prospěch obviněného a posoudit podané odvolání jako včasné, souhlasíme.

KD dne 10. 10. 2022 - **E-mail obsahující přílohu opatřenou elektronickým podpisem**

Dotaz: *Je možné posoudit jako řádné podání e-mail bez elektronického podpisu, který obsahuje přílohu (souhlas s projednáním přestupku, připojení se s náhradou škody, odvolání...) opatřenou elektronickým podpisem? Datová schránka na rozdíl od e-mailu identifikuje podatele a jako řádné se posuzuje podání učiněné datovou schránkou jiného, pokud je jeho příloha elektronicky podepsána tím, kdo podání činí. Je možné vzít e-mail jako obálku, která nemusí být podepsaná, ale podstatné je, že je elektronicky podepsaná samotná příloha, která je vlastně tím podáním?*

Odpověď: Pro splnění náležitostí stanovených v § 37 odst. 2 a 4 SŘ postačí, pokud je elektronicky podepsáno vlastní podání obsažené v příloze e-mailu.

K § 98

Řízení u odvolacího správního orgánu

KD dne 13. 12. 2011 - Postup odvolacího orgánu při odvolání poškozeného, chybí-li výrok o náhradě škody

Dotaz: *Na minulém KD MV přislíbilo vyjádřit se k nevhodnějšímu postupu v případě, kdy správní orgán prvního stupně v rozhodnutí zapomněl uvést výrok o náhradě škody. Zároveň bylo přislíbáno vyjádřit se k postupu odvolacího správního orgánu v případě různých variant odvolání podaných poškozeným.*

Právní názor: V případě chybného rozhodnutí (výroku) o náhradě škody, by-li uplatněn nárok na její náhradu, je neuvedení výroku o náhradě škody vadou rozhodnutí, pro které lze odvoláním napadené rozhodnutí zrušit a věc vrátit k novému projednání. V případě, že bylo rozhodnuto o vině, nikoliv však o náhradě škody, resp. uplatněném nároku na náhradu škody, je takový postup porušením § 77 PrZ (a subsidiárně § 68 odst. 2 SR).

V případě, kdy bylo zastaveno řízení o přestupku a nebylo rozhodnuto o škodě, resp. o uplatněném nároku na náhradu škody, je takový postup porušením § 68 odst. 2 SR, neboť ve výrokové části je třeba uvést řešení otázky, která je předmětem řízení. Předmětem řízení byl nepochybně i nárok na náhradu škody, byl-li uplatněn. Co se týče různých variant odvolání podaných poškozeným, je třeba vycházet z toho, že poškozený se může odvolat jen ve věci náhrady škody. Od toho se odvíjí postup odvolacího správního orgánu. Pokud se poškozený odvolá jen proti výroku o náhradě škody, je jeho odvolání přípustné a bude o něm standardně rozhodnuto. Pokud bylo odvolání proti výroku o náhradě škody zamítnuto, a zároveň bude zjištěno, že rozhodnutí v části týkající se výroku o vině nebo zastavení řízení o přestupku (či řízení, které předcházelo) obsahuje vady způsobující nezákonnost rozhodnutí, odvolací správní orgán následně zruší celé rozhodnutí ve (zkráceném) přezkumném řízení (včetně části týkající se náhrady škody, která je odvislá od výroku o vině či zastavení řízení). Pokud bylo odvolání proti výroku o náhradě škody vyhověno (z důvodu vadného výroku, vadného postupu, nesprávného výpočtu škody, porušení procesních práv poškozeného atd.) a rozhodnutí bylo v této části zrušeno, a zároveň bude zjištěno, že rozhodnutí v části týkající se výroku o vině nebo zastavení řízení o přestupku (nebo předchozí řízení) obsahuje vady způsobující nezákonnost rozhodnutí, bude tato část zrušena ve (zkráceném) přezkumném řízení (část týkající se náhrady škody již byla zrušena na základě podaného odvolání).

Pokud se poškozený odvolá jen proti výroku o vině nebo proti výroku o zastavení řízení o přestupku, bude jeho odvolání zamítnuto jako nepřipustné. Pokud odvolací správní orgán zároveň zjistí, že rozhodnutí (nebo předchozí řízení) obsahuje vady způsobující jeho nezákonnost, zruší rozhodnutí ve (zkráceném) přezkumném řízení, a to celé (výrok o náhradě škody je odvislý od výroku o vině či zastavení řízení a nemůže existovat nezávisle na něm, bude-li ve věci třeba znovu rozhodnout).

Pokud poškozený podá odvolání v plném rozsahu, je v části týkající se nároku na náhradu škody přípustné, ve zbytku nepřipustné. Bude-li přípustné odvolání zamítnuto a ve zbytku, kde je odvolání nepřipustné, rovněž zamítnuto, přičemž odvolací orgán zjistí, že jsou dány důvody k přezkumnému řízení, celé rozhodnutí bude následně odvolacím orgánem zrušeno ve (zkráceném) přezkumném řízení. Bude-li přípustnému odvolání vyhověno a rozhodnutí v části týkající se náhrady škody zrušeno, ve zbytku, kde odvolání přípustné není, bude odvolání zamítnuto pro nepřipustnost. Pokud budou zjištěny důvody k zahájení přezkumného řízení v části, kde je odvolání nepřipustné, bude v této části rozhodnutí zrušeno ve (zkráceném) přezkumném řízení (část týkající se náhrady škody je již zrušena v běžném odvolacím řízení).

KD dne 11. 6. 2013 - Odvolací řízení - lze potvrdit pouze výrok o vině a výrok o sankci a o nákladech řízení zrušit a vrátit k novému projednání

Dotaz: *Lze rozhodnutím vydaným v odvolacím řízení o rozhodnutí o přestupku potvrdit pouze výrok o vině a zároveň zrušit výroky o sankci a o nákladech řízení rozhodnutí vydaného v I. stupni a v této části věc vrátit správnímu orgánu prvního stupně s tím, ať znovu rozhodne o sankci a o nákladech řízení?*

Odpověď: Předně záleží na tom, jak znělo odvolání (kým bylo podáno, zda směřuje proti celému rozhodnutí správního orgánu prvního stupně či pouze do jeho konkrétního výroku, tedy např. pouze do výroku, který se týká sankce). Domníváme se, že obecně takto postupovat lze avšak za předpokladu, že do 1 roku bude výrok o vině, o sankci a o nákladech řízení v právní moci (viz rozsudek NSS ze dne 19. 8. 2010, sp. zn. 7 As 41/2010). Je nutno rozlišovat následující situace:

1) Pokud odvolání podal obviněný a odvolává se proti celému rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, přičemž KÚ dospěje k závěru, že výrok o vině je v pořádku, ale výrok o sankci či o nákladech řízení je nepřiměřený konkrétnímu případu, pak by měl KÚ v rámci zásady rychlosti řízení a zásady hospodárnosti řízení výrok o vině potvrdit a výrok o sankci či o nákladech řízení změnit sám (viz § 90 odst. 1 písm. c) SŘ), za předpokladu, že uloženou sankci sníží (nebude to v neprospěch odvolatele); náklady řízení může snížit podle § 79 odst. 5 věty poslední SŘ. Pokud je možná změna rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, odvolací správní orgán by neměl rušit rozhodnutí správního orgánu prvního stupně a vracet ho k novému projednání, ale rovnou by ho měl měnit, mj. z důvodu zamezení prekluze.

2) Pokud odvolání podal obviněný a odvolává se proti celému rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, přičemž KÚ dospěje k závěru, že správní orgán prvního stupně rozhodl o vině správně, ale uložil nesprávnou sankci, než kterou uložit měl i nedostatečně odůvodnil sankci a její výši nebo uložil náklady řízení v nižší výši (příp. výrok o nákladech řízení úplně chybí), pak zastáváme názor, že by měl KÚ postupovat dle § 90 odst. 1 písm. b) SŘ, tzn. napadené rozhodnutí správního orgánu prvního stupně ve výroku o vině potvrdit a ve výroku o sankci nebo o nákladech řízení zrušit a vrátit k novému projednání (obviněný se pak může znovu proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně odvolat).

KD dne 6. 6. 2017 - **K aplikaci § 98 odst. 3 ZOP (tzv. „beneficium cohaesionis“)**

Dotaz: *Dle § 98 odst. 3 ZOP: „pokud důvod, pro který odvolací správní orgán rozhodl ve prospěch některého z účastníků řízení, prospívá též jinému účastníkovi řízení, rozhodne odvolací správní orgán též v jeho prospěch.“ Znamená to tedy, že ač se např. ve společném řízení dvou obviněných odvolal jen jeden a druhý nikoli a odvolací důvod prospívá oběma, nenabylo rozhodnutí ve věci obviněného, který se neodvolal, právní moci a tudíž je možno rozhodnout o obou obviněných v odvolacím řízení? (Pozn.: doposud řešeno tak, že ve věci obviněného, který podal odvolání, bylo rozhodnuto v odvolacím řízení, s tím, že část rozhodnutí ve věci obviněného, který se neodvolal, nabyla právní moci a případné zjištěné nezákonnosti byly řešeny v přezkumném řízení).*

Odpověď: Teoreticky může nastat situace, kdy první obviněný podá odvolání a odvolací správní orgán o něm rozhodne ještě v době, než uplyne odvolací lhůta druhému obviněnému (za předpokladu, že mu bylo rozhodnutí správního orgánu prvního stupně doručeno mnohem později, než prvnímu obviněnému). Za takového stavu by bylo možné, aby odvolací správní orgán přezkoumal v odvolacím řízení a rozhodl i o druhém, dosud nepravomocném výroku, který odvoláním napadený nebyl (např. proto že správní orgán prvního stupně oběma obviněným neumožnil realizovat jejich právo ve smyslu § 36 odst. 3 SŘ).

Ve většině případů máme za to, že rozhodnutí ve věci druhého obviněného, který se neodvolá, nabyde právní moci a bude jej nutné odstranit až v následném přezkumném

řízení, což potvrzuje i důvodová zpráva k ZOP, když uvádí: „Dále se stanoví pravidlo rozhodování ve prospěch všech účastníků řízení, jimž svědčí důvod pro zrušení nebo změnu rozhodnutí, ačkoliv jej uplatnil pouze jeden z nich. Pokud tedy nebudou výroky ve vztahu k ostatním obviněným pravomocné, rozhodne ve prospěch těchto ostatních obviněných v rámci projednávání odvolání. Pokud však již výroky ve vztahu k ostatním obviněným nabyly právní moci, rozhodne správní orgán ve prospěch ostatních obviněných v přezkumném řízení.“

KD dne 6. 6. 2017 - **Postup v případě podání „blanketního“ odvolání**

Dotaz: *Dle § 98 odst. 1 ZOP odvolací správní orgán přezkoumává napadené rozhodnutí v plném rozsahu. S ohledem na uvedené se dovolujeme dotázat, zda v případě podání blanketního odvolání je stále na místě postup, kdy je odvolatele nutno vyzvat k doplnění odvolání.*

Odpověď: Podle našeho názoru toto ustanovení tvoří výjimku (speciální ustanovení) vůči ustanovení § 82 odst. 4 SŘ („K novým skutečnostem a k návrhům na provedení nových důkazů, uvedeným v odvolání nebo v průběhu odvolacího řízení, se přihlídně jen tehdy, jde-li o takové skutečnosti nebo důkazy, které účastník nemohl uplatnit dříve.“). Ustanovení § 82 odst. 2 a § 37 odst. 3 SŘ tímto nejsou dotčena. Pokud tedy účastník řízení předloží „blanketní“ odvolání, zůstává povinností správního orgánu prvního stupně vyzvat účastníka postupem podle § 37 odst. 3 SŘ k doplnění náležitostí odvolání tak, jak to požaduje § 82 odst. 2 SŘ. Ustanovení § 98 odst. 1 ZOP pouze zavazuje odvolací orgán přezkoumávat rozhodnutí správního orgánu prvního stupně i nad rámec odvolacích důvodů uvedených odvolatelem.

KD dne 5. 12. 2017 - **Způsob rozhodnutí odvolacího správního orgánu**

Dotaz: *V případě, že je podáno včasné odvolání proti rozhodnutí o zastavení řízení podle § 76 odst. 1 písm. k) PŘZ, platného a účinného do 30. 6. 2017 (tj. z důvodu, že v řízení o návrhu podle § 68 odst. 1 byl návrh podán opožděně), přičemž v průběhu odvolacího řízení dojde k uplynutí jednorocní lhůty k projednání přestupku, měl by odvolací orgán o podaném odvolání rozhodovat věcně (např., zjistí-li, že návrh byl skutečně podán opožděně, odvolání podle § 90 odst. 5 SŘ zamítnout a napadené rozhodnutí potvrdit), anebo - s ohledem na skutečnost, že rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. k) PŘZ patří mezi rozhodnutí, která (nabydou-li právní moci) tvoří překážku věci rozsouzené (jde tedy o rozhodnutí ve věci) - rozhodnout (bez věcného přezkoumání napadeného rozhodnutí) podle § 90 odst. 4 SŘ, neboť ve věci již došlo k zániku odpovědnosti za přestupek?*

Odpověď: Podle našeho názoru by měl odvolací správní orgán rozhodnout dle § 90 odst. 4 SŘ. V této souvislosti lze případně odkázat na rozsudek NSS ze dne 8. 2. 2017, č. j. 3 As 48/2016-19, námi uváděný na KD 7. 3. 2017, kde byl dokonce vysloven i tento závěr: „Pokud správní orgán prvního stupně z důvodu prekluze odpovědnosti zastaví řízení o přestupku podle § 88 odst. 2 v návaznosti na § 66 odst. 2 SŘ a podle § 76 odst. 3 PŘZ, odvolací správní orgán již o odvolání podaném proti předchozímu rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, jímž byl účastník uznán vinným za spáchání přestupku, nerozhoduje.“

KD dne 11. 12. 2018 - **Rozsah aplikace § 98 odst. 1 ZOP**

Dotaz: *Aplikuje se ustanovení § 98 odst. 1 ZOP na všechny přezkoumatelné procesní úkony vydané v přestupkovém řízení nebo je aplikace § 98 tohoto zákona možná pouze v případech rozhodnutí ve věci? Např. i na odvolací přezkum usnesení o námitce podjatosti, odvolací přezkum rozhodnutí o obnově řízení nebo rozhodnutí o přezkumu,*

usnesení o přerušení řízení o přestupku, odvolací přezkum výrokové části rozhodnutí o škodě apod.

Odpověď: Neaplikuje. Ustanovení § 98 odst. 1 ZOP je, jak již plyne ze samotné podstaty ZOP a jeho systematiky, použitelné pouze na rozhodování o přestupku, a to ať už na rozhodnutí, jímž se vyslovuje vina či na rozhodnutí, kterým se zastavuje řízení o přestupku. Rozsah odvolacích práv účastníků řízení zde speciálně stanoví § 96 ZOP, dále ve spojení s § 68 ZOP. Rozsah odvolacího přezkumu pak odvolacímu správnímu orgánu stanoví právě § 98 ZOP. Pro úplnost ale dodejme, že i když se v řízení o přestupku na základě uvedeného ustanovení uplatňuje tzv. plný revizní princip, tím není nijak dotčeno ustanovení § 82 odst. 2 a 3 SŘ.

V ostatních případech, např. v řízení o námitce podjatosti či v řízení o obnově řízení, odvolací správní orgán postupuje podle SŘ; zde tedy platí pouze omezený revizní princip.

KD dne 11. 6. 2019 - **K nařízení ústního jednání v rámci odvolacího řízení**

Dotaz: *V odvolacím řízení se ústní jednání nenařizuje. Je povinností odvolacího orgánu v případě, že obviněný požaduje v odvolání provedení ústního jednání odvolacím orgánem, vypořádat se s tímto jeho návrhem postupem dle § 80 odst. 2 věty první za středníkem ZOP (tj. vydat usnesení o zamítnutí návrhu) nebo se tento postup týká jen správního orgánu I. stupně?*

Odpověď: Domníváme se, že i odvolací správní orgán by měl o návrhu obviněného rozhodnout postupem podle ustanovení § 80 odst. 2 ZOP (tak i odborná literatura, srov. Jemelka, L., Vetešník, P. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích*. Komentář, C. H. Beck, Praha 2017). Tento závěr se opírá o to, že ústní jednání má sloužit k uplatnění práva obviněného na obhajobu, kterým, (jak uvádí rovněž důvodová zpráva k ZOP), obviněný disponuje v řízení na jakémkoli jeho stupni – čili ústní jednání lze, resp. je nutno za podmínek stanovených v citovaném ustanovení § 80 ZOP nařídit i v odvolacím řízení. V případě obviněného se nadto v ustanovení § 97 odst. 1 ZOP prolamuje zásada koncentrace řízení; o to více se pak může také v odvolacím řízení uplatnit jeho právo na nařízení ústního jednání.

K § 99 Nové rozhodnutí

KD dne 6. 6. 2017 - **Vydání nového rozhodnutí formou příkazu**

Dotaz: *Tážeme se, zda v případě nového rozhodnutí, vydávaného dle § 99 ZOP, musí správní orgán vždy, s ohledem na § 101 SŘ provést nové řízení a až v něm toto nové rozhodnutí vydat, anebo zda může správní orgán bez provedení nového řízení rovnou vydat nové rozhodnutí? Vyjdeme-li z dikce § 101 SŘ a dále přihlídneme-li k § 102 SŘ, pak to vypadá, že vydání nového rozhodnutí (zde dle § 101 písm. e) SŘ a § 99 ZOP) předchází povinnost správního orgánu provést nové řízení. Není však nikde ani v ZOP stanoveno v jakých lhůtách apod. Pravidlo obsažené pro zkrácené přezkumné řízení v § 98 SŘ, tedy že prvním úkonem správního orgánu při zkráceném přezkumném řízení je vydání rozhodnutí, zde analogicky zřejmě použitelné není. Nicméně, mohl by v případě aplikace § 99 odst. 2 a 3 (nikoliv odst. 1), správní orgán rozhodnout příkazem dle § 150 odst. 1 SŘ (jako první úkon)?*

Odpověď OLG: Domníváme se, že nikoliv. Důvody pod § 99 odst. 2 a 3 ZOP nejsou uložením povinnosti (k tomu srov. § 150 odst. 1 SŘ). Příkazem lze tak podle našeho názoru pouze uložit správní trest, nikoliv od něj upustit, respektive rozhodnout o účasti na amnestii nebo zrušit výrok o podmíněném upuštění od uložení správního trestu.

Z tohoto důvodu se domníváme, že vydání nového rozhodnutí v daném případě bude vždy předcházet nové řízení, neboť zákon nestanoví, že by nové rozhodnutí mohlo být vydáno jako první úkon v řízení. Pokud jde o lhůty pro vydání nového rozhodnutí, SŘ vydání nového rozhodnutí neomezuje, byť možnost vydat nové rozhodnutí bude zpravidla limitována fakticky. V případě důvodů podle

§ 99 odst. 2 a 3 ZOP by mělo být nové řízení provedeno bezprostředně po nastalém důvodu, tj. např. po uplynutí lhůty pro náhradu škody nebo vydání bezdůvodného obohacení. Pokud bude nové řízení prováděno, pak lhůta pro vydání rozhodnutí se bude na základě § 102 odst. 8 SŘ odvíjet od lhůty pro vydání rozhodnutí v prvním stupni v § 94 ZOP (se subsidiárním použitím § 71 odst. 3 SŘ).

K § 100 Přezkumné řízení

KD dne 13. 12. 2016 -**Dotazy k ZOP - obecně, různé**

Dotaz: *Podle § 100 odst. 1 ZOP příslušný správní orgán zruší v přezkumném řízení (mimo jiné) rozhodnutí o přestupku, vyjdou-li najevo skutečnosti, které odůvodňují posouzení skutku, o kterém již bylo pravomocně rozhodnuto jako o přestupku, jako trestného činu. Musí se jednat o skutečnosti, které existovaly v době vydání rozhodnutí o přestupku, nebo se může jednat o skutečnosti, které nastaly až po vydání rozhodnutí? Jako příklad lze uvést např. sousedské neshody, v rámci nichž jeden soused fyzicky napadne druhého, o věci bude pravomocně rozhodnuto jako o přestupku proti občanskému soužití - ublížení na zdraví, avšak teprve po určité době (např. po 2 - 3 měsících) se u napadeného projeví příznaky poranění mozku, jež vznikly, jak vyplývá z lékařské zprávy, v příčinné souvislosti s předmětným fyzickým napadením a byly lékařem vyhodnoceny jako ohrožující zraněného na životě, a je tedy důvod pro právní kvalifikaci skutku jako trestného činu. Lze v takovémto případě postupovat podle § 100 věty první (samozřejmě při dodržení podmínek uvedených v § 100 odst. 2 a 3 ZOP)?*

Odpověď OLG: Vzhledem k účelu daného ustanovení se dle našeho názoru může jednat o skutečnosti, které nastanou až po vydání rozhodnutí o přestupku a správní orgán se je dozví např. od orgánu činného v trestním řízení, který zahájil trestní stíhání proti pachateli přestupku, nebo se je správní orgán dozví přímo od pachatele přestupku, popř. od poškozeného. Při dodržení lhůt pro přezkumné řízení lze pak takové rozhodnutí o přestupku zrušit.

KD dne 7. 3. 2017 - **Přezkumné řízení dle § 100 ZOP**

Nastíněná problematika: V souvislosti s tímto ustanovením v ZOP, zvláštěm ve vztahu ke SŘ, byl vznesen dotaz, zda je aplikovatelný § 98 SŘ, tedy zkrácené přezkumné řízení.

Právní názor: Ustanovení § 100 ZOP neobsahuje komplexní úpravu přezkumného řízení; jde jen o speciální ustanovení upravující některé odchylky od úpravy ve správním řádu, jehož další ustanovení upravující přezkumné řízení, včetně § 98, se budou na přezkumné řízení podle ZOP též aplikovat.

I v případě přezkumného řízení podle § 100 ZOP je tedy možné aplikovat § 98 SŘ a provést tzv. zkrácené přezkumné řízení, jsou-li splněny podmínky stanovené v tomto ustanovení. Zkrácené přezkumné řízení je pouze zjednodušenou procesní variantou „klasického“ přezkumného řízení. Jestliže tedy § 100 ZOP oproti správnímu řádu rozšiřuje důvody pro vedení přezkumného řízení a upravuje zvláštní lhůty pro jeho provedení, netýká se tato zvláštní úprava pouze „klasického“ přezkumného řízení, ale bezesporu též

jeho zjednodušené procesní varianty v podobě zkráceného přezkumného řízení podle § 98 SŘ, jsou-li splněny podmínky pro jeho provedení.

KD dne 5. 9. 2017 - Možnost zkráceného přezkumného řízení v případech podle § 100 odst. 1 věty první ZOP

Dotaz: *Podle § 98 SŘ, jestliže je porušení právního předpisu zjevné ze spisového materiálu, jsou splněny ostatní podmínky pro přezkumné řízení a není zapotřebí vysvětlení účastníků, může příslušný správní orgán provést zkrácené přezkumné řízení. Z KD ze 7. 3. 2017 (bod 7) sice vyplývá, že i v případě přezkumného řízení podle § 100 ZOP je možné aplikovat § 98 SŘ a provést zkrácené přezkumné řízení, domníváme se však, že tento postup nebude možné použít na případy uvedené ve větě první odstavce 1 § 100 ZOP, neboť v tomto případě „není zjevné porušení právního předpisu“. Dovolujeme si požádat o stanovisko, zda ve výše uvedených případech, tj. vyjdou-li najevo skutečnosti, které odůvodňují posouzení skutku, o kterém již bylo pravomocně rozhodnuto jako o přestupku, jako trestného činu, lze rozhodnout ve zkráceném přezkumném řízení, nebo bude nutno vést klasické přezkumné řízení včetně případného ústního jednání na požádání obviněného (§ 80 ZOP).*

Odpověď: OVS souhlasí s tazatelem. Důvod pro přezkum rozhodnutí stanovený v § 100 odst. 1 věty první ZOP, tj. že vyjdou najevo skutečnosti, které odůvodňují posouzení skutku jako trestného činu, zřejmě vylučuje možnost provedení zkráceného přezkumného řízení za podmínek stanovených v § 98 SŘ (tj. že porušení právního předpisu musí být již zjevné za spisového materiálu).

Podle OLG zkrácené přezkumné řízení nelze v případech podle § 100 odst. 1 věty první ZOP v obecné rovině vyloučit, nicméně nebude zřejmě příliš časté (porušení právního předpisu by muselo být zjevné ze spisového materiálu).

KD dne 13. 3. 2018 - Změna rozhodnutí v přezkumném řízení

Dotaz: *V případě, že bude vedeno přezkumné řízení, je možné vydat rozhodnutí o změně prvostupňového rozhodnutí, kdy předmětem je to, že původní výrok o vině bude změněn na zastavení řízení? Jsme si vědomi toho, že v rámci přezkumného řízení SŘ nenabízí možnost řízení rovnou zastavit. Nabízí se tak řešení prvostupňové rozhodnutí zrušit a vrátit k novému projednání, kdy řízení pak zastaví až správní orgán I. stupně sám. Jsou však situace, kdy se takový postup jeví jako zdoluhavý. Jako příklad uvádíme věc, kdy bylo rozhodnuto o vině osoby mladší 15 let (prvostupňový orgán si chybu uvědomil a sám zaslal podnět k přezkumu). Ptáme se s ohledem na skutečnost, že v řízení zahájeném po 1. 7. 2017 má být o zastavení řízení vydáno usnesení, a v daném případě by bylo vydáno krajským úřadem (přezkumným orgánem) rozhodnutí.*

Odpověď: Podle našeho názoru změna rozhodnutí možná je, je to jedna z variant rozhodnutí, které ustanovení § 97 odst. 3 SŘ umožňuje, a toto řešení odpovídá i zásadě procesní ekonomie (srov. Vedral, Josef: SŘ. Komentář, II. vydání, Praha 2012, s. 846-847; Jemelka, Luboš, Pondělíčková, Klára, Bohadlo, David: SŘ, Komentář, 4. vydání, Praha 2013, s. 466-467).

KD dne 11. 9. 2018 - K rozhodnutí v přezkumném řízení podle § 100 odst. 1 ZOP

Dotaz: *Má být ve výroku o zrušení přezkoumávaného rozhodnutí pouze to, že se toto rozhodnutí „ruší“ nebo tam může být „ruší a vrací správnímu orgánu“ s tím, že po vrácení by v podstatě správní orgán předal spis PČR, která na něj čeká?*

Odpověď: Podle našeho názoru je ustanovení § 100 odst. 1 ZOP speciálním k § 97 odst. 3 SŘ, a proto lze v přezkumném řízení podle § 100 ZOP rozhodnutí pouze zrušit. Tento

závěr podporuje i to, že smyslem přezkumného řízení podle § 100 ZOP není projednání věci v novém řízení, ale odstranění rozhodnutí o přestupku jako překážky věci pravomocně rozhodnuté pro řízení trestní (viz též důvodová zpráva k ZOP).

KD dne 12. 3. 2019 - K aplikaci § 100 ZOP

Dotaz: *Procesní postup přezkumného orgánu. S odkazem na rozhodnutí MV ze dne 3. 1. 2019, čj. MV-142495-2/VS 2018, týkajícího se procesního postupu přezkumného orgánu na základě podnětu orgánu činného v trestním řízení, (dále jen „OČTR“), podáváme dotaz, jaký je správný procesní postup při řešení těchto podnětů, tj. nutnosti vydání usnesení o zahájení přezkumného řízení dle § 96 odst. 1 SŘ (s příslušným odůvodněním a možností odvolání), provádění dokazování a jeho rozsahu (aplikace § 51 odst. 2 SŘ ve spojení s § 53 odst. 6 SŘ), rozsah odůvodnění, obsahová kvalita podnětu OČTR (co by měl obsahovat), nutnosti vyžádat podklady z trestního spisu, možnost vrácení takového podnětu z důvodu jeho neúplnosti apod.*

Odověď: Pokud nebude možné postupovat ve zkráceném přezkumném řízení, přičemž podmínky pro jeho provedení lze shrnout tak, že v něm nelze doplňovat správní spis o nové podklady³⁷, pak bude nutno šetřit zákonná procesní práva dotčené osoby, vydat usnesení o zahájení přezkumného řízení, a umožnit jí vyjádřit se ve smyslu ustanovení § 36 odst. 3 SŘ k podnětu. Obsah tohoto vyjádření bude rozhodný pro to, zda bude nutné vyžadovat další podklady, příp. provádět vlastní dokazování nad rámec podnětu, který lze považovat ve smyslu ustanovení § 50 odst.

1 SŘ za podklad orgánu veřejné moci. PČR, obdobně státní zástupce, podnět předkládá nikoliv jako soukromá osoba, ale v rámci své veřejnoprávní (trestní) kompetence.

V citovaném rozhodnutí MV - správní orgán tímto postupem nebude rozhodovat o tom, zda skutek, z něhož byl pachatel uznán vinným z přestupku, je trestným činem, ale o tom, zda jsou naplněny shora citované podmínky podle § 100 odst. 1 ZOP pro zrušení rozhodnutí o přestupku v přezkumném řízení, neboť podle tohoto ustanovení rozhoduje. V rozsahu § 100 odst. 1 ZOP by měl také své rozhodnutí odůvodnit. K tomu lze pro úplnost odkázat na příslušnou pasáž důvodové zprávy k zákonu č. 183/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon č. 183/2017 Sb.“), - konkrétně k novele zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, podle níž správní orgán rozhodující podle § 100 odst. 1 ZOP není vázán návrhem OČTR, nýbrž podmínky pro případné zrušení pravomocného správního rozhodnutí i přiměřenost tohoto postupu si posuzuje sám. Z podnětu OČTR jako podkladu pro rozhodnutí by pak mělo, jak již uvedeno, vyplynout splnění podmínek pro zrušení rozhodnutí v přezkumném řízení. Za dostatečně odůvodněný podnět lze považovat např. podnět, v němž by bylo ve stručnosti uvedeno, že vyšlo najevo, že obviněný z přestupku se dopustil dalších dílčích útoků (případně kde a kdy), které odůvodňují posouzení skutku jako trestného činu, a to i bez toho, že by byl správnímu orgánu zaslán podrobný popis jednání, včetně částí spisu, svědeckých výpovědí atd. Popřípadě, že vyšlo najevo, že způsobená škoda byla vyšší, a proto může být skutek posouzen jako trestný čin apod. Tj. měla by být uvedena okolnost, která vyvolala podnět, a která může mít za následek posouzení skutku jako trestného činu.

³⁷ A tímto novým podkladem bude podnět Policie České republiky, (dále jen „PČR“), nebo státního zástupce ke zrušení rozhodnutí o přestupku v přezkumném řízení, když právě z tohoto podnětu, a nikoli z původního spisového materiálu, vyplynou (vyjdou najevo) ve smyslu ustanovení § 100 odst. 1 ZOP skutečnosti, které odůvodňují posouzení skutku, o kterém již bylo pravomocně rozhodnuto jako o přestupku, jako trestného činu.

K § 101 Přezkum příkazu na místě

KD dne 13. 3. 2018 - **Příkazový blok – přezkumné řízení**

Dotaz: *V případě přestupku, který byl vyřízen správním orgánem I. stupně příkazem na místě, nebyla na příkazovém bloku na pokutu na místě vyznačena forma zavinění (resp. nehodící se nebylo škrtnuto). Jednalo se o přestupek dle § 7 odst. 1 písm. c) bod 4. ZONP, který jako formu zavinění vyžaduje vždy úmysl. V protokolu o zápis do ISEP byl již úmysl zaznamenán. Jedná se o jediné pochybení v celém přestupkovém řízení. Způsobovala by tedy tato vada sama o sobě nepřezkoumatelnost příkazového bloku?*

Odpověď: Nevyznačení formy zavinění na příkazovém bloku způsobuje jeho nezákonnost a je důvodem pro jeho zrušení cestou přezkumného řízení.

Podle § 92 odst. 2 písm. f) ZOP musí být na příkazovém bloku uvedena právní kvalifikace skutku včetně formy zavinění a ustanovení právního předpisu, na jehož základě je povinnost ukládána (bod 7. na bloku na pokutu na místě nezaplacenou). Jedná se o zcela zásadní obsahové náležitosti tohoto druhu rozhodnutí o přestupku, jejichž nedodržení způsobuje fatální následky. Z ustálené judikatury NSS totiž vyplývá, že výrok správního rozhodnutí je klíčovou částí rozhodnutí, na kterou musí být kladeny vysoké formální požadavky. Ostatně, je to právě výroková část rozhodnutí, v níž jsou konstituována nebo deklarována práva a povinnosti účastníků řízení. Ve správních rozhodnutích vydaných v oblasti správního trestání musí být proto výrok formulován tak, aby z něho bylo zcela jednoznačně zřejmé, jakého přestupku (z hlediska skutku i jeho právní kvalifikace včetně formy zavinění) se účastník řízení dopustil a jaký mu byl uložen správní trest. Vzhledem k právě uvedenému se tak v případě příkazového bloku nemůže jednat o chybu v tak klíčové otázce, jako je právní kvalifikace skutku.

Rozhodnutí o uložení pokuty příkazem na místě je druhem rozhodnutí o přestupku, které se stává pravomocným v okamžiku, je-li stvrzeno podpisem pachatele přestupku, resp. obviněného z přestupku. Jako pravomocné rozhodnutí může být tedy přezkoumáno v rámci přezkumného řízení ve smyslu § 94 a násl. SŘ (toto ostatně přímo vyplývá i z § 101 odst. 1 ZOP).

Jelikož rozhodnutí o uložení pokuty příkazem na místě bylo vydáno v rozporu s právními předpisy (v daném případě došlo k porušení § 92 odst. 2 písm. f) ZOP), rozhodne příslušný správní orgán tak, že rozhodnutí zruší a věc vrátí správnímu orgánu I. stupně.

K tomu i závěr č. 168 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání ze dne 18. 1. 2019 (Lhůta pro zahájení přezkumu příkazu na místě z důvodů uvedených v § 100 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich).

K § 105 Přenos příslušnosti na základě veřejnoprávních smlouvy

KD dne 13. 12. 2016 - **Dotazy k ZOP z hlediska veřejnoprávních smluv (dále též „VPS“)**

Dotaz: *Podle § 112 odst. 8 ZOP „Nabytím účinnosti tohoto zákona není dotčena platnost veřejnoprávních smluv uzavřených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona“. Jak konkrétně toto ustanovení vykládat?*

Znamená to tedy, že pokud jsou uzavřeny veřejnoprávní smlouvy mezi obcemi např. na dobu neurčitou ohledně přenosu jen některé části přestupkové agendy (nikoli na celou),

pak tuto část bude vykonávat obec, na kterou daná část přestupkové agendy byla přenesena a část bude vykonávat původní obec (což by ovšem bylo v rozporu s § 105 ZOP)?

Odpověď OLG: Ano.

Dotaz: *Nebude tedy nutné nijak měnit existující veřejnoprávní smlouvu? Stejně tak, pokud došlo k přenesení celé agendy § 53 odst. 1 PŘZ avšak správní delikty fyzických osob podnikajících a PO zůstaly nadále v projednávání obcí - nově budou tyto delikty přestupky, které však nebyly přeneseny veřejnoprávní smlouvou (např. dnešní § 58 zákona o obcích a jeho novela, kdy půjde o přestupky v řešení obcí), a tudíž je budou muset projednávat obce (neboť k jejich přenesení většinou nedošlo).*

Odpověď OLG: Nebude třeba měnit.

Dotaz: *S tím souvisí poddotaz, zda podle § 105 ZOP. je myšlen přenos pouze přestupkové agendy dle § 60 odst. 2 tohoto zákona, nebo přenos celkové agendy, kdy obec je příslušná k projednávání přestupku na základě zvláštního zákona (viz právě zákon o obcích po připravované novele – sněmovní tisk č. 929).*

Odpověď OLG: Týká se to výkonu celé přestupkové agendy podle všech zákonů, nicméně pouze těch přestupků, ke kterým jsou příslušné všechny obce, tj. nelze přenést příslušnost, která by byla svěřena zákonem jen obci s rozšířenou působností - viz omezení v § 63 odst. 1 zákona o obcích.

Dotaz: *Pokud jsou uzavřeny veřejnoprávní smlouvy mezi obcemi, kdy došlo k přenesení agendy přestupkové na obec, která není ani obcí s rozšířenou působností, ani obcí s pověřeným obecním úřadem, tak ani tehdy není nutné nijak měnit existující veřejnoprávní smlouvy, a tato obec bude nadále činnost vykonávat na místo předávající obce (přestože zákon ZOP umožňuje přenos agendy pouze na obce s rozšířenou působností a na obce s pověřeným obecním úřadem)?*

Odpověď OLG: Není třeba měnit.

Dotaz: *Pokud jsou uzavřeny veřejnoprávní smlouvy mezi obcemi, kdy předmětem smlouvy bylo přenesení výkonu přestupkové agendy podle § 53 odst. 1 PŘZ (takto zněl přesně předmět veřejnoprávní smlouvy), přičemž toto ustanovení je logicky jiné v novém zákoně, je potřeba měnit veřejnoprávní smlouvy, aby obsahovaly správné znění (včetně určení konkrétních ustanovení) nového zákona?*

Odpověď OLG: Není třeba měnit, je nutno dát přednost materiálnímu výkladu, tedy, pokud se ustanovení věcně nezmění, tak není nutno veřejnoprávní smlouvu z tohoto důvodu měnit.

Dotaz: *Pokud jsou uzavřeny veřejnoprávní smlouvy mezi obcemi podle § 3a zákona o obecní policii, kdy předmětem byl výkon obecní policie v oblasti přestupkové agendy (tj. strážníci obecní policie vykonávali zákonem svěřenou část agendy i na území jiné obce, právě na základě dané veřejnoprávní smlouvy) a nyní dochází ke změně PŘZ, je nezbytné dané smlouvy nějak měnit?*

Odpověď OLG: Smlouva zní na přenos působnosti, takže se může v čase změnit podle toho, jak se mění rozsah působnosti obecní policie, není tedy třeba měnit.

Dotaz: *Znamená to tedy (s ohledem na přechodná ustanovení zákona ZOP), že veřejnoprávní smlouvy, které byly uzavřeny před účinností citovaného zákona na dobu neurčitou, avšak neodpovídají podmínkám stanoveným v § 105 ZOP, zůstávají bez dalšího v platnosti? A pokud je nezbytné takové veřejnoprávní smlouvy měnit, jakým způsobem může ke změně dojít, pokud smluvní strany dobrovolně nepřistoupí na změnu, výpověď smlouvy apod. Bude muset KÚ autoritativně rušit takové veřejnoprávní smlouvy?*

Odpověď OLG: V daném případě je nutno striktně vycházet ze znění přechodného ustanovení, tedy veřejnoprávní smlouvy uzavřené na dobu neurčitou a neodpovídající

podmínkám uvedeným v § 105 ZOP budou platné i po 1. 7. 2017. Ustanovení § 105 se vztahuje pouze na nově uzavírané smlouvy, tedy na smlouvy uzavřené po 1. 7. 2017. Dosud uzavřené veřejnoprávní smlouvy tedy nebude nutné měnit, ani vypovídat.

KD dne 7. 3. 2017 - Veřejnoprávní smlouva a její dodatky do 1. 7. 2017, příp. po 1. 7. 2017

Nastíněná problematika: Vzhledem k tomu, že ohledně veřejnoprávních smluv uzavřených před 1. 7. 2017 na úseku přestupkové agendy panuje řada nejasností, jak to bude např. s dodatky u těchto smluv před a po nabytí účinnosti ZOP?

Právní názor: Veřejnoprávní smlouvy (včetně smluv uzavřených na dobu neurčitou), které byly uzavřeny před 1. 7. 2017, budou platné i po tomto datu. Ustanovení § 105 ZOP, které omezuje možnost uzavírat veřejnoprávní smlouvy, se vztahuje pouze na nově uzavírané smlouvy, tedy na smlouvy uzavřené po nabytí účinnosti ZOP. Dosud uzavřené veřejnoprávní smlouvy tedy nebude nutné měnit ani vypovídat.

Pokud jde o přechodné ustanovení v § 112 odst. 8 ZOP, upřednostňujeme materiální výklad obsahu veřejnoprávních smluv, a proto pokud byla přenesena příslušnost například k přestupkům proti veřejnému pořádku podle § 47 PŘZ, a skutkové podstaty obsahově odpovídají skutkovým podstatám přestupkům upraveným v § 5 ZONP, pak lze vycházet z toho, že danou veřejnoprávní smlouvou je bez dalšího přenesena rovněž příslušnost k projednávání těchto přestupků. Při opačném výkladu by přechodné ustanovení ztratilo význam, neboť obce by byly nuceny uzavřít novou veřejnoprávní smlouvu (tentokrát s odkazem na § 5 ZONP), přičemž taková smlouva by již podléhala omezením v § 105 ZOP.

Přípustnost dodatků k veřejnoprávním smlouvám, které budou po nabytí účinnosti ZOP v rozporu s § 105 tohoto zákona, ale na základě přechodného ustanovení jejich platnost nebude dotčena, je sporná. Nepřípustné by podle našeho názoru měly být dodatky, které by samy byly v rozporu s § 105 (například prodloužení platnosti smlouvy z doby určité na dobu neurčitou, což se svou povahou blíží uzavření nové smlouvy na další období, případně zúžení přestupků projednávaných na základě veřejnoprávní smlouvy v rozporu s omezením v § 105 ZOP). Ohledně dodatků spočívajících například ve zvýšení paušální částky za projednané přestupky panují pochybnosti, pokud by je měly uzavírat smluvní strany, které by již samotnou veřejnoprávní smlouvu uzavřít nemohly, zejména obce základního typu mezi sebou vzhledem k tomu, že od 1. 7. 2017 budou moci uzavírat veřejnoprávní smlouvy pouze s obcemi s pověřeným obecním úřadem nebo obcemi s rozšířenou působností.

Vzhledem k těmto pochybnostem bude otázka přípustnosti dodatků předložena poradnímu sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání na jeho příštím zasedání, tj. 12. 5. 2018.

K tomu i závěr č. 156 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání ze dne 12. 5. 2017 (Přípustnost dodatků k veřejnoprávním smlouvám o přenosu příslušnosti k projednávání přestupků uzavřeným před 1. červencem 2017).

KD dne 6. 6. 2017 - Veřejnoprávní smlouvy

Východisko: Dle § 105 ZOP obec může uzavřít VPS o přenosu příslušnosti k projednávání přestupků pouze s obcí s rozšířenou působností nebo s obcí s pověřeným obecním úřadem, v jejímž správním obvodu se obec nachází. Obec může VPS přenášet pouze veškerou příslušnost k projednávání přestupků. Dle § 112 odst. 8 ZOP nabytím

účinnosti tohoto zákona není dotčena platnost VPS uzavřených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

Dotaz: *V praxi jsme se setkali s názorem, že § 112 odst. 8 ZOP je třeba vykládat tak, že dle VPS uzavřených dle dosavadní právní úpravy bude možno postupovat jen při projednání přestupků spáchaných do 30. 6. 2017. Dovolujeme si požádat o potvrzení nebo vyvrácení tohoto názoru.*

Odpověď: Tento názor není správný, neboť podle § 112 odst. 1 ZOP „na (dosavadní) přestupky (mj.) se ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona hledí jako na přestupky podle tohoto zákona“ (tzn., od 1. 7. 2017 se také na dnešní přestupky podle PŘZ hledí jako na přestupky např. podle ZONP).

Dotazy:

A) *Dosavadní VPS v sobě obsahují přesný výčet přestupků, jejichž projednávání se na jinou obec přenáší, a to buď odkazem na § 53 odst. 1 PŘZ nebo výčtem jednotlivých ustanovení PŘZ (§ 46 - 50 PŘZ). Domníváme se, že:*

1) *tyto VPS nepokrývají veškerou příslušnost k projednávání přestupků, a že tedy k projednávání některých přestupků bude stále příslušná „původní“ obec (jako příklad uvádíme přestupky podle nově navrženého znění zákona č. 553/1991 Sb. o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů - příslušnost „obecního úřadu“, nebo přestupky podle nově navrženého znění zákona č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím, ve znění pozdějších předpisů - příslušnost „obce“ - viz sněmovní tisk 929), bude-li tedy obec chtít mít VPS pokrytou veškerou příslušnost k projednávání přestupků, bude třeba uzavřít novou VPS dle ZOP (pozn.: domníváme se, že obce si tohoto nejsou vědomy);*

2) *k takto formulovaným VPS dle dosavadní právní úpravy nelze uzavřít dodatek, neboť takováto VPS je v rozporu s § 105 (není jí přenesen výkon veškeré příslušnosti k projednávání přestupků). Dovolujeme si požádat o potvrzení nebo vyvrácení těchto názorů.*

B) *Velká část VPS na přestupkovou agendu je v rámci Plzeňského kraje uzavírána na kompletní výkon přestupkové agendy. Smluvní rozsah výkonu přenesené působnosti je pak stanoven takto: „Orgány obce X budou vykonávat ve správním obvodu obce Y přenesenou působnost na úseku přestupků svěřenou orgánům obce Y účinnými právními předpisy.“ **Dotaz zní:** Lze takto uzavřené VPS považovat po 1. 7. 2017 za VPS uzavřené „pouze“ na projednávání přestupků (jak je zná dnešní PŘZ) nebo i za VPS na projednávání tzv. jiných správních deliktů (před platností ZOP, po 1. 7. 2017 rovněž přestupků)? Domníváme se, že se bude jednat pouze o přestupky, jak je vnímá dnešní PŘZ, a taková VPS nebude pokrývat i tzv. jiné správní delikty (od 1. 7. 2017 též přestupky). Vycházíme z KD dne 13. 12. 2016 - bod 28) A2), kde je uvedeno: „Pokud došlo k přenesení celé agendy dle § 53 odst. 1 PŘZ avšak správní delikty fyzických osob a právnických osob zůstaly nadále v projednávání obcí - nově budou tyto delikty přestupky, které však nebyly přeneseny VPS, a tudíž je budou muset projednávat obce, neboť k jejich přenesení nedošlo.“ Je náš závěr správný?*

Odpověď: Ustanovení § 105 ZOP, které omezuje možnost uzavírat VPS, se vztahuje pouze na nově uzavírané smlouvy, tedy na smlouvy uzavřené po nabytí účinnosti ZOP. Dosud uzavřené VPS tedy nebude nutné měnit ani vypovídat, neboť tyto smlouvy zůstávají v platnosti (viz § 112 odst. 8 ZOP).

Právě s ohledem na znění § 105 ZOP, které hovoří o „veškeré příslušnosti“, s ohledem na složitosti spojené s „přečíslováním“ paragrafů jednotlivých přestupků, s jejich přechodem do zvláštních právních předpisů (např. dnešní § 47b PŘZ) či jejich vypuštěním (zrušením – např. dnešní § 48 PŘZ), jakož i se změnami některých skutkových podstat přestupků, jejich rozšířením i na pachatele právnické osoby a podnikající fyzické osoby či případně

vytvořením nových skutkových podstat přestupků, doporučujeme uzavřít novou VPS podle § 105 ZOP.

Pokud jde o přenos agendy u dosavadních VPS, podle našeho názoru záleží na formulaci obsahu stávající VPS, nicméně dodáváme, že uvedené bude nutné podrobit ještě dalším diskuzím.

Jsme však názoru, že pokud takováto VPS obsahuje jen přenos určité, blíže specifikované (vypočtené) agendy - tedy pokud obec A) přenesla na obec B) jen některé části přestupkové agendy (nikoli celou), pak tuto část bude vykonávat obec, na kterou daná část přestupkové agendy byla přenesena (tzn. stávající přestupky fyzických osob) a část bude vykonávat původní obec. Tyto VPS tedy nepokrývají veškerou příslušnost k projednávání přestupků.

Pro úplnost podotýkáme, že podle Závěru č. 156 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání ze dne 12. 5. 2017 pak platí, že:

- a) pro uzavírání dodatků k veřejnoprávním smlouvám o přenosu příslušnosti k projednávání přestupků uzavřeným před 1. 7. 2017 platí omezení v § 105 ZOP,
- b) obce základního typu nebudou moci sjednávat dodatky k veřejnoprávním smlouvám, které mezi sebou uzavřely před 1. 7. 2017,
- c) dodatek k veřejnoprávní smlouvě uzavřené na dobu určitou spočívající v prodloužení trvání veřejnoprávní smlouvy je přípustný pouze tehdy, jestliže veřejnoprávní smlouva ve znění dodatku nebude v rozporu s § 105 ZOP.

KD dne 5. 9. 2017 - Příslušnost obecní policie k projednání přestupků v případě veřejnoprávní smlouvy uzavřené dle § 105 ZOP

Dotaz: *Zvláštní právní předpisy svěřují obecní policii, resp. strážníkům obecní policie, oprávnění projednat přestupky uložením napomenutí a pokuty příkazem na místě - viz materiál zpracovaný MV dostupný na www.mvcr.cz/soubor/prestupky-a-obecni-policie-2017-pdf.aspx. Ustanovení § 105 ZOP stanoví mimo jiné, že obec může veřejnoprávní smlouvou přenášet pouze veškerou příslušnost k projednávání přestupků. Trvá příslušnost obecní policie jako zvláštního orgánu obce k projednání vybraných přestupků příkazem na místě na základě zvláštních právních předpisů i v případě, že obec uzavře veřejnoprávní smlouvu dle § 105 ZOP, nebo uzavřením takovéto VPS přechází na druhou obec i oprávnění strážníků na základě zvláštních právních předpisů (protože VPS lze přenést pouze veškerou příslušnost k projednávání přestupků)?*

Odpověď: K této otázce zaujal OLG dne 26. 7. 2017 následující stanovisko, na které odkazujeme: „V daném případě je nutno vycházet z výkladu, že v § 105 ZOP použité spojení „veškerou příslušnost k projednávání přestupků“ nezahrnuje příslušnost obecní policie, respektive strážníka obecní policie k vydání příkazu na místě, která je upravena samostatně v § 91 odst. 2 písm. e) ZOP. V této souvislosti je třeba rozlišovat veřejnoprávní smlouvy o přenosu příslušnosti k projednávání přestupků a veřejnoprávní smlouvy o obecní policii. Jinými slovy, i obec, která přenesla projednávání přestupků na jinou obec veřejnoprávní smlouvou, může mít zřízenou vlastní obecní policii, která bude moci na základě § 91 odst. 2 písm. e) ZOP ukládat napomenutí nebo pokutu za přestupek příkazem na místě³⁸. Dále lze doplnit, že ustanovením § 105 ZOP dle našeho názoru není dotčeno ustanovení § 3a odst. 1 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, podle kterého obec nebo obce, které nezřídily obecní policii, mohou uzavřít s jinou obcí v témže vyšším územním samosprávném celku (kraji), která obecní

³⁸ Tento výklad je obsažen na str. 42 Průvodce zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

policii zřídila, veřejnoprávní smlouvu, na jejímž základě bude obecní policie této obce vykonávat úkoly stanovené tímto nebo zvláštním zákonem na území obce nebo obcí, které obecní policii nezřídily a jsou smluvními stranami této smlouvy. Úkoly obecní policie stanoví též ZOP v podobě možnosti strážníka obecní policie ukládat napomenutí nebo pokutu za přestupek příkazem na místě /§ 91 odst. 2 písm. e)/. Bylo by proto v rozporu se smyslem a účelem těchto ustanovení a v případě § 105 ZOP též s vůlí zákonodárce, jakož i se zájmem na ochraně místních záležitostí veřejného pořádku v rámci působnosti obce (§ 1 odst. 2 zákona č. 553/1991 Sb.), zasahovat do plnění úkolů obecní policie stanovených ZOP (ukládání napomenutí nebo pokuty za přestupek příkazem na místě strážníkem obecní policie) v případech, kdy je plnění těchto úkolů přeneseno veřejnoprávní smlouvou na základě § 3a zákona č. 553/1991 Sb.“

KD dne 5. 9. 2017 - Dodatky k VPS uzavřeným do 30. 6. 2017

Dotaz: *V zápise z KD konaného 6. 6. 2017 je v bodě 17) připomenut Závěr č. 156 ze zasedání poradního sboru. Je zde uvedeno, že pro uzavírání dodatků k VPS o přenosu příslušnosti k projednávání přestupků uzavřených před 1. 7. 2017 platí omezení v § 105 ZOP a že dodatek k VPS uzavřený na dobu určitou spočívající v prodloužení trvání VPS je přípustný pouze tehdy, jestliže VPS ve znění dodatku nebude v rozporu s § 105 ZOP. Ustanovení § 105 ZOP stanoví mj., že obec může VPS přenášet pouze veškerou příslušnost k projednávání přestupků. Neznamená to v konečném důsledku, že pokud není VPS, uzavřená do 30. 6. 2017, sjednána na výkon veškeré příslušnosti k projednávání přestupků (což většina uzavřených VPS takto sjednána není, většinou obsahují výčet přestupků, max. odkaz na § 53 odst. 1 PŘZ, který rovněž nepokrývá „veškeré“ přestupky), že k ní s ohledem na § 105 ZOP věta druhá nelze uzavřít dodatek, neboť takovýto dodatek by byl v rozporu s § 105 ZOP (protože VPS lze přenést pouze veškerou příslušnost k projednávání přestupků)?*

Odověď: Jak jsme již uvedli na minulém KD, pro odstranění těchto výkladových problémů doporučujeme, aby byla uzavřena nová VPS.

K tomu i závěr č. 148 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu ze dne 4. 3. 2016 (Poskytování informací o přestupcích projednaných na základě veřejnoprávní smlouvy s jinou obcí).

KD dne 12. 3. 2019 - K zajištění přestupkové agendy u obce s pověřeným obecním úřadem

Dotaz: *Jaké možnosti má KÚ, resp. jak vhodně postupovat? V našem správním obvodu nastal problém u jedné obce, která je obcí II. typu. Po volbách do obecních zastupitelstev došlo v obci ke změně ve vedení obce. Když nastoupil do úřadu nový starosta, zjistil, že obecní úřad má pouze jednoho zaměstnance, neboť ostatní zaměstnanci ukončili pracovní poměr (včetně tajemnice). Minulý týden nám starosta obce sdělil, že stále nejsou schopni zajistit projednávání přestupků (nemůžou nikoho sehnat, kdo by byl schopný projednávat přestupky). Tato obec není v současné době schopna zajistit projednávání přestupků a KÚ jsou přestupky oznamovány, aby bylo učiněno opatření proti nečinnosti. Postupovali jsme ve smyslu § 80 odst. 4 písm. b) a c) SŘ. V současné chvíli již nejsme schopni postupovat dle § 80 odst. 4 písm. b) SŘ a přebírat věci namísto nečinného správního orgánu, neboť již nemáme volné kapacity. Současně obce, které byly pověřeny ve smyslu § 80 odst. 4 písm. c) SŘ, se začaly ozývat, neboť též mají problémy se zajištěním projednávání přestupků, kdy jim postupem dle ustanovení § 80 odst. 4 písm. c) SŘ narůstá agenda, což s ohledem na naši situaci lidsky chápeme. Jak by bylo možné dle vašeho názoru, popsanou situaci efektivně řešit?*

Odpověď: Na prvním místě je možno doporučit tazatelem zmíněný postup podle § 80 odst. 4 písm. b) a c) SŘ (atrakce a delegace jako opatření proti nečinnosti).

Výjimečně by přicházelo v úvahu též uzavření veřejnoprávní smlouvy podle § 105 ZOP. Tato smlouva by však mohla být uzavřena pouze s obcí s rozšířenou působností, v jejímž správním obvodu se obec s pověřeným obecním úřadem nachází. Smlouva by se mohla týkat pouze projednávání přestupků v rozsahu příslušnosti obce základního typu (nikoliv však příslušnosti, která obci s pověřeným obecním úřadem náleží na základě již dříve uzavřené smlouvy s obcí základního typu).

KD dne 11. 6. 2019 - K veřejnoprávní smlouvě uzavírané mezi obcí s pověřeným obecním úřadem a obcí s rozšířenou působností

Dotaz: *Podle § 105 ZOP: Obec může uzavřít veřejnoprávní smlouvu o přenosu příslušnosti k projednávání přestupků pouze s obcí s rozšířenou působností nebo s obcí s pověřeným obecním úřadem, v jejímž správním obvodu se obec nachází. Obec může veřejnoprávní smlouvou přenášet pouze veškerou příslušnost k projednávání přestupků. Podle § 63 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o obcích“): Obce, jejichž orgány vykonávají přenesenou působnost ve stejném správním obvodu obce s rozšířenou působností, mohou uzavřít veřejnoprávní smlouvu, podle níž budou orgány jedné obce vykonávat přenesenou působnost nebo část přenesené působnosti pro orgány jiné obce (jiných obcí), která je (které jsou) účastníkem veřejnoprávní smlouvy. Předmětem veřejnoprávní smlouvy nemůže být přenesená působnost, která je na základě zákona svěřena orgánům jen některých obcí. K uzavření veřejnoprávní smlouvy je třeba souhlasu krajského úřadu.*

Obcím s pověřeným obecním úřadem je svěřeno projednávání přestupků jednak v rozsahu příslušnosti obce základního typu, viz § 60 odst. 2 ZOP, ale současně i v rozsahu obcí typu II, a to zvláštními zákony (např. zákonem č. 122/2004 Sb., o válečných hrobech a pietních místech a o změně zákona č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, atd.). Ze stanoviska MV, odboru veřejné správy, dozoru a kontroly, ze dne 6. 3. 2017, č. j. MV-27163-2/ODK-2017, vyplývá, že je možné, aby veřejnoprávní smlouvu uzavřela obec s pověřeným obecním úřadem s obcí s rozšířenou působností, s tím, že § 105 ZOP omezuje smluvní strany veřejnoprávní smlouvy pouze takovým způsobem, aby nedocházelo k přenosu příslušnosti k projednávání přestupků mezi obcemi I. typu navzájem.

Z odpovědi MV, OVS, k dotazu č. 7) - viz zápis z KD 12. 3. 2019 - pak vyplývá, že by se mohla smlouva týkat pouze projednávání přestupků v rozsahu příslušnosti obce základního typu.

Z výše uvedeného lze dle našeho názoru vyvodit, že obec s pověřeným obecním úřadem může s odkazem na § 63 zákona o obcích uzavřít s obcí s rozšířenou působností pouze veřejnoprávní smlouvu o výkonu přenesené působnosti na úseku přestupků v rozsahu příslušnosti obce základního typu, viz § 60 odst. 2 ZOP (neboť tato působnost je svěřena zákonem všem obcím), nikoliv však i v rozsahu, jak je svěřena obcím s pověřeným obecním úřadem, protože tento rozsah působnosti je svěřen jen některým obcím, a tak by taková případná veřejnoprávní smlouva byla v rozporu s § 63 zákona o obcích.

Máme však současně za to, že taková veřejnoprávní smlouva mezi obcí s pověřeným obecním úřadem a obcí s rozšířenou působností o výkonu přenesené působnosti na úseku přestupků v rozsahu pouze příslušnosti obce základního typu je v rozporu s § 105 ZOP, neboť dle tohoto ustanovení lze přenést pouze veškerou příslušnost k projednávání přestupků, přičemž v tomto případě by k přenosu veškeré příslušnosti nedošlo.

Jde tedy o to, zda skutečně platí pravidlo „všechno nebo nic“, a zda tedy „veškerá příslušnost“, znamená skutečně „veškerou příslušnost“, nebo zda „veškerá příslušnost“ vlastně „veškerou příslušnost“ vůbec neznamená (pochybnosti o významu slova „veškerá“ vyvolává konečně i samotný výklad MV - viz stanovisko OLG k projednávání přestupků strážníky obecní policie ze dne 26. 7. 2017, obsažené v zápisu z KD z 5. 9. 2018). Je tedy za současné právní úpravy (viz shora) vůbec možné, aby obec typu II. (s pověřeným obecním úřadem), která není schopna zabezpečit vlastními silami výkon přestupkové agendy (zejména z důvodů personálních), uzavřela veřejnoprávní smlouvu s jinou obcí (svou obcí s rozšířenou působností), a pokud ano, v jakém rozsahu?

Odpověď OLG: Podle § 63 odst. 1 zákona o obcích nemůže být předmětem veřejnoprávní smlouvy mezi obcemi taková přenesená působnost, kterou zákon výslovně svěřuje pouze orgánům vybraných obcí, kterými jsou zpravidla obce s rozšířenou působností nebo pověřené obce. Pokud obce veřejnoprávní smlouvu s takovým obsahem uzavřou, stává se tato smlouva od počátku neplatná a není schopna mít právní účinky, nehledě již k tomu, že ji krajský úřad neschválí. Z výše uvedeného lze dle našeho názoru vyvodit, že obec s pověřeným obecním úřadem může s odkazem na § 63 zákona o obcích uzavřít s obcí s rozšířenou působností pouze veřejnoprávní smlouvu o výkonu přenesené působnosti na úseku přestupků v rozsahu příslušnosti obce základního typu, viz § 60 odst. 2 ZOP (neboť tato působnost je svěřena zákonem všem obcím), nikoliv však i v rozsahu, jak je svěřena obcím s pověřeným obecním úřadem, protože tento rozsah působnosti je svěřen jen některým obcím, a tak by taková případná veřejnoprávní smlouva byla v rozporu s § 63 zákona o obcích.

Ohledně projednávání přestupků strážníky obecní policie, je nutno vzít v potaz, že v tomto případě má přednost speciální úprava podle zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, která neumožňuje, aby obecní policie zřízená u různých obcí měla různý rozsah působnosti. Každá obecní policie má tedy pravomoc projednávat přestupky v zákonem stanoveném rozsahu, který nelze zúžit uzavřením veřejnoprávní smlouvy podle ZOP.

KD 10. 9. 2019 - K VPS v návaznosti na závěr z KD 11. 6. 2019

Dotaz: *V podrobnostech odkazujeme na dotaz, týkající se uzavření veřejnoprávních smluv, (dále jen „VPS“), mezi obcí s pověřeným obecním úřadem a obcí s rozšířenou působností. Z odpovědi OLG vyplývá, že VPS uzavřená mezi obcí s pověřeným obecním úřadem a obcí s rozšířenou působností se může týkat jen výkonu přestupkové agendy svěřené všem obcím, tedy v rozsahu příslušnosti obce dle § 60 odst. 2 ZOP, jak plyne z § 63 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „obecní zřízení“). S tímto závěrem OLG se ztotožňujeme. Náš dotaz však zní (a doposud výslovně zodpovězen nebyl), zda se taková VPS nedostává do rozporu s § 105 ZOP, dle něž lze přenést pouze veškerou příslušnost k projednávání přestupků (když v daném případě se nepřenáší „veškerá“ příslušnost, ale pouze „příslušnost obce typu I“). Dále doplňujeme, že Jihomoravský kraj v připomínkovém řízení k novele ZOP uplatnil zásadní připomínku – návrh na novelu § 105 ZOP tak, aby výkladové nejasnosti byly odstraněny, připomínka však nebyla akceptována.*

Odpověď OLG: Taková VPS se nedostává do rozporu s § 105 ZOP, neboť i v § 105 ZOP se veškerou příslušností rozumí pouze veškerá příslušnost svěřená obcím základního typu (pokud jde o příslušnost obecní policie, k tomu viz závěr z předchozího KD).

K § 106 a § 107

Evidence přestupků, Postup při zápisu do EP

KD dne 8. 3. 2016 - **Dotazy k evidenci přestupků**

Dotazy:

a) V § 16j odst. 1 písm. a) zákona č. 269/1994 Sb. o RT se stanoví, že RT vydá opis z EP na základě žádosti správnímu orgánu oprávněnému projednat přestupek pro účely jeho projednání. Rozumí se tím, že o opis z EP může požádat kterýkoliv správní orgán projednávající kterýkoliv přestupek (a to jak správní orgán I. stupně tak i odvolací správní orgán), nebo o opis z EP může požádat pouze správní orgán projednávající přestupky uvedené v § 91 PŘZ (a to jak správní orgán I. stupně tak i odvolací správní orgán)?

b) Ustanovení § 16j zákona č. 269/1994 Sb. o RT stanoví, kdo všechno může o opis z EP požádat. Mezi těmito osobami však není uveden obviněný, resp. pachatel přestupku, tedy osoba, jíž se zápis v evidenci přestupků týká. Ustanovení § 88a odst. 1 PŘZ však přímo uvádí, že domnívá-li se fyzická osoba, že údaje vedené v evidenci přestupků o její osobě nejsou v souladu s provedeným řízením o přestupku anebo s rozhodnutím soudu, který rozhodl o žalobě proti rozhodnutí o přestupku, může podat u správního orgánu, který zápis provedl, námitku. Jak se fyzická osoba dozví o údajích, které jsou o ní vedeny v evidenci přestupků? Na základě kterého ustanovení kterého právního předpisu může fyzická osoba požádat o opis z EP? Může o něj požádat pouze fyzická osoba, která byla shledána vinnou z přestupku uvedeného v § 91 PŘZ nebo i osoba, která přestupek vůbec nespáchala, ale pouze chce mít doloženou bezúhonnost?

Odpověď: ad a) Podle § 16j odst. 1 písm. a) zákona č. 269/1994 Sb. o RT RT vydá opis z EP na základě žádosti správnímu orgánu oprávněnému projednat přestupek pro účely jeho projednání. EP bude obsahovat jen údaje o vybraných přestupcích, o kterých to stanoví zákon, tedy PŘZ a další zvláštní zákony (viz posouzení přestupkové spolehlivosti). Obecně lze proto říci, že o opis by měl žádat ten správní orgán, který je příslušný k projednání přestupku, jenž je předmětem evidence, a který pro účely jeho projednání zároveň potřebuje informace o přestupkové minulosti podezřelého z tohoto přestupku. Je zřejmé, že informace o evidovaných přestupcích mají relevanci pouze pro správní orgán příslušný k projednání evidovaných přestupků – může za ně např. uložit přísnější sankci. V daném případě je dále nutno rozlišit, zda se jedná o přestupky podle § 47 odst. 1, 49 a 50 PŘZ, tedy evidované za účelem zpřísněného postihu recidivy, nebo o přestupky evidované pro účely posouzení přestupkové spolehlivosti jak podle PŘZ, tak podle zvláštních zákonů (např. na úseku rybářství, myslivosti nebo zbraní a střeliva). U zpřísněného postihu recidivy platí: Podle § 69 PŘZ si správní orgán příslušný k projednávání přestupku podle § 47 odst. 1, § 49 nebo § 50 PŘZ po zahájení řízení o těchto přestupcích nebo před vydáním příkazu o uložení pokuty, pokud je prvním úkonem v řízení, nebo před rozhodnutím o uložení pokuty v blokovém řízení opatří opis z EP vedené RT týkající se obviněného z přestupku. Za tyto přestupky může na místě ukládat sankce takový správní orgán, který by měl být schopen získat potřebnou informaci v okamžiku řešení přestupku na místě s přestupcem. Ustanovení tedy míří na správní orgán I. stupně (zákon ale nevylučuje, aby o opis požádal též odvolací správní orgán; zákon rovněž nevylučuje, aby v případě potřeby, byl opis z EP vyžádán opakovaně, tj. např. těsně před vydáním rozhodnutí o přestupku³⁹. U zpřísněného postihu recidivy tedy

³⁹ Bude-li však opis, pořízený po zahájení řízení (tj. před nařízeným ústním jednáním a prováděným dokazováním), pořízen znovu po skončení ústního jednání, tj. těsně před vydáním rozhodnutí ve věci, (např. v zájmu ověření si, zda v mezidobí do EP nebyl zapsán u téhož přestupce další přestupek jiným správním orgánem, či zda nebyl údaj o tomto přestupci z EP odstraněn v důsledku námitkového řízení), bude třeba účastníka znovu seznámit s podklady před vydáním rozhodnutí podle § 36 odst. 3 SR.

platí, že správní orgán je povinen vyžádat si opis. V případě dalších evidovaných přestupků bude vyžádání opisu pouze fakultativní, nebude potřeba při ukládání sankce vždy konfrontovat evidenci přestupků, pouze po uložení sankce za takový přestupek bude potřeba ex post zanechat údaje o takovém přestupku do EP. Opět není vyloučeno, aby o opis požádal též odvolací správní orgán. Domníváme se však, že správní orgán by v případě dalších evidovaných přestupků neměl požadovat opis ve chvíli, kdy jej podle zákona k ničemu nepotřebuje (viz dikce § 16j odst. 1 písm. a) zákona č. 269/1994 Sb. o RT „pro účely projednání přestupku“).

ad b) Koncepce EP je taková, že RT neposkytuje výpis z EP přestupci, resp. dotčené osobě, ale pouze opis na žádost příslušných orgánů veřejné moci. Přestupce se tedy o tom, že má „záznam“ v evidenci přestupků, zpravidla dozví až v souvislosti s konkrétním řízením o přestupku vedeném proti jeho osobě (např. při nahlížení do spisu, seznámení se s podklady před vydáním rozhodnutí apod.). Proti tomuto zápisu pak může přirozeně protestovat vznesením námítky ve smyslu § 88a PŘZ (v praxi se tedy může stát, že zatímco obec A povede s přestupcem řízení, vůči obci B, která přestupce již dříve řešila a zanesla o jeho pravomocně vyslovené vině o přestupku údaj do EP, přestupce uplatní námitku; v takovém případě bude obec A nucena řešit nastalou situaci např. předběžnou otázkou ve smyslu § 57 SŘ a posečkat na výsledek námitkového řízení, které provede obec B). Přestupce (stejně jako jakákoliv jiná fyzická osoba) si však bude moci požádat o informace z EP také na základě § 12 zákona č. 101/2000 Sb. Podle tohoto zákona (cit. § 12) totiž platí, že pokud požádá subjekt údajů o informaci o zpracování svých osobních údajů, je mu správce povinen tuto informaci bez zbytečného odkladu předat. Obsahem informace je vždy sdělení o účelu zpracování osobních údajů, osobních údajích, případně kategoriích osobních údajů, které jsou předmětem zpracování, včetně veškerých dostupných informací o jejich zdroji, povaze automatizovaného zpracování v souvislosti s jeho využitím pro rozhodování, jestliže jsou na základě tohoto zpracování činěny úkony nebo rozhodnutí, jejichž obsahem je zásah do práva a oprávněných zájmů subjektu údajů, příjemci, případně kategoriích příjemců. Správce má přitom právo za poskytnutí informace požadovat přiměřenou úhradu nepřevyšující náklady nezbytné na poskytnutí informace. Povinnost správce poskytnout informace subjektu údajů upravenou v § 12 může za správce plnit zpracovatel.

KD dne 13. 9. 2016 - K pořizování opisů z EP

Dotaz: *Který správní orgán bude oprávněn požádat o opis z EP? Bude tímto správním orgánem s ohledem na § 16j odst. 1 písm. a) zákona č. 269/1994 Sb. o RT kterýkoli správní orgán projednávající přestupky (pro ověření přestupkové spolehlivosti), nebo budou tímto správním orgánem pouze ty správní orgány, které projednávají přestupky, jež jsou předmětem EP podle § 91 PŘZ, a ty správní orgány, jimž možnost, resp. povinnost vyžádat si opis z EP ukládá zákon?*

Odpověď: Předně odkazujeme na metodickou pomůcku (tj. rozlišování obligatorního a fakultativního pořizování opisů). Od toho lze odvodit, že v první řadě půjde o:

- a) správní orgán projednávající přestupek, který je předmětem EP (viz § 91 PŘZ, kdy s odkazem na § 69 PŘZ půjde u vybraných přestupků o povinnost správního orgánu si tento opis pořídit v určitém procesním stádiu);
- b) nebo půjde o správní orgán povinný pořizovat opis v případě jednání, které má znaky přestupku (např. zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů);

c) nebo půjde o správní orgán, který je oprávněn za účelem ověření přestupkové spolehlivosti žádat o opis z EP dle zvláštního zákona (např. zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů);

d) dále však může jít též o kterýkoliv jiný správní orgán oprávněný projednat jakýkoliv jiný přestupek pro účely jeho projednání (viz § 16j odst. 1 písm. a) zákona č. 269/1994 Sb. o RT a § 12 odst. 1 PŘZ).

KD dne 13. 9. 2016 - **K evidenci přestupků**

Dotaz: *V případě, že o uložení pokuty v blokovém řízení rozhodovala obecní policie, může obecní úřad pověřit k zápisu o uložení této pokuty v blokovém řízení obecní policii, když ze zákona vyplývá, že i v hlavním městě Praze a ve statutárních městech si tento zápis provádí sama městská policie. KÚ má za to, že § 88 PŘZ tento postup neumožňuje.*

Odpověď: Ztotožňujeme se s názorem KÚ. Je si třeba uvědomit, že ustanovení § 88 odst. 2 PŘZ je kogentní ustanovení, nikoliv dispozitivní, od něhož bychom se mohli odchýlit.

Dotaz: *Kdo v případě, že přestupkovou agendu vykonává KPPP jako zvláštní orgán obce, bude oprávněn provádět zápis údajů do EP. KÚ se domnívá, že v tomto případě není obecní úřad oprávněn zápis provést, neboť z § 88 PŘZ vyplývá, že údaje do EP zapisuje správní orgán, který o přestupku rozhodoval v posledním stupni, v tomto případě tedy KPPP.*

Odpověď: KPPP je orgánem územního samosprávného celku (jde o zvláštní orgán obce) a jako taková je správním orgánem ve smyslu § 1 odst. 1 SŘ. Podle našeho názoru je tedy možné, aby KPPP prováděla zápis do EP. Vzhledem k tomu, že působnost KPPP je do značné míry odvozena od působnosti obce, resp. obecního úřadu, je podle našeho názoru rovněž přípustné, aby zápis neprováděla sama KPPP, ale např. stejná úřední osoba, která bude určena k zápisu do EP v obecním úřadu.

KD dne 13. 12. 2016 - **Vyžádání opisu z RT a vydání příkazu**

Dotaz: *Když chce správní orgán ve věci vydat příkaz, musí si vyžádat opis z EP a s tímto opisem obviněného seznámit (§ 36 odst. 3 SŘ). Lze pak vydat příkaz, který je prvním úkonem v řízení?*

Odpověď: Vydání příkazu může být prvním úkonem v řízení (§ 150 SŘ). Ustanovení § 36 SŘ se použijí až v případě zahájení řízení o přestupku, pokud správní orgán rozhoduje příkazem, a pokud je tento prvním úkonem v řízení, nemá správní orgán povinnost postupovat podle § 36 SŘ. Má povinnost vyžádat si opis z EP, s tímto však pachatele přestupku neseznamuje. Tuto povinnost má vždy v případě vedení řízení před vydáním rozhodnutí (příkazu).

KD dne 13. 12. 2016 - **Zápis do EP - přestupek ve stádiu pokusu**

Dotaz: *V případě pravomocně uložené blokové pokuty za pokus přestupku proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. d) PŘZ ve znění účinném od 1. 10. 2016 se do EP zapíše /pokud jde o právní kvalifikaci ve smyslu § 16i odst. 2 písm. e) zákona o RT/ pouze § 50 odst. 1 písm. d), nebo je nutno v EP zohlednit i fakt, že se jednalo o přestupek ve stádiu pokusu, a proto se zapíše i § 50 odst. 3 PŘZ?*

Odpověď: Zapiše se vždy skutková podstata přestupku. Pokus je pouze vývojovým stádiem protiprávního jednání. Na pokus přestupku se v zákonem výslovně uvedených případech hledí, jako by došlo k dokonání přestupku.

KD dne 13. 12. 2016 - **Jak zapisovat do EP přestupky vyřízené ve společném řízení**

Dotaz: *Jak zapisovat do EP přestupky vyřízené ve společném řízení, (§ 57 odst. 1 PŘZ), kde je uložena jedna pokuta?*

Odpověď: Podle názoru OLG v případě, že se vede společné řízení o několika přestupcích, přičemž všechny přestupky podléhají EP, vytvoří se v EP společný záznam zahrnující všechny tyto přestupky s tím, že se uvede sankce, která byla v řízení uložena, pouze jednou.

V případě, že se vede společné řízení o několika přestupcích, z nichž některý nepodléhá EP, postupuje se stejným způsobem jako v prvním popsáném případě, ovšem s výjimkou toho, že se ve společném záznamu neuvede přestupek, který nepodléhá EP, neboť v opačném případě by se jednalo o výkon veřejné moci nad rámec zákonné úpravy, a tedy o postup v rozporu se zákonem.

KD dne 13. 12. 2016 - **Postup PČR, absence opisu z RT**

Dotaz: *Má PČR povinnost u každého pachatele, který spáchá přestupek dle § 91 PŘZ, vyžádat si opis z EP, který posléze přiloží k oznámení přestupku, nebo pořizování OPISU je především povinností orgánů projednávajících přestupky? Doposud PČR k oznámení přestupku opis nepřikládala, ale dle mého názoru, jen v případě, že dojde ke krádeži, kde bude zboží vráceno zpět do prodeje (tj. nedojde k majetkové újmě) a může být přestupek vyřešen PČR blokově na místě. Ale i tak je věc postoupena ke správnímu orgánu bez opisu a bez dalšího vysvětlení, proč nebyla věc řešena blokově na místě. Má tedy PČR povinnost pořizovat opis z EP při každém přestupku dle § 91 PŘZ nebo je to povinností až správního orgánu?*

Odpověď: Podle našeho názoru má PČR (ale i obecní či vojenská policie) vždy povinnost si vyžádat opis z EP, pokud bude řešit v blokovém řízení přestupky, které podléhají evidenci z důvodů recidivy, tj. zejména přestupky dle § 47 odst. 1, § 49 a § 50 (viz § 91a, § 84 odst. 4 a § 47 odst. 4, § 49 odst. 5 a § 50 odst. 5 PŘZ). Pokud příslušník PČR na místě dojde k závěru, že nejsou splněny podmínky pro řešení přestupku v blokovém řízení, má PČR povinnost přestupek oznámit příslušnému správnímu orgánu (viz § 58 odst. 2 PŘZ). V tomto oznámení by PČR měla zaslat i opis z EP, který si vyžádala pro potřeby řešení přestupku v blokovém řízení (jako součást „nezbytných šetření ke zjištění osoby podezřelé ze spáchání přestupku“) a sdělit, proč neřešila přestupek v blokovém řízení.

KD dne 13. 12. 2016 - **Opis z RT k osobě cizince**

Dotaz: *Z § 69 PŘZ vyplývá povinnost správních orgánů v určených případech pořizovat před uložením blokované pokuty, před vydáním příkazu, nebo po zahájení řízení o přestupcích opis z EP. V případě cizinců, kteří nejsou v EP evidováni, nelze opis opatřit. Strážníci městské policie při projednávání přestupků v blokovém řízení postupují na základě pokynů nadřízených stejným způsobem - opatřují si opisy z EP. V případě, že jim RT opis k osobě cizince z uvedeného důvodu nevydá, nepřístupují k projednání přestupků v blokovém řízení a oznamují je správnímu orgánu. Správní orgán rovněž nezíská opis (ze stejného důvodu - cizinec není v EP dosud evidován), paradoxně se od něho ale projednání přestupku očekává. Jak mají městské policie a správní orgány tento nesoulad řešit?*

Odpověď: Předně odkazujeme na metodickou pomůcku⁴⁰ MV k novele PŘZ (viz kapitola „4. EP“). „V případě, že správní orgán na základě identifikačních údajů, které zjistí o osobě

⁴⁰ Dostupná z webové adresy: <http://www.mvcr.cz/clanek/stavajici-zakon-o-prestupcich.aspx>

podezřelé, nevyplní všechny kolonky uvedené ve formuláři žádosti o opis z EP, nezíská opis z EP, ale obdrží informaci, ve které bude uvedeno, že zadané identifikační údaje jsou nedostatečné pro ztotožnění osoby v EP (tzv. odmítnutí žádosti). Tato skutečnost nebrání tomu, aby při projednávání přestupku na místě, kdy nedojde k uložení blokové pokuty, byla věc postoupena příslušnému správnímu orgánu, pokud je k dispozici dostatek údajů umožňujících identifikaci osoby pro účely řízení o přestupku.“

Nezíská-li strážník městské policie opis z EP z důvodu, že v něm o podezřelé osobě záznam není, je na jeho správním uvážení, tedy po zvážení okolností konkrétního případu zvolí, zda přestupek vyřeší na místě uložení blokové pokuty či tento oznámí k projednání příslušnému správnímu orgánu. Zde je nutné podotknout, že v případě, že by se strážníci městské policie výslovně vyhýbali ukládání pokut v blokovém řízení, a to i ve věcech, kde tak v minulosti činili, je vhodné iniciovat schůzku mezi tajemníkem a ředitelem (velitelem) městské policie k vyřízení nastalé situace (obec je zřizovatelem městské policie).

KD dne 13. 12. 2016 - Chybný zápis v RT, přezkumné řízení

Dotaz: *Z opisu z EP před vydáním příkazu městská část zjistila, že PČR dne 2. 11. 2016 uložila blokovou pokutu za přestupek proti majetku a dne 10. 11. 2016 uložila další blokovou pokutu za přestupek proti majetku. Městské části oznámený přestupek se také stal dne 10. 11. 2016 a oznámila ho Městská policie hl. m. Prahy. Není vyloučeno, že uvedená osoba kradla dne 10. 11. 2016 dvakrát. Tento („svůj“) přestupek bude městská část řešit v příkazním řízení, neboť opakované spáchání přestupku je zjevné. Domníváme se, že uložení blokové pokuty ze dne 10. 11. 2016 je v rozporu se zákonem, a protože považujeme za důležité sjednotit postup úřadů v těchto případech zjištěných z úřední činnosti. Dovolujeme si proto požádat o názor či doporučení dalšího postupu. Dle našeho názoru v úvahu připadá informace policejnímu orgánu jakožto podnět k přezkumnému řízení, zde ale není zřejmé, jaká součást blokovou pokutu nesprávně uložila - např. v rámci Prahy by bylo třeba ji informovat cestou krajského ředitelství PČR (pominu, že není zřejmé, kolik možných chybných zápisů se při činnosti správních orgánů objeví), zde je třeba poukázat i na novou 6 měsíční lhůtu k přezkumnému řízení. Městské části jsme také radili k druhému zápisu nepřihlížet a v rámci uložení sankce nezohledňovat, de facto tento postup ovšem úplně správný také dle našeho názoru není, neboť nezákonnost může být pouze domnělá (např. může jít o chybu zápisu), vzhledem k charakteru evidence by také mělo být důvěřováno jeho obsahu, dokud se neprokáže opak.*

Odpověď: S názorem tazatele, že je nezbytné podat podnět orgánům PČR k provedení přezkumného řízení, plně souhlasíme, se všemi důsledky vyplývajícími z § 85 odst. 5 a 6 PŘZ. Nicméně s doporučením k zápisu nepřihlížet nesouhlasíme. Jestliže obecní policie při projednávání přestupku v blokovém řízení zjistí, že je zde překážka rozhodnout o přestupku v blokovém řízení (§ 84 odst. 4 PŘZ), musí vždy postupovat tak, že přestupek v blokovém řízení nelze projednat a musí jej oznámit příslušnému správnímu orgánu. Přitom jí nepřísluší posuzovat oprávněnost zápisu v EP.

KD dne 12. 6. 2018 - Realizace práva podle § 36 odst. 3 SŘ k opisu z EP, jako podkladu pro rozhodnutí

Dotaz: *KÚ obdržel rozhodnutí MV, kterým bylo v přezkumném řízení zrušeno rozhodnutí KÚ i správního orgánu prvního stupně pouze z důvodu, že obviněnému ani osobě přímo postižené spácháním přestupku nebylo podle § 36 odst. 3 SŘ umožněno vyjádřit se k opisu z EP jako podkladu rozhodnutí. Souhlasíme s tím, že došlo k vadě řízení, která však dle našeho názoru nemá vždy vliv na zákonnost rozhodnutí a je třeba zkoumat, zda postupem správních orgánů bylo zasaženo do práv dotčených osob a jakým způsobem.*

Osoba přímo postižená spácháním přestupku není účastníkem řízení, a byť má dle § 71 ZOP právo vyjádřit se k podkladům rozhodnutí, nemůže porušení § 36 odst. 3 SR u opisu z EP zasáhnout do jejích práv. Její postavení v řízení jí nedává ve vztahu k uznávání obviněného vinným či ke stanovení správního trestu žádná subjektivní práva na jeho potrestání a stanovení druhu a výše správního trestu. Pokud pak jde o obviněného, domníváme se, že ani jeho základní práva nebyla postupem správních orgánů, v případě, že v EP nebyl evidován žádný přestupek, porušena a rozhodnutí není nezákonné. Opis z EP zobrazuje objektivní stav úřední evidence, osvědčuje, zda se pachatel již dříve ne/dopustil jiných přestupků a především nemá žádný vztah k uznání obviněného vinným. Obviněný neměl v evidenci evidován žádný přestupek a správní orgán uložil pokutu v zákonném rozmezí. Jakékoli případné vyjádření není sto na příslušném objektivním stavu z EP (neexistence přestupku) nic změnit a nemůže mít tedy ani vliv na samotné stanovení správního trestu. Zrušení rozhodnutí v přezkumném řízení v takovémto případě považujeme za přepjatý formalismus.

Odpověď: Je nesporné, že v případě opisu z EP se jedná o jeden z podkladů pro vydání rozhodnutí. Tento závěr ostatně vyplývá také z „Metodické pomůcky k zákonu č. 204/2015 Sb., kterým se mění PŘZ, zákon č. 269/1994 Sb., o RT, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony“. Se zřetelem k této skutečnosti je s ním tudíž třeba účastníka řízení ve smyslu § 36 odst. 3 SR před vydáním rozhodnutí seznámit a umožnit mu, aby se k němu vyjádřil. Není přítom na správním orgánu, aby sám určoval, k jakému podkladu (v daném případě opis z EP) umožní účastníkovi řízení se vyjádřit a k jakému nikoliv. Účastník řízení má právo seznámit se před vydáním rozhodnutí ve věci s kompletním spisovým materiálem, resp. vyjádřit se ke všem podkladům. Nebyla-li účastníkovi řízení dána možnost seznámit se s opisem z EP, byť za situace, kdy neměl evidován žádný přestupek, přiklonil se zdejší útvar v posuzovaném případě ke striktní interpretaci § 36 odst. 3 SR.

KD dne 11. 12. 2018 - **Požizování opisu z EP**

Dotaz: *Pokud správní orgán projednává přestupek, který se nezapisuje do evidence (např. podle zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů; dále jen „zákon o obecní policii“) a je potřeba posoudit spolehlivost obviněného (podezřelého), pod jakým důvodem je možné do evidence za účelem pořizování opisu nahlédnout? Důvody jsou v evidenci dány taxativně, je možné si pouze vybrat z nabízených možností a žádná na takový případ nedopadá.*

Odpověď: Nahlížení do EP se uskutečňuje prostřednictvím pořizování opisů z této evidence. O opis, který je veřejnou listinou, může požádat jen některý z orgánů veřejné moci dle taxativního výčtu v § 16j odst. 1 zákona č. 269/1994 Sb. o RT. O vydání opisu lze požádat tehdy, stanoví-li tak zákon. Obecnou úpravu zde představuje § 106 odst. 2 ZOP. Ten stanoví: Správní orgán příslušný k projednání přestupku zapisovaného do EP si po zahájení řízení o takovém přestupku nebo před vydáním příkazu, je-li prvním úkonem v řízení, opatří opis z EP týkající se obviněného nebo podezřelého z přestupku. Z dikce uvedeného ustanovení vyplývá obligatorní povinnost správního orgánu, projednávajícího přestupek zapisovaný do EP, o opis požádat.

Stranou tohoto ustanovení však může být povinnost nebo možnost poříditi si opis zakotvena ve zvláštní právní úpravě, zejména např. pro účely ověřování spolehlivosti - viz např. § 4 odst. 3 nebo § 51 odst. 2 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů; obdobně viz dále např. zákon o obecní policii, zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění

pozdějších předpisů, zákon č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě a o změně zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí (zákon o Probační a mediační službě), ve znění pozdějších předpisů, či zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů.

Konečně dodejme, že MV v minulosti (na KD 13. 9. 2016, dále viz Metodická pomůcka k zákonu č. 204/2015 Sb. - stále dostupná z webových stránek www.mvcr.cz), připustilo i fakultativní pořizování opisů při projednávání ostatních přestupků za účelem hodnocení osoby pachatele. Citace: „Při projednávání ostatních přestupků bude vyžádání opisu pouze fakultativní, nebude proto potřeba při ukládání sankce vždy konfrontovat evidenci přestupků. V souladu s § 12 odst. 1 PŘZ nicméně bude možné za účelem hodnocení osoby pachatele přestupku vyžádat si opis z EP i při projednávání jiných přestupků než přestupků evidovaných za účelem zpřísněného postihu recidivy.“ Co se míní pod výrazem „ostatní přestupky“? Všechny přestupky? S přihlédnutím ke znění § 16j odst. 1 písm. a) zákona č. 269/1994 Sb. o RT, jakož i § 12 odst. 1 PŘZ, je MV názoru, že kterýkoliv správní orgán při řešení jakéhokoliv jiného přestupku (než přímo toho, který je předmětem EP), bude moci požádat o vydání opisu z EP v souvislosti s projednáváním přestupkové věci (MV je však názoru, že možnost fakultativního pořizování opisů v případě projednávání jiných přestupků, než těch, které jsou předmětem evidence, bude spíše výjimečnou záležitostí).

Pohledem dnešní platné právní úpravy by takové fakultativní pořizování opisu zjevně mohlo být učiněno s odkazem na § 37 písm. f) ZOP.

KD 10. 9. 2019 - Zápis do EP po právní moci rozhodnutí krajského úřadu, kterým byl udělen souhlas k uzavření veřejnoprávní smlouvy, (dále též „VPS“)

Dotaz: *Z důvodu právní jistoty obcí si dovoluujeme požádat o zodpovězení následujícího dotazu: Komise pro projednávání přestupků obce A vydala příkaz, kterým uznala obviněného vinným z přestupku zapisovaného do evidence přestupků. Současně však došlo k uzavření VPS mezi obcí A a městem B ohledně výkonu přestupkové agendy, a poté, co byl vydán shora uvedený příkaz, nabylo rozhodnutí krajského úřadu, kterým byl udělen souhlas k uzavření této VPS, právní moci, když přitom den právní moci rozhodnutí krajského úřadu je dnem, od něhož jsou orgány města B příslušnými správními orgány ve věci přestupků, k nimž doposud byla příslušná komise pro projednávání přestupků obce A. Spisová agenda byla v souladu s uzavřenou VPS předána z obce A městu B. Až poté nabyl příkaz právní moci. Komise pro projednávání přestupků obce A v tomto okamžiku však již není příslušným správním orgánem. Je správný názor, že právní moc vyznačí a zápis do evidence přestupků učiní správní orgán, který vydal pravomocné rozhodnutí, tedy obec A? Za této situace se tedy spisový materiál musí vrátit obci A k provedení zápisu a po provedení úkonů by měl být předán opětovně městu B.*

Odpověď: Podle našeho názoru, jenž je ve shodě i se stanoviskem OLG, by měl zápis do evidence přestupků, jako jeden z úkonů činěných v rámci přestupkové působnosti, provést ten správní orgán, který aktuálně tuto působnost vykonává, v daném případě tedy orgán obce B, na něhož byla tato působnost VPS delegována.

KD dne 10. 12. 2019 - Zápis do EP po právní moci rozhodnutí

Mgr. Ing. Jan Strakoš upozornil, že se na MV obrátil KÚ Jihomoravského kraje a to opětovně s dotazem k problému, který byl řešený již na posledním KD 10. 9. 2019 – problém zápisu do evidence přestupků po právní moci rozhodnutí KÚ, kterým byl udělen souhlas k uzavření veřejnoprávní smlouvy, (dále jen „VPS“). V této souvislosti připomněl původní názor prezentovaný Mgr. Stanislavem Pšeničkou z OVS, opírající se o „stanovisko“ OLG - viz zápis KD 10. 9. 2019, jeho str. 2 – 3⁴¹: „zápis do EP, jako jeden z úkonů činěných v rámci přestupkové působnosti, by měl provést ten správní orgán, který aktuálně tuto působnost vykonává, v daném případě tedy orgán obce B, na něhož byla tato působnost VPS delegována.“

K tomuto stanovisku Krajský úřad Jihomoravského kraje nicméně upozornil na následující: podle § 107 odst. 1 zákona ZOP, údaje do EP zapisuje správní orgán, který o přestupku rozhodoval v posledním stupni, a to prostřednictvím elektronického formuláře. Z výše uvedeného tedy vyplývá, že zápis by měl provést správní orgán, který o přestupku rozhodoval, tedy komise obce A, byť byla poté VPS příslušnost přenesena na obec B. KÚ k věci dále uvedl, že elektronický formulář RT neumožňuje, aby obec B (která po vydání příkazu obcí A uzavřela s touto obcí VPS a je tedy nadále příslušná k projednávání přestupků za obec A) zapsala rozhodnutí o přestupku za obec A. Osoba, která je v příslušné obci, v tomto případě obci B, oprávněna zapsat rozhodnutí o přestupku do elektronického formuláře, nemá možnost v kolonce „označení správního orgánu“ provést změnu a označit jako správní orgán, který rozhodoval o přestupku, obec A, protože automaticky jí formulář umožní zápis pouze za obec B, za nějž také musí vyplnit sídlo orgánu, číslo jednací o přestupku, datum, číslo jednací pak je ale také obce A, nikoli B. Pokud by obec B zapsala do formuláře rozhodnutí o přestupku, bude v něm uvedeno, že toto rozhodnutí vydala již obec B, což je však nesprávný údaj. KÚ se proto domnívá, že pokud MV trvá na svém stanovisku z KD, tj. že zápis provede obec B, mělo by MV vstoupit v jednání s RT, aby bylo umožněno v případě uzavření VPS zapsat obcí B rozhodnutí o přestupku za obec A, tzn., musel by být změněn elektronický formulář tak, aby tento způsob zápisu umožnil a bylo tak zřejmé, že obec B sice zápis provedla, ale o přestupku rozhodovala obec A. KÚ i přesto má za to, že vzhledem dikci § 107 ZOP (údaje do EP zapisuje správní orgán, který o přestupku rozhodoval v posledním stupni) by měl rozhodnutí o přestupku do EP zapsat příslušný správní orgán obce A, neboť závěr MV, který byl učiněn na KD dne 10. 9. 2019, je v rozporu s výše uvedeným ustanovením.

V této souvislosti oslovený zástupce RT uvedl, že souhlasí se stanoviskem KÚ, kdy uvedená dikce ustanovení § 107 odst. 1 ZOP podle něj odpovídá dikci § 75 odst. 1 SŘ: *Správní orgán, který rozhodl v posledním stupni, vyznačí na písemném vyhotovení rozhodnutí, které zůstává součástí spisu, právní moc nebo vykonatelnost rozhodnutí. Zároveň vyznačí den vyhlášení tohoto rozhodnutí nebo den, kdy byla písemnost předána k doručení.* Jinými slovy řečeno, je logické, že stejný orgán, tj. ten, který rozhodl v prvním stupni, a který vyznačil právní moc na rozhodnutí, bude tím, kdo bude přestupek zapisovat do EP.

Po další diskuzi s OLG, který i nadále setrval na původním názoru, byla předběžně dohodnuta možná technická změna formuláře ve smyslu výše uvedené připomínky; o uvedené změně je však nejdříve možné uvažovat až od jara 2020, neboť to bude vyžadovat další jednání RT s MV.

Dále zástupce RT představil úpravu formuláře CzechPoint „Rozhodnutí o přestupku“, která byla OVS iniciována již v minulosti na základě poznatků z praxe - viz zápis z KD 12.

⁴¹ Dostupný z webové adresy: <https://www.mvcr.cz/clanek/zapisy-z-konzultacnich-dnu-k-prestupkoveproblematice.aspx>

3. 2019⁴² - bod I. a) – nemožnost zapsat do EP pravomocný výrok o vině za situace, kdy v odvolacím řízení bude zpochybněn jen výrok o správním trestu. Elektronicky formulář bude nově nabízet zapisujícímu správnímu orgánu položku: „Zrušen výrok o správním trestu bez zrušení výroku o vině“, včetně položky pro případ udělené amnestie prezidentem republiky (správní trest se bude zobrazovat s položkou „Amnestie – datum vyhlášení“).

K § 109

Využívání údajů z informačních systémů veřejné správy

KD dne 11. 9. 2012 - **Postup správních orgánů při získávání údajů ze základních registrů v rámci řízení o přestupcích**

Dotaz: *Kdy a jaké údaje získávat od účastníka či účastníků nebo ze základních registrů? Je nutné provádět ztotožnění před každým úkonem vůči účastníku či účastníkům řízení nebo tyto údaje získávat pouze v případech pochybností?*

Odpověď OLG: V první řadě je třeba vycházet z toho, že zavedení základních registrů nezbavuje podatele povinnosti uvádět v podání náležitosti podle § 37 SŘ. Nezbytným minimem je uvedení údajů nezbytných k identifikaci osob (podatele, případně dalších osob), tyto údaje musí z povahy věci uvést podatel, aby bylo možné ověřit jeho procesní legitimaci a vůbec autenticitu podání. Správní orgán ověřuje tyto údaje pouze v případě pochybností, jinak vychází z údajů získaných při zahájení řízení. Z toho vyplývá, že správní orgán není povinen ověřovat v základních registrech údaje, s nimiž v řízení pracuje, před každým úkonem, nýbrž pouze v případě, že má o platnosti údaje pochybnost (obdobně např. opakovaně neověřuje adresu trvalého pobytu nebo adresu pro doručování).

KD dne 10. 3. 2020 - **Využití informačních systémů veřejné správy dle § 109 ZOP**

Dotaz: *Správní orgány prvního stupně upozorňují, že údaj o omezení svéprávnosti lze získat ze systému AISEO, nikoliv již ze systému ROB, což zpomaluje a komplikuje jejich činnost.*

Odpověď: Údaje obsažené v tomto informačním systému řeší § 18 zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech, tam tento údaj uvedený není. Nicméně novelou provedenou zákonem č. 12/2020 Sb., (s účinností od 1. 2. 2022), bude i systém ROB tento údaj obsahovat. Obecně však platí, že správní orgány příslušné k projednávání přestupků mají vstup do AISEO umožněn (viz § 109 odst. 2 ZOP). Pokud to není na některých orgánech prvního stupně možné, je nezbytné toto řešit na úrovni orgánů prvního stupně se správcem registrů.

K § 111

Požadavky na oprávněnou úřední osobu

KD dne 13. 9. 2016 - **Dotaz k aplikaci ZOP**

Dotaz: *KÚ se dotazuje, zda úředník, který např. nemá vysokoškolské vzdělání a má současnou „ZOZku“ může projednávat přestupky, nebo má-li úředník vykonávající agendu stavebního řádu a má ZOZKu k tomuto, může projednávat přestupky podle*

⁴² Dostupný z webové adresy: <https://www.mvcr.cz/clanek/zapisy-z-konzultacnich-dnu-k-prestupkoveproblematice.aspx>

zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „stavební zákon“), apod.

Odpověď: Názor OLG je takový. Podle § 112 odst. 9 ZOP do 31. 12. 2022 může činnost oprávněné úřední osoby vykonávat také osoba, která nesplňuje podmínky podle § 111; předseda KPPP musí mít vysokoškolské vzdělání v magisterském studijním programu v oblasti právo nebo zvláštní odbornou způsobilost. Po této době může činnost oprávněné úřední osoby vykonávat také úřední osoba starší 50 let, pokud nejméně 10 let projednávala přestupky a rozhodovala o nich.

Pokud úředník nemá vysokoškolské vzdělání, po dobu své praxe nejméně 10 let projednával přestupky a rozhodoval o nich - vykonával tedy celou přestupkovou agendu, z toho titulu má složenou příslušnou ZOZku a zároveň mu bude po rozhodném datu 50 let a více, pak splňuje podmínky přechodného ustanovení, a není povinen si vysokoškolské vzdělání doplnit (samozřejmě může). VŠ je zde nahrazena dlouholetou praxí. Pokud by tento úředník měl nově projednávat jiné přestupky, než na které má složenou ZOZku a které během své praxe projednával /např. projednával přestupky podle stavebního zákona a měl by nově projednávat přestupky podle zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů/, pak si musí příslušnou ZOZku doplnit.

KD dne 13. 12. 2016 - Dotazy k § 111 ZOP - obecně, různé

Dotaz: *Jak bude hodnotit KÚ při kontrolní činnosti přestupek projednaný osobou, která nesplňuje kvalifikaci dle § 111 ZOP?*

Odpověď: Pokud bude v roce 2023 přestupky projednávat osoba, která nesplňuje kvalifikační požadavky, resp. pokud by se s touto záležitostí KÚ setkal, na tuto skutečnost upozorní v kontrolním protokolu a uloží nápravné opatření.

Pokud je rozhodnutí vydáno oprávněnou úřední osobou, která nesplňuje požadavky na kvalifikaci ve smyslu § 111 ZOP toto rozhodnutí je nezákonné a je třeba ho v přezkumném řízení zrušit.

KD dne 7. 3. 2017 - Výkon přestupkové agendy starostou obce dle ZOP

Dotaz: *Dle zápisu z jednání na KD pořádaném MV pro zpracovatele přestupkové agendy dne 11. 9. 2007 může starosta obce bez zvláštní odborné způsobilosti pro projednávání přestupků nebo právnického vzdělání sám projednávat přestupky. Lze i na jeho osobu vztáhnout výjimku z kvalifikačních předpokladů uvedených v § 111 ZOP zmíněnou v § 112 odst. 9 věta poslední téhož zákona?*

Odpověď: Pokud bude starosta obce po 1. 7. 2017 projednávat v obci přestupky s odkazem na ustanovení § 109 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (*to je, že stojí v čele obecního úřadu*), pak bude muset splňovat požadavky stanovené v § 111 odst. 1 ZOP. Jak vyplývá z odpovědi ze dne 11. 9. 2007, starosta není úředník územního samosprávného celku, takže nemusí splňovat podmínku zvláštní odborné způsobilosti (pro projednávání přestupků) podle § 21 zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Ustanovení § 111 odst. 1 ZOP definuje oprávněnou úřední osobu, oprávněnou k projednávání přestupků, bez ohledu na to, zda se jedná o postup orgánů moci výkonné, územních samosprávných celků a jiných orgánů, právnických osob a fyzických osob (viz § 1 odst. 1 SR) - výkon této pravomoci je vázán jen na splnění podmínek v § 111 ZOP s využitím ustanovení § 112 odst. 9 ZOP. Z těchto ustanovení nevyplývá, že by starosta obce, pokud projednává přestupky v působnosti obce, měl nějakou výjimku.

K tomu i závěr č. 161 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání ze dne 24. 11. 2017 (Kvalifikační požadavky na předsedu KPPP).

KD dne 5. 12. 2017 - **Dotaz k vyhlášce MV č. 173/2017 Sb., kterou se mění vyhláška č. 512/2002 Sb., o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „vyhláška č. 173/2017 Sb.“) a vyhlášce MV č. 304/2012 Sb., o uznání rovnocennosti vzdělání úředníků územních samosprávných celků, ve znění vyhlášky č. 38/2016 Sb., (dále jen „vyhláška č. 304/2012 Sb.“)**

Dotaz: *Vyhláškou č. 173/2017 Sb. byla s účinností od 1. 7. 2017 novelizována vyhláška č. 512/2002 Sb. Mj. byla správní činnost při přestupkovém řízení ve věci veřejného pořádku, občanského soužití a majetku rozšířena na správní činnost při přestupkovém řízení ve věci pořádku ve státní správě, pořádku v územní samosprávě, veřejného pořádku, občanského soužití a majetku. Novelizována však nebyla vyhláška č. 304/2012 Sb., dle jejíž přílohy 2 tak stále platí, že povinnost prokázat odbornou způsobilost pro správní činnost při přestupkovém řízení ve věci veřejného pořádku, občanského soužití a majetku nemá absolvent magisterského studijního programu Právo a právní věda, obor Právo. Dle znění vyhlášky však zřejmě není těmto absolventům uznána rovnocennost vzdělání při přestupkovém řízení ve věci pořádku ve státní správě a pořádku v územní samosprávě. Máme za to, že tato neodůvodněná disproporce by měla být odstraněna novelizací vyhlášky č. 304/2012 Sb. Než se tak však stane, dovoluujeme si požádat o aktuální výklad předmětných ustanovení.*

Odpověď: Zástupce OLG uvedl, že mezi vyhláškou č. 512/2002 Sb., o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků, ve znění vyhlášky č. 173/2017 Sb., a vyhláškou č. 304/2012 Sb. je nesoulad, který by měl být odstraněn při nejbližší novelizaci vyhlášky č. 304/2012 Sb.

V mezidobí, než dojde k novelizaci vyhlášky č. 304/2012 Sb. je třeba vycházet především z přechodného ustanovení v čl. II bodu 3 věty druhé vyhlášky č. 173/2017 Sb., podle kterého „Úředník, který přede dnem nabytí účinnosti této vyhlášky prokázal zvláštní odbornou způsobilost při přestupkovém řízení ve věci veřejného pořádku, občanského soužití a majetku, splňuje zvláštní odbornou způsobilost pro výkon správní činnosti při přestupkovém řízení ve věci pořádku ve státní správě, pořádku v územní samosprávě, veřejného pořádku, občanského soužití a majetku“. Toto přechodné ustanovení dopadá i na situace, kdy úředník přede dnem nabytí účinnosti vyhlášky č. 173/2017 Sb. neměl jako absolvent magisterského studijního programu Právo a právní věda, obor Právo povinnost prokázat odbornou způsobilost pro správní činnost při přestupkovém řízení ve věci veřejného pořádku, občanského soužití a majetku.

Podle informací od odboru bezpečnostního výzkumu a vzdělávání MV přichází v úvahu u úředníků, kteří nespádají pod zmiňované přechodné ustanovení, postup uznání rovnocennosti vzdělání v předmětné správní činnosti podle § 34 zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (na základě doložení diplomu a dodatku k diplomu s příslušným kódem studijního programu dle vyhlášky).

KD dne 12. 6. 2018 - **K problému zajištění výkonu přestupkové agendy u malých obcí, u nichž není možná veřejnoprávní smlouva ani zřízení KPPP**

Dotaz: *V souvislosti se zodpovězeným dotazem na KD v březnu 2018 upozorňujeme na problematiku projednávání přestupků dle zvláštních zákonů (dle své podstaty se jedná*

o přestupky proti pořádku ve státní správě) v obcích typu I., kde starosta obce pro zabezpečení agendy přestupků neuzavře veřejnoprávní smlouvu, ale zřídí KPPP (pozn.: mnohdy není VPS uzavřena nikoliv z důvodu, že by obec typu I. nechtěla, ale z důvodu neochoty na straně obcí typu II. a III. – tato neochota však plyne často z toho, že obce typu II. a III. již na to nemají kapacitu).

Dle § 61 ZOP může KPPP projednávat přestupky proti pořádku ve státní správě, kterými je dle současných výkladů myšlen toliko přestupek dle § 4 odst. 1 ZONP. Přestupky proti pořádku ve státní správě (s výjimkou § 4 odst. 1 ZONP) je příslušný projednávat obecní úřad obce s rozšířenou působností, nestanoví-li zvláštní zákon něco jiného – jako příklad uvádíme právě v bodě 17) zápisu z KD uvedené přestupky dle § 27 odst. 1 písm. q) a § 27 odst. 1 písm. n) zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, které dle § 28 odst. 2 téhož zákona projednává obec, ale takových zákonů je jistě více.

Problém: Obec typu I., starosta obce (bez právnického vzdělání, někdy i bez VŠ vzdělání) pro zabezpečení agendy neuzavře veřejnoprávní smlouvu, ale zřídí KPPP. V obci se stane přestupek proti pořádku ve státní správě dle zvláštního zákona, který stanoví, že k jeho projednání je příslušná obec, dle současného výkladu tedy obecní úřad typu I.

Tento přestupek dle současného výkladu nemůže projednat starostou zřízená KPPP. Projednat ho může pouze obecní úřad. Obecní úřad na malé obci však často tvoří jen starosta a případně nějaká úřednice či účetní zabezpečující ostatní agendu (rovněž bez příslušného vzdělání). Starosta nemá právnické vzdělání. Požadavek na zkoušku zvláštní odborné způsobilosti se na něj dle zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon č. 312/2002 Sb.“), nevztahuje (není úředníkem). Od 1. 1. 2023 však musí splňovat požadavky dle § 111 ZOP (VŠ vzdělání v oboru právo či jiné VŠ vzdělání a zkouška odborné způsobilosti dle § 111 ZOP). Je však iluzorní očekávat, že by si starosta obce, volený na dobu 4 let, VŠ vzdělání či zkoušku odborné způsobilosti (dle § 111 ZOP) dodělával.

Otázka: Jak má starosta takové obce danou situaci řešit? KPPP takový přestupek projednat nemůže, veřejnoprávní smlouvu na část agendy rovněž uzavřít nemůže, a do obecního úřadu není zařazena žádná osoba, která by byla s ohledem na požadavky dané ZOP byla schopna přestupek projednat.

Návrh: Trvá-li zákonodárce na právní úpravě, podle níž jsou k projednání vybraných přestupků příslušné všechny typy obcí, tedy i obce typu I., je potřeba zajistit, aby se starostové obcí nedostávali do neřešitelných situací a byli schopni výkon přestupkové agendy zabezpečit. K tomu je potřeba iniciovat změnu zákona, která to umožní.

Odpověď: Ve standardních případech je situace řešitelná vydáním rozhodnutí podle § 65 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o obcích“).

Pokud situace není řešitelná přes veřejnoprávní smlouvu a v daném případě nemůže zasáhnout ani nadřízený správní orgán rozhodnutím, kterým by agendu přestupků odňal a jejím projednáním by pověřil jiný úřad (jak je uvedeno výše), pak starosta může do konce roku 2022 přestupky projednávat i v případě, nesplňuje-li kvalifikační předpoklady dle § 111 ZOP.

Pokud se však stávající právní úprava do konce roku 2022 nezmění, od 1. 1. 2023 nebude-li starosta kvalifikační požadavky dle § 111 ZOP splňovat, může přestupky projednávat pouze příkazem na místě. Nebude-li možnost přestupek projednat příkazem na místě, a nebude-li ho moci vyřídit KPPP ani jiný úřad na základě uzavřené veřejnoprávní smlouvy, v takovém případě je nabíledni jediná možnost, tj. aby si věc

podle § 131 odst. 1 písm. a) SŘ atrahoval KÚ a vyřídil ji. Podle našeho názoru však půjde o zcela výjimečné případy, primárně je totiž na místě postup dle § 65 zákona o obcích.

KD dne 12. 6. 2018 - **Ke kvalifikačním předpokladům k projednávání přestupků**
Dotaz. Při KD pořádaným KÚ se zástupci obcí vyšlo najevo, že převážná většina osob, které na obecních úřadech s rozšířenou působností projednávají přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a proti majetku, zpracovávají také agendu přestupků dle zvláštních zákonů, jako např. dle zák. č. 561/2004 Sb., školský zákon, zák. č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, zák. č. 167/1998 Sb., o návykových látkách, zák. č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, zák. č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech a jiné. Tyto přestupkové agendy dle zvláštních zákonů zpracovávají úředníci, kteří mají složenou zkoušku ze zvláštní odborné způsobilosti pouze na „řízení o přestupcích ve věci pořádku ve státní správě, pořádku v územní samosprávě, veřejného pořádku, občanského soužití a majetku“. Máme za to, že v případech, kdy přestupek spadá do oblasti správní činnosti taxativně vyjmenované ve vyhlášce 512/2002 Sb., měl by být projednán osobou, která splňuje kvalifikační předpoklady (ZOZku), tj. osobou znalou zvláštního předpisu, tj. pracovníky příslušných odborů či oddělení (školství, sociálně právní ochrany, občanských průkazů....) a nikoliv osobou, která „pouze“ ovládá procesní záležitosti řízení o přestupcích. Pokud je náš názor správný, prosíme o sjednocení činnosti v rámci úřadů metodickým stanoviskem MV.

Odpověď: S Vaším názorem, že přestupky na různých úsecích veřejné správy, by měli u obcí a krajů projednávat pouze úředníci územních samosprávných celků, (oprávněné úřední osoby), které splňují podmínky stanovené v zákoně č. 312/2002 Sb., upřesněné v příloze vyhlášky č. 512/2002 Sb., o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků, plně souhlasíme. Zvláštní odborná způsobilost prokázána zkouškou pro odvětví veřejné správy na úseku projednávání přestupků proti pořádku ve státní správě a přestupků proti pořádku v územní samosprávě, přestupků proti veřejnému pořádku, přestupků proti občanskému soužití a přestupků proti majetku, nenahrazuje zvláštní odbornou způsobilost požadovanou vyhláškou č. 512/2002 Sb., o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků, pro projednávání přestupků v ostatních odvětvích veřejné správy. Jsme toho názoru, že MV nemusí sjednocovat činnost v rámci úřadů metodickým stanoviskem, protože toto svou úlohu splnilo ustanovením sloupce 4 přílohy k vyhlášce č. 512/2002 Sb., o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků, „Náplně jednotlivých správních činností, k jejichž vykonávání je nezbytné prokázání zvláštní odborné způsobilosti“, který stanoví, že: „Náplně správních činností zahrnují také případné rozhodování o přestupcích v příslušné oblasti“. Domníváme se, že nyní záleží jen na krajských úřadech, jak budou tuto podmínku u podřízených správních orgánů kontrolovat a vyžadovat, a to na jednotlivých úsecích veřejné správy při výkonu správních činností definovaných vyhláškou č. 512/2002 Sb., o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků.

KD dne 11. 9. 2018 - **Různé, informace**

Dále byli účastníci KD upozorněni na časté otázky podřízených správních orgánů, zřejmě vyplývající z nepochopení rozdílů mezi tzv. zkouškou zvláštní odborné způsobilosti, (dále též „ZOZ“), dle zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon č. 312/2002 Sb.“), a tzv. zkouškou odborné způsobilosti ve smyslu § 111 ZOP. Mgr. Ing. Strakoš zdůraznil, že obě zkoušky je třeba důsledně rozlišovat. Pokud se tedy ptá úřad na to, zda

může úředník, který absolvoval ZOZku podle vyhlášky MV č. 512/2002 Sb., o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů, pro správní činnost „řízení o přestupcích ve věci veřejného pořádku, občanského soužití a majetku“ a dále „přestupková řízení ve věcech bezpečnosti a plynulosti silničního provozu na úseku dopravy a silničního hospodářství a správních řízeních souvisejících“ rozhodovat o přestupcích (tj. vydávat příkaz, provádět správní řízení včetně ústního jednání, vydávat rozhodnutí ve věci apod.):

a) podle nejrůznějších zákonů, tj. nejen ve vztahu k těm, u nichž zvláštní odbornou způsobilost prokázal,

b) anebo zda může rozhodovat jen o těch přestupcích, u nichž úspěšně složil tuto zkoušku pro příslušnou správní činnost,

pak je k tomu třeba uvést, že v takovém případě zmiňovaný úředník může (s ohledem na výše uvedené) rozhodovat pouze o těch přestupcích, k nimž má splněnou ZOZku. Zkouška zvláštní odborné způsobilosti (např.) na úseku řízení o přestupcích ve věci pořádku ve státní správě, pořádku v územní samosprávě, veřejného pořádku, občanského soužití a majetku nemůže nahradit např. ZOZku v ochraně ovzduší nebo ve vodním hospodářství. Jde o různé oblasti veřejné správy, pro které platí vždy příslušná ZOZka.

Pokud vyvstává otázka, zda může být předsedou KPPP, která bude řešit přestupky na úseku zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, úředník, který splňuje ZOZku pro správní činnost „řízení o přestupcích ve věci veřejného pořádku, občanského soužití a majetku“, pak odpověď je, že ne. V čele takovéto KPPP, kterou starosta zřizuje podle § 61 ZOP může být osoba, jež splňuje ZOZku ze sociálně-právní ochrany dětí, a která přirozeně splňuje kvalifikační předpoklady dle ZOP. **K tomu i závěr č. 152 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu a správnímu trestání ze dne 12. 5. 2017** (Možnost projednání a rozhodnutí věci zaměstnancem obce, který nesplňuje požadavky zvláštního právního předpisu).

KD 12/2020 - Splnění kvalifikačního předpokladu na oprávněnou úřední osobu

Dotaz: *Lze považovat za splnění kvalifikační podmínky „právnícké“ vzdělání na VŠ poskytující právní vzdělání (např. Paneurópská vysoká škola v Bratislavě), když po magisterském titulu daná osoba získá titul „JUDr.“ na 1 ze 4 českých „klasických“ právníckých fakult? Magisterský studijní obor právo na VŠ v ČR však vystudován nemá.*

Odpověď: Vzhledem ke striktnímu znění ustanovení § 111 odst. 1 ZOP není toto nahrazení zákonného požadavku možné, zákon takovou možnost neupravuje.

K § 112

Přechodná ustanovení

KD dne 6. 6. 2017 - Přechodné ustanovení ZOP – praxe úředníků Dotazy k § 112 odst. 9 ZOP:

a) *Jakým způsobem a na základě jakých dokladů mají orgány posuzovat splnění podmínky nejméně 10 leté praxe v projednávání přestupků a rozhodování o nich?*

b) *Jak budou tuto praxi úřední osoby (příp. správní orgány, u nichž jsou osoby zaměstnané) dokládat např. v případě kontroly nebo v případě odvolací námítky, že daná úřední osoba nesplňuje podmínky pro to, aby přestupky mohla projednávat apod.?*

c) *Počítá se na základě § 112 odst. 1 ZOP do 10 leté praxe v projednávání přestupků též praxe v projednávání toho, co bylo před 1. 7. 2017 označováno za tzv. „jiné správní delikty“, když dle § 112 odst. 1 ZOP na tyto hledí jako na přestupky?*

Odpověď: ad a) Na tuto otázku podle našeho názoru neexistuje paušální odpověď (obecně máme za to, že takovým návodným ukazatelem bude pro správní orgány např. obsah pracovní smlouvy úředníka, jeho zařazení na služební místo, jeho předchozí působení u bezpečnostního sboru apod.).

ad b) Máme za to, že by splnění praxe měl primárně posoudit představený příslušného úřadu. Kontrolujícímu orgánu by pak k účelu ověření splnění zákonné podmínky praxe měly být předloženy adekvátní podklady např. čestné prohlášení úřední osoby o předchozích zaměstnáních pro zápočet praxe či ve smyslu § 313 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, potvrzení o zaměstnání (v němž se mj. uvádí druh konaných prací).

ad c) Máme za to, že do 10 leté praxe v projednávání přestupků náleží též praxe v projednávání dnešních jiných správních deliktů. Ustanovení § 112 odst. 9 ZOP, konkrétně druhou část věty druhé, tedy vykládáme extenzivně.

KD dne 5. 12. 2017 - **K přechodným ustanovením**

Dotaz: *Podle jaké právní úpravy má být vedeno řízení o přestupku poté, co bylo pravomocné rozhodnutí o přestupku vydané v řízení dle PŘZ po 1. 7. 2017 v přezkumném řízení zrušeno a věc byla vrácena správnímu orgánu prvního stupně?*

Odpověď: Z ustanovení § 112 odst. 5 ZOP lze dovodit, že v těchto případech se v přezkumném řízení bude postupovat podle nové právní úpravy. Pokud bude rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, které nabylo právní moci ještě před 1. 7. 2017, v takto provedeném přezkumném řízení zrušeno a věc bude vrácena správnímu orgánu, pak tento procesně postupuje dle nové úpravy, hmotněprávně dle úpravy původní, resp. odpovědnost za přestupek bude posuzovat podle části druhé PŘZ (pokud pozdější úprava není pro obviněného příznivější).

KD dne 10. 3. 2020 - **Kvalifikační požadavky – započítávání dob do desetileté praxe a prokazování této praxe**

Dotaz: *Žádáme o výklad ustanovení § 112 odst. 9 ZOP, v platném znění, konkrétně „výklad desetileté praxe v projednávání přestupků“ (splnění kvalifikačních požadavků), resp. jaké skutečnosti se započítávat budou či nebudou? Konkrétní dotaz správního orgánu I. stupně zněl, zda se do této lhůty bude započítávat např. mateřská dovolená či doba, po kterou byl realizován výkon uvolněné veřejné funkce. Otázka „10-ti leté“ praxe při projednávání přestupků a její prokázání (vůči zaměstnavateli či kontrolním orgánům), pozn. množí se dotazy, jak uvedenou praxi prokázat, např. u bývalých policistů či strážníků městské policie, či způsoby, jak tuto praxi prokázat v návaznosti na zákoník práce (čestné prohlášení v případě absence např. funkční náplně obsahující výslovně bod o projednávání přestupků (správních deliktů) a další.*

Odpověď: Do doby desetileté praxe pro účely posouzení naplnění výjimky z kvalifikačních požadavků tak, jak ji upravuje § 112 odst. 9 ZOP, lze započítat pouze dobu skutečně odpracovanou, a tudíž je nutné dojít k závěru, že mateřská či rodičovská dovolená anebo doba, po kterou byl realizován výkon uvolněné veřejné funkce, se do doby praxe dle § 112 odst. 9 tohoto zákona nezapočítává. Lze přitom podotknout, že smyslem podmínky desetileté praxe je zajistit, že osoby, které nebudou muset splňovat kvalifikační požadavky, budou mít dostatečné praktické zkušenosti s projednáváním přestupků a rozhodováním o nich, přičemž do této praxe by měla být započítána ta doba, kdy osoba skutečně projednávala přestupky a rozhodovala o nich (v zásadě tak např. nestačí, aby úřední osoba měla projednávání přestupků a rozhodování o nich pouze v náplni práce, aniž by tuto agendu skutečně vykonávala; bude však především na posouzení vedoucího

správního orgánu nebo jím pověřené osoby, zda praxe určité osoby bude považována za dostatečnou a lze ji podřadit pod podmínku desetiletého rozhodování o přestupcích). K prokazování praxe lze uvést, že zákon ZOP konkrétní způsob prokázání desetileté praxe ve smyslu § 112 odst. 9 tohoto zákona nestanoví, přičemž jak již bylo naznačeno, posouzení splnění podmínky desetileté praxe bude v konkrétních případech záležet na vedoucím správního orgánu, resp. jím pověřené osobě. Lze konstatovat, že stěžejní by měl být zejména obsah pracovní smlouvy úředníka, jeho zařazení, popřípadě jeho předchozí působení u správního orgánu, přičemž pro posouzení, zda přestupky skutečně projednával a rozhodoval o nich, by měla být stěžejní vědomost správního orgánu o této skutečnosti (resp. vedoucího správního orgánu či představeného takového úředníka), byla-li praxe získána u tohoto správního orgánu. Nabyli-li však úředník praxi u jiného správního orgánu, pak by si odpovědná osoba měla primárně ověřit na tomto předchozím úřadu, zda úředník skutečně projednával přestupky a rozhodoval o nich.

KD dne 10. 3. 2020. - **Odvolací námitka směřující k nesplnění kvalifikačních podmínek oprávněné úřední osoby**

Dotaz: *V případě odvolací námitky, (nesplnění kvalifikačních předpokladů oprávněné úřední osoby), na základě jakých podkladů bude odvolací orgán posuzovat splnění podmínky desetileté praxe.*

Odpověď: Viz odpověď na předchozí dotazy k posuzování problematiky desetileté praxe. V případě odvolací námitky bude nezbytné, aby se krajský úřad obrátil na příslušný podřízený správní orgán, (tajemníka obecního úřadu, nebo přímo na starostu obce), aby se k této námitce vyjádřili, pokud tak neučinili již během postupu podle § 88 správního řádu. Jsme toho názoru, že role odvolacího orgánu bude jen v následné kontrole, která může vést jen ke kontrolním závěrům, že správní orgán prvního stupně nedodržuje zákonná ustanovení pro určení oprávněných úředních osob a pokud nebudou tyto nedostatky odstraněny i k postupu krajského úřadu dle § 66b zákona o obcích.

Z hlediska legality rozhodnutí je potřeba zkoumat, zda správní orgán byl věcně a místně příslušný.

Ustanovení § 111 a § 112 ZOP za porušení této povinnosti žádné následky nestanoví.

Závěry KD ve vztahu k ZONP

K § 4

Přestupky proti pořádku ve státní správě a přestupky proti pořádku v území samosprávě

KD dne 13. 12. 2016 - Majitel psa nesplní svou povinnost (vést psa ve vymezených lokalitách obce na vodítku) stanovenou v obecně závazné vyhlášce obce

Dotaz: *Jak posoudit situaci, kdy majitel psa nesplní svoji povinnost vést psa ve vymezených lokalitách obce na vodítku, stanovenou v obecně závazné vyhlášce obce (nechá ho při venčení v takovýchto lokalitách pobíhat volně kolem sebe)?*

Správní orgán dotyčné obce má za to, že se jedná o přestupek podle § 46 odst. 2 PŘZ, tedy porušení povinnosti stanovené v obecně závazné vyhlášce obce vydané na úseku její samostatné působnosti, kdežto obecní policie dotyčné obce je toho názoru, že pobíhající psy je třeba řešit pouze jako přestupek podle zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon na ochranu zvířat proti týrání“), (takto jim to prý i „bylo doporučeno na rekvalifikačním kurzu“). Pro úplnost je třeba dodat, že v daném případě byla obecně závazná vyhláška upravující pravidla pro pohyb psů na veřejném prostranství na území obce vydána v roce 2005 v souladu s § 10 písm. a) a § 84 odst. 2 písm. i) zákona o obcích, ve znění účinném do 31. 12. 2005, k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku. Správní orgán je, na rozdíl od obecní policie, toho názoru, že zákon na ochranu zvířat proti týrání by bylo namíště aplikovat jen v těch případech, kdy pes volně pobíhá na území dané obce (bez přítomnosti majitele) v důsledku toho, že ho majitel nezabezpečil proti úniku.

Odpověď: *S názorem tazatele se v obecné rovině ztotožňujeme (pokud je obecně závazná vyhláška obce dosud platná a účinná), zdůrazňujeme však, že k výkladu zákona na ochranu zvířat proti týrání je kompetentní Ministerstvo zemědělství.*

KD dne 13. 3. 2018 - K právní kvalifikaci jednání, spočívajícího v neoprávněném stání vozidla na místní komunikaci

Dotaz: *K právní kvalifikaci jednání, spočívajícího v neoprávněném stání vozidla na místní komunikaci nebo jejím úseku, které lze podle nařízení obce použít ke stání jen za cenu sjednanou v souladu s cenovými předpisy a při splnění podmínek stanovených tímto nařízením. V minulosti zde byly rozdílné názory jak mezi MV a Ministerstvem dopravy, tak i v soudní judikatuře. Jedním ze zastávaných názorů byl ten, že se jedná o přestupek proti pořádku ve státní správě podle § 46 odst. 1 PŘZ (nyní odpovídá právní kvalifikaci dle § 4 odst. 1 ZONP). Dle dalšího názoru se jednalo*

o přestupek dle zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o silničním provozu“). ZOP účinný od 1. 7. 2017 obsahuje v § 91 odst. 2 písm. e) následující oprávnění strážníka obecní policie k ukládání pokuty či napomenutí příkazem na místě: Napomenutí nebo pokutu příkazem na místě může kromě příslušného správního orgánu uložit strážník obecní policie za přestupek, jehož projednání je v působnosti obce, za přestupek proti občanskému soužití, pokud nebyl spáchán porušením zákona o silničním provozu, a za přestupek proti pořádku ve státní správě spáchaný neoprávněným stáním vozidla na místní komunikaci nebo jejím úseku, které lze podle nařízení obce použít ke stání jen za cenu sjednanou v souladu s cenovými předpisy a při splnění podmínek stanovených tímto nařízením.

Mají se tedy správní orgány s přihlédnutím ke znění citovaného ustanovení přiklonit k tomu, že neoprávněné stání vozidla na místní komunikaci nebo jejím úseku, které lze podle nařízení obce použít ke stání jen za cenu sjednanou v souladu s cenovými předpisy, má být v současné době kvalifikováno jako přestupek proti pořádku ve státní správě podle § 4 odst. 1 ZONP?

Odpověď: Touto problematikou jsme v minulosti zabývali, stejně tak judikatura. Nejprve je třeba zmínit, že nařízení, které má být porušeno je vydáno na základě zmocnění v § 23 odst. 1 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, tedy na základě zákona, který je v gesci Ministerstva dopravy. Je tedy věcí metodiky Ministerstva dopravy, jakým způsobem vyloží skutkovou podstatu tohoto přestupku.

Lze doplnit, že podle znění § 91 odst. 2 písm. e) ZOP strážník obecní policie může uložit příkazem na místě pokutu nebo napomenutí za přestupek proti pořádku ve státní správě spáchaný neoprávněným stáním vozidla na místní komunikaci nebo jejím úseku, které lze podle nařízení obce použít ke stání jen za cenu sjednanou v souladu s cenovými předpisy a při splnění podmínek stanovených tímto nařízením. Tedy přímo ze zákona plyne, že zákonodárce tento přestupek považuje za přestupek podle § 4 odst. 1 ZONP. Tomuto závěru pak odpovídá i rozsudek NSS ze dne 29. 8. 2017, č. j. 1 As 23/2007-78, který toto jednání také považuje za přestupek proti pořádku ve státní správě. Přestupek proti pořádku ve státní správě pak spadá s ohledem na výše zmiňované do gesce toho ústředního správního orgánu, na základě jehož zmocnění je nařízení vydáváno, tedy do gesce Ministerstva dopravy a nikoliv do gesce MV.

OVS dále upozorňuje, že se písemně obrátil s žádostí o stanovisko na Ministerstvo dopravy. Stanovisko, které OVS obdržel, je přílohou č. 1 k tomuto zápisu⁴³.

⁴³ Stanovisko Ministerstva dopravy: Ministerstvu dopravy, odboru agend řidičů (dále jen „MD“), byla dne 16. března 2018 doručena žádost Ministerstva vnitra, odboru všeobecné správy, o stanovisko k právní kvalifikaci jednání spočívajícího v neoprávněném stání vozidla na místní komunikaci nebo jejím úseku, které lze dle nařízení obce použít ke stání jen za cenu sjednanou v souladu s cenovými předpisy a při splnění podmínek stanovených tímto nařízením. Z žádosti vyplývá, že v minulosti byly na danou problematiku různé názory, ať již na úrovni ústředních správních orgánů, či soudů. Jedním ze zastávaných názorů byl ten, že se jedná o přestupek dle ust. § 46 odst. 1 PŘZ (nyní odpovídá právní kvalifikaci dle ust. § 4 odst. 1 ZONP). Dle dalšího názoru se jednalo o přestupek dle zákona č. 361/2000 Sb.

Dle ust. § 91 odst. 2 písm. e) ZOP platí, že cit.: „Napomenutí nebo pokutu příkazem na místě může kromě příslušného správního orgánu uložit strážník obecní policie za přestupek, jehož projednání je v působnosti obce, za přestupek proti občanskému soužití, pokud nebyl spáchan porušením zákona o silničním provozu, a za přestupek proti pořádku ve státní správě spáchaný neoprávněným stáním vozidla na místní komunikaci nebo jejím úseku, které lze podle nařízení obce použít ke stání jen za cenu sjednanou v souladu s cenovými předpisy a při splnění podmínek stanovených tímto nařízením.“

Závěrem Ministerstvo vnitra, odbor všeobecné správy, vzhledem k výše uvedenému, vneslo dotaz, zda se mají správní orgány přiklonit k tomu, že se jedná o přestupek dle ust. § 4 odst. 1 ZONP či nikoli, s tím, že se přiklonilo k názoru, že ano. MD v tomto směru uvádí, že danou problematikou se zabývá i stanovisko Ministerstva vnitra, odboru bezpečnostní politiky, č. j.: MV-81409-2/OBP2014, vyvěšené na internetových stránkách Ministerstva vnitra (viz <http://www.mvcr.cz/clanek/stanoviska-a-pravni-rozbory-922544.aspx>), byť vychází ze staré právní úpravy (tedy dle PŘZ).

V tomto stanovisku je uvedeno následující, cit.: „Jak OBP, tak všechny výše uvedené subjekty (pozn. MD, ŘSDP PPČR, MP hl. m. Prahy) se shodují na tom, že dané protiprávní jednání má být právně kvalifikováno jako přestupek podle § 125c odst. 1 písm. k) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích. § 23 odst. 1 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „silniční zákon“), dává obcím možnost vymezit pro účely organizování dopravy na území obce v nařízení obce ty oblasti obce, ve kterých lze místní komunikace nebo jejich určené úseky užít za cenu sjednanou v souladu s cenovými předpisy k činnostem uvedeným pod písmeny a) až c) tohoto ustanovení, mj. k stání silničního motorového vozidla v obci na dobu časově omezenou, nejvýše však na dobu 24 hodin. Rozhodne-li se obec této možnosti využít, stanoví jí § 23 odst. 2 silničního zákona povinnost

označit takovéto místní komunikace nebo jejich určené úseky příslušnou dopravní značkou podle zvláštního právního předpisu.

Dle názoru OBP je proto nutno dané ustanovení vykládat tak, že příslušná dopravní značka v sobě de facto inkorporuje předmětná práva a povinnosti vyplývající z daného nařízení obce (samotný tento podzákoný předpis neukládá originálně žádnou povinnost - ta je primárně uložena § 4 písm. c) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích; blíže viz rozsudek NSS sp. zn. 6 As 65/2004). V dotazu uvedené protiprávní jednání tak má být, při splnění všech zákonných podmínek, právně kvalifikováno jako přestupek podle § 125c odst. 1 písm. k) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, neboť došlo k porušení § 4 písm. c) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, tedy k porušení povinnosti řídit se při účasti na provozu na pozemních komunikacích dopravními značkami. K výše uvedenému závěru přispívá i samotný význam § 46 odst. 1 PŘZ. Jedná se o tzv. blanketní skutkovou podstatu přestupku. Tato je určena pro porušení povinností uložených zvláštními právními předpisy, tedy jiných než těch, jejichž porušení je zahrnuto do skutkových podstat § 21 až 45 PŘZ (a jejichž porušení není v daných předpisech výslovně označeno za přestupek). V souladu s obecným právním principem „lex specialis derogat legi generali“ proto užití tohoto ustanovení není na místě, neboť ustanovení § 125c odst. 1 písm. k) zákona o provozu na pozemních komunikacích je nutno chápat ve vztahu k § 46 odst. 1 PŘZ jako ustanovení speciální. V neposlední řadě pak OBP pokládá za vhodný argument svědčící závěru, že se jedná o skutkovou podstatu přestupku podle § 125c odst. 1 písm. k) zákona o provozu na pozemních komunikacích, použití logického porovnání obdobných situací a aplikaci předmětných ustanovení v praxi. Pokud by tak teoreticky řidič A např. zaparkoval vozidlo v místě řádně označeném dopravní značkou č. IP 13c (parkoviště s parkovacím automatem) bez toho aniž by uhradil cenu za užívání tohoto stání (obec má řádně vydané nařízení vymezující oblasti, ve kterých lze místní komunikace nebo jejich určené úseky užít za cenu sjednanou v souladu s cenovými předpisy) a toto jeho jednání bylo právně kvalifikováno jako přestupek podle § 46 odst. 1 PŘZ, hrozila by mu pokuta ve výši až 30 000 Kč. Na druhou stranu, pokud by vedle něj neoprávněně zaparkoval řidič B na parkovišti vyhrazeném pro vozidlo označené parkovacím průkazem pro osoby se zdravotním postižením a dopustil se tak přestupku podle § 125c odst. 1) písm. f) bod 11. zákona o provozu na pozemních komunikacích, hrozila by mu v nezkráceném správním řízení pokuta v rozmezí 5000 - 10000 Kč, tedy ve své nejvyšší možné výši třikrát nižší než v případě řidiče A, a to přes to, že přestupek podle § 125c odst. 1) písm. f) bod 11. zákona o provozu na pozemních komunikacích představuje speciální skutkovou podstatu k obecnému přestupku dle ustanovení § 125c odst. 1 písm. k) zákona o provozu na pozemních komunikacích (tedy tomu, pod který lze zahrnout ostatní protiprávní jednání spojená s nedovoleným stáním vozidla). Takovouto disproporcí shledává OBP jako zjevně nežádoucí a zcela jistě zákonodárcem nezamýšlenou.

Pro úplnost zmiňujeme i předmětnou komentářovou literaturu k tomuto tématu - Jan Vetešník (a kolektiv) uvádí k této problematice následující: „...je proto otázkou, zda porušení výše uvedeného nařízení obce lze kvalifikovat jako přestupek podle § 46 odst. 1 PŘZ (srovnej rozsudek NSS sp. zn. 1 As 23/2007, z 29. 8. 2007), nebo s ohledem na porušení povinnosti řídit se dopravními značkami kvalifikovat jako přestupek podle § 125c odst. 1 písm. k) zákona o silničním provozu (srovnej rozsudek NSS sp. zn. 6 As 65/2004, z 26. 10. 2005). Stejně jako komentářová literatura jsme toho názoru, že s ohledem na skutečnost, že úseky pozemních komunikací jsou označeny dopravními značkami, jedná se o přestupek podle § 125c odst. 1 písm. k) zákona o silničním provozu. [srovnej JEMELKA, J.; VETEŠNÍK, P. Zákon o přestupcích a přestupkové řízení. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 380 – 381.]“

MD je toho názoru, že se na uvedeném právním rozboru v souvislosti s novou právní úpravou na úseku přestupků nic zásadního nezměnilo. V ust. § 4 odst. 1 ZONP je stále daná skutková podstata blanketní (cit.: „Fyzická, právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že poruší povinnost stanovenou v nařízení obce nebo kraje.“), tedy je stanovena obdobným způsobem jako dříve v ust. § 46 odst. 1 PŘZ (cit.: „Přestupkem je porušení i jiných povinností, než které jsou uvedeny v § 21 až 45, jestliže jsou stanoveny zvláštními právními předpisy včetně nařízení obcí, okresních úřadů a krajů.“).

Výše uvedený závěr, tedy že se jedná o porušení dopravní značky č. IP 13c - Parkoviště s parkovacím automatem, kdy je řidič povinen se řídit údaji na značce, dodatkové tabulce nebo na parkovacím automatu, resp. hodinách (obdobně pak dopravní značka č. IP 13b - Parkoviště s parkovacím kotoučem), tj. porušení ust. § 4 písm. c) zákona o silničním provozu, proto pak o přestupek dle ust. § 125c odst. 1 písm. k) téhož zákona, podporuje i současná právní úprava vztahující se k tzv. objektivní odpovědnosti provozovatele vozidla dle ust. § 125f zákona o silničním provozu. Při opačném výkladu by došlo k absurdní situaci, kdy by v případě, že by řidič nebyl na místě ztotožněn, nebylo možné protiprávní jednání oznámit příslušnému správnímu orgánu jako podezření z přestupku provozovatele vozidla, který byl do zákona o silničním provozu včleněn jako reakce na odkládání těchto přestupků z důvodu odkazu na osobu blízkou. Zákon o silničním provozu totiž v ust. § 125f odst. 2 písm. b) stanoví podmínkou, že cit.: „Provozovatel vozidla za

K § 5 Přestupky proti veřejnému pořádku

KD dne 13. 12. 2005 - **Neuposlechnutí výzvy veřejného činitele**

Dotaz: *Občan odmítne prokázat se policii občanským průkazem, je předveden na služebnu, kde je ztotožněn. Je předvedení již sankcí za neprokázání se či lze stíhat za přestupek proti veřejnému pořádku podle § 47 odst. 1 písm. a) PŘZ? Nejedná se o dvojí postih za tutéž věc?*

Odpověď: Zákon č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů, neukládá povinnost mít občanský průkaz stále u sebe. Při posuzování naplnění materiálních a formálních znaků přestupku je nutno k této skutečnosti přihlídnout a dále zkoumat okolnosti konkrétního případu. Je proto třeba rozlišovat, zdali občan u sebe průkaz totožnosti v okamžiku výzvy činitele k prokázání totožnosti měl nebo neměl, tj. zdali mohl výzvu veřejného činitele fakticky splnit či nikoli. Pokud občan průkaz totožnosti u sebe neměl a výzvu veřejného činitele fakticky nemohl splnit a byl ztotožněn až na služebně, o přestupek proti veřejnému pořádku by se nejednalo. Pokud občan průkaz totožnosti u sebe měl, výzvu veřejného činitele mohl fakticky splnit, neuposlechl této výzvy a následně u něho byl průkaz totožnosti nalezen na služebně, o přestupek proti veřejnému pořádku se jedná, o dvojí postih za tutéž věc se jednat nebude (předvedení je zajišťovacím prostředkem, nikoli postihem, i když tak může být občanem subjektivně chápáno).

KD dne 14. 3. 2006 - **Neuposlechnutí výzvy veřejného činitele**

Dotaz: *Policista uložil řidiči na místě blokovou pokutu za přestupek proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu podle § 22 odst. 1 písm. f) PŘZ (za „nesprávné“ parkování). Následně vyzval řidiče, aby motorové vozidlo přeparkoval, což řidič neučinil. Spáchal řidič motorového vozidla přestupek proti veřejnému pořádku podle § 47 odst. 1 písm. a) PŘZ?*

Odpověď: Ano, řidič neuposlechl výzvy veřejného činitele, tj. výzvy k přeparkování motorového vozidla, přestupek tedy spáchal.

KD dne 12. 12. 2006 - **Znečištění veřejně prospěšného zařízení**

Dotaz: *Jak postihovat vylepování plakátů a jiných reklam na válce odvětrávání kolektorové soustavy? Lze zahrnout odvětrávací prvek kolektorové soustavy pod pojem veřejně prospěšné zařízení? Lze považovat stavby a stavební prvky viditelné z veřejného prostranství za veřejné prostranství jako takové a postihovat jejich znečištění? (budovy, vrata, mosty, stěny podchodů loubí apod.). Následně tedy jejich znečištění postihovat podle § 47 odst. 1 písm. d) PŘZ?*

Odpověď: Výlep reklam a plakátů lze v určitých případech stíhat jako přestupek proti veřejnému pořádku podle § 47 odst. 1 písm. d) PŘZ nebo jako přestupek proti majetku

přestupek podle odstavce 1 odpovídá, pokud porušení povinností řidiče nebo pravidel provozu na pozemních komunikacích vykazuje znaky přestupku podle tohoto zákona... V případě, že by OVS, dospěl k závěru, že se jedná o přestupek dle ZONP, nebylo by možné neoprávněné stání vozidla bez zaplacení „parkovacího poplatku“ řešit v rámci objektivní odpovědnosti provozovatele vozidla. Je vhodné doplnit, že by tento závěr znamenal minimálně jen v Praze velmi závažný dopad na řešení tohoto protiprávního jednání s ohledem na postupné rozšiřování tzv. parkovacích zón.

Pro úplnost na závěr doplňujeme, že věc byla neformálním způsobem prodiskutována i se zástupci z řad ŘSDP PPČR a MP hl. m. Prahy při řešení jiné problematiky, a tito zastávají shodný názor tak, jak je výše uvedeno.

podle § 50 odst. 1 písm. a) či b) PŘZ. Co do zavinění postačuje u citovaného přestupku proti veřejnému pořádku zavinění z nedbalosti, u přestupku proti majetku je třeba zavinění ve formě úmyslu.

Válce, které jsou součástí kolektorové sítě, sloužící k jejímu odvětrávání, nelze zahrnout pod veřejné prostranství, i když se na veřejném prostranství nacházejí nebo jsou z veřejného prostranství viditelné.

Zmíněné válce by však mohly být veřejně prospěšným zařízením ve smyslu skutkové podstaty přestupku proti veřejnému pořádku podle § 47 odst. 1 písm. d) PŘZ. Při posuzování, zdali je či není určité zařízení veřejně prospěšným zařízením, je rozhodující povaha zařízení. Není vůbec podstatné, zdali se zařízení nachází či nenachází na veřejném prostranství. Např. sloup veřejného osvětlení se může nacházet na pozemku, který není veřejným prostranstvím, a přesto bude veřejně prospěšným zařízením, naopak odvětrávací komín ze soukromého sklepa s vyústěním na veřejném prostranství veřejně prospěšným zařízením nebude. Při kvalifikaci veřejně prospěšného zařízení není tedy vůbec podstatné, kde se zařízení nachází, podstatná je jeho povaha. Aby bylo možné určité zařízení považovat za veřejně prospěšné, musí zjednodušeně řečeno sloužit veřejnosti, pokud veřejnosti neslouží, není veřejně prospěšným zařízením. Pokud válce slouží veřejnosti, pak lze vylepování plakátů na nich postihovat jako znečištění veřejně prospěšného zařízení (přestupek proti veřejnému pořádku podle § 47 odst. 1 písm. d) PŘZ). Pokud válce veřejnosti neslouží (slouží k soukromým účelům), pak lze uvažovat o případném postihu jako poškozování cizí věci nebo neoprávněné užívání cizí věci (přestupek proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. a) nebo b) PŘZ).

Obecně nelze považovat za stavby a stavební prvky viditelné z veřejného prostranství za veřejné prostranství jako takové a postihovat jejich znečištění. Podle okolností konkrétního případu se spíše než o veřejné prostranství se bude jednat o veřejně přístupný objekt nebo veřejně prospěšné zařízení.

KD dne 12. 12. 2006 - **Rušení nočního klidu**

Dotaz: *Lze majitele psa uznat vinným z přestupku proti veřejnému pořádku podle § 47 odst. 1 písm. b) PŘZ, kterého se měl dopustit tím, že jeho pes několik let rušil noční klid štěkáním?*

Odpověď: Za určitých okolností lze. Jednání majitele psa musí naplnit alespoň z nedbalosti skutkovou podstatu přestupku rušení nočního klidu, tj. majitel psa nechává zbytečně (!) štěkat, ač mu je nebo by mělo být známo, že tím obtěžuje v době nočního klidu sousedy a neučiní rozumná a dostupná opatření ke zmírnění jeho štěkotu (mnohdy stačí dát psovi pouze povel). Nutno též vyhodnocovat okolnosti, za nichž pes štěká - např. je-li to proto, že se někdo vloupává do jím hlídané objektu, majitel psa rozhodně za přestupek rušení nočního klidu postihován být nemůže. Stejně tak např. za situace, kdy pes štěká, protože je provokován osobami odlišnými od majitele, není dána odpovědnost majitele psa za předmětný přestupek.

KD dne 20. 3. 2007 - **Neuposlechnutí výzvy příslušníka PČR**

Problematika: *Prvostupňový správní orgán zaslal k posouzení spisový materiál ve věci přestupku neuposlechnutí výzvy veřejného činitele s tím, že nesouhlasil s názorem svého odvolacího správního orgánu, aby v řízení posoudil oprávněnost výzvy veřejného činitele. Při konzultaci byl stručně sdělen obsah spisu a bylo upozorněno na závaznost právního názoru odvolacího správního orgánu pro prvostupňový správní orgán.*

K problematice výzvy policisty podle zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů⁴⁴, poskytl Policejní prezidium PČR následující stanovisko: „Výzva podle § 9 zákona o Policii ČR má směřovat vůči určité osobě či osobám, má obsahovat oslovení, požadavek, co se má vykonat, resp. čeho se má oslovená osoba/osoby zdržet. Součástí výzvy by měla být také informace o tom, co bude následovat, nebude-li výzvou formulovaný požadavek splněn. Výzvy nemusí být užito, jestliže to povaha a okolnosti služebního zákroku nedovolují (hrozí nebezpečí z prodlení). Formule „Jménem zákona!“ má policista použít, dovoluje-li to povaha služebního zákroku. Uvedená slova se již tradičně užívají ke zvýraznění skutečnosti, že výzva pochází od vykonavatele státní moci. Užitím výzvy se však služební zákrok nestává protiprávním, neboť jeho potřeba je dána existencí protiprávního jednání nebo protiprávního stavu. Policistova výzva nemusí být vždy verbální. Může se také jednat o užití gest (např. při zastavování vozidel). Policie má zákonem dány úkoly, k jejichž splnění má k dispozici určité „nástroje“, mezi něž řadíme i výzvu. U výzvy platí presumpce správnosti a osoba, vůči níž výzva směřuje, je povinna ji uposlechnout a vyhovět policistovi, který vykonává služební úkon. V souvislosti s tím se dostáváme k nutnosti odlišit pojmy „služební úkon“ a „služební zákrok“, protože by mohlo být namítáno, že policista je povinen použít odpovídající výzvy jen při provádění služebního zákroku, a nikoliv služebního úkonu. Z logiky věci může být výzvy užito i před zákrokem, a nikoliv pouze při zákroku (zákrok často předpokládá aktivní konání až v budoucnu), a protože na časové ose bude výzvě zpravidla předcházet služební úkon, plyne z toho, že policista se zpravidla nejprve pokusí provést služební úkon, pakliže marně, přikročí k výzvě něco ne/konat a v případě neuposlechnutí provede služební zákrok. Je nepřijatelné, aby osoby zpochybňovaly oprávněnost výzvy policisty. Každý má povinnost výzvy uposlechnout. Existují však i případy ospravedlnitelného neuposlechnutí výzvy policisty. Bude to zejména z oblasti upravené trestně právními předpisy. Jinak však uposlechnutí výzvy nepřipouští diskusi a osoba je povinna policistově požadavku v momentě vyzvání vyhovět. Následně má právo si na jednání policisty stěžovat, a to u příslušného orgánu PČR (tím může být vedoucí příslušník, kontrolní skupina na okrese nebo kontrolní útvar na kraji a na policejním prezidiu ČR. Správní orgán v přestupkovém řízení (o přestupku podle § 47 odst. 1 písm. a) PŘZ) v případech pochybností o oprávněnosti výzvy policisty musí vyjít z široké škály úkolů a oprávnění PČR, které jsou uvedeny zejména v zákoně o Policii ČR a trestně právních předpisech.“

KD dne 11. 9. 2007 - **Neuposlechnutí výzvy veřejného činitele**

Dotaz: *Je naplněna skutková podstata přestupku proti veřejnému pořádku podle § 47 odst. 1 písm. a) PŘZ - neuposlechnutí výzvy veřejného činitele při výkonu jeho pravomoci, když obviněný poté, co byl přistižen v tramvaji bez platné jízdenky, na opakované výzvy strážníků městské policie odmítne prokázat totožnost? Obviněný byl poté předveden na obvodní oddělení PČR, kde rovněž odmítal jakýmkoliv způsobem prokázat svou totožnost a stále tvrdil, že je ochoten podrobit se veškerým úkonům za účelem zjištění jeho totožnosti na oddělení kriminalistické techniky Ostrava 1. Následnou bezpečnostní prohlídkou byl u něj nalezen občanský průkaz, na jehož základě byla jeho totožnost ověřena v CRO.*

Odpověď: V dotazovaném případě byla naplněna skutková podstata přestupku proti občanskému soužití podle § 47 odst. 1 písm. a) PŘZ, a to včetně objektu přestupku - narušení veřejného pořádku.

⁴⁴ Nyní zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

KD 18. 12. 2007 - **Vzbuzení veřejného pohoršení**

Dotaz: *V oznámeních PČR o přestupku podle § 47 odst. 1 písm. c) PŘZ nejsou uvedeny vůbec žádné osoby (měly by být alespoň dvě), které by mohly potvrdit, že je jednání podezřelého z přestupku pohoršilo. Bylo by možno „po policejní linii“ zajistit, aby příslušníci PČR z obvodních oddělení alespoň dvě osoby uváděli? Většinou je v oznámeních uvedeno jen to, že např. „jednáním XY, který se v silně podnapilém stavu potácel v kolejišti, byla pobouřena cestující veřejnost“. Přestupek pak nelze prokázat.*

Odpověď: Pokud policejní orgán neučinil nezbytné šetření ve smyslu § 58 PŘZ (zajištění důkazních prostředků nezbytných pro pozdější dokazování před správním orgánem) tak, aby mohl být přestupek proti veřejnému pořádku podle § 47 odst. 1 písm. c) PŘZ prokázán minimálně třemi osobami, které se subjektivně cítily být jednáním obviněného pohoršeny, je třeba, aby správní orgán oslovil orgán policejní a upozornil ho na existenci rozsudku NSS ze dne 19. dubna 2004, č. j. 2 As 69/2003 -50, podle kterého veřejné pohoršení ve smyslu § 47 odst. 1 písm. c) PŘZ nastává v případě současného naplnění tří znaků:

- 1) musí být spácháno veřejně,
- 2) jednání musí subjektivně pohoršovat zpravidla více než dvě osoby, které budou tomuto jednání obvykle přítomny současně a
- 3) jednání musí být v rozporu s obsahem mravnosti, na němž se česká společnost shoduje.

Policejní orgán je třeba upozornit na to, aby oznámení přestupku veřejného pohoršení obsahovalo nezbytná šetření k zajištění důkazních prostředků nezbytných pro pozdější dokazování před správním orgánem, tj. 3 subjektivně pohoršené osoby.

KD dne 11. 3. 2008 - **Neuposlechnutí výzvy veřejného činitele**

Dotaz: *PČR oznámila spáchání přestupku podle § 47 odst. 1 písm. g) PŘZ. Pachatelem je osoba bez přístřeší, která byla zjištěna policejní hlídkou při kontrole veřejného WC v železniční stanici P., spící na podlaze uvedeného WC. V oznámení přestupku se uvádí, že kabinka WC byla zabráná neoprávněně a nemohla být používána. Pachatel se k přestupku vyjádřil v tom smyslu, že zaplatil 5,- Kč vhozením mince a poté na WC zůstal, protože tam bylo teplo, chtěl tam, přespát a nemá kam jít. Došlo k naplnění skutkové podstaty přestupku podle § 47 odst. 1 písm. g) PŘZ?*

Odpověď: O přestupek se nejedná, zaplacením poplatku nedochází k neoprávněnému záboru veřejného prostranství.

KD dne 14. 12. 2010 - **Spáchání přestupku neuposlechnutí výzvy úřední osoby v soukromí**

Dotaz: *Lze se dopustit přestupku proti veřejnému pořádku, konkrétně přestupku neuposlechnutí výzvy úřední osoby, i v případě, že se pachatel nachází doma, tedy nikoliv na veřejnosti? Je zde porušen nebo ohrožen objekt přestupku, tedy veřejný pořádek?*

Odpověď: Neurčitý pojem veřejného pořádku nelze vykládat úzce jazykově pouze jako „pořádek na veřejnosti“, ale veřejným pořádkem je třeba rozumět soubor pravidel, které regulují i jednání, které může mít účinek navenek či na veřejnost, byť k jednání samotnému dojde v soukromí.

KD dne 15. 3. 2011 - **Neuposlechnutí výzvy úřední osoby a souvislost s veřejným pořádkem**

Dotaz: *Podle jednoho "starého rozhodnutí" MV z roku 2003, které bylo vydáno v rámci přezkoumání rozhodnutí krajského úřadu mimo odvolací řízení, vyplynulo, že se přestupku dopustí ten, kdo neuposlechne výzvy veřejného činitele, kterážto výzva musí*

být učiněna v souvislosti se zachováním veřejného pořádku, tj. ne každé neuposlechnutí výzvy veřejného činitele je přestupkem. Platí dosud toto stanovisko, nebo se přestupku obecně dopustí i ten, kdo neuposlechne výzvy veřejného činitele bez dalšího, tj. nemusí být zkoumáno, za jaké situace byla výzva učiněna?

Odpověď: Zmiňované rozhodnutí MV nedohledalo, domníváme se však, že bylo mylně vyloženo. Z podstaty věci bude v zásadě každé neuposlechnutí výzvy úřední osoby, vydané (projevené, vyslovené) při výkonu její pravomoci narušením veřejného pořádku, je-li podmínkou zachování veřejného pořádku i dodržování pokynů a výzev úředních osob. Podstatná je souvislost mezi výzvou úřední osoby a výkonem její pravomoci. Přestupkem nebude pouze neuposlechnutí výzvy zjevně nezákonné nebo vydané zjevně zcela mimo pravomoc dané úřední osoby.

KD dne 13. 12. 2011 - Neuposlechnutí výzvy policie při řešení přestupku; souběhy přestupků

Dotaz: *PČR dorazí do bytového domu, kde je rušen noční klid a občanské soužití a výzev policistů není uposlechnuto. Může jít o souběh přestupku neuposlechnutí výzvy a rušení nočního klidu, nebo jde jen o přestupek rušení nočního klidu, kdy sankci uložíme vyšší z důvodu, že v rušení bylo pokračováno i po výzvách policistů?*

Odpověď: Záleží na oznámení přestupku (jeho obsahu). Správní orgán není vázán právní kvalifikací skutku učiněnou PČR. Pachatele v zásadě lze postihnout za souběh přestupků podle § 47 odst. 1 písm. a) PŘZ a přestupku podle § 47 odst. 1 písm. b) PŘZ.

KD dne 13. 3. 2012 - Neuposlechnutí výzvy úřední osoby

Dotaz: *Řidič („motorkář“) stojí naschvál před radarem, policistou je požádán, aby odstoupil; oslovený poodstoupí, měření radarem však brání dál. Jde o přestupek dle § 47 odst. 1 písm. a) PŘZ?*

Odpověď: Policista může řidiče vyzvat opakovaně a konkrétně. Výzva má být jasná, srozumitelná, jednoznačná. Nelze říci, že by oslovený první výzvy neuposlechl.

KD dne 12. 3. 2013 - Neuposlechnutí výzvy policisty k provedení dechové zkoušky

Dotaz: *V případě, že podezřelý z přestupku (nikoliv dopravního) odmítne přes výzvu zasahujícího policisty provést dechovou zkoušku za účelem zjištění přítomnosti alkoholu, lze uvedené jednání kvalifikovat jako přestupek proti veřejnému pořádku dle § 47 odst. 1 písm. a) PŘZ? Mají správní orgány od PČR zjišťovat, zda podezřelí odmítli dechovou zkoušku s tím, že požadovali krevní zkoušku?*

Odpověď: Podle našeho názoru může jít o přestupek proti veřejnému pořádku dle § 47 odst. 1 písm. a) PŘZ. Z podstaty věci bude v zásadě každé neuposlechnutí výzvy úřední osoby, vydané (projevené, vyslovené) při výkonu její pravomoci, narušením veřejného pořádku, je-li podmínkou zachování veřejného pořádku i dodržování pokynů a výzev úředních osob. Podstatná je souvislost mezi výzvou úřední osoby a výkonem její pravomoci. Podle § 63 odst. 2 písm. a) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Policii ČR“), je policista oprávněn vyzvat k prokázání totožnosti osobu podezřelou ze spáchání trestného činu nebo správního deliktu. Podle § 67 odst. 1 zákona o Policii ČR je policie v souvislosti s odhalováním a šetřením přestupku oprávněna vyžadovat mimo jiné provedení orientačního vyšetření při podezření na ovlivnění alkoholem nebo jinou návykovou látkou pomocí dechové zkoušky nebo odběrem slin anebo potu a také odborné lékařské vyšetření ke zjištění alkoholu nebo jiné návykové látky včetně odběru krve, moči, slin nebo potu, a to i v případě, že osobu nelze předem pro její zdravotní stav ke strpění příslušných úkonů

vyzvat. Podle § 67 odst. 3 zákona o Policii ČR úkonům uvedeným v odstavci 1 písm. b) nebo c) je osoba povinná se podrobit, není-li to spojeno s nebezpečím pro její zdraví. Podle § 67 odst. 4 zákona o Policii ČR odběr krve musí být proveden, požádá-li o to osoba podezřelá z přestupku. Správní orgán nemusí od PČR zjišťovat, zda podezřelý ze spáchání přestupku požadoval provedení krevní zkoušky, pokud by se totiž podezřelý podrobil tomuto vyšetření jakožto kvalitativně vyššímu úkonu, než je orientační dechová zkouška, nebylo by možné posoudit odmítnutí dechové zkoušky na přítomnost alkoholu jako přestupek dle § 47 odst. 1 písm. a) PŘZ a správnímu orgánu by toto nebylo oznámeno jako přestupek proti veřejnému pořádku.

KD dne 10. 12. 2013 - **Vzbuzení veřejného pohoršení**

Dotaz: *Městská policie po správním orgánu vyžaduje projednávání přestupků vzbuzení veřejného pohoršení jen na základě úředního záznamu strážníků a případně jimi pořízené fotodokumentace ležících osob. Podle jejich tvrzení není třeba u těchto přestupků zjišťovat jakékoliv svědky, kteří by byli pohoršení chováním osoby podezřelé z přestupku. Postačuje pouze, že se skutek stal na místě veřejnosti přístupném a jednání podezřelého by obecně mohlo pohoršovat?*

Odpověď: Podle našeho názoru takový postup není správný, protože, aby mohl být skutek kvalifikován jako vzbuzení veřejného pohoršení, musí pachatel přestupku naplnit tři znaky, které definovala judikatura (viz rozsudek NSS ze dne 19. 2. 2004, č. j. 2 As 69/2003-50) - musí jednat veřejně (stačí nedbalostní forma jednání), musí tak učinit před minimálně 3 současně přítomnými osobami a musí vzbudit pohoršení těchto osob. Pohoršenými osobami mohou být teoreticky i strážníci městské policie, avšak musí být splněny podmínky uvedené výše, tedy nestačí, že chování dotyčných osob se odehrává na místě veřejnosti přístupném a může vzbudit jakési obecné pohoršení.

KD dne 10. 6. 2014 - **Neuposlechnutí výzvy úřední osoby při výkonu její pravomoci**

Dotaz: *Jedná se o přestupek proti veřejnému pořádku podle § 47 odst. 1 písm. a) PŘZ, v případě, kdy osoba podezřelá ze spáchání úmyslného trestného činu po sdělení podezření podle § 179b odst. 3 zákona TŘ, odmítne, i přes poučení, spolupracovat na provedení úkonů pro účely budoucí identifikace ve smyslu § 63 odst. 5 a § 65 odst. 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o PČR“) a § 114 odst. 4 TŘ?*

Odpověď: V daném případě se dle našeho názoru o přestupek podle § 47 odst. 1 písm. a) PŘZ jednat nebude. Zákon o PČR, jakož i TŘ, v daných ustanoveních přímo uvádí, že nelze-li provedení úkonu potřebného ke zjištění totožnosti osoby či potřebného pro účely budoucí identifikace pro odpor osoby provést, je policista po předchozí marné výzvě oprávněn tento odpor překonat, pokud se nejedná o odběr krve nebo jiný obdobný úkon spojený se zásahem do tělesné integrity. Způsob překonání odporu přitom musí být přiměřený intenzitě odporu. Zákon zde tedy výslovně stanoví možnost využití donucovacích prostředků k překonání odporu (neuposlechnutí výzvy). Podle § 47 odst. 1 písm. a) PŘZ by se dle názoru MV mohlo postupovat v situaci, kdy zákon nestanoví jiný způsob, jak dosáhnout splnění výzvy úřední osoby. Pokud tedy správní orgán prvního stupně obdrží takové oznámení přestupku, doporučujeme ho odložit podle § 66 odst. 3 písm. a) PŘZ.

KD dne 8. 12. 2015 - **Použití donucovacích prostředků po předchozí marné výzvě ke splnění účelu výzvy**

Dotaz: V zápisu z KD konaného 10. 6. 2014 je pod bodem 5) řešen konkrétní případ (viz tento bod), kdy zákon v tomto případě stanoví možnost využití donucovacích prostředků k překonání odporu - neuposlechnutí výzvy. V posledních dvou větách je uvedeno, že: „Podle § 47 odst. 1 písm. a) PŘZ by se dle názoru MV mohlo postupovat v situaci, kdy zákon nestanoví jiný způsob, jak dosáhnout splnění výzvy úřední osoby. Pokud tedy správní orgán prvního stupně obdrží takové oznámení přestupku, doporučujeme ho odložit podle § 66 odst. 3 písm. a) PŘZ.“ Máme za to, že postup zde uvedený, tj. odložení věci v případě, že určitý konkrétní zákon stanoví možnost využití donucovacích prostředků ke splnění účelu, pro něž byla výzva uložena, má obecný charakter. Z Vašeho stanoviska č. j. MV-1426792/VS-2015, ze dne 21. 10. 2015, lze shrnout, že v případě přestupku podle § 47 odst. 1 písm. a) PŘZ je tedy rozhodné, zda byla vyslovena zákonná výzva úřední osoby při výkonu její pravomoci a zda tato byla či nebyla uposlechnuta. Následné vynucení si uposlechnutí výzvy nemá vliv na skutečnost, že zákonná výzva nebyla zprvu uposlechnuta, je však patrný odklon od Vašeho názoru uvedeného v zápisu z KD konaného 10. 6. 2014 pod bodem 5). Zajímalo by nás, na základě čeho k tomu došlo. Dále by nás zajímalo, zda jde o přestupek dle § 47 odst. 1 písm. a) PŘZ v případě, když občan byl strážníkem městské policie vyzván, aby vydal desky s dokumenty, jinak budou odejmuty za použití donucovacích prostředků. Oprávnění strážníka odejmout věc je zakotveno v § 17 odst. 1 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o obecní policii“). Podle tohoto ustanovení je strážník oprávněn po předchozí marné výzvě k vydání věci tuto věc odejmout, jestliže lze mít důvodně za to, že v řízení o přestupku může být vysloveno její propadnutí nebo může být zabrána. Jelikož občan odmítl desky s dokumenty vydat, byly mu za použití donucovacích prostředků (páka na ruku, čímž došlo k uvolnění držení desek) odejmuty.

Odpověď: Zastáváme názor, že pro přestupek podle § 47 odst. 1 písm. a) PŘZ je rozhodné, zda byla vyslovena zákonná výzva úřední osoby při výkonu její pravomoci a zda tato byla či nebyla uposlechnuta. Následné vynucení si uposlechnutí výzvy (překonání odporu osoby, vůči níž výzva směřovala) nemá vliv na skutečnost, že zákonná výzva nebyla zprvu uposlechnuta.

Je-li tedy vyslovena výzva příslušníka PČR či strážníka městské policie, přičemž osoba, vůči níž výzva směřuje, tuto záměrně neuposlechne (ignoruje ji), jednalo by se zřejmě o přestupek neuposlechnutí výzvy úřední osoby při výkonu její pravomoci, ovšem při současném naplnění jeho formálního i materiálního znaku. Tuto skutečnost posoudí příslušný správní orgán.

Zárok policisty či strážníka spočívající v překonání odporu osoby, vůči níž předchozí marná výzva směřovala, (viz § 65 odst. 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů, příp. § 17 odst. 1 zákona o obecní policii), vnímáme jako realizaci oprávnění policisty v danou chvíli jednat na základě příslušného zákona. Nelze přitom toto oprávnění slučovat s činností správního orgánu, který postupuje na základě jiného zákona.

S výše uvedeným výkladem se ztotožnil rovněž OBP.

KD dne 8. 12. 2015 - Neuposlechnutí výzvy PČR k podání vysvětlení podle zákona o PČR

Dotaz: Jde o přestupek podle § 47 odst. 1 písm. a) PŘZ, když není uposlechnuto výzvy PČR k podání vysvětlení dle zákona o PČR? Přestupek PČR spatřuje v tom, že jmenovaný i přes řádné předvolání k podání vysvětlení dle § 61 odst. 1 zákona o PČR, nevyhověl bez dostatečné omluvy nebo bez závažných důvodů výzvám PČR a 3 x se nedostavil. Písemné poučení ve spise, které podezřelý podepsal, však obsahuje pouze

upozornění, že může být předveden. Ve spise je jen úřední záznam, že policisté podezřelého poučili ústně o možnosti spáchání přestupku dle § 47 odst. 1 písm. a) PŘZ.

Odpověď: Podle našeho názoru se o přestupek § 47 odst. 1 písm. a) PŘZ nejedná. Zákon o PČR zcela jasně říká v § 61 odst. 5, že v případě nevyhoví-li osoba bez dostatečné omluvy nebo bez závažných důvodů výzvě, může být předvedena. Jde o pořádkové opatření. Pro naplnění skutkové podstaty § 47 odst. 1 písm. a) PŘZ si je třeba uvědomit samotnou podstatu výzvy - jedná se o fakticky pokyn, spočívající ve vyslovení zákazu nebo příkazu určitého jednání, který je adresát povinen respektovat, a jemuž nepředchází žádné formální řízení.

Obdobně je tomu i v případě, kdy je osoba k podání vysvětlení pozvána správním orgánem podle § 60 PŘZ.

Podle § 60 odst. 1 PŘZ každý je povinen podat správním orgánům nezbytné vysvětlení k prověření došlého oznámení o přestupku; podání vysvětlení může být odepřeno, jestliže by takovým osobám nebo osobám jim blízkým, (§ 68 odst. 4 PŘZ), hrozilo nebezpečí postihu za přestupek, popřípadě za trestný čin nebo by porušily státní nebo služební tajemství anebo zákonem výslovně uloženou nebo uznanou povinnost mlčenlivosti. Podle § 60 odst. 2 PŘZ tomu, kdo se bez závažných důvodů nedostaví na výzvu ke správnímu orgánu k podání vysvětlení podle odstavce 1, nebo tomu, kdo bezdůvodně podání vysvětlení odmítá, může správní orgán uložit pořádkovou pokutu až do výše 5000 Kč. Z uvedeného plyne, že pokud se osoba, pozvaná k podání vysvětlení dle PŘZ nedostaví, nenaplní skutkovou podstatu § 47 odst. 1 písm. a) PŘZ; v daném případě jde o pořádkový delikt.

Ve vazbě na právě uvedené je třeba zdůraznit, např. s odkazem na rozsudek NSS ze dne 29. 4. 2014, č. j. 6 As 128/2013-37, že: „Povinnost dostavit se na předvolání ke správnímu orgánu k podání vysvětlení má zásadně každý, i ten, kdo je podezřelý ze spáchání přestupku. Pouze ten však má nezpochybnitelné právo výpověď ze zákonem vymezených důvodů odepřít, o čemž musí být řádně a prokazatelně poučen. Kdyby podezřelý v reakci na předvolání sdělil, že hodlá odepřít výpověď proti jemu či osobě blízké hrozící nebezpečí postihu za přestupek (např. v písemné omluvě k předvolání), byl by jakýkoli další nátlak v podobě opakovaného předvolání či použití pořádkových opatření směřující k dostavení se ke správnímu orgánu vyloučen.“

Rovněž lze zmínit náleží ÚS ze dne 18. 2. 2010, sp. zn. I. ÚS 1849/08, podle něhož nelze pokutovat osobu, která odmítne podat správnímu orgánu vysvětlení v případě, kdy je zřejmé, že by jí, byť i jen teoreticky, mohla přispět ke svému postihu za přestupek (k zákazu sebeobvinění viz rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva *Marttinen v. Finsko* - stížnost č. 19235/03). Nelze v praktickém životě vyloučit situaci, kdy při výkonu veřejné moci jedná její orgán v omylu, ať už skutkovém či právním, v jehož důsledku se dopouští excesu (jednání *ultra vires*). Existence omylu však rozhodně nemůže být důvodem pro ospravedlnění excesu. Omyl veřejné moci nelze nikdy interpretovat v neprospěch jednotlivce tak, že tento je přesto povinen (i za použití donucení v podobě sankcí) se výkonu pravomoci, pohybující se ovšem *ultra vires*, podrobit... Uložení pořádkového opatření (pořádkové pokuty) jen z důvodu nedostavení se k podání vysvětlení (tj. k podání informací) je v oblasti správního trestání vyloučeno, neboť je zapotřebí přísně respektovat i princip zákazu sebeobviňování či sebeusvědčování, který plyne z interpretace čl. 6 odst. 1 EÚLP.

KD dne 13. 12. 2016 - Neuposlechnutí opakovaných výzev starosty při konání zastupitelstva

Dotaz: *Má starosta v rámci konání zastupitelstva pravomoci jako úřední osoba a pokud dával výzvy v rámci tohoto jednání směrem k veřejnosti z řad občanů (neboť bylo rušeno jednání), dalo by se to posuzovat jako neuposlechnutí výzvy (viz příložený příkaz)?*

Odpověď: Podle našeho názoru ne. Předně je třeba uvést, že působnost starosty obce (města) je stanovena § 103 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o obcích“). Tato se vztahuje k výkonu samostatné působnosti jako jednoho z orgánů obce, směřujících k zabezpečení „fungování“ obce jako právnické osoby (dále jen „PO“). Starostovi obce není zákonem o obcích, ani jinými zákony, stanoven přímý výkon přenesené působnosti, (kromě ustanovení § 103 odst. 4 písm. f) a § 109 odst. 1 zákona o obcích), tedy z hlediska § 14 odst. 1 a § 15 odst. 2 SŘ, není při výkonu samostatné působnosti „úřední osobou“, a není správním orgánem ve smyslu § 1 odst. 1 SŘ (podle § 109 odst. 3 písm. b) zákona o obcích přenesenou působnost vykonává obecní úřad).

Podle § 103 odst. 5 starosta „zpravidla“ řídí zasedání zastupitelstva obce. Podle § 96 zákona o obcích zastupitelstvo obce vydává jednací řád zastupitelstva obce. Tento vnitřní předpis stanoví podrobnosti o jednání zastupitelstva. Měl by stanovit i případné postupy, pokud je tento řád porušen. Jejich porušení podle našeho názoru automaticky nelze považovat za přestupek, včetně neuposlechnutí výzvy předsedajícího jednání zastupitelstva obce.

Znakem přestupku podle § 47 odst. 1 písm. a) PŘZ je neuposlechnutí výzvy úřední osoby při výkonu její pravomoci. Vzhledem k tomu, že zákon starostovi nesvěřuje pořádkovou pravomoc vůči veřejnosti, starosta nemůže vydávat výzvy, jejichž neuposlechnutí by mohlo zakládat naplnění této skutkové podstaty přestupku. Pozn. k příloženému příkazu: i když PŘZ, ve znění k 31. 12. 2004, definoval přestupek podle § 47 odst. 1 písm. a) jako „neuposlechnutí výzvy veřejného činitele při výkonu jeho pravomoci“, lze naši odpověď aplikovat i na tento příkaz. Z tohoto pohledu jej lze definovat jako nezákonný.

KD 6. 6. 2017 - **K úpravě přestupků proti veřejnému pořádku**

Dotaz: *ZONP chápeme jako komplexní úpravu některých přestupků, které se nikde nehodily vložit. A přesto zde může vyvstat tato otázka: dnešní § 47b PŘZ (který se řadí mezi přestupky proti veřejnému pořádku), přejde s účinností od 1. 7. 2017 do zákona o obcích a do zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o hlavním městě Praze“), a již tedy nebude obsažen v § 5 ZONP (kde je upraven právě veřejný pořádek). Tedy z hlediska objektu, patří tyto přestupky, které dnes jsou v § 47b, i nadále mezi přestupky proti veřejnému pořádku?*

Odpověď OLG: Domníváme se, že za přestupky proti veřejnému pořádku budou *stricto sensu* považovány pouze přestupky upravené v § 5 ZONP /např. pokud se v § 60 odst. 2 písm. c) ZOP používá spojení „přestupky proti veřejnému pořádku“, míří se tím pouze na přestupky v § 5 ZONP s tím, že příslušnost obecního úřadu k přestupkům převedeným do zvláštního zákona bude upravena ve zvláštním zákoně/. Přestupky doposud upravené v § 47b PŘZ, které budou od 1. 7. 2017 nově upraveny v zákoně o obcích a v zákoně o hlavním městě Praze tedy již nebudou považovány za přestupky proti veřejnému pořádku.

KD dne 12. 6. 2018 - **K přestupku proti veřejnému pořádku – znevážení postavení úřední osoby při výkonu její pravomoci**

Dotaz: *V posledních několika měsících výrazně vzrostl ze strany Městské policie hl. m. Prahy, (dále jen „MP“), počet oznámení o přestupku - znevážení postavení úřední osoby*

při výkonu její pravomoci. K naplnění předmětné skutkové podstaty podle MP stačí velice málo.

Příklady:

a) Strážníci řešili s obviněným podezření ze spáchání přestupku podle zákona č. 277/2013 Sb., o směnářské činnosti, ve znění zákona č. 183/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím ZOP a ZONP, přičemž obviněný strážníkům řekl "jste psychopati" a posléze jim opakovaně sdělil "vy lžete!".

b) Hlídka našla spícího muže na lavičce, když ho vzbudila a poslala domů spát, tak jim odpověděl: "už jdu, ty čuráku". Muž to zvolal před procházející skupinou lidí (žádný svědek však nebyl ztotožněn).

Takových případů je mnoho, nicméně podle našeho názoru je strážník, stejně jako policista, profesionál a měl by tedy tyto situace zvládnout.

Odpověď: Objektem přestupku proti veřejnému pořádku podle § 5 odst. 1 písm. b) ZONP, není ochrana osobnosti úřední osoby, ale primárně hladký výkon veřejné moci. Účelem je zajištění ochrany zájmu na udržení vážnosti a autority orgánů veřejné moci. V takovém případě pak nelze použít argumentaci, že strážník je profesionál a měl by situaci zvládnout, neboť přestupek nemíří k osobě strážníka, ale ke snížení autority úřední osoby a tím ztížení výkonu její pravomoci.

ZONP nedefinuje konkrétní způsoby, jakými může být přestupek spáchán, tedy jakým způsobem může dojít ke „znevážení postavení“. Lze však dovodit, že takovým jednáním může být urážení, zesměšnění slovy či gesty, vyhrožování, nepravdivé obvinění z protiprávního či jiného závadného jednání, hrubé jednání, v podstatě cokoliv, co je schopno snížit autoritu úřední osoby při výkonu její pravomoci. Příkladem uváděným v důvodové zprávě je situace, kdy policista je neoprávněně obviněn z jednání pod vlivem alkoholu, čímž se občan snaží vyhnout kontrole či jinému úkonu. V případě každého jednání, které má být posouzeno jako přestupek je pak třeba, aby byly naplněny všechny znaky přestupku podle § 5 ZOP. Tedy v tomto případě jak společenskou škodlivost, tak také, zda v tomto konkrétním případě došlo k naplnění skutkové podstaty přestupku; tedy zda došlo i ke znevážení úřední osoby. MV nejsou známy všechny podrobnosti předkládaných případů, zejména příkladu a), kdy za určitých okolností by dané jednání přestupkem býti mohlo. Příklad b) by pak pravděpodobně přestupkem nebyl, i když byl použit hrubý výraz na adresu strážníka, neboť v popisovaném případě osoba strážníka nebyla zneváжена. Procházející skupinka lidí mohla spíše strážníka litovat v tom, s kým vším v rámci své práce jedná. V takovém případě je na místě oznámení o přestupku odložit podle § 76 odst. 1 písm. a) ZOP s tím, že došlé oznámení neodůvodňuje zahájení řízení o přestupku nebo předání věci.

Dne 10. 12. 2019 - **K záboru veřejného prostranství**

Dotaz: *Pokud fyzická osoba neoprávněně zabere veřejné prostranství, může se dopustit přestupku proti veřejnému pořádku dle § 5 odst. 1 písm. g) ZONP. Obdobně se dle § 5 odst. 2 písm. c) téhož zákona, může dopustit tohoto přestupku podnikající fyzická osoba nebo právnická osoba.*

Obec A má zaveden místní poplatek za užívání veřejného prostranství, a to obecně závaznou vyhláškou dle § 14 odst. 2 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s § 10 písm. d) a § 84 odst. 2 písm. h) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, parkování na obecních pozemcích však není předmětem zpoplatnění. Obec A toleruje svým občanům parkování na veřejném prostranství, což se však nelíbí občanovi obce, který nesouhlasí s tím, aby jeho soused na veřejném prostranství parkoval, a opakovaně tento přestupek

oznamuje obci B, která na základě VPS projednává přestupky za obec A. Komise pro projednávání přestupků obce B vstoupila v jednání s obcí A i za přítomnosti PČR, kdy obec A trvá na tom, že parkování, (stání), na veřejném prostranství v obci jí nevádí a nechce tedy své občany sankcionovat. Má Komise pro projednávání přestupků obce B rozhodnout o vině za přestupek dle § 5 odst. 1 písm. g) ZNP, nebo s ohledem na skutečnost, že obec A toleruje parkování svých občanů na veřejném prostranství, může věc odložit dle § 76 odst. 1 písm. a) ZONP?

Odpověď:

Záborem se obecně rozumí dočasné užívání veřejného prostranství. Zamýšlí-li osoba užívat veřejné prostranství zvláštním způsobem (např. parkování vozidla), je třeba vždy tuto skutečnost oznámit příslušnému orgánu. Podmínkou přestupku spočívajícího v neoprávněném záboru veřejného prostranství (dle ZNP) je pak užívání veřejného prostranství bez povolení, souhlasu příslušného orgánu. V daném případě se tedy nabízí otázka, co znamená, že obec A takové jednání (parkování vozidla na veřejném prostranství) toleruje? Dle našeho názoru lze bez znalosti bližších okolností případu k dotazu obecně sdělit následující. Pokud osoba oznámí zábor - parkování na veřejném prostranství, obec A s tímto souhlasí, jedná se o oprávněný zábor, tedy nejsou naplněny znaky skutkové podstaty přestupku podle § 5 odst. 1 písm. g), resp. § 5 odst. 2 písm. c) ZNOP.

Pokud osoba neoznámí zábor, resp. provede jej bez příslušného povolení - jedná se o neoprávněný zábor. Takové jednání pak může být přestupkem podle § 5 odst. 1 písm. g), resp. § 5 odst. 2 písm. c) ZNOP. Dle našeho názoru přitom skutečnost, že obec A toto jednání přehlídí, neřeší jej, jako taková nezproštuje odpovědnosti za případný přestupek. Je tedy na obci B, která na základě VPS projednává za obec A přestupky, aby s ohledem na okolnosti případu posoudila možné naplnění skutkové podstaty tohoto přestupku a podle toho postupovala.

KD dne 28. 6. 2021 - Odmítnutí podrobit se orientačnímu vyšetření

Dotaz: Množí se oznámení PČR, kdy je věc kvalifikována jako přestupek dle § 35 odst. 1 písm. p) zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek (dále jen „zákon č. 65/2017 Sb.“), kdy by ale mělo být uvedeno, proč osoba byla povinna podrobit se vyšetření, tj. uvést jeden z důvodů viz § 20 odst. 1 písm. a) až f) (což uvedeno nikdy není). Jindy obdobnou věc PČR kvalifikuje jako přestupek proti veřejnému pořádku - § 5 odst. 1 písm. a) zákona ZONP. Někdy jsou přestupky spáchány doma, policie vyjede řešit nějaké oznámení (např. napadení) a přitom po účastnících požaduje dechovou zkoušku. Jindy se přestupek stal třeba v nemocnici (opilec odmítající vyšetření, dechovou zkoušku, hrubý na personál, policií odvezen na záchytku).

Přestupek dle § 35 odst. 1 písm. p) zákona č. 65/2017 Sb. je speciálním vůči přestupku dle § 5 odst. 1 písm. a) ZONP. V jakých situacích předmětné jednání kvalifikovat jako přestupek dle § 35 odst. 1 písm. p) zákona č. 65/2017 Sb. a kdy naopak jako přestupek dle § 5 odst. 1 písm. a) ZONP? Může správní orgán posuzovat oprávněnost provedení dechové zkoušky, případně oznámené jednání odložit z důvodu, že se v daném případě nejedná o přestupek, jelikož výzva k provedení dechové zkoušky nebyla oprávněná?

Odpověď: Předně lze k dotazu uvést, že správní orgán není vázán právní kvalifikací orgánu PČR. Jak je uvedeno i v dotazu, přestupek dle § 35 odst. 1 písm. p) zákona č. 65/2017 Sb. je přestupkem speciálním vůči přestupku dle § 5 odst. 1 písm. a) ZONP. Aplikace speciální skutkové podstaty má pak přednost před obecnou skutkovou podstatou uvedenou v § 5 odst. 1 písm. a) ZONP. Podřazení pod příhodnou skutkovou podstatu definovanou zákonem pak vyplývá z konkrétního protiprávního jednání, jeho okolností.

Obecně lze tedy sdělit, že pokud zvláštní zákon upravuje speciální skutkovou podstatu, nebude se jednat o přestupek dle § 5 odst. 1 písm. a). Pokud se týká otázky, zda může správní orgán posuzovat oprávněnost výzvy k provedení dechové zkoušky, lze sdělit, že správní orgán v rámci posouzení naplnění znaků přestupku posuzuje jednak, zda výzva byla učiněna v souvislosti s výkonem pravomoci osoby, jež užíla výzvu, a zda byla užitá výzva k určitému splnění povinnosti vůči určité osobě. Platí totiž, že „přestupkem nemůže být neuposlechnutí výzvy zjevně nezákonné nebo vydané zcela mimo pravomoc dané osoby“ (viz Strakoš, J. Zákon o některých přestupcích. Praktický komentář. 2. vyd., Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019), jež výzvu užíla. Podle názoru Ministerstva vnitra tak správní orgán posuzuje v uvedeném rozsahu (pro účely řízení o přestupku) i oprávněnost výzvy ke splnění určité povinnosti.

KD dne 29. 11. 2021 - **Neuposlechnutí výzvy PČR**

Dotaz: *Obdrželi jsme odvolání ve věci přestupku dle § 5 odst. 1 písm. a) ZONP, který spočívá v neuposlechnutí výzvy policisty. V březnu letošního roku zastavila hlídka PČR při silniční kontrole řidiče a vyzvala jej jménem zákona, aby si nasadil roušku. Dle fotodokumentace sami policisté respirátor měli. Jedná se v daném případě vůbec o přestupek proti veřejnému pořádku? My jsme názoru, že nikoliv.*

Odpověď: Podle § 5 odst. 1 písm. a) ZONP se fyzická osoba dopustí přestupku tím, že neuposlechne výzvy úřední osoby při výkonu její pravomoci. Je na místě podotknout, že uposlechnout výzvu úřední osoby (v daném případě výzvu k nasazení roušky) je povinen každý občan, bez ohledu na jeho vlastní názor na danou situaci. V opačném případě se dopouští protiprávního jednání na bázi přestupku a vystavuje se riziku zákroku vůči své osobě.

Ze strany vlády a Ministerstva zdravotnictví byla vydána celá řada opatření za účelem zamezení dalšího šíření koronaviru. Tímto způsobem byly stanoveným fyzickým osobám, právníkům osobám i fyzickým osobám podnikajícím uloženy povinnosti, jejichž porušení může zakládat skutkovou podstatu přestupku. V daném případě se tak řidič vozidla dopustil přestupku dle § 5 odst. 1 písm. a) ZONP neuposlechnutím výzvy policisty, a dále přestupku za porušení nařízení o nošení ochrany dýchacích cest na veřejnosti. Případný postih za přestupek neuposlechnutí výzvy se nedotýká možnosti postihnout danou osobu za přestupky podle jiných zákonů.

KD dne 21. 5. 2024 - **Jak kvalifikovat přestupek stání (zaparkování) automobilem ve městě na veřejném prostranství na zeleni (zelené ploše), jestliže obec vydala obecně závaznou vyhlášku, která to výslovně zakazuje a vymezuje (výčtem v příloze – parcelní číslo – i graficky - mapa, zákres) zelené plochy?**

Dotaz: *Je nám znám dřívější závěr Ministerstva vnitra, které se již ve svém stanovisku ze dne 14. 4. 2014 problematikou neoprávněného záboru veřejného prostranství zabývalo a dospělo k závěru, že při zastavení a stání na „místech mimo pozemní komunikace“ dochází ke spáchání přestupku proti veřejnému pořádku a při jeho projednávání nelze přisvědčit argumentu řidiče, že užívá veřejné prostranství běžným způsobem. Pokud zákon o silničním provozu určuje poměrně jasně, kde se smí a kde nesmí zastavit a stát, z toho nelze dovozovat, že mimo pozemní komunikace pak lze zastavit a stát kdekoliv, ale spíše naopak.*

V odborné literatuře se lze setkat s názorem, že by měla být upřednostněna skutková podstata neoprávněného záboru veřejného prostranství (§ 5 ZONP), kdy následkem stání na takovém místě je zamezení a upření ostatním tzv. obecného užívání tohoto typu veřejného prostranství) před skutkovou podstatou porušení obecně závazné vyhlášky

obce dle § 4 odst. 2 ZONP (následkem je spíše poškozování a snižování estetických, rekreačních a ozdravných funkcí veřejné zeleně)? Přestupkové orgány toto v praxi řeší nejednotně.

(Definice skutkové podstaty přestupku proti veřejnému pořádku dle ust. § 5 odst. 1 písm. g) ZONP, ve formě neoprávněného záboru veřejného prostranství z nedbalosti, kdy přestupku se mj. dopustí ten, kdo „neoprávněně zabere veřejné prostranství, ...jde-li o případy, které nelze postihnout podle jiných zákonů“; obecně závazná vyhláška přitom není zákonem, jde o jiný - podzákonný - právní předpis, tj. právní předpis obce.)

Odpověď: Ministerstvo vnitra setrvává na svém dřívějším stanovisku, že stání vozidla na veřejném prostranství na zelené ploše, tedy na místě mimo pozemní komunikaci, by mělo být posouzeno jako přestupek proti veřejnému pořádku podle § 5 odst. 1 písm. g) ZONP. Tato skutková podstata by pak měla být upřednostněna před skutkovou podstatou porušení obecně závazné vyhlášky obce podle § 4 odst. 2 ZONP, jak se ostatně Ministerstvo vnitra vyjádřilo již na minulých konzultačních dnech k přestupkové problematice.

KD dne 21. 5. 2024 - Lze dovodit přestupkovou odpovědnost za porušení povinnosti stanovené provozním řádem, jenž byl schválen usnesením rady obce?

Dotaz: Jedná se o případy, kdy rada obce svým usnesením schválí provozní řád vybraného objektu, např. koupaliště či hřiště, přičemž jde o veřejně přístupné objekty ve vlastnictví obce.

Máme za to, že porušování povinnosti stanovené provozním řádem tohoto druhu nelze postihovat jako přestupek, pokud osoba svým jednáním nenaplní znaky přestupku bez ohledu na provozní řád.

Pokud jde např. o porušení provozního řádu koupaliště, uvažovali jsme o tom, že pokud by bylo možné podřadit koupaliště pod místo určené k rekreaci, mohly by být naplněny znaky přestupku proti veřejnému pořádku podle § 5 odst. 1 písm. i) ZONP, kterého se dopustí ten, kdo mj. poruší podmínky uložené na ochranu veřejného pořádku v místech určených k rekreaci. Dospěli jsme k závěru, že ani v tomto případě bychom neshledali znaky přestupku naplněnými, když původcem podmínek uložených na ochranu veřejného pořádku nebude subjekt nadán dostatečnou autoritou, resp. když podmínky nebudou stanoveny obecně závazným předpisem.

Prosím o stanovisko, zda je náš názor správný, pokud ne, pak o Váš názor, za jakých podmínek naplňuje porušení provozního řádu koupaliště, hřiště apod. skutkovou podstatu přestupku podle § 5 odst. 1 písm. i) ZONP.

Odpověď: V případě, že konkrétní jednání osoby naplní skutkovou podstatu konkrétního přestupku, je pak toto jednání postižitelné jako konkrétní přestupek, např. může jít o ničení věcí, které může být postiženo jako přestupek proti majetku. Podle našeho názoru ovšem nelze vyloučit ani to, že se bude jednat o protiprávní jednání, které by spočívalo v porušení podmínek uložených na ochranu veřejného pořádku v místech určených k rekreaci nebo turistice, tudíž naplnění skutkové podstaty přestupku podle § 5 odst. 1 písm. i) ZONP, jehož se fyzická osoba dopustí tím, že poruší podmínky uložené na ochranu veřejného pořádku při konání sportovních, kulturních, pietních a jiných společenských akcí anebo v místech určených k rekreaci, turistice nebo pohřbívání. Jak je již uvedeno výše, provozní řád hřiště či koupaliště není právním předpisem, kdy skutková podstata přestupku může být obsažena pouze v zákoně, zatímco pramenem porušené právní povinnosti, která je znakem skutkové podstaty přestupku, může být též jiný správní akt, který nemá povahu právního předpisu, tj. provozní řád. Pokud tedy provozní řád něco zakazuje, např. vstup se zvířaty, bylo by možné uvažovat o tom, že se jedná o podmínku na ochranu veřejného

pořádku v místě určeném k rekreaci (v případě koupaliště) vztahující se k chování osob na tomto místě. Objektem by tedy byl zájem na ochraně řádného užívání koupaliště jakožto veřejně přístupného místa, resp. zájem na ochraně veřejného pořádku. Porušení uvedeného zákazu by pak dle našeho názoru mohlo naplňovat znaky skutkové podstaty přestupku podle § 5 odst. 1 písm. i) ZONP, samozřejmě s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem případu.

§ 7

Přestupky proti občanskému soužití

KD dne 15. 6. 2006 - **Urážka strážníka městské policie**

Dotaz: *Je-li strážník městské policie při výkonu nebo pro výkon pravomoci veřejného činitele uražen nebo vydán v posměch, může se domáhat práv postižené osoby a podat návrh na projednávání přestupku ve smyslu § 68 PŘZ? (Účastníkům konzultačního dne bylo rozdáno stanovisko OVS ze dne 13. 6. 2006, které se k tomuto dotazu vyžádal Městský úřad Česká Lípa).*

Odpověď: Přestupku proti občanskému soužití podle § 49 odst. 1 písm. a) PŘZ se dopustí ten, kdo jinému ublíží na cti tím, že ho urazí nebo vydá v posměch. Pravomoc jakéhokoli veřejného činitele sice není v zákoně o přestupcích chráněna, nositelem této pravomoci je však fyzická osoba, na kterou se ochrana cti před urážkami a vydáním v posměch vztahuje. Znamená to, že nemohou-li být útoky na veřejného činitele formou urážek a vydání v posměch postiženy podle § 155 a 156 TZ, neboť v rovině trestní odpovědnosti nejsou tyto útoky na veřejného činitele trestné, lze je pojednat jako útoky proti kterékoli jiné fyzické osobě v rámci odpovědnosti za přestupek podle § 49 odst. 1 písm. a) PŘZ. Jestliže tedy strážník obecní (městské) policie vykonává svoji pravomoc, má přitom postavení veřejného činitele. V případě, že je při výkonu nebo pro výkon této pravomoci uražen nebo vydán v posměch, může se domáhat práv postižené osoby a podat návrh ve smyslu § 68 PŘZ na projednání takového jednání jako přestupku podle § 49 odst. 1 písm. a) PŘZ. V rovině urážky nemá strážník obecní policie nijak výhodnější postavení než jiná fyzická osoba. Jeho postavení však není ani slabší – má tedy právo jako kdokoliv jiný využít návrhu na projednání daného přestupku jako formu ochrany své cti⁴⁵.

KD dne 19. 9. 2006 - **Nepravdivé obvinění z přestupku** **Dotaz:** *Obviněný z přestupku tvrdí, že jej spáchal někdo jiný. Jde o křivé obvinění?*

Odpověď: Pokud obviněný osobu, která podle něj měla spáchat přestupek, konkrétně označí, pak je možné, že jde o nepravdivé obvinění z přestupku. Obviněný se může bránit jakkoli kromě nepravdivého obvinění z přestupku. Je však možné, že se obviněný domnívá, že přestupek spáchal někdo jiný. Je třeba zjistit, zda obviněný označil jinou osobu s úmyslem přivodit jí stíhání za přestupek.

KD dne 18. 12. 2007 - **Kouření na balkonech bytových domů**

Dotaz: *Naplní skutkovou podstatu přestupku proti občanskému soužití podle § 49 odst. 1 písm. c) PŘZ (úmyslné narušení občanského soužití schválností) jednání spočívající v obtěžování obyvatel sousedních bytů v důsledku kouření na balkonu bytového domu?*

Odpověď: Zdali dojde či nedojde k úmyslnému narušení občanského soužití schválností, záleží na konkrétním případě. Vzhledem k tomu, že lidé obvykle na balkonech bytových

⁴⁵ Nově lze aplikovat i ustanovení § 5 odst. 1 písm. b) ZONP - znevážení úřední osoby při výkonu její pravomoci

domů nekouří s úmyslem narušovat občanské soužití schválností, lze obecně konstatovat, že kouření na balkonech bytových domů zpravidla skutkovou podstatu přestupku proti občanskému soužití podle § 49 odst. 1 písm. c) PŘZ nenaplní. Posouzení spáchaného skutku z hlediska případného naplnění skutkové podstaty citovaného přestupku proti občanskému soužití však přísluší v konkrétním případě v první řadě prvostupňovému správnímu orgánu.

KD dne 10. 6. 2008 - **Urážka na cti** **Dotaz:** *Lze spáchat přestupek urážky na cti výrokem „cikánko jedna“?*

Odpověď: Spáchaní přestupku proti občanskému soužití podle § 49 odst. 1 písm. a) PŘZ (urážky na cti) dotazovaným výrokem nelze v konkrétním případě vyloučit.

KD dne 9. 9. 2008 - **Tykání policistovi**

Dotaz: *Pokud občan při úředním styku či zákroku tyká policistovi, příp. strážníkovi městské policie, naplňuje toto jednání samo o sobě skutkovou podstatu přestupku proti občanskému soužití podle § 49 odst. 1 písm. c) PŘZ (schválnost nebo jiné hrubé jednání)?*

Odpověď: Nenaplnuje, a to z důvodu nízké nebezpečnosti takového jednání. Policisté a obecní strážníci by měli být natolik profesionální, aby si respekt a pořádek zjednali jiným – adekvátním způsobem.

KD dne 9. 9. 2008 - **Pokus o smír**

Dotaz: *Je v rámci pokusu o smír podle § 78 PŘZ vyžadováno, aby současně byli přítomni oba účastníci řízení nebo je možné se v rámci jednoho ústního jednání dotázat uraženého na cti, zdali je ochoten uzavřít smír, a v rámci druhého nařízeného jednání se dotázat obviněného z přestupku?*

Odpověď: Lze takto postupovat i zvlášť, neboť zákon nestanoví, že by se tak muselo stát v rámci jednoho ústního jednání. Otázkou je v daném případě vhodnost takového jednání.

KD dne 9. 6. 2009 - **Křivé obvinění z přestupku**

Dotaz: *Lze se dopustit křivého obvinění z přestupku podle § 49 odst. 1 písm. c) PŘZ dopustit podáním trestního oznámení, když následně PČR po vyhodnocení, že se nejedná o trestný čin a postoupí věc komisi k projednávání přestupků?*

Odpověď: Pokud se jedná o přestupek nepravdivého obvinění z přestupku, musí úmysl pachatele směřovat k přivození jiné osobě stíhání za přestupek. Je-li věc (oznámený delikt) na PČR zatím řešena jako přestupek u správního orgánu, tak nelze (alespoň v této fázi) hovořit o nepravdivém obvinění z přestupku. Ustanovení nesměřuje k sankcionování někoho za to, že určité jednání, které považuje za protiprávní, nesprávně kvalifikoval, ale k postihu za to, že někoho úmyslně křivě obviňuje – tj. záměrně si vymýšlí, že se dotýčný dopustil nějakého deliktního jednání.

KD dne 9. 3. 2010 - **Nepravdivé obvinění z přestupku – běh promlčecí lhůty**

Dotaz: *Oznámení bylo učiněno na PČR ve věci fyzického napadení s následnou pracovní neschopností. Ve věci bylo PČR zahájeno trestní řízení. Následně na základě šetření PČR a stanoviska soudního znalce v oblasti zdravotnictví a psychiatrie byla věc postoupena správnímu orgánu jako oznámení o možném spáchaní přestupku. Již z postoupeného materiálu bylo zřejmé, že skutek se nestal. Nicméně správní orgán ve věci zahájil řízení, nařídil ústní jednání, na kterém oznamovatel nadále trval na skutečnosti, že skutek se měl stát takovým způsobem, jak uvedl v rámci trestního oznámení. Správní orgán věc zastavil dle § 76 odst. 1 písm. c) PŘZ - tedy že nebylo prokázáno spáchaní přestupku. Odvolací*

orgán rozhodnutí změnil, neboť z odůvodnění rozhodnutí prvostupňového správního orgánu i z předloženého spisového materiálu bylo jednoznačně zřejmé, že došlo pouze k nesprávnému užití ustanovení pro zastavení řízení. Věc byla zastavena dle § 76 odst. 1 písm. a) PŘZ a toto rozhodnutí krajského úřadu nabylo právní moci. Nyní bylo správním orgánem vydáno rozhodnutí ve věci nepravdivého obvinění z přestupku, které bylo vedeno proti výše zmíněnému oznamovateli, a proti tomuto rozhodnutí se oznamovatel - nyní obviněný - odvolal. Není nám zcela zřejmé, jakým okamžikem došlo k dokonání skutku (nepravdivé obvinění z přestupku) a od kterého okamžiku běží lhůta stanovená § 20 PŘZ, a tedy kdy nastává ve věci prekluze.

Odpověď: K dokonání skutku došlo podáním oznámení na PČR. Běh promlčecí lhůty dle § 20 PŘZ se počítá od tohoto okamžiku, neboť trestní řízení běželo ve věci údajného deliktu oznámeného PČR, nikoliv ve věci samotného nepravdivého oznámení - ve věci skutku spočívajícího v nepravdivém oznámení o přestupku trestní řízení neprobíhalo.

KD dne 14. 12. 2010 - **Znemožnění užívání nemovitosti**

Dotaz: *Prosíme o stanovisko, jak postupovat v případech, kdy je bráněno v užívání nemovitosti, jelikož se takové případy množí. Konkrétně např. došlo k tomu, že manžel znemožnil manželce v přístupu do rodinného domku, který má ve společném jmění manželů s manželkou, tím, že jednotlivé části postupně uzamykal, že nyní se manželka do nemovitosti nemůže dostat. Na výzvy k poskytnutí klíčů manžel nereagoval. Následně jí též vyházel její věci a věci jejích dětí v pytlích před dům, o čemž se dotyčná dozvěděla až následně, když se v pytlích probírali kolemjdoucí.* **Odpověď:** V popsaném případě se může jednat o přestupek úmyslného narušení občanského soužití schválnostmi dle § 49 odst. 1 písm. c) PŘZ, spáchaný alespoň v úmyslu nepřímém. Záleží však na konkrétních okolnostech a pohnutkách pachatele.

KD dne 13. 12. 2011 - **Urážka třetí osoby v „uzavřené“ skupině na Facebooku**

Dotaz: *Jakým způsobem se v obecné rovině stavět k diskuzím na internetu, které probíhají v uzavřené skupině lidí, a nejsou tedy veřejné v tom smyslu, že by jejich obsah mohl vidět a mohl se jich účastnit kdokoli. Případně urážlivé výroky jsou tak známy pouze vymezenému okruhu lidí a nejsou určeny k dalšímu šíření nebo zveřejňování - jsou v podstatě od počátku činěny s přesvědčením, že obsah diskuze je soukromý. Má skutečnost, že diskuse není určena pro širší veřejnost, vliv na materiální stránku přestupku? Lze nějak postihnout toho, kdo takovouto soukromou diskusi zveřejní (např. ji rozesílá e-mailem svým známým, vyvěsí ji na internetu) bez souhlasu ostatních zúčastněných?*

Odpověď: Pro to, aby se někdo cítil být uražen, není rozhodná forma sdělení urážky. Pachatelem přestupku je osoba, která dotčenou osobu urazí, přičemž všeobecně platí, že k odpovědnosti za přestupek ublížení na cti postačuje zavinění z nedbalosti. I osoba, která rozesílá e-mailem obsah diskuze či ji vyvěsí na internetu, může být považována za potenciálního pachatele tohoto přestupku. Jde-li o samotného autora urážky vyřčené v diskuzi, místo a způsob sdělení urážky a priori neznamená, že nemůže být pachatelem přestupku. Na druhé straně může mít vliv pro posouzení závažnosti přestupku, komu byl jeho projev určen, za jakých okolností a jakou formou, kolika osobám a v jaké roli či postavení apod.

KD dne 13. 3. 2012 - **„Urážka“ vyvěšením inzerátu (jedná se o urážku, vyvěsí-li osoba A inzerát osoby B na její schránku?)**

Dotaz: Osoba A se dočetla v inzertních novinách o tom, že osoba B bude prodávat byt. Mimo to, osoba A před sedmi lety měla údajně uvést na adresu osoby B, že se postará o to, aby se z domu vystěhovala, že jí bude znepríjemňovat život. Osoba A se skutečně po výše uvedené dobu vůči osobě B dopouštěla přestupků proti občanskému soužití. Osoba B se rozhodla, že již nebude snášet ze strany osoby A jakékoli další příkoří a že se raději odstěhuje. Proto si podala inzerát do novin, že svůj byt prodá. Osoba A tedy z inzertních novin vystříhla uvedený inzerát o prodeji bytu osoby B a vylepila ho na celou plochu dopisní schránky osoby B. Jakého možného přestupku se osoba A mohla vylepením inzerátu na dopisní schránku osoby B dopustit? Jde o urážku na cti výsměchem, či o jiné hrubé jednání, schválnost, anebo vůbec o přestupkové jednání nejde? Možná, že osoba A oslavila své vítězství nad osobou B tím, že demonstrativně provedla vylepení výstřížků na její dopisní schránku. Ovšem osoba B podala na našem úřadu za tento delikt oznámení, a co teď? Navíc svědci nejsou žádní a osoba B osobu A neviděla nic takového vylepovat.

Odpověď: Jedná se o věc, která by mohla být řešena jako přestupek s tím, že je na zvážení míry nebezpečnosti, (škodlivosti), pro společnost. Toto posouzení je třeba provést při každém řízení s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem.

Jedná se přestupek podle § 49 odst. 1 písm. c) PŘZ - schválnost nebo jiné hrubé jednání, popřípadě v kombinaci s § 50 odst. 1 písm. a) PŘZ, pokud došlo k poškození schránky. Zcela jistě nemohlo jít o přestupek podle § 49 odst. 1 písm. a) PŘZ - uražení na cti, neboť nelze být uražen zněním vlastního inzerátu.

KD dne 12. 6. 2012 - Shrnutí názorů na kvalifikaci § 49 odst. 1 písm. a) nebo c) PŘZ

Na konzultačním dni konaném dne 13. 3. 2012 byly KÚ za účelem sjednocení výkladu ust. § 49 odst. 1 písm. a) a c) PŘZ vyzvány k zaslání odůvodněných stanovisek, z nichž bude patrné, v jakých případech se, dle názorů jednotlivých krajských úřadů, jedná o přestupek ublížení na cti nebo o přestupek hrubého jednání (schválnost). V tomto směru OVS seznámil účastníky KD se závěry plynoucími z došlých stanovisek. Z těchto vyplynulo následující:

Převážná většina krajských úřadů došla k závěru, se kterým se MV plně ztotožňuje, tedy že ustanovení § 49 odst. 1 písm. c) PŘZ je de facto „zbytková klausule“ pro jiná hrubá jednání narušující občanské soužití než ta, která jsou uvedena v jednotlivých skutkových podstatách uvedených v odstavci 1 písm. a) až c). Tedy pomluvu lze podřadit pod ustanovení písm. c). Přitom je ale nutno individuálně rozlišovat:

1. pokud někdo o postižené osobě rozšiřuje nepravdivé údaje, které nemají urážlivý nebo zesměšňující charakter, ale snaží se (úmyslně) tuto osobu občansky poškodit (v jejím okolí, v zaměstnání apod.), přitom postižená osoba to nevnímá jako urážku na cti, ale cítí se výroky jinak občansky postižena, pak by se mělo jednat o jednání naplňující znaky ustanovení § 49 odst. 1 písm. c) PŘZ - jiné hrubé jednání;

2. pokud však jiné hrubé jednání obsahuje i urážlivé nebo zesměšňující výroky, vedoucí k tomu, že by postiženou osobu mohly urazit na cti (byť z nedbalosti), pak by se mohlo jednat o přestupek podle § 49 odst. 1 písm. a) PŘZ za podmínky, že je podán návrh postiženou osobou; pokud by podán nebyl, nelze jej projednat, ani jej „překvalifikovat“ na jiné hrubé jednání; je nezbytné ponechat na vůli postižené osoby, zda bude chtít tento delikt projednat či ne; tedy je nezbytné zachovat dispoziční charakter přestupku dle § 49 odst. 1 písm. a) PŘZ, vedoucí až k možnosti uzavření smíru.

V některých případech však může dojít k situaci, kdy až v řízení na návrh, při projednávání přestupku podle § 49 odst. 1 písm. a) PŘZ, vyjdou najevo i další skutečnosti, nasvědčující tomu, že vedle urážky na cti či vydání v posměch připadá do úvahy i právní kvalifikace

jiného hrubého jednání podle § 49 odst. 1 písm. c) PŘZ; pak bude záležet na konkrétním posouzení právní kvalifikace jednání obviněného, kterou by bylo možné rozšířit z obvinění dle § 49 odst. 1 písm. a) PŘZ (nedbalostní delikt) i na obvinění dle § 49 odst. 1 písm. c) PŘZ (úmyslné jednání); jedním z důvodů by mohla být možnost uložení vyšší sankce ve společném řízení podle § 57 odst. 1 PŘZ s využitím ustanovení § 12 odst. 2 PŘZ. Tyto všechny skutečnosti by však musely být v odůvodnění rozhodnutí řádně doloženy, včetně prokázání skutečnosti, že změna kvalifikace jednání obviněnému byla řádně sdělena, a že měl možnost se řádně i v této věci obhajovat.

KD dne 11. 9. 2012 - Společné stanovisko OVS a OBP k výkladu ust. § 49 odst. 1 písm. a) a c) PŘZ, pokud jde o přestupky páchané vůči policistům

Na OVS obrátil OBP s tím, že jej kontaktovalo Městské ředitelství policie Brno ohledně postupu některých správních orgánů po oznámení přestupků páchaných vůči policistům (jedná se o přestupky proti občanskému soužití podle ust. § 49 odst. 1 písm. a) a písm. c) PŘZ), které přestupek odmítají projednávat a věc odloží s tím, že se jedná o stížnost občana na postup policisty a tato stížnost nesmí být občanovi na újmu; nebo argumentují tím, že policista je při výkonu své funkce v postavení úřední osoby a přestupku proti občanskému soužití se vůči němu nelze dopustit. OVS spolu s OBP k tomuto problému zaujali následující společné stanovisko:

Oznámení o spáchání přestupků proti občanskému soužití, jichž se dopustil pachatel vůči policistovi, by neměly správní orgány a priori odkládat, ale postupovat jako při každém jiném oznámení přestupku. Je třeba každý případ posuzovat individuálně s tím, že policista je profesionál, u něhož se předpokládá zvýšená odolnost vůči reakcím občanů, kteří se dopustili protiprávního jednání. Správní orgány by měly posoudit, zda se jedná o cílený útok na čest, osobní důstojnost či mravní integritu policisty nebo si občan stěžuje a brojí proti výkonu veřejné správy jako celku. Ani policista při výkonu své funkce jakožto veřejný činitel neztrácí svá práva deklarovaná Listinou základních práv a svobod, i když vztah mezi policistou a občanem je asymetrický, kdy není důvod, aby byl policista vyjmut z ochrany garantované dle ust. § 49 PŘZ, tedy i vůči policistovi je možné se dopustit přestupku urážky na cti podle ust. § 49 odst. 1 písm. a) PŘZ. Na tomto místě je možné připomenout rozsudek NSS ze dne 23. 4. 2010, č. j.: 5 As 76/2009 (vztah občan - úředník, lze vztáhnout i na policistu) a rozsudek NSS ze dne 1. 6. 2010, č. j.: 2 As 35/2010 (nelze trestat pořádkovou pokutou za urážky ryze osobní povahy; pouhá skutečnost, že se v případě urážek na cti jedná o veřejného činitele, neznamená, že nelze použít PŘZ). Podobně je možné se dopustit vůči policistovi i přestupku podle ust. § 49 odst. 1 písm. c) PŘZ, kdy v praxi dochází např. k nepravdivému obvinění policisty ze strany pachatele přestupku či trestného činu, že požil alkohol či jinou návykovou látku, a to s cílem pachatele vyhnout se nebo zmařit šetření jeho protiprávního jednání. Pokud by se prokázalo, že toto nařčení není pravdivé (např. dechovou zkouškou), mohlo by se jednat o přestupek podle ust. § 49 odst. 1 písm. c) PŘZ - nepravdivé obvinění z přestupku či schválnost.

KD dne 12. 3. 2013 - Přecházení přes cizí pozemek - právní kvalifikace

Dotaz: *Poslední dobou se množí případy, které končí projednáním přestupků proti občanskému soužití dle § 49 odst. 1 písm. c) PŘZ, kdy jednání je kvalifikováno jako „schválnost“ a spočívá v tom, že někdo přechází přes něčí pozemek, nebo na něčím pozemku např. parkuje auto za tím účelem, aby se dostal ke svému pozemku. Dle názoru tazatele by tyto případy měly být řešeny především v rovině občanskoprávní, protože projednávání v přestupkovém řízení nepřináší potřebný efekt a věc není vyřešena po*

stránce právní, o což se zúčastněným jedná především. Navíc v řadě případů lze pochybovat o společenské nebezpečnosti takového jednání nebo jeho případných následcích.

Odpověď: Přikláníme se k závěru, aby se takovéto spory řešily v občanskoprávní rovině; přesto, každé oznámení o přestupku je třeba hodnotit individuálně, zda nejsou naplněny všechny znaky skutkové podstaty přestupku (zejména je nutno zkoumat, zda je či není naplněna subjektivní stránka přestupku, tj. zavinění ve formě úmyslu).

KD dne 11. 6. 2013 - **Úmyslné neoprávněné vniknutí do e-mailové schránky poškozené**

Dotaz: Skutek spočíval v tom, že obviněný měl opakovaně pomocí blíže neurčeného PC připojeného k síti Internet přes přípojný bod konkrétní IP adresy náležející ke konkrétnímu telefonnímu číslu úmyslně neoprávněné vniknout do e-mailové schránky náležející poškozené (toto jednání bylo v řízení prokázáno); dále měl na blíže nezjištěném místě tisknout e-mailovou korespondenci poškozené a tuto měl v obálkách odesílat třetím osobám (toto jednání v řízení prokázáno nebylo). Pod jakou skutkovou podstatu přestupku lze jednání obviněného podřadit? Jedná se v této věci (neoprávněné nahlížení do e-mailové korespondence jiného) vůbec o přestupek? Správní orgán věc posoudil jako přestupek dle § 49 odst. 1 písm. c) PŘZ.

Odpověď: V daném případě se o přestupek podle § 49 odst. 1 písm. c) PŘZ zřejmě nejedná. V úvahu, podle našeho názoru, přichází ochrana občanskoprávní, a to podle § 11 OZ - kdy fyzická osoba má právo na ochranu své osobnosti, zejména života a zdraví, občanské cti a lidské důstojnosti, jakož i soukromí, svého jména a projevů osobní povahy⁴⁶.

KD dne 10. 12. 2013 - **Rozhodnutí o přestupcích urážky na cti**

Dotaz: Jak rozhodnout v případě přestupku proti občanskému soužití - urážky na cti dle § 49 odst. 1 písm. a) PŘZ, když některé výrazy uvedené v návrhu jsou "schopny" urazit na cti (vulgární urážky) a jiné ne.

Odpověď: Domníváme se, že není třeba dvou výrokových částí, jedním výrokem bude rozhodnuto o urážkách, s ostatními výrazy, které nebudou urážkami, je třeba se vypořádat v odůvodnění rozhodnutí.

KD dne 11. 3. 2014 - **Narušování jednání zastupitelstva obce**

Dotaz: Lze narušování veřejného zasedání zastupitelstva považovat za přestupek úmyslného narušení občanského soužití jiným hrubým jednáním dle § 49 odst. 1 písm. c) PŘZ? Pozn. - jde o problematického občana, který navštěvuje schůze zastupitelstva a tyto pravidelně narušuje i mimo časový prostor vymezený k diskuzi po skončení projednávání zařazených bodů; mluví do řeči zastupitelů, hádá se s nimi, překřikuje je, nadává jim a napadá je, že lžou, kradou, škodí obci, rozkrádají peníze apod.

Odpověď: Svoboda projevu, kterou obecně zaručuje čl. 17 Listiny základních práv a svobod, není bezbřehá. Svoboda projevu má své hranice a subjekt, který je poruší, musí počítat s tím, že může být za to postihován. Vedle omezení, daných například zákony o ochraně některých skutečností, (např. zákon č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů⁴⁷; zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění

⁴⁶ Nutno aplikovat v souladu s ustanovením § 81 NOZ

⁴⁷ Nahrazen zákonem č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů

pozdějších předpisů; a dalších), je svoboda projevu (popř. šíření informací) omezena jak TZ, tak případně možnou sankcí na základě NOZ. V TZ jde o tzv. verbální trestné činy, v NOZ může jít o ochranu osobnosti. Domníváme se proto, že pokud jednání dosáhne takové intenzity, že již nebude možno hovořit o pouhé nevhodnosti, že může dojít k naplnění některé ze skutkových podstat přestupku proti občanskému soužití. Půjde-li např. o zmíněné obviňování z protiprávního jednání, mohl by přicházet v úvahu přestupek nepravdivého obvinění z přestupku. Budou-li jednotliví zastupitelé vystaveni hrubým urážkám, které již budou daleko za hranicí toho, čemu by měli jako osoby pohybující se ve veřejné sféře schopny čelit (nutno pamatovat na vyšší odolnost osob veřejného života oproti obdobným útokům na běžné občany), domníváme se, že by mohli podat návrh na projednání přestupku urážky na cti. Dále přichází v úvahu pomluva, za předpokladu, že nebude kvalifikována jako trestný čin, může se jednat o přestupek jiného hrubého jednání. Pokud se podezřelý dopouští uvedeného jednání záměrně, aby znemožnil průběh zasedání zastupitelstva, nelze vyloučit ani schválnost. Je třeba reflektovat, že průběh jednání zastupitelstva upravuje ve smyslu § 96 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, jednací řád, který může stanovit, jak se má veřejnost v průběhu jednání chovat apod.

KD dne 11. 3. 2014 - „**Vytápění**“ bytu souseda

Dotaz: *Jak postupovat v případě, že je oznámen přestupek spočívající ve vytápění bytu od souseda, nejedná se o schválnost, ovšem majitel bytu, na kterém je závada, toto neřeší a způsobuje tím škodu na zařízení bytu?*

Odpověď: V tomto případě se jeví popsání jednání spíše jako občanskoprávní spor, nikoli jako přestupek. Správní orgán po obdržení takového oznámení přestupku může věc odložit podle § 66 odst. 3 písm. a) PŘZ, neboť došlé oznámení neodůvodňuje zahájení řízení o přestupku. Majitel bytu nedodržuje povinnosti vlastníka bytu, nestará se řádně o svůj majetek a nezákonným způsobem zasahuje do práv vlastníků jiných bytů. Pokud není možné se s majitelem bytu nějak dohodnout nebo situaci řešit prostřednictvím pojišťovny jako škodní událost (k protečení vody do jiného bytu mohlo dojít nějakým neodborným zásahem např. při provádění rekonstrukce), případně prostřednictvím sdružení vlastníků bytových jednotek nebo bytového družstva, tak zřejmě majiteli poškozeného bytu nezbude nic jiného než se obrátit s žalobou na příslušný soud.

KD dne 11. 3. 2014 - **Přehrávání hlasité hudby v panelovém době mimo dobu nočního klidu**

Dotaz: *Jak postupovat v případě, že je oznámen přestupek spočívající v přehrávání hlasité hudby v bytovém (příp. panelovém) domě, kterou jsou rušeni ostatní obyvatelé, přičemž hlasitá hudba je pouštěna v denních hodinách (není porušován noční klid)?*

Odpověď: Nepůjde-li o přestupek proti veřejnému pořádku - rušení nočního klidu, pak podle našeho názoru by uvedené jednání mohlo být v určitých případech posouzeno jako přestupek proti občanskému soužití podle § 49 odst. 1 písm. c) PŘZ - schválnost. Vždy ale bude záležet na okolnostech konkrétního případu. Obecně se však domníváme, že posouzení předmětného jednání bude pro účely případného přestupkového řízení spojeno s řadou těžkostí. Např. bude-li takové řízení o přestupku zahájeno a správnímu orgánu se nepodaří zjistit, kdo přesně v bytě hudbu pouštěl, nebo se nepodaří prokázat, zda ztotožněný pachatel pouštěl hudbu „naschvál“, aby tím cíleně narušoval občanské soužití v panelovém domě a úmyslně tak např. vyvolával spory mezi sousedy, bude nezbytné řízení pro nedostatek důkazů zastavit ve smyslu § 76 PŘZ. Máme za to, že ve většině případů půjde o občanskoprávní spor (mohlo by se jednat o přímou nebo

nepřímou imisi ve smyslu NOZ - obtěžování hlukem; správní orgán po obdržení takového oznámení přestupku může věc odložit podle § 66 odst. 3 písm. a) PŘZ, neboť došlé oznámení neodůvodňuje zahájení řízení o přestupku).

KD dne 8. 3. 2016 - **Osoby blízké**

Dotaz: *Lze považovat za osoby blízké rozvedené manžele nebydlící spolu, kteří shodně tvrdí, že se považují za osoby blízké, a to pouze z titulu společných dětí?*

Odpověď: Osobou blízkou se podle § 68 odst. 4 PŘZ⁴⁸ rozumí příbuzný v pokolení přímém, osvojitel, osvojenec, sourozenec a manžel, partner (*tj. první skupina*); jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké jen tehdy, kdyby újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá právem pociťovala jako újmu vlastní (*tj. druhá skupina*).

Vyjdeme-li z aktuálního právního stavu, tzv. 2 skupiny osob blízkých, nelze rozvedené manžele (bez dalšího) automaticky považovat za osoby blízké (mj. viz *Jemelka, L., Vetešník, P. PŘZ a přestupkové řízení. Komentář. II. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013*⁴⁹; velmi podrobně k tomu viz rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 14. 6. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2836/2010).

Tedy k otázce zda mohou být rozvedení manželé k sobě navzájem i po rozvodu osobami blízkými, je třeba přistupovat individuálně; je třeba zkoumat jejich vzájemný vztah (zejména citové vztahy), a také to nakolik by navzájem pociťovali újmu druhého. Obecně se však přikláníme (ve shodě se závěry citovaného rozsudku Nejvyššího soudu ČR), že u rozvedených manželů se nedá předpokládat pozitivní citový poměr a nelze ho dovozovat jen z toho, že mají společné děti, ke kterým mají oba rodiče určitá práva a povinnosti. V daném případě tazatel navíc uvádí, že rozvedení manželé již nesdílejí ani společnou domácnost, nebydlí spolu. I to nás utvrzuje spíše v přesvědčení, že v daném případě o osoby blízké nepůjde.

KD dne 7. 3. 2017 - **Urážka na cti**

Nastíněná problematika: Vyjdeme-li z § 7 odst. 2 písm. a) ZONP, podle něhož i právnická osoba může být pachatelem přestupku urážky na cti, naskytá se otázka, zda i opačně může být subjektem uraženým na cti právnická osoba?

Právní názor: Právnická osoba nemůže být subjektem uraženým na cti. Jak vyplývá z § 81 a násl. NOZ, osobnostní práva náleží pouze fyzickým osobám, nikoliv právnickým osobám. Čest nelze ztotožňovat s dobrou pověstí (dobrým jménem) právnické osoby, což je kategorie primárně ekonomického charakteru, zatímco v případě cti se jedná o kategorii sociální (etickou).

Na okraj uvádíme, že při opačném závěru by právnická osoba mohla být subjektem uraženým na cti již podle dosavadní právní úpravy (dosavadní právní úprava totiž pouze vylučovala, aby právnická osoba byla pachatelem tohoto přestupku). S takovým výkladem jsme se však dosud neseťkali a není důvod, aby nová právní úprava v tomto znamenala jakýkoliv posun.

KD dne 7. 3. 2017 - **Osoba blízká**

⁴⁸ Stále existující definice osoby blízké ve smyslu § 68 odst. 4 PŘZ je identicky stejná jako definice osoby blízké v § TZ, kdy obdobnou definici zakotvoval rovněž původní § 116 OZ, s tím rozdílem, že toto ustanovení nezmiňovalo osvojení a osvojitele.

⁴⁹ „Podle definice uvedené v § 68 odst. 4 PŘZ není automaticky osobou blízkou rozvedený manžel, resp. manželka a závisí tak na jejich vzájemném vztahu a tedy na tom, nakolik by navzájem pociťovali újmu druhého.“

Dotaz: V § 68 PŘZ (ve znění účinném od 1. 10. 2016) není definováno, podle které právní úpravy se použije definice osoby blízké. S ohledem na § 55 odst. 4 SŘ a s odkazem na § 51 PŘZ se dovozuje, že by měla být použita definice osoby blízké podle NOZ, který v § 22 odst. 1 stanoví, že „Osoba blízká je příbuzný v řadě přímé, sourozenec a manžel nebo partner podle jiného zákona upravujícího registrované partnerství (dále jen „partner“); jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké, pokud by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pociťovala jako újmu vlastní. Má se za to, že osobami blízkými jsou i osoby sešvagřené nebo osoby, které spolu trvale žijí“.

Pokud by přestupek byl spáchán mezi druhem a družkou, kteří spolu prokazatelně trvale žijí, nebylo by tedy již nutno zkoumat, zda újmu, kterou utrpěl jeden z nich, druhý důvodně pociťoval jako újmu vlastní, neboť již toto jejich „trvalé spolužití“ by zakládalo právní domněnku, že jde o osoby blízké? Zkoumání „pociťování újmy“ by pak správní orgán prováděl pouze u přestupků spáchaných mezi druhem a družkou, kteří spolu trvale nežijí? Pak by ale správní orgán v případech, kdy mu je oznámen přestupek spáchaný mezi druhem a družkou, patrně musel vždy zkoumat, zda spolu trvale žijí či nikoliv (a tomto druhém případě pak následně zkoumat „pociťování újmy“). NOZ nesezdané soužití nijak neupravuje, domníváme se však, že existenci vzájemného poměru druha a družky nebrání ani fakt, že žijí odděleně a pouze se navštěvují.

Odpověď: Podle našeho názoru pojmovým znakem druha a družky je, že spolu žijí a tedy vedou i společnou domácnost. Pokud tento znak naplňují, pak je lze považovat za osoby blízké. Pokud však tomu tak není, nelze je považovat za osoby blízké. Správní orgán v řízení o přestupku musí vždy zkoumat, zda jsou tyto znaky naplněny či nikoliv. Tvrzení osob, že se považují za osoby blízké, musí samy prokázat (viz § 52 SŘ).

KD dne 6. 6. 2017 - „Usmíření“ dle nové právní úpravy

Dotaz: Bude se v případě uzavřeného smíru (viz § 78 PŘZ) ve smyslu § 7 odst. 8 ZONP, tzv. „usmíření“, řízení zastavovat podle § 7 odst. 8 ZONP usnesením pouze poznamenaným do spisu?

Odpověď: Nebude. V tomto případě lze, dle našeho názoru, vycházet z obecné úpravy § 76 odst. 3 věty první SŘ, která stanoví, že usnesení se oznamuje podle § 72, nestanoví-li zákon, že se pouze poznamená do spisu. V daném případě § 7 odst. 8 ZONP tak nestanoví, tudíž usnesení podle tohoto ustanovení bude správní orgán podle § 72 SŘ oznamovat účastníku řízení (tj. obviněnému z přestupku), který proti němu bude moci podat odvolání. Podle § 71 ZOP oznámí též osobě přímo postižené spáchaním přestupku (avšak tato proti němu odvolání podat nemůže).

KD dne 6. 6. 2017 - Urážka na cti versus „hrubá“ urážka na cti aneb k přestupku podle § 49 odst. 1 písm. a) PŘZ o němž bylo zahájeno řízení před 1. 7. 2017 ve vztahu ke znění skutkové podstaty přestupku podle § 7 odst. 1 písm. a) ZONP a k úpravě § 2 odst. 1 ZOP

Dotaz: Vzhledem k rozdílu ve znění skutkových podstat přestupků podle § 49 odst. 1 písm. a) PŘZ (přestupku se dopustí ten, kdo jinému ublíží na cti tím, že ho urazí nebo vydá v posměch) a podle § 7 odst. 1 písm. a) ZONP (fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že jinému ublíží na cti tím, že ho zesměšní nebo ho jiným způsobem hrubě urazí) pokládáme dotaz, zda bude nutné nedokončená řízení o přestupcích „urážky na cti“ dle § 49 odst. 1 písm. a) PŘZ po 1. 7. 2017 zastavit na základě § 2 odst. 1 PŘZ z důvodu, že posouzení odpovědnosti za přestupek podle pozdější úpravy je pro pachatele příznivější, když na rozdíl od předchozí právní úpravy je podmínkou pro spáchaní přestupku urážky

na cti po 1. 7. 2017 skutečnost, že se jedná o „hrubou“ urážku na cti (jinak řečeno, proti obviněnému je vedeno řízení o přestupku, kterého se dopustil tím, že někoho před 1. 7. 2017 „urazil“ na cti - a takto mu též bylo sděleno obvinění v oznámení o zahájení řízení, avšak po 1. 7. 2017 již lze uznat vinu pouze v případě přestupku, kterého se někdo dopustil „hrubou urážkou“ na cti jiného).

Odpověď: Podle § 112 odst. 4 ZOP: „zahájená řízení o přestupku (mj.), která nebyla pravomocně skončena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se dokončí podle dosavadních zákonů“ (tzn., bude-li před nabytím účinnosti zákona podán návrh pro urážku na cti a tento bude správnímu orgánu doručen ještě před 1. 7. 2017, řízení o něm je zahájeno dnem, kdy věcně, místně, funkčně příslušnému správnímu orgánu návrh došel). Podle § 112 odst. 1 ZOP: „na přestupky (mj.) se ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona hledí jako na přestupky podle tohoto zákona“ (tzn., od 1. 7. 2017 se na dnešní přestupek podle § 49 odst. 1 písm. a) PŘZ hledí jako na přestupek podle § 7 odst. 1 písm. a) ZONP). Dále uvedené ustanovení stanoví, že „odpovědnost za přestupky (mj.) se posoudí podle dosavadních zákonů, pokud k jednání zakládajícímu odpovědnost došlo přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona; podle tohoto zákona se posoudí jen tehdy, jestliže to je pro pachatele příznivější.“

S přihlédnutím k důvodové zprávě k ZONP (konkrétně k § 7 odst. 1 písm. a) a samotnému znění skutkové podstaty přestupku urážky na cti, se v případě tohoto přestupku musí od 1. 7. 2017 jednat o „hrubou urážku na cti“.

Se zřetelem k ustanovení § 2 odst. 1 ZOP („odpovědnost za přestupek se posuzuje podle zákona účinného v době spáchání přestupku; podle pozdějšího zákona se posuzuje jen tehdy, je-li to pro pachatele přestupku příznivější“) a přechodnému ustanovení v § 112 odst. 1 ZOP, jsou tedy úvahy tazatele zcela na místě. Tedy v případě urážky na cti je vždy nutná „překvalifikace“. ZONP pak stanoví rovněž mírnější druh správního trestu u tohoto přestupku na rozdíl od dnešního § 49 odst. 4 PŘZ.

KD dne 5. 9. 2017 - Hrubá urážka na cti - povinnost vyzývat osobu přímo postiženou spácháním přestupku

Dotaz: V souladu s § 7 odst. 1 písm. a) ZONP se fyzická osoba dopustí přestupku tím, že jinému ublíží na cti tím, že ho zesměšní nebo ho jiným způsobem hrubě urazí.

Je nutné, aby v případě, kdy z oznámení přestupku podaném na PČR je na první pohled patrné, že se nejedná o hrubou urážku, vyzývat osobu postiženou spácháním přestupku k udělení souhlasu se zahájením řízení, nebo lze věc bez dalšího odložit s tím, že nebyla naplněna skutková podstata přestupku hrubé urážky?

Odpověď: Posouzení skutku a jeho právní kvalifikace, stejně jako zahájení řízení o případném přestupku, dojde-li správní orgán k názoru, že svým jednáním pachatel naplnil skutkovou podstatu přestupku, je plně na úvaze správního orgánu. Pokud tedy správní orgán dospěje po předběžném posouzení věci k závěru, že se o přestupek podle § 7 odst. 1 písm. a) ZONP nejedná, pak nevyzývá osobu přímo postiženou spácháním přestupku k udělení souhlasu a oznámenou věc odloží, přičemž o tom vyrozumí osobu přímo postiženou spácháním přestupku, je-li mu známa.

Posuzování správního orgánu zda se o uvedený přestupek jedná či nikoliv nicméně není možno chápat tak, že by správní orgán, posuzující danou věc, byl nadán jakousi libovůlí. V duchu základní zásady správního řízení, tj. zásady legitimního očekávání, by měl v obdobných (stejných) případech rozhodovat stejně.

KD dne 5. 12. 2017 - Přestupek ublížení na zdraví podle § 7 odst. 1 písm. b) ZONP

Dotaz: Městská část pokládá za problematický výklad § 7 odst. 1 písm. b) ZONP, týkající se přestupku ublížení na zdraví, neboť v zákoně není přesná definice, jakým jednáním se lze tohoto přestupku dopustit. Dle argumentace městské části je nedbalostní i úmyslné ublížení na zdraví definováno v TZ. V ZONP již není uveden pojem „nedbalostní“ či „drobné“ ublížení na zdraví, jak tomu bylo v minulosti v PŘZ. Dle městské části je tedy problematické, jaké jednání zařadit pod dané ustanovení (§ 7 odst. 1 písm. b) ZONP), kdy ublížení na zdraví, u něhož škodlivost naplňuje znaky přestupku, by kvalifikovala jako přestupek hrubého jednání dle § 7 odst. 1 písm. c) bod 4. ZONP.

Odpověď: Podle § 7 odst. 1 písm. b) ZONP se přestupku dopustí ten, kdo jinému ublíží na zdraví. Podle § 15 zákona ZOP k odpovědnosti fyzické osoby za přestupek se vyžaduje zavinění; postačí zavinění z nedbalosti, nestanoví-li zákon výslovně, že je třeba úmyslného zavinění. Přihlédneme-li ještě k definici přestupku podle § 5 ZONP, kdy přestupkem je společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin, dospějeme k závěru, že přestupku podle § 7 odst. 1 písm. b) ZONP je možno dopustit se z nedbalosti ale také úmyslně. V případě, kdy jednáním dojde k ublížení na zdraví, se pak bude jednat vždy o § 7 odst. 1 písm. b) ZONP, nebude-li se jednat o trestný čin. Skutková podstata pak již nerozlišuje, zda se jedná o

„drobné“ ublížení na zdraví či nikoliv, ale v každém konkrétním případě je třeba zkoumat společenskou škodlivost skutku; tedy zda vůbec došlo k naplnění skutkové podstaty přestupku jako takového. Na závěr lze doplnit, že přestupek podle § 7 odst. 1 písm. c) bod 4. ZONP, tedy přestupek, kdy fyzická osoba úmyslně naruší občanské soužití tak, že se vůči jinému dopustí jiného hrubého jednání, je zbytková skutková podstata a použije se v případě, kdy konkrétní jednání nelze podřadit pod jinou přílehavější skutkovou podstatu.

KD dne 5. 12. 2017 - Jak postupovat v případě řešení přestupku ublížení na cti, nedostaví-li se osoba přímo postižená spácháním přestupku k jednání a správní orgán tak nemůže realizovat „usmíření“

Dotaz: Přestupky dle § 7 odst. 1 písm. a) a § 7 odst. 2 písm. a) ZONP - ublížení na cti. Dle § 7 odst. 8 ZONP se správní orgán pokusí obviněného a osobu, již bylo ublíženo na cti, usmířit. Jak postupovat, pokud se tato osoba k řízení nedostaví.

Trvat na její přítomnosti při dalším jednání či zaslat dotaz na usmíření písemně?

Odpověď: Ustanovení § 7 odst. 8 ZONP ukládá správnímu orgánu povinnost pokusit se obviněného a uraženého na cti usmířit. Správní orgán se tedy musí pokusit o usmíření mezi obviněným a uraženým na cti; je to nezbytnou součástí daného řízení, přičemž skutečnost, že se správní orgán pokusil o usmíření ve smyslu výše uvedeného ustanovení ZONP musí vyplývat ze spisového materiálu, tj. musí být doložena.

Pokud se týká samotného aktu usmíření, musí být uzavřeno způsobem, který je procesně relevantní a též přezkoumatelný. Nejčastější a nejvhodnější způsob usmíření bude pravděpodobně ústně před správním orgánem, o čemž bude sepsán protokol podle § 18 SŘ, za souběžné účasti obviněného a osoby, již bylo přestupkem ublíženo na cti. S ohledem na okolnosti konkrétního případu podle našeho názoru není zcela vyloučena ani možnost realizovat usmíření písemnou cestou.

KD dne 13. 3. 2018 - K přestupku ublížení na zdraví

Dotaz: Je přestupkem dle § 7 odst. 1 písm. b) ZONP, tj. ublížení na zdraví, každé ublížení, jímž bylo zasaženo do tělesné integrity člověka a jímž vzniklo určité zranění (např. jen modřina, drobná oděrka, škrábance), nebo je třeba za takové ublížení na zdraví považovat

jen takové ublížení, které znesnadní obvyklý způsob života, tak jak stanoví judikatura z dopravních přestupků, např. rozsudek NSS 9 As 88/2010 či 5 As 32/2008? Zda přestupek ublížení na zdraví by měl být posuzován obdobně jako paralelní trestná činnost? Máme za to, že spíše ne, jelikož sám zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „TZ“), definuje, co je ublížením na zdraví, přičemž do definice náleží i to, že jednání znesnadní obvyklý způsob života. ZONP žádnou takovou definici nemá, tudíž nevidíme důvod, proč přejímat definici z trestního práva a hodnotit tak jako ublížení na zdraví pouze jednání, které způsobí újmu na tělesné integritě a zároveň znesnadní obvyklý způsob života.

Odpověď: Jak jsme uvedli na posledním KD k této problematice, podle § 7 odst. 1 písm. b) ZONP se přestupku dopustí ten, kdo jinému ublíží na zdraví. Dle § 5 ZOP je přestupkem společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin. V každém konkrétním případě je třeba zkoumat společenskou škodlivost skutku; tedy zda vůbec došlo k naplnění skutkové podstaty přestupku jako takového.

Skutková podstata přestupku ublížení na zdraví bude podle našeho názoru vycházet ze skutkové podstaty trestného činu ublížení na zdraví. To je také uvedeno v Metodické pomůcce MV k zákonu č. 204/2015 Sb., kterým se mění PŘZ. Pro účely TZ je pojem ublížení na zdraví definován v § 122 jako stav záležící v poruše zdraví nebo jiném onemocnění, který porušením normálních tělesných nebo duševních funkcí znesnadňuje, nikoli jen po krátkou dobu, obvyklý způsob života poškozeného a který vyžaduje lékařského ošetření. Nebude-li ublížení na zdraví dosahovat výše popsané intenzity, nebude se jednat o trestný čin, ale o přestupek, případně nebude takové jednání vůbec postižitelné.

Z definice v TZ bychom tedy mohli dovodit, že o přestupek se bude jednat, pokud dojde k poruše zdraví nebo jinému onemocnění, které porušením normálních tělesných nebo duševních funkcí znesnadňuje, po krátkou dobu, obvyklý způsob života poškozeného. Lékařské ošetření považujeme za předpoklad, nikoliv však nezbytně nutný znak přestupku. Domníváme se, že i modřiny, drobné oděrky a škrábance je tak možné pokládat za ublížení na zdraví, pokud je naplněna podmínka společenské škodlivosti skutku.

KD dne 13. 3. 2018 - Hrubé urážky vůči osobám mladším 18-ti let

Dotaz: *Komise pro projednávání přestupků má oznámené přestupky proti občanskému soužití podle § 7 odst. 1 písm. a) ZONP, jehož se podezřelí dopustili vůči osobě mladší 18 let. Řízení bude zahájeno tedy z úřední povinnosti bez souhlasu této osoby, ale v době jednání už bude tato osoba starší 18 let. Jakým způsobem se tedy má postupovat a jaké bude mít tato osoba postavení v řízení?* **Odpověď:** V tomto případě vycházíme ze znění § 79 odst. 5 ZOP, tedy řízení je zahájeno bez souhlasu osoby přímo postižené spáchaním přestupku, neboť zde existuje veřejný zájem na ochraně určité skupiny osob, (osob mladších 18 let nebo osoby, jež byly napadeny takovým způsobem, že to vedlo k vykázaní ze společného obydlí), a souhlas těchto osob není k zahájení řízení vyžadován. Pokud je již řízení zahájeno, není pak žádný důvod vyzývat takovou osobu k dání souhlasu, neboť podle zákona bylo řízení zahájeno bez jejího souhlasu, a to ani v případě, že osoba v průběhu řízení je již starší 18 let.

Ustanovení § 79 odst. 1 ZOP mluví na situace, kdy řízení bylo zahájeno bez souhlasu osoby přímo postižené spáchaním přestupku, i když bylo souhlasu třeba, např. z důvodu, že ze spisového materiálu není zřejmé, že se jedná o osoby blízké.

Pokud by pak osoba uvedená v § 79 odst. 5 ZOP v průběhu řízení oznámila, že dává souhlas s projednáním přestupku, a je tedy osobou přímo postiženou spácháním přestupku, nebude k tomuto jejímu prohlášení správní orgán brát zřetel. Tato osoba bude v řízení pouze v postavení svědka.

KD dne 13. 3. 2018 - Usmíření za situace, kdy se nedostavuje na ústní jednání osoba přímo postižená spácháním přestupku

Dotaz: *Jak postupovat v případě projednávání přestupku hrubé urážky na cti, když se osoba přímo postižená spácháním přestupku nedostavuje na ústní jednání a správní orgán nemůže realizovat usmíření. Uvedeným dotazem se již MV zabývalo na KD, který se uskutečnil dne 5. 12. 2017, nicméně dle našeho názoru zde nezazněla konkrétní odpověď, jak v tomto případě postupovat, aby akt usmíření byl přezkoumatelný. Stačí tedy do protokolu poznamenat, že tím, že se osoba postižená spácháním přestupku nedostavila, lze mít důvodně za to, že nehodlá přistoupit na usmíření? V praxi se množí případy, kdy osoby postižené spácháním přestupku udělí souhlas se zahájením řízení a více se řízení neúčastní.*

Odpověď: Ustanovení § 7 odst. 8 ZONP, ukládá správnímu orgánu, aby se pokusil obviněného a osobu, jíž bylo ublíženo na cti, usmířit. Není-li možné tento pokus realizovat z důvodu, že se osoba přímo postižená spácháním přestupku na ústní jednání nedostavuje, za předpokladu, že byla správním orgánem v předvolání k ústnímu jednání o možnosti usmíření s obviněným poučena, lze v jejím počínání spatřovat nezájem se s obviněným jakkoli setkat, natož s ním uzavírat usmíření. Činnost správního orgánu nemůže být z toho důvodu paralyzována. Pokud se tedy správní orgán neúspěšně pokusí o uzavření smíru ve výše popsaném smyslu, měl by dále pokračovat v řízení.

KD dne 11. 9. 2018 - Dotazy k nálezu ÚS ze dne 9. 7. 2018, sp. zn. II. ÚS 955/18, podle něhož je osobou blízkou i „přítel“ (velmi dobrý kamarád)

Dotaz: *Z nálezu: „1. Pojem „osoba blízká“ podle čl. 37 odst. 1 Listiny základních práv a svobod znamená, že osoba může odmítnout vypovídat jako svědek i tehdy, není-li mezi dotčenými osobami vztah rodinný, nýbrž jen silný citový vztah, kdy by újmu jedné osoby pociťovala druhá osoba jako újmu vlastní. Břemeno tvrzení ohledně takového vztahu spočívá na svědkovi. Přátelství ovšem může představovat stejně pevné anebo dokonce i silnější pouto, nežli je tomu u rodinných vztahů, a to podle rčení, že nikdo si nevybírání vlastní rodinu, nýbrž právě své přátele.“ Dotazujeme se na dopad nálezu ÚS na řízení o přestupcích.*

Odpověď: Jde o nález ÚS, a proto je nutné ho respektovat. Sice se primárně vztahoval na trestní řízení, úměrně však dopadá i na řízení o přestupku.

Dotaz A) *Problematika přestupků, které lze zahájit jen se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku (zejm. určené přestupky proti občanskému soužití a majetku) § 7 odst. 7 ZONP „(7) Řízení o přestupku podle odstavce 1 písm. b) nebo c) anebo odstavce 2 písm. b) spáchaném mezi osobami blízkými anebo o přestupku podle odstavce 1 písm. a) nebo odstavce 2 písm. a) lze zahájit a v již zahájeném řízení pokračovat pouze se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku.“ § 8 odst. 7 ZONP „(7) Řízení o přestupku podle odstavce 1 nebo 3 spáchaném mezi osobami blízkými lze zahájit a v již zahájeném řízení pokračovat pouze se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku.“ V této části nás v návaznosti na předmětný nález ÚS především zajímá:*

- zda, případně jakým postupem, budou správní orgány povinny před zahájením řízení zkoumat, a jak budou případně posuzovat, zda mezi osobou přímo postiženou spácháním

přestupku a podezřelým byl/nebyl přátelský vztah dosahující takové intenzity, že se jedná/nejedná o osoby blízké (... aby správní orgán zjistil, zda k zahájení řízení o přestupku je/není nezbytný souhlas osoby přímo postižené spácháním přestupku);

- zda v případech, kdy řízení již bylo zahájeno bez souhlasu osoby přímo postižené spácháním přestupku (neboť např. ze spisové dokumentace žádný hluboký přátelský vztah mezi pachatelem a osobou přímo postiženou spácháním přestupku nebyl zřejmý) je povinností správního orgánu vždy zkoumat, zda mezi osobou přímo postiženou spácháním přestupku a obviněným byl přátelský vztah dosahující takové intenzity, v důsledku čehož se jedná o osoby blízké (... a tedy pro pokračování v řízení je nezbytný souhlas osoby přímo postižené spácháním přestupku)?

Odpověď: Pokud jde o otázky pod bodem A), v těchto případech doporučujeme vést řízení z moci úřední bez vyžadování udělení souhlasu. Správní orgán zde nebude poučovat, protože mu ve většině případů nebude okolnost o tom, že by šlo o osoby blízké (ve smyslu nálezu ÚS) známa. Pokud by ale v řízení dodatečně vyšlo najevo, že jsou „přáteli na život a na smrt“, bude se muset v řízení otázkou zabývat. Posouzení, zda v tom či onom případě půjde o přátelský vztah vyšší intenzity, je na správní úvaze správního orgánu. S ohledem na specifika každého jednotlivého případu nelze k otázce, jak tento vztah zkoumat, stanovit jednoznačný návod. **Dotaz B) Právo na odepření podání vysvětlení dle § 137 odst. 1 SŘ: „(4) ... O odepření podat vysvětlení obdobně platí to, co pro odepření součinnosti při dokazování a zákaz výslechu.“ V této části nás v návaznosti na předmětný nálezu ÚS především zajímá:**

- zda do poučení o právu odepřít podání vysvětlení má být doplněno, že osobami blízkými se dle nálezu ÚS rozumí i osoby s hlubokým přátelským vztahem;

- jaký má být postup správního orgánu, pokud osoba předvolaná k podání vysvětlení po poučení sdělí, že odepírá podat vysvětlení dle § 137 odst. 1 SŘ, jelikož by mohla svému blízkému příteli, k němuž má hluboký vztah, způsobit nebezpečí stíhání pro trestný čin nebo správní delikt (přestupek)?

Odpověď: Pokud jde o otázky pod bodem B) - podle našeho názoru stávající poučení o právu odepřít podání vysvětlení je zcela dostačující a není nezbytné ho ve světle nálezu ÚS upravovat. Ostatně právo náleží bdělým. Pokud osoba předvolaná k podání vysvětlení po poučení sdělí, že odepírá podat vysvětlení, jelikož by mohla svému blízkému příteli, k němuž má hluboký vztah, způsobit nebezpečí stíhání pro trestný čin nebo přestupek, máme za to, že své tvrzení musí věrohodně prokázat. Je třeba uvážit význam přestupkového řízení a veřejný zájem na stíhání drobné kriminality. V tomto směru musí být osoba důrazně upozorněna na následky, nebude-li se její tvrzení zakládat na pravdě.

Dotaz C) Právo odepření výpovědi svědka dle § 55 odst. 4 SŘ: „(4) Výpověď může odepřít ten, kdo by jí způsobil sobě nebo osobě blízké nebezpečí stíhání pro trestný čin nebo správní delikt.“ V této části nás v návaznosti na předmětný nálezu ÚS především zajímá:

- zda do poučení o právu odepřít výpověď svědka má být doplněno, že osobami blízkými se dle nálezu ÚS rozumí i osoby s hlubokým přátelským vztahem;

- jaký má být postup správního orgánu, pokud předvolaný svědek po poučení sdělí, že odepírá podat svou výpověď dle § 55 odst. 4 SŘ, jelikož by mohl svému blízkému příteli, k němuž má hluboký vztah, způsobit nebezpečí stíhání pro trestný čin nebo správní delikt (přestupek)?

Odpověď: Pokud jde o otázky pod bodem C) - ani zde nevidíme důvod, pro který by muselo být stávající poučení svědka upraveno. Zde nálezu ÚS pravděpodobně přispěje k tomu, že v řadě případů přestanou svědci pro údajné přátelství s obviněným svědčit, což při absenci jiných důkazů povede k zastavení řízení. Bude proto nezbytné, aby správní orgán v každém případě toto tvrzení prověřil i upozornil svědka na případné

následky bezdůvodného odmítnutí podat svědeckou výpověď. Správní orgán by rovněž měl na základě podkladů, kterými již disponuje např. od PČR, před zahájením řízení bedlivě uvážit, zda je tu či onu osobu nezbytné jako svědka předvolávat. Fakta, která zjistí s přípravných materiálů, často postačí k vytvoření dostatečného právně relevantního úsudku.

KD dne 10. 12. 209 K postupu správního orgánu ve vazbě na Závěr poradního sboru č. 160

Dotaz: *Přestupek jiného hrubého jednání syna vůči matce, probíhalo trestní řízení, předáno správnímu orgánu pro nenaplnění intenzity trestného činu. Součástí spisu je generální plná moc udělena osobou přímo postiženou spácháním přestupku advokátovi. Správní orgán poučil přímo OPPSP (matku) o možnosti podat souhlas s projednáváním přestupku, souhlas nebyl podán, věc byla tudíž odložena. Matka podala blanketní odvolání, které bylo následně doplněno advokátem s tím, že správnímu orgánu bylo známo, že má OPPSP právního zástupce, měl tedy doručovat jemu. Dotaz zní: Postupoval správní orgán I. stupně správně, když v souladu se závěrem poradního sboru ministra vnitra č. 160 zaslal poučení pouze OPPSP či měl v rámci dobré správy upozornit na skutečnost, že je třeba k podání souhlasu zvláštní plné moci? A koho měl případně upozornit – OPPSP, advokáta či oba?*

Odpověď: Podle našeho názoru postupoval správní orgán zcela správně, pokud primárně vyzval matku. V daném případě bychom *pro futuro* přesto doporučovali vyrozumět jak matku, tak advokáta.

KD dne 10. 10. 2022 - Rozlišování mezi civilními a veřejnoprávními delikty

Dotaz: *Jak posuzovat případy, které jsou svou podstatou jak civilními spory, avšak není vyloučeno, že by mohly být i veřejnoprávními delikty? Často se jedná o spory bývalých manželů, když nemají dosud vypořádané společné jmění – např. podmínění vstupu do domu přítomností bývalého manžela oznamováno jako schválnost spočívající ve znemožnění vstupu do domu. Pokud přitom dojde k verbálnímu či fyzickému napadení, je již situace jiná. Rovněž jsou často oznamovány sousedské spory, např. poškození plotu, kdy se obě strany prou o vlastnictví plotu či dokonce hranici pozemku. Je možné v těchto situacích došlá oznámení odkládat dle ustanovení § 76 odst. 1 písm. a) ZOP, jelikož došlá oznámení neodůvodňují zahájení řízení o přestupku nebo předání věci?*

Odpověď: V obecné rovině nelze vyloučit, že jednání popisovaná v dotazu mohou být přestupky, přestože mají dotčené osoby mezi sebou zároveň soukromoprávní spor. Vždy však bude záležet na okolnostech konkrétního případu, a proto nelze v dané otázce učinit jednoznačný závěr. Pokud tedy existuje důvodné podezření, že by v popsáných situacích mohlo jít o přestupek, nezbývá, než řízení zahájit a následně postupovat podle zjištění, která během řízení vyjdou najevo. Pokud však důvodné podezření z přestupku neexistuje, lze postup odložení věci podle ustanovení § 76 odst. 1 písm. a) ZOP považovat za správný - srv. Bohadlo, David; Brož, Jan; Kadečka, Stanislav; Průcha, Petr; Rigel, Filip; Šťastný, Vít: Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Komentář, Wolters Kluwer, 2022, citováno podle elektronické databáze nakladatelství, výklad k předmětnému ustanovení: „Tento důvod se užije tam, kde je již ze samotného oznámení správnímu orgánu zřejmé, že řízení o přestupku nemá být vůbec zahájeno (např. proto, že popsané jednání vůbec není přestupkem).“ Podobný závěr byl přijat již na konzultačním dni pořádaném dne 11. 3. 2014, viz souhrn závěrů ze zápisů z konzultačních dnů, dotaz: „Vytápění“ bytu souseda.

KD dne 21. 5. 2024 - **Kamery**

Dotaz: *Jaký orgán a jakým způsobem by měl řešit oznámení fyzické osoby týkající se umístění kamer na bytovém domě (kamery vlastní jeden z majitelů bytů v domě). Oznamovatel tvrdí, že kamery snímají veřejné prostranství, domnívá se, že je to bezdůvodné a že to zasahuje do jeho soukromí.*

Odpověď: Nepřistoupí-li k věci další okolnosti, jedná se o občanskoprávní spor, o němž přísluší rozhodnout civilnímu soudu. V případě jednání činěného záměrně ostatním naschvál by se však jednalo o příslušný přestupek proti občanskému soužití.

K § 8

Přestupky proti majetku

KD dne 15. 6. 2006 - **Roztržky mezi bývalými manželi**

Dotaz: *Ještě po dvou letech od nabytí právní moci rozsudku o rozvodu manželství dochází mezi bývalými manželi k roztržkám. Paní A obešla svému bývalému manželovi panu B osobní automobil korunou a vytvořila mu po obou stranách automobilu rýhy. Automobil se pořídili bývalí manželé za trvání manželství, byl součástí společného jmění manželů. Dva roky po rozvodu manželství jej však užívá výlučně pan B. Dopustila se paní A přestupku proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. a) PŘZ - poškození věci?*

Odpověď: Paní A se přestupku proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. a) PŘZ nedopustila, neboť nebyl naplněn jeden ze znaků skutkové podstaty citovaného přestupku (věc cizí). Pokud si bývalí manželé po rozvodu manželství společné jmění manželů soudně nevypořádají, pak movité věci i nemovitosti mohou být v nevypořádaném společném jmění manželů po dobu tří let. Po třech letech podle občanského zákoníku připadnou nemovitosti do podílového spoluvlastnictví bývalých manželů a movité věci (např. automobil) připadne do výlučného vlastnictví toho z bývalých manželů, kdo je užívá. Pokud tedy bývalá manželka „poškodila“ automobil spadající do nevypořádaného jmění manželů po dvou letech od právní moci rozsudku o rozvodu manželství, přestupku proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. a) PŘZ (poškození věci) se nedopustila. Vycházíme z judikatury Nejvyššího soudu, podle které cizí věci ve smyslu § 257 TZ není věc, která je ve společném jmění manželů, protože v takovém případě každý z manželů je úplným vlastníkem celé věci. Útok jednoho z manželů vůči věci náležející do společného jmění manželů není proto trestním činem poškození cizí věci. Pro korespondující přestupky proti majetku se využívá judikatura Nejvyššího soudu. Přestupku proti majetku se tedy jeden z manželů nikdy nemůže dopustit na věci spadající do společného jmění manželů, byť i nevypořádaného.

U věcí v podílovém spoluvlastnictví naposledy uvedené však neplatí, tam je třeba posuzovat velikost spoluvlastnických podílů a v závislosti na jejich velikosti a útoku na věc posoudit, zdali se o přestupek proti majetku jedná či nejedná.

Jednání paní A uvedené v dotazu by však mohlo být přestupkem proti občanskému soužití podle § 49 odst. 1 písm. c) PŘZ - úmyslné narušení občanského soužití, schválností, případně jiným hrubým jednáním.

KD dne 12. 12. 2006 - **Souběh přestupku proti majetku a přestupku na ochranu zvířat**

Dotaz: *Jde v případě utýrání zvířete k smrti o souběh přestupků proti majetku a přestupku na úseku ochrany zvířat proti týrání?*

Odpověď: Nikoli, jde pouze o přešůpek podle § 28 zákona na ochranu zvířat proti týrání - ochrana majetku je již v tomto přešůpku obsažena, když je zjevné, že usmrčením zvířete dojde vždy zároveň nutně k jeho zničení.

KD dne 10. 6. 2008 - **Krádež odpadu**

Dotaz: *Lze posoudit jako krádež situaci, kdy fyzické osoby navšřevují areály bývalých továren, hutí nebo dolů a zde sbírají různý kovový odpad? Jedná se o pozemky po rekultivaci areálů, které nejsou hlídány, nejsou oplocené, majitelé nebo správci nerealizují žádné úkony k ochraně těchto areálů, tyto nejsou označeny, např. tabulkami s nápisy jako soukromý pozemek, vstup zakázán apod. Na výzvy k uplatnění škody majitelé nebo správci opakovaně nereagují. Nalezené věci mají hodnotu pouze jako kovový odpad vhodný pouze do sběru.*

Odpověď: Fyzické osoby navšřevující areály bývalých továren, hutí nebo dolů, sbírající zde kovový odpad si přisvojují cizí věci tím, že se jich zmocňují a páchají škodu na cizím majetku, tj. dopoušřtí se přešůpků proti majetku - krádeží.

KD dne 10. 6. 2008 - **Neoprávněný odběr elektřiny**

Dotaz: *Došlo k neoprávněnému odběru elektřiny za měřicím zaříděním (takže se nejedná o přešůpek na úseku energetiky podle § 41 odst. 1 písm. b) PŘZ). Škoda nevznikla dodavateli, ale odběratelům. Lze tento skutek projednat jako přešůpek proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. a) PŘZ - krádež, i když není zjišřtěno, jaká je výše škody, a to ani orientačně, aby se mohlo rozlišit, zdali se jedná o přešůpek nebo trestný čin není jasné, zda výše škody je 1,- Kč nebo 10.000,- Kč)?*

Odpověď: Nejedná se o přešůpek proti majetku (krádež). Neoprávněný odběr elektřiny za měřicím zaříděním je přešůpkem podle zvlášřního zákona - podle § 90 odst. 1 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů. U přešůpku podle § 90 odst. 1 energetického zákona není výše způsobené škody rozhodná, protože není znakem skutkové podstaty tohoto přešůpku.

KD dne 10. 3. 2009 - **Neoprávněné připojení**

Dotaz: *Osoba je dle PČR podezřelá z přešůpku proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. b) PŘZ z toho důvodu, že po dobu tří dnů byla neoprávněně připojena sířovým kabelem do nezabezpečeného routeru sloužícího k přívodu internetu do bytu poškozené, což jí umožnilo (té osobě) používat internetové připojení poskytované poškozené firmou CL-NET, k tomu využila zařídění, které je v majetku poškozené. Dle našeho názoru lze projednat jako přešůpek podle § 50 odst. 1 písm. b) PŘZ.*

Odpověď: Ano, skutek může být projednán jako přešůpek neoprávněného užívání cizí věci.

KD dne 9. 12. 2009 - **Přešůpek proti majetku**

Dotaz: *Pachatel úmyslně odcizí nějakou věc (v tomto případě květiny ze záhonu před rodinným domem), poškozený zavolá PČR, která věc prověří a postoupí správnímu orgánu. V postoupeném spise je uvedeno, že poškozený uvedl, že odcizené květiny neměly žádnou hodnotu, a tudíž nebude ani uplatňovat nárok na náhradu škody. Jak má správní orgán dále postupovat, pokud poškozený nebude na výzvu správního orgánu k uplatnění nároku na náhradu škody reagovat? Má být věc odložena před zahájením řízení nebo má být řízení zahájeno a poté zastaveno?*

Odpověď: Předně je nutno konstatovat, že skutečnost, že poškozený v daném případě konstatoval, že květiny neměly v podstatě žádnou hodnotu, neznamená, že nedošlo k naplnění formálních znaků přestupku (zjevně byla poškozena cizí věc). Mizivá cena poškozené věci ale může mít vliv na naplnění materiálního znaku přestupku. Naplnění tohoto znaku by si měl správní orgán vyhodnotit již před zahájením řízení o přestupku - pokud dospěje k závěru, že tento znak není naplněn, pak je na místě věc odložit, v opačném případě by měl řízení zahájit. Nelze samozřejmě vyloučit, že k zjištění o nenaplnění materiálního znaku přestupku může dojít až v průběhu řízení po provedeném dokazování, pak je na místě řízení zastavit. Rozhodně ale nelze postupovat tak, že správní orgán řízení zahájí, i když se domnívá, že není naplněn materiální znak přestupku a vzápětí řízení zastaví. To odporuje jednak PŘZ, ale i zásadě hospodárnosti zakotvené ve správním řádu.

KD dne 9. 12. 2009 - **Nákup zboží přes aukční portál Aukro**

Dotaz: *Kupující se v určitý den dohodne s prodávajícím a zaplatí určité zboží, které mu posléze není dodáno. PČR tyto skutky oznamuje jako přestupky proti majetku podle § 50 PŘZ - podvod. Lze tyto skutky postihovat jako podvod nebo se jedná o porušení „obchodních podmínek“? Podle našeho názoru se nejedná o přestupek, ale o porušení povinností vyplývajících z kupní smlouvy.*

Odpověď: Podle našeho názoru může jít o přestupek. Záležet bude samozřejmě na tom, zda zde byl úmysl zboží nedodat nebo je zaslané jiné zboží. K tomuto dotazu považujeme za důležité uvést, že se bude jednat o distanční přestupek - tedy k vedení řízení bude místně příslušný správní orgán, kde bylo zboží objednáno/převzato, tak i správní orgán, kde byla objednávka přijata/zboží odesláno.

KD dne 9. 3. 2010 - **Neoprávněné užívání cizí věci - lezení na cizí komín**

Dotaz: *Městská policie zadržela občany na místě samém a oznámila správnímu orgánu podezření ze spáchání přestupku spočívající v tom, že bez souhlasu vlastníka nemovitostí vstoupili na pozemek otevřenými vraty, resp. překonali drátěný plot oplocení nemovitosti, prošli až ke komínu teplárny a na ten vylezli. Žádnou škodu nezpůsobili, nepoškodili plot, pozemek ani komín. Jejich obrana spočívala v tom, že není v přestupkovém zákoně uvedeno ustanovení o trestnosti jednání spočívající ve vstupu na pozemek jiného. Oni nezpůsobili žádnou škodu, a když uspokojili své potřeby, zase nemovitosti opustili. Jednání lze podřadit pod přestupek podle § 50 odst. 1 písm. b) PŘZ spočívající v neoprávněném užívání cizího majetku, příp. pod trestný čin podle § 207 TZ spočívající ve zmocnění se věci nikoliv malé hodnoty v úmyslu ji přechodně užívat.*

Odpověď: V daném případě budou naplněny formální znaky skutkové podstaty přestupku proti majetku dle § 50 odst. 1 písm. b) PŘZ, nebude však zřejmě naplněn materiální znak skutkové podstaty přestupku, tedy relevantní míra porušení nebo ohrožení zájmu společnosti (§ 2 odst. 1 PŘZ), neboť zásah do objektu přestupku, tedy zájmu chráněného zákonem, kterým je zde zájem na ochraně vlastnického práva a pokojného výkonu vlastnického práva, byl dle všeho zcela nepatrný. (Jiná situace by nastala, pokud by došlo k poškození majetku vlastníka, k opakování výstupů na komín, k vážnému omezování vlastníka ve výkonu jeho vlastnických, resp. užívacích, práv apod.).

KD dne 14. 12. 2010 - **Vrácení kradeného telefonu v zastavárně osobě, která telefon zastavila**

Dotaz: *PČR řešila případ, kdy v zastavárně objevila ukradený mobilní telefon. Žádala jeho vydání pro účely přestupkového řízení. Zaměstnanec zastavárny souhlasil pod*

podmínkou, že telefon vydá oproti protokolu o odebrání věci. Policisté mu řekli, že si protokol ihned odjedou vystavit na místní oddělení a vrátí se. Po odjezdu hlídky přišla do zastavárny žena, která se prokázala zástavní smlouvou na mobilní telefon. Zaměstnanec začal činit úkony k vypořádání zástavní smlouvy a od zákaznice inkasoval peníze. Poté, co převzal finanční hotovost a chtěl jí vydat zastavený mobilní telefon, zjistil, že se jedná o zmíněný ukradený mobilní telefon a odmítl jej ženě z tohoto důvodu vydat. Žena šla volat policii a po jejím příjezdu jí před příslušníky PČR telefon vydal. PČR v tomto jednání spatřuje přestupek dle § 50 odst. 1 písm. c) PŘZ, kterého se měl zaměstnanec dopustit tím, že přes poučení PČR, že se jedná o věc získanou přestupkem (krádeží), za mobilní telefon vyinkasoval peníze a předal jej zmíněné ženě. Ta jej však musela na místě vydat přítomné hlídce PČR, ale finanční hotovost již zpět nedostala. Jedná se ze strany zaměstnance skutečně o přestupek dle § 50 odst. 1 písm. c) PŘZ? Domníváme se, že nikoliv.

Odpověď: Zaměstnanec si skutečně zprvu nemusel být vědom, že nakládá s odcizenou věcí. Tu navíc zákaznici vydal (byť od ní nejdříve inkasoval peníze) až před PČR, která jí věc ihned odebrala. Zaměstnanec se neobohatit vědomě na nakládání s odcizenou věcí (o jejím odcizení se dozvěděl až po uzavření zástavní smlouvy) a skutečnost, že si ať už vědomě či nevědomky zajistil, aby neutrpěl majetkovou škodu tím, že by vydal telefon ještě před převzetím částky smluvené v zástavní smlouvě (tj. na úrok půjčené na základě zástavní smlouvy s tím, že „ručeno“ bude zastavením telefonu), nelze považovat za přestupek. Pokud pak zaměstnanec vydal věc (slovy PŘZ „převedl věc, která byla získána přestupkem spáchaným jinou osobou“) za asistence PČR nejdříve zákaznici (jíž telefon odebrala PČR), nikoliv přímo samotné PČR, a to za asistence PČR, nejde o jednání, kterým by byla naplněna skutková podstata přestupku dle § 50 odst. 1 písm. c) PŘZ, resp. nebyl přinejmenším naplněn materiální znak skutkové podstaty přestupku.

KD dne 13. 12. 2011 - **Nález mobilního telefonu mladistvým před 15. narozeninami**

Dotaz: Pachatel 14 dní před 15. narozeninami našel mobilní telefon, který vrátil tři týdny po narozeninách po intervenci policie. Za zatajení nálezu jej nelze stíhat, otázkou je postih za užívání cizí věci bez přivolení oprávněné osoby pro dobu po dovršení 15 let.

Odpověď: Za prisvojení si cizí věci nálezem mladistvého stíhat nelze, v době spáchání skutku nebyl odpovědný za přestupek. Pro dobu po 15. narozeninách lze zvažovat neoprávněné užívání cizí věci. S ohledem na nízký věk pachatele a vrácení nálezu, čímž byl škodlivý následek jednání odstraněn, lze uvažovat i o odložení věci.

KD dne 13. 3. 2012 - **Neoprávněný zásah do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru**

Dotaz: V příloze zasíláme komentář k § 208 TZ a prosíme o vyjádření, zda je možno se ztotožnit se závěrem zde vysloveným, tedy že korespondujícím přestupkem uvedenému trestnému činu je přestupek proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. b) PŘZ.

Odpověď: § 50 odst. b) PŘZ mnohem více odpovídá ustanovení § 207 TZ, kdy se jedná o obecné ustanovení o neoprávněném užívání cizí věci. § 208 TZ je speciálním ustanovením k § 207 TZ, který je obecný. Nicméně lze dovodit, že ustanovení PŘZ koresponduje i s tímto ustanovením TZ.

KD dne 13. 3. 2012 - **Vyvěšování transparentů na úřední budovy**

Dotaz: *Aktivisté pod záminkou návštěvy knihovny vstoupili do budovy ministerstva, na budově pak zvenčí vyvěsili transparent 10 x 13 metrů s nápisem. Lze takové jednání kvalifikovat jako § 47 odst. 1 písm. g) PŘZ nebo 50 odst. 1 písm. b) PŘZ?*

Odpověď: *Jde spíše o 50 odst. 1 písm. b) PŘZ - jakkoliv došlo i k narušení veřejného pořádku, nebudou naplněny všechny znaky skutkové podstaty 47 odst. 1 písm. g) PŘZ (zábor, vylučující ostatní z užívání - k tomu nejspíš nedošlo).*

KD dne 10. 9. 2013 - **Neoprávněné vniknutí osob do areálu**

Dotaz: *Jak posuzovat vniknutí osob do areálu koupaliště mimo provozní dobu, především v noci. PČR se obrací na správní orgány, je možné takové jednání kvalifikovat jako přestupek? Lze toto jednání podřadit pod skutkovou podstatu podle PŘZ - úmyslné narušení občanského soužití (jiné hrubé jednání) či přestupek proti majetku (neoprávněné užívání cizí věci - pokud se zde budou koupat, budou se vozit na skluzavkách, sedět na lavičkách...) nebo se jedná o občanskoprávní záležitost? Za popsané situace se přikláníme k závěru, že jde spíše o občanskoprávní záležitost - neoprávněný zásah do vlastnického práva. Dle našeho názoru nedosahuje popsané jednání potřebné intenzity, nedosahuje požadovaného stupně nebezpečnosti, když nejsou překročeny meze nevhodnosti/nesprávnosti. Dle provozního řádu koupaliště nejspíše nelze sankcionovat, jelikož provozní řády zpravidla porušení v nich popsaných povinností neobsahují. Dle našeho názoru je ovšem nutné každý případ posuzovat individuálně, když záleží, jakým způsobem se dotyčné osoby v areálu chovají (zda-li nepoškozují majetek, neruší noční klid či se tohoto jednání nedopouštějí přes napomenutí PČR opakovaně atd.) - zda-li skutečně nedochází i k naplnění formálního i materiálního znaku některé skutkové podstaty podle PŘZ.*

Odpověď: *S ohledem na individuální posouzení každého takového jednání by se mohlo jednat v případě způsobení majetkové škody o přestupek proti majetku (§ 50 odst. 1 písm. a) PŘZ), popřípadě podle okolností o přestupek proti veřejnému pořádku v případě rušení nočního klidu (§ 47 odst. 1 písm. b) PŘZ), nebo neuposlechnutí výzvy úřední osoby při výkonu její pravomoci (§ 47 odst. 1 písm. a) PŘZ). Podle našeho názoru nelze vyloučit ani přestupek proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. b) PŘZ. Obecně jsme toho názoru, že dané jednání nelze považovat za přestupek proti občanskému soužití, a že se jedná spíše o porušení provozních řádů, nebo jiný soukromoprávní vztah mezi majitelem či provozovatelem koupaliště a osobami, které na koupaliště vnikly.*

KD dne 10. 9. 2013 - **Odebrání zboží do zástavy**

Dotaz: *FO podnikající A (živnost. oprávnění) se dožaduje na prodejně druhé FO podnikající B zaplacení faktury za odebrané zboží (900,- Kč), poté co je podnikající FO B odmítnuta s tím, že si podnikatelka není vědoma vůči ní žádné nezaplacené faktury, vezme si FO A z prodejny zboží v hodnotě nezaplacené faktury do zástavy. Může být jednáním FO A naplněna skutková podstata přestupku proti majetku - krádeže?*

Odpověď: *Podle našeho názoru by výše uvedeným jednáním mohla být naplněna skutková podstata přestupku proti majetku krádeže, protože předpokladem vzniku zástavního práva (resp. v případě movitých věcí tzv. ruční zástavy) je, že tuto věc zástavní dlužník předá zástavnímu věřiteli, tj. vysloví souhlas s uzavřením zástavní smlouvy. Pokud by šlo o fakturu fiktivní, nelze vyloučit ani pokus o podvod. Pokud by byla užitá pohružka násilí, je podle našeho názoru na místě trestný čin krádeže.*

KD 10. 6. 2014 - **Nedokončená rekonstrukce balkónu - podvod nebo občanskoprávní spor**

Dotaz: *Obviněný byl uznán vinným ze spáchání přestupku proti majetku - úmyslného způsobení škody na cizím majetku podvodem dle § 50 odst. 1 písm. a) PŘZ, kterého se dopustil tím, že postupně - ve třech termínech převzal od poškozené celkem 18 tis. Kč (10 tis., 5 tis., 3 tis. Kč) na opravu balkónu, když rekonstrukci nedokončil ve smluveném rozsahu - tj. neprovedl montáž a osazení výplně balkónu (všechny ostatní domluvené práce provedl) a tím způsobil poškozené škodu 3000 Kč. Lze uvedené jednání považovat vůbec za přestupek či jde ryze o občanskoprávní spor?*

Odpověď: MV je toho názoru, že ve věci se jedná o občanskoprávní spor - porušení smlouvy. V daném případě je těžké prokázat úmysl pachatele, že již na počátku ústní dohody chtěl poškozenou podvést - tj. vzít si peníze za práci a tuto vůbec nevykonat. Lze odkázat na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 5. 2010, č. j.: 7 Tdo 486/2010, podle kterého je nepřijatelné, aby z hlediska principů, na nichž je založen demokratický právní stát, trestním postihem jednoho účastníka soukromoprávního vztahu byla nahrazována nezbytná míra opatrnosti druhého účastníka při ochraně vlastních práv a majetkových zájmů. Trestním postihem není totiž možné nahrazovat instituty jiných právních odvětví určené k ochraně majetkových práv a zájmů. Trestní odpovědnost (nepochybně i správně-trestní odpovědnost) by měla nastoupit až jako ultima ratio, tedy až v krajních případech.

KD 10. 6. 2014 - Vytahání kovových tyčí z veřejného prostranství

Dotaz: *Jestliže skutek spočívá v tom, že obviněný kope (zřejmě za účelem jejich uvolnění), následně vytáhá a položí do trávy 6 ks železných tyček, mezi nimiž je natažen ocelový drát, sloužící jako ohrazení veřejného prostranství za tím účelem, aby projel s vozidlem a přívěsem naloženým stavebním materiálem ke své nemovitosti, lze tento kvalifikovat jako přestupek úmyslného způsobení škody na cizím majetku poškozením věci podle § 50 odst. 1 písm. a) PŘZ nebo lze v takovém jednání spatřovat spíše přestupek jiného hrubého jednání podle § 49 odst. 1 písm. c) PŘZ? Event. by přicházela v úvahu skutková podstata přestupku podle § 47 odst. 1 písm. h) PŘZ, jakožto poškození veřejného prostranství?*

Odpověď: Vždy je třeba vycházet ze všech okolností. Nejprve je třeba říci, že veřejným prostranstvím jsou podle § 34 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru. Je tedy otázkou, zda daný prostor byl veřejným prostranstvím, když byl ohrazen a dále, proč byl ohrazen přístup k nemovitosti pachatele.

K možnosti přestupek kvalifikovat jako přestupek proti majetku podle § 50 odst. 1 písm.

a) PŘZ je třeba říci, že škoda nemusela vzniknout na samotných tyčích, ale de facto na ohrazení jako celku, kdy je třeba vzít v úvahu cenu práce, kterou je třeba vynaložit na osazení tyčí zpět do země. Je však otázkou, jak se taková škoda dá vyčíslit.

O přestupek proti občanskému soužití by se mohlo jednat v případě schválnosti (§ 49 odst. 1 písm. c) PŘZ), kdy je však třeba prokázat úmysl pachatele, kdy tento úmysl z předloženého dotazu nevyplývá (popř. bylo by ho možné spatřovat v úmyslu pachatele dostat se k nemovitosti, je však otázkou, zda např. měl pachatel jinou možnost příjezdové cesty, zda tak učinil opakovaně či po nějaké jiné rozepři apod.). Podle názoru MV uvedené jednání nelze považovat za přestupek proti občanskému soužití podle § 49 odst. 1 písm. c) PŘZ - jiné hrubé jednání.

Podle konkrétního posouzení připadá v úvahu i jednočinný souběh, kdy se pachatel mohl dopustit jak přestupku proti veřejnému pořádku, tak přestupku proti majetku.

KD 10. 6. 2014 - „Věc opuštěná“ a „nález“ z pohledu NOZ

Dotaz: *Sběrači kovů sbírají mj. i kovový šrot, kterého se vlastníci zbavili. Lze tento kov považovat za opuštěnou věc podle § 1045 NOZ nebo za nález podle § 1051 a § 1052 NOZ? Pokud lze věc považovat za opuštěnou, tak si ji může „sběrač“ přivlastnit a obci nález neoznamuje?*

Popis případu: jde o případy, kdy městská policie nebo PČR kontroluje občana s podezřením, že má u sebe kradené věci – např. veze na kárce kabely, traverze či jiné věci, i kovové harampádí objemnějšího charakteru. Kontrolovaná osoba ale následně sdělí, že tyto věci našla.

Odpověď: Za situace, kdy se vlastník movité věci „kovového šrotu“ dobrovolně vzdá vlastnického práva a držby k němu (příklad: vyloží zrezlý šrot u cesty s tím, že se ho chce zbavit, tzn. nemá další záměr s ním jakkoliv nakládat, tj. nepřipraví si jej např. na odvoz do sběrný odpadů a sběrných surovin za účelem jeho zpeněžení, v takovém případě půjde o movitou věc opuštěnou, kterou si podle názoru MV může „sběrač“ podle § 1045 odst. 1 NOZ přivlastnit (dále s přihlédnutím k § 1050 odst. 1 NOZ, větě druhé). Podle § 1050 odst. 1 NOZ platí následující: „Nevykonává-li vlastník vlastnické právo k movité věci po dobu tří let, má se za to, že ji opustil.“, (zde jde o vyvratitelnou právní domněnku, která ještě poskytuje vlastníkovu ochranu). „Byla-li movitá věc, která pro vlastníka měla zřejmě jen nepatrnou hodnotu, zanechána na místě přístupném veřejnosti, považuje se za opuštěnou bez dalšího.“ (zde jde o nevyvratitelnou právní domněnku).

Pod opuštěním věci nebo-li tzv. derelikcí je tedy třeba rozumět stav, kdy dochází k zániku vlastnického práva projevem vůle vlastníka věci tuto věc dále nevlastnit ani nedržet. Tedy pod věcí opuštěnou se rozumí taková věc, která buď dosud neměla žádného vlastníka (např. tekoucí voda, meteorit apod.), anebo již vlastníka měla, ale tento se dobrovolně vlastnictví k věci vzdal, tedy došlo k tzv. derelikci (např. odhození cigarety). O takové věci pak můžeme říci, že se stane věcí bez pána, tedy půjde o věc opuštěnou, ke které může další subjekt nabýt vlastnické právo. Toto lze ostatně dovodit již z § 1045 odst. 2 NOZ, v němž se konstatuje, že pouze opuštěná nemovitost připadá do vlastnictví státu. V případě movité věci, kterou vlastník opustil, si subjekt může tuto věc přivlastnit dále s přihlédnutím k § 1050 NOZ (k přivlastnění movité věci nepatrné hodnoty tedy může dojít za situace, kdy takováto movitá věc byla zanechána na místě přístupném veřejnosti). Za této situace proto nebude možné skutkovou podstatu přestupku podle § 50 odst. 1 písm. b) PŘZ (zatajení věci) na takový případ aplikovat, neboť nepůjde o věc nalezenou ve smyslu NOZ, ale o věc opuštěnou.

Od věci opuštěné je v zásadě třeba odlišovat věci nalezené (ztracené či skryté), u nichž naopak nedošlo k zániku vlastnického práva, a z toho důvodu, je třeba takovou nalezenou věc odevzdat příslušnému vlastníkovu a není-li tento znám - obci. Tedy je třeba posuzovat jinak případ, kdy bude sběrač nakládat např. radiátor vyneseny ze zanedbaného, lidmi neobývaného domu (který dle výpisu z KN někomu náleží), nebo okapové roury sejmuté ze střechy továrny (zde podle okolností případu - pokud sběrač ví, čím věc je, dochází k naplnění skutkové podstaty přestupku proti majetku - krádeže; neví-li to - dochází k naplnění skutkové podstaty přestupku proti majetku - zatajení věci nálezu).

Typicky pokud si sběrač ponechá např. železnou trubku, ležící na návsi, kterou vlastník ztratil při odvozu kovového šrotu do sběrný odpadů a sběrných surovin - zde jednoznačně není projevem vůle vlastníka věci tuto věc dále nevlastnit a nedržet, a proto půjde o věc nalezenou (ztracenou), na níž se vztahuje režim nálezu ve smyslu § 1051 a násl. NOZ.

K nálezu je přitom třeba uvést následující. Před 1. 1. 2014 podle § 135 OZ, platilo, že kdo najde ztracenou věc, je povinen vydat ji vlastníkovu. Není-li vlastník znám, je nálezce

povinen odevzdat ji obci, na jejímž území k nálezu došlo. Nepřihlásí-li se o ni vlastník do 6 měsíců od jejího odevzdání, připadá věc do vlastnictví této obce.

V § 1051 NOZ se k nálezu nově uvádí následující: „Má se za to, že si každý chce podržet své vlastnictví a že nalezená věc není opuštěná. Kdo věc najde, nesmí ji bez dalšího považovat za opuštěnou a přivlastnit si ji.“ Jak je patrné, je zde konstruována vyvratitelná právní domněnka, jež primárně poskytuje ochranu původnímu vlastníku věci (tj. domněnka, že nalezená věc není věcí opuštěnou, resp. že vlastník si chce věc ponechat. K tomu je třeba uvést, že z komentáře k TZ vyplývá, že trestný čin zatajení věci (§ 219 TZ) lze spáchat za situace, přivlastní-li si pachatel věc, o níž ví, že byla opuštěna, ztracena nebo zapomenuta. Zde je však třeba podotknout, že uvedená úprava navazovala na OZ, který nedefinoval opuštěnou věc, kdy v § 135 pojednával pouze o nálezu věci ztracené, ale aplikoval se také na věci skryté a v podstatě i věci opuštěné (jediný rozdíl zde byl v tom, že zatímco u věcí ztracených se obec stávala vlastníkem až po uplynutí 6 měsíců; u věcí opuštěných se obec stávala vlastníkem okamžitě poté, co vlastník projevil vůli věc dále nevlastnit). Proto komentář k TZ říká, že předmětem nálezů mohou být věci ztracené, opuštěné a skryté. Pod ztracenou věcí je třeba rozumět takovou věc, kterou vlastník bez projevu své vůle ztratil (jedná se tedy o událost, nikoliv o projev vůle). Za ztracené věci, ale nelze považovat věci zapomenuté. Tedy nálezce si nesmí ponechat nalezenou věc, ale musí ji jako nález ohlásit.

Obecný závěr: V posuzovaném případě lze kovový šrot (nepatrné hodnoty) zřejmě považovat za věc opuštěnou, u níž dojde k přivlastnění jinou osobou, kteráž není povinna tuto věc, kterou si přivlastnila, nahlašovat na úřad jako věc nalezenou. To ovšem neznamená, že PČR, která takovýto šrot najde u osoby podezřelé z přestupku, nemůže tuto věc zajistit a následně odevzdat správnímu orgánu, který prověří podle konkrétních okolností, zvyklostí a běžně užívaných společenských pravidel, zda se jedná o věc opuštěnou (ke které mohl subjekt nabýt vlastnického práva – pak bude nezbytné takovou věc tomuto subjektu vydat), popř. nejedná-li se o krádež cizí věci anebo o zatajení nalezené věci.

V podrobnostech (co se týče vymezení pojmů „opuštění věci“ a „nálezů“ z pohledu NOZ) si dovoluujeme tazatele dále odkázat na Ministerstvo spravedlnosti, v jehož gesci je NOZ.

KD dne 13. 9. 2016 - **Je porušení provozního řádu nějakým přestupkem**

Dotaz: *Provozovatel dětského hřiště vydal provozní řád dle § 13 odst. 2 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon č. 258/2000 Sb.“). Může správní orgán nějakým způsobem sankcionovat porušení provozního řádu? Pokud ano, tak podle kterého právního předpisu?*

Odpověď: Předně je třeba uvést, že zákon č. 258/2000 Sb. v části týkající se přestupků a jiných správních deliktů nestanoví žádné sankční postihy za porušení provozního řádu. Obecně tedy nelze jeho porušení sankcionovat jako přestupek⁵⁰. Porušení provozního řádu může mít za následek např. vyvedení z hrací plochy. V případě, že konkrétní jednání naplní skutkovou podstatu konkrétního přestupku, i když tím zároveň dojde k porušení provozního řádu, je pak toto jednání postižitelné jako konkrétní přestupek. Lze uvést např. ničení věcí, to může být postiženo jako přestupek proti majetku podle § 50 odst. 1 písm.

⁵⁰ Pokud ovšem nepůjde o protiprávní jednání, které by spočívalo v porušení podmínek uložených na ochranu veřejného pořádku v místech určených k rekreaci nebo turistice. Zde nelze vyloučit případné naplnění skutkové podstaty přestupku proti veřejnému pořádku podle § 47 odst. 1 písm. f) PfZ. Toto však závisí na okolnostech daného případu.

a) PŘZ, nebo znečištění veřejného prostranství, které je pak přestupkem proti veřejnému pořádku podle § 47 odst. 1 písm. d) PŘZ.

KD dne 10. 3. 2020 - **Posuzování jednání fyzické osoby, která svým jednáním může porušit příslušná ustanovení ZONP nebo zákona o ochraně zemědělského půdního fondu**

Dotaz: *Jak posuzovat jednání fyzické osoby, která si v obci zkracovala z důvodů silniční uzavírky cestu domů osobním automobilem přes cizí pole. Ze skutkových podstat podle zákona na ochranu zemědělského půdního fondu se žádná nejeví dostatečně přiléhavou. Správní orgán řešil věc jako poškozování cizí věci podle § 8 odst. 1 písm. a) bod 4. ZONP.*

Odpověď: Podle našeho názoru by se v obecné rovině mohlo jednat o přestupek proti majetku dle § 8 odst. 1 písm. b) ZONP – neoprávněné užívání cizího majetku – jedná se o pole zemědělského družstva, přes které si pachatel zkracoval cestu domů, pravděpodobně tak činil opakovaně. Formální znaky skutkové podstaty přestupku byly v tomto případě splněny, materiální znak přestupku takového jednání také, (zásah do zájmu chráněného zákonem, tj. zájem na ochraně vlastnického práva jiného subjektu – zemědělského družstva), záleží na okolnostech konkrétního případu.

Pokud se jedná o problematiku zemědělské půdy, resp. zemědělského půdního fondu, tak tuto problematiku doporučujeme konzultovat s Ministerstvem zemědělství, resp. s Ministerstvem životního prostředí.

Nad rámec MV uvádí obecnou zásadu, že skutkové podstaty přestupků definované v ZONP jsou jen „zbytkové“ pro případ, že zvláštní zákony skutkové podstaty přestupků na jednotlivých odvětvích veřejné správy nestanoví. Pokud zvláštní zákony tyto skutkové podstaty stanoví, pak mají přednost před aplikací skutkových podstat přestupků dle ZONP.

KD dne 29. 11. 2021 - **Poškození dokladu**

Dotaz: *PČR oznámila přestupek proti majetku dle § 8 odst. 1 písm. a) bod 4 ZONP, spočívající v poškození dokladu – povolení k pobytu. Zaměstnavatel na dokladech uštíhl spodní roh, protože s lidmi ukončil pracovní poměr o měsíc dříve a nechtěl, aby mohli pracovat někde jinde, tzv. načerno. Tito lidé si pak musí požádat o nový doklad k povolení pobytu, který je stojí 4 000 Kč, což musí uhradit jako správní poplatek za nový doklad. Jedná se v daném případě o přestupek proti majetku?*

Odpověď: Pokud jde o posouzení, zda byl spáchán přestupek proti majetku, dle § 8 zákona ZONP, musí OVS konstatovat následující:

- v daném případě se nemůže jednat o přestupek fyzické osoby dle ustanovení § 8 odst. 1 písm. a) bod 4. ZONP, ale jen o přestupek právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby dle ustanovení § 8 odst. 2 písm. a) bod 4 ZONP;
- jak vyplývá z předběžného posouzení OVS, jsou veškerá víza či oprávnění cizinců k pobytu na území České republiky, vydaná příslušnými správními orgány, podle zákona č. 326/1999 Sb., vždy veřejnými listinami vydanými státem (jeho správními orgány);
- z toho lze dovodit, že tyto dokumenty, opravňující cizince k pobytu na území České republiky, nejsou předmětem právních vztahů a není možné s nimi volně nakládat. Nejedná se o součást majetku ve smyslu § 495 občanského zákoníku;
- pokud tedy zaměstnavatel znehodnotí nebo způsobí neplatnost této veřejné listiny, aniž k tomu má zákonné oprávnění, pak je jeho postup sice nezákonný, ale nemůže tímto postupem způsobit škodu na cizím majetku.

Opakované spáchání přestupku

KD dne 7. 3. 2017 - **Recidiva a ZONP, ukládání správního trestu**

Dotaz: *Opakované spáchání přestupku je upraveno v § 13, § 5 odst. 4, § 7 odst. 5 a § 8 odst. 5 ZONP. Vidíme problém při ukládání pokut v případě opakovaného spáchání přestupku podle § 5 a § 7 ZONP. Za opakované spáchání považuje zákon spáchání přestupku podle stejného odstavce. Spáchání přestupku např. podle § 7 odst. 1 písm. a) a písm. b) bude tedy opakovaným spácháním, za které však lze uložit při opakování různě vysokou pokutu podle odst. 5 - jaká pokuta bude moci být uložena: podle § 7 odst. 5 písm. a) či b)?*

Odpověď: Pokuta bude uložena vždy podle toho písmene daného paragrafu, které koresponduje se spácháním skutku, za který je pokuta ukládána.

Pokud se fyzická osoba dopustí přestupku podle § 7 odst. 1 písm. c) ZONP, je uznána vinnou a nejedná se o recidivu, lze jí uložit pokutu do 20.000 Kč, tedy podle § 7 odst. 4 písm. b) ZONP.

Pokud se následně fyzická osoba dopustí přestupku podle § 7 odst. 1 písm. a) ZONP, je uznána vinnou, a jedná se o recidivu, lze jí uložit pokutu až do 15.000 Kč, postupuje se podle § 7 odst. 5 písm. a) ZONP.

Vždy se jedná o horní výši pokuty, jak již MV řešilo při minulých KD, v případě ukládání pokuty za přestupek spáchaný při recidivě je stanovena vyšší horní hranice pokuty za přestupek, ale nemusí to automaticky znamenat vyšší pokutu, než byla uložena za přestupek předchozí.

Při ukládání pokuty správní orgán musí přihlídnout ke všem okolnostem. To že je přestupek spáchaný v recidivě, znamená, že za přestupek nemůže být uloženo napomenutí, ale pokuta. Žádné jiné omezení zde není.

KD dne 7. 3. 2017 - **Recidiva a ZONP**

Dotaz: *Jde o posuzování recidivy v případě spáchání shodného přestupku před a po účinnosti nové právní úpravy. Otázkou je, zda bude v tomto případě dána recidiva. Pokud by byl § 13 ZONP vykládán doslovně, pak by za recidivu mohlo být považováno až spáchání přestupků podle § 5 /s výjimkou § 5 odst. 1 písm. h) a § 5 odst. 2 písm. d)/, § 7, § 8, tj. přestupků spáchaných až po 1. 7. 2017?*

Odpověď: Podle názoru MV je třeba postupovat podle záměru zákonodárce, který umožňuje přísnější potrestání v případě recidivy, a to i s ohledem na to, že skutkové podstaty přestupků podle § 47 PŘZ a § 5 ZONP, § 49 PŘZ a § 7 ZONP, § 50 PŘZ a § 8 ZONP, jsou v podstatě totožné. Podle našeho názoru je tedy možné takové jednání posoudit jako recidivu.